Raftul Denisei

Anaïs Nin

Incest

Din JURNALUL DRAGOSTEI

necenzurat

HUMANITAS
fiction

Raftul Denisei
Colecție coordonată de DENISA COMĂNESCU

ANAÏS NIN

Incest

Din Jurnalul dragostei necenzurat #2
1932-1934

Titlu original: ***INCEST***
From "A Journal of Love" The Unexpurgated Diary of Anaïs Nin - 1966 -

Introducere de **Rupert Pole**

Traducere din engleză: **Luana Schidu**

Editura Humanitas
- 2006 -

Introducere

Incest: din „Jurnalul dragostei” continuă povestea lui Anaïs Nin începută în *Henry și June* (1986). Acoperind perioada zbuciumată din viața lui Anaïs Nin din octombrie 1932 până în noiembrie 1934, jurnalul completează primul volum (1966) al *Jurnalului lui Anaïs Nin* din care, din motive personale și juridice, Anaïs a exclus atât de mult din viața ei amoroasă. Acum, când practic toți oamenii pomeniți în *Incest* au murit, nu mai există nici un motiv să oprim publicarea jurnalului așa cum a dorit Anaïs: în formă necenzurată. Materialul a fost redactat pentru a realiza o carte de dimensiuni rezonabile, dar nu s-a omis nimic legat de evoluția emoțională a autoarei.

Anaïs își considera jurnalul confidentul suprem și a scris în el fără întrerupere din 1914 până în 1977. Din 1914 până în 1931 a scris fără a avea de redat vreo emoție profundă în dragoste. Apoi, la Paris, în 1932, l-a găsit pe scriitorul amantul pe care îl căutase atâta vreme: Henry Miller. Această dragoste, ale cărei etape inițiale au fost descrise în *Henry și June* a produs o dublă trezire - Anaïs femeia și Anaïs scriitoarea. Această trezire pasionată este foarte bine prinsă în stilul adesea sălbatic pe care îl vom găsi în jurnalul necenzurat - o proză pe care unii cititori o vor considera, fără îndoială, surprinzător de diferită de proza poetică șlefuită a jurnalului cenzurat. Să ne amintim însă că Anaïs scria în jurnal cu incandescență, imediat după ce aveau loc evenimentele pe care le descria.

În *Incest* relația de dragoste cu Henry Miller continuă, dar nu va mai avea niciodată aceeași intensitate. Anaïs și-a plâns experiența dureroasă

de a deveni femeie, și acum „ochii ei sunt deschiși către realitate - către egoismul lui Henry".

Relația esențială explorată în volumul de față este aceea dintre Anaïs și tatăl ei, un celebru pianist și donjuan care a divorțat de mama ei și s-a căsătorit cu o moștenitoare bogată când Anaïs era doar o copilă. De fapt, Anaïs și-a început jurnalul la vârsta de unsprezece ani, sub forma unor scrisori către tatăl ei în care îl implora să se întoarcă la familie. Spre deosebire de mama și de frații ei, Anaïs refuză să-și judece tatăl, să-l vadă numai în alb și negru. Este hotărâtă să-l „descopere". Relația este oarecum tragicomică: tatăl simte o încununare a carierei sale de donjuan încercând să-și seducă fiica, dar Anaïs știe că ea acționează la sfatul psihanalistului (și amantului) ei, dr. Otto Rank - să-și seducă tatăl și apoi să-l părăsească, pedepsindu-l astfel pentru că o abandonase când era mică.

Ca și primul volum al jurnalelor cenzurate, acest volum se sfârșește cu povestea de acum celebră a avortului pe care l-a suferit Anaïs. Aici apare însă într-un context nou - într-o lumină nouă, care scoate în evidență relația lui Anaïs cu Henry Miller și cu tatăl ei.

Când seria jurnalelor necenzurate ale lui Anaïs Nin („Jurnalul dragostei") va fi încheiată, vom avea o relatare extraordinară, acoperind durata unei vieți întregi, a evoluției emoționale a unui artist creator, a unui scriitor care posedă tehnica de a-și descrie cele mai profunde emoții și curajul de a le dezvălui lumii întregi.

RUPERT POLE
Executor, Trustul Anaïs Nin
Los Angeles
Februarie 1992

Notă asupra ediției

Textul *Incestului* este luat din caietele-jurnal numerele treizeci și șapte până la patruzeci și șase, așa cum au fost ele numerotate de Anaïs Nin. Titlurile date de ea acestor zece caiete au fost: *„La foile lucide*", „ *Equilibre*", *„*Uranus", „Schizoidie și Paranoia", „Triumful magiei - magia albă și magia neagră", „Flagelare", „«Iar în ziua a șaptea s-a odihnit de toate lucrurile sale pe care le-a făcut», citat neglijent dintr-o carte pe care n-am citit-o niciodată", „*Audace*", „Apariția clară a Demonului" și „Curgere - copilărie - renaștere".

Deși *Incest* a fost scris aproape în întregime în limba engleză, în text există o serie de pasaje extinse în franceză sau spaniolă. Aș vrea să-i mulțumesc lui Jean Stewart pentru excelenta traducere a acestor pasaje, care sunt clar marcate.

R.P.

23 octombrie 1932

Întotdeauna am crezut că artista din mine este cea care vrăjește. Casa mea ezoterică, luminile, culorile, costumele, lucrările mele, întotdeauna am stat *înăuntrul* unei mari cochilii de artist activ, timorată și inconștientă de puterea mea. Ce făcuse dr. Allendy? Înlăturase *artistul,* îngrijise și iubise esența mea, fără fundal, fără creația mea. Am fost chiar preocupată de această lipsă de atașament față de artist - am fost surprinsă că eram atât de stăpânită, atât de *depouillee* de artificiul meu, de țesăturile mele, de farmecele mele, de elixirurile mele. Şi astăzi, singură, așteptând musafiri, îmi privesc acest sâmbure nou-născut și mă gândesc la darurile pe care i le-au făcut Hugh, Allendy, Henry și June. Îmi amintesc ziua în care i-am dăruit bijuterii surorii lui Hugh, Ethel; iar astăzi verișoara mea Ana Maria îmi dăruiește pietre pentru acvariu și un pește nou, cu aripi caraghioase, verzi, și îmi spune: „Vreau să merg la Londra cu tine. Vreau să

scap de June”. Şi mă las pe spate și plâng de nemărginită recunoștință.

Plec la Londra. Am forțe noi și trebuie să înfrâng durerea ce reapare mereu. Am nevoie de mai multe zile în care să mă plictisesc puțin în viața mea sau în care să mă mișc în interiorul jurnalului meu, al poveștii mele. Nu pot înfrânge nebunia într-o singură zi. Mai am încă momente când mă zvârcolesc în durerea mea ca într-un cuptor, și asta se întâmplă atunci când Henry îmi spune la telefon: „Ești bine?” și eu răspund „Da". Sau când cade piuneza dintr-un colț al fotografici lui „Henry Miller, autor de gang" și îmi dau seama cât de mult m-am îndepărtat de lesbianism și cum numai artista din mine, energia dominantă, se extinde pentru a fecunda femei frumoase pe un plan care este greu de înțeles și care nu are absolut nici o legătură cu activitatea sexuală obișnuită.'! Cine va crede întinderea și înălțimea ambițiilor mele când parfumez frumusețea Anei Maria cu cunoașterea, cu experiența mea, când o domin și o curtez pentru a o îmbogăți, pentru a o crea? Cine va crede că am încetat s-o mai iubesc pe June când am descoperit că ea distruge în loc să iubească? De ce n-am fost în extaz când June, femeia magnifică, s-a făcut mică în brațele mele, mi-a arătat teama ei, teama ei de mine și de experiența mea?

Vântul *simoun* din seara asta. Învolburare. E noapte și am fost puternică toată ziua. Nu trebuie să fiu atât de slăbită numai pentru că e noapte și sunt obosită.

Când simt că June este foarte geloasă pe ceea ce am făcut pentru Henry, îi spun: „Pentru tine am făcut totul".

Şi ea îmi spune o minciună: că voia să mă vadă înainte de a-I vedea pe Henry.

Dar minciuna mea e urmată de un adevăr: îmi amintesc că m-a copleșit mila când am citit în însemnările lui Henry că ea lucra pentru Henry și Jean (Kronski) și că o dată, într-o frenezie de oboseală și revoltă, a exclamat: „Amândoi spuneți că mă iubiți, dar nu faceți nimic pentru mine!” îi amintesc de asta lui June și simt că aș vrea să fac ceva pentru ea. Dar îndată ce o spun dorința mea piere, pentru că sunt conștientă că este o dorință distructivă, că nu am destulă vitalitate, că am muncit destul pentru Henry, că nu mai vreau să fac sacrificii. Așa că spontaneitatea mea piere, generozitatea mea devine o minciună a cărei răceală mă înfioară, și aș vrea ca toți trei să putem să recunoaștem că suntem istoviți de sacrificii și istoviți să mai suferim inutil.

Cu toate acestea, eu sunt cea care muncește pentru Henry și June, dar într-un spirit rebel. Conștientă că nu am nici un motiv să mă împovărez sau să mă pedepsesc, că sunt, în sfârșit, absolvită de vină și că merit să fiu fericită.

June se așteaptă să-i spun ce o să facem mâine-seară; June contează pe imaginația mea; June o să mă lase să-mi trădez lipsa de experiență în ce privește viața reală. Acum, că o am pentru o seară, ce să fac cu seara asta și cu ea? Pot să scriu pagini fantastice, dar nu știu cum să le trăiesc.

René Lalou este exuberant, viguros, locvace, spiritual. Era foarte atras de mine, împotriva voinței sale, căci puternicul său echilibru I-ar fi ținut departe de întunecimile mele. Dar exuberanța lui fizică îl constrângea. Pentru prima dată eram conștientă de puterea mea asupra bărbatului cu mintea întreagă - încetul cu încetul, dezinvoltura și spiritul lui se topeau. Vedeam cum claritatea i se fărâmița, vedeam cum emoționalitatea sa creștea. Până la sfârșitul scrii, devenise Rene Lalou, omul în vinele căruia curgea sânge spaniol.

Am râs mult, dar îmi era dor de iubirea mea, de natura mai densă, mai întunecată a lui Henry.

Strălucirea lui Lalou, pasiunea sa pentru abstracție mă captivau, dar îmi lipsea Henry - îmi era dor de el.

Lalou a combătut suprarealismul, apoi mi-a cerut cu insistență paginile pe care le scrisesem despre June. Râdea de munca minorității, apoi își dorea să mă vadă publicată undeva unde să fiu mai remarcată decât în *Transition.*

În dimineața asta primesc o scrisoare frumoasă de la Allendy care se încheie cu *„le plus dévoue, peut être“* și simt ce brazde adânci a săpat devoțiunea sa ciudată, cât de subtil mă învăluie, fără tragism sau senzaționalism. Mă simt ca o persoană care a fost drogată, nebună, care se trezește într-o dimineață într-o limpezime idilică - renăscută.

Ce efort să mă smulg din întuneric și sufocare, dintr-o mare și înăbușitoare durere, dintr-o autosfâșiere inchizițională! Allendy privindu-mă cu dragoste dublă - ochii lui ciudați, gura și mâinile lui calde. Nu vreau nici măcar să mai *dau;* vreau să mă retrag și să primesc daruri. Capa mea neagră este la June, dar odată cu ea i-am dat prima mea frântură de ură. Nu sunt în puterea ei.

Fiecare dintre ei a găsit în mine o imagine intactă a lui însuși, eul său potențial. Henry a văzut marele om ce putea să fie, June personalitatea superbă. Fiecare dintre ei se agață de propria-i imagine din mine pentru *viață* pentru putere.

June, care în esență nu are nici o siguranță, nu-și poate defini măreția decât prin forța ei de distrugere. Henry, până m-a cunoscut pe mine, nu-și putea afirma măreția decât atacând-o pe June. Se devorau unul pe altul - el o caricaturizarea îl slăbea protejându-l. Iar după ce au reușit să se distrugă reciproc, Henry plângea pentru că June murise, iar June plângea pentru că Henry nu mai era un zeu, și ei îi trebuia un zeu pentru care să trăiască.

June vrea ca Henry să fie un Dostoievski, dar care-l împiedică să devină asta - fără să vrea, din instinct. Vrea ca el să-i cânte osanale, nu să scrie o carte mare. Nu poate fi învinuită pentru că distruge. Respirația ei, afirmarea vieții ei, fiecare mișcare a ego-ului ei - asta e ceea ce îi derutează, îi diminuează, îi frânge pe ceilalți. Ea este sinceră, nevinovată, inocentă.

Eu l-am înălțat pe Henry. Eu pot face din el un Dostoievski. Eu îi insuflu forță. Sunt conștientă de puterea mea, dar puterea mea este *feminina; ea cere un meci, nu o victori*e. Puterea mea este, de asemenea, aceea a artistului, așa că n-am o nevoie personală de opera sa pentru a mă înălța pe mine. Nu am nevoie să mă laude, căci eu sunt în primul rând artist, eu îmi pot păstra eul, cui meu de femeie, în fundal. Acesta nu-i blochează munca. Eu susțin artistul din el. June nu vrea numai un artist, ci un amant și un sclav.

Eu pot abandona cerințele eului meu, pot capitula în fața artei, în fața creației - mai presus de toate în fața creației.

Asta fac acum. Îi creez pe June și Henry. Îi alimentez pe amândoi, dându-le credința mea. În fragilitatea mea există simbolismul acelei fragile realizări de care sunt bântuiți. June vede în mine femeia care a trecut prin iad, dar care rămâne intactă - care vrea să rămână intactă. Ea nu-și va pierde sinele, *sinele ideal.*

Iar Henry vrea idealul dostoievskian. Artistul. El găsește în mine imaginea sinelui acestui artist. Întreg, puternic, nestingherit.

Eu nu am nevoie ca arta lui să mă ridice în slăvi. Am propria mea creație Ca să fie mai puțin egoistă, June ar fi trebuit să fie artistă.

Datorită lui Allendy, pot să renunț la o simplă victorie. Iubesc. Îi iubesc pe amândoi, pe Henry și pe June.

Iar June, care mă iubește orbește, caută să mă distrugă și pe mine. Paginile mele despre ea, care

sunt o operă de artă, nu o satisfac. Le ignora forța și frumusețea și se plânge că nimic din ceea ce am spus nu este adevărat. Dar nu sunt înfrântă nici măcar o clipă. Eu cunoșteam adevărata valoare a acestor pagini, independent de June.

Așadar, mai întâi munca mea. Dacă forța mea ca artist este zdruncinată, ce altă forță mai am? Stimularea mea naturală, vitalitatea mea, imaginația mea autentică, sănătatea mea, vioiciunea mea creativă. Şi ce o să le facă June la toate astea? Droguri. June îmi oferă moartea și distrugerea. June mă vrăjește - îmi vorbește cu fața ei, cu mângâierile ei, mă ademenește, se folosește de dragostea mea pentru ea ca să mă distrugă. O moarte dublă. Prospețimea trupului meu trebuie distrusă pentru ca trupul meu să devină ca al ei. Ea a spus: „Corpul tău e atât de proaspăt, al meu atât de deteriorat”. Şi astfel, pe nevăzute, fără vină, cu inocență, îmi va ucide prospețimea, neștirbirea pe care o iubește va ucide toc ce iubește.

Şi de unde această cunoaștere întunecată? Din clocote, nebunie, șampanie, intoxicare cu mângâieri, sărutări, exaltare. Ne aflăm în *Poisson d'Or*, cu genunchii înlănțuiți sub masă, bete una de alta; și June e beată de ea însăși. I-a spus lui Henry că este un nimic, că n-a reușit să fie un zeu și nici să fie un Dostoievski - că ea e cea care e zeiță, propria ei zeiță. Acolo, miracolul este înfăptuit. Amăgirea. Henry este ucis. June și-a anihilat din nou partenerul. „Henry", spune ea, „este un copil." Dar protestez și spun că eu cred în Henry ca artist, apoi recunosc că îl iubesc ca pe un bărbat.

Când m-a întrebat: „Îl iubești pe Henry, nu-i așa?” *i-am făcut lui Henry cel mai mare dar al meu.* Ochii mi s-au întunecat de durere. Am știut că prin această recunoaștere Henry era salvat. El a redevenit un zeu - doar un zeu, a spus ea, putea fi iubit de ea sau de mine. Așa că Henry e un zeu. Iar June întreabă, din inocența autoimportanței ei: „Ești geloasă pe Henry?”

Dumnezeule - eu, geloasă pe dragostea lui Henry pentru June, sau geloasă pe dragostea lui June pentru Henry?

Atunci devin fluidă, dizolvată, *fuyante.* Îmi iau zborul din tortura care mă așteaptă ca un gigantic storcător de sânge, presându-mi carnea între June și Henry. De aici evadez cu un efort supraomenesc - ca să evit autodistrugerea și nebunia. Pentru o clipă, sunt captivă. June vede imensa durere din ochii mei. Le-am făcut amândurora cel mai mare cadou pe care-l puteam face - îi livrez pe unul celuilalt, oferindu-i fiecăruia cea mai frumoasă imagine despre sine. Eu nu sunt altceva decât cea care *revelează*, care armonizează. Şi pe măsură ce ei se apropie unul de altul, îi dau lui June un Dostoievski și lui Henry o June devenită creativă. Eu sunt anihilată numai uman. Amândoi m-au iubit.

Îi iubesc pe June și Henry mai puțin raportat la rebeliunea mea împotriva suferinței. Simt că iubesc în ei o experiență care nu mă poate distruge - în care nu mai intru în întregime - pentru că intenționez să *trăiesc.*

Seara. A venit Henry și la început conversația noastră a fost tensionată. Apoi a vrut să mă sărute și eu nu l-am lăsat. Nu, nu puteam suporta asta. Nu, nu trebuie să mă atingă; m-ar durea. A fost descumpănit. Îi rezistam. Mi-a spus că mă dorea mai mult ca oricând, că June i-a devenit străină, că în primele două nopți cu ea n-a putut simți nici o pasiune. Că de atunci fusese ca și cum s-ar fi dus la o curvă. Că mă iubea și că numai cu mine simțea o legătură între imaginea lui mentală și dorința lui) - că nu era posibil să iubești două femei, că eu o *dislocasem pe June.* Înainte de a termina să-mi spună toate astea, capitulasem - apropierea mi s-a părut extrem de firească - nimic nu se *schimbase.* Eram uluită, părea atât de

neschimbat. Şi crezusem că legătura dintre noi va părea ireală și că legătura firească dintre Henry și June se va reînnoi. El nu poate nici măcar să se obișnuiască cu trupul lui June; probabil numai pentru că nu există apropiere.

Cercetam toate astea ca pe un fenomen. Auzindu-le de la Henry, pot crede în fidelitatea dragostei. Citesc ultimele lui pagini despre întoarcerea ei și sunt goale de orice emoție. I-a epuizat emoțiile, i le-a *extenuat.*

Apoi totul devine pentru mine ireal și mi se pare că Henry este cel mai sincer dintre toți și că June și cu mine, sau numai eu, îl înșelăm.

Nu mai e nimic tragic. Râd împreună cu Henry de multiplele complicații ale relației noastre!

Mi-e frică de ce mi se întâmplă. Frică de răceala mea. Mi-a epuizat Henry și mie emoțiile, torturându-se fără voie cu gândul că June ne amenință permanent fericirea?

Sau poate adesea o bucurie mult așteptată, *prea mult* dorită te lasă buimăcit și cu o senzație de insatisfacție când sosește în sfârșit?

June îi spune lui Henry că am zis că-l iubesc. El pare surprins. Probabil crede că eram beată.

— Cum, ce vrei să spui, June?

— A, doar că te iubește, nu că vrea să se culce cu tine.

Râdem. Dar mă și deranjează să văd că June crede atât de mult în dragostea mea încât asta a vrut să spună când m-a întrebat: „Ești geloasă pe Henry?” - că aș vrea să-l elimin pe Henry, să-l urăsc pe Henry, din cauza iubirii mele pentru ea. Îmi amintesc mângâierile noastre în taxi, aseară, capul meu dat pe spate, abandonat sărutului ei, ea atât de palidă și mâna mea pe sânul ei. Iar ea nu și-a imaginat nici o singură clipă scena de azi. Şi ba e ea cea păcălită, ba Henry, ba eu.

Iar singurii bărbați sinceri din lume, Allendy și Hugo, stau de vorbă în momentul ăsta, geloși pe

mine. Hugo nefericit.

Henry e gelos nu pe June, ci pe mine, gelos și temându-se că aș iubi-o pe June sau pe Allendy.

Simt în seara asta că aș vrea să trec prin *toate experiențele* - că pot face asta fără pericol, că am fost salvată de Allendy. Că voi încerca orice și oriunde cu June.

> *Scrisoare către Henry*: A fost atât de bine că am putut râde împreună, Henry. Tot ce există între mine și June nu face decât să scoată la suprafață dragostea mea profundă, profundă față de tine. E ca și cum aș trece prin cel mai mare test al iubirii mele pentru tine - cel mai mare *test* al întregii mele vieți. Şi descopăr că pot fi beată, drogată, vrăjită - orice m-ar putea face să mă pierd - dar *Henry* este mereu prezent... Nu te voi mai răni pomenind de alții. Nu ai de ce să fii gelos, Henry; îți aparțin...

Dar dragostea mea pentru Henry este un ecou profund, o prelungire profundă a unui eu al meu care veșnic are două fețe. Sunt o personalitate dublă. Există dragostea mea adâncă, devotată față de Henry, dar ea deja poate fi cu ușurință preschimbată într-o altă dragoste. Îi simt *încheierea* așa cum simt, de asemenea, că dragostea lui Henry pentru mine se va sfârși atunci când va fi destul de puternic încât să se descurce fără mine.

Am făcut o muncă de analist - o mostră vie de clarificare și îndrumare. Este adevărat, așadar, ce spusese astrologia despre influența mea ciudată asupra vieților interioare ale celorlalți.

Je prends conscience de mon pouvoir - de forța visurilor mele. Cât despre June, ea nu are cu adevărat imaginație, altfel n-ar avea nevoie de droguri; June e avidă de imaginație. Şi Henry era avid. Şi m-au îmbogățit cu *experiențele* lor. Mi-au dat amândoi atât de mult. Viață. Mi-au dat viață.

Allendy m-a trezit prin inteligență, căci sentimentele mă inundau, viața mă inunda. El mi-a dat forța cu care îmi voi trăi pasiunile și instinctele fără să mor, ca înainte.

Uneori mă doare că trebuie să ai mai puține sentimente și mai multă inteligență. Păream mai sinceră înainte. Dar, dacă a fi sincer înseamnă să te arunci peste bord, era o sinceritate a înfrângerii. Să te sinucizi e ușor. Să trăiești fără un dumnezeu este mai greu. Beția triumfului e mai mare decât beția sacrificiului.

Nu mai e nevoie să *fac* atât de mult ca să acopăr ineficiența transmutărilor mele interioare, ca să găsesc un *substitut* pentru înțelegere. Trebuie să fac puține, dar cu foarte multă forță.

Seara. Allendy așteaptă s-o *rup* cu Henry. Îmi dau seama unde bat întrebările sale. Așteptarea lui e neliniștită. Iar astăzi sunt tulburată de mângâierile lui. Sunt minunate.

Îi spun cât îi datorez. El nu crede în nici un fel de dualitate. Ar crede oare dacă mi-ar citi jurnalele? Nu cumva unele dintre frazele pe care le scriu sunt mai reci decât își imaginează el că sunt eu?

Simt că de data asta mă joc cu Allendy. De ce i îl *simt mai sincer decât mine.* Asta mă mișcă și mă sperie. Este *el* bărbatul pe care îl voi *răni - primul - și de ce?* Sau totul nu este decât o formă de apărare față de puterea sa. Stau aici, în seara asta, și îmi amintesc de mâinile lui. Sunt pline, dar vârfurile degetelor sunt idealiste. Cum au urmat conturul trupului meu, cum și-a îngropat capul la pieptul meu, adulmecându-mi părul. Cum am stat înlănțuiți și ne-am sărutat până am amețit. Henry de mult mi-ar fi ridicat rochia - și-ar fi pierdut capul.

Apoi mă întorc acasă bine dispusă și Hugh mă aruncă pe pat, într-o frenezie a geloziei, și mă regulează delirant, rupându-mi rochia ca să mă

muște de umeri. Iar eu simulez plăcerea, uluită de tragedia stărilor care nu se mai potrivesc. Pasiunea lui Hugh a venit prea târziu Vreau să mă aflu în brațele lui Henry - *apropierea* - sau în brațele lui Allendy - *necunoscutul. Şi întotdeauna am vrut să-mi fie ruptă rochia!*

Simt prea acut plecările, întâlnirile, prelungirile, noile scântei. În mintea mea e o plenitudine concentrată, de diamant, control - dar privesc în jos la emoțiile mele și ele aleargă în direcții diferite. E o tensiune de hiperactivitate, hiperexpansiune, o dorință de a atinge din nou acel apogeu al bucuriei pe care îl atingeam cu Henry. Voi putea să mă topesc în Allendy? Nu cred, și *cea mai mare bucurie*, după cum Henry știe acum, este *apropierea*, *plenitudinea*, *absolutismul în pasiune.*

Câte *apropieri* există pe lume pentru o femeie ca mine? Sunt o unitate? Un monstru? Sunt *o singură* femeie?

Ce anume mă atrage la Allendy? Pasiunea pentru abstracție, *înțelepciunea*, echilibrul, *forța.*

La Henry? Pasiunea - trăirea, neînțeleaptă și fierbinte, a lipsei de echilibru a artistului, topirea și fluiditatea creatorilor.

Mereu doi bărbați - cel *devenit* și cel *în devenire* mereu momentul atins și următorul presimțit prea curând. *Prea multă luciditate.*

Gelozia lui Hugh este arzătoare. Gelozie pe Allendy. Mâine o să-i spună că și-a *recuperat* nevasta - că Allendy e înfrânt, că Allendy m-a înțeles foarte bine, pe cât de bine putea un om de știință, dar că el, Hugh, mă *posedă.* Hugh știe că Allendy a vrut să-i stârnească gelozia, o dată pentru totdeauna, ca să-și exprime agresivitatea față de bărbat în locul amabilității și dragostei - să se salveze de pasivitatea, homosexuală, prin care le permitea altor bărbați să-i iubească soția. El *știe* că toate astea ar trebui să fie un joc psihologic jucat cu un scop definit, dar că în acest caz nu e un

joc pentru că Allendy este implicat sentimental. Şi astfel lucrurile crude pe care le va spune îl vor răni cu adevărat pe Allendy ! Iar Hugh îl va răni pe bărbatul pe care îl iubește cel mai mult, ca să-și afirme bărbăția și dragostea pentru mine!

Şi în timp ce îmi spune toate astea, cu noua sa intuiție clară, sunt tăcută și neliniștită că Allendy să nu fie rănit. Îmi propun să încerc să atenuez efectul vorbelor lui Hugh povestea lui despre rochia sfâșiată. Totuși știu că Allendy nu poate fi rănit, că are o intuiție extraordinară care îl protejează. Este atât de *sigur* că nu-l iubesc pe Hugh; și cu câtă siguranță mă așteaptă. Şi îi admir teribila stăpânire de sine, felul în care își domină viața și durerea!

Sfârșitul serii. Muzica orchestrei crește în intensitate; încăperea explodează, și eu la fel. Stau în picioare, îmi acopăr fața cu brațele și râd - râd cum n-am mai râs niciodată - și râsul mi se frânge într-un suspin, un suspin puternic, tânguitor. Pentru o clipă sunt nebună - absolut nebună. Hugh e înfricoșat. Vine la mine tandru și uluit: „Biata mea pisicuță, ai fost prea fericită. Te-am făcut fericită!"

June e aventura și pasiunea mea, Henry însă e dragostea mea. Nu mă pot duce încă la Clichy să-i înfrunt pe amândoi. Lui June îi spun că nu mă duc fiindcă mă tem că nu ne vom putea ascunde de Henry sentimentele, iar lui Henry că mă tem că nu voi juca teatru destul de bine în fața lui June. Adevărul este că mă uit la Henry cu ochi strălucitori și la June cu exaltare. Adevărul este că aș suferi omenește văzând-o pe June instalată alături de Henry - unde vreau să fiu eu - căci apropierea dintre mine și Henry e mai puternică decât orice aventură.

Allendy e iubirea de mâine. Acel mâine poate fi peste ani de zile. Nu vreau să explorez spații ori distanțe. Mă las în voia vieții. Astăzi nervii îmi sunt zdruncinați. Dar sunt de nedomolit.

Seară. De neîmblânzit. Gardenii albe pentru June. *Ambre de Delhi* pentru June. June. June în brațele mele în taxi. Brațul meu care devine puternic, capul său dat pe spate, eu sărutându-i gâtul. June se topește ca o petală grea. Mă privește ca un copil: „Vezi, Anaïs, sunt stângace. Mă simt mică în brațele tale".

Plecând, îi văd fața ca prin ceață după geamul taxiului. Un copil chinuit, flămând, dorit și nesigur de dragoste, speriat, luptându-se cu disperare să mânuiască puterea prin mister și mistificări.

Ea chiar crede că Henry a fost mort, că nu poate trăi fără ea. Ea vine și strică, creează complicații artificiale, stârnește oamenii unii împotriva altora, îl mânie pe Henry până-ntr-atât încât îl scoate de pe orbită și simte că trăiește, că îi face și pe alții să trăiască, simte că ăsta e spectacolul, viața. Şi totul e copilăresc.

Ea nu poate să creadă, cu excepția momentelor de fervoare. Ea crede când o țin în brațe. Apoi mă lasă și se luptă pentru obiectivitate completă - ea și Henry discută cu prudență, încercând să mă perceapă obiectiv, în afara clipelor de extaz și vertij.

Strigătul perpetuu al lui June că lui Henry nu i se poate încredința adevărul. Văd o imagine atât de deformată a fiecăruia în ochii celuilalt. Trebuie să fac eforturi cumplite ca să-l păstrez pe Henry al meu și pe June a mea. Iar ei vor să mă implice în conflict, să mă asmuță împotriva unuia sau a celuilalt. June vrea spectacolul ăsta, pentru că este o nouă manifestare a atenției pe care i-o acordăm; vrea ca Henry și cu mine să ne luptăm pentru ea. *Asta* i-ar oferi momentul de ură, sau de pasiune, în

care crede numai ea. Ea nu poate trăi în semitonuri, în sugestie, în adevăr.

Dumnezeule, sunt oare destul de puternică pentru a o ajuta?

Allendy spune că mi-am transferat marea nevoie de a-i ajuta și de a-i crea pe alții într-un fel de psihanaliză. T*rebuie* să ajut, să dăruiesc, să creez, să intervin. Dar nu trebuie să mă dăruiesc *pe mine* - trebuie să învăț să mă stăpânesc. Iar acum văd că poți să *dăruiești* cu adevărat numai stăpânindu-te, pentru că a șterge sinele înseamnă a șterge egoismul și simțul posesiei. Așa că dăruiesc și, pentru că revărs mai puțin din sentimentele mele sfâșietoare, sunt *mai puternică*, nu mă pierd, rămân lucidă, *dăruiesc* cu adevărat.

Ce pot să le dăruiesc lui June și Henry? Pot să-i redau unul altuia? Nu mi se pare corect.

June crede că Henry e stimulat când devine furios, bâlbâit, ilogic; crede că el e viu acum, în vreme ce el era viu înainte de apariția ei, doar că în adâncul lui. În toată dragostea ei pentru mine răsună această notă de gelozie: vrea să întârzie publicarea sigură acum a cărții lui pentru că e aranjată de mine. Îl atacă pe Henry pentru că nu mai acceptă sfaturi de la ea. Trebuie să fiu atentă la toate astea chiar în clipa celei mai mari exaltări. Când nu mă poate orbi, își oferă trupul.

Singura mea salvare este că o dezarmez, o penetrez aproape fără cuvinte, îi dizolv puterea pur și simplu privind-o lung.

Nu pot să nu observ că întotdeauna se pune pe ea însăși, ego-ul ei, înaintea dragostei pentru Henry.

Noaptea. Henry a fost aici. Spune că un lucru e clar: avem nevoie unul de altul mai mult ca oricând, și vom fi buni cu copiii, June și Hugh.

Am fost uimită să-l văd îmbătrânind, arătându-se protector. Pentru el June este un copil patologic - interesant ca atare, dar stupid și găunos.

Deodată a apărut între noi un sentiment de alianță puternică - un Henry schimbat, un Henry rănit că oamenii cred că nu poate scrie decât „portrete de vagine“. I-am spus ce-i datorez. Pentru că m-a făcut fericită ca femeie, m-a salvat de June și de disoluție, nu vreau să mor. Sunt prea fericită.

Ce conversație ciudată - cum pornește de la dragostea noastră pentru a trece apoi la alte lucruri fără nici o importanță, la aventuri superficiale. Atunci îi spun că era adevărat ce spusese June, că o sacrificase operei lui - se folosise de ea ca de un personaj pe care avea nevoie să-l creeze - doar că eu n-o să joc pentru el și n-o să creez vreun mister, fiindcă noi avem nevoie de apropiere, și minciunile nu apropie.

Așa am stat de vorbă din nou, într-un acord total - întrebându-ne de ce nu puteam să fim în dezacord. Nu. Ştim de ce. Suntem neîndoielnic apropiați, țesuți din aceeași fibră. June e moartă pentru el fiindcă nu există decât chipul lui June și corpul lui June.

Henry spune atunci că nu-și poate explica interesul meu față de June decât ca unul lesbian - pentru chipul și corpul lui June - nimic altceva. Ştie că nu-i pot oferi lui June nici mintea, nici sufletul meu. E mândru că a ajuns în punctul în care îi poate explica paginile mele despre Mona - Alraune lui June, în vreme ce pe ea acestea o uluiesc și o derutează.[1]

June interpretează paragraful meu despre camera de hotel oarecum literal - ea descriind o experiență cu un bărbat într-o cameră de hotel - adică fără imaginație. Şi Henry, germanul greoi, e cel care sesizează înțelesul simbolic!

Ana Maria e înțeleaptă înainte de a experimenta viața.

E curioasă. Vrea s-o cunoască pe June. Încearcă să se pună în locul lui Eduardo, să-și imagineze ce simte el pentru mine - în locul unui bărbat. Încep să-i explic delicat și abstract *atitudinea masculină* la o femeie - semnificația și valoarea ei. Nu vreau să fie speriată. Vreau să știe.

Când i-am vorbit despre ea lui Allendy, el a spus: „vrei s-o scoți la lumină" - dar îmi arunca acuzația obtuză formulată împotriva psihanaliștilor: că dezlănțuie instinctele oamenilor. Ştie că procesul de dezlănțuire nu este decât o etapă a eliberării, că recrearea consolidează ființa la un nivel nou de idealism și sinceritate.

Vorbind cu Ana Maria, am văzut cum mintea ei limpede se deschide și evadează din mediul său obișnuit. Am fost copleșită de bucurie când am văzut înțelegerea ei *deschizându-se* în câteva ore, jucându-se cu faptele și imaginile pe care i le dădeam, cu viața pe care i-o înfățișam. A spus: „N-am mai vorbit niciodată cu cineva ca tine, n-am mai vorbit niciodată așa".

Când am sosit cu violete pentru Tia Anaïs, Ana Maria a știut că erau pentru ea. Ce mult mi-a plăcut exclamația ei de încântare pentru că am venit în costumul cel mai simplu pe care-l purtasem vreodată: un fulgarin negru mătăsos cu nasturi de argint, pălărie bărbătească din fetru negru ca a lui June. Tia Anaïs a văzut doar o capitulare în fața convenției. Eu știam că era dezarmarea profundă a excentricității mele, o excentricitate pe care o purtam ca pe o deghizare ca să-i șochez, să-i intimidez, să-i fac să se simtă stânjeniți și nelalocul lor pe cei de care mă temeam.

Mergând în taxi cu Ana Maria, îi priveam fața tânără și mă întrebam: Care e darul cel mai mare pe care i-l pot face, să-i luminez viața sau să fac *ca*

lumea să se cutremure pentru ea? Clipa aceea când lumea se cutremură și capul lui June cade ca o floare grea ruptă de pe tulpină - arta tinde mereu să atingă iar și iar o asemenea clipă, iar înțelepții complotează pentru a-i dilua esența. Şi uram înțelepciunea lui Allendy, promițând în taină: dacă pot, Ana Maria, voi face lumea să se cutremure pentru tine!

Hugh s-a transformat în astrolog și studiază la biroul meu. Iar acum sunt liniștită în privința lui. Această nouă pasiune scoate în evidență cea mai bună dintre facultățile lui. Noua sa dragoste, violentă și posesivă, face din el un bărbat puternic. Îl iubesc pentru eforturile pe care le-a făcut ca să risipească vagul și întunericul - ceea ce m-a chinuit este calitatea esențial mente *pasivă* a firii lui. Henry spune că Hugh a folosit jiu-jitsu cu mine - a folosit propria mea forță pentru a mă distruge, m-a lăsat să mă dau singură cu capul de podea când voiam să izbesc *în el.* Mi-a evitat cu inteligență greutatea și apăsarea, a eludat orice rezistență - și eu am simțit vidul, disciplina, absența încleștării. Tocmai *fidelitatea* lui este ceea ce-l face neschimbat, taciturn, limitat. Dar sunt liniștită. N-o să-l mai fac să sufere. Mă tem că *va ști* că e mâna mea. Vreau să-l fac omenește fericit. *Omenește*, *e așa o ființă perfectă!* Numai perfecțiunea lui mă limitează. *Existența* lui este o limitare. Poate salvarea mea, căci viața la care renunț permanent pentru Hugh este singura mare disciplină pe care am cunoscut-o vreodată. A fi mereu izbită de zidurile care mă înconjoară a fost singurul element care m-a silit să ajung la sublimare. Câtă vreme, o Doamne, câtă vreme voi putea să-l fac fericit? Mă îngrozesc și tremur, acum când Henry vorbește de publicarea cărții sale și despre plecarea noastră în Spania împreună. Aproape că sper să se întâmple vreo catastrofă care I-ar împiedica să-mi spună măcar: „Acum urmează-mă".

Eduardo s-a retras: jignit și disprețuit - în mintea lui - de viață. Îndrăgostit de Allendy și știind că e în zadar. Niciodată resemnat că nu m-a dominat. Incapabil să se arunce, ca André Gide, într-o homosexualitate fecundă și plină de bucurie.

Discuție amară, crudă cu el și Hugh, în care dezvălui epuizarea completă a compasiunii și tandreții mele față de Eduardo. Îi urăsc „spiritualitatea", cu care se laudă. O urăsc pentru că m-a rănit.

El are senzația că, fiindcă a avansat de la psihanaliză la astrologie, trăiește, dar eu știu că Allendy interpretează asta ca o retragere și, chiar dacă este o ascensiune în dezvoltarea sa mentală, rămâne într-o stare de raționalizare.

Eșecul lui personal, îmi dau seama acum, în afară de imposibilitatea de a iubi, este *durata scurtă a credinței sale.* Nu investește suficientă credință ca să realizeze miracolul. Nici un miracol nu este posibil fără credință.

Discuția nu-i era de nici un ajutor, știu. N-am făcut decât să ne scuturăm de o ostilitate care ne sufoca pe amândoi. Detestă influența pe care o am asupra surorii sale, Ana Maria, iar eu detest să mă gândesc că am irosit atâția ani infuzându-i credință.

Dacă Allendy și cu mine la un loc nu l-am putut salva pe Eduardo, nimeni altcineva nu poate.

Aseară a fost ultima mea încercare. Şi am făcut-o nu din dragoste, ci dintr-o indignare amară că *acesta* era unul dintre bărbații pe care i-am iubit, un bărbat pe care nu l-am putut înlătura niciodată complet din viața mea. Şi asta vreau să fac: să-i înlătur din viața mea cu tot trecutul meu dureros și pustiu. Viața începe *astăzi.* Spania cu Henry, probabil; dragostea înțeleaptă a lui Allendy; influența dominatoare a Lunii, care mă face senzuală și impresionabilă! Înțelepciune și senzualitate - acestea vor fi marile mele aripi,

ultimele care mă vor salva de influența nebuloasă, hipnotică, vizionară a lui Neptun, planeta ascendentului meu!

Vis: Asist la nunta cuiva. Atrag atenția unui bărbat înalt, cu părul grizonat. Mă invită la masă. Discuții despre dragoste. Unele femei îmi imită felul de a mă îmbrăca. Mângâieri minunate din partea bărbatului. Mă trezesc scăldată în sudoare și palpitând.

În horoscopul lui Hugh descopăr ce ne desparte: el este în primul rând mercurial sau „mental", *nu este supus Lunii.* Marca lui influență este *puterea*; este un bărbat regesc - pasiunea e secundară!

Sunt înflăcărată de declarațiile lui Elie Faure [în *Dans pe apă ți foc*]: „imaginația omului este cea care provoacă aventurile sale, iar dragostea ocupă aici primul loc. Moralitatea condamnă pasiunea, curiozitatea, experiența, cele trei etape sângeroase în urcușul spre creație".

Allendy este bărbatul care cristalizează, echilibrează, oprește - înțelepciunea pură, imobilă. Henry este bărbatul care cunoaște „supunerea la ritm". „Ritmul", scrie Faure, „este acel acord secret cu pulsul venelor noastre, sunetul picioarelor noastre, cerințele periodice ale poftelor noastre, alternările regulate între somn și veghe... Supunerea la ritm crește înălțarea lirică, ceea ce permite unui om să atingă moralitatea supremă invadându-și inima cu sentimentul amețitor că, suspendat în noaptea și în confuzia unei geneze eterne, este singur în lumină și dorință, căutând libertatea."

30 octombrie 1932

Către Henry: Tu întruchipezi toate calitățile atribuite de Faure marelui artist; rândurile

astea au fost scrise pentru a te descrie pe tine. Unele dintre cuvintele acelea sunt propriile tale cuvinte, de aceea te-au aprins; și mă aprind și pe mine. Înțeleg mai clar decât oricând motivul și bogăția războaielor pe care le duci; înțeleg de ce m-am lăsat condusă de tine... toate acestea sunt un mod de a te explica pe tine ca spărgător de șabloane, ca revoluționar, ca omul pe care-l descrii în *Tropicul Cancerului.* Aș folosi unele din rândurile acelea în apărarea cărții tale...
Mi-ar plăcea să ne unim forțele pentru a înfrunta războaie și drame mai mari, imense, pentru a lucra împreună în arta aceea care urmează dramei și domină „clementele neînlănțuite", și domină numai pentru a începe, a continua, a plonja din nou, nu pentru a se odihni sau cristaliza... Avem nevoie unul de altul ca să ne hrănim unul pe altul. Ceea ce June a numit „perioada ta moartă" era perioada ta de reconstrucție prin gând și muncă - între ele, măcelul. Perioada fructuoasă care urmează războiului. Perioada exploziei lirice. Şi poate când îți vei fi epuizat toate războaiele vei porni unul împotriva mea, și eu unul împotriva ta, cel mai cumplit dintre toate, apoi fiecare împotriva lui însuși, ca să facem o dramă din ultima noastră fortăreață, din extazul și idila noastră...

Către Eduardo: Hai să privim obiectiv noua noastră relație: e un război între noi. Ne urâm cordial. Ne urâm pentru că suntem diametral opuși în emoții și atitudini. Până acum am comis greșeala de a fi tandri unul cu celalalt din cauza *nevoii* noastre de dragoste. N-am avut puterea să te înlătur din viața mea când, biologic, planetar, emoțional, metafizic, psihanalitic, ar fi trebuit. Iar ție ți-a lipsit puterea de a mă urî atunci când ar fi fost cel

mai bun luciu pe care l-ai fi putut face. Ar trebui să-mi urăști pozitivismul, absolutismul și senzualitatea, așa cum eu urăsc pasivitatea ta, spiritualitatea ta și negativismul tău. Suntem mai sănătoși și mai puternici ca adversari onești, ca antiteze, decât ca prieteni. Vreau să mă înlături din viața ta. Aseară a fost ultima mea interferență, și nu s-a datorat afecțiunii, ci urii: aș vrea ca bărbatul pe care l-am iubit să fi fost altfel. Ăsta-i egoism, nu dragoste. E un semn că dragostea a murit. Suntem amândoi destul de puternici ca să ne descurcăm fiecare și fără obișnuința tandreții celuilalt. A fost doar o obișnuință, ca o legătură matrimonială. Semnificația tandreții a pierit de mult. Alaltăieri seară am fost destul de curajoși ca să recunoaștem asta. Am văzut ură în ochii tăi când ai sesizat din nou o manifestare a puterii mele (Ana Maria) și disprețul meu când ai pomenit de „societate" ca o insultă intenționată la adresa superbilor mei prieteni. (Dumnezeule, ce insultă prăpădită; nu puteai găsi una mai mare?) Presupun că ai fi împiedicat-o pe Ana Maria să se întâlnească cu D.H. Lawrence, fiul unui miner? S-ar putea să ai într-o zi surpriza să mă vezi măritată cu un fiu de croitor pentru că are geniu și curaj.
Marte este în ascendență astăzi. Pentru tine nu e decât o nouă nebulozitate atmosferică mentală; pentru mine e continuarea unei experiențe pasionate, fie ură, fie iubire.

Oamenii ca Eduardo, care nu poc să *se miște* sau să *trăiască*, devin marii sterilizatori, marile obstacole din viața altora. Eduardo vrea să o paralizeze pe Ana Maria. E înnebunit că nu-și poate exercita *protecția negativa în* timp ce eu exercit o anumită influență pozitivă.

Alaltăieri seară am reușit să ascult „Sweet and Lovely" fără să simt nici măcar un fior. Eram la *Poisson d'Or* cu June. Impresionabilitatea mea prelungește ecourile altor iubiri mai mult decât e necesar - și uneori fac greșeala să iau repercusiunile drept impuls real, ca în cazul reapariției lui John Erskine când trăiam cu Henry.

Iar acum îmi dau seama: John este bărbatul cu care mă aflam în *război* (în contrast cu înțelegerea lui Henry), și mă tem că mă voi afla în război cu superînțelepciunea lui Allendy. Îmi blochează marea dorință de a merge mai departe, de a mă dispersa în pasiune, de a mă împrăștia pierzându-mă; blochează aventurile dorite de imaginația mea - pericolele. Totuși știu că sunt legată de el. În fiecare moment de echilibru îl voi iubi pe Allendy. Dar mă voi îndepărta cu patimă de el în haosul fecund și confuzia lui Henry. Îmi voi lua *inspirația* de la Henry, așa cum și-o lua el de la June.

Sunt atât de extraordinar de fericită. Apare cartea lui Henry; a scris despre Lawrence și Joyce. Trimite după mine, mă roagă să-mi suflec mânecile, să-l ajut și să-l critic. June e o „opreliște", și dintr-odată devine și el o opreliște pentru mine. Henry și eu și munca noastră. „Numai de-ar pleca June la New York. Am nevoie de libertate!" strigă Henry.

Vreau să zbor de la mine de-acasă până la el. E zi liberă. Hugh e acasă. Trebuie să aștept. Niciodată nu mi s-a părut o zi atât de lungă. Trepidez. Cu o viteză cinematografică, văd cărțile lui, blândețea lui, îl văd pe periculosul, eruptivul Henry, pe noi doi în Spania - și totul e începețoșat, distorsionat, augmentat de marele demon călăuzitor din amândoi, demonul literaturii. June e un personaj, e material, aventură, dar această copulație între bărbat și femeie în însuși cuptorul creativității este o nouă monstruozitate a unui nou

miracol. Va tulbura cursul planetelor, va altera ritmul lumii și va „lăsa universului o cicatrice".

Dacă Neptun mă face clarvăzătoare și prea impresionabilă (pericolul în pasiuni, în sentimente te anulează; voința e abandonată!), atunci îmi dau seama că influențele planetare mă afectează foarte clar și că sunt perfect acordată la ele. Iată de ce nu-i pot rezista lui Allendy, care este mental mai puternic decât mine; dar am ales să fiu hipnotizată mai degrabă de Allendy decât de June.

Dacă n-aș avea sentimente aș putea deveni cea mai inteligentă femeie de pe pământ. De îndată ce sunt calmă, viziunea mea se face acidă și șfichiuitoare. Astăzi, ascultând vorbăria lui June vreme de două ore și atingând un grad suprem de plictiseală exasperată - așa încât nici fața, nici trupul său nu mă puteau afecta.

Şi apoi devin femeia periculoasă de care se teme. Aș putea scrie despre ea mult mai distructiv decât a făcut-o Henry. Despre inteligența ei, care e nulă, despre inflația ego-ului lui. Fără milă, le-am văzut. Fraze ale lui Henry care îi rod vanitatea și produc această vorbărie potopitoare, atacuri irelevante, presărate de acele sclipiri de intuiție care l-au tot făcut să spere. În seara asta mintea mea se întinde pe tot înaltul cerului și nu sunt o ființă omenească. Sunt un șarpe care sâsâie revelații despre imbecilitatea și lipsa de idei a zeiței și târfei June. Aș lua înapoi chiar darurile pe care le-am făcut vidului, nimicniciei.

Şi totuși eram îmbătată. Şi ochii lui June ardeau încă, și gâtul ei puternic era alb, și genunchii ei se loveau de ai mei, dar duritatea și luciditatea din mine erau imense. Încă îl mai auzeam pe Henry spunând, aseară, „sunt un zid de oțel“.

Când m-am întâlnit cu Henry în cafenea (înainte să sosească i-am scris un bilet delirant despre cât de mult îmi plăceau scrierile lui, întrebând ce mai puteam face, înțelegându-i dispoziția bizară, abstractă, nerușinarea), ochii lui erau întunecați și severi. Era *egoistul suprem* amplificat, în exclusivitate artist, având nevoie de trufia mea, de ajutorul meu - și cât de bine îl înțelegeam. Nu era nici un sentimentalism. Doar munca lui, devorând totul. Mă treceau fiori pe șira spinării. Şi cum vorbea despre June. June era complet discreditată, respinsă, pentru că era inutilă - așa cum voi fi și eu într-o zi, când va avea o nouă nevoie. Toată lumea supusă legii mișcării, anihilată. Şi asta înțelegeam, iubeam, căci mi se părea că fac același lucru la o scară minoră și că durerea pe care i-o provoc lui Hugh e tragică, dar inevitabilă pentru întreg progresul vieții.

June nu e destul de subtilă ca să vadă că atunci când cedez la o afirmație a lui Henry sunt ca un șarpe care deja a mușcat. Mă retrag dintr-o luptă directă cunoscând efectul lent al veninului. Prin cedare, pe căi ocolite ajung la rațiunea lui Henry. Nu mă împotrivesc lui, nu-l înfurii, nu-l fac să se lase pradă emoțiilor. Şi el poate gândi - și poate să fie de acord sau nu cu sinele său adevărat, nestânjenit.

June e directă și gălăgioasă. La ea „discuția" nu înseamnă altceva decât despicarea firului în patru. Rezultatul - ostilitate și ineficiență.

În același timp, își modelează comportamentul imitându-l pe al meu. Aseară, în loc să iasă în oraș, s-a întors umilă să-i spună lui Henry că acum îl înțelege. Şi de ce? Ca a doua zi să-mi poată raporta o împăcare, o victorie: „Datorită mie Henry lucrează și e fericit". Cât de sigur o călăuzesc instinctele ei de femeie - dar nu destul de departe. Nu e în stare să simtă că Henry

n-o mai vrea. Nu-l crede când îi spune: „Pleacă, întoarce-te la New York. Lasă-mă în pace".

Nu vreau ca relația mea cu June să degenereze într-unul din războaiele ei favorite. Pasiunea și compasiunea au fost plăcute. Ca inamic ea nu este destul de puternică, nici destul de periculoasă. Mă tem că nu ar face decât să dezvăluie aversiunea lui Henry față de absolutism - și a mea. Nici unul dintre noi nu are curajul să se elibereze. Nici eu, nici Henry nu putem s-o rănim pe June. Tot ce am vrut să descopăr era: îl iubește June pe Henry?

Mi-am amintit noaptea în care i-am spus lui Henry că dacă aș descoperi vreodată că June nu-l iubește, aș comite o crimă că să-l eliberez.

Dar minciunile lui June mă împiedică să aflu. Gelozia ei este egoistă (o chestiune de putere, puterea ei față în față cu a mea). Dragostea ei pentru Henry altistul este pur egoistă (dorința de autoslăvire).

Alaltăieri noapte am respirat pentru prima dată lumea lor brutală. June fusese foarte bolnavă - s-a trezit în mijlocul nopții, tremurând. L-a rugat pe Henry s-o ia în brațe. Imaginea ei m-a înduioșat. Henry a spus: „Știu de ce îi era rău. Îmi părea rău pentru ea, dar asta-i tot. Eram mai degrabă agasat".

Şi când o văd pe June, mă întrebi cum se face că nu poate să-ți fie milă de ea - e prea puternică. Are momentele ei de slăbiciune, dar în dimineața următoare e din nou tiranică, sănătoasă, neînfrântă, cu o siguranță încântătoare.

Forța lipsei lor de sensibilitate unul față de altul este nouă și admirabilă. Îmi place să stau așa și să asist la lupta lor, să-mi simt propria forță.

Înțeleg ostilitatea lui Allendy. Allendy este civilizația; Henry - barbarismul, războiul. Allendy e mai mult decât gelos pe Henry - urăște forța distructivă a lui Henry. Niciodată doi oameni n-ar

putea fi mai diferiți. Şi știu că Allendy *aşteaptă ca eu sa mă despart de Henry.* De ce mă iubește?

În seara asta sunt din nou tulburată. Neliniștea Mi-e atât de intensă, încât muzica mă face să plâng. Am citit Gauguin, *Avânt et apres.* Mi-a amintit de Henry.

Hugh studiază cu seninătate astrologia. O seninătate minunată - de neatins. I-am adus în dar un compas. Fac cercuri pentru el. Îmi place să mă minunez de cunoștințele lui, impenetrabile pentru mine.

În tren m-au urmărit - obsedant - cinci perechi de ochi bărbătești.

Există o fisură în concepția mea, în trupul meu, în dorințele mele, o fisură pentru toate timpurile,! și nebunia va tot veni și va pleca, va tot veni și va pleca. Cărțile sunt supuse, paginile sunt șifonate; patul geme fiecare perfecțiune piramidală e arsă prin presiunea sângelui.

Efortul pe care îl fac pentru a schița, cizela, demarca, simplifica este imbecil. Trebuie *să mă las să curg în mai multe direcții.* Măcar am învățat un lucru important: să gândesc, dar să nu gândesc prea mult - ca să pot să mă desprind și ca, atunci când apar evenimentele, să nu fi construit un baraj intelectual în calea lor, intervenind în fluxul vieții prin pregătiri scrupuloase. Gândesc atât cât să mențin un strat superficial de inteligență trează, doar când îmi perii părul, îmi pudrez fața, îmi fac unghiile și scriu în jurnal - nu mai mult. În restul timpului lucrez, transcriu, lucrez. Şi mă las în voia impulsului. Fredonez; îi hărțuiesc pe șoferii de taxi mergând în sens opus traficului; îi scriu lui Henry un bilet la jumătate de oră după ce l-am părăsit și-l înduplec cu vorbe dulci pe Hugh să se ducă în mijlocul nopții cu mașina în centrul Parisului ca

să-i dea un bilet lui Fred Perles pentru Henry - un bilet de dragoste pentru scrierile lui!

Această lunecare divină îi permite lui Henry să mă arunce pe patul lui June și să azvârlim discuția despre Lawrence și Joyce ca pe un năvod în spațiu, în timp ce noi ne rostogolim pe pământ.

Hugh mă ține strâns, ca pe o bucată mare de aur, iar orizontul lui este încărcat de celestă speranță pentru că i-am adus un compas.

J'ai présagé des cercles. Motivul cercului în romanul meu. Fascinația astrologiei. Cercul marchează rotația pământului, și nu-mi pasă decât de bucuria supremă de a mă învârti odată cu pământul și a muri de beție, de a muri în timp ce *mă învârtesc* în loc să mor retrasă, privind cum se învârtește globul pământesc de pe biroul cuiva, precum globurile de carton care se găsesc de vânzare la Printemps cu 120 de franci. Neînsuflețită. E mai costisitor așa. Vreau să fiu suflecul din glob și dinamita care explodează în tiparniță înainte chiar ca tipograful să fi stabilit un preț pe pagină. Când pământul se învârtește, picioarele mele se desfac spre lava care țâșnește și creierul îmi îngheață - sau invers - dar trebuie să mă învârtesc, iar picioarele mi se vor desface mereu, chiar și în zona soarelui de la miezul nopții, căci eu nu aștept noaptea - nu pot să aștept noaptea -, nu vreau să pierd nici măcar o pulsație a cursului său, nici măcar o frântură din această pulsație.

Vis: Hugh și cu mine ne plimbăm prin noaptea înceţoşată. Împreună. Îl părăsesc. Intru în casă și mă întind pe pat. Sunt conștientă că mă caută, că devine agitat, că aleargă nebunește în ceață, înotând în ea. Sunt inertă. Știu că sunt acasă. Că el nu s-a gândit să mă caute în pat. Stau acolo neatinsă de disperarea lui. Sunt, în același timp, ceața. Sunt noaptea din jurul lui Hugh; trupul meu

zace pe pat. Eu sunt spațiul din jurul lui Hugh. În acest spațiu, el aleargă, căutându-mă.

Dimineața. Dragostea mea cea mai tandră e pentru Hugh - ceva inalterabil, neschimbat, fix: copilul. El are locul cel mai sigur, *cel mai moale.*

Am vrut să-i dau lui June tot ce iubește la mine Henry, să mă adaug ei. Nu pot să cred că i l-am luat pe singurul bărbat care a iubit-o vreodată cu adevărat.

Simt o milă covârșitoare pentru suferința primitivă isterică a lui June, pentru marea confuzie din mintea ei. Dar nu e niciodată o suferință ca a mea, niciodată durerea de a-l pierde pe Henry, ci durerea eșecului.

A fost îngrozitor să-mi înțeleg forța, amintindu-mi, în același timp, cât de loială am fost mereu când i-am explicat-o pe June lui Henry.

Biata de June, e atât de vulnerabilă! Nu găsesc nimic să-i ofer în afară de dragostea mea, de care are nevoie. Așa că inventez o dragoste pentru ea, ca un cadou. O țin în viață printr-o simulare a dragostei, care este mila. Îi ascult pălăvrăgeala incoerentă, căutând cu răbdare licăririle de adevăr, sperând că se va găsi pe sine și va afla forță în mine, și totuși făcând acest lucru mă simt cea mai mare trădătoare de pe pământ. Ea are încredere în mine, iar eu sunt cea care a privat-o de Henry. Nu știe însă ce fac pentru ea în schimb. Îl împiedic pe Henry să-i spună, să-i ceară libertatea ca să se însoare cu mine! Ieri, cu o jumătate de oră înainte de a mă întâlni cu June, stau într-o cafenea cu Henry și el spune:

— Când iese cartea, lăsăm tot, gata cu compromisurile. Aranjez lucrurile cu June și ne căsătorim.

Eu îl descurajez râzând:

— Nu mai vreau să mă căsătoresc vreodată. Apoi: Ar fi groaznic să-i răpim ultima credință în două ființe omenești.

June mi-a făcut cunoștință cu Dick, un scriitor homosexual, care vorbește așa cum scrie Aldous Huxley și care are niște ochi de vită fără stăpân. L-am vizitat împreună pe Ossip Zadkine, sculptorul (un personaj din *Tropicul Cancerului* al lui Henry).

Dick și cu mine am încercat să scăpăm de tortura unui nou contact, fiecare în felul lui: el prin impertinență, eu prin tăcere. Dar ne plăcem. El fusese pregătit să nu mă placă, pentru că sunt prietena lui Henry și el nu-l poate suferi pe Henry.

Henry a făcut un monstru din June pentru că el are o minte care creează monștri. Este nebun. Suferea și el din cauza ei torturile pe care el însuși le crease, pentru că dragostea lui June pentru Henry nu era nicidecum monstruoasă, ci probabil tot atât de simplă ca a mea pentru ea. Am adoptat credința lui Henry în monstruozitatea lui June. Acum o văd pe ființa omenească June suferind; și văd că ei doi n-au reușit să se înțeleagă unul pe altul - dar că cea care e mai slabă este June întrucât conținutul minții lui Henry a înnebunit-o. Pe mine conținutul minții lui Henry nu mă derutează; mă interesează în mod obiectiv. Îmi fascinează inteligența, imaginația.

Am văzut procesul de deformare când Henry a comentat paginile mele despre June și m-a învestit cu mult mister și monstruozitate. Imaginația lui e neobosită și fertilă; capturează o ființă omenească și o deformează, o sporește, hiperbolizează, ucide. Este un demon circulând liber prin lume, labirintic, ducând la nebunie. Henry are puterea de a face oamenii să înnebunească.

Până acum nu m-am pierdut; am fost mai puternică decât June. Eu sunt nebună numai atunci

când vreau să fiu - așa cum se întâmplă când te îmbeți - ca să pot să lucrez. Așa cum Henry se excită prin ură și cruzime, eu mă excit și mă stimulez abandonându-mi atașamentul prea puternic față de o logică implacabilă. Eu mă fac să mă învârt ca un titirez ca să devin mai puțin lucidă și mai halucinată, să-mi ascult *intuițiile.*

Îmi place să joc cu Henry jocul ăsta periculos al *deformării imaginative.* Suntem adversari de același calibru, acum că Allendy m-a integrat și mi-a dezvăluit structura fundamentală.

Despuiați-mă de exteriorizări, teatralitate, masochism, și veți descoperi un miez, un sâmbure, un artist, o femeie. Dar despuiați-o pe June de podoabe, și veți descoperi o femeie frumoasă oarecare, cu veleitatea iluziei, sacrificiului, idealurilor, basmelor - dar fără nici un conținut.

Ea trebuie să rămână un personaj, o ciudățenie, o bizarerie, forma iluzorie a personalității.

Dar când plânge simt că ar trebui să-i fie dată o fericire omenească, obișnuită.

La urma urmei, și imaginația mea s-a jucat fantastic atât cu Henry, cât și cu June, cu următoarea diferență: eu am o mare nevoie de adevăr și mă las copleșită de milă. Adevărul mă împiedică total să distorsionez, pentru că *înțeleg. Î*ndată ce-l înțeleg pe Henry, încetez să mai fac din el un „personaj" (bruta subpământeană din cea de-a *doua* concepție a mea despre el, însuflețită de cărțile sale). *Prima mea concepție* este invariabil adevărată*: prima* descriere pe care i-am făcut-o lui Henry în jurnal i se potrivește astăzi, iar *prima* descriere pe care i-am făcut-o lui June este mai adevărată decât compoziția mea literară. Încep să iubesc ca o ființă omenească, și jocul încetează.

Un *personaj*, pentru un scriitor, e o ființă de care nu este atașat prin sentimente. Dragostea adevărată distruge „literatura". De aceea nici Henry nu poate scrie despre mine, și poate nu va

scrie niciodată despre mine - cel puțin până când dragostea noastră nu se va fi sfârșit, când voi deveni un „personaj", adică o personalitate detașată, care nu mai e contopită cu el.

Mă întristez când privesc fotografia lui Allendy - sunt mereu *între* două dorințe, mereu în conflict. Le aparțin lui Henry și lui June și lui Allendy. Mi-ar plăcea să mă *odihnesc* uneori, să fiu liniștită, să-mi aleg un ungher, o dragoste, și să mă cuibăresc acolo - să fac o selecție finală. Nu pot. În unele seri, ca acum, la ore târzii, mi-ar plăcea să mă simt *întreagă.*

Calitatea loialității mele față de Hugh este ușor de definit: constă în *a nu-i face rău.* Chiar și în chestiunile legate de Henry (l-aș putea obliga pe Hugh să-l ajute pe Henry), îi rămân loială lui Hugh, până-ntr-atât încât nici măcar nu-l voi împiedica să-și împlinească *bărbăția* confruntându-se cu noua sa agresivitate, noua sa avariție, precauție, gelozie și posesivitate.

Este ciudat să privești dragostea altuia și să rămâi neatins. Visele frumoase ale lui Hugh despre mine. Le ascult, dar nu mă gândesc nici o clipă la ele când mă mângâie Henry. Este absolut adevărat că nu mă gândesc niciodată la Hugh când sunt fie cu Allendy, fie cu Henry - nici la Henry nu mă gândesc când sunt cu Allendy. Are loc în momentul acela un soi de scindare - un *întreg* temporar - care împiedică orice ezitare sau paralizie. Abia atunci amestecul se dezvăluie, și odată cu el conflictul. Nu simt că aș face ceva rău culcându-mă cu Henry în patul lui Hugh - n-aș simți că fac ceva rău nici dacă m-aș dărui lui Allendy în același pat. Nu am moralitate. Ştiu că lumea e îngrozită - eu nu. Nu am nici o moralitate câtă vreme răul făcut nu se manifestă. Moralitatea mea se afirmă când sunt confruntată cu tristețea unei ființe omenești i l-aș da lui June înapoi pe Henry dacă m-ar implora. În același timp, sunt

conștientă de stupiditatea capitulării mele, căci June poate fără Henry mai mult decât pot eu, și ea e nocivă pentru el. Așa cum ar fi infinit de stupid din partea mea ca de dragul lui Hugh să mă întorc la viața mea pustie, neliniștită, nevrotică din anii de dinainte de a-l cunoaște pe Henry.

Acum am un sentiment de continuă *plenitudine* care-mi permite să-i dăruiesc plenitudine și lui Henry. Aș vrea ca Hugh să mă poată *crede, înțelege*, *ierta.* Doar vede că e de mulțumită, de sănătoasă, de productivă sunt. Şi sunt mai preocupată de fericirea lui decât de a oricui altcuiva.

9 noiembrie 1932

Un bar în care se servesc cocktailuri. June într-o dispoziție veselă, scoțând în evidență aspectele slabe ale lui Henry: infantilismul lui, incapacitatea lui de a reacționa pe loc la evenimentele din viață, dorința lui de a fi dominat și tiranizat. Mă satur să-mi tot spun: „Cu mine Henry e altfel"; și nu pot să nu-mi amintesc că m-am plâns de același lucru, deși am descoperit în Henry un *lider* mai mult decât ar putea June, pentru că eu îl am pe artistul-lider - marele scriitor care mă poate anihila - și pe bărbatul senzual.

10 noiembrie 1932

Hugh cântă la chitară și din gură. *Il chante faux.* Ar trebui să mă deranjeze că el cântă fals? Ştie să iubească. Hugh cântă fals; și la instrumente cântă stângaci; știe să iubească. Trag un căscat. Tocmai am găsit tema cărții mele: O mie și una de nopți în Montparnasse - în fiecare noapte câteva pagini, ca s-o împiedic pe June să ia droguri. Şi îi voi spune totul, chiar și despre dragostea mea

pentru Henry - *asta* o voi lăsa pentru ultima noapte.

Hugh a recunoscut că *era gelos* pe scrisul meu - nu-l putea suporta, nu-mi putea suporta activitatea, acum echilibrată de astrologia lui! Eduardo la fel. Tot ce știa să facă Eduardo în timp ce eu lucram cu disperare la cartea mea despre Lawrence era să se plângă că-l neglijez. O femeie.

De *asta* m-a eliberat Henry. Nu-l puteam *plictisi* - pe el nu! Dar și atunci trebuia să am *tact.* O, ironie, în seara asta dansez pe ironia mea ca pe scânteile sonore ale unei stele ametite.

Una dintre cele o mie și una de povestiri e despre săruturi în taxiuri, un oraș alarmat de un psihanalist, sculpturile în lemn ale lui Zadkine, strigătul după ajutor al unei femei asasinate. Şi astfel, în jurnalul meu, includ socotelile domestice, meniurile, opiniile unei *femme de ménage* (Emilia comentează că toți prietenii *señoritei* au chelie), și ofer lumii o gardenie în staniol. Fantezia este pentru mine o formă de deghizare. Lumea m-a forțat să pătrund în fantezie, și eu însămi nu voiam să văd fața acțiunilor mele în lumina crudă a dimineții. Nu numai June și Henry sunt zugrăviți aici *en plus beau.*

Văd calcul în ochii lui Hugh și trebuie să notez aici că felul lui de a regula e superb de vehement și măiestrit - de o calitate care ar satisface o femeie normală, dar eu nu sunt o femeie normală. Îl depășesc în spirit, în sex. Colecție de fenomenal. Sunt singura femeie scriitor care nu este mulțumită de literatura erotică - trăiesc la fel de intens cum scriu - există o coerență ciudată. Cât de frumos m-am eliberat de Eduardo, l-am înlăturat cu adevărat. N-am mai avut până acum curajul să disprețuiesc. Acum câteva seri, când a fost aici la masă, l-am putut privi cu o indiferență rece - proaspătă și revigorantă ca o plimbare prin pădure. Pe măsură

ce devin mai puțin sensibilă, câștig *embonpoint.* Nimănui nu-i scapă sensibilitatea mea. Tuturor le place sănătatea, ca o vază de flori într-o încăpere. Când ești admirată pentru că devii trandafiriu invulnerabilă, capeți o anume doză de cinism.

Sincopare - ezitare, ezitare, îngânare, sincopare. Acesta este *singurul accent ușor* în acest jurnal de optsprezece ani ale cărui *accents graves,* rânduri violete și parfum de lacrimi sărate vor ului lumea ca o capodoperă de autoflagelare și scorpionism. Tăind paginile cărților de astrologie ale lui Hugh, îmi jur că aceasta e o știință în care nu mă voi exersa niciodată, căci vreau să fie exclusiv încununarea lui Hugh.

June spunea ieri că se afla în căutarea cuiva pentru care să fie slabă, căci Henry era întotdeauna cel slab (păstrându-și prerogativul pentru scrisul său, dreptul de a defăima mereu retrospectiv). Scriitorul este duelistul care nu se luptă niciodată la ora stabilită, care adună insultele ca pe orice altă curiozitate, le împrăștie pe biroul său și după aceea luptă, *singur.* Unii numesc asta slăbiciune. Eu o numesc amânare. Ceea ce la un om obișnuit este slăbiciune e gloria artistului, calitatea sa. Ceea ce risipesc în vorbe sau acțiuni e rareori restituit în scris. Ceea ce e păstrat, colectat explodează mai târziu în singurătatea prielnică. De aceea artistul este omul cel mai singuratic din lume: fiindcă trăiește, luptă, duce războaie, moare, renaște *singur, întotdeauna singur.*

Hugh spune că arta vine din fermentație - indiferent ce fel de fermentație. Nu pot nega că am dat tot ce aveam mai bun scriind *acum,* când clocotesc de victorie și forță.

Ceea ce am iubit în muzică nu este austeritatea ei, ci acea *inflație* de sunet, acea amplitudine a notelor urcând până la proporții extravagante, zguduitoare, vraja repercusiunii, a

destinderii, curgerea și efluviul, majolica, receptaculul, decăderea de la țurțuri la vârfuri de stea, de la țitere la sarcofage, de la ceară de albine la venin.

(Includ imediat asta în carte. Cartea mea și jurnalul meu se calcă reciproc pe bătături în mod constant. Nu pot nici să le divorțez, nici să le împac. Le trădez pe amândouă. Sunt totuși mai loială jurnalului. Voi pune pagini din jurnal în carte, dar niciodată pagini din carte în jurnal, dând dovadă de o fidelitate umană față de autenticitatea umană a jurnalului!).

În seara asta jazz-ul m-a adus până aproape de orgasm.

Partir! Gata cu pauzele dintre momentele de plenitudine, gata cu perioadele moarte!

Cum pot să stau *în seara asta* la Louveciennes! Blestem în sublimare. M-am revărsat în scris - dar sunt mai plină de viață ca oricând.

Pentru Hugh este o recrudescență a dragostei, un nou început. Victoria asupra unei femei de care avea nevoie pentru a-și desăvârși afirmarea și-a încercat-o pe mine, și nu pe orice altă femeie, așa cum se aștepta Allendy. Şi-a afirmat agresivitatea sexuală. De asemenea, a transferat în mine nevoia sa de aventură. Vrea să mă scoată în oraș. Mergem la film și apoi la dans. Ne jucăm prefăcându-ne că nu ne-am cunoscut până acum.

— Eu sunt astrolog, spune Hugh.

— Ne întâlnim *aici* data viitoare?

— Nu aici. Vreau să călătoresc cu tine. Vii cu mine în Egipt?

Nu mai pot continua jocul. Îmi vine să plâng. Atitudinea lui mă mișcă și mă rănește. În mașină, îmi mângâie piciorul ca un amant îndrăgostit nebunește. Conduce neglijent. Tandrețea mea este profund stârnită - nimic altceva. Dar îi hrănesc iluzia și îi sunt *recunoscătoare* pe viață. Dulceața

până la saturație din toate astea, idealismul până la saturație; iar pe la spatele lui eu mă afund în sălbăticie, asperități, ură, viața corozivă cu Henry și June.

Henry mă testează până la limită. Inuman și cu June și cu mine - dur, egoist. Când îi văd paginile, interesul meu intelectual șovăie. Am nevoie de mângâieri. Sunt femeie. În adâncul meu, sunt toc atât de mult femeie ca și June. Nu pot suporta această viață de scoică austeritate. În clipa asta, aș lăsa pe *oricine* să mă mângâie.

În seara asta ies cu June. Mă voi cufunda într-o atmosferă femeiască - *tânjirea constantă după dragostei* dependența perpetua de un bărbat. Semne de iubire, atenție, telefoane, mici daruri, expansivitate, lipsă de *concurență în muncă.* Asta e dragostea pe care o am acum din partea lui Henry (cartea e secundară, este *pentru* mine; astrologia, și ea, e pentru mine, o ofrandă pe care n-o doresc, deși fac eforturi supraomenești să-i răspund). Simt distanța dintre noi căzând ca un polog diabolic, distanța devorând tot ce ne leagă. Mi-e frică de libertatea mea. Hugo este omul căruia îi datorez viața. Îi datorez tot ce am avut frumos; devotamentul lui a fost puntea mea spre *tot* ce am astăzi - munca mea, sănătatea, siguranța, fericirea, prietenii mei. A fost singurul meu zeu cu adevărat generos. Îi sunt etern îndatorată - sunt îndatorată fidelității sale emoționante și magnifice. Aș putea fi eliberată numai dacă el ar fi crud, aspru, rău - acum însă nu am absolut nici o justificare. Este cel mai măreț om din lume, singurul capabil de *dragoste* și *generozitate. Îl est facile pour les autres â donner.* Pentru mine, cât de ușor, cu superabundența mea de idei, inventivitate, artă, emoții; pentru el însă, un om simplu care nu este superabundent dăruit în artă, darurile sale provin dintr-un fond de profundă căldură și loialitate, de dragoste pură - și nu dragoste de sine!

12 noiembrie 1932

E o divergență de timp, o dislocare de ritmuri între înțelepciunea minții și impulsul instinctelor și inevitabilitatea satisfacerii lor M-am împăcat cu bărbatul, cu toți bărbații care m-au rănit prin slăbiciunea lor. Tatăl meu, Eduardo, Hugo, John și chiar, într-o oarecare măsură, Henry (dacă Henry ar fi puternic, June s-ar afla acum în New York) m-au împăcat pe deplin, și am primit mai multă dragoste decât mi s-a refuzat. Sunt împăcată cu mine însămi, iar înțelegerea mea îmi spune că suferința pe care am îndurat-o pentru că am fost abandonată de tata și din cauza homosexualității lui Eduardo și a puritanismului lui John nu a fost provocată de ei, ci de constituția mea interioară, care refuza să înțeleagă motivele firești #le acestor slăbiciuni și refuza *să nu sufere.*

Pe alt plan însă, instinctul urii și al răzbunării își continuă cursul până când epuizează veninul pe care l-a secretat.

June și cu mine deversăm ura noastră față de bărbați asupra lumii, insultăm societatea, convențiile, *bărbații.* Ne aliem pentru a ne revărsa marea deziluzie nu asupra celor pe care îi iubim, ci asupra străinilor, asupra unor simboluri.

Înțeleg acum că unele dintre paginile pe care le-am scris despre June, simplu și uman pătrunzătoare, sunt mai mari ca artă decât distorsionările lui Henry, căci înțelegerea rănește mai profund decât monstruozitatea. Atât referindu-mă la June, cât și la Henry, eu am fost mai *umană*, mai înțelegătoare, mai sinceră; și, poate, în cele din urmă, eu sunt mai artistică.

June: mătrăguna, o plantă eurasiatică (*Mandragora*) cu flori violet și o rădăcină ramificată asemănătoare trupului uman, din care se

prepara un narcotic. Se credea - și încă se mai crede - că mătrăguna *Genezei* are proprietăți magice.

În timp ce dansam împreună, June îmi spunea cât de mult îi plăcea numele mătrăgunei în germană, și acesta va fi numele pe care i-l voi da de acum: *Alraune.*

Când aud descrierea făcută de June vizitei ei la mine, timiditatea ei, temerile de a o întâlni pe femeia „frumoasă și strălucitoare" (după descrierea care i se făcuse) și comentariile lui Dick despre cât de frumoasă și de „rară" sunt, simt o panică subită. Văd această imagine a mea în ochii acestor oameni (ai lui Osborn, Henry, June, Dick) și sunt înspăimântată ca de o umbră uriașă. Atunci, în prima seară, June m-a așteptat ca să-mi dezvăluie defectele, și eu n-am făcut decât o gafă: o remarcă insolentă - „Cât de american" - când idealismul ei mi-a făcut greață. Dar ceea ce mă miră este cum de eu, ieșind din marea mea solitudine, lipsă de experiență, visare, am putut să fac față experienței lui June și Henry fără gafe, să le încânt și descânt duritatea, să-i iubesc și să fiu iubită de ei ca un egal în putere și experiență, crescând zi după zi, disimulând o mare ignoranță și o mare inocență în tot acest timp. Nici o gafă în condițiile unor teste continue, și nici o pierdere a integrității. Adaptabilitate fără a mă pierde. Dar integritatea asta i-o datorez lui Allendy!

Când îl laud pe Hugh pentru omenia lui, el spune că nu vrea să fie o ființă omenească - *singura dintre noi* - căci s-ar plictisi! (Scris la cerere pentru că am râs atât de mult când mi-a spus asta.)

Iată trucul meu când îi citesc lui Hugh din jurnal: văd dinainte ce urmează, și fie înlocuiesc cu un pasaj complet nou inventat pe loc, fie schimb numele, citind „Hugh“ în loc de „Henry",

de exemplu, iar Hugh crede că e vorba de el - sau modific o frază în timp ce citesc!

În timp ce el studiază astrologia eu privesc frumoasa seriozitate a gurii lui Hugh și știu cât de profund îl iubesc. Este copilul meu, fiul meu. *Noble.* Vreau să nu-l rănesc niciodată. Când stau lângă el, sunt câștigată de noblețea lui pură. S-a dăruit, cu trup și suflet. Este mai expus decât oricare dintre noi la *durerea mortală. L-am auzit spunându-i lui Allendy că s-ar sinucide dacă m-ar pierde.*

Trebuie să-l învălui în siguranță, în dragoste. Trebuie să fie protejat și la adăpost. Noi ceilalți, Henry, June și cu mine, avem un nucleu egotist extrem de dur. Noi dăruim, dar ego-ul mare, central, știe și cum să ia înapoi. Hugh nu știe. El nu este un ego; el *este* iubire - esența și simbolul unei mari iubiri.

16 noiembrie 1932

Aseară, când eram cu June, ea se revolta fiindcă Henry plătise o datorie fostei amante a lui Osborn cu banii pe care reușisem cu atâta greutate să-i trimit. I se întâmplase și ei, și ceea ce o irita - pe bună dreptate - era, cum spunea ea, satisfacerea stupidei lui conștiințe masochiste cu un sacrificiu pretins de la ea. Nu e nimic altceva decât sadism. „June ar fi trebuit să-și amaneteze hainele, să frece podele ca să-i dăm banii înapoi lui Osborn - datoria asta îmi stătea pe conștiință!"

Şi eu eram iritată de monstruozitatea aceste *logici*: *conştiinţa* lui în ceea ce privea o datorie.

Dacă morala intră în discuție, cum rămâne cu datoria lui de a proteja femeile pe care le iubește? Nu. Mai întâi satisfacerea unei nevoi pur egoiste, elanul imediat de generozitate și cinste, storcând

banii indiferent cum - de la femeia lui, nu din munca lui.

În acest moment al vieții mele am încercat să-mi extind toleranța și înțelegerea până la limită. Mi-am spus că i-am dat adesea lui Henry ceea ce *ar fi trebuit* să-i dau lui Hugh numai pentru că îmi aducea *mie* mai multă bucurie să-i ofer asta lui Henry în momentul respectiv. Adeseori dădusem altora bani pe care îi luam din munca trudnică a lui Hugh și pe care, avându-i, Hugh și-ar fi făcut mai puține griji. Pentru că așa *voiam.* Am cumpărat acvariul în loc să-i cumpăr lui Hugh cravate noi. Pentru că așa aveam chef.

Aceste fapte seamănă cu ale lui Henry, doar că ale lui sunt mai puțin justificabile, mai puțin logice, mai egocentrice. Iar eu nu l-am rănit pe Hugh, în timp ce Henry ne-ar fi lăsat pe mine sau pe June să suferim și de foame ca să-și satisfacă orice dorință.

Très bien. Henry n-are decât să sacrifice oameni voracității și dezvoltării și expansiunii proprii. N-are decât să sacrifice oamenii mai puțin importanți. N-are decât să-l devoreze pe Fred, a cărui unică valoare pe lume este slujba sa, care nu se poate împlini decât prin alții. Dar nu pe mine și pe June.

Am fost uluită de revolta mea. La început doar un regret, o durere, senzația că Henry nu-mi putea face asta *mie* că o făcea incitat de ura lui față de June, că June se pune cu el și îi trezește instinctele cele mai rele și mai combative. Când am auzit pentru prima dată asta, mi-am amintit de noua pereche de ciorapi dați lui Paulette[2] în timp ce eu purtam unii cârpiți - și mi-au dat lacrimile. Mi se părea că generozitatea imediată și ostentativă era un aspect slab - facil, lipsit de profunzime - și că o generozitate mai profundă ar fi fost mai impresionantă, mai *puțin egoista.* Că Henry își arăta incapacitatea de a iubi adânc - că absența profunzimilor trezea în celălalt o mare

duritate autoprotectoare că printr-o acumulare de asemenea egoism Henry îmi adusese credința într-un punct mort, că până și micul incident cu banii dați iubitei lui Osborn făcuse o fisură în încrederea mea, că spectrul superficialității sale se arătase din spatele mișcărilor sale, al darurilor sale. Mi-am amintit una dintre descrierile lui June: „Îmi vorbea și părea o marionetă îndepărtată care făcea gesturi ciudate, ridicole, ce nu mă puteau mișca".

Doamne, de ce mă dăruiesc întotdeauna celor incapabili de dragoste? Pentru că port atât de mult în mine. E ultimul meu strigăt.

Mă simt atât de obosită, atât de pustie; mă simt la fel de pustie ca June.

Citesc paginile superbe ale lui Henry și știu că sunt făcute din carnea moale a lui June, și din a mea.

Îi spune lui June că sacrificiul pe care l-a făcut ea i-a conferit grandoare și că prin urmare nu-i e dator cu nimic. Nu, nu-i e dator cu nimic; doar cu dragoste, despre care Henry nu știe nimic. Ceea ce i-am dat lui Henry mi-a conferit și mie grandoare - nu-mi datorează nimic - doar că lipsește dragostea, *dragostea e absenta.*

Mă retrag. Asta nu-i o *căsnicie*, o interpenetrare adevărată. E canibalism.

Am *înțeles* sau am acceptat de la început *sacralitatea individuala a dorințelor individuale.* Când le-am dat prima dată lui Henry și June o sumă mare de bani și ei au cheltuit-o pe toată într-o singură noapte pe *băutură*, am fost rănită ca om, dar înțelegerea mea a fost disciplinată. Am dat pentru că așa am vrut - le-am dat *libertate* în același timp. Altfel n-aș da, aș *lua* (îți dau cinci sute de franci, dar să cumperi mâncare și să închiriezi o mașină de scris). Asta era *obiectivitatea* perfectă, inumană, divină. Mai târziu am dat dragoste: fa ce vrei - folosește-mă. Te

iubesc. Vreau să te slujesc, să te alimentez. Henry mi-a folosit bine dragostea, minunat. A clădit cărți cu ea. Asta a fost frumos, creativ. Mi-a dăruit bucurie și, odată cu extazul, puterea de a dărui și mai multă dragoste, mai mult combustibil. Dar când dragostea și banii sunt folosite cu josnicie, cu meschinărie, atunci iluzia, forța, extazul te părăsesc. Da, mi-am pierdut extazul.

Îi trimit lui June o telegramă doar ca să-i spun că *are dreptate* să se apere de Henry, inamicul, doar ca să-i spun că eu cred că a avut mai multă dragoste și mai multă credință și că eu, din cauza blestematei mele inteligențe, văd prea repede cum stau lucrurile. Ceea ce lui June i-a luat ani de zile să înțeleagă eu am înțeles într-unul singur mai degrabă prin fler decât prin experiență.

Hugo este cu adevărat singurul bărbat pe care l-am smuls din haosul său întunecat - și pe Henry, ca artist (și poate și ca om a ajuns *mai aproape* de dragoste decât o va mai face vreodată). Eduardo și John sunt eșecurile mele. Deși zilele trecute Eduardo și cu mine ne-am descărcat ura ca niște copii și am ajuns la o împăcare frumoasă bazată pe sinceritate absolută între noi. De îndată ce există din nou înțelegere, conflictul este eliminat. El a spus că după ce îmi voi fi trăit viața de senzații (Henry și June) și voi ajunge cu adevărat pe tărâmul meu neptunian - adică la trăirea pasiunii, intuiției și dragostei la un alt nivel - voi deveni o femeie remarcabilă, plină de un magnetism bizar!

Minunata mea călătorie s-a sfârșit într-un ocean de vomă. Pentru prima dată în viața mea am înțeles sublimul măsurii pe care o disprețuisem: să te poți afla la limita beției fără să bei atât încât să vomiți, să bei destul ca să te bucuri de beția cuiva. Nu eu am fost cea care a vomitat; June a făcut asta în locul meu.

A început cu beția vorbelor, a sclipirilor de spirit, a duelului cuvintelor - *la plus belle des*

ivresses - la care June n-a participat. June ne-a auzit pe Henry și pe mine duelându-ne cu intoxicanți abstracți și s-a simțit pierdută, așa că a luat intoxicanți concreți și s-a îmbătat în singurul fel în care putea ajunge la vertij. Eu am ajuns la vertij când am vorbit despre Gide și Lalou și când mi-am apărat limbajul; June a ajuns numai când a rămas inertă pe podea, zvârcolindu-se în vomă. Beția mea de idei, efervescența mea, fermentația mea au sporit în timp ce Henry era stupefiat și corpul lui June se prăbușea și devenea vizibil vulgar, atât de vizibil că până și ochii mei, ochii mei orbi, au văzut. Henry s-a răsturnat și a adormit; June a devenit o târfă iar eu *femme de ménage*. Le-am oferit ultima insultă tristă a compasiunii mele. Şi am păstrat ce a mai rămas din mine astăzi, un mare divorț de lumea animală, care nu poate trăi în spațiu și trebuie să se târască pe pământ. Eu nu mă târăsc pe pământ decât ca să capăt forță, dar în toate celelalte momente mă îndepărtez.

Doamne, de ce dintr-odată am *văzut* totul, de ce nu mi-a scăpat nimic, nimic? Viziune inexorabilă. Vomă până la limita ultimă a golirii.

Îmi vreau solitudinea, pacea, suspendarea în aer, echilibrul pe care îl disprețuiam - vreau să-mi regăsesc ușurința și bucuria - expansiunea, cântecul, *extazul* - un extaz fără vomă, un extaz care e continuu, nu unul care îmi umple ființa de o otravă pe care trebuie s-o dau afară, peste tot pe unde am dansat și am cântat.

Cu o zi înainte, îi spusesem lui Allendy o minciună care era provocată doar de discrepanța în timp. Adică era o minciună în momentul în care am spus-o, și a încetat să mai fie o minciună aseară.

M-am dus să-l văd în locul lui Hugh, care plecase la Berlin. I-am spus (senzația a fost atât de

dulce, pe când mă aflam în brațele lui) că mă despărțisem de Henry; că îl iubeam pe el, Allendy, și viața lui; că îi acceptam și înțelegeam înțelepciunea; că tânjeam după forță; că mi-am dat seama cât de puerile erau lucrurile pe care le dorisem. A fost copleșit de bucurie, atât ca bărbat cât și ca psihanalist. Ura lui față de Henry a erupt complet, acum că simțea că o putea exprima - a arătat o mare ostilitate, dispreț, gelozie, furie. A spus că, dacă Henry mi-ar face vreodată râu, s-ar duce și I-ar bate cu biciul!

E minunat să vezi acest înțelept erupând. Agresivitate, gelozie, dispreț. Am râs de plăcere, o plăcere feminină.

Folosesc întotdeauna trucul de a mă evapora. Părăsesc Clichy - dispar. Port în geantă o scrisoare de dragoste de la Fred în care mă imploră să nu-l cred superficial: „Tu ești singura femeie pe care o iubesc, iar eu mă gândesc la toate minciunile pe care le-am spus despre seara petrecută în casa lui Lalou. Lalou zicând la masă: „Câteodată vine și Gide”. Ceea ce m-a făcut să-mi imaginez o vizită a lui Gide. Am adunat toate amănuntele despre Gide pe care le-a dezvăluit familia Lalou și le-am expus în bucătăria de la Clichy ca provenind dintr-un interviu autentic. Am colorat, fără să falsific, un portret al lui Gide pe care mă simt perfect îndreptățită să-l fac. Din nou, o minciună profetică, pentru că acest interviu *va avea* loc mai târziu.

Între timp, adevărul este că m-am dus la soții Lalou împreună cu Hugh și că am trăit marile bucurii ale inteligenței electrice, ba chiar mai mult decât atât. În afară de conversație, care a fost un mănunchi de artificii, exista un magnetism între Lalou și mine. Eu încă mai vibram senzual după mângâierile lui Allendy când am ajuns în acest cămin de viață domestică simplă: cărți, copii, o friptură pe care doamna Lalou o ținea de os în timp ce o tăia. Am fi dorit ca în locui lui Hugh să fi putut fi cu noi Joaquin. Am sugerat să luăm un taxi

și să-i facem o vizită, iar Lalou, care e un bărbat aflat mereu pe vârful unui vulcan, a aplaudat ideea, pentru că avea să meargă cu mine.

Astfel, Lalou și cu mine traversăm orașul cu mașina. Conversația noastră e foarte captivantă și abilă. Până ne întoarcem, au apărut fire de legătură între noi. Iar unul dintre aceste fire este că energia lui, *la fougue*, vitalitatea lui s-au frecat de carnea mea moale și turgescentă - cea mai mică frecare, cel mai mic amănunt al atingerii, al apropierii e ca o îmbrățișare absolută care aproape explodează. Lalou a fost foarte aproape de a mă săruta, iar eu de a-l primi cu bucurie. Inteligența ne-a împiedicat să grăbim această uniune, dar se va întâmpla.

A fost crud din partea mea să nu mă întorc în seara asta la Clichy. June m-a luat în zeflemea spunându-mi că era oboseală, lipsă de robustețe. I-am lăsat într-o stagnare mohorâtă, sordidă, știind că Henry va crede că aveam să mă culc cu Allendy. I-am lăsat în sentimentul lor neajutorat de inferioritate. A fost o cruzime. Poate că mă răzbun; poate pur și simplu sunt scriitoare, căci la micul dejun deja îmi pierdusem interesul față de ei toți și tânjeam după Louveciennes și după jurnalul meu. Am ajuns acasă după ce am dormit numai vreo câteva ore, și m-am dus la culcare, și am scris. Am luat prânzul, am dormit ca un soldat, m-am masturbat, apoi mi-am reluat scrisul.

Catharsis? O nevoie de a mă goli. Plină de scene. Enervata numai pentru că am uitat să menționez scena cu Vilmorin. Urmărită de fragmente sau fraze, atât de insistente. Incapabilă, de fapt, să *continuu sa trăiesc.* Răscolită. În cele din urmă, am venit acasă numai pentru a scrie, deși absența mea în seara asta de la Clichy, o știu, rămâne enigmatică și ofensatoare.

Mă gândesc doar la uriașa casă feudală a Vilmorinilor - labirintică, veche - un univers în sine - familia mândră, dragostea incestuoasă, stilul

cu aromă specială al discuțiilor dintre cei doi frați și sora lor - un incest născut din intelecte armonioase, împletit indisolubil dintr-o îngemănare de inteligență și strălucire. Şi ea - pivotul adorației, pe calea nebuniei - o artistă la fel de intensă ca mine în exteriorizare, exprimare.

Mă duc la Clichy, iar Henry și June se îmbată pentru că știu acum că le scap. Ştiu că, deși sunt liberă să rămân, ajung într-un moment în care mă urc în tren din propria-mi voință. Îi abandonez pe amândoi. Amândoi se agață - cerșesc - ironizează - sunt gata să le înfrunt ura, furia, dezaprobarea (n-am putut niciodată suporta să fiu dezaprobată); trebuie să vină ei la mine, la Louveciennes, să trăiască viața mea - eu n-o vreau pe a lor, nu vreau extazele lor - ale mele sunt ca axinitul, a cărui muchie de cristal este ca muchia unui topor.

June are dreptate să se considere un personaj dostoievskian pur - Stavroghin, care provoca răul, crimele, și rareori acționa el însuși - și să creadă că Henry, în toată munca lui laborioasă, nu reușea s-o înțeleagă.

Eforturile ei de a se explica, de a se clarifica eșuau pentru că este o ființă inconștientă și, până acum, incapabilă de analiză și sinteză. Aseară s-a petrecut un miracol. Printr-o ciudată influență a minții mele asupra minții ei, vreme de *cinci ore* a vorbit absolut lucid și sintetic - întregul tipar al vieții ei a fost adus la suprafață. Îngrijorarea lui Henry cu privire la mintea lui June din cauza eclipselor ei emoționale o înțeleg. Am trăit-o și eu. Henry își dă seama că uneori am putut traduce, că am suplețea lingvistică de a vorbi o limbă cu el și alta cu June. Întreaga confesiune a fost provocată de o discuție cu Henry în care June mi-a recunoscut acuitatea în ce-l privește pe Henry, profunzimea mai mare a înțelegerii mele. I-am analizat lipsa de cunoaștere a lui însuși (ceea ce

venea din lipsa lui de înțelegere a lumii). Am aplicat una dintre temele fundamentale ale lui Allendy cu o claritate, cu o insistență, chiar perfecțiune a limbajului care m-au surprins și pe mine. Henry a zis: „Acum îmi spui ceva“. June știa că îi spun totul. Aplauda, cuprinsă de entuziasm. Suferisem destul când l-am văzut pe Allendy spunându-i lui Hugh - în-tr-un mod mai eficient - tot ce *eu îi spusesem* cu poticneli, trezind în el revelații pe care eu mă străduisem în mod obscur să i le trezesc, când l-am văzut pe Allendy clarificând toate lucrurile cu care eu mă luptasem la Hugo în întuneric: devotamentul său excesiv față de bancă, felul masochist în care se ocupa de banii proprii, teama lui feminină de oamenii agresivi, supunerea și cochetăria față de bărbați, duritatea forțată față de departamentul său, felul său vag de a fi, lipsa de priză la viața mentală și spirituală, lipsa lui de reacție față de munca mea. Şi astfel, în acest moment, când eram pentru Henry un Allendy - adică într-un mod mai clar, mai puternic, mai înțelept și mai eficient - m-am întors de mai multe ori spre June ca să-i ofer bucuria de a recunoaște că repetam în mare ceea ce spusese și ea. Henry era lovit, afectat pentru că țînteam în egocentrismul său, în afirmarea de sine excesivă în cărți, în absența unui nucleu, care îl face să trăiască întotdeauna orientându-se după reacția sa *împotriva* atitudinii altei persoane, dar niciodată dintr-o profundă auto-orientare - trăiește negativ, am spus eu, și se supraapreciază sau depreciază mereu pe sine - și mai mult: cunoașterea de sine se află la rădăcina înțelegerii și a înțelepciunii. Am atacat totul: dependența lui de critica și opiniile celorlalți (studiată pe mine însămi); nevoia lui de a avea minți mari în jur (măsurându-se întotdeauna nu din interior, ci în comparație cu ceva); nevoia lui de multă experiență, de multă stimulare, de multă vorbărie ca substitut pentru o luptă crâncenă cu semnificația (Keyserling, Proust).

Apoi June și cu mine am fost lăsate singure. Ea mi-a spus că fusesem minunată, splendidă, că pentru prima dată auzise pe cineva vorbind cu Henry - și nu scăpându-i adevăratul Henry, nefiind nici la un nivel prea înalt, nici prea jos. Făcusem lucruri minunate și pentru ea - toate fragmentele discuțiilor noastre, scurte întâlniri fuzionând într-un monolog la care visasem întotdeauna să ajungă June - o June care nu mai vorbea isteric sau doar se descărca, ci simplă, suplă, flexibilă, conștientă, limpede și înțeleaptă.

Ce ciudat, să stau aici, pe patul lui Henry, ascultând reiterările ei despre ce era, ce devenise, despre tot răul pe care i-l pricinuise Henry, și despre un fel de testament pe care și-l făcea, care m-a buimăcit: spunându-mi ce să fac pentru Henry și ce să nu fac. Abdicând - de ce*?* Abandonând fără vreun motiv aparent. Dar toate astea bazându-se pe cunoștințele ei despre un Henry mort.

Amesteca remarce perfide cu cele generoase - mereu într-un efort de a distruge tocmai bărbatul și artistul atât pentru mine cât și pentru ea. Sentimentul ei protector față de mine e ceea ce o face să spună: „În seara asta te-ai arătat mai puternică decât Henry. Nu-l lăsa să-ți distrugă mintea și munca. Ţine minte, munca ta e pe primul loc“. E alianță feminină sau o invidie față de *credința* mea - sau și una și alta? De ce oare, în timp ce intelectul meu rămâne preocupat de distorsiunile din mintea ei, sentimentele mele cred în sentimentele ei. Cred că June și cu mine, în această noapte pe care n-o voi putea descrie niciodată complet, ne-am dăruit una alteia cele mai generoase *revelații* ale fiecăreia despre cealaltă. Mi se părea că June ajunsese la eliminarea geloziei primitive și că testul suprem pentru înțelegerea ei ar fi să permită dragostea lui Henry pentru mine și dragostea mea pentru Henry.

Când discuția noastră a ajuns la o pauză, la un moment de suspensie, se arătau zorii. June a venit

în pat cu rochia pe ea. A început să mă sărute, spunând: „Ce mică ești, ce mică ești - vreau să fiu ca tine. De ce sunt atât de neîndemânatică, atât de lipsită de grație? Aș putea să te frâng în două“. Ne-am sărutat cu pasiune. Mi-am lipit trupul de fiecare curbă a trupului ei, ca și cum m-aș fi topit în ea. A gemut. Îmbrățișarea ei mă încolăcea ca o multitudine de brațe; a mea era o abandonare care mă intoxica. M-am pierdut. Mi-am pierdut cunoștința în patul acesta de carne. Picioarele noastre erau goale și înlănțuite. Ne rostogoleam și gâfâiam împreună. Eu sub June și June sub mine. Săruturile ei ușoare de ațâțare se abăteau ca o ploaie asupra mea, ale mele o mușcau. A spus:

— Ești atât de frumoasă acum.

Am rugat-o:

— Lasă-mă să-ți văd trupul, lasă-mă să-ți sărut trupul.

Am devenit vag conștientă de un impas. June rostise fraza greșită:

— Nu încă, nu e destul de frumos - femeile sunt atât de critice.

Am fost uluită. „Femeile sunt atât de critice“ - *în momentul ăsta,* de unde această conștiență când eram atât de voluptuos pierdute una în cealaltă? Conștiență. M-a trezit.

Mi-am cerut scuze:

— Mi-am pierdut capul, eram beată, June.

June m-a privit:

— Nu-ți face probleme; aș vrea să fi fost eu cea beată. E minunat - tu îți poți pierde capul.

Parca tristă, plină de regret.

— Aș vrea să ne fi îmbătat înainte. Sunt stângace, Anaïs, Mi-e teamă.

Apoi se întinse deasupra mea:

— În plus, vreau să te am numai pentru mine. Nu vreau să te împart. Hai să plecăm împreună - undeva unde e multă zăpadă. Vrei...?

Vocea i se pierdu. Mă săruta violent acum, dar eu eram tăcută, supusă. Devenisem conștientă.

Deveni și ea supusă și începu să se joace cu părul meu.

— Ar trebui să te sugrum.

Mă abandonam pe de-a-ntregul, inocentă, într-un sens în care simțeam că ea n-o făcea. Simțeam în ea doi curenți - *o* absență parțială, prin conștiință, din acel moment. Un gând o tulbura.

În timp ce luam micul dejun împreună, June a recunoscut această nemuritoare conștiință de sine, a cărei pierdere o remarcase cu invidie la mine. A recunoscut că știa fiecare cuvânt pe care-l rostise în noaptea în care fusese beată, fiecare cuvânt pe care-l rostise în fantezie sau exaltare - oricând. Ne-am întors în dormitor, ne-am întins în pat, și ea a început să-mi smulgă confidențe. Îl iubeam pe Allendy? În acest moment am devenit precaută. Când am observat că flerul ei îi spusese că nu-l iubeam pe Allendy total, am hotărât să mă lansez în jumătăți de adevăruri pentru că știam că vocea, tonul și fața mea vor fi mai convingătoare spunând aceste jumătăți de adevăruri. Am descris calitatea dragostei mele pentru Henry - deformând complet numai faptele despre Henry. L-am păstrat în minte pe John, pentru orientare. El era scriitor, locuia la New York și era cunoscut. De aceea, mărturiseam eu, voisem să mă întorc la New York cu June. Faptele erau neadevărate, dar știam că dacă mă gândeam la Henry, fața, vocea și ochii mei puteau arăta destulă pasiune, sinceritate, ca s-o convingă pe June - prin contrast cu absența pasiunii care se vădea când vorbeam despre Allendy, fiindcă atunci când spun că îl iubesc pe Allendy e aproape la fel ca atunci când spun că îl iubesc pe Hugo. E ca o recunoaștere a unei necesități ideale, nu ca o țâșnire de instinct clar. Iar June putea să facă prea bine această distincție. Era tăcută. Ca să dau cea mai mare naturalețe confesiunii mele, i-am cerut sfatul: să renunț la tot pentru dragostea asta, așa cum făcuse ea pentru Henry? I-am spus că adeseori compar dragostea mea cu a ei pentru

Henry, că voiam s-o imit asumându-mi cele mai mari riscuri pentru cea mai mare credință a mea, singura totală. Cum îl păstram pe Henry ca imagine și faptele numai ca baraj, puteam să vorbesc natural, să pun întrebări, să-i cer sfatul lui June, să fac din ea un arbitru.

Când am plecat m-a condus până în capul scărilor și ne-am sărutat din nou. Am uitat de brățara ei.

Când s-a trezit Henry, târziu, în dimineața aceea, June i-a spus:

— Ştiu totul. Ştiu că o iubești pe Anaïs și Anaïs te iubește pe tine. Dar de ce ați jucat așa o farsă pentru mine?

El a negat, a negat.

June a plecat din Clichy In ziua aceea. Henry s-a repezit la Louveciennes. Dormeam și casa era cufundată în întuneric. A crezut că ieșisem. A avut o seară întreagă în care a fost singur, în care să se hotărască dacă s-o caute pe June. S-a dus să se culce. A petrecut acolo o zi și două nopți. Ceasuri ciudate. A plâns de două ori după trecut, dar am fost fericiți împreună. Am plonjat în muncă, două discuții excelente despre scrierile sale, Spengler și psihanaliză. A doua zi dimineață s-a trezit cântând. Am simțit din nou acea uniune stăruitoare ce face despărțirea o tortură. Întoarcerea lui Hugo a întrerupt un apogeu delirant de discuții și fuziune.

June a spus că „se prefăcuse lesbiană" numai ca să descopere ce voia să descopere, dar că îi făceam greață cu minciunile mele. Eu am spus că am intenționat să „mă prefac lesbiană" ca să descopăr dacă June îl iubea pe Henry. Dar dacă dragostea noastră pentru Henry rămânea scopul final al tuturor conversațiilor noastre, sentimentele noastre reciproce atenuau, de asemenea, un duel care, pentru alte două femei, ar fi putut sfârși în moarte. Noi nu ne-am omorât, nici individual, nici

în Henry. Nici June, nici eu nu am luptat ca s-o ștergem pe cealaltă din ființa lui Henry. June deține opt ani din experiența lui Henry, iar eu îl am pe acel Henry care lucrează asupra experienței. Ne-am recunoscut reciproc necesitatea istorică, ne-am înclinat în fața unui destin.

Ceea ce mă întreb acum este care dintre noi a dăruit mai multă, sau mai puțină, *simțire* în rolul ei? June a părut pentru o clipă că-mi invidiază desăvârșirea și că a înfuriat-o conștiența ei în acea ultimă noapte - în alte momente însă (când plângea, în timpul plimbării noastre pe frunzele moarte) că era cea care simțea și eu cea conștientă și lipsită de emoții. Avem momentele de răceală ale lui Henry, când probabil că-i pasă mai mult de munca sa decât de June sau de mine. Eu le-am avut pe ale mele, când am aruncat violetele lui June și l-am sărutat pe Allendy ca să rup jugul importanței primordiale pe care o avea Henry pentru mine - un efort de sfidare și independență cumva comparabil cu viața lui June vreme de doi ani împreună cu amantul ei la New York.

Relativitate. Henry vede scena discuției mele cu el în fața lui June ca pe un involuntar dar instinctiv ultim efort de a clarifica situația, de a scăpa de June, de a-mi defini și revela victoria. El spune că am arătat triumful și energia de neînfrânat ale cuiva conștient de victoria sa, că lui June trebuie să-i fi fost limpede. Fără vreo scenă, mi-am arătat înțelegerea față de Henry, devotamentul față de el, orientarea mea în a mă amesteca în viața lui, dislocând-o în același timp pe June pe planul „influenței", o demonstrație ce trebuie s-o fi influențat în înțelegerea treptată a legăturii dintre mine și Henry, așa încât *în ciuda* alianței *noastre*, a admirației noastre (aceea dintre mine și June), a preocupării mele pentru ea, a confidențelor și în ciuda încrederii ei atât în Henry cât și în mine, intuiția ei a devenit clară și definită,

cristalizându-se în dimineața aceea. Dacă vreun sentiment față de mine a inspirat-o pe June să renunțe total la Henry în loc să lupte pentru a-l reține nu voi ști niciodată. Sau dacă în toate acestea sentimentele pe care le-am avut una față de alta au fost doar o prelungire a imensei noastre iubiri față de Henry. O iubesc pe June pentru că a fost o parte din Henry. NU - ne iubim una pe alta ca două femei care-și recunosc reciproc valoarea. *Există* asemănări între noi.

Bucuria adâncă pe care am simțit-o întrucât îl aveam pe Henry numai pentru mine nu a fost în mod profund o bucurie a victoriei, căci vedeam evoluția *din Henry* care l-a adus la mine, noile sale nevoi. Dar June, June nu *înțelege* cât de impersonal e totul. June nu se află *deasupra* tuturor acestor lucruri. Mă tem că se consideră rănită, păcălită. Crede că dragostea mea față de că nu a fost decât o trădare, că l-am câștigat pe Henry prin isteține, nu prin dragoste. Ceea ce mă doare este că neagă acest *destin.* Când Henry s-a întors, zilele trecute, a găsit scrisoarea *mea* de dragoste către June înfășurată în jurul darurilor pe care i le făcusem: inele, cercei, o brățară; iar pe dos scrisese: „Te rog, divorțează imediat". Şi în ultima dimineață, îi spusese lui Henry: „Nu m-am lăsat amăgită de scrisoarea lui Anaïs". Şi „m-am prefăcut că sunt lesbiană".

Când ne imaginam ce se va întâmpla la întoarcerea lui June, Henry și cu mine nu ne-am închipuit niciodată *asta.*

Aș vrea ca June să *știe.*

Dar dorința ei de a vedea ca pe o înfrângere, ca pe o lovitură un eveniment atât de profund inevitabil și atât de adânc înrădăcinat e ca dorința lui Henry de a-și imagina o June suprem crudă: masochism - *dorința* latentă *de a suferi*, de a fi umilit; obsesia rănii de care te *terni* cel mai mult, așa cum June se teme de cruzime, de abandon.

Această frică adâncă, teribilă este *acum materializată de faptul că ea o dorește.* A atins probabil cea mai mare dintre autosfâșierile ei, în timp ce eu am atins *cea mai mare dominare a exact aceleiași frici.* Sunt acum dincolo de frică și neliniștită în privința lui June, neliniștită pentru ea, ale cărei chinuri sunt ca niște fantome ale chinurilor mele. Mica mea June, tu nu crezi; tu îți imaginezi ură și cruzime acolo unde nu e altceva decât destin. Te autopedepsești, te pedepsești pe tine pentru că l-ai iubit și pe tatăl tău. Te pedepsești distrugând dragostea pe care ți-ai dorit-o cel mai mult.

26 noiembrie 1932

Henry, dragostea mea, dragostea mea, Henry, m-am luptat, am dus războaie ca să fiu demnă de tine, ca să fiu femeie, ca să fiu puternică, să fiu neînfricată. Henry, dragostea mea, dragostea mea, merit bucuria adâncă pe care o am în noaptea asta. Te-am iubit *împotriva* fricii și fără speranța bucuriei ; am riscat cea mai mare rană, cea mai periculoasă rivalitate. Nu a fost curaj, a fost dragoste, dragoste. Te-am iubit atât de mult, încât am riscat să te pierd. Nu m-a interesat ziua de mâine - nu am crezut deloc în victorie -, nu am *dorit* victoria, am avut doar o nevoie sfâșietoare de ea. *Am cerut atât de puțin și mi s-a dat totul!*

Îi spun lui Henry despre toate astea și îi sugerez să-i scriem și lui June o scrisoare să-i spunem, dar el zice că tocmai asta n-o să înțeleagă - sau dacă printr-o străfulgerare înțelege totuși, îmi dau seama acum, nu va lăsa să-i afecteze viața mai mult de o clipă. Nu există nici o legătură între intuiția și viața ei. Dacă ar exista, nu m-ar fi repudiat ca pe un șarlatan.

Împreună vedem acum limpede un contrast: June și marea ei vitalitate fizică, *absorbind* puțin,

ca tragedia să n-o *ucidă*; eu și toată vitalitatea mea mentală, ca să pot susține o reacție la activitatea creatoare a lui Henry.

Ceea ce e ciudat este moartea vitalității sexuale a lui June. Henry îmi revelează o descoperire uluitoare: senzația lui că June se *prefăcea* excitată - ca o prostituată. În același timp ea era cea care îl căuta, probabil pentru o dovadă de dragoste sau în speranța de a-și dovedi că era vie.

Asta se potrivește cu propriile-i spuse: „Sunt moartă din punct de vedere sexual". Dar nu Henry e cel care a ucis-o, cum spune ea. A fost oare întotdeauna cu adevărat *frigidă* (cum bănuiește Allendy), sau s-a sinucis prin exces, ori prin masturbare? E ciudat că îmi vine deodată în minte ideea onanismului lui June.

Este limpede acum și *maleficul* din June: „Dacă sunt moartă din punct de vedere sexual, trebuie să-l *ucid* sexual și pe Henry. Îl voi face să simtă că-și pierde virilitatea (îndoiala - lovitura fatală!)". Din fericire, virilitatea lui Henry este cât se poate de vie cu mine. Şi el știe asta!

O altă acțiune malefică - June îi lasă lui Henry scrisoarea mea de dragoste, crezând că asta va distruge încrederea lui în mine, fără a-și da seama că Henry mă cunoaște prea bine, știe ce a determinat acea scrisoare, și știe și că ea era dovada unei iubiri protectoare față de June pe care ea ar fi trebuit să fie capabilă s-o recunoască și în care ar fi trebuit să creadă.

Între timp, odată cu dezvăluirea contorsionărilor lui June, viața noastră își urmează cursul. Când sosesc la Clichy, Henry lucrează la o sinteză magnifică, *Formă și limbaj* - și eu îi citesc paginile pe măsură ce le scoate din mașina de scris. Vorbim la nesfârșit despre munca lui - mereu în același fel, Henry într-o curgere, un torent, o revărsare, o împrăștiere, iar eu țesând tenace. În cele din urmă râde de tenacitatea mea.

Henry nu a înțeles intensitatea cu care, pe când eram o copilă de unsprezece ani, am regretat viața strălucitoare pe care o pierdusem când plecase tata. Cum aș li putut *înțelege* valoarea acestei vieți? Cum puteam să mă agăț cu obstinație de ea (pagini întregi de dor, de regrete, în jurnalele timpurii)?

Înțelegerea se bazează la un copil pe fler, nu pe fapte; nu l-am văzut niciodată pe tatăl meu trăind și vorbind intelectual, cu strălucire - nu am auzit niciodată blasfemiile și obscenitățile viguroase de care se plângea mama mai târziu; dar a fost de ajuns să arunc o privire la fața tatei pe când trecea pe lângă mine plecând de acasă ori intrând în hol, acea față trează, alertă, vitală; a fost de ajuns să fi simțit aroma cărților care acopereau pereții, să fi auzit de departe reverberațiile discuțiilor animate și ale muzicii - de ajuns ca să creez o atmosferă pe care, de atunci înainte, am căutat plină de regrete s-o regăsesc - o atmosferă de *duritate*, substanțialitate (mental intelectuală, artistică), pierdută în viața mea cu mama și cu fratele meu pe o scenă americană aridă spiritual, pierdută în căsnicia mea în ton minor, căutată în lupta cu John *(vocea* și *aparența* exterioară plenitudinii), găsită în Henry, la Clichy.

Era incest, accentuat de o convergență a intelectului, a desăvârșirii artistice; și odată ce „cuierele adânci ale reflectării" (paginile despre June) au absorbit toate acestea, profunzimea impresiei creează acea durabilitate, exact așa cum nu sunt în stare să neg micile schimburi între mine și June (pline de o semnificație durabilă pentru mine, și doar de o senzație efemeră pentru ea). Faptul că mi-a înapoiat darurile a fost ca și cum și-ar fi aruncat de pe ca o haină, o incisivitate în gest corespunzătoare unei zone de impresionabilitate, nu de spațiu și adâncime, care creează în mod inevitabil o interdependență a rădăcinilor. Nevoia

care nu se îngroapă în pământ devine independentă, nu are rădăcini. June este astfel lipsită de rădăcini, pură mișcare, nu penetrare; și de aceea *întregul* nu se ridică precum un edificiu adânc ancorat, ei țâșnește ca artificiile, și ceea ce cade pe pământ e cenușă, cenușa ființei sale sexuale, a emoțiilor sale, a iubirilor sale.

Cred acum că starea zilnică și continuă a reacției lui Henry la viață - activitatea lui sexuală pe care cândva o gândeam ca pe un element care stă în calea creației, este o calitate care îl distinge de Proust, Joyce și Lawrence - dacă reușește să se adune și să desăvârșească atât amintirea trecutului (June) cât și continuitatea prezentului, așa cum fac eu la scară mai mică în jurnalul meu.

Stând întinsa pe canapea cu Henry și auzind cum plesnește coarda chitarei înțeleg emoțional sfârșitul iubirii mele pentru Hugh, și nu printr-o compilație de meditații asupra scrisorilor sale îngălbenite sau a mânecii șifonate de la haina sa. În timp ce gătesc la Clichy realizez semnificația copilăriei mele, nu în timp ce citesc prefața lui Freud la jurnalul unei fetițe. Această abdicare de la viață care se cere artistului trebuie să fie doar relativă. Majoritatea artiștilor s-au *retras* în mod prea absolut; ei ruginesc, devin inflexibili la curgerea curenților (ca Allendy, care nu se lasă niciodată *în voia mareei*, cum face Henry).

27 noiembrie 1932

Aseară eu și Henry ne-am căsătorit. Înțeleg prin asta o ceremonie specială care unește două persoane până când divorțează! L-am lăsat să citească cea mai mare parte a jurnalului meu (chiar și jumătate din ceea ce se referă la săruturile lui June etc.). A fost ca un cutremur pentru amândoi. El a arătat cca mai tandră, caldă toleranță, m-a

exonerat de toate, dar a condamnat-o pe June. E sigur că June *m-a păcălit.* Că dacă e adevărat că era excitată sexual (umezeala pe care am simțit-o cu picioarele mele), și-a susținut totuși *întreg* rolul; adică și-a oferit trupul în schimbul a ceva ce voia: să afle despre trădarea lui Henry.

Henry era furios gândindu-se la suferința inutilă prin care trecuse, văzând că *adevărul* (deși rămânând misterios) era o profundă *ușurare* după anii săi de suferință în întuneric. A devenit oribil de clar că toată experiența pe care i-o reproșase June de fapt nu i-o *dăduse*, în cel mai adevărat sens al cuvântului, căci prin *minciunile ei* ea îl *privase* de cunoaștere. Henry se zbătea disperat într-o mlaștină de diformități, pierdut ca om și ca artist; și ieri o *femeie i s-a dăruit pentru prima dată prin adevăr.* Asta însemna căsătorie. Bărbatul dăruindu-i femeii forța și perspicacitatea lui și femeia dăruindu-i bărbatului forța și perspicacitatea ei.

Henry *m-a mișcat atât de profund* în momentul acela, a ajuns într-un cotlon atât de secret al ființei mele, că toate capitulările trecute nu mai păreau decât daruri făcute pe jumătate; și în noaptea aceea, în brațele lui, mi-a venit să plâng din cauza acestei *frângeri absolute*, a acestei disoluții absolute a ființei mele în el.

Atât de preocupată să iubesc încât nu am observat reacția supusă a lui Henry. Mai târziu mi-am amintit tăcerea lui, dar nu sub forma unei îndoieli cu privire la dragostea lui - pur și simplu mi-am dat seama cu melancolie că nu s-a grăbit să se exprime imediat (instinctiv, iau dragostea lui ca de la sine înțeleasă), că epuizase o avere de dragoste flamboaiantă pe June, că trecutul, amar, plin de ură, monstruos încă îl preocupa mai vehement decât viața lui prezentă (izbucnirea de amărăciune în fața atitudinii lui June mai puternică decât gelozia pe Allendy). Am mers atât de departe

în bizara mea abandonare de sine că m-am gândit chiar cât de bună e izbucnirea asta de ură pentru a-i reînnoi interesul pentru romanul său, pentru a-l îmboldi să scrie despre acest trecut!

A fost o surpriză să mă întorc la Henry și să-l găsesc făcându-și griji cu privire la disproporția în emoții de noaptea trecută - și să-l liniștesc. Da, îi știam încetineala, îi știam lipsa de expresivitate și știam că era uluit de revelațiile din jurnalul meu (dezvăluirea finală a tuturor îndoielilor sale în ce-o privea pe June). Dar când spune că sunt un interlocutor atât de minunat că aproape uită să mă reguleze, simt o ciudată strângere de inimă resemnată - această acceptare a faptului că mintea mea eclipsează femeia și pune pasiunea pe un loc secundar. Imediat, aspecte ale dragostei - grijii - protecției - adorației - mai profunde a lui Henry urmează acestei afirmații, și mă înclin în fața fatalității. Am lacrimi în ochi.

Henry vorbește de această liniște adâncă pe care o simte cu mine, după care a tânjit, de care a avut nevoie. Îi spun că toate femeile sunt în mod fundamental curve, vor să fie tratate ca niște curve. „Poți să bagi și niște adorație!" Asta îl face să râdă. Spusese: „Ești o femeie minunată și mă tem că o să te ador".

Nu tu înfrângere. Nu tu durere suicidală. Doar tristețea de a ști, de a înțelege, de a accepta. *Les feux d'artifice ne sont pas pour moi* și am fost fascinată ca un copil de tot ce strălucește. June a primit tot ce era strălucitor, iar eu sufletele bărbaților, și amândouă ne simțim păcălite!

Dar acum sunt atât de bătrână că în loc să mă revolt am un fel de resemnare ironică, serioasă, impersonală. Râd din nou: „N-o să-ți fac o scenă în stil June și să te silesc să recunoști: mă iubești, cât de mult mă iubești? și să scot sau să storc de la tine vreo afirmație ori demonstrație flamboaiantă. Deocamdată nu cer nimic - primesc ce vreau!"

Glumim. Iar câteva minute mai târziu Henry e întristat de grija lui pentru mine, pentru viața mea, pentru relația mea cu Hugh, prizonieratul meu. Ne plimbăm împreună și suntem amândoi într-o dispoziție mohorâtă, și el spune că suntem doi vagabonzi și detestă gândul de a mă ceda lui Hugh la noapte. E ceva tragic, înfrânt în amândoi, în fața ciudatelor nedreptăți și dislocări ale vieții. Toată această comoară de iubire dăruită feței și trupului lui June care ar fi trebuit să fie dăruită feței și trupului sentimentelor mele, minții mele, iubirii mele, ființei mele. Dar nu prinde oare rădăcini în Henry o nouă dragoste tocmai pentru aceste lucruri din mine? De ce să cauți repetarea, asemănarea, și nu o nouă experiență?

Îi ascult planurile: „Acum sunt liber - și într-o zi lucrurile se vor aranja astfel încât să fii și tu liberă. Încerc să-mi imaginez viața noastră. Vreau *să am grijă de tine* - nu vreau să te trag în jos. Zilele trecute m-a durut să văd că-ți iei sacoșa și te duci la piață; vreau să fii regină, cum ești la Louveciennes".

(Ce ar spune Allendy dacă ar auzi asta?)

Întotdeauna trebuie să fie unul care dă și unul care primește. June a primit de la Henry și i-a dat lui Jean; Henry primește de la mine; eu primesc de la Hugh și îi dau lui Henry... *L'important est d'aimer, d'aimer grandement, profondément, souvent, de se donner…* Răspunsul, reacția, nu este decât o bucurie umană - disproporția nu e decât un test divin pentru autenticitatea dragostei cuiva… *donner sans compter et sans mesurer.* Henry m-a învățat să iubesc. Doamne, dar sunt o femeie norocoasă!

Şi Allendy - eu primesc de la Allendy. Şi Eduardo a primit de la mine. Reciprocitatea înseamnă echilibru; echilibrul este non-uman. Ceea ce mă face bătrână e recunoașterea discrepanțelor, a paradoxurilor, a nedreptăților. Am

fost atât de bătrână azi-noapte încât astăzi sunt obosită. Mă simt slăbită și zdrobită. Când încetez să alerg și să sângerez, stau pe un munte de jurnale, și ele o revărsare a aceleiași iubiri blestemate.

Ce mi-a făcut June de o urăsc acum? Ea este unul dintre cei care *pretind* atât de vehement încât lumea întreagă e asurzită și orbită. În loc de asta, eu scriu liniștită - poate un alt fel de a pretinde! Întreaga lume va plânge și mă va iubi când va vedea că renunțarea mea olimpiană la iubirile egale cu ale mele ascunde o mare înfrângere omenească.

Mereu atâta seriozitate. Cel mai mic pretext pentru a plonja în tragedie. Dar eu știu de ce. Pretextul e neînsemnat, dar nevoia de tragedie este o necesitate profundă. E coborârea în mină, explorarea. Mă las înecată numai pentru a ajunge în Atlantida. Un obicei vechi. Firul meu cu plumb. Bila și lanțul. Busola. Barometrul.

Îmi vine să râd.

Henry e speriat de eliberarea sa de June - încă n-o poate realiza - viața fără durerea familiară.

Acum râd de *frica* mea de analiză. Pe majoritatea oamenilor *cunoașterea* îi privează de *simțul* miracolului, dar acest simț al miracolului și al misterului e ca teama sălbaticului de *focul* misterios până descoperă principiul acestuia și învață să-l stăpânească. Eu zic că după ce știm tot ceea ce e de știut, încă mai există mister și miracol într-un sens mai profund. Exemplu: modul monstruos în care concepe Henry lesbianismul lui June. *Deroute de l'imagination.* Calitatea fizică și limitată a ceea ce și-a imaginat; suptul și gesturile care imită actul sexual. Descoperă prin jurnalul meu că fără supt sau gesturi există *o lume de senzații suspendată*, fără o culminare factuală, care

e mult mai misterioasă și mai profundă decât ceea ce presupunea el că a existat între June și Jean, între June și mine.

Seara. Stăm de vorbă. Devin conștientă că Henry e pur și simplu pierdut într-un labirint de gânduri, de conștiință de sine; că e pur și simplu paralizat, exact așa cum mi se întâmpla și mie, de prea mult gândit. Văd că instinctul nu m-a înșelat și că acum e *rândul meu* să readuc mișcarea și viața. Așa că râd și ne explicăm totul, detensionându-ne.

Henry spune ceva care îi dezvăluie *sensibilitatea',* simte că îmi imaginez că a existat o legătură sexuală atât de puternică între el și June încât nu mi-am mai dat seama că, într-un anumit sens, că a fost și mai puternică (sau mai *continua*, după cum a descris-o el odată, în săptămâna petrecută împreună în vară) cu mine - că, deoarece nu mai cunoscuse niciodată până atunci o femeie cu care să-i placă să stea de vorbă ore în șir, îi era teamă că voi considera asta o insultă la adresa *femeii* și asta îl făcea timid. Câtă intuiție a avut Henry aici, simțindu-mi teama cea mai obscură, o teamă care însă dispăruse cu desăvârșire în ultima vreme. M-a amuzat să-l văd devenind cerebral și stingherit. I-am refuzat mângâierile, dar a văzut că eram gata să izbucnesc în râs.

Ceea ce mă nedumerește este: după Allendy. Frica unei ființe creează în cealaltă un anumit echivalent psihic. Sunt foarte sigură însă că am fost absolut naturală - adică m-am bucurat de conversațiile noastre și nu am fost conștientă de faptul că eram ignorată ca femeie - de fapt, am fost complet satisfăcută. Dar poate că Henry a devenit conștient de sensibilitatea mea fundamentală - în sens general - în convingerea mea că valorez mai mult ca spirit, talent, artist decât ca *animal. T*oate astea însă au fost demult, fac parte din trecut. Şi ultimul ecou al îndoielii.

Ce luptă să *renaști* - să nu te împiedici din nou de *același obstacol.*

Victoria este întotdeauna tristă. Dezvăluie întotdeauna deformarea în imaginație care a creat un monstru cu dorința perversă de a se *autoînfricoșa.* Odată ucis monstrul, găsești un munte de carton și pene, *colle fer,* dovleci crăpați, hârtii, lanțuri.

Alte pagini adăugate jurnalului, dar asemănătoare cu plimbarea unui prizonier înainte și înapoi în spațiul de doi metri care îi este îngăduit.

Cred că acum Henry este cel care caută lucrul de care se teme cel mai mult - cruzime, abandon, înșelare din partea mea -, că în momentul în care m-a găsit mai devotată lui ca oricând a fost împins în mod diabolic să creeze o înstrăinare. Cred că eu mă simt bine și fac toate gesturile normale ale dragostei pline de încredere, refuzând să mă îndoiesc, refuzând să cred că Henry vrea să mă comport ca June. Dar cât de multă primejdie este în această ambivalență. Cu atât mai mult cu cât propria mea credință e *nouă* și fragilă!

Vis: Eu sunt Henry. Îmi ating ochii și simt cât de mici sunt, simt contactul precis cu ei (așa cum i-am simțit când i-am sărutat). Simt cu mâinile contururile feței lui Henry - trăsăturile ca de gnom, și chiar vârsta. Sunt Henry și sunt conștient că cineva vrea să mă arunce în joacă în mare. Am fost deja aruncat. Spun: „Ascultă, nu mă împinge sub apă. Sunt obosit. S-ar putea să nu mai fiu în stare să ies la suprafață". Și simt o tristețe cumplită.

Asociere: O milă imensă când am observat zilele trecute oboseala lui Henry, care m-a dezarmat. Ieri, o dorință violentă de a-l avea aici, de a-l proteja, de a-l iubi. Îmi dau seama că mă simt din nou prea posesivă, că îndată ce mă desprind îmi doresc să trăiesc foarte aproape de Henry, să-l învălui, să-l slujesc. Teama de asta.

Identificarea completă cu Henry. Este o parte din propria mea ființă. Sufăr pentru că suferă el.

Vis: Mă aflu într-o clinică mare. Joaquin a fost operat. Vreau să-l văd pe doctor. Ajung la ușă pe cale aeriană, ca într-un funicular (e a doua oară când visez ascensoare agățate de cabluri). Mi se spune că doctorul nu mă poate primi decât la șapte, și chiar și la șapte mai sunt mulți oameni înaintea mea. Sunt profund dezamăgită. Văd o listă de doctori: văd numele - dar nu le pot reține. Văd un nume care începe cu *H* și care conține doi *n* - spun: „Nu ăsta, e prea scump." Găsesc ploșnițe în pat. Clinica seamănă cu hotelul din Mallorca.

Asociere: Nici una - cu excepția faptului că m-am temut că-l pierd pe Allendy, care va fi furios când va descoperi că-l iubesc pe Henry.

Scriu în timp ce mă îmbrac, fac baie etc și totodată citesc cartea lui Allendy *Le Problème de la destinée*, care e excelentă.

Ultimul cuvânt despre Hugh: El este bărbatul care *înțelege totul*, dar pasiv. Henry este cel esențial mente activ. E o diferență între înțelegere și *reacție*. Eu caut reacția și rezistența. Atacurile lui Henry la adresa psihanalizei întăresc apărarea mea, iar în seara asta, datorită lui Henry, îmi încep cartea despre artist și psihanaliză. Vreau să fiu psihanalistul artiștilor.

Aseară, datorită lui L.V., schema cărții mele lirice s-a cristalizat. Moarte. Dezintegrare. Perversiune. Profețiile lui Spengler descifrate: lesbianism, June (teme minore în legătură cu June: minciuni, avort, primitivism, psihism), incest - familia de Vilmorin -, Eduardo și homosexualitatea și paralizia, moartea mea, holocausturi. O carte profund nevrotică incluzând toate simptomele, fenomenele, descrierile de stări, vise, nebunii,

fobii, manii, halucinații - tablou al dezintegrării, mai *franc* decât modalitatea lui Lawrence de a trata homosexualitatea, a lui Radclyffe Hali de a trata lesbianismul, datorită acestei concepții ale mele care este o reflectare a atitudinii lui Jung față de cea a lui Freud - dacă am putea înțelege semnificația simbolului sexual am avea cheia marilor graviditâți și avorturi, fecundări și impotențe - *din* rădăcina sexuală, lumea imaginară - așa cum, de exemplu, incestul nu înseamnă numai posesia mamei sau a surorii - pântecele femeii - ci și a bisericii, a pământului, a naturii. Faptul sexual este numai firul cu plumb: *drama* este în spațiu. Gestul nu e decât un simbol cu semnificație imensă (poți afla chiar și gustul morții în copulație). Toate nevrozele - să amplifici temerile lui Eduardo, ale mele (să fac dragoste în mijlocul nopții, când sunt pe jumătate adormită, e cea mai mare plăcere a mea), ale lui Henry, ale lui June! Să accentuezi nebuniile fiecăruia (frica lui June în metrou, surzenia Louisei, orbirea mea). Personaj de felul drogaților din Grand Guignol - *délire de persécution* - complex de inferioritate - tema unor Johni recurenți (femeia din Elveția) - ură - război între sexe. O carte mare.

Și nașterea! Henry ca o figură rabelaisiană - un uriaș - Allendy salvatorul - destin - proiecție - imagine - lupta mea pentru viață. Scena vomitării. Să faci dragoste ca parte din tratament. Dar nu absolut. Natasha. Şchiopătatul Louisei.

Ce sens au toate astea? Ieri, la ora mesei, eram foarte ocupată s-o ajut pe Emilia cu cina pentru familia de Vilmorin. In același timp mă pieptănam, mă îmbrăcam etc. Stând în fața oglinzii din baie, am simțit brusc o uriașă *neliniște* în legătură cu Henry. Voiam cu disperare să-l fac să vină la Louveciennes, să-l țin în biroul din pivniță, să-i cer să lucreze acolo. M-am gândit chiar să dau o fugă până la Paris cu taxiul, să-l caut, să-l aduc

înapoi. Aveam exact o oră. Era o nebunie. Așa că am trimis o telegramă telefonică: „Sună-mă până în șase sau mâine“.

Henry era în oraș și nu mi-a primit telegrama. Dar la șapte mi-a telefonat pentru că simțea aceeași *neliniște* în legătură cu mine.

Astăzi trebuia să-l văd - când mi-a dat telefon am aranjat o întâlnire pe fugă, ca să aflăm că eram bine, și că amândoi scriam. Am sugerat că probabil aseară la ora aceea June manifesta o puternică ură sau plănuia o răzbunare. Henry și cu mine *eram* în primejdie. Dar Henry a râs de ocultismul meu.

Nu e oare decât o obișnuință a noastră să ne imaginăm pericolul, să-l simțim și să-l chemăm asupra noastră, cum ar spune Allendy?

Je suis affreusement inquiète.

Repet iar și iar: Conștiința, inteligența, nu sunt periculoase dacă ai destulă emoție și destulă sexualitate ca să te menții în mișcare. Cei care sunt uciși sunt cei slabi emoțional și sexual (ca Eduardo). Henry poate suporta să nu fie orb; sângele lui e destul de gros. Şi eu la fel.

En résumé: Eu sunt femeia care oferă iluzie și care primește imaginația bărbatului. O situație pe care târfa o invidiază. Dacă aș fi dreaptă cu mine însămi, așa cum devin din ce în ce mai mult pe zi ce trece, aș fi suprem satisfăcută, căci nimeni nu poate domni în două regate deodată, iar târfa domnește în realitate: că oferă realitate. Femeia din mine primește o amplă adorație, și doar lipsa mea de credință (accentul constant pus pe valoarea mea), doar îndoiala mea au creat nevoia de obscenitate și violență pentru a *distruge* prea potentul element legendar. E ca atunci când June spunea că a vrut să distrugă atitudinea adoratoare a lui Henry în prima noapte, așa că și-a ridicat rochia!

Văd persistând aspectul legendar și văd în bărbați adorația ultimă, eternă a iluziei. Cât de rănit ar fi Henry dacă eu m-aș ghemui deasupra

bideului, dacă eu mi-aș ține „păsărică" în mâini ca pe un buchet înțelepciunea înseamnă să dai fiecărei ființe omenești ceea ce i se cuvine și să-ți joci rolul frumos, fără regrete, căci nu-ți poți împlini decât propria karma. Iar eu aș fi probabil jalnică în rol de curvă!

Voi fi reușit să trăiesc două feluri de atitudini în mine însămi: introvertită și, acum, extravertită - „cea blândă" și „cea dură" (recitind două eseuri din psihologia analitică a lui Jung). Trebuie să le includ pe amândouă pentru c; „nu putem să permitem permanent ca o parte a personalității noastre să fie ocrotită simbiotic de alta" (dependența mea de Henry).

Realizarea amăgirii unicității tale atunci când respecți tiparul obișnuit al reacțiilor tale. Descopăr că în mod curent pacientul îi atribuie medicului puteri misterioase, cam ca acelea ale unui magician sau ale unui criminal diabolic, ori vede în el, dimpotrivă, personificarea binelui, un mântuitor.

O seară plină de bucurie cu Henry. Serie despre târfe pentru a-și dizolva accesul de conștiință de sine. M-am supus stării lui de spirit când a refuzat să vorbească și ne-am dus în pat să-l liniștesc. Dar sunt atât de zdruncinată și tulburată în iluzia mea despre Henry ca bărbat fără conștiință sexuală. Îmi amintesc vorbele lui Allendy: „Nu ai ales un bărbat animal real, pământesc: el e viciat de literatură, de intelectualism".

Ei bine, nu vreau un Mellors - *eu* sunt *prea viciata* pentru asta; am avut nevoie de cineva pe măsură și l-am găsit, iar ca rezultat voi suferi de nevrozele, complexul de inferioritate, conștiința de sine, masochismul *lui.* Sau, mai degrabă, am suferit și nu o voi mai face pentru că *știu* tot ce știu. Am observat aseară teroarea lui că June ar putea bate la ușă, neliniștea lui legată de accesul de

conștiință, tocmai când spuneam: „Henry poate suporta conștiința".

Mă tem că Henry și cu mine încercăm să ne pedepsim stricându-ne plăcerile pentru faptul că am înșelat-o pe June. Aseară am visat o pedeapsă: June se întorcea și îl chema pe Henry, așa cum a făcut în noaptea în care era beată. El răspundea imediat și o săruta.

El, pe de altă parte, e afectat de felul ei obsesiv de a spune: „Şi-a pierdut bărbăția". Are îndoieli.

Cred că o viață introspectivă bruscă, hiperintensă îi tulbură lui Henry sănătatea, continuitatea.

În dimineața asta aproape că am provocat o catastrofă. Eram doar pe jumătate trezită din visul meu neplăcut despre Henry și June, și în starea asta am crezut că Henry era cel care se afla lângă mine, nu Hugh. Eram cât pe ce să spun: „Henry, am avut un vis îngrozitor". Când mi-am venit în simțiri, mi-am dat seama că îi murmuram ceva lui Hugh despre visul meu, și abia am reușit să plasez visul în lumina potrivită. Cât de des am început, atunci când sunt pe jumătate adormită, să-l simt lângă mine pe Henry în locul lui Hugh.

Acum înțeleg asta: Henry *toujours* fie ca amant, fie ca prieten - o sursă de neliniște, creație, durere, fermentație. Îi aparțin prin toți curenții care-mi împing destinul în tragedie, deși nu voi fi *înfrântă* de destinul meu. Astăzi bucuria mea a fost adâncă și gravă, cu o matură acceptare.

Am stat sub fereastra de la pod și m-am uitat la stele și la ochii lui Allendy, care sunt, pentru mine, firmamentul.

Iar Hugh și cu mine râdem zgomotos împreună. Hugh spune: „Sunt divin de fericit".

Așa că acum mă aflu în situația ironică de a-i ajuta pe alții în temerile și îndoielile lor - eu, care

abia dacă sunt vindecată! Henry cântă și lucrează, curge, iar eu îmi epuizez forța nou-născută cu el. *Cine* e sursa forței mele? Allendy. Şi în seara asta am nevoie de el. Am nevoie de forța lui. El este tatăl meu, zeul meu - toți într-unul. Asta-i tot ce știu: că în stările de proastă dispoziție am nevoie de el.

Citindu-I pe Jung mi-am dat seama că s-ar putea ca primele mele senzații de putere și încredere să fi fost parțial trufie. Încrederea mea în Allendy era atât de exaltată încât mi-a dat un clan puternic - și destul elan pentru a lupta cu June, cu Henry, cu mine însămi -, dar în seara asta mă simt profund obosită și atât de nervoasă că îmi dau seama ce eforturi de voință supraomenești am făcut ca să fiu puternică. Allendy a fost atât de înțelept încât mi-a suspectat încrederea. Atâta voință, atâta dorință nu numai de a fi puternică, ci de a-i face și pe alții puternici!

Ar fi trebuit să fiu tăcută, retrasă, având grijă de noul meu eu, nu să-l expun imediat la teste de tot felul, la tensiuni, la muncă. Prea devreme. Brusc mă prăbușesc și redevin copil. Allendy, Allendy.

Un vis, care mi-a revelat *activitatea*: Mă trezesc într-o fermă de animale sălbatice. Unele sunt ținute în casă. Nu mi-e frică de ele. Deschid ușa unei pantere, și ea e blândă cu mine, tandră, precum câinii nici. Proprietarii mă roagă să le dau o sumă de bani - 250 000 de dolari - și eu refuz foarte ferm, spunând că știu că intenționează să mă păcălească. Apoi umblu să vând vin. Sunt îmbrăcată cu impermeabilul meu simplu și cu pălăria neagră. Hotărăsc să intru în foarte impozanta casă a familiei Vanderbilt. Sunt întâmpinată de *maître d'hôtel.* E cât se poate de afabil și comandă șaizeci și două de sticle. Îmi notez comanda. Vine o femeie și este extrem de interesată de mine. Începe să-mi vorbească, să mi

se confeseze, să-mi arate fotografii ale ei (îmi amintesc una - o poză erotică într-o rochie fluidă - irecognoscibilă). Ne împrietenim și ieșim să ne plimbăm. Apoi îi mărturisesc că vând vin, dar că de fapt mă interesează scrisul, și îi vorbesc despre cartea mea.

Asocieri: Suma de bani este aceea despre care spunea Hugh că i-ar trebui ca să poată renunța la serviciu - voisem să-l ajut, dar în loc de asta i-am dat lui Henry, zilele trecute, primul cec pe care l-am primit din vânzarea cărții mele [despre Lawrence], ca să-l folosească pe tot pentru lucrurile care-i trebuiau. Atunci mi-am amintit, cu un sentiment de vinovăție, vechea mea dorință de a-l ajuta pe Hugh.

Casa Vanderbilt semăna cu cea a familiei de Vilmorin, care nu mă intimida cum ar fi făcut-o înainte de psihanaliză.

Știu că vinul înseamnă *Viața.*

Nu înțeleg prietenia cu femeia, cu excepția faptului că într-una din serile trecute am simțit că o interesez pe Louise V. cu prolificitatea mea în muncă.

Toată această „criză" poate fi un pretext pentru a-l vedea pe Allendy!

Răscruci: Sosesc la Paris, copleșită de dorința de a-l vedea pe Henry, îngrijorată și de severitatea lui Allendy la telefon - pentru că își dorea să devin slabă și să mă duc la el în ciuda promisiunii mele (de a aștepta până se vindecă Hugh). Totală indecizie, atât de rară la mine. Iau un taxi și dau adresa din Clichy; apoi, în loc de asta, mă duc la American Express și aflu că June e încă la Paris, ceea ce mă indispune. Din nou iau un taxi spre Clichy, dar simt că nu vreau să-l iubesc în continuare pe Henry mai *activ* decât mă iubește el pe mine (după ce mi-am dat seama că nimeni nu mă va iubi vreodată în felul acela supraabundent, superexpresiv, supergrijuliu, supraomenesc în care

iubesc eu oamenii), așa că îl voi aștepta. Ii cer, așadar, șoferului de taxi să mă lase la Galeriile Lafayette, unde încep să-mi caut o pălărie nouă și să fac cumpărături pentru Crăciun. Mândrie? Nu știu. Un fel de retragere înțeleaptă. *Am atâta nevoie de oameni.* Așa că-mi îngrop uriașul defect, șuvoiul meu de dragoste, sub lucruri mărunte, ca un copil. Mă amuz cu o pălărie nouă.

Nu mai e o chestiune de dragoste, e o chestiune de pasivitate și activitate Activitatea mea îi face pe alții pasivi Vreau să-l văd pe Henry, și faptul că acționez în direcția asta îl privează pe el de conducerea *agresivă*; *și eu aleg acest lip de bărbat,* întotdeauna. Bărbatul pasiv. Dar ironia este că Henry este și *sexual pasiv* - mi-a devenit limpede astăzi că ceea ce îl uluiește este că era obișnuit ca întotdeauna June „să-l călărească", June și curvele, și că eu - fiind profund latină și *pasivă sexual* - nu conduc niciodată; eu aștept plăcerea lui. Iar Henry nu este obișnuit cu asta, să trebuiască să-și asume responsabilitatea dorinței sale.

Această descoperire a fost un mare șoc pentru mine (adăugându-se la poveștile lui despre cum a fost căutat, curtat de femei, sedus de June). Sesizez ceva aproape la fel de feminin ca la Hugh sau Eduardo - și ceea ce m-a indus în eroare a fost marca senzualitate a lui Henry, dar acum mă izbesc atât de multe lucruri; cum insistă să fie futut, cum mă învață „atacuri" - conducerea.

Toate acestea au provocat o mare revoltă a *feminității* mele. Mi-am blestemat orbirea. Mi-am dat seama că nu mă îndepărtasem chiar atât de mult de „tipul" meu de bărbat, bărbatul slab a cărui slăbiciune mă ucide. Am făcut tot ce am putut să găsesc un conducător! Şi din nou sunt păcălită. Henry și cu mine am putea „corecta" asta - am putea găsi un compromis. Dacă eu pot să devin mai agresivă. Dar defectul, fisura există. Şi nu mă

voi supune. Nu, nu voi iubi un bărbat slab. Senzația asta, atât de familiară mie, de a fi neînfrântă mi-a revenit, cumplită, înfricoșătoare. Şi îmi voi învinge destinul. Voi scăpa de această fatalitate.

Toata ziua am fost conștientă de fisură, fisura din armonia noastră, de îndoieli. Îndoieli. O mare dorință de a evada. Toate acuzațiile lui June privind pasivitatea lui Henry sunt adevărate. Dar eu contasem pe faptul că Henry va deveni bărbat când se va confrunta cu o femeie adevărată - o femelă cu adevărat *pasivă.* Iar el e buimăcit - buimăcit de supunerea mea. Tânjise după ea, iar acum e buimăcit, pierdut. Şi eu sunt torturată cumplit, pentru că îl iubesc pe el și numai pe el, dar trebuie să-l abandonez.

Trebuie să-l abandonez sfidător ca amant. (Nu vreau să fiu cu cea care conduce. Refuz să fiu cea care conduce. Vreau să trăiesc în întunericul și bogăția feminității mele. Vreau ca un bărbat să stea *deasupra* mea, întotdeauna *deasupra* mea. Voința *lui*, plăcerea *lui,* dorința *lui*, viața *lui*, munca *lui,* sexualitatea *lui* să fie piatra mea de temelie, comanda, pivotul meu. Nu mă deranjează să muncesc, să mă mențin pe poziții intelectual, artistic; dar ca femeie, o Doamne, ca femeie vreau să fiu dominată. Nu mă deranjează să mi se spună să fiu pe picioarele mele, să nu mă agăț de nimeni - *asta* sunt în stare să fac dar voi fi urmărită, regulată, posedată de voința unui bărbat când vrea *el,* la porunca lui.

Je suis effroyablement triste.

Şi când mă gândesc că în orice moment aș putea găsi ce caut într-un *bărbat din aceeași rasă cu mine* și că de la ei nu vreau asta pentru că nu mă pot înclina în fața lor ca spirit. Orice spaniol m-ar trata cum vreau eu să fiu tratată sexual... *C'est stupide.*

7 decembrie 1932

Mereu Henry. Ieri, pe la patru, când eram chinuită de dorința de a mă duce la Clichy, el îmi telefona într-o dispoziție frenetică, vrând să mă vadă. De ce nu m-am supus instinctului?

Acum stau și-l aștept, stau și-mi aștept iubitul.

Înnebunea, visa moarte, era îngrozit de zgomote, nu era în stare să traverseze strada. Visul lui despre mine: „Erai aici, la Louveciennes, frumos îmbrăcata, ca o prințesă, și casa era plină de oameni. Erai foarte semeață. Am mâncat o grămadă și m-am îmbătat. Mă simțeam groaznic - ca și cum m-ai fi disprețuit. L-am văzut pe Haridas (un hindus frumos pe care-l cunoștea Henry) dându-ți târcoale. Apoi vine la mine și zice: Pentru tine s-a terminat, Henry; ți-am luat-o Mare tristețe. Henry mă întreabă: „M-ai înșelat luni noaptea? Ce s-a întâmplat luni noaptea?"

Așa că vorbim despre toate, tot ce am scris, despre dorința mea de a-l abandona. Înainte să termin mă sărută, descheindu-mi rochia. Şi suntem pierduți unul în celălalt. Şi tot restul se prăbușește în fața foamei noastre unul de celălalt. Beatitudine. Citesc testamentul oficial pe care l-a făcut și râdem de el. Îmi lasă mie totul! A fost sigur că va muri! Mă așez în genunchi în fața lui și plănuim ca atunci când voi pleca la Londra pentru Crăciun să meargă și el - vrea să rămână aproape de mine. Şi are nevoie de o vacanță.

Nebunia acestor câteva zile mă tulbură mai profund decât puterea și echilibrul lui Allendy. Cu toate astea am nevoie de Allendy.

Vis: Hugh și cu mine ne plimbăm pe un frumos drum întunecat. Eu sunt în furoul meu negru. Îi spun: „Când n-o să fie nimeni pe drum, o să-mi ridic furoul ca să-mi vezi coapsele când

merg". Văd albeața propriului meu trup în noapte. Trece un câine lup și mă apucă de mână, și nu-l pot scutura de pe mine. Hugh îi taie o bucată din coadă și abia atunci câinele lup îmi dă drumul. Ne plimbăm și apoi alunecăm împreună pe niște dune de nisip - o minunată senzație de alunecare ușoară - nisip portocaliu, vaporos. Aterizăm lângă o mare secată. Locul pare arid, preistoric. Dar ridic privirea și văd un oraș frumos, tot numai cupole, minarete, domuri aurii. Îl conduc pe Hugh la el. O vegetație superbă. Sunt întâmpinată cu o lectică stil Ludovic al XVI-lea, purtată de bărbați. Sunt prezentată unei femei care mă sărută erotic. E frumoasă, dar nu-mi place. Privind-o de foarte aproape, observ că are ochii la fel ca Paulette, aceleași pleoape strânse la colțuri - și îmi dau seama de ce îmi displace.

Nu știu sigur cu cine mă plimbam, căci senzația de cădere în josul dunelor de nisip semăna cu aceea de plăcută topire și cădere pe care o aveam în brațele lui Henry. Același vaporos, cald *glissement* dintre noi. N-am mai simțit cu nimeni acea moliciune a lui Henry; îmi amintește de o descriere a lui Lawrence.

Abandonarea mea în fața lui Henry se pierde atât de total în moliciunea lui umedă încât tot ce știu e femeie și penis, ca și cum ne-am afla în pântece, amândoi, înotând în carnea și umezeala ce dau acea supremă senzație de mătase, apogeul a tot ce poate trăi cineva când înoată gol în apă, când atinge mătasea, când vibrează în orgasm. Acea goliciune, acel întuneric, acea senzație orbitoare de carne și umezeală care *este* sexul - din care ies ca dintr-o baie vrăjită. Și *nu există* sfârșit - de zile întregi trăiesc într-o percepție carnală; de zile întregi viața nu ajunge la mintea mea, ci mă atinge și mă înconjoară exact așa cum mă atinge el; viața e o continuare a mângâierilor lui. El lasă amprenta vizitei cărnii lui pe pielea mea, în pântecele meu, și zile în șir nu-mi mai simt decât picioarele. Nici

o lume în capul meu... lumea dintre picioare... lumea întunecată, umedă, vie.

7:30 în salonul lui Allendy, așteptându-l pe Hugh. Nu mai știu ce fac. Tot ce știu e că nu vreau să-l pierd pe Allendy, așa că nu-i pot spune despre Henry. Trebuie să spun că am terminat cu Henry, pentru că îndată ce mă aflu în brațele lui Allendy îl vreau pe Allendy. Şi astăzi ne-am sărutat nebunește, nebunește. Nu-mi mai dădea drumul, frenetic, repetând că trebuie să-l vindece repede, repede, pe Hugh, ca să mă poată vedea, să poată fi cu mine. Şi tot restul după-amiezii aceleia, de câte ori îmi aminteam apropierea lui, amețeam.

De la Allendy, o oră mai târziu, m-am dus să-l văd pe Henry unde lucra; bunul meu Henry, bunul meu Allendy - și eu simțindu-mă ca un diavol. Un diavol. Henry la lucru. Allendy la lucru. Henry al meu, înfrigurat în pardesiul lui. Allendy serios, Allendy iubindu-mă mai mult decât îl iubesc eu, și acum mai puțin înțelept, impetuos, găsind încântător tot ce spuneam eu, deși eu știu că doar cochetam. Doamne, mă detest. Şi totuși sunt fericită, sănătoasă; și ieri Henry a spus că după ce a plecat de la mine cânta, și eu cântam, încă mai cânt și sunt excesiv de fericită. Allendy. Rene Allendy.

În Café Terminus. Ieri eram beată și îmi aduc aminte de ora aceea pe care am petrecut-o la Sorbona, ascultând o conferință despre „metamorfoza poeziei“ (ținută de Allendy!) ca de marele meu divorț de lumea intelectuală prin senzualitate ! Caraghios. Incredibil. Acea oră de beție în brațele lui Allendy, cât de marc, de ferm, de puternic era, intoxicarea mângâierilor lui, mâna lui pe picioarele mele, pe sânii mei; și ceea ce a rămas cel mai obsedant întipărit în memoria simțurilor mele e că nu a fost nici o pauză, nici o întrerupere - nici o revenire la realitate. Când am

auzit soneria care anunța următorul oaspete m-am retras, dar la ușă, când plecam, Allendy încă îmi mai săruta ochii, colțurile gurii, urechile, așa că l-am părăsit tulburată, și tulburarea asta a continuat să clocotească în mine toată după-amiaza, toată noaptea, astăzi toată ziua.

La Sorbona. Atmosfera sălii de curs; castitate, seriozitate. Apare Allendy. E prima dată când îl văd de la distanță. E mai ascuns, mai timid decât în cabinetul lui. Stă gârbovit. Gura lui victorioasă și senzuală este ascunsă în barbă. Nu aud ce spune. Oricum mormăie, doctor, profesor, om de știință. Ce diferit de Allendy al meu - acel Allendy care înlătură realitatea ca să caute un *vis,* visul lui despre insula exotică, *le grand*, *le serieux, le beau* Allendy, *cel mai bătrân* din rețeaua Eduardo-Hugh - căci ei sunt frați, *toți* bărbați neptunieni, fundamental același tip, aceeași imagine, grijă, activitate mentală, romantism, idealizare, învățare, același misticism.

Trupul îmi este zdrobit - mereu un pic înfrânt. O noapte febrilă, oboseală, dar nu fac decât să-mi iau cu mine toate bucuriile în dormitor, unde căldura focului de lemne, sticla cu apă caldă, plapuma mă revigorează măcar atât cât să-mi pot spune povestea. Totul e bine. Dar dacă ar trebui să mă culc fără confidențe! Ce povară. Așa că am tremurat de frig toată ziua (Henry, dragul meu Henry, trebuie să-i iau un palton) și mi-am purtat extazele cu mine, ca să fie păstrate picătură cu picătură, cuvânt cu cuvânt în jurnal.

Dacă am continuat să-l iubesc pe Henry, înseamnă că ceea ce mi-am dorit nu este o victorie, ci un bărbat pe care să-l iubesc.

June nu era destul de măreață, destul de generoasă ori destul de deșteaptă ca să ne lase în amintire ultima scenă a plecării ei. A trebuit să se

întoarcă și să se poarte și să vorbească precum o târfă vulgară de pe Broadway. June! fiecare frază a ei m-a dezamăgit. *Realitate.* Acum sunt „femeia aia bancher", îi spune lui Henry: „Acum ai femeia ta, o egală, acum ai să vezi ce-nseamnă un adevărat păianjen - o să te devoreze. E mult mai deșteaptă decât tine. Şi e în căutarea unui nou Guiler - are grijă de propriul confort. Ea n-o să fie săracă alături de tine, dar va veni la tine când vei fi bogat. Bineînțeles, am știut totul de mult. De asta am plecat la New York. M-am prefăcut tot timpul. Şi în ce hal și-a bătut joc de mine - făcându-mă de râs. Crezi că am purtat vreodată bijuteriile ei? Sau batista ei coral? Le-am aruncat în closet. Iar în ziua în care am dansat împreună tremuram de ură față de ea. Aș fi fost în stare s-o ucid. O detest. E șireată și diabolică. În acea ultimă noapte - m-a îngrețoșat cu minciunile ei. Minciunile ei. Şi, știi, e bătrână. Tu o privești acum prin iluziile tale. Este o femeie bătrână pe care tu ai reîntinerit-o pentru o vreme. Uită-te la ea de aproape. Nu cred că l-a întâlnit vreodată pe Gide“.

Şi așa mai departe. Nu numai nevrotică, anormală, nebună, ci și vulgară și josnică, stupidă și distructivă. Până și crimele, nevrozele cuiva au valențe de frumusețe. Ale lui June dezvăluie fața unei evreice jalnice, suspicioase, pervertite de bani. June gură-spartă, cum am numit-o când Henry m-a întrebat de ce după douăsprezece ore de discuții a putut spune adio surâzând!

Fred e neliniștit, crezând că toate astea mă afectează. Are dreptate. Sunt revoltată și furioasă pentru că din nou am înfrumusețat, am avut încredere. Întreținuta infamă, târfa. Nu. Asta am spus-o la mânie. Pur și simplu nu știe să piardă.

Momentul în care am realizat umorul situației a fost când a suspectat că nu l-aș fi întâlnit niciodată pe Gide. Dar împotriva unei povești de-

ale mele ea a inventat o sută că să-l impresioneze pe Henry. Nu am nici un sentiment de vinovăție! Doar îmi vine să râd. Şi mai mult când Henry a început să spună, în fața lui Fred, că Jean o abandonase pe June, fusese așa de dezamăgită de ea încât voise să se sinucidă. Îi scrisese lui June o scrisoare frumoasă pe care Henry o citise, în care spunea cum a apăsat pe trăgaciul revolverului de două ori și cum nu s-a declanșat. La care Fred se înfurie brusc: „A scris Jean asta? A spus ea asta?" O iubise pe Jean și rămăsese cu mari iluzii în legătură cu ea. Henry a repetat declarațiile. „Ei bine", a spus Fred, „până aici. Eu am fost cel care a încercat să se sinucidă. Eu am fost cel care a încercat să apese pe trăgaci de două ori. Încărcasem revolverul cu numai cinci gloanțe, și era construit pentru șapte. Nu știam că în acest caz glontele trebuia împins înainte. Şi Jean, Jean îi scrie lui June că ea a făcut toate astea!"

Era covârșit. Iar eu mă zvârcoleam de râs - eram în convulsii. Henry la fel. O, falsitatea, falsitatea, copiii, copiii, copiii mincinoși care-și cred propriile minciuni!

După cum eu mi-am crezut propriile minciuni, după cum tatăl meu și-a crezut propriile minciuni!

Henry, bietul Henry, n-a putut spune mare lucru ca să stăvilească discursurile lui June. Dar aseară a fost un amant înfocat, și am fost fericită - pe când ne odihneam m-am făcut mică în brațele lui. Eram somnoroși, relaxați, fericiți, moi, calzi. Pentru prima dată am adormit în momentul acela - fără să gândesc - fără să gândesc - având încredere. .Şi în adâncul sufletului meu, o tristețe, revoltă legată de June, bucurie că Henry se va elibera de ea - că va fi în siguranță. Nu-mi pasă ce se întâmplă acum. *El* e în siguranță.

Henry *știe* că m-a resuscitat - mi-a dat viață - pentru că este adevărat că muream - viața era goală

pentru mine, goală intelectual și fizic. Dar ăsta nu e un reproș la adresa mea, iar când Henry m-a reînviat am revenit la viață pentru a-l iubi cum puțini bărbați au fost iubiți.

13 decembrie 1932

Seara. June vorbește din nou cu Henry făcând *eforturi disperate să-i distrugă iluziile despre mine.* Şi ce *venin* feminin. Acesta e adevăratul test al dragostei lui Henry!

Am avut o după-amiază ciudată, Henry și cu mine. *Lovitura sub centură* a lui June privează de înțelepciune, de cumpătare. Ești tentat să te cobori la nivelul ei și să lupți cu cuvintele ei, cu instrumentele ei. Dar astăzi sunt mai liniștită. Henry și cu mine începem prin a face amor, minunat, la unison, aproape adormind. Şi atunci știu că vorbele lui June îi persistă în minte, rozându-l. Începe prin a-mi spune că June a zis că el e homosexual și eu lesbiană.

Undeva adânc, în capul lui plutesc cuvintele lui June. Vrea să-mi spună pentru că nu poate să nu-mi spună totul. Ezită. Mă întind deasupra lui și încerc să-l conving. Atunci începe:

— Lucrul cel mai rău pe care l-a spus June a fost că ești atât de moartă, atât de moartă, încât ai fi putut fi fermecată de *oricine* - s-a întâmplat să mă nimeresc eu, asta-i tot. Voiai senzație cu orice preț. Ești atât de moartă, încât corpul tău n-are miros - nu are nici o aromă. Că am devenit cu siguranță homosexual din moment ce pot iubi o femeie fără sâni.

Mă așteptasem la ceva groaznic și toate astea nu m-au afectat. Ştiu de ce. I-am spus lui Henry:

— Ascultă, asta nu mă doare pentru că este foarte departe de adevăr. Nu sunt îngrijorată cu privire la cât de vie sunt - nici că aș căuta senzații. Ceea ce doare într-o caricatură este când se

apropie de adevăr. Mă doare doar când June îmi atacă limitele fizice, pentru că ăsta e un adevăr parțial: *nu* aș fi putut face tot ce făcea ea. Eu nu sunt sănătoasă ca un taur. *Asta* e adevărat. Cât de vie sunt - ei bine, tu știi mai bine decât oricine. Mirosul meu - da - știu că ai observat - presupun că asta face parte din fragilitatea mea, delicatețea texturii mele, faptul că, nefiind grasă, nu transpir. În ce privește sânii mei, din moment ce am trup de adolescentă, cum ai spus tu, sânii mei sunt proporționali.

Râdeam spunând toate astea, râdeam cu lacrimi în ochi. Deodată, Henry a devenit extrem de serios:

— Ştii că până în momentul ăsta, când vorbim despre ce a putut spune June mai rău despre tine,) *nu am mai simțit niciodată* atât de acut *calitatea ta iluzorie.* Mă simt la fel ca în prima zi când am venit la Louveciennes, ca și cum nu te-aș cunoaște deloc, nu te-aș fi posedat, nu mi-ai fi fost familiară. Vorbind despre lucrurile astea și întrebându-mă dacă sunt orb, am simțit că ești o femeie *solidă, reală. În* același timp, ca într-un film în care apar un cadru după altul, suprapunându-se, văd toate fețele tale diferite, la infinit - diversitatea ta, felul în care schimbi mai multe roluri - și totuși simt că te concentrezi acolo - iluzie și realitate la un loc, căci în realitate simt că te cunosc bine, intim - că nu mă înșel...

Am avut un sentiment ciudat de vrajă - un moment ca într-una dintre piesele lui Barry - o senzație precisă de adiere de vânt, o lume nevăzută care planează asupra noastră, văluri, perdele, farmece. Stăteam acolo, în transă, doar privindu-l și ascultându-l pe Henry. Am spus:

— În centrul centrului ești tu.

Aveam ochii umezi - începețoșați - dar mă uitam la Henry *cu toată ființa mea.*

Îmi aminteam cum îmi spunea Allendy lucruri crude despre Henry, când mă afectau (dacă erau

parțial adevărate) și când nu; și înțelegeam cum amândoi încercaserăm să vedem *prin* ochii celuilalt, să ne vedem *unul pe altul fără iluziile noastre*. Şi-acum momentul ăsta, topind întregul an și readucându-ne în prima zi a întâlnirii noastre, la prima iluzie, la primul vis. Şi totuși, între noi e un an de *intimitate*, de intimitate umană. Teste. Nu pot să scriu. Trebuie să mă întorc la asta. Încă mai plutesc.

Ne despărțim la ușă și nu ne cunoaștem. Amanți la început. Realitatea întreagă a trecut peste noi fără a ne cuprinde în-cercăm să deschidem ochii și să ne vedem: Cine ești? Tu ești bărbatul care scrie porcării? Tu ești femeia moartă, fără miros, fără sâni?

Încercarea de a mă ridica egal, pentru a atinge curgerea acelei clipe - a acelei transe. Ce s-a întâmplat cu mine? M-am trezit din posesia lui Henry atât de eterică - atât de ușoară. Toată durerea omenească, failibilă, înlăturată, toată furia, sentimentele omenești - toate resentimentele, dorința de a mă apăra, de a o ataca pe June - toate astea au pierit din mine, s-au dizolvat. *Ascensiunea* - cumplita separare de viața umană - o culme! Sfințenie. Trupul meu atât de ușor, trupul care se simțise pentru o clipă umilit, înfrânt - acum transparent, și întreaga mea ființă înălțându-se, înălțându-se exaltată, intangibilă, ca după Răstignire. După durere, această desprindere divină, această transcendență. Mă îngrozește. Toate legăturile se rup, toate legăturile cu pământul, toată ura, toate resentimentele, realitatea. Simt această adiere de vânt, această ascultare în aer, acest suspans al altor prezențe. Simt urechi și ochi în jurul meu, siluete, muzică, foșnetul frunzelor, rostogolirea valurilor; simt ceruri și cortine. Plutesc. Sunt ridicată. Mă înalț. Merg. Urmez tot ce mă înconjoară. Sunt posedată. Ascensiune vertiginoasă.

M-am dus să mă culc. Am căzut. Am căzut în întuneric. I-am spus lui Hugh: „Sunt pe moarte". Inima pare să mi se fi oprit. Iar în dimineața asta am fost epuizată. Nu știu ce înseamnă toate astea.

Sunt atât de fericită că pot să-l văd pe Allendy mâine. Îmi place forța lui. Henry și cu mine suntem copleșiți de viață, de realitate. Cât de rănit s-a simțit că June l-a făcut homosexual.

Cât de proastă am fost de câte ori am crezut-o pe June, de câte ori m-am dezbrăcat în fața ei. Cu câtă răceală m-a examinat. Ea nu știe că Henry m-ar iubi și dacă aș fi urâtă ! Ea nu știe ce e dragostea!

Înainte de a mă duce la Allendy am știut că ciocnirea cu realitatea m-a cufundat din nou în vise. Privirea mi se împăienjenește și nu văd bine. Ochii îmi sunt încețoșați, ca și cum aș fi beată. În mașină vorbesc de parcă aș galopa pe un cal, și lumea se clatină.

În starea asta mă duc la Allendy, și nici săruturile lui nu mă trezesc. Îi spun ce griji îmi fac în privința realității, cum am impresia că o pierd mereu. Fie vise, fie senzualitate. Nu viață intermediară. Vise ori senzualitate. Ca în scrisul meu. Doar armonie superioară sau semitonuri.

Orice s-ar spune despre Allendy este doar o supoziție. Are un fel absolut ciudat de a rămâne tăcut, suspendat, de a nu da niciodată un răspuns direct. Cât de departe merge imaginația lui? mă întreb. Uneori am impresia că nu mă înțelege când spune că s-ar putea să vreau să iau droguri din snobism sau că trebuie să-mi amintesc avantajele materiale ale căsniciei mele, sau că s-ar putea să-mi placă să ies în oraș numai de dragul de a ieși. Există în Allendy limita vagă a convenției burgheze - dacă mi-ar cunoaște câteva dintre extravagațele, generozitățile și faptele mele

nedemne, i-aș părea mai degrabă un personaj dostoievskian decât o latină.

Astăzi îi ofer lui Henry experiența securității, a amplitudinii. Se bucură de senzația nouă de a avea bani, haine, cărți, în dimineața asta pleacă la Londra să scape de June. Ne vom întâlni în lunea de după Crăciun, de ziua lui. Şi el călătorește; ieri era deja *plecat* imaginându-și cum va fi la Londra. A spus: „Închipuie-ți: eu, mâine, într-o cameră de hotel, stând în pat și gândindu-mă la toate lucrurile pe care ar fi trebuit să ți le spun și n-am putut."

Dar mi le spune.

Ne sărutăm în fața apartamentului mamei. Apoi simt sfâșierea groaznică a despărțirii de el. Îi simt absența. Astăzi lumea e schimbată pentru mine fiindcă Henry e într-un tren, Henry, care e jumătate din mine.

Pot să mă desprind de mine și să mă văd în „rolul" meu în fața lui Allendy. Ca să-l posed, îl las să creadă că psihanaliza a pus capăt devotamentului meu masochist față de Henry. Şi cât de complet, cu câtă grijă am elaborat povestea acestui sfârșit. Când m-a întrebat pentru prima dată pe un ton așa de neliniștit și eu am spus da - că o rupsesem cu Henry - mi-a plăcut izbucnirea de culpă a lui Allendy. Lucrau concomitent trei straturi diferite ale minții mele. Un strat compunea tabloul despărțirii de Henry; cel de-al doilea înregistra faptul că Allendy nu-l înțelesese niciodată pe Henry pentru că vedea în el un dușman; al treilea era conștiința totală a perfidiei mele și realizarea faptului că acum Allendy, psihologul, putea fi înșelat de minciunile mele. Era o descoperire științifică - și una care mă tulbura omenește. Allendy este incapabil acum să gândească obiectiv. Îl păcălesc. Şi totul pentru că nu am avut curajul să spun: „Îl voi iubi întotdeauna pe Henry - și pot iubi și alți bărbați.

Dar Henry rămâne centrul vieții mele. Accepți să mă împărți?

În fața expresiilor și sincerităților lui Allendy am uneori aceeași senzație pe care o am în fața lui Hugh: o umilință obscură și adorație pentru o integritate pe care eu n-o am. Astfel, din lașitate, încep să înșel. Allendy, psihanalistul, mă crede simplă și pură. Şi ce ar înțelege el din minciunile mele? Ruptura cu Henry a devenit un conflict atât de viu în mine că au fost momente când mă simțeam ca și cum chiar ar fi avut loc, iar adâncimile regretelor mele pentru Henry mi-au dovedit că nu m-aș putea despărți de Henry! Ca să i-o relatez lui Allendy, am intrat într-un joc complet de imaginație. De două ori, când eram supărată pe June, mi-am transferat agitația și am atribuit-o unor scene cu Henry. Henry acționând ca în visul pe care mi l-a povestit - sfâșiat, copleșit. Şi îi spun lui Allendy, ca pe un fapt real, o afirmație care rămâne adevărată în toate aspectele ei cu excepția timpului: n-aș avea niciodată curajul de a-i abandona pe alții pentru că eu cunosc prea bine durerea de a fi abandonat. Am făcut-o - dar am nevoie de forță pentru a susține această decizie.

„Forța" pe care o capăt este în pledoaria lui Allendy: „Doar nevroza ta te-a făcut să-l iubești pe Henry, tu - o femeie atât de extraordinară - o femeie atât de rară".

Privind în urmă la toate astea, singura lor valoare vine din devotamentul sincer al lui Allendy; mie însă mi se par ridicole în lumina unei cunoașteri mai profunde a lui Henry. Peste câțiva ani, s-ar putea să fiu obligată să recunosc înțelepciunea lui Allendy și să admit din nou că iluziile mă orbesc complet. Dar nimic din ce-ar putea face Henry acum nu mă va surprinde vreodată - nici cea mai mare crimă - *îl cunosc*; i-aș putea ierta orice.

I-am spus într-adevăr lui Allendy ieri că în psihanaliză nu poți da toate amănuntele care fac o simplă afirmație mai puțin adevărată. Sunt toate prea simple, frazele lui, uneori prea literale.

În timp ce scriu, viața mea se prăbușește odată cu revelația totală a slăbiciunii lui Henry.

Trebuia să fi știut când i-am dat bani pentru Londra că avea să fie un test pentru el. Ştiam că dacă îl prindea June avea să-l ia. Sau că i-ar putea cheltui pe o târfă și pe băutură. De ce am făcut-o? Tocmai, pentru a ști. Așa că June îl prinde cu o seară înainte de plecare și ca o nemernică și o șantaj istă perfectă îl sperie și îl terorizează, golindu-i portofelul.

Foarte bine, dacă asta ar fi caritate inteligentă - dar Henry știe, și zilele trecute spunea că s-a săturat de felul prostesc al lui June de a risipi banii. Așa încât cunoaște stupiditatea gestului său, slăbiciunea lui. June nu face decât să mă *șantajeze* pe mine, asta-i tot.

Scrisoarea lui către mine este atât de slabă. Acum demonstrații de furie, curajul de a înfrunta ce e mai rău. Nimic. Totul nu e decât slăbiciune - asta-i tot. Slăbiciune. Şi ăsta-i bărbatul pe care îl iubesc!

Îl implorasem să se ducă la Londra - pentru că mi-era insuportabilă imaginea lui Henry, lașul, ascultând insultele lui June la adresa mea fără s-o oprească.

L-am implorat să vină la Louveciennes și am așteptat, distrusă. Mi-a telefonat: „Sunt supărat, furios pe mine însumi. Bineînțeles că ești rănită. Mă simt îngrozitor față de tine. O urăsc pe June. Plec la Londra în seara asta. Fred mi-a venit în ajutor. Plec ca să nu se întâmple din nou. Mi s-a părut că așa trebuia în momentul acela - asta-i tot ce știu. Uită. Nu-ți face griji, Anaïs”.

În scrisoarea lui: După o conversație amară, grețoasă, mă simt umilit, profund rușinat. Ai

> fost acoperită cu noroi. Agonie, asta am îndurat. Şi de ce am suportat-o nu știu, eventual, doar dacă am vreun sentiment de culpă. June e dincolo de rațiune. A înnebunit. Cele mai rele amenințări și incriminări. Nu mă gândesc decât la tine. T*u* ai fost păcălită și ea a trebuit să mă folosească pe mine pentru a te păcăli. De aceea m-am prăbușit și am plâns. E capabilă de orice - te iubesc, asta-i tot ce contează.

Ar trebui să înțeleg toate astea - să mă aștept. *Eu* sunt cea slabă. Sunt slabă în dragostea mea pentru Henry. E o slăbiciune pentru mine să iubesc un bărbat ca Henry. Îl iert imediat. Aș vrea să fi putut merge cu el la Londra.

Eu aș fi știut cum să mă port cu June. Doamne, sunt slabă în dragoste, dar curajoasă în toate celelalte privințe. June nu m-ar putea speria cu amenințări. Bietul meu Henry, câtă nevoie are de mine, cum nu reușește să se protejeze nici pe el, nici pe mine. Acum văd că nu poate lua viața în piept, că nu-l pot părăsi. Ştiu cât de dur ar fi Allendy dacă ar ști povestea asta. Deja simte că Henry folosește tot felul de tactici necinstite ca să mă înmoaie și să mă dezarmeze. Allendy, care e puternic, detestă faptul că toată această bogăție a dragostei mele se irosește pe Henry, iar eu sufăr din pricina bogăției de dragoste pe care Henry o irosește pe June.

Neputința pe care o simte o persoană puternică în a ajuta una slabă. Când l-am părăsit pe Henry aseară și l-am sărutat, după discuția pe care am avut-o, ar fi trebuit să fie destul de puternic ca să biruiască un balaur. Sigur că June poate fi înspăimântătoare cu violența ei, cu felul ei pătimaș de a fi –dar Henry nu are nici un pic de curaj, nici un pic de stofă de luptător. Nu poate lupta - el trebuie să fugă. Acum este la Londra și eu mă simt

în stare să mă lupt cu oricine, cu orice. Câtă vreme Henry, iubirea mea, e în siguranță - departe. De acum înainte e foarte simplu. Trebuie să preiau conducerea. Nu trebuie să contez pe Henry. Dragostea mea e cea protectoare. Eu accept deziluzia, înfrângerea - n-o să-mi găsesc niciodată un bărbat întreg. Henry e cel mai aproape. Mi-a oferit atât de mult! Mai aproape de *dragostea absolută* n-am cum să ajung. Să ceri totul, să ceri perfecțiunea, *asta* arată ignoranță. Eu nu mai cer nimic!

Voi da obolul meu de dragoste forței lui Allendy - îmi voi plăti tributul. Vreau să încerc să iubesc un bărbat puternic. Vreau să nu mă distrug cu Henry. Am nevoie de amândoi. Am nevoie de forța lui Allendy. Când viața mă terorizează, mă gândesc la el - am nevoie de el. Feminitatea din mine are nevoie de el. Am nevoie de bărbat. Iar bărbații au fost atât de protectori cu mine - atât de buni chiar și când erau slabi - că am nevoie de ei pentru totdeauna, că mărturisesc această nevoie, această dependență de bărbat, iar în schimb ofer singurul dar al femeii: dragoste, dragoste, dragoste.

În toată această trăire febrilă, este uimitor cât de atentă și tandră pot fi cu Hugh - cum nu-l „trec cu vederea“ niciodată, cât de conștientă sunt de micile sale victorii, micile stăpâniri de sine, trezirile lui, fiecare sentiment și gând al lui. El trăiește cu senzația că este iubit, apreciat. *Il ya assez pour tout le monde.* Grijă. Grijă. Conștiență. Daruri. Nu uit nimic, fie că sunt fericită, fie că nu. Uneori trecerea de la un rol la altul mă înnebunește. Am vrut să mă duc să-l văd pe Henry în seara asta, dar trebuie să-l aștept pe Hugh, care vine acasă devreme pentru că e obosit. Port costumul care-i place lui, temându-mă și știind că m-a dorit în aceste ultime zile și că nu pot să-l mai evit. Şi îi fac rost lui Allendy de un exemplar din

Spengler și îi scriu scrisori despre propriile lui cărți.

O, Doamne, nu mă pot face fericită. Ca pentru a compensa mereu tânjirile mele eterne, mă gândesc la amănunte extraordinare pentru a înfrumuseța viața altora. La naiba! De ce pomenesc de toate astea? Acum, când sunt nespus de răsfățată cu dragoste! Pur și simplu pentru că mi se pare nedrept față de mine ca Henry, Henry al meu, să fie un om slab! Bine, bine. Şi apoi? Tiparul fundamental al vieții este bazat pe nedreptăți ironice. Sau poate pe dreptate. Aș putea să spun și că totul conspiră ca să răsplătească dragostea lui Hugh - cea mai mare - și ca să mă păstreze pentru el prin aceea că mă privează de descoperirea adevăratului meu soț!

L-am întrebat pe Henry dacă îl stânjenește jurnalul meu. Mi-a răspuns: „Nu - pentru că de obicei eu sunt cel care transformă alți oameni în personaje și îmi place să fiu transformat în personaj. Bineînțeles, poate și pentru că până acum a fost cât se poate de măgulitor!”

Am fost absolut sinceră cu Henry (lăsându-l să citească jurnalul roșu și majoritatea celor negre care au urmat, precum și cea mai mare parte din acesta). Ce senzație de dăruire de sine. Risc atât de mult! În timp ce citește, mă simt torturată. Transpir și tremur. E un chin cumplit. Jurnalul e singurul meu mister.

Ce ar face Allendy dacă ar ști adevărul? Spune mereu că minciuna se simte. Totuși nu simte că sunt încă amanta lui Henry. Nu simte că îl iubesc pe Henry. Sau mă crede o persoană mai superficială decât sunt. Sau speră că pe el îl voi iubi mai mult Nu am scrupule, pentru că deocamdată sunt aventura lui Allendy. Nu este în vreun pericol de moarte. Eu sunt dramă, exotism, insula pe care n-a văzut-o niciodată. Sunt

necunoscutul. Este ceea ce s-ar putea numi o aventură de înaltă clasă. De fapt nu ne cunoaștem. Calitatea superficială a atracției pe care o exercit asupra lui nu este foarte diferită de cea pe care o exercită el asupra mea! Acum, când vorbesc cu el, aproape că mă întrerupe ca să mă sărute. Nu mă ascultă! *Voila.* Asta am cerut - asta am căpătat. Şi pe urmă mă înfurii fiindcă simt că nu știe cât de profundă sunt!

Bineînțeles, când vorbesc despre calitatea iubirii lui Allendy, s-ar putea să subapreciez nevrotic o iubire pentru că e lipsită de strălucire, de adâncime. El este controlat. Dar acum știu destul. Acum sunt destul de sigură ca să cred. Îndată ce sunt sigură de alții, încep să fiu nesigură de mine însămi. Îl iubesc pe Allendy la fel de mult cât mă iubește el? Inversare amuzantă. Sănătoasă.

De ce nu-mi pot imagina viața lui sau, dacă o fac, nu-mi place - așa cum nu-mi imaginam viața lui John, care mă dezgusta? Şi viața mea e la fel de străină pentru el.

De ce această obsesie a mea de a mă întrepătrunde cu alți oameni? De ce nu pot să trăiesc mai la suprafață, să-l accept pe Allendy fără acea luptă minuțioasă de a înțelege totul? Tot ce face Henry este inteligibil pentru mine. Înțelegerea și dragostea se întrețes pentru mine în mod inextricabil. Pentru mine, înțelegerea este dragoste. De aceea mă îndoiesc că voi avea vreodată o *expérience de passage,* o aventură de o noapte.

June, în cele din urmă, nu e foarte deșteaptă. Lasă la despărțire o impresie care numai frumoasă nu e! Dezvăluie o urâțenie care va marca naivitatea sentimentală a lui Henry. Egoismul ei. Banii. Dorința de a mă exploata - toate astea l-au revoltat pe Henry. Cruzimea ei. (Nu-ți imaginezi decât lucrurile de care tu însuți ești în stare.)

Nu poate să-ți fie milă de June, pentru că ea e perfect capabilă să-și poarte de grijă, e atât de

agresivă și de pretențioasă. Acum *pretinde* să-i dau bani ca să se întoarcă în America!

18 decembrie 1932

Fred i-a dat lui Henry bani să meargă la Londra pentru că, la scurtă vreme după plecarea lui June, Henry și-a dat seama că nu scăpase de ea, că scena avea să se repete și să sfârșească în violență. În seara aceea erau să se omoare unul pe altul. June a fost destul de deșteaptă ca să-l facă să se teamă pentru mine - a amenințat că o să-mi arunce cu vitriol în față, că o să mă împuște, o să mă zdrobească, o să-mi calce fața în picioare, o să mă șantajeze.

Sâmbătă dimineața m-am repezit la Clichy și a fost o ușurare să știu că Henry plecase, în siguranță. Mi se părea că acum viața nu mă mai putea speria. Pot s-o înfrunt pe June. Aștept să facă următoarea mișcare. Mi-am luat toate scrisorile de la Clichy după ce am primit un mesaj telefonic de la un bărbat să am grijă cu toate hârtiile incriminatorii. Şi să-mi încui ușile. T*res bien.* Am luat micul dejun împreună cu Fred. Mi-a plăcut cum l-a trimis pachet pe Henry la Londra. Acum June nu-mi poate face rău dacă nu-i poate face rău lui Henry. Mă gândesc întruna la Henry, așteptându-i scrisoarea, vânzând lucruri pentru a face rost de bani să-i trimit.

La suprafață, culmea frivolității: cazinoul, Cabaret Montmartre, dineuri, filme, Café Colisée - șic - aristocrație - discuții cu Louise - scene cu croitoreasa. Ireal pentru mine. June, în capa ei neagră, căutând probabil senzația ultimă a răzbunării pentru toate umilințele rasei și vieții ei, incapabilă să înțeleagă, să transceandă sensul și cauza înfrângerii ei. Şi eu mai loveam din când în când - nu dintr-un sentiment de culpă - nu - căci sunt prea conștientă că l-am salvat pe Henry, și el e

cel ce merita să fie salvat - ci din *milă.* Da, e incredibil, încă mai poate să-mi fie milă de June, care vrea să mă distrugă! Şi știu că e rea și că e o criminală; mai știu însă și că nu este *cu totul* rea - aș vrea - s-o pot urî. N-o urăsc decât atunci când se pune problema să-l apăr pe Henry. Ştiu că durerea ei e în cea mai mare parte egocentristă, că nu pe Henry îl vrea, ci victoria ei (dacă s-ar putea să-i fie dat Henry acum, n-ar rămâne să trăiască cu el). Şi când vorbeam despre a o accepta pe June și a-l împărți pe Henry, îl voiam atât de mult pe Henry încât eram gata să îndur orice tortură - cea mai rea dintre toate torturile pentru o femeie: să fie într-un rol secundar. Nu știam atunci că aveam să devin favorita și apoi singura femeie - căci acum Henry nu mai poate fi decât sexual infidel, asta-i tot.

Am impresia că aș fi avut mulți copii: Joaquin, Thorvald, Eduardo, Hugh, Henry - și un soț numai din când în când.

Sunt singură în seara asta. În momentul acesta soțul este Allendy, bărbatul pe care mă pot sprijini. Dar simt că și asta e o iluzie, pentru că... ei bine, pentru că nu-l interesează copilul meu preferat, Henry!!

Stau în subsol și mă gândesc câtă poezie e în Henry când ochii lui albaștri faustici mă privesc și el spune: „Mâini ca muzica..." Unde e în seara asta și la ce se gândește?

Hugh spune: „Am locuri bune în tren. Vreau ca excursia asta [la Londra] să fie ca o lună de miere. Vii cu mine. Este atât de minunat că te pot lua cu mine. Vreau să te simți foarte bine“.

Nu vrea să audă de economii. Şi mă gândesc cât de mult aș vrea să am banii ăștia pentru Henry. Sunt hotărâtă să câștig bani, să-i pot da mereu și să-l pot proteja mereu pe Henry.

Cât de răsfățată sunt - cât de răsfățată. Cum mi se recompensează pustiul vieții mele trecute. Bogată în dragoste, bogată în prieteni, bogată în casa mea și lucrurile mele frumoase, bogată... atât de plină în mine însămi, atât de plină de planuri, cărți, idei. Când mă uit la mașina de scris, sunt conștientă că nu pot să ajung la zi cu scrisul.

21 decembrie 1932

Henry, dragostea mea, tocmai m-a părăsit. Incandescent. A fost oprit la granița engleză pentru că avea prea puțini bani la el! Chestionat. Interogat. Deportat. Purta cele mai ponosite haine ale lui.

Mă grăbesc acasă luni când aud că e la Louveciennes. Îl înduplec prin lingușiri să rămână peste noapte ca să-mi liniștească anxietatea. Şi apoi se întâmplă ce se întâmplă de obicei: ne vărsăm unul în celălalt, ne împletim. Trebuie să joc teatru superb ca să calmez gelozia lui Hugh seara. Toți trei îl citim împreună pe Rank - cartea lui Rank *Art and artist*, cartea pe care voiam s-o scriu eu! Deși Hugh e în cea mai bună formă - lucid, alert, înțelegător - sunt atâția curenți între mintea lui Henry și a mea. Henry îmi spusese sau scrisese ceea ce citim acum. Uneori eu o spusesem și scrisesem!

A doua zi Henry îmi dă bună dimineața cu un gest al mâinii prin neglijeul meu de satin și ajungem simultan la orgasm în picioare, în hol, în timp ce Emilia pune masa pentru micul dejun.

O nouă zi de discuții, discuții și de lectură cu Hugh. Hugh spune: „Când pleacă tipul ăsta, Henry?” Mă cicălește, bombăne. Dar sunt dumnezeiesc de fericită. Când e pentru Henry, până și gătitul e o binecuvântare. Îmi ridic trena de satin și mi-o prind la piept ca să fac cafea și sandviciuri la miezul nopții. Greutatea discuțiilor

noastre îmi clocotește în minte. Dacă aș putea să revărs în jurnal lectura și ceea ce spune Henry, ar fi o sărbătoare a metafizicii, psihologiei, artei, științei, biologiei moderne. Uriașă.

Dimineața aduce vești bune. Nu trebuie să mă duc la Londra. Hugh pleacă singur. Henry rămâne la Louveciennes. O să lucrăm împreună.

Henry și cu mine avem o discuție ciudată, rece, despre Hugh. El îi pare lui Henry, în cel mai bun caz, un tip limitat. Din afară, pentru alți ochi, pare că eu fac parte din posesiunile lumești, pământești ale lui Hugh - că în esență el este cel puternic, că *soarele* (succesul) este planeta care-l guvernează. Eu sunt o achiziție. Sunt un instrument al *ascensiunii* lui. A ales o artistă, o femeie care poate fermeca. Mă folosește (viață socială într-o proporție prea mare, mereu invadându-mi orele de lucru). In schimb, mă protejează, mă iubește, mă răsfață. Dar în aceeași măsură mă ține prizonieră. Sunt un artist, dar nu trăiesc ca un artist. Sunt nevastă, femeie socială; am o mie de îndatoriri. Pe puținii, foarte puținii prieteni pe care mi i-am *ales* (June și Henry, singurii care mă stimulează), a trebuit să mă lupt ca să-l văd.

Asta, zice Henry, explică rebeliunile mele (mereu predic împotriva vieții de societate), experiența jurnalului meu ca o excrescență a frustrării (ah, anii de frustrare), și de asemenea explică decizia mea rece de a face excursii, de a-mi lua libertatea de care am nevoie, pentru că trebuie să trăiesc ca un artist și l-am slujit omenește pe Hugh, l-am răsplătit cât de echitabil am putut. E mândru de mine, el se află pe calea spre succes, spre putere. Eu nu vreau putere, ci numai artă și pasiune. Dovada acestui fapt este că, dacă mi-aș fi dorit putere și viață socială, lux, m-aș fi măritat cu un cubanez bogat, în timp ce eu m-am

măritat cu Hugh crezând că mă mărit cu un poet, un intelectual, un artist. Crezând că banca a înăbușit artistul, am încercat să-l smulg pe Hugh de la bancă. Şi am greșit. Hugh e interesat de artă, îi este devotat, dar nu este un artist. Eu sunt justificarea ideală pentru dragostea lui de putere. Eu sunt obiectul, receptorul ideal al acestui tribut. Dar el se exprimă prin putere. Am uneori această senzație când îmi spune: „Ești o mare investiție. Îmi ești de mare ajutor în munca mea. Îmi place să te cunoască toată lumea. Atunci au o părere mai bună despre mine. Sunt atât de mândru de tine".

Dar orice femeie atrăgătoare ar face asta. Henry zice însă că nu, că Hugh, care are simțul valorii, a ales o femeie valoroasă, o femeie marcată de geniu, un *article de luxe.* Bineînțeles, nimic n-a fost planificat. A devenit astfel. Instinctele ne conduc. Toate felurile de instincte egocentriste. Este de asemenea posibil ca un instinct să-mi fi spus că nici unul dintre pețitorii mei cubanezi nu mi-ar fi putut fi un protector atât de loial pentru că ei nu erau atât de subtili încât să aprecieze artistul.

Oamenii fac lucruri care par inocente și totuși dezvăluie o autoprotecție ascunsă. Henry pare să creadă că am fost prinsă într-o viață nepotrivită pentru dezvoltarea mea ca artist - o viață obișnuită. Prinsă, păcălită! Își face griji pentru paginile mele care stau și așteaptă în timp ce eu alerg de colo-colo după cumpărături pentru familia lui Hugh, distrându-i pe clienții lui Hugh, în vreme ce Hugh și Allendy discută cum să mă împiedice să mă amestec din nou cu gloata din Montparnasse. Allendy îl confundă pe Henry cu boema din Montparnasse! Hugh măcar se ridică în apărarea intelectului lui Henry. Iar eu mă ridic, în sinea mea, împotriva lumii limitate a lui Allendy. Artistul se revoltă. Şi Henry mă salvează. Henry mă alimentează, întărește artista cu minunată grijă.

Este preocupat de mine, are atâta grijă de munca mea. Incredibilă, încrederea lui în mine.

— Nimeni altul nu mai face așa ceva. Încântător. Minunat. Ce și-au dorit să scrie Jolas și ceilalți. Singurul tău defect, Anaïs, e că pierzi prea mult timp sprijinindu-i pe alții. Și adeseori necritic. Simplul fapt că ai putut crede că Hugh este un mare intelect, un scriitor...

— Ca și speranțele tale în ce-o privește pe June! Îl tachinez.

Très bien. Dar, îndată ce Hugh vine acasă, cortina cade peste luciditatea mea și găsesc multă nedreptate în judecata mea obiectivă - și mă simt vinovată, așa cum Henry se simte vinovat față de June, pentru că amândoi suntem niște visători excesiv de tandri, de blânzi. Și cu cât aflu mai multe asemănări între Henry și mine, cu cât este înțelegerea noastră reciprocă mai profundă, cu atât e mai mare vechea mea spaimă ca Henry să nu-mi fie luat. Sunt momente când pare atât de ros de griji, atât de profund, atât de atent, atât de bun încât îmi vine să plâng. Și în aceste momente îl ador - iar în altele pare atât de sexual, de carnal, de înroșit de vin, de expansiv, de proaspăt, încât mă aduce la frenezie. Savantul, filozoful, senzualul - în fiecare punct îi vin în întâmpinare, îl iubesc, mă potrivesc lui.

El e uimit să descopere o nouă latură a mea. O latură ironică, înșelătoare, strengărească. Hugh a descoperit că radiatoarele erau prea încinse - au avut loc discuții serioase despre prostia Emiliei. Hugh s-a dus în pivniță să vadă, foarte, foarte serios. Stăteam în picioare în fața lui Henry și râdeam: „Henry, radiatoarele sunt prea încinse. E grav, foarte grav“. M-am aplecat ca un pitic, râzând, strâmbându-mă, zeflemisind. Henry a reacționat imediat cu propria-i maliție. A râs și și-a strecurat mâna între picioarele mele.

Fac tot ce pot să-l trimit pe Hugh de acasă într-un confort plăcut. Am petrecut ore întregi gândindu-mă, planificând, lucrând pentru darurile care-l vor face popular printre cei de la bancă. Mă îngrijesc de o mie de amănunte - toate practice - cu cea mai mare atenție. Nimic neterminat, nici o scrisoare lăsată fără răspuns. Şi pot face toate astea pentru că Henry și cu mine vom petrece zece zile împreună, zece zile, zece zile!

Henry, cărți, munca noastră, discuțiile noastre și patul oriental mare, moale. Totul e bine.

Totuși sunt tristă, pentru că totul e bine doar relativ - Hugh, de exemplu. Hugh, după o săptămână de muncă grea, trebuie să mă lase ca să stea cu familia lui, unde nu e fericit. Hugh, care vrea să stea cu mine. Așa că mă revanșez, de trei ori mai mult, plină de remușcări, făcându-i mici cadouri, purtându-i de grijă, jucând teatru. *Mon Dieu!* Voi pune halatul de satin care-i place lui - voi fi atât de iubitoare, atât de iubitoare, ca să mă revanșez pentru mâine. Henry telefonează în fiecare zi - temându-se că planurile ni s-ar putea schimba. Şi cu un amuzant simț al proprietății, ia în posesie Louveciennes și pe mine. Îi va spune Emiliei cum îi place friptura!

Mult din ceea ce citesc din Rank va lămuri indicațiile pe care le-am avut despre artist. Ce eforturi fac ca să înțeleg! Sunt momente în timpul discursului lui Henry când mă simt într-adevăr obosită, într-adevăr ca o femeie aflată în căutarea celei mai dificile cunoașteri. Tremur pentru că mă întreb când va eșua mintea mea, când se va dovedi insuficientă. Totuși, la fel ca Louise, am senzația că pot fi făcută să înțeleg totul - că la vârsta lui Rank aș putea fi în stare să scriu o carte ca a lui Rank - dar sunt femeie, știu, și mintea femeiască este imperfectă - sau aș spune mai degrabă că e insuficientă. N-ar trebui să fiu atât de ambițioasă. Ambiția mă obosește. Vreau ca Rank, Henry și

Allendy să îndeplinească marile sarcini. Eu îmi voi îndeplini sarcina de femeie. Voi învăța destul, voi înțelege destul ca Henry să poată discuta cu mine.

Replica la remarca lui June despre faptul că îmi lipsește mirosul: Emilia se duce să facă în baie curățenie după ce am fost eu acolo și spune: „E atât de bine să intri în baie după *señora*; miroase frumos - a parfum înainte, la cele două doamne la care am lucrat, nu puteam să sufăr să intru, mirosea așa de urât".

Adorația Emiliei pentru mine se bazează pe „bunătatea" mea, pe „ciudățenia" mea și pe „frumusețea" mea. Îi place să-mi atingă părul fiindcă e mătăsos, îmi admiră eleganța, ideile, înălțimea. Adună toate fotografiile cu mine pe care le arunc și le ține în camera ei. Îi place Henry și felul în care ne bucurăm unul de altul. Minte pentru mine, mă slujește, mă protejează, ar face orice pentru mine, ar munci pe degeaba.

Noaptea de Crăciun. Doar o notă. Schimbare de atmosferă, de viață. Henry stă la biroul meu, sortând numeroasele însemnări ca să le dau la legat. Biroul meu e acoperit cu manuscrisele lui. Cărțile lui de referință sunt aliniate în fața lui. E doar în cămașă. Însemnările acelea care mi-au produs o impresie atât de covârșitoare când le-am citit prima dată, pe spatele scrisorilor lui din Dijon. Acele note despre aventurile sale, despre boemismul său, viața lui cu *Bubu,* pe care a trăit-o cu o intensitate rar experimentată de cineva.

Stau întinsă pe canapea, cu numărul suprarealist din revista *This Quarter.*

E prima dată când scriu în jurnal în fața lui Henry. Sunt stânjenită. În același timp, vreau să scriu exact așa cum un bețiv vrea să bea. Totul scapără în mine, ca și cum cineva ar apăsa cu degetele pe pleoapele mele închise. Scapără. Patru sau cinci imagini suprapuse: Hugh la Londra cu

familia lui. Allendy la Sorbona. Mama singură, întristată de marile schimbări petrecute cu fiica ei. Nu mai există îndatoriri. Nu mai există Crăciunuri. Doar Henry și cu mine, lucrând împreună în liniștea de la Louveciennes. Clopotele de la biserică bătând. Pacea de a ști ce este drept în mod suprem și divin. Lumea este în sfârșit concentrată. Asta e centrul. Şi în mod ciudat - centrul nu poate fi decât un cerc complet, bineînțeles, pe care nu l-am cunoscut niciodată până acum pentru că nu eram altceva decât o lună în creștere, un semicerc curbat, curbat într-o tânjire căscata, dureroasă, încolăcit în jurul golului, cu brațele adunate spre a prinde nimicul, o linie neterminată, o viață incompletă, o curbă întreruptă, suspendată deasupra lumii, palidă de neîmplinire și strălucind acum rotundă, rotunjită, completă într-o splendoare geometrică, în totalitate, într-o măreție absolută. În noaptea de Crăciun luna a strălucit plină, și acest fapt singur e sfânt; numai pentru asta ar trebui să bată clopotele și să se înalțe muzica, și oameni cuprinși de sfială să urce treptele catedralei; pentru miracolul marii împliniri absolute dintre bărbat și femeie, pentru miracolul totalității.

Henry spune uneori, când e într-o dispoziție absurdă: „Nu scrie asta în jurnal!”

Henry și cu mine ne punem pe treabă. Scriu trei pagini despre vise. El lucrează la broșura lui. Plouă. Îmi fac indexul la jurnal. Visez. Visez. Nu mă pot obișnui cu completitudinea. Înot în ea, explorând-o. Privesc cu ochii mari la exuberanță - el face salturi savante prin camera mea, dezbrăcat. Vorbim până ametim. Îmi vin idei fantastice. Idei pe un pat moale de carne. Sunt uluită. Mă cufund în plăcerile mele cu o moliciune orientală.

26 decembrie 1932

Când gândurile mele merg în paralel cu ale lui Rank: „Homosexualitatea greacă - maestrul - fie el filozof ori sculptor sau, cu alte cuvinte, artist al vieții ori al formei - nu se mulțumea să-și învețe discipolul sau protejatul doctrinele ori cunoștințele lui. *El avea impulsul artistic autentic de a-l transforma în propria sa imagine, de a crea”.*

Iată ce am scris despre Ana Maria: „Îmi dau seama cât de mult m-am îndepărtat de adevăratul lesbianism și cum doar artistul din mine, energia dominantă se extinde în alții pentru a fecunda femei frumoase pe un plan greu de înțeles și care nu are absolut nici o relație cu activitatea sexuală obișnuită. Cine va crede cât de largi și de înalte îmi sunt ambițiile când parfumez frumusețea Anei Maria cu cunoștințele mele, cu experiența mea, când o domin și o curtez pentru a o îmbogăți, pentru a o crea?”

Henry bate la mașină frenetic. Se oprește spre a mă ului cu cuvinte. Ore în șir de discuții, de lucru. Henry e atât de înțelept în privința mea și a muncii mele – *el e bun cu artistul* - preocupat deoarece crede că sunt prea feminină, că aloc prea mult timp casei, lui, altora, că mă eschivez de la marea misiune finală a artei mele, că o înșel cu jurnalul - că el nu crede în forțarea sfârșitului jurnalului, dar că o problemă este pur și simplu înlocuită de alta și că arta ar trebui să prevaleze asupra jurnalului. Jurnalul este o evadare din problema artei mele, suplinește ceea ce îmi lipsește în comunicarea cu ceilalți, compania, dar acum am simțit eu însămi nevoia de a-l face mai artistic, de a-l transforma într-un caiet de însemnări pentru creația mea.

Cu toate acestea, când am o jumătate de oră liberă, o ofer jurnalului. Dar este o cale ocolită către carte. Pagina din jurnal este *punctul meu de pornire.* Henry vrea să mă vadă *avântându-mă*

liber și producând mai multă *artă* și mai puțin *jurnal.* Cred că mă îndrept în direcția asta.

Acum sunt în culmea înfloririi ca femeie - având grijă de casă, subordonând totul muncii lui Henry. El scrie extraordinar de bine, amplu, profund. E o bucurie să vezi biroul așa încărcat. E atât de bine că i s-au dat pentru prima dată securitatea și tot ce are nevoie ca să lucreze - fără neliniști, chiar fără întreruperi.

Nu cred că artistul din mine e în pericol pentru că, evident, ceea ce îi ofer lui Henry el îmi întoarce înmiit.

Bineînțeles, nu am lucrat. Am înotat în mulțumirea mea ca femeie. Pericol, pericol, presupun. Dar are Henry grijă. Și la urma urmei, *ca femeie,* pur și simplu femeie, rareori am fost atât de plenar fericită.

„Ducem o viață bogată", spune Henry vorbindu-mi despre Jung, Ulise, Rank. Mă pune să-i citesc din Spengler cât își odihnește ochii după scris. Sunt mereu ținută în alertă. Am fost expulzată din miniaturalul meu univers femeiesc, mereu învârtindu-se în jurul unor *persoane* - Joaquin, Eduardo, Hugo, June, Henry, Allendy, Ana Maria - și înot în extraordinare lumi noi.

1 ianuarie 1933

L-am lăsat pe Henry singur cu jurnalul meu la subsol și m-am pregătit de culcare pentru că voiam să fiu odihnită pentru Hugh. Henry a băut o sticlă de Anjou și a scris următoarele:

> Ziua de Anul Nou, fac corecturile finale la caietul meu de însemnări despre Paris, din ultimii trei ani - în liniștea de la Louveciennes. Anaïs fardându-și ochii, pieptenele ei pe paginile mele răzlețe și pe plicurile din Tirol și fragmente din camera lui [Howell] Cresswell de la Hôtel Odessa. Toate

astea reînviind în mine amintirea caleidoscopică a aventurilor din Paris, așa că în timp ce termin de lipit fragmentele sunt tentat să mă așez imediat să scriu o carte despre ele. Venirea la Louveciennes cu trenul, peisajul atât de neșters întipărit în mintea mea - cunosc fiecare palmă de pământ pe acest drum, și fiecare piatră kilometrică, fiecare indicator, fiecare casă șubredă ori drum ori cinema, chiar și o fermă de păsări sau un cimitir sau un teren viran, sunt însoțite de o învălmășeală de asociații. Așa că atunci când Anaïs observă că, în mod ciudat, n-am făcut nici un fel de însemnări aici, la Louveciennes, cred că singura explicație este că totul e încă atât de viu și plin de sens, totul e încă atât de inconștient exploatat. Când îmi adun notele pentru prima mea carte despre Paris am senzația duioasă, sentimentală, plină de regrete de a pune între coperte ceea ce a fost cândva o viață bogată, vibrantă, pe care literatura nu o va reproduce niciodată și de fapt nici n-ar trebui. Dar pe când puneam cap la cap aceste însemnări întâmplătoare, ce bucurie să descoperim că erau puține amintiri din Louveciennes, care puteau fi inserate în această haotică masă de fapte, evenimente, incidente, fenomene - tonuri liniștite ale unei colecții de trăiri, de fapt - până și un fleac precum un afiș de la cinematograful din Louveciennes, care îmi va aminti întotdeauna de plimbările mele până la tutungeria din sat, ori până la *epicerie* pentru o „sticlă de vin *bun”* - Châteauneuf, Barsac, Meursault etc. Nu, dacă nu am scris despre Louveciennes e numai pentru că eu nu scriu istorie, eu o fac. Sunt atât de conștient de caracterul fatalist, predestinat al acestui Louveciennes.

Iată de ce, de exemplu, o ascult cu atâta plăcere pe Anaïs când, trecând împreună prin

domeniul Cot)', noaptea, îmi vorbește despre Madame du Barry, capul iubitului aruncat peste zidul grădinii, despre silueta ei elegantă, despre păstorii și păstorițele lui Watteau. În Louveciennes s-au plămădit o unitate și un scop extraordinare. Aici m-am maturizat. Chiar dacă nu discutăm altceva decât o fotografie licențioasă din *Frou-Frou,* pentru o clipă ea duce la lucruri mărețe.

Aici, în marea sală de biliard, unde cândva alergau șobolanii, Anaïs și cu mine ședem împreună - sau eu mă plimb de colo până colo, gesticulând, în timp ce-i explic falimentul științei sau criza metaantropologică. Aici, la biroul ei, acoperit cu materiale zdrobitoare pentru viitor, dau frâu liber impetuoaselor mele gânduri și imagini. Aici sunt libere să domnească toate imaginile care ne prind și ne invadează și sunt stabilite noi frontiere cosmologice.

Însemnările mele - în seara asta, când mă gândesc la ele, îmbălsămat cum sunt, realizez insuficiența expresiei umane. Nici un artist nu poate ține pasul vreodată cu propria-i viață. Aici o mie de gânduri îmi explodează în cap la o simplă rostire. Nimic nu poate fi adus vreodată la bun sfârșit. Ceea ce e important, mă gândeam în seara asta, e că Louveciennes devine *fixai* istoric în înregistrarea biografică a vieții mele, căci de la Louveciennes datează cea mai importantă epocă a vieții mele. Şi mă gândeam în tren cât de ciudat este că abia de curând am devenit atât de preocupat de înregistrarea vieții mele.

Filozofia lui Spengler despre Grijă, pe care o aveau chinezii și egiptenii - toate popoarele istorice! Aici, în Louveciennes, totul e „categorisit", „etichetat", „Îndosariat", „adnotat", „legat". Aici e sufletul „eului" unui romantic istoric, conștient de marele său

destin, atrăgând spirite înrudite, da, atrăgându-și chiar propriii cronicari și biografi - ca și cum voluminosul său jurnal nu ar fi suficient. Aici nu trebuie decât să întorci fotografia și soțul se vede pe sine, amantul se vede pe sine, prietenul se vede pe sine. Aici ți se permite luxul de a te vedea mereu în timp ce o mie de ochi te privesc continuu, te studiază, te înregistrează. Aici ochiul privește ochiul ce privește ochiul... *ad libitum*, *ad infinitum.* Aici toate marile procese cosmologice sunt dezvăluite, încurcate, împletite, descurcate. Aici toate lucrurile, marile procese cosmologice, sunt despletite artistic - un haos ce va fi ordonat din nou în dimineața următoare.

„Ai dormit bine azi-noapte?" „Nu, m-a deranjat caracterul preselenar al viselor mele ". „Ce ziceai că spunea Rank despre tatuare?" Şi astfel, la micul dejun, începe - de la tatuaj la tabu, prin toate capriciile interzicerii incestului, prin toate straturile „eului" geologic, pentru a fi dizolvate în cele din urmă în cerneală - pp. 50-99 ale jurnalului vieții mele. Şi totuși această activitate păienjenească, această geometrie du Barry a *novecentisti*, e suflarea de viață a tuturor artiștilor însetați. In timp ce meditezi, cuvintele ies dansând din pereți, subiectele sunt fixate, parfumuri distilate pe o hârtie frumos mirositoare -și poate Madame de Staël însăși repară un covor rupt sau pune un nou closet în camera de toaletă. Şi când Madame de Staël se întoarce este probabil plină de toate acele mari imagini primordiale pe care Salvador Dali vrea să ne facă să le înviem: excremente, masturbare, dragoste. Peștișorii de aur, care înotau cu nouăzeci de kilometri pe oră în bazinul de ciment de afară, sunt înlocuiți de monștri de sticlă care înoată într-

un acvariu electric - pești psihologici care nu au nici o problemă, cu excepția celei a Timpului și Spațiului. Pești ai răposatului om de oraș cărora nu li s-a aruncat niciodată momeală, care n-au fost pescuiți ori curățați de solzi. Pești ce înoată nemișcați - ca un substitut pentru viață. Sticlă, vieți translucide, luminate de dedesubt de roci strălucitoare de cuarț și cristal.

Louveciennes, așadar, se întrevede la orizontul minții mele ca un fel de laborator al sufletului. Nu e nicidecum o întâmplare că problemele discutate aici sunt așa cum sunt. Aici lucrul cel mai important este sufletul - tot restul trece pe locul al doilea. Şi așa se face că viața se extinde până la bogăția supremă, că doar câteva zile dobândesc magnitudinea timpului, că cel mai banal eveniment capătă semnificație.

Sunt întrerupt un moment - Anaïs citește peste umărul meu aceste rânduri și se teme o clipă că dacă mă lasă singur s-ar putea să dau paginile înapoi și să trag cu ochiul la gândurile ei secrete. Dar nu mi-a trecut niciodată prin cap să fac așa ceva! Şi totuși, dacă mă opresc puțin să mă gândesc, îmi dau seama că pe pagina care precedă aceste cuvinte ale mele s-ar putea afla o catastrofă. Nu-mi pasă oare? Nu pot spune asta. Dar într-un anumit sens este adevărat - într-un anumit sens nu-mi pasă prea mult ce se petrece în afara acestor granițe pe care le-am stabilit împreună. Să-mi pese prea mult ar însemna un dezastru. Lumea asta nu e construită numai din dragoste și credință și speranță etc. Lumea asta reflectă o dualitate eternă, în gândire și acțiune. Cele mai fundamentale lucruri sunt uneori inspirate de bine. E inutil să încerci să controlezi vieți, gânduri, evenimente. Libertate - ăsta e lucrul suprem

pe care-l poate cere cineva. Şi oricine are o mare dorință de a fi liber va respecta această dorință la alții. Şi marile drame umane emoționale? Nimeni nu le neagă. Ele vor avea loc iar și iar. Dar ele au loc în măsura în care capitulezi în fața propriului sine biologic. Chiar dacă mâine toată această bogată lume de la Louveciennes, pe care tânjesc cu toată ființa mea s-o fi perpetuat, ar exploda în urechile mele, mă abțin să mă îngrijorez. Cred că dacă am învățat ceva din numeroasele mele experiențe e că cea mai mare victorie a omului este să-și cucerească frica. Puțini dintre noi apucă să-și dea seama ce forță puternică, atotdominatoare e frica. Frica e cea care împrumută atâta dramatism vieții noastre - și mai ales frica de sine. Acestui fel de frică, sau fricii nenumite, indescriptibile, neclasificate îi datorez tabloul cumplit al vieții mele cu June. Frica de a o pierde, frica de a fi singur, frica de a înfrunta lumea - frica de toate. Şi într-o zi, când mi-am dat seama că nu mă mai putea teroriza, am devenit un om liber, un individ de sine stătător - deși s-a întâmplat că în momentul acela, în ochii lumii, eram cel mai jalnic specimen de om imaginabil. Dar cine putea ghici forța pe care o simțeam în oase? Cine putea ghici că sub exteriorul meu ponosit, neglijent, zăcea acum un suflet regesc? Oare pentru că am realizat cu atâta entuziasm că nici un fel de lanțuri nu mă puteau înrobi făceam un asemenea prăpăd în jurul meu? Oamenii spuneau adesea că eram un individ periculos. Emanam pericol (ce exprimare proastă). Oamenii simțeau ceva zdrobitor, distrugător la mine, deși nu vorbeam prea mult - sau poate asta-i o minciună. Poate *eu* eram cel pe care îl ascultau, în timp ce eu am crezut tot timpul că eu îi ascultam pe alții.

Poate când vorbeam cu mine însumi aveam auditoriul cel mai mare. Poate că aici, în această perioadă, când cu siguranță cunoșteam sensul a ceea ce se numește „Mântuire”, făceam tocmai lucrul asupra căruia avertizează Jung - stabileam contactul cu „psihicul colectiv”. Şi care e acum cea mai mare dorință a mea? Ca atunci când mă voi confrunta în sfârșit cu un psihanalist eminent să pot lămuri o dată pentru totdeauna această chestiune a falselor valori, a „inflației", cum se numește. „Să vezi viața constantă și s-o vezi întreagă" - această frază îmi vine imediat în minte. Şi împreună cu ea un alt gând ciudat, fugar - va exista vreodată un psiholog destul de ferm, destul de răbdător, destul de profund și de informat ca să mă asculte când voi rupe barierele comunicării? Vor exista destule creioane gata să noteze ce am de spus? Căci cine cunoaște mai bine ca mine compromisul mizerabil, lipsit de sens pe care-l reprezintă arta pentru mine? De unde tânguirea mea perpetuă despre „a ține pasul"? Pentru că sunt prea conștient de ceea ce înseamnă să trăiești, de lumile pe care le traversez în câteva minute, volumele care se revarsă din mine într-o dispoziție extatică. Pentru mine e ca și cum tot restul vieții n-ar fi decât materia primă și pregătirea pentru aceste momente ca și cum nu ar avea absolut nici o altă valoare. Aceste momente inspirate sunt eterne și incomensurabile. Ele nu pot fi cântărite, judecate sau studiate și interpretate din punct de vedere psihologic. În aceste momente se nasc lucrurile care recreează lumea, care zguduie și destramă psihologii. Așa cum Spengler a descris atât de frumos evoluția sau apariția științei fizicii ca pe „un incident" în era diluviană a istoriei scoarței pământului, la fel văd eu psihologia, așa cum

o cunoaștem acum, ca pe un fenomen tranzitoriu, imanent printre celelalte științe pe care artistul îl poate doborî cu o singură suflare dacă suflă destul de tare.
Fiindcă marea întrebare este mereu una de personalitate - putere, valoare individuală, forță. Restul e schematizare, explicație, sistem, cauză și efect, interpretare. În unele există sensul destinului, și acestea, care sunt una cu destinul, nu au nevoie de psihologie - sau de vreun - ism, vreun cult, vreo teorie etc. Ele sunt cele care *fac* lumea.

O, Doamne, cum se deapănă vârtelnița: văd un pahar spart pe jos și o pată mare de Anjou, Anjou pe rochia mea neagră de satin și picioarele mele albe desfăcându-se. Henry stând ca un înțelept într-un fotoliu în fața șemineului și acoperindu-mi fața cu sărutari umede. Îi cos un nasture la pantaloni. El stă întins pe patul meu maiestuos, copiind pasaje din Spengler - culoarea lui e albastru de China. E romantic în ce privește femeile, totuși se scoală dimineața și îi scrie prietenului său Emil Schnellock că în cea mai mare parte a timpului ocupația lui este „să-și dea jos pantalonii”. Îmi observă fața într-o seară și jură că în momentul acela par egipteană, întunecată, invulnerabilă, de neînduplecat - cu ochi înghețați. Altă dată, la cină, spune că nu a cunoscut nicicând ceva atât de minunat alături de o femeie ca această viață a noastră. Îl scoate pe Banco la plimbare. Eu apăr psihanaliza și îi furnizez noi împotriviri, noi idei de combătut; și uneori plagiază, după cum și eu îl plagiez pe el. Vrea să devină psihanalist ca să-și câștige existența.

Într-o seară a venit Fred, iar Henry și cu mine trăiserăm atât de intens împreună că nu știam cum să vorbim cu Fred. Discuția lâncezea. Pierduserăm contactul cu întreaga lume, fiind atât de absorbiți unul de altul și de ideile și munca noastră. Fred ne-

a conjurat să ne căsătorim. Ne vrea pe amândoi la Clichy. Discuția asta despre căsătoria noastră mi se părea incredibilă. În acest punct imaginația mea se oprește. Nu vreau să înfrunt problema. Henry credea că e doar o problemă financiară - îi spunea lui Fred cum trebuia să așteptăm până i se publicau lui cărțile. Dar apoi am spus că asta era doar o jumătate a problemei - eu am problema mea *umană,* una insolvabilă, pe care Henry o înțelege. El n-ar fi părăsit-o niciodată pe June, și știe că nu-l pot părăsi pe Hugh - că, la fel ca el, aștept să facă celălalt ceva, aștept să se întâmple ceva. Nu as putea trece niciodată peste această lovitură mortală dată lui Hugh, oricât de multe ar fi în joc; și acum știu că viața mea e în joc, căci îmi doresc o viață cu Henry cu prețul oricărei suferințe, sărăcii ori instabilități. Aceste zile pline au fost o revelație pentru mine. De bogăția lui Henry atât ca artist cât și ca bărbat, ca spirit și ca senzualitate am fost atât de înfometată, atât de înfometată încât îmi văd ultimii douăzeci sau treizeci de ani din viață (de când m-am născut!) ca pe niște ani de foamete! Apetit anormal? Poate!

Şi acum cele zece zile se încheie. Stau în pat pregătindu-mă pentru mâine. Hugh a fost întârziat o zi, așa că am o noapte și o zi ca să mă pregătesc pentru noul meu rol. Cu alte ocazii tranziția a fost prea violentă. În seara asta am senzația că sunt un drumeț. Călătoresc, călătoresc pe uscat și pe mare, departe de Henry, spre Hugh. Trag cortina peste Henry. El trebuie să se retragă. E la Clichy. Şi pe măsură ce scrisul meu creează această distanță, această noapte neagră între kilometri de apă și kilometri de pământ, sfâșierea mea este din ce în ce mai cumplită, ca și cum Henry ar fi însăși seva din mine, stingându-se - mă gândesc la o pădure de copaci despicați din care curge seva în niște cupe. Aduceți o mie de cupe! Pagini - paginile care culeg tânjirea mea după Henry! Amintirile mele.

Nu am *nici o viziune asupra viitorului.* Privesc fața ostilă a zilei de mâine. Hugh! Străinul, străinul cu care m-am măritat când eram atât de tânără, fratele. Şi pentru că sunt unul dintre acei „romantici istorici" conștienți de destin, de trecut, trecutul e mai *potent*, și nu pot să mă mișc, nu pot să distrug, chiar dacă asta înseamnă să distrug o ființă omenească de dragul a doi artiști! În seara asta sunt îngrozită de propria mea *bunătate inexorabilă. Eu nu trăiesc pentru mine.* Sunt paralizată și mă sacrific - stau mereu în prag - mereu - și doar *idealul* mă oprește.

Ceea ce mă înspăimântă este că Henry are nevoie de o casă, o soție, o femeie care să fie mereu lângă el. Henry, în adâncul sufletului lui, are de asemenea nevoie de o lume intimă, privată, secretă, formata din două ființe din care să-și tragă forța pentru creație și viață. In seara asta sunt o mare Mamă - pântece, casă și pat; strălucire, căldură, lumină și foc; curaj și pasiune - sunt toate astea. Şi ceea ce nu pot suporta este să-l las pe Henry să se întoarcă singur la Clichy.

Lucrez și în fiecare moment îmi imaginez o viață cu Henry ca o repudiere a tuturor lucrurilor în afară de artă și pasiune - clasă, viață socială, confort, rafinament, iad, iad, iad. Totul e gol - *totul* în afară de aceste zece zile, un birou, cărți, o mașină de scris, un pat, mâncare simplă. Urăsc minciunile, viețile duble, nesinceritatea continuă, schimbările, tranziția, înșelătoriile. Vreau plenitudine, plenitudine cu Henry! Am nevoie de absolutism. Urăsc această înțeleaptă plutire intelectuală la suprafața vieții, această balansare, această întreținere a mai multor vieți și iubiri, această trăire la trei sau patru niveluri.

5 ianuarie 1933

Sosesc Hugh și [sora sa] Ethel. Plonjez într-o nouă viață - la început *dépaysée.* Scenă de dragoste cu Hugh ca într-o piesă de teatru. Contactul reînnoit, sau mai degrabă noul contact cu Ethel interesant. Dar interesul meu de la început pentru ea mi-a trecut de tot. Când am văzut-o mi-am dat seama cât de mult am trăit într-un an - secole. Mă simt bătrână.

Seară la soții Miller, admiratori ai cărții mele. Ploaie de complimente. Sunt ruși. Li se pare că arăt ca o rusoaică, cu ochi adânci, triști, rusești. Că arăt ca George Sand. El scrie trei volume despre Spinoza. Cină la Majestic, Boule Blanche, La Coupole. Când ajung acasă vomit - am respins complimentele pe care le-am primit pentru că nu am vrut să strălucesc în fața lui Ethel - am vrut să stau în umbră și s-o las pe ea să triumfe. Sentimentul vinovăției!

Mi-e rușine și să-l văd pe Allendy. Nu știu ce să-i spun sau ce să fac. Viața cu Henry a fost un vis. Mă simt sfârtecată, confuză - plutesc. Vreau să mă reintegrez prin muncă. Sufăr din cauza acestei senzații că sunt prea mult pe drumuri, că oamenii se schimbă prea repede în fața ochilor mei asemeni peisajelor pe care le vezi dintr-un tren rapid - că alerg la suprafață, că sunt însetată de adâncimi. Nu mă prea pricep să fiu extravertită. Sunt *dépaysée* în viața extravertită - îmi pierd sufletul, visurile. Mi-ar plăcea să zac pe fundul mării, să trăiesc acolo *au fond de choses*, *toujours au fond.*

Aseară mi-a fost dor de June. June e singura femeie pe care o voi iubi vreodată în felul în care am iubit-o pe June, fantastic, erotic, literar, cu imaginație - singura femeie care m-a stârnit profund ca artist, care le face pe toate celelalte să pălească, să pară fără viață. Mi-e dor de ea. Mi-e dor de ea.

6 ianuarie 1933

Henry, Henry. Mi-e dor de el. Când îmi telefonează mă dizolv în dorință. A fost bolnav. Pot să-l văd doar duminică, pentru câteva ore. Spune: „Nu poți să rămâi toată seara? A trecut atâta timp“ - șase zile. E prima dată când Henry *cere*, pretinde. Ştiu imediat că îmi voi asuma orice risc pentru a *răspunde* cerinței lui.

Ethel și cu mine discutăm deschis - despre trecut - John, June, dar nimic mai mult. La Henry mă opresc. Stau mult de vorbă cu ea, pentru că are nevoie să se înțeleagă. Încearcă în mod inconștient să mă farmece. Dar pe mine nu mă interesează Ethel. Iar cel care cere acum prea mult de la oameni - cel care se oferă mai puțin necritic! - este noul meu *eu.* Asta i-o datorez lui Allendy.

Când mă culc dintr-un impuls lângă Hugh și îi spun că îl iubesc, e pentru că sunt tulburată de regret și de un sentiment obscur de vinovăție - milă. Aș vrea să-i găsesc defecte, să-l pot urî, dar el nu are nici un defect. Mă ține prin sentimentul meu de vinovăție, de responsabilitate, prin incapacitatea mea de a produce durere. Cum de nu și-a dat seama Allendy că ar fi trebuit să aprobe, să ierte despărțirea mea de Hugh? Cum de nu și-a dat seama că soțul meu e Henry? Allendy a fost orbit de propriul lui interes.

M-am dus la Henry într-o noapte și m-a primit aruncându-mă imediat pe patul lui. Am avut impresia tristă că *îl vizitez,* simțindu-mă înșelată de marile bucurii ale contopirii, îndurerată de contactul efemer. Apoi Henry a plecat într-o excursie de câteva zile cu Fred și eu m-am dus să-l văd pe Allendy.

Allendy crezuse că nu are destule să-mi ofere - că o femeie ca mine are nevoie de absolut - că era prizonier în propria sa viață și nu era liber să-mi

dea suficient. Dar între timp, eu, cu obișnuita mea lipsă de încredere, începusem să cred că el nu mă iubea destul! Cu această lipsă de încredere se luptă disperat Allendy. Are impresia că a eșuat ca psihanalist dând frâu liber atracției față de mine înainte de încheierea terapiei (înainte de a se lecui de mine).

Chiar acum mi-am dat seama că m-am bucurat răutăcios tocmai de această victorie, și anume că învinsesem psihanalistul și tulburasem bărbatul - că dorisem asta, răzbunarea mea blândă pe un om de care depinde prea mult capacitatea mea de a fi fericită ! Totuși, nu-mi folosesc niciodată cu cruzime victoria. Sunt atât de mișcată de vulnerabilitatea lui Allendy.

Preț de o clipă mă tem de această nouă viață de triumfuri asupra bărbaților, în care încep să înlătur, să abandonez, să trădez, să rănesc. Încep prin a-i abandona pe Hugh, pe Eduardo, acum pe Allendy. Dumnezeule, nu mai pot îndura. Allendy cel nobil, cel eroic. Un bărbat prea civilizat. De ce nu m-a luat în brațe când eram sub vraja lui și n-a dat naibii înțelepciunea, de ce nu m-a posedat, nu m-a cunoscut, chiar dacă totul n-ar duce decât la tragedie?

Henry se întoarce și avem o asemenea scenă de pasiune în bucătărie, e atât de excitat. Iar eu sunt încă atât de îmbătată, atât de plină de demoni, încât Henry observă o diferență și spune: „Ești mai naturală”.

Simt că dacă pot să renunț la Allendy voi renunța la ultimul dintre idealiștii, dintre eroii pe care i-am iubit; că de acum înainte sunt o ființă neîncătușată - că asta ar putea fi ori salvarea, ori moartea mea!

Şi eu și Henry avem această facultate înspăimântătoare de a ne cufunda într-o atmosferă până la a uita de noi și de iubirea noastră. Eu în

Tirol, unde Henry a devenit ireal pentru mine, iar când Henry a fost la Luxembourg eu am devenit „ireală”, neverosimilă, nu putea să creadă că știa o femeie numită Anaïs. Aseară, când am sosit, m-a privit așa cum l-am privit eu după ce petreceam o oră cu Allendy - înstrăinat. E oare asta nestatornicia ultimă, susceptibilitatea până în momentul în care se numește slăbiciune?

17 ianuarie 1933

Aseară am început să vorbesc febril despre faptul că îmi doresc copii - o creație *umană.* Am visat că purtam *capul* lui Henry în *pântecele meu.* Fata cea mai mare a Louisei (de cinci ani) și-a aruncat impulsiv brațele în jurul gâtului meu. Asta a trezit în mine un întreg haos de sentimente. Instinctul meu puternic *protector* este frustrat. Am izbucnit în plâns. Hugh era uluit.

Când îmi telefonează Henry, vrea să mă vadă, lumea începe să cânte din nou, haosul se cristalizează într-o singură dorință - toate înălțările, fermentările, constelațiile se sudează prin sunetul plin al vocii sale.

Mă reped sus în chimono și mai scriu cinci pagini în cartea despre vise. Nu mă supun decât instinctului, simțurilor, iar ele îmi sunt subjugate de Henry. Sunt din nou în derivă. Copii. Ce sunt copiii? Abdicare în fața vieții. Iată, micuțule, îți transmit o viață din care eu am făcut un superb eșec. Nu. Nu. Ce femelă sunt! Până și copii. Trebuie să fi fost obosită aseară. *Allons donc.* Vino-ți în fire, caricatură de artist ce ești.

Chiar și când posed *totul* - dragoste, devotament, potrivire, Hugh, Henry, Allendy - mă simt posedată de un mare demon al neliniștii care mă împinge mereu înainte. Mă grăbesc, voi

provoca suferință, nimeni nu mă poate înlănțui, sunt o forță, și toată ziua mă simt împinsă, împinsă. Acopăr pagini întregi cu febra mea, cu această supra-abundență de extaz, și nu e de ajuns. Mă plimb încoace și-ncolo prin subsol, îl am pe Henry și tot sunt înfometată, tot sunt în căutare, tot în mișcare - nu mă pot abține să nu mă mișc. Allendy va fi norocos să scape de durerea reală pe care i-o provoc. Înțelepciunea lui l-a salvat *de o femeie pe care n-o cunoaște* - femeia cu impulsuri distructive bruște - cu izbucniri bruște. El cunoaște partea mea frumoasă, nu pe cea periculoasă. Numai Henry simte monstrul, pentru că este și el posedat. Şi eu voi lăsa lumii o cicatrice.

Psihanaliza n-a făcut decât să mă trezească, să trezească un monstru plin de o putere primejdioasă și incontrolabilă. Abia încep - sunt ca o roată care abia începe să se învârtească. Mă ucide propria mea forță! Mă sufocă!

> *Bilet către Henry:* Dezleagă ghicitoarea! Hugh e ostil sau neliniștit pentru că nu e *sigur* de mine - așa că e suspicios în ce privește scrisul meu. Ar distruge această *bucurie* a cărei sursă o bănuiește. Așa cum tu ai distruge bucuriile lui June pentru că le bănuiești originea. Tu și cu mine, deși nu mai puțin geloși, suntem mai *siguri* unul de celălalt - mai conștienți de măsura în care ne posedăm reciproc. Fiind conștienți, ne putem permite să fim foarte generoși, foarte toleranți, foarte indulgenți ! suntem siguri de nucleu. Când cineva luptă, luptă cu propriile-i temeri și atacă morile de vânt, așa cum tu ai atacat aparent inofensivele povești ale lui June, așa cum Hugh îmi suspectează scrisul, poveștile...

Că veni vorba despre motivul pentru care Hugh aruncă cu apă rece peste scrierile mele. Henry a aruncat cu apă rece peste poveștile lui June despre isprăvile ei zilnice. De ce Henry și cu

mine nu ne facem niciodată așa ceva unul altuia - nu ne luptăm niciodată? Am glumit pe seama numelui său: *Henry.* Am spus că ar trebui să-l cheme Otto. I-am povestit despre aristocrații care se strigă cu diminutive - stupide, precum Lulu, Pompon, Lolo, *afectând* lipsa de formalism și simplitatea.

Aseară, când i-am citit din cartea despre vise, Hugh era mai degrabă dornic să descopere dacă mă culcasem sau nu cu June decât afectat de tonul sau lirismul *operei* mele.

Zilele trecute, Hugh m-a dus la un hotel să facem amor - prefăcându-se că e o aventură. „Curvă, curvă ce ești îi plăcea stranietatea situației și pentru o clipă, când i-am atins trupul, mi s-a părut trupul unui străin - dar era un joc lipsit de plăcere pentru mine. Sunt obsedată fizic de Henry. Mă tem că până la urmă sunt o femeie fidelă!

Devin rea! Îi spun lui Hugh, pe un ton dulceag: „Fă-i horoscopul lui Henry, ca să vezi că nu se armonizează cu al meu!" Şi sunt încă umedă de dezmierdările lui Henry. Râd. Râd și când Henry spune: „Ceea ce face ca priza lui Hugh asupra lucrurilor să fie plictisitoare este tenacitatea lui. Are o minte bună, dar nu e destul de flexibilă, nu e sensibilă, schimbătoare - îndată ce Hugh abordează un subiect acesta își pierde fluiditatea, caracterul viu". E adevărat. În Henry și în mine există o flexibilitate - o mișcare rapidă, o conștiință a sentimentelor celorlalți. Adeseori sunt conștientă de tenacitatea lui Hugh în societate și de faptul că interesul celor din jur se stinge treptat - atunci îl întrerup. „*J'ai été méchante souvent; je ne me repens pas".* Cred că de acum înainte jurnalul meu va deveni mai interesant. Simt că Henry îmi dă libertatea necesară.

Bănuiesc că în cca mai mare parte a timpului mă aflu într-o *stare de visare.* Că ceea ce văd în

viață, în timpul zilei, sunt personajele compuse de care vorbește Freud. Bărbatul care are o voce ca a lui John și pictorul rus care are ochi cu pleoape grele ca John încetează să mai fie ei înșiși pentru mine, și mă lansez într-o stare hipnotică în care caut să trăiesc din nou emoțiile pe care le-am simțit când am auzit vocea lui John sau am văzut ochii lui ațintiți asupra mea. Nu tratez asemănarea ca pe o simplă asemănare, ci mă supun personajului compus care mă răscolește în viața mea din vis. Cu toate acestea, John, în realitate, a încetat să existe pentru mine. Așa că, evident, continuu o scrie de senzații, așa cum faci în vise, irelevant, fantastic, absurd - având încă zone de susceptibilitate profundă la impresii și emoții pe care le-am abandonat de mult - cu sensibilitatea ciudată a zonelor corpului pe care se află o cicatrice. Exact ca atunci când Henry îmi mângâie fesele, trăiesc intens primele mele impresii de plăcere sexuală: aveam nouă ani și, împreună cu alți patru, cinci copii, vecini de-ai mei din Uccle, am fost închisă într-un gang întunecos și am hotărât să ne arătăm fundurile unul altuia. Mâna băiețelului pe al meu - primul fior de mister sexual.

André de Vilmorin îmi spune la telefon rigid, ca un marchiz: „*Je vous présente mes hommages, madame*“. Şi imediat regret Clichy-ul, bucătăria, pe Henry în cămașă... și îmi dau seama că stau în fața fiecărei noi persoane, a fiecărei noi lumi, ezitantă, nesigură, detestând să trec de la o persoană la alta, detestând însăși aventura după care urlu în nopțile de neliniște - și totul din cauza unei lipse de curaj.

Teama, lipsa de încredere mi-au îngustat lumea, au limitat oamenii pe care i-am cunoscut intim - dificultatea comunicării. Cine e el? Ce e? Politețea e ca un scut. Cultura e un scut. Ne iubim

iubirea pentru că este iubirea *noastră,* pentru că e a noastră.

Visez cu ochii deschiși să reiau procesul de psihanaliză - poate cu Rank - ca să văd dacă îmi pot desăvârși încrederea pe jumătate născută, în momentul acesta sublimarea e imposibilă pentru mine. Sunt în plină mișcare, vorace, disperată, întreagă, și nu pot sublima. Nu mai pot primi îndrumare psihanalitică de la Allendy. De la el nu vreau decât săruturi. M-am gândit la el toată ziua, am vrut să-i telefonez, să-i scriu. Noaptea trecută am stat trează - formulând scrisori, plănuind scene, minciuni!

Vis: îmi albește părul.

19 ianuarie 1933

Veselie aseară la *Poisson d''Or* - ireprimabilă, debordantă. Veselie; bună, foarte bună dispoziție. Îmbătată de efectul neobișnuit pe care îl produc. Conducătorul țiganilor mă remarcă și mă invită la dans.

Hugh m-a trezit în mijlocul nopții cu suspinele lui. Visa. L-am sărutat, trezindu-l cu blândețe: „Visam că te-a răpit țiganul!"

Aș vrea să pot scăpa de preocuparea pentru triumfurile mele - de plăcerile mele infantile! E prea mult pentru mine; mi se învârtește capul după atâta tristețe și singurătate!

Sâmbătă seara. Azi-noapte Hugh a descoperit că astrologie el și cu mine nu suntem uniți decât prin legături neptuniene mistice, și că eu sunt legată de Henry prin cel mai puternic semn care poate exista între soț și soție! Râd de această descoperire, dar sunt copleșită. Îmi cunoșteam destinul.

Cum se va simți Allendy în seara asta când va descoperi că sunt unită astrologie cu Henry prin cele mai puternice legături - luna mea în cea de-a șaptea casă a lui?

Enigma destinului. Allendy a spus cândva: „Tu cauți bărbați slabi". Avea de gând să mă vindece ca să pot iubi forța. Acum e scris în cer că sunt soția lui Henry. Îmi amintesc nopțile dezolante în care meditam la slăbiciunile lui Henry, la revolta împotriva slăbiciunii lui. *Ce soir j'ai peur - je me sens faible - j'ai besoin de protection.* Dacă Allendy m-ar putea ține în brațe foarte strâns și m-ar ajuta să lupt împotriva destinului meu - să-l înfrâng, să scap de el. Soarta mea.

În seara asta văd o viață tulbure, pericol, durere cu Henry. Simt pământul cutremurându-se - totul răsturnându-se. Am vrut aventură! *La voici.*

Henry puternic - ah, ce viață aș avea atunci - ce splendoare ! Ce conflagrație!

Allendy spune că sunt cea mai minunată femeie pe care a cunoscut-o. A folosit superlative! Mi-a explicat horoscopul lui ținându-mă cu brațul pe după talie, cu mâna pe genunchii mei, pe sub rochia mea. Şi ne sărutam în timp ce vorbeam, în timp ce eu mă minunam de temerile ființelor omenești - de slăbiciunile lor misterioase. Allendy n-a fost niciodată fericit cu o femeie. Îmi mărturisește că de câte ori mă vede e indispus, instabil, nu poate vorbi așa cum vrea. Nu a avut curajul să capituleze în fața mea, și totuși ca psihanalist era conștient de insuficiențele, deficiențele din firea lui care mă răneau. „E poate o boală, dar n-ani fost niciodată un bărbat pasional, n-am simțit niciodată decât tandrețe pentru femei".

Ei bine, e aproape amuzant. Eduardo și Hugh se duc la Allendy să se vindece de pasivitate. Nu l-am bănuit de atâtea ori pe Allendy? Sentimentul dintre Eduardo și Allendy?

Totuși îl voi reconstitui pe Osiris al meu din bucăți oricând le voi găsi. Nu-l mai vreau pe Allendy ca pe un trofeu, ci ca pe un bărbat pentru care simt, orbește, o atracție puternică - tipul de bărbatul care m-a bântuit toată viața, pe care-l curtează latura mea masculină: bărbații pe jumătate. Şi simt o încredere ciudată în Allendy. Cred în senzualitatea lui (o, dar n-am crezut și în senzualitatea lui John?).

El nu voia să-mi pun toate speranțele în el. Era de părere că mă bazam pe el pentru fericirea întregii mele vieți. Nu. Am învățat că sunt două persoane diferite - una dintre ele îndrăgostită de bărbații mistici și una de bărbații cu picioarele pe pământ, aprigi, marțiali. Şi astfel în seara asta accept din nou scindarea, despărțirea, și las să curgă curenții dubli. În Allendy, îi iubesc fratern pe Eduardo și pe Hugh - în Henry, amantul, insațiabilul amant și fecundator.

Accept divizarea în mine pentru că nimeni nu va fi păcălit - am destulă dragoste pentru toți!

Allendy spune că *nu* sunt conectată astrologic cu Henry.

Aseară l-am ascuns pe Henry în camera de oaspeți. Când a venit Hugh acasă, la miezul nopții, m-a găsit scriind în jurnal. În dimineața asta Henry doarme, iar eu mă gândesc la Allendy. Acești bărbați a căror feminitate îi face pasivi și evazivi mă excită până uit de mine. M-am resemnat să joc rolul celui mai puternic. Allendy vrea să-i telefonez, să-i scriu, să fiu activă, exact așa cum vor și Hugo, Eduardo și Henry să fiu. Henry e nefericit când nu preiau eu conducerea. Foarte bine. Accept acest rol pe care feminitatea mea îl urăște. Ceea ce e timorat și delicat și supus în ei îmi stârnește forța - îmi ațâță dorințele. Sunt sortită să fiu *cea care iubește* - eu - ce soartă tragică.

Allendy vorbea despre vălul dintre el și realitate - și plăcere. Nu s-a putut bucura niciodată de viață - totul a fost începețoșat - până acum câțiva ani, când a început să vadă culorile.

Henry stă la masa chinezească neagră, lucrând, revizuindu-și romanul. Văd atât de clar acum scopul, dispoziția, temperamentul operei lui încât îl pot ajuta să o modifice, s-o taie, să schimbe ordinea capitolelor și lucrăm în mod constant împreună.

Henry nu se gândește la nimic altceva decât la muncă și la mine. Gata cu târfele, gata cu vagabondajul. Spune că faptul că-l las liber, că nu-i violez niciodată libertatea, nu mă opun niciodată târfulițelor, nu-l tiranizez și nici măcar nu pun întrebări îl face să fie absolut fidel, conștient de o profundă responsabilitate, bucuros că găsește echilibru în dragostea noastră - îi este prea ușor să se dezlănțuie - și acum savurează viața cea mai profundă pe care a avut-o vreodată. Prima jumătate a romanului său nu e decât o întâmplare (înainte de dragostea noastră). A doua e toată numai exaltare, extaz, penetrare, semnificație.

Nu voi putea vorbi niciodată destul despre influența pe care am avut-o unul asupra celuilalt - eu asupra desăvârșirii operei lui Henry, el asupra materiei, substanței, vitalității operei mele. El mi-a dat impulsul, iar eu i-am dat adâncimile. Şi cât de încăpățânată sunt - nemiloasă cu emfazele lui puerile.

Trăiesc cu spaima să nu-mi fie descoperit jurnalul. Henry e încă aici (Hugh a ieșit și ieri și alaltăieri seara - când se întoarce acasă, Henry e încuiat în camera de oaspeți - și am avut două zile împreună).

Când a venit Hugh acasă noaptea, eu dormeam deja și a încercat să mă trezească cu

dorința sa. Într-o stare de semiconștiență, l-am respins violent. Iar dimineața era rănit - a cerut explicații (Henry! Henry! Iubirea mea, pasiunea mea, Henry!). Am inventat un coșmar! I-am spus că visam că-mi înfige un cuțit între picioare - că durerea din vis m-a făcut să mă împotrivesc - că-mi doream ca el să mă fi trezit - că sufeream.

De atunci am încercat mereu să șterg efectul dureros al acestei scene - totuși, când s-a apropiat de mine aseară am devenit isterică - râdeam - și din nou l-am rănit. Prefăcătoriile mele au o limită - un moment în care nervii mă trădează! O, Doamne, ce-o să se aleagă de el? Henry se gândește mereu la ziua în care cartea lui va începe să se vândă ca să ne putem căsători.

Nu mi-e teamă că senzualitatea lui Henry îl va face mereu infidel. Asta nu e decât o paranteză, o întâmplare, o fază. Nu mă tem deloc, deși s-ar putea să sufăr de gelozie, fiindcă știu că îmi aparține mie - și nu-l înșel și eu la rândul meu? Nu văd că sentimentul meu față de Allendy e doar *un petit détour*? Că îi aparțin lui Henry cum n-am mai aparținut vreodată cuiva, prin legături vitale, impetuoase și deopotrivă creative și intelectuale?

Henry e cel care a turnat sânge, mușchi, organe, glande în personajul de legendă care eram, care s-a împreunat cu idolul transformându-l într-o ființă omenească. În alte jurnale, sunt o *linotte,* o fantomă, un faun, o prințesă, un spirit, un creator, dar până ca sângele lui Henry să curgă generos prin mine nu am fost om. Hugh obișnuia să țină disertații despre caracterul uman, mă implora să prind rădăcini - dar miracolul s-a înfăptuit abia prin sânge și plăcere.

Am primit de la Allendy o absolvire religioasă a trecutului meu care îmi era profund necesară. Simt acum că mă aflu într-un punct în care îndrăznesc să-mi trăiesc propria viață (fidelitatea față de Henry) în ciuda înțelepciunii,

avertizărilor, pledoariilor, învățăturilor și puterii lui personale asupra mea. Nu vreau să cred că pasiunea mea pentru Henry e doar pasiune fizică și dorință fizică. Totuși tremur și simt că apropierea urii și a spiritului războinic al lui Henry au stârnit ecouri în mine și că sunt brusc invadată de o mare ură față de idealiști, o mare dorință de a distruge idealismul, de a răni lumea care ne-a rănit pe amândoi - de a mă alia cu Henry, de a dezlănțui forțele instinctive, pasionale ale lumii - împotriva misticii care a distilat și controlat aceste forțe, nu atât din cauza idealismului său, cât din cauza compoziției ființei sale, care îl făcea apt pentru sublimare. Simt că nu mă potrivesc cu acest misticism total. Mă aflu între două lumi, mereu între două lumi.

Destul, destul cu anatemele egoiste! „Numai atunci când ești eliberat de propriul ego începi să iubești", i-am scris lui Allendy. Destul cu durerile egoiste!

Îmi dau seama pe deplin, și cu o luciditate crudă, că psihanaliza mea nu s-a terminat, că încerc să mă vindec printr-un mare efort de *voință* și un fel de dragoste pentru Allendy care mă face să vreau cu disperare ca el să fie victorios ca psihanalist și ca bărbat, căci îmi dau seama că, dacă eșuează cu mine, viața lui afectivă va fi distrusă de frică și mândria lui de medic rănită de propria-i slăbiciune. Pentru slăbiciunea lui în fața mea, ca femeie, îl iubesc nu vreau să trebuiască să-și regrete elanul, uitarea de sine. Vreau să-i dau eu *lui* încredere și o fericire pe care n-a avut-o. Dar, vai, sunt momente când simt precaritatea echilibrului meu, fragilitatea lui - când hipersensibilitatea mea pare de nesuportat, când oscilez între dorința de a deveni o anarhistă și aceea de a deveni o sfântă - când știu că îmi va fi acordată foarte puțină fericire în dragoste. Acele scrisori teribile de la Eduardo și lupta mea împotriva firii mele exagerat de aprinse, în 1921!

Ezitările crude ale lui Hugo: „Simt că încă nu te iubesc destul" - noaptea primului nostru sărut! Vechile îndoieli ale lui Henry: „Acest sentiment viu pe care îl aștepți nu l-aș putea oferi niciodată unei femei!" Totuși ei mă iubesc, de ani de zile, cu gelozie, cu tenacitate. Şi eu, care proferez invective, bat câmpii și practic diferite forme de sinucidere pentru fiecare dintre cazuri,! eu îi înșel pe toți! Deodată. În cele din urmă ajung să cred că în limita capacității lor cu toții m-au iubit sincer. Când Eduardo credea că plâng din cauza lui și era într-unul din accesele lui de devotament, eu eram de fapt îndrăgostită de Hugo. Când Hugo îmi scria scrisori întârziate dar înfocate din Europa, eu eram deja electrizată de Ramiro Collazo. John, ei bine, pe John am încercat să-l înlocuiesc cu Eduardo, iar când dragostea lui Eduardo a ajuns la apogeu, eram amanta plină de adulație a lui Henry. Până când Henry va fi absolut sigur că nu poate trăi fără mine, eu îl seduc pe Allendy, a cărui dragoste o doresc, deși îl înșel cu Henry. Oare pentru că toți au fost un pic prea înceți și eu vreau să-i pedepsesc puțin pentru asta?

Gândesc prea mult. În fond, sunt foarte confuză și pierdută în diversitatea și multiplicitatea sentimentelor mele.

Mă amuză că singurul mod în care pot scăpa de meditațiile nevrozate asupra iubirilor mele e să încep să mă întreb cât de *bine* (sau fidel!) iubesc eu și să-mi analizez tendința de a păcăli! Atunci voi putea râde un pic și voi putea scăpa de pornirile suicidale!

Momentul cel mai magnific dintre toate este înaintarea spre catastrofă - acumularea înceată de detalii, evenimente și oameni care măresc procesiunea, progresia, într-o lumină lividă, sinistră, înaintarea unui fatalism imperios, inexorabil, îmi văd viața întreagă mergând mereu în direcția asta - numai un mic incident împiedică

o conflagrație. Dacă nu l-aș fi iubit cu adevărat, profund pe Henry, dacă el n-ar fi fost altceva decât o aventură, dacă Allendy ar fi reușit să ne înstrăineze și dacă aș fi îndreptat întreaga forță a iubirii, speranțelor, aspirațiilor mele către Allendy - cu acel impact extraordinar pe care îl au elanurile mele, acele impulsuri puternice care mă frâng și mă cutremură - ce catastrofă din nou! Pericolul întregului! Remarc că am învățat să fiu prevăzătoare ! Această măsură demnă de dispreț! Refuz să mor din nou așa cum am murit din cauza lui John, așa că am mai multă grijă cu absolutismul. Las întotdeauna o portiță de ieșire, o cale de a scăpa de tragedie.

Detest să simt că incapacitatea mea de a înfrunta cele mai mari dureri ale dragostei mă face să mă tem de absolutism. Este adevărat că nu mi-e frică deloc de iubirea mea absolută pentru Henry, totuși până și atunci contam pe grija *paternă* a lui Allendy față de mine și către el m-am îndreptat în ziua în care s-a întors June, când eram în panică.

Doamne, ce vulnerabilitate morbidă. Înșelătoria și amăgirea sunt apărarea mea împotriva unei vieți de trădare prea tragică, prea distructivă și prea înspăimântătoare pentru mine.

Şi ironia este că lui Allendy îi datorez această știință de a diminua primejdiile, de a eluda sinuciderea, de a evada din tragedie.

Efectul timidității sexuale a lui Allendy este mai intens asupra mea decât efectul fericirii mele cu Henry, pentru că se leagă de prima și indelebila durere a abandonării de către tatăl meu - de care nu m-am eliberat încă. Încă mai simt rădăcinile acestei dureri răscolindu-mă ori de câte ori se întâmplă ceva care îmi poate aminti fie și pe departe de ea. Oricât de îndepărtată ar fi conexiunea dintre remarca lui Allendy: „Nu mă pot exprima liber cu femeia pe care o iubesc în

chip ideal" și plecarea tatei în ziua aceea, în ciuda isteriei mele - pentru mine există o conexiune afectivă - *la detresse est la meme.* Ceea ce știu acum însă e că toate acele îndoieli cu privire la iubirea tatălui meu și la toate celelalte iubiri se bazează în mod eronat pe frica mea distorsionată, morbidă, nevrotică. Iată de ce sunt din nou într-o fundătură - suferind de fixația trecutului.

Credeam că poeta din mine masca o realistă feroce. Realismul este în particular sexual. Simt acest gust al pământului cu mai multă disperare în seara asta, ca o răzbunare pe sferele înalte în care mă târăște Allendy - nu mă înțeleg. Cred că bărbații ca Eduardo, Hugo, John și Allendy fac femeile normale sexual să se sinucidă. Când mă gândesc la plenitudinea vieții mele cu Henry, mă întreb ce mă împiedică să-l urmez oriunde.

În afară de teama mea de a distruge siguranța mamei, fericirea lui Hugo și dragostea lui Joaquin, mai e acum și o teamă de a nu-l răni pe Allendy. O, Doamne, vorbesc ca o proastă: ce merită Henry? Allendy m-a făcut din nou creștină! *C'est impardonnable!*

Dau fuga la pasiunea mea, Henry, aseară, și ne lăsăm în voia unui amor atât de orgiastic încât nu vreau să mă trezesc din el. Şi râdem împreună - el spune cuvinte obscene pe care eu le repet. După aceea, stând în pat, discutăm grav cartea lui Dandieu despre Proust.

Apoi astăzi, aici, la Louveciennes: astrologie, *A Rebours,* „ *Le théâtre de la cruauté d'Artaud"* (articol într-o revistă pe care mi-a dat-o Allendy), și sărutări, sărutări. Henry se așază pe scaun și eu mă așez pe genunchii lui, și eu sunt cea care fute sălbatic, iar el e în extaz. Mă duce în brațe sus în timp ce suntem încă împreunați și sunt cuprinsă de frenezie.

Ne trezim după o scurtă odihnă și nu sunt obosită. Strălucesc de energie. Trebuie să fiu o superfemeie sexuală care, așa cum a scris Rank, e mai degrabă stimulată decât epuizată de viața sexuală. Mintea îmi sclipește. Când vine Hugo acasă vorbesc strălucit, excesiv. Scriu patru pagini din cartea mea. Totul îmi este clar - filozofia, istoria, metafizica, psihologia, Rank, Dandieu, Proust. Mi-e clar acum că joc farse nu numai bărbaților, ci și vieții, care nu răspunde la ce i-am cerut, așa că accept această înșelătorie și modul meu de a trăi trădând - vieții îi port pică, pentru lipsa ei de perfecțiune, de desăvârșire, de absoluție. Îmi voi trăi minciunile curajos și ironic, dublu, triplu. Numai astfel pot epuiza dragostea care se află în mine.

Râd cu tristețe de farsele pe care a trebuit să le joc vieții, înșelătoria, minciunile - ca să-i descopăr toate comorile și să le păstrez după atâția, atâția ani de foamete. Ce foame, o, Doamne, ce voracitate ! Am fost înșelată odată de dragostea tatălui meu și nu mai vreau să fiu înșelată. Am avut întotdeauna atât de mult de oferit! Nimeni nu ar vrea tot ce am exclusiv pentru el fiindcă ar fi prea multe la care să răspundă. Am dorința de a călători prin lumea întreagă îndeplinind visele oamenilor - magic, cu grijă, oferindu-le atenția minuțioasă și tandru pasionată pe care o ofer iubirilor mele în viața de fiecare zi.

Vis: Thorvald și cu mine ne uităm la o piesă. Scena este un acvariu, o reproducere gigantică a acvariului meu - actrițele alunecă în apă. Dorothy într-o rochie albă, foarte frumoasă, alunecând. În acvariu ele par fragile, cum e Kay, translucide și transparente, fluide. Thorvald și cu mine (sau poate e Joaquin) vrem să cumpărăm ceva de băut. Şi pahare. Mă uit la ele. Vreau să mi se dea un pahar de băutură pe gratis, dar Thorvald e făcut să

plătească 180 de franci pe două pahare mari, grosolane. Sunt șocată și furioasă.

Visez în principal apă și sticlă - mă simt fie ca un pește care înoată în apă cu senzații foarte plăcute, fie ca și cum aș colecționa sticle frumoase.

La naiba, la naiba cu echilibrul! Sparg pahare; vreau să *ard*, chiar dacă mă frâng. Nu trăiesc decât pentru extaz. Nimic altceva nu mă afectează. Doze mici, iubiri moderate, toate acele *demi-teintes* - toate mă lasă rece. Îmi plac extravaganța, căldura... sexualitatea care face termometrul să explodeze! Sunt nevrotică, pervertită, distrugătoare, înfocată, periculoasă - lavă, inflamabilă, dezlănțuită. Mă simțea un animal de junglă care evadează din captivitate. Sunt, de asemenea, pe deplin conștientă că senzația se apropie de acel *délire de persécution* al lui June.

Allendy îmi povestește despre munca de cercetare pe care aș putea-o face pentru el la Bibliothèque Națională.

Venind spre casă cu mașina mă las pe pieptul încântat al lui Hugo cu pălăria căzută pe o ureche și vorbesc ca un bețiv. Observ schimbările de pe cer de când eram mică: progresul reclamelor electrice - stelele sunt roșii, luminile de la posturile de radio strălucesc; și stelele arămii, cele autentice, sunt folosite ca faruri de automobil. Unde-am ajuns, Doamne, ce timpuri trăim!

4 februarie 1933

E prima dată în viața mea că mica afecțiune lunară nu-mi poate influența starea de spirit, nu mă poate trage înapoi - deprima. E ca și cum mi-aș fi cucerit în sfârșit corpul. Dar fericirea mea de azi-noapte a fost înspăimântătoare. Când Hugo și cu

mine ne-am culcat, am rămas întinsă pe plapumă ca o persoană în delir - fantazând - spunându-i povești despre cum o voi porni prin lume numai ca să îndeplinesc visele tuturor - mă simțeam posedată de puteri magice, de o forță magică.

M-am dus la Allendy cocoțată pe culmea exaltării mele. Şi mi-am dat seama că nu-l iubesc deloc - că nu e decât o nouă povară mare, inertă, lipsită de extaz - de culoare gri - cu o slabă vitalitate - cu un simț al aventurii timorat. Elanul mi-a pierit complet. Mă întrebam de ce stăteam acolo, pe genunchii lui, de ce mă pregăteam să-l ajut la cărțile lui - și el căuta mângâieri cărora eu le cedam în tăcere.

Modul unui bărbat pasiv de a poseda o femeie este să o țină departe de viață. Gelozia lui Eduardo este imensă; i-ar fi plăcut să ucidă toți bărbații din jurul meu. Şi Hugo mă ține închisă. Allendy I-ar distruge pe Henry, pentru că Henry e singurul bărbat care mă poate obține de la el.

Nevroticul este cel care interpretează toate faptele *împotriva* lui însuși. De exemplu, June credea că Henry și cu mine i-am ascuns relația noastră ca să ne batem joc de ea, în loc să priceapă că era din considerație față de ea. Allendy, la rândul lui, crede că l-am ales pe Henry (antiteza lui) ca un reproș față de viața lui sublimată. Henry e mai mult decât gelos pe Allendy, pentru că realizările acestuia îi rănesc mândria (e obsedat de comparațiile între randamentele lor, numărul de cărți etc.).

Astăzi i-am înțeles în sfârșit pe acești bărbați cerebrali, răbdători, controlați, saturnieni, reci pe care i-am iubit atât de pasionat și de coerent. Înțeleg felul lor de a iubi. Pot ajunge cu ei la o relație afectuoasă, fraternă și cu ceilalți la una pasionată. T*out va bien.* M-am împăcat cu viața, cu relativitatea dragostei.

Când lucrurile devin întunecate, beau whisky! Dar sunt fericită.

Întârzii la Allendy. Ţopăi ca o târfuliță bucuroasă, în timp ce Henry stă culcat și îl întreb ce magie neagră a făcut asupra mea (e atât de gelos pe magia lui Allendy!). Când mă duc afară vremea e blândă, e primăvară, ca prima dată când am ieșit din Hôtel Cronstad să cumpăr de la colț pâine și vin. Trăiesc cu o asemenea viteză acum încât anotimpurile mă surprind. Primăvara e în mine - neașteptată, intoxicantă. Obișnuiam să stau și s-o aștept, iar acum mă violează; mă prinde cu rochia descheiată, cu părul ciufulit, alergând după taxi, întârziind la întâlniri! În taxi sunt atât de răvășită, încât mă imaginez încă în brațele lui Henry și îmi imaginez asta cu atâta ardoare încât am un al doilea orgasm și mă las pe spate gâfâind pe când taxiul străbate primăvara.

Când am ajuns acasă i-am dat lui Hugo un sărut care l-a exaltat - un sărut de recunoștință.

Cât de clar văd influența întunecată, asfixiantă a lui Saturn (asupra lui Hugh, Eduardo, puțin asupra lui Henry - nu asupra mea) și îl înfrâng pe Saturn cu extraordinara mea luminozitate și bucurie. Aceasta e *cartea bucuriei,* a unei *luminozități* pe care sunt dispusă s-o revărs incomensurabil - titlurile pe care le-am scris, subtitlurile „Schizoidie" și „Paranoia“ se referă la sentimentul meu că viața mi-a jucat feste (o afirmație incorectă din punct de vedere metafizic, pentru că eu cred în *fatalite interieure)* și la cvadruplicitățile mele în dragoste. A vorbi despre faptul că viața joacă feste înseamnă a fi asemeni nevestei care enumera defectele soțului ei ca să-și justifice amanții, căci simt că și eu joc feste vieții și bărbaților!

Nu cred că m-am *născut* melancolică, ci că am devenit astfel printr-un accident. Că pentru

moment cel puțin sunt roditoare, abundentă, o Venus plină de bucurie.

Mă trezesc cu cuvântul Război pe buze. Război. Simt că Martele lui Henry l-a aprins pe al meu, că igniția va provoca explozii, focuri, cutremure.

Ca să nu distrug, hotărăsc să-mi părăsesc casa și pe Hugo pentru o săptămână. Spun că plec în Olanda cu Natasha, și de azi într-o săptămână voi fi cu Henry.

Inconștient sunt - sau mai degrabă inconștientul meu este - într-o mare revoltă. Aceasta este semnificația spargerii paharelor. Aseară, pe când Hugo făcea astrologie, eu mă îmbătăm cu whisky, pe care îl beam pentru că sunt torturata de nevralgie. Am căzut de pe canapea pe jos, cum făcea June; deliram, îi ceream lui Hugo să-mi aducă *inima înapoi*, râdeam și plângeam, suspinam. În adâncul ființei mele eram conștientă de beția mea. Nu aveam nici un control asupra gesturilor, echilibrului sau vorbelor mele, totuși știam *că mă prefăceam că sunt June*. Făceam gesturi sălbatice - știam că suspinele și râsul erau ca ale lui June. Hugo m-a lăsat culcată pe carpeta neagră din fața șemineului. Era furios; îi este grozav de teamă de ceea ce numește el exaltarea mea. Am stat acolo simțind că încă mai cădeam, dar voiam să cad, să mă rostogolesc în rușine, în degradare - voiam cu disperare să mă înec, să insult, să scuip, să vomit idealismul care mă ucide. Voiam să distrug sufletul care mă bântuie noaptea, sufletul blestemat care mă face să-i iubesc pe acești bărbați plini de suflet și cu sex slab!

E bine că, ajutată chiar de Allendy, am putut în sfârșit să întorc spatele acestui gen. Dar rămân bântuită de o mare insatisfacție. Pentru că sunt conștientă că ceilalți mă vor deranja întotdeauna, ca și cum mi-aș fi rănit propriul suflet, o jumătate din mine, sau i-aș fi întors spatele.

Această imperfecțiune, această enigmă, această oscilare în viață este ceea ce mă duce la o mare amărăciune, la o revoltă extraordinară, la o furie neagră. Furie împotriva mea însămi că sunt atât de atrasă, atât de captivată, atât de vrăjită de bărbații care nu au nici o putere fizică asupra mea, nici o putere fizică să mă cucerească.

14 februarie 1933

Victoria finală și uluitoare a lui Allendy, triumful psihanalistului. Cu toata *voința* mea, mintea mea, voiam să înțeleg - dar nu am reușit până astăzi. Totul e atât de simplu. O frază a lui a adus iluminarea: *„Pour moi les gestes ne comptent pas”.* O simplă frază: Gesturi.

Gesturile nu contează.

Gestul sexual pe care l-am cerut de la Eduardo ca dovadă a iubirii lui. Nevoia mea de gesturi. Bucuria mea la demonstrațiile înflăcărate ale lui June. Revolta mea furtunoasă când Allendy, în *ciuda* dragostei lui, nu vrea să facă gestul final. Resentimentele mele față de John. Nevoia mea, nevoia mea de gesturi. Situație agravată de faptul că sunt o ființă neobișnuit de expresivă, demonstrativă, că mă exteriorizez permanent, că fiecare sentiment al meu are instantaneu o formă, o expresie - așa încât prin comparație Eduardo, Hugo și Allendy păreau inerți. Dar nevoia de gesturi venea din absența încrederii. Dacă mi-aș fi putut da seama în timp că Eduardo mă iubește, Hugo mă iubește și Allendy la fel - de fapt, toți mai profund decât a iubit Henry vreodată - nu aș fi putut fi ofensată de absența gesturilor. Henry m-a binecuvântat cu gesturi... totuși am știut întotdeauna că iubirea lui Henry era mai puțin adâncă. Allendy, știind că asta era *tocmai ceea ce nu aveam să accept* - că pentru a fi satisfăcută trebuia să posed bărbatul trup și suflet - că nu

voiam să aud de nici un argument, compromis, de nici o deficiență, nevroză care ar face fuziunea imposibilă – că *posesivitatea* mea era imensă în raport cu frica mea de abandon - s-a străduit să-mi impună să-mi dau seama de asta, ca să pot să mă eliberez în sfârșit de *durere.*

Mi-a devenit clar cu câtă disperare căutasem să-l *posed* pe Allendy în întregime, ca pe un trofeu, deși ceea ce vreau este un tată, un prietenă Cât de bine a sesizat el ideea asta, a combătut-o, s-a estompat pe el însuși ca să mă vindece. Astăzi m-a uluit cu puterea voinței și perseverența intuiției sale - pentru că l-am sedus, l-am fermecat; a tremurat în prezența mea, a ezitat în discuțiile cu mine - și el a triumfat superb.

Când am plecat de la el am realizat totul, mergând pe străzi, pierdută, vorbind singură. Gesturi! Cu siguranță câștigasem încredere, da, dar tot mai voiam gesturi, trofee, victorii.

Acum îmi trec în revistă întreg cursul vieții, alegând momentele importante și descoperind evenimente pe care nu le-am remarcat niciodată: ziua în care tatăl meu a fost gata să mă bată, după ce îi bătuse pe cei doi frați ai mei, și din cauza expresiei de pe fața mea, durerea isterică, insuportabilă, umilită, m-a lăsat în pace, aproape cu tandrețe, de-a dreptul tulburat; ziua în care mi-a adus o busolă când eram bolnavă și am venit să lucrez în camera lui. Scrisorile lui din Franța, când eu eram la New York: *„Ma jolie!"* Amintindu-mi toate astea nu mă mai înspăimântă răceala, sadismul lui, nespusa lui cruzime, cinismul lui.

Devotamentul de-o viață al lui Eduardo, timid, rar, dificil - scrisorile lui.

Cuvintele lui Allendy: „Vreau să-ți dau mai mult decât Eduardo, mai mult decât Hugo. Eduardo avea crizele acelea reci de narcisism. Hugo - ei bine, Hugo nu știu. Hugo a fost ajutat de tine și de mine să iasă din haosul și

superficialitatea lui - dar văd că nu e suficient de abil“.

Când Allendy rostește cuvântul *vină,* râd pentru că scena care îmi răsare în minte este aceea de noaptea trecută. Hugo a adus acasă la cină doi „magnați”. Tușeam zgomotos, isteric de două zile și am folosit asta ca pretext ca să nu ies cu ei. Abia plecaseră cu mașina, că i-am deschis ușa lui Henry. Mi-a dat cadoul lui, iar eu am uitat de tuse și i-am oferit ceva din porumbelul rămas de la cină, un vin din cele mai bune, dansând în jurul meu, luând peste picior magnații, oferindu-i un trabuc scump - bucurându-mă, bucurându-mă de cum mănâncă, de cum fumează, ca și cum aș fi făcut eu însămi toate astea. Ia, ia totul! O sărbătoare a bucuriei.

Apoi, la miezul nopții, îl instalez pe Henry în camera de oaspeți și cât îl aștept pe Hugo mă întind în patul lui Henry, și el e scandalizat de lipsa mea de prudență. Când îl aud pe Hugo deschizând poarta plec, dar nu înainte de a-l săruta de noapte bună pe Henry, ceea ce din nou îl sperie atât de tare încât visează că Hugo ne prinde și începe să mă strângă de gât și să mă bată și deși el îmi sare în ajutor este conștient că ceea ce face Hugo e *drept* din punct de vedere moral! Temeraritatea mea redeșteaptă în Henry germanul protestant moral, onest de care se plângea June! Când mi-a povestit visul lui dimineața, am râs.

Așa cum gelozia îl obseda pe Proust, eu eram obsedată de *potențialități*, misterele vieților neînflorite, ale obscurităților și ale greutății inerte a lui Saturn! Şi așa cum durerea etern recurentă a geloziei îl excita pe Proust până la paroxismele iluminării, analizei, cercetării, această durere a dificultății recurente de a-i scoate pe bărbații mei doar pe jumătate vii din cavernele lor a trezit în mine paroxisme de furie, disperare și tenacitate. Dorința de a ilumina haosul; de a crea din haos; de

a ridica masele; de a destrăma mistere, eludări, inerție; de a stârni și cuceri *pasivitatea* - toate acestea mi-au provocat cea mai mare durere și cele mai mari bucurii. M-a ucis și totuși mi-a fascinat inteligența și imaginația. Potențialul lui John! Al lui Eduardo! Şi al lui Henry, care este atât de mult creația mea. Dragostea, pasiunea și creația se revarsă concomitent din mine. Eu trebuie să parfumez gura pe care o sărut; eu trebuie să fiu uluită de bărbatul pe care îl adori eu sunt Pygmalion, mereu în așteptare de miracole! Disparițiile misterioase, narcisiste ale lui Eduardo; tăcerile misterioase ale lui Hugo; evadarea misterioasă în adâncimi a lui John; și promisiunile de senzualitate, senzualitatea mascată și atenuată a lui Allendy. Eu trec ca un lampagiu; împing corăbii în larg și dezgrop obiecte prețioase; înlătur patina de pe tablouri întunecate; acordez, armonizez, aduc în prim-plan, modelez, aduc la suprafață, aprind, sprijin, susțin, inspir; plantez semințe; cercetez caverne; descifrez hieroglife; citesc în ochii oamenilor - singură - singură în activitatea mea. Marte în veșmânt roșu ca sângele, cu brățară și colier de oțel.

18 februarie 1933

Dineu somptuos la familia Allendy - doamna Allendy greoaie, *terre a terre*, activă, inteligentă, marțială, dominatoare. Allendy cu un râs secret, perlat ca al lui Eduardo - supus - cu capul îngropat între umeri, ca un taur. *Nu pot suporta să-l privesc în ochi.* Sunt orbită. Mă tem că toată lumea va vedea cât de mult îl iubesc. Şi-a amintit că fumez țigări Sultane. Are ochii unui copil căruia i se spun basme. Nu vorbește prea mult. E nervos. Doamna Allendy vorbește bine, la fel și domnul Bernard Steele, editorul. Hugo pare bătrân, inert, zdrobit - o regresie la starea sa anterioară. Nici un extaz. Nici

un extaz. Nici în Allendy. Nu există nervi, înverșunare, plutire, nebunie.

Spre surprinderea mea, sunt spirituală, malițioasă, picantă. Dar nu pot vorbi cu Allendy pentru că am un impuls nebunesc de a-i săruta ochii cu gene lungi și gura de femeie.

E ca și cum m-aș afla încă lângă frații mei, spunându-le povești. Îl scot din viața lui organizată, așezată pe un făgaș. Se teme de ochii mei. Mâna îi tremură când îmi aprinde țigara și îmi dă o scrumieră ca și cum aș fi o regină maiestuoasă și nerăbdătoare. Mi-e atât de frică de iubirea mea pentru el încât mă întorc spre doamna Allendy și o farmec înțelegându-i marea contribuție la ascensiunea lui Allendy, contribuția ei secretă, lipsită de strălucire sau formă sau frumusețe (tirania unui mecanism gospodăresc!), fără față, fără iluzie - hrană pură - această hrană care aș vrea să-i fiu lui Henry.

I-am scris lui Eduardo prima mea scrisoare cu adevărat iertătoare: „*Mon petit frère chéri*...”

Mă simt inepuizabilă! În seara asta îl voi iubi pe Henry al meu. Mi-ar plăcea să fiu soția lui, să am un cămin împreună cu el, să-i ofer fericirea supremă; ne-am ierta unul altuia micile pasiuni pe care le-am face pentru alții; am lucra și citi împreună, am da petreceri informale, boeme dar excelente, am fi înconjurați de Eugene Jolas, Otto Rank, târfulițe. Să lucrăm, să lucrăm cu extazul din amândoi, care este destul de mare ca să zgâlțâie lumea.

Văd în fața roșie a mamei și în neastâmpărata Louise caricaturi ale forței mele și uit că a mea e ascunsă în spatele delicateței și tactului, înfășurata atât de mult în moliciune încât efectul ei este exact opusul efectului combativității mamei sau al tiraniei Louisei - în loc să lupt, eu farmec; în loc să înfurii, eu îi fac pe ceilalți să se topească.! Această teamă de forța mea! m-a împiedicat întotdeauna să

strălucesc, să am sclipiri, cu excepția unor rare momente. Aseară am fost iar stânjenită. Mi-a fost teamă să n-o eclipsez pe doamna A. M-am bucurat atât de mult s-o simt pe ea dominantă. M-am temut că Hugo se va simți inferior (și, din nefericire, s-a simțit); era tratat ca „finanțist“. Mi-a fost teamă să vorbesc cu Steele despre cărți pe care Allendy nu le cunoștea.

Azi-dimineață Hugo m-a analizat cu generozitate și a spus că spiritul și impudoarea mea erau neașteptate, ca acelea ale unui copil, fermecătoare, amuzante.

Stăm întinși leneș unul lângă altul și îi spun lui Henry ce am scris despre faptul că vreau să fiu pentru el ceea ce a fost doamna Allendy pentru Rene. Henry spune: „Când vorbești așa, mă faci să plâng, Anaïs". Şi e foarte trist. Mai târziu spune: „Ești o femeie minunată, minunată".

Spune: „În seara asta simt că jubilez!"

În taxi, când mergeam să mă întâlnesc cu Hugo, eram în extaz. L-am găsit pe Hugo studiind astrologia și dezamăgit de vizita la muzeul apaș și sala de dans din Moulin Rouge.

Allendy a fost foarte mulțumit de seara petrecută împreună - gelos pe admirația doamnei Allendy pentru mine. Îi place acvariul pe care i l-am adus și îl va pune lângă pat - ca să fie ultimul lucru pe care îl vede înainte de a adormi. I-am văzut patul - un divan sobru, în stil Empire, așezat într-un alcov - și îmi place să-mi imaginez ochii lui privind acea Atlantidă de cristal frumos, strălucitor, multicolor.

E ușor să oscilez între Henry și Rene - să rămân receptivă și doar să reacționez pasiv, lăsându-mă dusă de curent. Să nu-l doresc pe Allendy - oameni, obiecte - dar să primesc: răbdătoare, feminină, fără să pun întrebări, neabătută și nemaichinuită de fixații nevrotice,

raportarea tensionată la viață, duelul cu greutățile, forțarea destinului, furiile neputincioase, căutările sterile, masochiste.

Calm. Bucurie. Mulțumirea venită din înțelegere. *Je ne veux plus rien.* Și zâmbesc ușor, ca o mamă obosită căreia copiii i-au jucat prea multe feste. Mă simt mama a tot și a toate - pântecele și pământul, cu imense aripi protectoare! Pasiune și simț matern contopite - mama precum noaptea, acoperind lumea, învelind-o, murmurându-i cântece de leagăn ca să-i aline durerea. Şi ca și noaptea, sunt singură din nou – activă, independentă, fără odihnă. Hugo doarme liniștit, Henry lucrează în hamacul pasiunii mele; Allendy doarme în puful căsniciilor de vis; Eduardo doarme în căldura scrisorii mele. *Je suis suprêmement heureuse.* Eu sunt noaptea care îi veghează prin ferestre drapate cu ochii foarte larg deschiși.

Dimineața mă trezesc cântând pentru că știu că au dormit cu toții profund, legănați de minciunile pe care li le-am spus, întotdeauna niște minciuni frumoase, necesare, creative, basme!

Minciuni: să-i explic lui Henry de ce n-am putut petrece săptămâna asta cu el. Invenții. Culoare. Teatru. Să-i explic lui Allendy de ce încă mai ies o seară pe săptămână. Minciuni pentru Fred ca să atenuez efectul cruzimilor furioase ale lui Henry pentru că Fred mai fură când și când câte un sărut. „Te iubesc ca pe un frate“, ceea ce nu e adevărat. Sensibilitatea lui Fred e ca un barometru, dar nu are pic de adâncime.

Minciuni pentru a ascunde de lume lupta împotriva unei sănătăți șubrede. Cum uneori sunt prea obosită ca să rezist o zi întreagă, inventez activități, în timp ce eu dau fuga acasă să fac plajă. Minciuni despre sursa banilor pe care-i dau lui Henry făcând imense sacrificii, pentru că o slujbă e mai atrăgătoare decât ciupelile pe care sunt

nevoită să le fac. Şi n-aș putea să păstrez o slujbă pentru că nu am destulă putere. Minciuni lui Hugo ca să-i mențin sentimentul de securitate. Minciuni Emiliei. Minciuni lui Joaquin ca să-i potolesc gelozia. Minciunile infirmierelor de noapte, ale doctorilor și ale utopiștilor.

Singurul pe care nu-l mint este jurnalul meu. Şi totuși, din afecțiune, chiar și în jurnal mint uneori prin omisiune. Sunt încă atâtea omisiuni! 1

Ceea ce mă îngrijorează adesea sunt micile dar numeroasele mele infidelități! Dorothy, îmblânzită de Allendy și având atâta nevoie de mângâieri, mă stârnește, și sunt tulburată de sărutul pe care mi-l dă. Homosexualii, băieții frumoși de la Smith's Tea Room, îmi captează atenția. Urmăresc mai multe cvartale un chip pe care îl văd pe stradă. Bărbații mă urmăresc și asta mă amuză. Zadkine, pictorul, spune: „Hai să ne întâlnim într-o seară. Vreau să te cunosc mai bine". Ar trebui să lucrez, în schimb eu mă gândesc la dragoste, ca o fetiță care începe să trăiască.

Fiindcă încep să trăiesc! Cu câtă tinerească nerăbdare aștept ziua de mâine și vizita la Allendy! Când mă gândesc la el, începe să-mi fiarbă sângele.

De ce n-au venit la mine Nietzsche, Henry, June, Allendy, Rank, Spengler - toți titanii - când aveam șaptesprezece ani și scriam atât de mult, așezată lângă o fereastră și privind cum cade zăpada? Pe atunci făceam atât de mult ca să-i merit!

21 februarie 1933

Ziua în care am împlinit treizeci de ani a început cu un dar de la Henry, o pagină îngrozitor de amuzantă în care își notase diferite lucruri pe care să și le amintească precum: „Să fur cărți bune de la bibliotecă. Să fiu un Taur. Să-mi zugrăvesc

con furia pereții dormitorului în zilele reci. Să-i fac rost lui Anaïs de *A Rebours.* Să-l invit la masă pe Zadkine". Apoi îmi telefonează.

Petrec o oră plăcută cu Allendy.

În ultimele două zile am fost trează, un pic împovărată de sarcinile pe care mi le-am stabilit. *Puțin îmbătrânită de dragostea mea pentru îmbătrânire.* Eu eram bătrână de la treisprezece ani, când am simțit pentru prima dată ororile vieții și am început să am grijă de frații mei. Faptul că Allendy și-a consacrat total viața altora este un punct comun între noi. In mod fundamental, eu nu trăiesc încă pentru mine însămi. Ceea ce vreau cu adevărat este să-i abandonez pe Hugo, mama, Joaquin, Allendy și Eduardo pentru Henry și pentru aventură. Şi asta n-o să fac niciodată. N-o să le fac niciodată altora ceea ce mi s-a făcut mie, niciodată!)

Există o mare continuitate în relațiile mele cu oamenii - în devotamentele mele, mai degrabă. Mă opun contactelor grăbite, întâmplătoare, neglijente. Nu e în ele nici o urmă de Marte, nici un fel de dragoste pentru întrerupere, război, acțiune - doar un efort răbdător, subteran, delicat de a distruge solitudinea ființelor omenești, o preocupare pentru detalii, pentru desăvârșire. Acord acestei creații o grijă pe care n-o acord nici unei alteia. Nu-i de mirare că iubirile și prieteniile mele au o importanță inalterabilă în viața mea.

Tot ce relatez, *toate* locurile, persoanele, incidentele devin un fel de aventura, o călătorie, când stau în patul lui Henry cu capul lui pe sân. Doarme greu, liniștit, ținându-mă de mână, iar eu stau acolo și mă minunez de mulțumirea mea, de senzația de aterizare, de atingere a scopului și capătului activităților mele. Mi se pare că sunt acasă aici și mă sperii. Poate că Henry nu simte această *finalitate* această căsătorie. Poate că asta nu e decât o etapă din viața lui. Dar se trezește și realizez cât de mult se agață de mine. Totuși viața

mă sperie, înțeleg temerile lui Allendy. Încă iubesc prea mult, mă agăț prea mult. Dragostea mea nu-și pierde intensitatea nici prin dispersie.

Încă un apogeu al vieții mele, ultimul: când descopăr cât de mult a suferit tatăl meu în urma abandonului meu! Așadar, mă iubește. Gustavo Duran îmi spune despre el: „E foarte sensibil, foarte efeminat și extrem de egoist, bineînțeles. Are nevoie să fie iubit și răsfățat. Într-o zi a venit și a vorbit ore în șir despre tristețea de a-și fi pierdut copiii - zicea că din când în când îți recitește scrisorile - pe care le adoră - nu poate înțelege de ce l-ai părăsit - a suferit foarte mult din pricina asta".

Spun: „Scrie-i că o să mă întâlnesc cu el când vine la Paris".

Când am ajuns acasă m-am uitat la foc și am avut halucinații. M-a cuprins o senzație de bucurie *insuportabilă*, senzația că am ajuns la *capătul* vieții, că prin excesul durerii mele, excesul așteptărilor imaginației mele, făcusem din fericirea umană așa un apogeu încât nu-i puteam supraviețui.! Douăzeci și unu de ani de foamete, visuri, renunțări, detașare făceau din această revelație o încununare periculoasă și covârșitoare. T*oate dorințele mi se împlinesc.* Bucuria mea este atât de mare când contemplu tot ce mi s-a dat, încât *mă simt pregătită pentru moarte.* I-am spus lui Hugo că sunt ca o femeie pe patul de moarte, cu toți cei dragi în jurul meu. Aproape de toți. Iubirea tatălui meu, a mamei mele, a lui Allendy, Eduardo, Henry, Hugo, Joaquin. Prea mult, prea mult de suportat pentru o ființă omenească. Sunt obișnuită să vreau - nu sunt obișnuită cu împlinirea. Mă ucide. Bucuria mă ucide!

Gustavo Duran - fizic, frate cu Eduardo - de aceeași vârstă, la fel de blond. Numai că Gustavo e hotărât, activ, pasionat, voluptuos, aspru. El a fost tânărul răsfățat, lăudat, popular despre care

comentasem cândva cât e de atrăgător. Eram atrasă de tinerețea lui rumenă, dinamică. El, de acest fenomen ciudat: o femeie căreia îi place să se uite la cine poate *gândi.* Joaquin i-a împrumutat jurnalul meu timpuriu - și Gustavo s-a aprins î Poate recita pagini întregi din el. Acum câteva seri, l-am invitat pentru Dorothy, dar el nu mi-a acordat atenție decât mie. Mi-a cerut să ne vedem singuri. L-am vizitat azi. Mi-a citit din jurnalul lui - neliniște, insatisfacție, oscilări între misticism și sexualitate. Îl citește pe Bergson. Lăcomia lui Gustavo mă speria. Acum nu văd decât foamea, melancolia. Am stat de vorbă pe toată durata unui banchet plicticos la Godoys. E un vorbitor excelent, strălucitor, egotist, magnetic. Spune că în jurnalul meu de început brodam mereu pe tema sentimentalismului, dar nu m-am făcut niciodată cu adevărat vinovată de el. Fler de artist.

Cu câteva nopți în urmă citeam despre semnul Scorpionului și am spus: „Păcat că nu cunoaștem pe nimeni născut sub semnul ăsta - e fascinant." îndată ce a descoperit admirația lui Gustavo pentru mine, Hugo i-a făcut horoscopul. Era născut sub semnul Scorpionului!

Am văzut picturile lui Nestor de la Torre. Primul pictor modern care m-a entuziasmat și m-a răscolit profund.

Mereu trebuie să mă conving de faptul că fac un sacrificiu pentru cineva. M-am vindecat că să-l fac fericit pe Allendy. Nu mor când vreau pentru că nu vreau să-l rănesc pe Hugo. Nu-l părăsesc pe Hugo din același motiv. Nu mă rețin decât motivații umane. Nici măcar nu cred că ceea ce doresc este greșit (să mă devotez lui Henry) - știu că nu e greșit. Dar mă călăuzesc după durerea pe care aș putea-o pricinui altora.

În același timp, îmi dau seama cât se poate de bine prin ce cantitate infinită de amăgire capăt aproape tot ce vreau fără a răni pe nimeni. Pentru că am vrut să-l văd pe Gustavo singur și pentru că și el voia asta, am folosit înșelătoria, minciunile. La un moment dat minciuna mea a fost în pericol să fie descoperită - așa că am inventat una mai bună. Şi totul merge bine. Folosesc o ingeniozitate și o inteligență reală. Recurg la jumătăți de minciună, care sunt cele mai bune dintre toate pentru că abat bănuielile. Par expansivă și încrezătoare - niciodată rezervată. Convingerea că nici una dintre minciunile mele nu este nicidecum malefică îmi dă un sentiment de siguranță și inocență care îmi strălucește pe față.

25 februarie 1933

Închid încet poarta spre lume. Trag un lung grilaj mistic, închid obloanele bine unse. Tăcere. Am încarcerat în mine însămi admirația luminosului, încăpățânatului Eduardo; muzica rimată de sânge a lui Stravinsky; fața castă a lui Joaquin la pian; o nouă înțelegere a lui Thorvald, fratele meu de mult pierdut; gândurile despre un tată „feminin"!

Cât de ciudat de inocentă mă simt când mă spăl în fața lui Henry, mă îmbrac repede, mă pudrez din nou, ies în fugă și mă urc într-un taxi ca să mă duc la mama, să mă întâlnesc cu Hugo acolo. Le ofer tuturor bucuria mea, ca pe un buchet !

Taxiurile sunt aripile mele. Nu pot *sa aștept* nimic. E minunat să cobor din tren la 3:25, să alerg pe scări, să merg cu mașina visând prin oraș, să ajung la Allendy la 3:35, tocmai când era gata să tragă draperia neagră. Să alerg la cafenea și să-l găsesc pe Henry acolo. A' a *o arta nu poate egala*

viața. Când ponegresc viața o fac pentru că mă tem de pasiunea mea pentru ea, de fragilitatea ei.

Seara. Ore fermecate cu Henry. Muncă. Discuții. Un lung intermezzo senzual. El visează să mă urmeze la New York când mă duc cu Hugo. Vrea să-și vadă vechii „prieteni la toartă", în special pe Emil Schnellock. Ori de câte ori *vrea* ceva, simt că vreau să-mi dedic întreaga viață împlinirii dorinței lui. Adesea e ceva ce eu nu vreau - căci New York înseamnă poate June și scene cu June. Dar cât de mult îmi place să-l văd pe Henry entuziasmat, surâzând cu gura până la urechi, fiindu-i dor de casă, nerăbdător. Asta e cel mai important pentru mine.

Ieri întâlnire cu Eduardo, care a plecat ca să scape de durere - durerea vieții lui negative; care poate duce o viață extravertită departe de mine și care își recapătă durerea îndată ce mă revede pe mine - legătura lui cu durerea.

Eu sunt cea care, după ce și-a învățat lecția, îi arată cele două moduri de interpretare a faptului că Allendy nu i-a răspuns la scrisoare. Cel al nevrozatului - că Allendy îl neglijează. Asta îi demonstrez că nu e adevărat. Cel de-al doilea, cel normal - că Allendy, simțind că nu reușise să-l vindece pe Eduardo, suferă în mod inconștient și vrea să-l pedepsească puțin. Această a doua explicație, cea *umană,* este cca pe care Eduardo o poate accepta intelectual. Emoțional însă, el este jignit și se simte neglijat. Bucuria pe care o arată Allendy la vederea lui Eduardo - o bucurie care chiar mă face puțin să sufăr - dovedește că intuiția mea nu m-a înșelat.

Eduardo uluit de inconștienta mea *cunoaștere* a astrologiei.

Noaptea trecută, recurență a iubirii mele pentru Hugo, fiindcă pare un pic zgâlțâit de viață,

foarte *uman,* foarte omenește pasionat de mine (cum e și Allendy)... și în momentul ăsta îl iubesc - ridurile de pe fața lui, transpirația de pe sprânceană, privirea arsă din ochii lui, gelozia lui vie pe Eduardo, sexualitatea lui tremurătoare.

Văd în Eduardo demonul verde al durerii dormitând în viața lui superficială, vegetativă, englezească; acest demon verde este excitat de prezența mea, și devin conștientă de războiul, de revoluțiile, de durerea pe care le aduc *laolaltă cu viața* pe care o aduc.

Henry rămâne în centrul vieții și ființei mele - fix - pasiunea vieții mele. Mi-e *frică de plenaritatea* dragostei mele pentru el - frică să nu-l sufoc cu ea. Şi astfel mă risipesc în iubiri mai mici - hotărât mai mici, ca niște constelații. Axa e Henry, întotdeauna Henry. În seara asta am încercat să fac literatură din paginile pe care le-am scris despre el, și n-am putut - erau lucruri prea *vii,* prea omenești. N-am putut suporta să le reformulez. Mă tulbura profund până și să mă gândesc la el, să-mi amintesc că pe 8 martie este aniversarea primei mele vizite în camera lui - *an incredibil.* Pasiunea mea pentru Henry e ca un soare care-și aruncă *razele* asupra celorlalți: Allendy, Hugo, Eduardo, Joaquin, tata.

Telefon de la Henry: interviul cu Otto Rank sută la sută reușit. Rank s-a *împrietenit cu el.* Mă las pe spate profund mulțumită. Ascensiunea lui Henry.

Eduardo consideră că afirmațiile mele despre frații de Vilmorin mi se aplică mie: sunt *o decadentă lascivul* Nu am un singur semn de *pământ* în horoscopul meu! Aproape numai apă.

Henry și-a petrecut seara cu poetul Walter Lowenfels. Vorbind despre Lawrence, Lowenfels a spus: „Singura carte despre Lawrence care merită să fie citită e scrisă de o femeie cu un nume ciudat, Anaïs. E fragmentară, dar foarte lămuritoare".

Stau orbită în mijlocul biroului, gândindu-mă la Henry și la Rank - simțindu-mă ca un vizionar, simțind cât de aprins, cât de fanatic am dorit ascensiunea lui Henry. Îl auzeam cum spune „Ești prea rapidă, Anaïs", în ziua în care i-am vorbit plină de entuziasm („Omul ăsta, Rank, o să te aprecieze. Trebuie să-l întâlnești"). Henry un pic stânjenit de „exaltarea" mea, dar și având *încredere* - având încredere în mine, când l-am făcut să se întâlnească cu agentul și cu editorul lui. Îl iubesc pentru *credința* lui: știe *unde* și *când* să cedeze. Şi apoi se ridică glorios, magnific în opera sa. Doamne, cât de fericită sunt că l-am găsit pe Henry, un geniu pe care să-l slujesc, să-l adulez. Cineva destul de mare ca să-mi *folosească* forța, ca s-o supună împlinirilor sale. Doamne, Doamne, *căsnicie* - căsnicie, o căsnicie *fecundă.* Nu există fecunditate în căsnicia mea cu Hugo. Noi nu *creăm* nimic. Ar fi trebuit să am copii, dar eu sunt artistă, nu mamă.

Hugo spune în glumă că am un harem. Fiecăruia îi spun: „Tu ești favoritul". Adevăratul rege e Henry. Haremul meu îmi dă destule de făcut - să-i țin pe toți fericiți. Sunt fericită, fericită, fericită. E primăvară. Eu nu pășesc pe pământ - eu zbor, zbor prin casă cu dragoste pentru haremul meu, cu adorație pentru haremul meu. Astăzi Allendy, Eduardo, Henry - îmi place să-i văd pe toți în aceeași zi. Mă face să mă simt bogată. Sunt plină!

Seara. Uluitoarea mea fericire de astăzi pentru fericirea lui Henry. Noaptea trecută îmi scrisese o scrisoare despre întâlnirea cu Rank, pe

care am citit-o în cafenea, în fața lui, cu lacrimi în ochi:

> Dacă aici se află vreo revelație, înțelepciune, viziune reală, ia-o ca pe un dar pe care numai datorită ție îl pot oferi. T*u* ai fost profesorul... nu Rank, nici măcar Nietzsche sau Spengler. Toți aceștia, din nefericire, se bucură de recunoaștere, dar în ei zace scheletul mort al ideii. În tine au fost însuflețirea, exemplul viu, călăuza care m-a condus prin labirintul sinelui pentru a dezlega enigma despre mine însumi, pentru a ajunge la mistere. Şi acesta e sensul rătăcirii prin labirint, al așa-numitei explorări a sinelui. Nu sinele îl cunosc, ci marginea misterului, ne-sinele prin care este permisă cunoașterea, dacă există o cunoaștere. În cel mai bun caz e o simplă ghicire, pătrunderea extatică pentru o clipă în locuri îndepărtate și înalte, sclipirea în întuneric care susține iluzia din noi. Adesea, când îți deplângeai incapacitatea de a te purta ca un psihanalist, întrezăream ceea ce acum percep clar. Poate că nu ești potrivită pe termen scurt sau ca un tratament obișnuit, dar asta fiindcă recompensa este atât de nevrednică. Dacă cineva străbate tot drumul cu tine, daca cineva *poate* străbate tot drumul, este cu adevărat recompensat prin cu totul altceva, ceva oarecum nepragmatic, ceva, și-mi pare bine s-o spun, *ireal.* Are privilegiul, la sfârșit, să soarbă din înțelepciune. Spun asta foarte, foarte romantic! În zilele noastre e pur romantism să vorbești despre valoarea înțelepciunii, căci e o valoare care nu se mai cere. Nu are nici o eficiență în această lume de realitate care a fost creată, căci această lume de realitate este o lume a morții. Tu m-ai condus în irealitatea amară, în lumea care se

află în afară stiloului psihologului, lumea la care *nu ar trebui* niciodată să ne adaptăm.[3]

9 martie 1933

Predicții astrologice pentru martie: Depresie temporară. Plictiseală.

Luna a început cu o nevralgie paralizantă.

Criză financiară în lume. Griji mari. Scene cu Hugo ca acelea din timpul Crahului. Ca să-l împiedic să se ducă la fund, rămân eu tare, fermă. În zilele noastre numai artiștii sunt bogați. Hugo, până noaptea trecută, a fost sărac, atât de sărac în valori reale. Lacrimi, certuri, supărare. L-am lovit peste față, am lovit în asprimea și încăpățânarea lui scoțiană, care l-au făcut să nu ia în scamă îndrumarea mea bazată pe intuiție. Acum trebuie să fiu lângă el, lângă *eterna* lui *depresie*, *eternul întuneric* al ființei sale, *greutatea* lui, ființa greu ancorată, care atunci când pierde bani simte că-și pierde puterea și rațiunea de a exista ! Cât m-am străduit să-l eliberez de *teamă.* E ciudat că eu, care sunt obsedată în imaginație de un milion de temeri, mă adun în momentele de criză și devin neînfricată. Bietul meu iubit. În seara asta suntem împăcați. E fericit pentru că l-am scăpat de umilință, de sentimentul eșecului. Şi acum n-are decât să se întâmple ce-o fi mai rău - suntem filozofi!

În ce harababură e lumea. Îmi țin fața întoarsă de la ea cât mai mult posibil. *Duhnește.* Nu citesc niciodată ziarele. Refuz să-mi fac griji cu privire la politicieni. Când războiul o să ajungă la ușa mea, foarte bine, voi acționa. Nu mă interesează decât ce pot ajuta, vindeca, iubi, servi în mod direct. Dragii mei! Adoratii mei!

Hugo e salvat de Crah. Totul e bine. Ţopăi ca o veveriță prin Paris, râzând de predicțiile

astrologice. Mecanismul din mine, care funcționează la întreaga capacitate, marile clemente bine angrenate îndrumate constant, mâna mea strângând ferm cârma le trage pe cele șovăitoare: Gustavo, în căutarea lui însuși; Louise, temându-se de nebunie. Toți cei ale căror vieți sunt irosite, degalvanizate de o viziune supremă, atotcuceritoare se adună în jurul meu - *catalizatorul* - și astfel îmi sublimez vanitatea de femeie, care e mare, reducând bucuria nemăsurată care mă cuprinde ori de câte ori dragostea mă înconjoară.

Oamenii extraordinari care se adună în jurul meu - așa cum îi văd eu, sunt cu toții *très grands* - trebuie să realizeze, într-un fel sau altul, cât de mult cresc sub lupa idealismului vitalității mele.

Eduardo, care e atât de mulțumit de cartea mea despre vise, crede că mi-am găsit stilul, că scrisul meu erotic, desfrânat, decadent este contrariul teribilei mele inocențe rimbauldiene (vedeți ce mulți cred în inocența mea - îi va decepționa oare acest jurnal?, că sar *în afara*, imaginativ *în afară*, dincolo de horoscopul meu.

Îi scriu lui Henry să fie foarte sever cu mine - că mi-e frică de adulația de care am parte. Era mai bine pentru mine când eram singură.

Ce ciudat că nu sunt născută sub nici un semn de pământ!

12 martie 1933

La familia Allendy: Artaud - chipul halucinațiilor mele. Ochii halucinanți. Asprimea, trăsăturile brăzdate de durere. Visătorul, diabolic și inocent, fragil, nervos, potent. Îndată ce ni se întâlnesc privirile sunt propulsată în lumea mea imaginară. El bântuie și este bântuit cu adevărat.

Mi-a fost teamă să-l întâlnesc, pentru că acum câteva zile am citit ceva scris de el și exista acolo o extraordinară asemănare. Henry a spus că acele pagini puteau fi scrise și de mine. Ştiam că aveam să-mi întâlnesc fratele în imagini și stiluri. Nu m-am așteptat la acel chip. „*Je suis le plus malade de tous les surrealistes*”. Ne-a citit schița piesei sale. E un decadent zdrobit, tremurător, un alt „decadent lasciv" - opiu, probabil. Cum transcend ochii lui ceea ce privesc. Fața istovită, maliția, pasiunea, violența. Eram hipnotizată, mi-era frică să vorbesc cu el. Cu toate acestea era blând și era și el, ca și mine, vrăjit. A spus: „Semeni cu o preoteasă incașă". Ochii lui urmărindu-mi toate gesturile. Absorbită, am uitat de restul lumii. Privirile ni se încrucișau mereu.

Astăzi m-am cufundat în cele câteva pagini ale lui Artaud și am încercat să-i scriu.

Mi-am dat seama că toată săptămâna trecută nu mi-a fost dor de Allendy, că impulsul care mă atrăgea spre el era efemer, că prin înțelepciunea sa el îmi dizolvase impetuozitatea. Cum îi pot spune *acum,* când a început să sufere de gelozie, când a început să pretindă? Ce neliniștit a fost aseară.

Am terminat într-un fel și cu Gustavo. Nu-mi place. E dogmatic, tiranic, prea *sănătos mental*, prea echilibrat, prea simplu, prea cerebral și prea lucid. O convorbire era de ajuns. Este și lipsit de imaginație, deși inteligent, superrealist. Îi plac tiparele, perfecțiunea, meticulozitatea - cum îmi plăceau și mie înainte de a-l întâlni pe Henry. Acum mă simt mai degajată, mai boemă - mai mult artistă și mai puțin o doamnă - mai puțin *logică*, mai puțin obișnuită. Am străpuns carapacea formei, care-l sufoca pe tata - eleganța și forma cristalizării care produce ariditate.

Nu mă *opun* la nimic, pentru că am propriul meu fel de a folosi totul, de a transforma toate lucrurile în hrană. Până și serile pe care le-am petrecut cu vicepreședinți de bancă au dat naștere unor pagini pline de imaginație!

Zilele astea scriu pagini despre Louise, despre „ochi", despre pânde. Haosul m-a îmbogățit și m-a hrănit - asta-i tot ce știu.

Mi-ar plăcea să adun toate experiențele mele la un loc și să i le ofer lui Henry. *El ar înțelege totul.* Dar îl iubesc prea mult că să-l neliniștesc. S-ar îndoi de *soliditatea* iubirii mele pentru el, și totuși acesta e miezul vieții mele. Partea amuzantă este că și el e la fel de impresionabil, la fel de lipsit de credință, uneori - acum se întâmplă să fie minunat de fidel pentru că e în căutare de idei, nu de experiență, în timp ce eu trăiesc experiența acum: Artaud (personajul dramatic Artaud, creatorul unui teatru suprarealist), Nellie, Allendy. Este pandantul vieții active, clocotitoare, cu mai multe fațete a lui Henry cu June, pandantul zilelor lui pline, al vieții lui pline de care mă minunam cândva.

Musafirii au plecat. Stau singură în birou. O timiditate sufocantă mi-a stricat seara, pentru că această ocazie însemna prea mult pentru mine, pentru că așteptarea a fost prea intensă. Nu e nici un progres, nici un progres. Să-i am pe Rene și pe Artaud aici! Uneori mă simțeam ca într-un vis, unde îmi lăsam casa, grădina, cristalele să vorbească pentru mine. Artaud a fost puternic impresionat: „Casa e fermecată; grădina e fermecată. Totul e un basm".

Dar sunt tristă și singură - din nou deconectată, sufocată în starea mea de spirit. O, efortul, efortul de a mă conecta ! Sfâșietorul efort.

Artaud vorbește înflăcărat despre legende, mituri, cabală, magie. Nu e de acord cu explicațiile

psihanalitice ale lui Rene! Noi am pus-o la stâlpul infamiei pe Mărie Bonaparte. Ochii lui Artaud sunt acum plictisiți, malițioși, fața lui obosită e atât de tăioasă.

Deodată am sentimentul puternic că *nu sunt decât victima unei toane,* că s-au mulțumit să mă lase să port imagini - că poate și ei și-au pierdut încrederea fiindcă se simt într-un mediu exotic. Când a intrat, Rene a spus: „Mă simt aici ca într-o țară foarte îndepărtată".

Rămasă singură, încep să râd, pentru că îmi amintesc de lucrurile bune.

Infidelitatea artiștilor! După cum am prezis, Henry este stimulat de Walter Lowenfels, în timp ce eu sunt stimulată de Artaud, și *numai* pentru că și eu trăiesc multilateral pot înțelege noua adorație a lui Henry! Paginile lui extravagante despre Lowenfels sunt pandantul paginilor mele extravagante despre Artaud.

Așa că în seara asta sunt pregătită nu numai să particip la entuziasmul lui (în loc să-l opresc sau să-l stric cu gelozia mea), ci și să-l asimilez și eu pe Lowenfels, să învăț, să-i fac loc, să mă extind, *lăsându-l* pe Henry să se extindă în același timp. Dacă trăiești, poți *lăsa și pe alții să trăiască!*

Când Lowenfels scrie într-un limbaj excentric, Henry acceptă, dar dacă aș face-o eu mi-ar spune că mă exprim prost (pentru că e o diferență între „linia strâmbă trasă de cineva care nu știe să deseneze și linia intenționat strâmbă a artistului care știe"?). Este necesar ca lumea să nu știe că engleza nu este limba mea maternă! Râd în timp ce scriu toate astea.

Am descris poezia lui Lowenfels drept privirea unui om sașiu. Nu că nu mi-ar plăcea. Este originală, dar lipsită de miez. Şi tocmai în această lipsă de miez a lui Lowenfels găsește Henry haosul hrănitor, exact așa cum eu găsesc substanță în haosul lui Henry.

Acasă. Sunt din nou în Paradis. Henry la biroul meu, luptându-se cu Lawrence, îngropat în mormane de bilețele, oftând, fumând, înjurând, bătând la mașină, bând.

E atât de bine să mă întorc la tandrețea lui - mâinile lui mereu gata să mângâie, chiar și când vorbește despre sensul artei, despre extinderea schizofreniei, universul morții, ciclul Hamlet-Faust, Destin, Suflet, macro microcosmos, civilizația megalopolitană, capitularea în fața biologiei.

Folosește totul, chiar și ce i-am spus despre gelozia lui Eduardo, pe care el o corelează cu a lui Proust.

16 martie 1933

M-am trezit azi-dimineață ca să primesc o carte de la Artaud, *L'Art et la mort.* Şi un bilet jalnic de la Eduardo. N-o să înțeleagă niciodată „tirania" dezinteresată a creatorului. E miop. Viziunea lui e feminină și mioapă.

Când trăiesc împreună cu Henry bate permanent un vânt de creativitate. În efervescența de azi-noapte, am urmărit amândoi o interpretare finală a picturii lui Lawrence și apoi am căzut unul în brațele celuilalt bucurându-ne de ideile obținute. Henry spune cu supraestimarea tipică: „Tu scrii cartea asta". Dar acestea nu sunt decât scântei de fricțiune, de efort egal. El creează fresca uriașă, cosmică. Eu aduc firimituri ca o furnică neobosită, și el folosește, bea, mănâncă, fecundează cu aceeași dezinvoltură cu care își oferă ideile și cunoștințele!

Modul lui Eduardo de a mă înfuria este să vorbească despre „clasă" și despre absurditatea alianței mele cu Henry. Atunci izbucnesc profund dezgustată, pentru că eu nu cred în *clasă*, ci în

sensibilitate și talent, și cred că Henry e mai sensibil și mai talentat decât Eduardo, că exteriorul frust al lui Henry ascunde o ființă mai blândă, mai tandră și mai delicată decât Eduardo.

Henry este îngrijorat în privința lui Artaud. Dar nu i se va împotrivi lui Artaud și nici nu va spune răutăți despre el. Ne acceptăm reciproc entuziasmele. Henry *rătăcește*, la fel ca mine, explorează, dizolvă, mă uită, superficial, într-o mare mișcare imperativă pe care o înțeleg. Fiecare dintre noi are propriul lui suflet, respectă eul celuilalt; deși, omenește, putem suferi adevărate chinuri.

Mare tristețe ieri, când l-am părăsit pe Allendy. Un Allendy torturat de gelozie și, prin urmare, pătimaș. Eram copleșită și nu puteam vorbi. Este uimitor de intuitiv și minciunile mele sunt inutile.

Pe măsură ce intru în complicații tot mai mari („Toată lumea te iubea acum câteva seri”, spunea Rene), ceea ce mă preocupă acum este gelozia celuilalt, pentru că îi cunosc ororile. Şi devine din ce în ce mai greu să fac fericiți patru bărbați.

Îl las pe Rene să-l întâmpine la gară pe Henry ca să vină cu el *acasă* - fior de bucurie și tandrețe când ne întâlnim. Totuși mă simt tristă și mă gândesc la Rene, la cât de mult îl vreau și pe el și cât de lipsit de înțelepciune este impulsul meu pentru că Rene este aproape Eduardo, și el oprește mișcarea, și el e mort.

18 martie 1933

Sfârșitul unei vieți de patru zile cu Henry. Şi el a cunoscut *pentru prima dată* alături de mine o profundă *satisfacție*, o profundă *mulțumire*

(senzația pe care o am eu când stau în patul lui de la Clichy!). El, stând întins în patul meu, trăiește sfârșitul neliniștii.

Tristesse inouïes - după zile superbe de muncă și discuții. Şi dulceața insuportabilă a plenitudinii, a împlinirii, pentru două ființe atât de neliniștite, atât de nesatisfăcute.

Când sosește telegrama lui Hugo [de la Londra] Henry pare împietrit. Dimineața sentimentalismul nostru e închis într-o carapace.

Mă reped la munca mea de cercetare numai pe jumătate trează mental, rămânând instinctiv în acel substrat biologic, cu sângele încă fierbându-mi. Fur cartea despre ciumă de la Biblioteca Americană pentru Henry, fiindcă el a furat-o pe a lui Elie Faure. Fiindcă simt fraza lui Rabelais - *„Faye ce que voudras”.* Fiindcă mă simt neîncătușată. Necritică. Amorală. Fiindcă viața lui Henry - deși nu *toată* îmi este necesară, necesară ca să trăiesc - *este* viață, *deoarece* nu face decât să mănânce și să plutească - *sans accrochage.* Fiindcă, după cum a spus atât de înțelept Rank, e o diferență între privare și renunțare!

Dar minunata mea înțelepciune a fost un pic zgâlțâită când am descoperit că Henry i-a împrumutat lui Lowenfels lucrarea lui Rank, pe care i-am dat-o înainte să fi apucat eu însămi s-o citesc!

Henry și cu mine nu ne putem căsători din cauza lui Hugo și pentru că am muri de foame împreună. Privesc uneori acest fapt prozaic cu infantilă disperare, căci este înțelept să accepți fericirea relativă. Dar absolutul, absolutul mă bântuie.

Şi în seara asta mă refugiez în frumusețe. Stau în pat așteptându-l pe Hugo și mă uit

prostește la frumusețea camerei, înregistrându-i atât detaliile cât și ansamblul - aspectul ei legendar. Sandalele mici de lângă pat. Cămașa de noapte din satin cărămiziu, prin a cărei dantelă neagră mi se văd sânii. Sticla arabă de lângă pat. Caseta lăcuită deschisă din care se revarsă coliere de oțel, brățări de oțel și coral. Nu mă gândesc la nimic. Dar aud vocea lui Henry, mormăitul, furia animalică din ea, ușoara răgușeală, și îi văd trupul slab, cu umeri atletici, musculos, viguros, dar părând uneori fragil. Se aude soneria. Hugo e la poartă.

O, Doamne, sunt momente când sinceritatea și integritatea mea mă ucid - nu mai pot *sa joc teatru*! Nu mai vreau să joc teatru!

20 martie 1933

Sfârșitul lui Allendy. Revoltă împotriva lipsei lui de imaginație, a simțului său practic, a geloziei sale paralizante, sufocante, a felului în care transformă faptele mele poetice în *fapte* felul în care științificizează, medicalizează. Nu mai am nici o dorință de a-i oferi ceva - doar să fug, ca să mă protejez, de ceea ce mă frustrează continuu, căci eu sunt o vizionară care vrea să facă poet dintr-un fizician, un om viu dintr-un mort, *mereu tentata de ceea ce este dificil și de neatins.* Şi sunt rănită în procesul de *creație umana:* ori de câte ori încerc să creez ființe omenești, sunt rănită. Când creez în artă nu sunt rănită niciodată. Am fost rănită de nonnașterea lui Eduardo, de inerția și greutatea lui Hugo, care nu cunoaște extazul. Henry e singurul care s-a născut complet. Hugo s-a născut numai atât cât să se satisfacă pe el, nu și pe mine.

Destul, destul masochism, destule sarcini supraomenești Am simțit atât de clar astăzi că

Allendy se străduia să mă domine folosindu-și puterea de „judecător" mereu *împotriva* lui Henry - și asta ca să se bucure de mine într-un fel neuman, ca Eduardo. Vorbele lui despre „puritate" mi-au făcut greață. Am trecut dincolo de el. Nu mă mai poate ajunge. Sunt vrăjită de imaginația lui Artaud și vitalitatea lui Henry. Nu-mi place limbajul lui Allendy (nu mi-a plăcut niciodată), goliciunea lui, *vidul* pe care îl lasă.

Vreau să folosesc această energie umană care mă conduce la relații umane nesatisfăcătoare pentru artă, care satisface totul. În artă aflu absolutul - în tot ce *creez eu însămi.*

Şi astfel, după ce am irosit mult timp, mult timp, încep să lucrez din nou.

Mereu pentru că viața m-a *rănit.*

Fugi. T*oate relațiile umane* sunt relative și nesigure.!Tot ce poc să spun e că Henry și cu mine avem mai mult curaj decât Eduardo, care se împotrivește vieții, și chiar decât Allendy, care a ales sublimarea și moartea. Fuga lui Eduardo la Londra - fuga lui Allendy în analiză și obiectivitate - a mea în artă - călătorii mai mult sau mai puțin lungi printre ființe omenești, în funcție de rezistența și curajul fiecăruia.

Temeri. Când s-a întors Hugo din Olanda și a văzut casa cufundată în întuneric (eu dormeam) și-a imaginat că îl părăsisem și că va găsi un bilet în ușă.

> *Îi scriu lui Artaud*[4]: în cele câteva rânduri pe care le-am citit înainte, ghicisem tonul, iar acum, în *L 'Art et la mort*, am descoperit expansiunea și plenitudinea scrisului tău. Nu am mai citit niciodată ceva atât de electric, atât de fluid, atât de țintit. Mi se pare că ai acoperit toate experiențele ficțiunii, că ai vizitat regiuni a căror existență o putem doar bănui, ca acele planete necunoscute ochilor noștri. Am o impresie aproape dureroasă a

exhaustivității exprimării tale - ca afirmațiile ultime, un absolutism al viziunii. Nu sunt în stare să spun pur și simplu „Îmi place cartea ta“, căci multiplicitatea intenției și percepției fiecărui cuvânt al tău îmi dă amețeli (ceea ce și vrei); și teamă, așa cum te temi de mituri. Sunt atât de multe de găsit. O viziune neîndurătoare și aproape insuportabil de acută...

Deocamdată nu pot face mai mult decât atât: să abdic ca scriitoare și să-ți trimit înapoi propriile tale fraze, să-ți amintesc că ceea ce ai scris despre droguri se aplică efectului operei tale, îi descrie efectul; că atunci când voi ieși din această splendoare poate voi spune mai mult.

P.S. Ţi-am dat „Alraune" pentru că eu vorbesc prin scris, dar am uitat să-ți spun că nu e terminată, că cele trei femei care sunt proiecții ale uneia singure ies din moarte prin bărbat și prin eliberarea de sine. O trilogie a narcisismului.

25 martie 1993

A venit Henry și mi-a alungat cu râsete proasta dispoziție. Zicea că se simte atât de *nevinovat* de orice neloialitate. Am spus: „Tu ești fidel numai impulsului de moment. Eu trișez și joc feste, dar tu rămâi în *centru* - de neclintit”".

A fost tandru și de-a dreptul iresponsabil. A râs, spunând că înțelegeam marile libertăți și mă împiedicam de mici obstacole (faptul că îi împrumutase lui Lowenfels cartea mea scrisă de Rank). Mi-am dat seama că avea dreptate în privința *nevinovăției* sale! Mi-a trimis o copie după scrisoarea lui către Lowenfels, dar eu nu i-am trimis o copie după scrisoarea către Artaud! Asta însă din dorința de a nu-l răni pe Henry cu fugile și

capriciile mele. Eu sunt *conştientă* și Henry este inconștient. Ați putea numi asta nechibzuință, dar cât de plin de căință a fost, cât de blând. E imposibil să rămân rănită. El mă vindecă profund. Zice:

— Ţie nu-ți pot fi infidel, pentru că trăiesc *in tine* - sunt obsedat de tine! Nu te uit niciodată. Restul e literatură. Îl storc pe Lowenfels. Aproape am terminat cu el. Sunt perfect conștient că poezia lui nu a justificat ce am scris.

— Întâmplător, ce ai scris a fost al naibii de bun, spun (scriitoarea devenind dominantă).

Râdem. Ne culcăm împreună, făcând amor blând, tandru, înotând în această senzație, și pentru prima dată orgasmul îmi vine pe neașteptate, aproape pașnic, ca un răsărit încet, o înflorire înceată din relaxare, abandonare și nonființă. Nu l-am căutat. A căzut precum ploaia, înflorind, înecându-mi mintea.

Vis: Intru într-o luxoasă *grande maison de couture.* Descopăr că vânzătoarea este contesa de Vogue. Mi se pare că nu știu cum să mă port cu ea, căci nu vreau să-și dea seama că mi-e rușine pentru ea că e nevoită să lucreze. Încerc din răsputeri să par degajată. Manechinele sunt foarte urâte. Salonul de prezentare este în același timp salonul lui Nellie, și sunt musafiri. Am în vis senzația că Nellie e foarte desfrânată și decadentă. Își arată cu nerușinare genunchii și sânii. O fereastră mare în încăpere, ca fereastra Melisandei, ducând cu gândul la mare, la spațiu. Deodată Nellie mă acuză că am furat niște piese din aur rare. Sunt foarte furioasă. Spun: „Nu că m-ar deranja să fiu făcută hoață; cred în furat. Am furat o carte de la Biblioteca Americană. Dar aur - de ce crezi că aș fura aur?” Un bătrân recunoaște furtul cu un gest grațios. Văd pe fereastră mai mulți bărbați pe un câmp de pârloage și tufișuri pregătindu-se să sperie o femeie cu un șarpe mare

fals pe care îl țin ca pe un par. Femeia e foarte curajoasă și începe să lovească șarpele cu un băț, dar cade în mâinile bărbaților, care o mușcă. Atmosferă de dezastru - culoare sulfuroasă. Sunt neliniștită. Îmi pare rău pentru femeie. Îmi golesc poșețica neagră în mâinile ei. Sunt conștientă că nu mai am nici un ban să mă întorc acasă, dar nu-mi pasă. Merg pe jos. Dau peste Nellie și familia ci într-un fel de salon de masaj în aer liber - camere mici, cabine etc. Tatăl lui Nellie se pregătește să proiecteze un film. Nellie stă într-o cabină ca într-o lojă de teatru. El spune: „Trebuie să vă uitați la filmul ăsta înainte să-l vând“. Chiar înainte de asta, Nellie și cu mine stăteam lângă fereastră și am văzut profilându-se pe cer o mână enormă, gigantică arătând spre stânga noastră - amenințător. Dar sunt conștientă că e făcută din carton și mânuită de sfori, ca păpușile-umbre din teatrul balinez. Acum mâna călătorește pe linia orizontului, ondulându-se peste culmile munților etc. și văd că nu se mișcă suav, ca soarele, ci smucit, asemeni unei păpuși Guignol. Eu nu sunt impresionată, dar Nellie este. Mă simt de parcă aș fi într-un teatru.

Chiar când mă trezesc, mâna uriașă îmi rămâne în minte, superstițios, ca mâna lui Dumnezeu sau așa ceva. Hugh crede că simt declinul aristocraților și râd în sinea mea de fatalism, de aspectele catastrofice ale epocii noastre.

Îmi place să-i spun lui Henry o poveste fantastică despre pregătirile lui Hugo pentru a pleca în America de Sud ca să conducă o fermă unde se cultivă lemn prețios (o idee cu care Hugo a cochetat în vremea crizei financiare, pentru că un cubanez bogat i-a oferit conducerea acestei afaceri). Detalii realiste: Hugo i-a dat preaviz proprietarului casei noastre - contractul de închiriere expiră în octombrie (de fapt, Hugo i-a

scris să-i ceară o reducere a chiriei). Mi-a făcut plăcere să văd panica lui Henry și să-l aud spunând încet: „Nu se poate să pleci - nu, nu pot să trăiesc fără tine. Când stau la Louveciennes îmi dau seama că numai cu tine trăiesc plenar ... Când suntem împreună totul e bine. Va trebui să-i spui adevărul lui Hugo - și să lași lucrurile să explodeze. Vreau să explodeze".

În același timp observ că-i place să mă facă să repet (cât de des îmi pune aceeași întrebare!) că nu pot să trăiesc fără el, că dacă aș fi silită să iau o asemenea decizie l-aș urma *pe el.* Şi el se desfată cu vorbele mele, cu asigurările mele ! Omenesc, omenesc; și din câte văd, o, Doamne, o lume *guvernată* de *gelozie* - gelozie, tema dominantă a durerii din noi toți. A-l urma pe Henry ar însemna să mă expun la *cea mai mare durere* și cea mai mare *temere* a mea! De câte ori mă gândesc la asta mă cutremur îngrozită, cu cea mai abjectă lașitate.

Ştiu că păcatul meu cel mai mare este *hipersensibilitatea - incurabilă.*

Henry crede că trece printr-o mare tranziție de la interesul romantic față de viață la *interesul fața de idei.* A devenit înțelept, filozof, metafizician. Mintea îi funcționează continuu. Stăm într-o cafenea și el bea, dar vorbește în continuare despre Spengler. Sunt mândră, și totuși simt că mi se fură *aventura*! Lumea subterană a tribulațiilor bombastice! Plăcerea. Totul în afară de valorile romantice!

Iată de ce, sâmbătă după-amiază, la Zadkine, accept atențiile și invitația unui pictor englez - ca să văd, ca să aud, ca să explorez.

În adâncul sufletului meu, sunt fericită, fericită că am găsit un absolut relativ! Aș vrea să mă poc testa într-o viață cu Henry - să văd dacă sunt destul de marc, destul de curajoasă.

Henry. Henry. *Nu trăiesc pe deplin decât când sunt cu tine.* Asta-i frustrare, viață pe

jumătate, cum spui tu. Cât pot sa mai rabd?

Când a venit Hugo eram tăcută, retrasă, întreaga mea ființă urlând de adorație pentru Henry. Henry. Un imens ecou al ființei mele, făcându-mă surdă la tot restul lumii. Am vrut să alerg după Henry când a plecat, *să rămân cu el.* Nu-mi pasă câtuși de puțin de durere!

Fac planuri măiestrite ca, dacă izbucnește războiul, el să poată fi în siguranță. Mă trezesc din lumea mea de visare numai ca să *acționez.* Apoi uit din nou de realitate și mă cufund iar în lumea *mea.* Henry are nevoie de curajul meu, de simțul meu practic, de hotărârea mea. Se sprijină pe ele. Neajutorarea lui în realitate trezește în mine o îngrijorare cumplită pentru *el.* Ideea de „război" îl enervează. El a trăit numai în interiorul cărții lui. Mie însă marile temeri îmi trezesc întotdeauna curajul, istețimea. Henry e obosit de luptă și nesiguranță, de războaie și de durere.!

Sunt încă o copilă şi viaţa mă buimăceşte. Mi se pare că m-am născut înțeleaptă și am devenit romantică. Mi se pare că mă aflu la apogeul liric, pasional al vieții mele - că nimic în afară de absolut (Henry) nu-mi poate aduce liniște, că refuz fragmentele, jocurile, distracțiile, bucățile. Nu știu. Allendy a spus: „Vreau să te învăț să te joci cu dragostea, să te distrezi". Şi tocmai asta nu pot învăța. Nu-mi pot schimba eul fundamental.

De ce oare Henry poate scrie cruzimi care I-ar revolta pe Allendy și totuși mă poate face să simt iluzia, în timp ce Allendy, cu toată finețea lui, îmi dă o senzație de prozaic?

Încerc să-mi raționalizez *nu-ul*! Detest să spun nu.

Simt că nu înțeleg viaţa obişnuită - că exista în viziunea mea o diformitate pe care n-o poate vindeca nici o inteligență.

Aș putea *„faire l'amour"* sub impulsul momentului. N-o pot face înțelept, ușor, în doze potrivite. Henry e singurul bărbat care a cules fructul în momentul potrivit; el *cunoaşte* febra, cunoaște uitarea de sine, cunoaște extazul. Eu nu sunt făcută să mă împerechez cu bărbați înțelepți.

Zi de autocritică pentru minciunile mele, pentru plăcerea mea de a-mi încerca *puterea*, rușinată de sinceritatea lui Allendy. Vinovată că joc un joc. Din momentul în care am știut că nu-l iubesc pe Allendy, n-ar fi trebuit să joc acest joc.

Trebuie să trăiesc acest haos.

Henry descoperă acum că *supunerea* mea la dorința lui sexuală - nu preiau niciodată conducerea și doar îl tentez prin cochetărie când simt că *vrea* să fie tentat - e atitudinea corectă a femeii. În acest sens el este domn și stăpân. Eu aștept întotdeauna. Iar acum se simte *liber*, liber de dragostea de femeie - pretenții, *voința*, apetit. Înflorește ca *bărbat*, un bărbat care e domn și stăpân în sex, așa cum ar trebui să fie. Dar în același timp, această supunere nu e posibilă decât pentru femeia pe care domnul și stăpânul *o satisface.* Eu *știu* că nu trebuie să aștept prea mult; pot *conta* pe penisul mereu neobosit, mereu impetuos!

O noapte! Ce noapte! Sala de cursuri de la Sorbona. Artaud și Allendy pe podium. Allendy, criptic, direct, faptic. Artaud, poetul prin esență: tensionat, contractat, dramatic. Mulțimea pe jumătate antagonistă, pe jumătate amuzată, zeflemisind, neînțelegând.

Eram înconjurată de Henry, Hugo, Boussie, Davidson, Lalou, Madame Lalou. Toți în afară de Hugo și Henry își bat joc. Sunt proteste, insulte. Oamenii ies din sală cu îndrăzneală, ostentativ.

Când totul s-a terminat Artaud vine aproape direct la mine și îmi sărută mâna. Mă roagă să merg cu el la o cafenea.

Hugo nu putea să meargă pentru că se ocupa de David-son, care nu vorbea franțuzește. Așa că am rămas cu Artaud până când a fost lăsat în pace.

Ne plimbăm, ne plimbăm pe străzile întunecate. E ofensat, rănit, deconcertat de public. Stăm de vorbă. Ne așezăm în Coupole și stăm de vorbă. Uită de conferință. Recitește scrisoarea mea către el, eu i-o traduc. Îi place ce i-am scris, îmi spune că a fost dependent de opiu cincisprezece ani. Își descrie senzațiile, temerile, eforturile ca să lucreze. Recită poezii. Zice că am ochi verzi, uneori violeți. Vorbim despre formă, despre vis, despre munca lui, despre teatru. Timiditatea mea extremă mă face foarte calmă, ascultând. Ne înțelegem, și ne plimbăm și vorbim ore în șir.

Astăzi, Henry. Lui Henry îi mărturisesc marele șoc pe care l-am avut aseară văzând un artist sensibil confruntat cu un public ostil - câtă *brutalitate* la acest public, câtă urâțenie pentru că nu putea să-și dea seama că are de-a face cu un artist sincer și să-i respecte sinceritatea.)

Henry îl admiră pe Artaud - a fost mișcat de ce i-am spus. Henry este *omul cel mai puțin meschin pe care îl cunosc.* Am fost tulburată de generozitatea sa, pentru că această atitudine este însoțită de un alt sentiment pe care mi l-a mărturisit: în momentul în care Artaud a intrat în sală Henry a recunoscut poetul și într-o străfulgerare a înțeles că l-aș putea iubi pe Artaud. Şi cât de blând era Henry când spunea toate astea, cât de înduioșător.

În orice caz, am avut o după-amiază plină de emoții! Scrisoarea tatei a sosit chiar în mijlocul ei - o scrisoare frumoasă, tandră, care m-a făcut să plâng. L-am pus pe Henry să promită că o să-i scrie cândva fiicei lui. I-am tradus scrisoarea. Eram copleșită de frumusețea ei.

Apoi am vorbit cu Henry despre gelozie, despre cât de recunoscător este el că nu folosesc gelozia că să-l tiranizez. Fac atât de mult ca să-i mențin siguranța, căci în siguranță lucrează, se dezvoltă, își găsește echilibrul și se găsește pe el însuși. Asta era important. S-a găsit pe sine pentru că eu n-am fă-cuc din el un sclav. I-am respectat entitatea - simte că nu i-am încălcat niciodată libertatea. Şi de aici s-a născut forța lui. Şi cu această forță mă iubește, total, fără război sau ură sau rezerve. E ciudat cum lui Henry am putut să-i fac cel mai mare dar: acela de a *nu-l ține prizonier,* de a păstra sufletele noastre independente și totuși unite. Cel mai mare miracol al dragostei *înțelepte.* Şi tot asta îmi oferă și el.

E ceea ce n-a reușit să-mi dăruiască Allendy. Aseară, din gelozie, a fost meschin și tiranic. Făcusem efortul de a-i telefona ca să-i spun: „În ciuda celor care vor fi cu mine în seara asta, ține minte că mă voi gândi numai la tine". Cu toate astea l-a privit pe Henry aprinzându-mi țigara și s-a apropiat de mine sever, ca un polițist, ca să-mi spună că fumatul era interzis. M-am înroșit ca un copil. Nu mi-a plăcut meschinăria geloziei lui.

Henry spune: „Vezi, eu n-aș suporta ce a fost nevoit să suporte Lawrence - am scăpat de asta - pentru că te am pe tine. Am refuzat să fiu distrus de femeie!”

Eu am refuzat să joc rolul chinuitor al femeii, să-l torturez pe Henry, și l-am eliberat. Eu am fost femeia creativă. Nu aveam nevoie de gelozia lui ca să-mi satisfac sau să-mi demonstrez *puterea*. Cred în dragostea lui, marea lui dragoste egoistă, cum zice el! Marele meu egoist mi se potrivește.

Pentru prima dată, în mijlocul discuției noastre, ne sărutăm cast, cu tristețe! Mai târziu ne-am relaxat, ne-am culcat împreună, el și eu, decadenți, bizar de viguroși! Henry și cu mine singuri în lumea noastră modernă, avem o

imaginație deformată, hipersensibilitate, nevroză, toate stigmatele epocii, și *totuși sănătate* - sănătate prin vitalitatea noastră sexuală - un contrast ciudat față de ceilalți. O ființă sănătoasă, robustă și o minte bolnavă pe măsură!

Scrisoarea tatei, vizita lui care se apropie, ele stau ca o floare între paginile unei cărți. În centrul cărții mele, al jurnalului meu, al vieții mele. Primul meu idol.

Viața mea, marea curgere tumultuoasă, se învolburează...

Ceea ce mă întristează este că Allendy mi-a dăruit viață și eu n-am fost în stare să-l răsplătesc. Mi s-a dat mai mult decât am putut da. Nu-mi place să-l abandonez lumii lui înguste, strâmte, sufocate de durere. Mi-aș fi dorit să cunoască bucuria.

Aseară farmecul lui a pălit, a pâlpâit, șters, sumbru. Gelozia, gelozia, singurul lui mod de exprimare, l-a întunecat, l-a înstrăinat.!

Aventura a murit.

Il reste l'amitié.

Ochii lui Artaud. Înainte ca pleoapele să coboare, pupilele alunecă în sus și nu mai văd decât albul ochilor. Pleoapele cad în alb, un gest încet al cărnii, și te întrebi unde-i sunt ochii. El, omul care a inventat noi dimensiuni ale sentimentelor, gândurilor, limbajului.

Ochi albaștri de langoare, negri de durere, de revoltă. Blânzi aseară, la sfârșit, când fredona în timp ce ne plimbam. Un nod de nervi, încurcat.

Sunt fascinată de misterul ființelor omenești. A trebuit să rezolv enigma lui Allendy. M-a entuziasmat să-l descopăr. Şi acum am impresia clară că mă grăbesc să merg mai departe...

Henry și cu mine suntem atât de *conștienți* de mișcările vieții, de fatalism, de necesitatea trădării; atât de trist, de înțelept conștienți, vindecându-ne unul altuia rănile prin marele miracol al *unității* noastre fundamentale.!

Râd când detectez în scrisoarea tatei emoțiile adevărate, două minciuni și o frază teatrală. Dragul meu tată! Ce *sursaut* de bucurie când citesc: *„Anaïs, ma fille! Ma chéri*...”

Ceea ce găsesc greu de suportat este din nou singurătatea mea. Îl lăsasem pe Allendy să-mi călăuzească viața, s-o judece, s-o echilibreze. (Perioada de supunere a fost dulce.

Dar când a devenit uman și-a folosit puterea în mod meschin și eronat. Gelozia lui a devenit o tiranie întunecată.!

În seara asta, la telefon, vocea lui e rece, furioasă.

Așa că acum Allendy, zeul meu, se comportă ca Eduardo și sunt dezamăgită. Ar trebui să fiu *uman* mulțumită, flatată; dar nu, mie îmi pare rău că am pierdut un conducător.

Nu pot să-mi pun *această* încredere în *Henry* pentru că știu că el e o ființă tot atât de pasională, de imaginativă, de naivă ca și mine. Allendy era înțelepciunea. Regret transformarea lui în *bărbat.*

Mă întristează că am devenit iarăși o ființă independentă. A fost o mare bucurie să depind de intuiția lui, de îndrumarea lui divină.

Hélas!

Ce demon zace în mine!

Astăzi a venit Bernard Steele, tânărul editor al lui Artaud.

În seara petrecută la soții Allendy am fost atât de ironică. Astăzi nu-i pot suporta ochii ațintiți asupra mea. Sunt deschiși, deschiși, sorbindu-mă, vii; și de trei ori simt un fel de tremur - o spaimă senzuală.

Nu mai știu dacă mă deranjează puterea mea asupra lui! Mi se pare că plutesc dintr-un extaz în altul. Steele este pentru mine un Eduardo *viu*, un John tânăr, tânăr, frumos, cu trăsături pline, pronunțate.

Războiul nostru de idei încetează. Stăm un moment singuri în grădină și cădem de acord asupra cuvântului *vitalitate.*

Sunt furioasă pe mine însămi.

Femeia, blestemata *femeie* din mine! I se învârtește capul. Numai artistul are valoare. Artistul trebuie să mă salveze. Profunzimi. Valori. Le țin și pe unele și pe altele în prim plan, luptându-mă cu senzualitatea mea, cu susceptibilitatea mea.

Steele cântând delicat la chitară. Inteligența lui Steele. Admirația lui Steele atât față de Rank, cât și față de Allendy. Rasa lui Steele. Un om cu multe elemente, contradicții. Un muzician. Un om al conflictelor - al emoțiilor - Taur și Leu. Aristocrație.

Şi râd.

Nu mi s-a întâmplat încă să mă dăruiesc unui bărbat pe care nu-l iubesc. Am fost fidelă dragostei.

Dar cochetăria, imensa cochetărie. Şi totuși niciodată *jocul.* Şi pentru că Allendy mi-a ajustat pasiunea, dându-i proporții înțelepte, a prescris un *diapason* uman, o *liaison* franceză, o măsură, i-am întors spatele.

Disprețuiesc proporțiile, măsurile, ritmul lumii obișnuite. Refuz să trăiesc în lumea obișnuită ca o femeie obișnuită. Să intru în relații obișnuite.

Eu vreau extaz.

Eu sunt nevrotică - în sensul că trăiesc în lumea *mea.*

Nu mă voi adapta la *lume.* Eu sunt adaptată la mine însămi.

Henry spunea acum câteva zile: „La conferința aia, mă uitam la Allendy, la alți bărbați de vârsta mea, și mă simțeam atât de tânăr, atât de viu. Mă simțeam atât de tânăr. Ei mi se păreau morți!" Henry e tânăr.

11 aprilie 1933

Un demon. Un demon în mine.

Allendy refuză să piară. Gelozia stârnește în el furie și patimă. Îmi face reproșuri pentru cochetărie; îmi reproșează faptul că nu l-am remarcat la conferință. M-a văzut plecând cu Artaud. L-a văzut pe Henry stând lângă mine. Îmi reproșează că mă joc cu el. Că am încetat să-l mai doresc îndată ce a devenit sclavul meu. Începe să mă muște, să mă mângâie sălbatic. Mă dezechilibrează. Ne culcăm pe podea. Şi e nervos, nervos, speriat. Iar eu sunt blândă și înțelegătoare, îl fac să râdă și-l liniștesc. Eu sunt atât de liniștită! Râd de-a binelea. Nu există nici un sentiment în mine. Mă înțelege complet greșit. Fiecare cuvânt pe care-l rostește e nepotrivit. Cu atât mai bine. Plăcere. Lipsă de înțelegere. Furie. Gelozie. Ciocnire. Totul golit de poezie. Doar un bărbat mare, frumos, vital, cuprins de pasiune. Cochetăria din mine, asta-i tot. Totul în miniatură. Mă simt cinică și realizez că eu înfrunt realitatea, că Allendy a despuiat totul de iluzie. Pentru el eu sunt cea mai fermecătoare și mai seducătoare dintre femei, *petite fille littéraire. Eu* explorez o lume nouă, mă joc cu ea. Rece. Nu mă dăruiesc. Eu deposedez sexualitatea de importanța ei exagerată. Esența mea este neatinsă.

Mă întâlnesc cu Henry și mă dăruiesc lui. Adorație. Henry se miră că noi doi ne putem găsi într-o cameră de hotel. El vrea să *trăiască* cu mine, să *trăiască* cu mine. Spune că sentimentul lui

pentru mine face să pălească animalitatea, că pentru prima dată s-a dăruit unei femei altfel decât sexual. Dacă eu sunt narcisistă, Henry e egoist.

Vorbim, vorbim despre June. Senzația sacralității propriilor trupuri pe care o au narcisiștii. June, Louise și eu.

Atunci, ei nu se abandonează nimănui De ce?

Fiindcă se cunosc pe ei înșiși, se tem să se abandoneze, își abandonează trupul cuiva cu o uriașă mândrie - ca o amăgire. Într-un efort de a ieși la lumină, dar făcând inconștient tocmai gestul care prezervă miezul 1- cum făcea June.

June *voia* să-i dea lui Henry esența. Henry voia să-i dea lui June totul. Şi nici unul dintre ei nu avea nevoie de asta. El se opunea strădaniilor ei de a-l poseda în întregime; ea se opunea iubirii lui sexuale, care-i *nesocotea* esența Şi-ar fi dat viața să obțină de la Henry ceea ce obțineam eu. Eu mi-aș fi dat viața să obțin dragostea de târfă. Dar nu acum. Acum înțeleg cât de prețios este ceea ce mi se oferă. E ceea ce vreau.

Am spus cândva că eram foarte flămândă, atât de flămândă că voiam *toate* iubirile. Nu e adevărat.

Mă duc la Allendy pur și simplu pentru că nu am curajul să spun: „Iluzia mea e zdrobită. Moartă. Dincolo de zeul din tine se află un francez incapabil de ridicol, de exaltare, de nebunie, de fantastic, de imensitate, de pericol, de răscolire, de istovire, de flăcări, de febră, de extaz."

Métro Cadet. Îl iau de braț pe Allendy. El spune: „Ai grijă, am putea fi văzuți". Râd. Stăm de vorbă. Am băut un pic ca să mă întăresc. Rue de la Boule Rouge. Allendy spune: „Am telefonat pentru o cameră. *Monsieur* «Heden». E un loc liniștit; n-o să fim deranjați. Nu e nimeni în jur - nu se uită nimeni. Hai să intrăm". Întuneric. Afară e o zi mohorâtă. Întuneric. *Rez-de-chaussée.* O cameră roșie. Patul în alcov. O, îmi place, îmi

place. Draperii, tapet, obloane închise. Franțuzesc. Franțuzesc. Franțuzesc. Allendy mă sărută pătimaș. „Te ajut să te dezbraci." Experiență. Aventură. Curiozitate. Necunoscut. Frică. Vise gonind în toate părțile, dispersate, alarmate. Trupuri goale. Allendy arată ca bărbatul dintr-unul din tablourile lui Lawrence. Atât de multă carne. Moale, albă. Nici un nerv. Nervii lui. Sunt tensionați, alarmați prin experiență. Descoperirea trupurilor. Săruturi care nu se contopesc nicăieri. Carne fără scânteie. În mine, scăpărări de expert. Gesturile, necesare; știința. Îi liniștesc nervozitatea și îl excit. Are o sexualitate molatic-carnală, potolită. Asta-i tot? Asta-i tot? Grăsimea și moliciunea lui - ca de copil - comedia, comedia. Joc comedia crispărilor și a plăcerii. Ca să întâmpin viața, provocarea vieții. Allendy e satisfăcut. S-a terminat. Tot ce mă interesează e satisfacția lui. Râdem și vorbim. Zice:

— Întotdeauna după ce fac dragoste mă simt profetic. Data viitoare... dar nu va mai fi o dată viitoare - ai spus - amândoi am spus: „O dată. O singură dată".

Gelozia.

— Ai fost cu Henry. Simt asta. Când te-ai culcat ultima oară cu Henry? Îți spun eu. Ştiu. Marți (exact!). Ești o mincinoasă - mereu o mincinoasă. Îți iubesc minciunile. Sunt atât de delicate. Dar știu. Îl simt pe Henry în jurul tău.

Ceea ce eu neg.

La un moment dat spune:

— Ai cel mai delicios trup - nu l-am văzut destul de clar. Întotdeauna e așa. Lucruri care mi se întâmplă și eu le văd ca printr-o ușă de sticlă - neclar. După aceea îmi amintesc... Îmi place.

Auzind asta, mă topesc. Nu știu de ce. Tristețea muribunzilor și a morților, a celor șovăitori, rezervați. O frază a bărbatului care mă atinge. Devin sinceră. Sunt sinceră când ieșim și îi

văd privirea umbrindu-se. Ziua s-a făcut frumoasă, e scăldată în lumină. Bucuria lui Allendy crește.

— O, mă simt bine, mă simt bine. A fost minunat și mi-am dorit asta din prima zi în care te-am văzut.

Apoi, în taxi, ne ținem de mână, și el e atât de blând și de sentimental.

Când îl părăsesc, sinceritatea mea crește, se dilată. Stând într-o cafenea cu Hugo, trăiesc amintirea contactului cu trupul lui și simt tandrețe. Asta-i tot. Un fel de milă. Îmi amintesc povestirile lui: Femeia care s-a înfuriat atât de tare fiindcă n-a putut s-o reguleze imediat - n-a mai vrut să-l vadă niciodată. Cât de diferit simt eu chinul și timiditatea bărbatului. Le înlătur cu o glumă, le cuceresc. Şi-l fac fericit. Şi asta-i tot. Un dar. Fac un dar în schimbul tributului dragostei sale. Şi mă simt eliberată de datorii. Şi mă îndepărtez senină, fără datorii, independentă, prizoniera nimănui. Un pic ironic. Voi scrie tot ce am gândit? O, am fost diabolică. El, cel mai prudent, cel mai realist, cel mai neglijent; eu, cea mai ironică. Apoi ironia mea cade ca un balon dezumflat pentru că Allendy e neliniștit, și îl iert, iert lumea, realitatea, amăgirile insuficiențelor sexuale. Înarmată cu ironie, dezarmată de înțelegere, pentru că văd dincolo de neputințele lui Allendy o mare lipsă de pricepere cu femeile, cu realitatea, o groază legată de asta, și nesiguranță, nefericire. Aud toate întrebările lui: „Ești satisfăcută? Am fost mai bun ca Eduardo? Am fost la fel de bun ca Henry?”

A vrut să mă bată; așa se excita cu o altă femeie. A început să mă plesnească peste fund, jap, jap, și eu râdeam. Dar deodată a fost *mișcat.* Şi s-a oprit, copleșit de sentimente, fiindcă a văzut semnele palmelor sale pe „pielea mea mătăsoasă, mătăsoasă".

— N-o să scrii asta în jurnalul tău?

— Nu, nu. În plus, te-am ascuns sub masca astrologului (în cartea cu „Alraune"). Şi n-aș spune

că m-am culcat cu astrologul. Nu ar suna bine.

Când mi-a văzut sânii mi-a amintit că-i mai văzuse. Am râs amândoi de cochetăria mea.

Allendy *se bucură* prin gelozie. Punctul culminant pentru el ieri a fost gelozia - mai importantă decât posesia. Îi vede pe Artaud, Steele, Henry, Lalou roind în jurul meu și se excită.!

Nu voi ajunge la mântuire din punct de vedere sexual decât când voi putea avea relații sexuale cu bărbați de la care nu primesc tandrețe. La urma urmelor, sunt atrasă de blândețe pentru că Mi-e frică de brute, și apoi sunt dezamăgită de blândețe, hipersensibilitate, sentimentalism, devoțiune, adulație.

Acum câteva zile, Henry a venit cu William A. Bradley, agent literar și prieten al multor artiști.

Simpatie imediată.

Bradley a fost entuziasmat de mine, de-a dreptul înnebunit. Era fermecat. Era sigur că scriu interesant!

Astăzi îmi telefonează. Mi-a citit jurnalul din copilărie. Zice că e remarcabil. El și soția lui au râs și au plâns citindu-l. Tragedie. Asta c. Zice că are un ton tragic - tonuri profunde, atât de rare la un copil.

Mă văd din nou cu Millner, rusul care scrie despre Spinoza. Millner e cel care mi-a admirat cartea despre Lawrence înainte de a mă cunoaște și i-a pomenit de asta lui Hugo, descoperind astfel că eram soția lui. Eu ar fi trebuit să scriu sinteza finală despre Lawrence, zice el. In loc de asta, am luminat calea altora. E de părere că îmi lipsesc încrederea, egotismul. Vrea să mă scot în față *pe mine* pentru o vreme. Vrea să mă îndrume, să mă învețe, să mă formeze. Spune că am toate datele și nu-mi cunosc propria valoare.

Soția lui zice: „El cere întotdeauna suflet și minte de la o femeie".

Când se uită peste jurnalul meu din copilărie, spune: „E rusesc. Absolut rusesc. Această *tristesse,* această precocitate. Mi se pare că te cunosc de secole întregi. Mi se pare că știu totul despre tine. S-ar putea să mă înșel".

Nu știu. Mă uit la acest bărbat intelectual, veșnic neobosit, pătrunzător, și mă mir. Admirația lui m-a stânjenit de la bun început. Aseară am simțit intuiția, imensa apreciere. Mă simt inconfortabil, ciudat în noul meu rol de *receptor.* Sunt uluită. O supra-abundență de apreciere. Trebuie să scriu aici ca să rămân lucidă, sănătoasă psihic!

Am impresia că sunt supraestimată.

19 aprilie 1933

Vine Henry și lucrează la povestirea mea despre „Alraune“ cu *temeinicia* care mie îmi lipsește, mă laudă, se isterizează la ultimele mele pagini, care sunt o frenetică orgie sexuală, devine pasionat; și plonjăm într-o lume care există numai între Henry și mine. E atât de dulce să intru în camera lui să-l trezesc și să fiu trasă în patul lui - să mă culc lângă el pentru o siestă și să-i simt mâinile aprinzând un nou foc câteva ore mai târziu. Lucrăm *între*!

Remarcă ciudatele zone moarte ale lui Hugo, cum reacționează el pentru o clipă, cum răspândește un halou de învățătură, apucă viața cu obstinație, cu tenacitate, și apoi piere în vag, în neant, astfel încât ardoarea lui Henry se stinge și ca, și entuziasmul dispare. Mă bucur pur și simplu pentru că îmi dau seama că nu sunt nedreaptă cu Hugo, că sentimentele mele sunt adevărate. Că puternica dragoste fraternă care mă ține legată de el se datorează imensei sale bunătăți, înțelegerii pasive, loialității de discipol, sentimentelor și sincerității, nobleței; dar că, o, Doamne, *am nevoie*

de Henry. Henry este hrană pentru mine. Henry este viață pentru mine.

Spune că nici o femeie nu a scris vreodată cum scriu eu. Îl trec fiori fierbinți și reci când îmi citește paginile despre lesbianism.

Şi când termin această carte de o sută de pagini concise, comprimate, chintesențiale, nu mă simt epuizată - mă simt mai plină ca niciodată, bântuita de idei. Deja scriu pagini noi.

Nu pot să mă *mișei* n realitate decât împinsă de o mare exaltare. Altfel nu mă pot mișca. În momentele de calm sunt prinsă din nou în plasa sensibilităților, timidităților mele, ca și cum m-aș mișca într-o atmosferă străină.

Îmi *recunosc* anormalitatea.

Astăzi primesc de la Henry niște pagini uimitoare în care mi-a rescris prefața la „Alraune", i-a făcut adăugiri, a îmbogățit-o, a spus tot ce am intenționat eu, a receptat nu numai înțelegerea mea, ci până și cea mai vagă intenție, o veritabilă interuniune și creație, în aceeași măsură o creație a sângelui *nostru* și a cărnii *noastre*, cum ar fi un copil. Sunt uluită.

Ciudat. Analizându-mă, simt o relaxare a nervilor, o spargere de diamante. Senzația că gesturile sunt sacre se dizolvă. Gesturile sunt sacre? Vreau să le despoi de sacralitate. Eu, care sunt așa o transcendentală, eu sunt înfrântă de gesturi. Acord importanță gesturi lor. Gesturile sunt ultimul meu duel cu viața. Pe planul imaginației, stăpânesc. Pe planul experienței, mă *tem*.

O sacralitate înspăimântătoare. Momentul acela, în camera roșie, când *detestam* să fiu goală și să-l văd pe Allendy gol, spălându-și barba. Realitatea e ca o violare pentru mine. Pe tot parcursul zbaterii mele de a mă marja cu realitatea, am violat o parte a esenței mele pe care n-o

înțeleg. Numai Henry... totuși îmi amintesc anumite momente dificile, anumite paralizii.

Efortul de a trăi!

Dacă Allendy n-ar înțelege!

Vreau să înfrunt viața.

Păcatul meu cel mai mare este critica. Critica. Sau îmi găsesc scuze pentru că nu sunt în stare să mă amuz sexual, liber? Şi ce dacă Allendy e prozaic? Ce dacă Steele nu gândește ca mine?! Sex - vreau sa mă scald în sex așa cum a făcut Henry, necritic. În timp ce scriu acest cuvânt mă gândesc la Steele, intens. Altă critică?

Ce drăcușor sunt. Câte contradicții și infantilisme!

Ceea ce femeia nu-i spune niciodată bărbatului este calitatea vigorii lui sexuale. Minciuna ultimă. Multe din capriciile mele în legătură cu Allendy sunt în mare măsură ca să-mi ascund ce amant fleșcăit am căpătat. Cine s-ar culca cu magicienii? Profeții nu au sex. Lawrence. Isus. Şi femeile îi adoră. Femeile sunt masochiste. Adevărul!

Ce sunt eu? Nu se disipează oare o mare parte din senzualitatea mea în extazul scrisului, al frumuseții, al senzațiilor fără apogeu? Nu-mi petrec oare viața fie suspendată deasupra lumii, fie la marginea ei? Nu sunt eu poate un alt Rimbaud, care nu putea fi decât inocent sau obscen, dar nimic nuanțat uman?

> *Henry despre „Alraune”:* Mi-e greu să expun subtilitățile care te fac să scrii atât de enigmatic. Am ajuns la o concluzie ciudată despre scrisul tău. Cred că, în loc să fii atât de guvernată de zodia Peștilor cum îți imaginezi tu, ești, dimpotrivă, destul de tensionată, crispată, inhibată. Din când în când spargi această carapace și dai năvală cu putere de convingere și elocință. Dar e ca și cum mai

întâi ar trebui să spargi diamante în interiorul tău, să le faci pulbere și apoi să le lichefiezi, un extraordinar act de alchimic. Cred din nou că unul dintre motivele pentru care te-ai închis atât de ferm în jurnal este un soi de teamă de a-ți testa eul tangibil în lume; cu siguranță, dacă ceea ce ai scris ar fi oferit lumii, ți-ai fi alterat deja stilul. Ai devenit imobilă, din ce în ce mai protejată, din ce în ce mai sensibilă - și asta produce otrăvuri și microbi, fantasmagoria zgrunțuroasă, înzorzonată a nevrozelor.

Observați acuitatea și intuiția lui Henry. Nu i-am vorbit niciodată despre nevroza mea. Câtă putere de pătrundere are.

În seara asta înțeleg că jurnalul este o luptă pentru a capta cea mai necaptabilă persoană de pe pământ. Fug de mine însămi. Nu spun toate minciunile mele - ar dura prea mult. Nu pot să scriu totul despre mine. Gândesc în o sută de direcții. Aseară" trei ore de discuții cu Henry. Şi îmi dau seama că dragostea mea pentru el este cea mai *neînfricata* dintre iubirile și acțiunile mele în viață, pentru că totul în Henry e făcut să rănească: evadările, entuziasmele, impresionabilitatea, plăsmuirile necritice, sexualitățile, contradicțiile, marțialitatea, brutalitatea limbajului, franchețea. Totuși înțeleg și accept totul. Pentru el vreau să-mi înfrâng sensibilitatea.

În fiecare zi trebuie să spun: „Curaj, *an dace,* maturitate, *înfrunta* viața, *înfrunta* publicul ca femeie, ca artist. Întărește-te. Înăsprește-te. Înăspreşte-tc.

Pe când Allendy se îmbrăca și a izbucnit scena lui de gelozie față de Henry, i-a venit să mă mintă. Am văzut cum era inventată minciuna.

Ştiindu-mă capabilă de gelozie, mi-a spus: „Am o amantă care ar fi foarte supărată dacă ar ști".

Ei bine, n-a fost vorba niciodată, în toate confidențele lui Allendy, de vreo amantă. Îmi spusese că viața lui era pustie, că ultima lui experiență cu o femeie nevrotică îl speriase. Îl *simțeam* liber, căci relația cu soția lui este fraternă. Ştiam, de asemenea, cât de total captivat de mine era!

Tocmai îmi puneam ciorapii. M-am oprit ca să fac o remarcă veselă. Chicoteam în sinea mea.

Mai târziu minciuna lui mi-a fost un instrument folositor.

De fapt, când Allendy a inventat o „amantă legitimă", deși știam că era o minciună, până și această femeie inventată m-a deranjat și am vrut s-o înlătur, s-o anihilez. Adică, deși nu-l voiam pe Allendy, puteam imagina și chiar simți gelozie față de orice altă femeie care I-ar fi avut. (Mecanismul geloziei funcționa ca de obicei ca un fenomen distinct și separat de dragoste.

Când am început să concep modalitatea prin care aveam să mă eschivez de la întâlnirea cu Allendy joi, făceam un plan mental, dar când i-am spus toate astea lui Allendy începusem să-mi imaginez atât de viu cum m-aș simți dacă l-aș iubi și aș descoperi că-și împarte dragostea între mine și altă femeie încât am devenit profund emoționată, ba chiar extrem de sinceră.

Şi atunci am văzut că Allendy înțelegea de minune această nevroză inexistentă - cum îndată ce am aflat că exista o altă femeie am vrut să mă retrag pentru că nu voiam să mă expun durerii, nici - și ăsta-i un element superb - să-l răănesc pe Allendy printr-o acțiune nevrotică bruscă din partea mea, fiindcă, am spus, „știi cum am acționat întotdeauna: câștigând bărbatul, cum l-am câștigat pe Eduardo, și apoi pedepsindu-l cu sadism, cum am făcut în ziua aceea în camera de hotel. Şi nu

vreau să acționez niciodată așa cu tine. Vreau să te salvez de propria mea nevroză, care pentru tine e periculoasă. Te avertizez din timp. Vreau să-ți păstrez prieteni ”.

Am văzut cum el a înțeles, cât de frumoși i s-au făcut ochii, cât de blânzi, când a spus „Te înțeleg prea bine. Tu ai nevoie de absolut, de puritate, de întreg. Tu ești sensibilă. Atunci am fost cuprinsă de o mare admirație față de bunătatea, față de tandrețea lui, față de lipsa lui de egoism, de mărinimia lui.

„Ştiam toate astea”, a spus. „Ştiam că nu ești femeia care să se joace cu dragostea - dar apoi mi-am pierdut intuiția, mi-am pierdut capul, am cam înnebunit. Pentru *asta* nu-mi poți aduce reproșuri. O să fac tot ce spui tu. O să fiu prietenul tău pe viață. O să renunț la plăcerea pe care mi-o dăruiai. Te iubesc. Te înțeleg.”

Mi-am dat seama că îl mișcasem pe Allendy cu o atitudine cât se poate de neautentică, în care începeam să cred. În acest moment îmi este din ce în ce mai greu să-mi aduc aminte că Allendy nu are nici o amantă, pentru că sunt mișcată de propria mea poveste și de sublima interpretare pe care i-a dat-o el!

Mișcată de înțelepciunea și blândețea lui, îl las să mă sărute; și m-a sărutat pătimaș, cerșindu-mi o întâlnire de adio pentru joi, promițându-mi o *scena măreață*, o dramă, promițând să fie violent, căci mie îmi place dramatismul! *Umorul* lui era magnific. A redevenit superbul, veselul Allendy de la ședințele de psihanaliză (pentru că am consimțit să mă întâlnesc cu el joi). Era radios, tachina, și ochii lui erau stranii și *inquietants* când a spus: „O să te *bat.* O meriți. O să-ți placă. O să te bat tare, cochetă ce ești“.

Tema „bătăii” apare atât de frecvent în discursul lui Allendy (aproape de la primele noastre săruturi, îmi amintesc că mă întreba: „Henry te-a bătut vreodată?”), încât azi când a

pomenit din nou de asta, cu ochii strălucindu-i, am fost impresionată. E oare posibil ca Allendy să atingă o expresie sexuală mai puternică provocând durere și anihilându-și astfel prea marca tandrețe față de femeie? Curiozitatea mi-a fost aprig stârnită. El vorbea despre voluptatea supremă - vorbea ca și când ar fi *știut.* Acum îmi mai amintesc și că pomenise de o femeie căreia îi plăcea să fie bătută și pe care lui îi plăcea s-o bată. Se ridica în picioare, un alt Allendy, vital, râzând, demonic. Eram răscolită. Ne-am sărutat violent și i-am simțit dorința.

Pe drumul spre casă râdeam. Ziua de joi promite să fie interesantă!

Îmi dau seama că în subconștientul meu există un fond de cruzime și teamă care mă face să vreau să pedepsesc și să abandonez bărbatul.!

Henry se plimba prin birou criticând povestirea despre „Alraune" și făcând sugestii. A fost extrem de entuziasmat de cele câteva pagini despre astrolog - deși nu dezvoltasem pe deplin ideea. A început să vorbească inspirat despre legenda lui Alraune: cum ar trebui să-l concep pe astrolog ca pe alchimistul care a creat pe Alraune din combinația dintre o târfă și sperma unui criminal - o *creație* - așa cum eu fusesem creația spirituală a lui Allendy. Alchimistul se îndrăgostește de creația lui - Alraune încearcă să-l distrugă. Ideea că atunci când corupi natura ești pedepsit. Allendy m-a corupt. A creat, a produs o forță - pentru bine sau rău. Şi pe măsură ce eu mă trezesc la viață el se îndrăgostește de mine nu cum ar trebui, ca un tată, ci *carnal*; și atunci realizez că asta nu e legătura căsniciei adevărate - și mă întorc la pământ, la bărbat, la Henry.

Acum, pe când Henry elabora această poveste, legenda, cartea mea, fără să cunoască adevăratul conflict dintre mine și Allendy (cât de adevărat este că m-a creat, apoi m-a iubit, apoi m-a

dorit, și că eu nu voiam decât să-mi câștig tatăl și să-l distrug, să-mi afirm puterea), pe fața mea se vedea limpede cât de tulburată eram. Vorbeam exaltat. „Totul e atât de adevărat.” Henry a avut o intuiție subită. Era isteric. Delira despre interesul literar al acestei scene, arăta o mare durere și imediat o imensă exagerare, crezându-mă dintr-odată în stare de *orice* sărind deodată la faptele cele mai fantastice și cele mai realiste, și ratându-le cumva și pe unele și pe altele prin excesele imaginației și realismului său. Prin realism vreau să spun că m-am culcat cu Allendy și asta n-a însemnat *absolut nimic pentru mine.* Prin imaginație - ei bine, adevărul este pur și simplu că am căzut într-un automatism psihologic - un transfer cu tot ce este mecanic *dar în* care investeam o sumă de sentimente - fiindcă eu investesc sentimente în orice. *Nici dragoste, nici trădare.*

Ajungem la chestiunea minciunilor. Mi s-a părut atunci că știu de ce mințim eu și cu June:

1) Pentru că, lipsindu-ne încrederea, ne temem că ceea ce dezvăluim s-ar putea să nu fie de admirat. Fiind narcisiste, detestăm, de asemenea, să arătăm ce credem că e un defect sau o slăbiciune.

2) Din teama de a nu răni.

Ei bine, June nu putea trece de acest impas.

Eu voi reuși, pentru că *adevărul* nu-l rănește pe Henry atât de mult ca nălucirile lui. Adevărul nu are acel aspect monstruos, înspăimântător.

Cât despre încredere - asta cu siguranță îmi lipsește. Henry și cu mine suntem siguri acum că literatura mea este în aceeași măsură o țesătură de deghizări ca și multitudinea de minciuni ale lui June. Duplicitățile ei și cuvintele mele enigmatice, simbolice, hieroglifice. Invențiile ei și fanteziile mele nebune prin care nimeni nu poate detecta faptele.

Efectul negărilor, explicațiilor mele asupra lui Henry a fost teribil. *Sunt sclava lui*. Nu numai că regretam groaznic trecutul, ci îl și uram cu violență pe Allendy, și pe mine și mai mult. A nu-i provoca durere lui Henry mi se părea de acum înainte cea mai sacră dintre legi. În același timp, valoarea literară a scenei noastre, descoperirile, drama și revelațiile, toate acestea ne fascinau, ca și cum aș fi retrăit pentru Henry fiecare pas din încâlcelile lui June ca să le putem descâlci împreună - eu cu experiența mea și Henry cu pasiunea lui intelectuală pentru probleme - căci June rămâne enigma psihologică a amândurora.

Cum să fac asta fără să-l rănesc pe Henry, cum să-i aduc adevărul și fidelitatea absolută?

Calea șovăitoare pe care pășesc în experiențe dovedește măsura devotamentului meu față de Henry, și totuși sunt ispitită de curiozități, slăbiciune, compasiuni.

În seara asta tot ce-mi doream era să ne recăpătăm siguranța. Mi se părea chiar că „infidelitățile" nu erau provocate decât de valoarea extremă a dragostei noastre. Mi-am spus că trebuie să devin mai dură, mai experimentată, pentru Henry. Ar trebui să-i înșel încrederea ca să-i pot suporta infidelitățile și astfel să-l pot lăsa liber. Totul începe și se termină cu Henry. Ar înțelege el asta?

În seara asta stau aici topită, plină de tristețe. El s-a dus la curvele lui (numai de două ori!) și eu nu pot să mă duc nicăieri, pentru că eu nu pot să mă joc cu curvele și consecințele abaterilor mele sunt întotdeauna mai grave.

Sunt atât de multe minciuni pe care aș vrea să le șterg. Singura noastră salvare, umorul și ironiile *literaturii*, deplasarea interesului de la cele prea omenești.

Ceea ce m-a mișcat cel mai mult când discutam planurile pentru luna iunie (Hugo s-ar putea să plece la New York) a fost că Henry nu voia să călătorească sau să hoinărească - voia Louveciennes, pe mine, muncă și cărți. Era perfect mulțumit. Visa la asta. Așa că am căzut de acord că dacă e să fie vreo călătorie, se va duce singur pentru că vreau să fie liber - liber de mine, liber să facă ce voia. Vreau să-i dăruiesc totul și să-l eliberez. Pentru el am tot curajul și toată înțelepciunea. Ieri a repetat: „Poate crezi că June a obținut tot ce era mai bun în mine - dar tu ești cea care a reușit asta - tu ai obținut de la mine ceea ce June a vrut întotdeauna și n-a căpătat niciodată". Şi știu că e adevărat.

Acum râde de el însuși, de timiditatea lui la Louveciennes. Când se simțea ca un țărănoi și îi venea să lovească lucrurile pentru că îl înfricoșau. Acum Louveciennes este proprietatea lui, dragostea lui. A învins o teamă - o lume. Aristocrația. Frumusețea. Tot ce își dorește profund și pare să disprețuiască.

Artaud este unul dintre personajele din viața mea literară, ca June, Louise. Are calități dramatice, teatrale.

Recunoaștem o diferență.

— Eu disprețuiesc realitatea și mă mulțumesc să dorm și să visez. Îmi iubesc coșmarul.

— Da, spune Artaud, am observat că ești satisfăcută în lumea ta. E un lucru rar.

Brusc mi-am dat seama că nu lumea mea de vis era ceea ce mă satisfăcea, ci Henry' - Henry *din* lumea mea de vis și Henry realitatea. Mi-era aproape rușine de bucuria mea în fața lui Artaud.

Pleacă să ia cina, ca în fiecare miercuri, cu familia Allendy.

Acum când mă gândesc la Allendy am pierdut imaginea unui psihanalist îmbrăcat, impozant, enigmatic, și văd un trup - un trup pe care nu-l

vreau. Ce vreau eu cu disperare este luna aceea pe care s-o petrec cu Henry.

Métro Cadet. Întârzii și Allendy credea că nu mai vin. Experiență, curiozitate, comedie. Dar aș bea un whisky. Lui Allendy nu-i place că vreau whisky. Spune că el nu bea nimic după-amiaza, așa că n-o să bea nici acum, i-ar strica obiceiurile. Când spune asta beau cu și mai multă poftă. E amuzant. *Allons donc.* Camera franțuzească, de data asta în albastru. Obloanele închise. Lugubru. Făclii și catifea. Alcovul. Ca în gravurile din secolul al XVIII-lea! Barba și franțuzismul și tot restul! Alcovul.

Allendy nu mă sărută. Se așază pe marginea patului și spune:

— Acum vei plăti pentru tot, pentru că m-ai înrobit și apoi m-ai abandonat. *Petite garce!*

Şi scoate din buzunar un bici!

Ei, la bici nu mă gândisem. Nu știam cum să-l iau. Îmi plăcea ferocitatea lui Allendy - ochii fanatici, furia, voința lui.

Mi-a poruncit să mă dezbrac. M-am dezbrăcat încet.

— Vrei să te joci cu bărbații - să-i torturezi. Foarte bine. M-ai câștigat și nu pot să te posed decât o dată sau de două ori. În cazul ăsta, crede-mă, o să mă ții minte. Nici un alt bărbat n-o să-ți facă ce-ți fac eu - n-au îndrăznit. Henry nu te-a bătut, nu-i așa? O să te posed cum n-ai mai fost posedată niciodată. Diavol ce ești.

În timp ce scriu toate asta recunosc că sună ca într-un roman prost. Dacă aș fi citit mai multe romane ieftine aș fi putut recunoaște asta imediat, dar nu le știu decât din auzite.

Experiență. Curiozitate. Răceală. Încă nu știu cum să tratez biciul ăla. Când Allendy încearcă niște șfichiuiri preliminare sunt pur și simplu furioasă și-mi vine să-l lovesc și eu. Încă nu-i văd nici o calitate „voluptuoasă". De fapt, râd. Mândria

mea e grav ofensată. Mi se pare că e ca și cum m-ar bate tata. Simt că ar trebui să fiu drăgălașă și fermecătoare, că să-l dezarmez.

Mă tot feream de loviturile lui Allendy și am hotărât să-mi scot furoul că să-l deconcertez. În același timp, i-am provocat furia spunând:

— Nu, nu vreau. Nu poți să faci așa ceva.

— O să fac o cârpă din tine, a spus Allendy. O să te târăști și o să faci tot ce-ți cer. Vreau să capitulezi - să-ți uiți mândria - să uiți de toate.

— N-o s-o fac.

— N-ai încotro. N-ai decât să țipi. Nimeni nu dă vreo atenție țipetelor în casa asta.

— Nu vreau pentru că or să rămână semne. Nu vreau să le vadă Hugo, și nici Henry!

La aceste cuvinte Allendy m-a întins pe pat și mi-a biciuit fundul cu putere.

Dar am remarcat ceva: penisul lui, după toată agitația asta din partea lui - șfichiuiri, lupte, mângâieri furibunde, săruturi pe sâni - era încă moale. Henry ar fi fost deja cuprins de flăcări. Allendy mi-a împins capul către el, ca prima dată, și atunci, cu tot haloul înfierbântării, amenințărilor, nu m-a futut mai bine decât înainte. Penisul lui era scurt și fără nerv. Voluptate! A găsit-o. Am jucat o comedie. Allendy spunea că a atins culmea plăcerii. Zăcea gâfâind satisfăcut.

Eu mă gândeam; o să scriu adevărul gol-goluț în jurnalul meu, fiindcă realitatea merită să fie descrisă în termenii cei mai duri.

Faute de mieux, trupul îmi era agitat și îmi ardea de la loviturile de bici. Căpătasem o senzație în locul alteia.

Ceea ce mă amuza era că îl pot înșela atât de tare pe Allendy - psiholog! intuiție! astrolog! Omul care înainte de întâlnirea noastră spusese aceste fraze teribile: „Munca mea devine monotonă. E trist să vezi că ființele omenești sunt toate la fel - reacționează la fel în același moment. Mereu același tipar".

El nu vede decât asemănările - superbele variații îi scapă. Bietul Allendy! Asta-i moarte. Cunoașterea în locul credinței. Eu am credință!

Spunea întruna: „Mă simt bine. Mă simt minunat. Ştiam că o să-ți placă. Scoate la iveală sălbaticul din mine".

Ce mai sălbatic - *un sauvage â faire rire.* Şi asta pentru că nu era cu adevărat, profund sălbatic, așa cum sunt eu sălbatică în seara asta, în descrierile mele! Femeia târfă. Da, bărbatul e cel care a evoluat! înțeleptul fără sex care trebuie să biciuiască sălbaticul pentru a-l trezi la viață. La urma urmelor, îmi plăcea biciul ăla. Biciul ăla era viril, sălbatic, dureros, vital! Încă mai ustură!

Mă întreb dacă Allendy știe cât de incapturabilă am fost. Ce comedie este pentru mine să fiu sărutată, futută, când de fapt nici nu mă aflam acolo. Cât de intactă mă simt în seara asta aici, cu jurnalul meu și cu o scrisoare de la Henry. Realitatea nu are nici o putere asupra mea când e stupidă, sau ridicolă, sau urâtă, sau slabă.

Cât de bine am jucat teatru, că în taxi mai avea încă răbufniri de „pasiune" (relativ vorbind) și era vesel.

Savurează iluzia „misterului". Spune că atunci când suntem elogiați amândoi nimeni nu și-ar imagina vreodată că o astfel de scenă este posibilă. Nimeni. Râd. Nu, nimeni nu și-ar putea imagina!

— Artaud, de exemplu, spune Allendy, răzbunător, pentru că e gelos pe Artaud.

— Nici chiar eu nu mi-aș fi putut imagina!

Allendy nu a înțeles că eu tânjesc doar după flagelările pasiunii și după înrobirea de către un sălbatic autentic.

Acțiunea fiecărui bărbat este o *justificare* a unei insuficiențe, o compensare. Înțelepciunea, evoluarea, anihilarea mistică în întreg, dorința de moarte sunt toate de înțeles la Allendy.

Spunea: „In felul ăsta ajungi la un soi de vertij".

Eu ajung la vertij când Henry deschide gura să mă sărute.

Dacă cineva se salvează de terorile vieții prin cunoaștere, de pericole prin înțelepciune, de catastrofe prin obiectivitate, ca să descopere în același timp că viața întreagă devine ireală și comică - atunci spun că, Dumnezeule, e mai bine să mori, să suferi. Ceea ce nu mi-a plăcut azi, cu Allendy, a fost să văd viața ca pe o dramă care poate fi controlată, dominată, coruptă - să simt că a cunoaște izvoarele vieții înseamnă să distrugi esența vieții, care este credință, spaimă, mister. Astăzi am văzut oroarea înțelepciunii. Prețul mortal care se plătește pentru ca!

Întrebarea este: Au murit astăzi bărbații pentru că au corupt izvoarele vieții sau au corupt izvoarele vieții pentru că erau morți și căpătau din controlul asupra vieții iluzia că trăiesc? În seara asta sunt îngrozită.

Am păşit prin universul morții. Am fost futută de moarte!

1 mai 1933

Hugo la Londra pentru două zile. Henry vine imediat. Discuții teribile și o pasiune teribilă. Am atâta dreptate în privința lui Henry. E așa de sănătos, senzual vorbind. Așa de vital încât este simplu, nepreocupat de viciu, perversiune, stimulări artificiale. Robust - ca și mine. Fundamental sănătos, bucurându-se de simpla vitalitate. Numai imaginația îi e deformată, gigantică.

Cu toate astea spune: „În prima zi în care te-am văzut am simțit și am crezut că ești perversă, decadentă. Şi în afara experienței *noastre*

personale, care nu e nici perversă nici decadentă, încă mai simt în tine o imensă flexibilitate, așa încât pare că nu există nici o *limită* în tine, în ceea ce ai putea fi ori face - asta e decadență - o absență a granițelor - o flexibilitate perversă, nelimitată în experiență."

E ciudat cum Allendy s-a scindat pentru mine: bărbatul cu biciul este o fantomă, e deconcertant. În momentele de calm fantoma este psihanalistul înțelept, idealist, plin de compasiune, bântuind acel alcov, ca acea scenă Grand Guignol de roman franțuzesc fără grandoare și fără sinceritate. (Văd înțeleptul plutind despărțit de trup, cu ochii pe firmament. Visul meu! Văd trupul, trupul lipsit de sex, exprimând cu un bici furia propriei frustrări!

Toate astea într-o lumină crepusculară.

Dacă nu-i povestesc lui Henry planul nevrozei mele e pentru că mă simt ca un infractor care vrea sa i se dea o șansă într-o altă țară, cu alți oameni. E un mod de a înfrânge trecutul. Stăm de vorbă uneori, în efortul de a o explica pe June, despre originea excentricităților lui June și ale mele în îmbrăcăminte. Depravarea lui June în sex (ca a Friedei în viața lui Lawrence).

Vorbim toată ziua! Henry revarsă tot ce știe, citește, gândește. Vorbește ca să se găsească pe sine, să-și găsească ideile. Lawrence - sex - adolescența lui - un milion de subiecte, explorări, descoperiri. Dacă nu ar fi sex între noi tot ar fi lumi întregi de interese comune pasionate, de interdezvoltare.

Seara asta, mai mult ca oricare, este cea în care am ales să-mi spun ultimul cuvânt despre Hugo - acum că nu mai există în mine nimic din acea senzație de reproș sau resentiment. T*otul s-a datorat unei nevoi de a-mi justifica pasiunea*

pentru Henry. Şi regret defectele pe care i le-am atribuit lui Hugo. *Nu are nici unul.* Este cea mai desăvârșită dintre ființe. Aveam nevoi mari; am avut pretenții nedrepte de la el. Am avut așteptări inumane. Hugo mi-a dăruit o adulație divină și nemeritată. S-a pierdut în mine. M-a slujit și m-a înțeles și m-a salvat. Îi datorez zece ani de daruri cum puțini bărbați au făcut unei femei. Simt în seara asta un soi de devoțiune fără cusur. Invectivele mele, acuzațiile au fost monstruoase, nedrepte și au dezvăluit o lipsă de înțelegere, căci înțelegerea înseamnă acceptare. L-am torturat, chinuit, sâcâit pe Hugo. El mi-a dat tot ce a putut. Așa cum l-am torturat și pe Eduardo cu pretenții nedrepte - *pretenții imposibile.*

Nu l-am iubit niciodată pe Hugo într-un mod fratern atât de profund și atât de statornic ca în seara asta. Ar putea părea un sacrilegiu. E pentru că mulțumirea mea, în sfârșit, mă face abia acum cu adevărat înțeleaptă și cu adevărat umană. Pot spune că abia în seara asta am înțeles marea valoare a lui Hugo, independent de nevoile mele.

Seara: Războiul împotriva fragilității. Dacă scriu prea mult, o zi întreagă, ochii îmi sunt obosiți și încețoșați și nu mai pot face nimic cu ei. Nu pot să citesc seara după ce scriu.

Nu pot fără somn. Trebuie să-mi calculez și să-mi economisesc energia. Ştiu că energia mea se revoltă împotriva voinței mele puternice - se revoltă cumplit. Încerc să trăiesc fără să mă lupt cu ea. Cedez curentului de oboseală. Accept că ziua e prea lungă pentru capacitatea mea de a rezista. Fac sieste ca să fiu proaspătă până la zece sau unsprezece seara. Cu toate astea a trebuit să-l trimit pe Henry acasă după două zile - ca să-mi ascund oboseala de el. E adevărat că-mi exagerez neajunsurile. Dar să lupt cu o fragilitate și nu cu o boală fatală care să fie reală mă umilește. Nu pot

să beau. O noapte de excese îmi Iasă semne o săptămână întreagă.

Cel puțin pot conta, în situații de criză, pe voința mea.

Adesea sunt îngrozitor de tristă. Îmi spun că și dacă n-ar fi Hugo tot nu l-aș putea urma pe Henry pentru că i-aș fi o povară.

Sunt inaptă fizic pentru o viață mare - trebuie s-o împart în doze: să las spații între orgii, între extaze, să-mi recapăt forțele în grădină, condamnată la o lene și odihnă pe care nu le vreau (îmi disprețuiesc siestele!). Activitatea mea mentală, imaginativă, emoțională mă devorează și este disproporționată față de vitalitatea mea fizică.

Trebuie să mă mobilizez. Râd când mă gândesc că trebuie să-mi spun: „Mâine vine Artaud. Deci nu pot să mă culc târziu în seara asta. Trebuie să acumulez energie!" Jalnic și ridicol. Mă înfurie. Dacă aș fi fost dăruită cu o energie normală aș fi acum o femeie extraordinară.

Flagelarea a lăsat dungi violet.

Lui Boussie nu-i place „Alraune". La început m-a deranjat, apoi încrederea mea mi-a spus că eu am dreptate și că Boussie îmbătrânește. N-o să țină pasul cu mine. Devine franțuzoaică: cere logică, coerență, posibilul, traduce paginile dar cu o revoltă inconștientă. Când prietenii încep să ți se împuțineze, înseamnă că faci ceva, ajungi undeva. Opoziția e bună. Trebuie să învăț s-o înfrunt.

Hugo se întoarce și încep să-l fac divin de fericit. Nu-i mai cer nimic, nici măcar să-și amintească să pună scrisorile la poștă ori să cumpere pâine!

5 mai 1933

L-am găsit pe tatăl meu, zeul, numai ca să descopăr că nu am nevoie de el. Când vine la mine, el, care mi-a marcat atât de profund copilăria, sunt deja o femeie și m-am eliberat de nevoia de tată și de zeu. Sunt atât de absolut femeie încât *îl înțeleg* pe tatăl meu, *ființa omenească* - a redevenit bărbatul care e în același timp și copil.

Henry a rupt lanțurile. Mi-am înfruntat dragostea matură. Când tata și cu mine o să ne întâlnim în sfârșit, după douăzeci de ani, n-o să fie o întâlnire, ci o realizare a imposibilității de a ne întâlni pe pământ altfel decât ca bărbat și femeie, în integritatea sexului. Tatăl pe care mi l-am imaginat, puternic, crud, erou, torționar este moale, feminin, vulnerabil. Cu el și Dumnezeu devine uman, vulnerabil, imperfect. Îmi iubesc spaimele, durerea, pasiunea sacrilegică. Găsesc un tată care e sacru. Găsesc sacrul. S-ar putea, cum spune Henry, să mă „Împac" și cu Dumnezeu, pentru că sunt liberă.

Dragostea lui Henry a fost testul suprem al *feminității* mele. In acest test sunt puternică. Am propriul meu suflet, propria mea integritate, entitatea mea.

Tata vine după ce mi-am consumat instinctul orb, crud de a pedepsi; el vine când am depășit durerea provocată de el; îmi este dat când nu mai am nevoie de el, când m-am eliberat de el. Tata vine la mine când nu mai e el conducătorul intelectual după care am tânjit (acum e Henry), îndrumătorul după care am plâns (Allendy), protectorul pe care să se sprijine copilul din mine (Hugo). El a creat un copil și nu a reușit să-i inspire altceva decât spaima și durerea vieții, cum face Dumnezeu, iar eu am învins spaima și durerea. Astăzi mă pregătesc să-mi eliberez tatăl de durerea și spaima vieții.

Viața mea a fost o lungă *tensiune,* un efort și o luptă herculeană de a mă ridica, de a trece orice obstacol, de a deveni un mare personaj, de a crea, a perfecționa, a dezvolta - o ascensiune disperată și neliniștită pentru a șterge și a distruge îndoiala care mă bântuie în legătură cu propria mea valoare. Mereu țintind mai sus, acumulând iubiri pentru a compensa șocul și teroarea primei mele pierderi. Iubiri, cărți, creații, ascensiuni ! Frenezie. Mereu încercând realizări mai mari și mai profunde, stabilind idealuri, imagini, lepădându-mă de femeia de ieri ca să urmăresc o nouă viziune. Când am întâlnit-o pe June am absorbit și am devenit tot ce admir. Am devenit June. Acum simt iarăși începutul unei noi ambiții. Uit să mă bucur de tot ce am - comori incredibile! Uit că luni vine Bradley; marți, Artaud, pe care-l venerez; miercuri, tata; joi, Allendy; vineri, Henry; sâmbătă, Steele. Nu sunt destule zile în săptămână! Am o listă de așteptare: Millner, Gustavo, Nestor, André de Vilmorin. Şi bucuria mea e anulată de imaginea mamei Louisei, care a avut nenumărați amanți și e dependentă de droguri. Imediat, ambiția mea incomensurabilă e stârnită. O pornesc iar, înfruntând noi dificultăți, căutând noi culmi. Neobosită când sunt teritorii noi de descoperit, vieți netrăite. Ce nebunie! E *o otrava*, *un blestem.* Vreau să mă bucur; vreau să mă opresc și să mă bucur. Oamenii au fost conștienți de tensiunea, de direcția mea inexorabilă, de țelul din mine. S-a terminat. Trebuie să se termine, sau mă va ucide. Mereu: Vreau! *Vreau!*Niciodată: Am,*am.* Insațiabilă. Dar astăzi mă opresc, și *acesta va fi jurnalul bucuriei mele.*

Seara. Mă gândesc la carnea flască a lui Allendy și la poziția feminină în care stă când rostește cuvântul *pur*, cu o anume cedare, o grație indirectă. Mă gândesc la Allendy, burghezul ascuns care așteaptă în stația de metrou, saturnian,

secretos, cu o gură de femeie și dinți perlați strălucindu-i în barba întunecată, feminin, și senzația bizară și întunecată a flagelării. Îl *urăsc. Îmi* provoacă repulsie, dar o repulsie așa cum îmi provoacă și realitatea, ca o poveste dintr-un ziar gălbejit, o scenă de Grand Guignol, ca scenele din *Voyages au bout de la nuit* care-ți forțează atenția. Un soi de curiozitate literară și morbidă din mine veghează. Mă gândesc la June biciuindu-l pe masochistul care s-a sinucis. Trăiesc bucuria voluptuoasă a lui Allendy biciuindu-mi propria fragilitate, iluzia teribilă a acelui vertij care duce la o împreunare aproape lesbiană, un penis ca un deget sau o gură de femeie - frustrare - și îl disprețuiesc pe Allendy cu tot disprețul pe care-l poți avea pentru senilitatea și impotența devenite perverse prin deviere, prin substituție. Festa în sine jucată simțurilor mele substituind biciul falusului mă înfurie și mă hipnotizează.

N-o să mă întâlnesc cu Allendy! N-o să mă întâlnesc cu Allendy! Acum sunt sigură.

Sunt fascinată de simpla contemplare a unui act de cruzime. Gândul la Allendy sosind la Métro Cadet cu biciul în buzunar și negăsindu-mă mă face să râd.

În același timp nu pot să nu-mi amintesc că s-a expus pe sine, și-a expus secretele, carnea, îndoielile, temerile în fața mea, și nu-l pot răni. Îl văd cu capul plecat când spunea: „Acel prim abandon m-a marcat pe viață". Îl aud zicând: „Toate femeile pe care le-am cunoscut până te-am întâlnit pe tine *étaient des garces.* Cățele". Am o mare dorință de a-l răni și în același timp, uman, nu pot. Mă topesc și devin dură în aceeași clipă. „Singurul tău defect", spunea Henry, „e incapacitatea ta de a fi crudă".

Bradley nu mă poate imagina „sociabilă", doar solitară și ascunsă, necunoscută. Iluzia lui! Când spun că am o viață plină de evenimente e

dezamăgit. Își imagina că sunt complet singură (probabil bucurându-se, și el, că m-a descoperit).

Ceea ce mă mâhnește e că par să mă joc cu sentimentele oamenilor. Ei se înduioșează întotdeauna. Ceva le stârnește mila și uneori mă simt ca Henry. Ferește-te de omul căruia îi oferi mila ta: Henry, care și el înduioșează pe toată lumea. Şi June, actrița, reproșându-i lui că joacă *le role du martyr.* M-am întrebat adesea dacă June nu era mincinoasa cea mai puțin eficientă dintre noi trei, fiindcă era atât de ușor de descoperit !

Această oboseală de după sinceritate mă abace întotdeauna - în nesinceritate!

Mă așteptam la bărbatul din fotografii, o față mai puțin ridată, mai puțin brăzdată, mai transparentă. Am găsit-o atât de grav sculptată, împietrită și în aceeași clipă mi-a plăcut noua față, adâncimea ridurilor, forța maxilarelor, feminitatea surâsului scoasă și mai mult în evidență de pielea bronzată, aproape de culoarea pergamentului, un surâs cu o gropiță adâncă! Silueta îngrijită, grația compactă, gesturile vitale, lejeritatea, tinerețea. O rafală de farmec imponderabil, farmec fals. Un suprem egoism franc. Rețea de minciuni, de apărări împotriva unor acuzații nerostite; preocupare pentru părerile altora, teamă de critică; susceptibilitate; distorsiuni continue, inevitabile; spirit și ușurință lingvistică; violență a imaginilor; infantilism; farmec dezarmant. Predominanța farmecului. Curenții ascunși de falsitate, pueril, ireal. Un om care s-a autorăsfățat, s-a cocoloșit ferindu-se de durerile adevărate, adânci, de trăirea profundă, și totuși preocupat de aceeași problemă ca și mine - expansiunea, explozivul, teama de distrugere. O pasiune pentru creație, și în anumite momente o cruzime profundă, inevitabilă. Fără vreo psihologie: „E Nin“, spune el, săgețile bruște ale cruzimii, exploziile bruște.

Sursa sentimentelor a fost secătuită prin acțiune excesivă, prin conștiință de sine, prin egoism. Dublul meu! Dublul meu cel malefic! EI îmi întruchipează temerile, îndoielile cu privire la mine însămi, defectele! Îmi caricaturizează aspirațiile. Ceva uman și cald în mine luptă, luptă împotriva acestei răceli. Caut *diferențele.* Văd că-i pasă de bani, că e interesat. Răsuflu ușurată. Eu n-am nimic de-a face cu asta. De asemenea, văd prin mine însămi. Asta-i sinceritatea mea. Îmi cunosc nesinceritățile. Am terminat cu imaginile ideale despre mine însămi Tata încă mai poartă această imagine. El trebuie să se vadă bun, caritabil, generos, altruist. Nu este, de ce se teme să recunoască?

Mă uit la Dublul meu și văd ca în oglindă: punctualitatea mea - o caracteristică puternică, marcată. Pretenție la punctualitate. O nevoie de ordine, ca o carapace în jurul posibilității de dezordine, distrugere, autodistrugere.

Fragmentele din viața mea care nu se potriveau cu imaginea pe care o doream - cum le-am înlăturat!

Necesitatea de a juca teatru, de a mă preface.

Puterea lui. Puterea lui de a da o iluzie de sinceritate prin faptul că se autoamăgește. Nevoia disperată de a oferi iluzii altora, dintr-o nesiguranță în privința adevăratei valori personale. Când mă uit la el mi-e silă de minciunile mele și mă întreb dacă sunt tot atât de transparente ca ale lui.

Lunga explicație despre cum și de ce s-a îmbolnăvit și a trebuit să plece patru luni în sud. Senzația jenantă care îl obligă la această etalare de explicații înainte ca interlocutorul să fi părut măcar să se îndoiască de necesitatea acestei călătorii, să fi cerut o justificare pentru ea. Nevoia de a demonstra că lucrează enorm la ceva absolut necesar, pentru că nu e foarte sigur că munca lui e necesară, vitală, durabilă - sau că el însuși ar fi.

Orgoliu. Un orgoliu imens în conflict cu nevoia de alții, nevoia de dragoste.

Când vine spre mine vorbind și râzând sunt neliniștită, parcă n-ar fi tatăl meu ci un bărbat, un bărbat tânăr de un farmec infinit și de o falsitate fascinantă, labirintic, fluid, de necapturat precum apa.

Suntem veseli, jucăuși. Flirtăm ca niște îndrăgostiți. Îi amintesc că i-am lăsat urme de ruj pe obraji și că o să le vadă Maria Luisa. Sunt seducătoare, și el spune: „Niciodată n-ai arătat așa de absolut spaniolă ca acum“.

A cedat naturii sale hipercritice. Uită să simtă, să se bucure. Sensibilitățile sale sunt bruște, egocentrice, puerile; sau violente și crude, răzbunătoare.

Mă sperie numai în momentul în care îmi amintesc că atunci când eram mică părea mereu sever, nemulțumit și că simțul lui critic, duritatea lui mă îngrozeau.

Acum scap de teroarea lui întorcând cinismul împotrivă-i. În timp ce vorbește sunt ocupată să detectez fisurile, punctele slabe ale minciunilor sale, vanitățile, pozele omului care se teme întruna să nu fie descoperit, condamnat. Mereu creează o apărare înainte de orice atac.

Dublul meu, de care am fugit întotdeauna îngrozită, *vrând să fiu altfel*.

Îl întreb pe Hugo pe un ton plângăcios: „Eu sunt egoistă?”

Am trăit ca să nu fiu tatăl meu. Existența sa e o caricatură, o fantomă a îndoielilor mele, a autocriticii, a maladiei mele.

Maladia mea a revenit ieri. *Pierderea mea însămi. T*ortura reflecțiilor tangențiale, a asemănărilor. „Tu îngrijești florile, dar cu mănuși, desigur! Cum făceam și eu“. Atunci, dacă amândoi îngrijim florile cu mănuși, probabil că de asemeni respingem sărăcia. Ne îngrozește mizeria, suntem afectați de ea ca de noroi, ne zbatem cu disperare

să scăpăm de ea, căutăm siguranță, protecție. Lași! Cu toate astea eu am fost eroic de săracă, impasibil de săracă, poate cu un fel de bucurie secretă că înfrângeam teama tatălui meu. Am făcut sacrificii mari. M-am măritat cu un bărbat sărac. Nu am calculat niciodată că voi trăi cu Henry. De fapt, am fost neînfricată, capabilă de imense devotamente. Scrupulozitatea cu care m-am apucat să distrug în mine orice atașament exagerat față de lux, față de frumusețe, nesfârșitele mustrări de conștiință, îndoielile, nevoia de sacrificii ultime ca pentru a ispăși o posibilă și deocamdată inexistentă greșeală este însă o maladie, o maladie. Trăiesc în opoziție cu Dublul meu. Trăiesc cu o caricatură a defectelor mele ca să fiu dezgustată de ele.

Noaptea am visat că tata mă mângâia ca un amant și am simțit o mare bucurie. M-am trezit și am văzut că era Hugo. M-am gândit mereu noaptea la numeroasele asemănări dintre tatăl meu și Henry. Dar Henry a rupt lanțurile servituții și devoțiunii mele față de tata întrecându-l pe propriul lui teren.

10 mai 1933

Vizita lui Artaud și-a pierdut strălucirea, dar pe moment m-a acaparat foarte tare. Am discutat pasionat despre obiceiul nostru de a condensa, de a cerne riguros, de a căuta esențialul, despre dragostea noastră de chintesență în întreaga viață și literatură, neobosită. Am vorbit despre psihanaliză, la început agresiv. El e nemulțumit de folosirea ei pragmatică, spune că nu servește decât la a-i elibera sexual pe oameni, în timp ce ar trebui să fie folosită numai ca disciplină metafizică, pentru a ajunge la întreg. Am descoperit că, într-un anumit sens, el nu avea nevoie de ea atât de mult ca mine, pentru că el nu și-a pierdut niciodată echilibrul total, cum am făcut-o eu. El rămâne

lucid, obiectiv cu privire la el însuși. Eu sunt fie mai naivă, fie mai emoțională, nu știu. I-a făcut plăcere să descopere că eram născută în cea mai mare parte sub semne ele apă. Zicea că mi se potrivesc exact și vorbea despre mine ca având o substanță, dar una alunecoasă, ca aceea a unui pește care e greu de prins chiar dacă îl simți! Este oare acesta adevăratul sens al titlului primei mele povestiri, „Femeia pe care n-o putea păstra nici un bărbat"? Numai Henry mă poate reține!

Începe să-mi placă, la fel ca lui Henry, să văd că lucrurile merg prost, să caut cu mai puțină intensitate armonia, să las catastrofele și neînțelegerile să se acumuleze, să explodeze.

Totuși nu mă pot hotărî să-l las pe Allendy să aștepte la Métro Cadet. Farsa și jocul flagelării devin tot mai grețoase pentru mine pe măsură ce am parte de conflicte și chinuri *reale* și mai profunde.

Seara. Allendy face ordine în haosul meu spunând că, având în vedere că încă mai am un puternic sentiment de vinovăție din cauza naturii sentimentelor mele față de tata, transfer domeniul pedepsei și mă pedepsesc și-mi exprim sentimentul de culpă numai în ce privește minciunile mele, acțiunile minore și alte lipsuri, toate mai puțin cel realmente important, ca pentru a eluda adevărata crimă, adevăratul păcat, printr-o lungă enumerare de crime și păcate mai mici, neesențiale! *Très bien.* Dar atunci, am hotărât să folosesc acest sentiment de culpă ca să mă eliberez de relațiile cu Allendy. Îl scot în evidență exagerat, îl accentuez, inventez o scenă cu tata în care mă imploră să nu am amanți și îi spun lui Allendy că am jurat să nu-i am pentru că îmi iubesc tatăl și tirania lui. Îl las să mă creadă o masochistă de cea mai obstinată, cea mai îndârjită sexualitate.

Mă crede oare?

Cât de stânjenit e de minciunile mele, adevărurile mele, nefericirea mea convingătoare. Îmi sărută brațele și gâtul, îmi pune mâna pe picioare. Văd că îl torturez, că iar s-a pierdut cu firea. Şi sunt tristă. Toate astea pentru că nu pot spune brutal: „Nu te vreau ca amant".

Se bucură deoarece crede că măcar caca îl dislocă pe Henry. Asta îl face să simtă aproape prietenie față de tatăl meu. Spune: „Aproape că-mi place spaniolul ăsta care predică moralitate fiicei sale“.

Când văd cat de intens vulnerabil e Allendy, când aud tonul neliniștit al îndoielilor pe care le exprimă din când în când, mă simt tot mai puțin în stare să mai spun vreunei ființe omenești adevărul. Nimeni nu poate suporta înfrângerea; toți, până și un psihanalist obiectiv, sunt insultați grav, răniți.

Încă mai eram caldă după cele două ore petrecute într-o cafenea cu Henry, care, ca să mai stea cu mine, m-a condus aproape până la ușa lui Allendy. Pe drum, am plănuit venirea lui Henry la Louveciennes vineri seara, la o oră după ce plecau Hugo în Elveția și tata în Spania.

Allendy îmi confirmă intuiția că Artaud e homosexual și imediat realizez de ce era atât de atras de Hugo, o atracție care la început m-a nedumerit. Şi chicotesc în sinea mea: mereu un homosexual în fundal!

Stau și-l aștept pe tata, fiind perfect conștientă de superficialitatea sa.

Legătura cu tatăl meu s-a rupt. S-ar putea ca Allendy să mă fi ajutat din nou. Dar cel care a rupt cu adevărat lanțurile este Henry, prin ceea ce este. Puțurile adânci, adânci de sentimente din Henry, gravitatea, greutatea fervorilor lui, toate atât de profunde și de bogate.

Visez. Nu e real. Tata sosind cu brațele încărcate de flori și o delicată vază Lalique. Într-o dispoziție sinceră, pentru că nu se mai simte

stânjenit. Încrezător și blând. Şi stăm ore întregi, descoperind cât de mult semănăm. Divinizasem totul, și el la fel. Maria e Hugo. Le adorăm bunătatea, această perfecțiune. Creăm armonie, siguranță, un adăpost, un cămin, apoi ne înfuriem. Ca niște tigri, spune tata. Neliniștiți, vitali, temându-ne să rănim, să distrugem, dar avizi de viață, înnoire, evoluții. Lași în fața bunătății, loialității lui Hugo și a Măriei. Discipolii și adoratorii noștri! Acești doi care au putere asupra noastră. Lumea ar putea crede că suntem tiranii. Tata și cu mine știm cât de înrobiți putem fi de tandrețea, mila, bunătatea altora, cât de încătușați. Ne dorim ca Maria și Hugo să fie cruzi cu noi ca să putem să fim și noi!

Spunem: „Noi nu avem nevoie să ne mințim unul pe altul!” Totuși o facem, bineînțeles. Eu trebuie să-l mint cu privire la venirea lui Henry diseară, pentru că tata nu vrea să mă văd cu el. Şi minte și el, dar nu cu privire la ceva esențial.

Îmi spune: „Te-ai făcut frumoasă. Adorabile părul ăsta negru, ochii verzi, gura roșie. Şi deși se vede că ai suferit, fața ta e liniștită. A fost înfrumusețată de suferință”.

Stau sprijinită de șemineu. Se uită la mâinile mele. Sar dintr-odată înapoi și împing bolul de cristal, dându-l de perete. Bolul se sparge și apa se varsă pe jos. Nu știu ce semnificație are asta.

El spunea: „În iunie, când pleacă Hugo, trebuie să vii pe Riviera cu mine. Lumea o să te ia drept amanta mea, cu siguranță. O să fie încântător”.

Vorbește despre bolile familiei Nin ca și cum s-ar mândri cu ele, aproape ca despre o proprietate a familiei Nin. Ficatul Nin, reumatismul Nin, paloarea Nin. Injectează până și umilințele noastre cu mândrie. Mândrie. Mândrie. Şi realizez deodată enormitatea mândriei mele identice. Numai că eu prefer să o exprim prin umilință. Eu sunt umilă, dar cu cât sunt mai umilă, cu atât mai mândră Mi-e

esența, esența dură a familiei Nin, ce disprețuiește lumea care o rănește. Cât de profund sufăr de sărăcie, de umilințe, atât de profund încât numai o mare mândrie poate explica rănile, adâncimea rănilor. Dacă n-aș fi mândră nu aș fi atât de fatal rănită. Iert ofensele, dar și în asta e un dispreț față de lume. Iert și mă simt superioară. Mă umilesc pentru că îmi cunosc mândria. Sunt prea mândră ca să mă dăruiesc, să am încredere, să mă dezvălui; prefer scrisul ezoteric, un jurnal secret, o pasiune singulară. Prea mândră ca să cedez unor legături banale. Nobil. Totul trebuie să fie mare, nobil.

Când îl văd pe tata simt această mândrie trezindu-se feroce, ca un șarpe. Acum mă simt ca o tigroaică! Dincolo de bunătate, dincolo de sacrificii, dincolo de milă, o mândrie arzătoare. Sunt extrem de mândră de tatăl meu!

Înțeleg la el, ca și la Henry, încercarea egoistă a artistului de a găsi protecție la femei (care este, cum spuneam cândva, precum încercarea femeii însărcinate de a găsi un bărbat care s-o protejeze, s-o sprijine. Văd sinceritatea sub gestul aparent calculat. Înțeleg la el, cum înțeleg și la Henry, nevoia de independență, de stimulente, de târfe. Mi se pare că am simțit cum trebuie să interpretez nevoile lui Henry datorită cunoașterii prin sânge a unui tată despre care nu știam nimic conștient, tot ce știam fiind numai distorsionări, căci e limpede că nimeni nu l-a înțeles pe tata - nimeni în afară de Maria, care îl adoră.

Eu și Henry adormim liniștiți, fericiți, în patul arab. Primul meu gând azi-dimineață a fost să-i telefonez tatei: *„Bonjour, mon très, très vieux chêne”.*

„*Farceuse, va*", spune tata vesel.

El crede că mama stă cu mine când Hugo e plecat. Un mincinos împotriva altui mincinos.

Henry e cel care coboară la micul dejun în timp ce eu îi telefonez tatei.

Când am spart bolul de cristal și apa s-a vărsat, spulberam oare o viață artificială, ireală, reținută și lăsam viața să iasă și să curgă? Catastrofă și curgere.

Tata a spus: „Nu eram îngrijorat că aș fi bătrân - știu că nu sunt bătrân. Dar eram neliniștit să nu vii prea târziu - când voi fi bătrân. Neliniștit că s-ar putea să nu mă vezi plin de vitalitate, râzând și capabil să ce fac și pe tine să râzi...”

Şi deodată am simțit o undă de admirație pentru Dublul meu! Regretam anii în care nu l-am cunoscut, n-am învățat de la el. Eram mândră și sufeream fiindcă nu mă ridicasem la înălțimea idealului său când am venit de la New York. Mă simțeam nepregătită. Mă temeam să nu-l dezamăgesc. Pe lângă iertare, era mult din nevoia de a-i oferi tatei tot ce era mai bun în mine. Când m-am simțit puternică, am simțit că sosise timpul. Dar dacă aș fi fost umilă aș fi putut învăța de la el.

Singură am devenit ceea ce sunt, și abia acum pot să mă dăruiesc. Totuși am multe de învățat de la tata. După cum am avut multe de învățat de la Henry.

Henry. Henry pictează acuarele pentru mine. Vorbește și regulează. Se bucură de liniște cu mine. Uneori însă suntem în prag de ceartă. Henry, în dispoziția lui îngrijorată, îmi atacă impermeabilitatea aristocratică, îi vine să spulbere această ultimă superioritate. Henry a fost întotdeauna un pic deconcertat de comportamentul meu. Zice că în prima seară când a venit cu June stăteam regește deoparte, impresionantă. Cu cât sunt mai timidă, cu atât devin mai regească.

Ne-am tachinat și am glumit. Eu am spus: „Poți să distrugi orice în afară de asta. Întotdeauna voi fi bună cu oamenii, dar niciodată familiară”.

Stau lângă foc pe pernele portocalii. Henry pictează. Pe podea sunt acuarele, pe masă și pe birou sunt cărți deschise, însemnări, manuscrise. Cu Henry sunt mereu în Paradis.

> *Din una dintre scrisorile lui Henry:* Acum văd că pot să termin ceva cu adevărat. Înainte, totul era avortat ba de una, ba de alta - de mine, presupun. Acum nici măcar un cutremur nu m-ar putea împiedica să-mi duc planurile la bun sfârșit... Nu pentru Lawrence, ci pentru mine însumi fac loc... Îl voi pune pe Lawrence pe linie moartă în ochii dezgropătorilor de cadavre smiorcăiți care scriu despre el. Dacă l-am îngropat, măcar l-am îngropat de viu.

14 mai 1933

Henry și cu mine dormeam duși azi-dimineață devreme, când am auzit soneria. Henry a fost cel care s-a neliniștit, s-a trezit imediat, cu o intuiție ciudată. Tocmai voiam să-i spun, cum îi mai spusesem și în alte dăți: „Nu-ți face griji. E brutarul sau lăptarul”. Dar deodată am auzit vocea lui Hugo vorbind cu Emilia. Era pe cale să intre repede. Henry a sărit din pat și și-a adunat hainele. Am ieșit în grabă că să-l întâmpin pe Hugo pe scări, să-l opresc, să-i dau timp lui Henry să ajungă în camera de oaspeți. Cotitura scărilor ne-a salvat. La jumătatea drumului l-am întâlnit pe Hugo și l-am sărutat, încercând să câștig timp. Încă două trepte dacă mai urca, I-ar fi putut vedea pe Henry trecând.

Apoi am venit sus. Dar Hugo văzuse haina și pălăria lui Henry în hol. Pe față i-a apărut o expresie profund bănuitoare și mânioasă. Nu mai văzusem niciodată o astfel de expresie pe fața lui Hugo, *de parcă ar fi știut totul.* A spus:

— Cine e aici, Henry?

I-am răspuns:

— Henry a venit să mă vadă ieri, și cum era seara liberă a Emiliei mi-a fost frică și a rămas pentru că Mi-era frică.

Apoi m-am întors în pat, tremurând, și am început să vorbesc, să vorbesc. Am avut intuiția de a vorbi despre tatăl meu, delirând despre farmecul lui, despre asemănarea dintre noi, până când Hugo, care fusese gelos pe tata, a început să se enerveze pe tema asta. Am încheiat eu:

— Sâmbătă, când a venit tata, s-a oferit să rămână să-mi țină companie. Ai fi preferat asta? Henry mi s-a părut o perspectivă mai puțin periculoasă.

Dar el a spus:

— Mi s-a părut că-l aud pe Henry fugind din camera ta.

— Ce imaginație ai! Crezi că dacă ar fi să te înșel aș face-o atât de ostentativ?

Avea nevoie să creadă, bietul Hugo. Voia consolare, sprijin, protecție, siguranță, pentru că era obosit și îngrijorat de probleme bănești. I-am dăruit o imensă tandrețe. I-am calmat temerile, îndoielile, geloziile. S-a dus la serviciu aproape vesel. I-am făcut cu mâna de la fereastră. Apoi m-am dus în cameră la Henry.

Henry și cu mine ne-am reluat munca, lectura. Apoi a telefonat tata:

— Trebuie să vin să te văd, fie și numai pentru o oră.

A trebuit să mă grăbesc cu prânzul lui Henry.

Nu-mi plăcea să-l fac pe Henry să simtă că-l goneam. L-am sărutat, scuzându-mă pentru că trebuia să mă duc să-mi schimb rochia.

— Viața ta e ca o piesă de teatru, a spus Henry. Acum actul următor. Cât de repede poți să te schimbi...

În timp ce mă odihnesc zece minute, vine în camera mea. Stătuse lângă foc, meditând, cu un

pahar de lichior. Intră și se plimbă de colo-colo, spunând:

— Ascultă, Anaïs, dacă lucrurile sar în aer, lasă-le să sară. Nu încerca să le cârpești. Nu-ți face griji în privința mea. Pe urmă poți să vii la Clichy și o să ne descurcăm cumva. Nu fi neliniștită sau terorizată. O să-mi pară bine dacă lucrurile sar în aer. Așa trebuie.

Această afirmare a lipsei de teamă de consecințe la Henry, care pentru prima dată se bucura de o securitate care îi permitea să lucreze, era o mare ofrandă. O ofertă altruistă. Am fost mișcată. L-am liniștit. Nimic nu mă speria, l-am asigurat. Dar îmi plăcea să-l aud spunându-mi toate astea. A venit lângă pat și ne-am sărutat. Păruse atât de suprem masculin și responsabil.

Îi părea rău pentru mine. Ultimele mele cuvinte au fost:

— Nu sunt îngrijorată pentru nimic.

Doar obosită.

Şi vine tata, strălucitor, și ne înțelegem unul pe altul, așa că e miraculos. Văd echilibrul care e baza firilor noastre. O să mă împiedice tata să mă eliberez? Mi se pare că atunci când suntem împreună suntem amândoi *mai puternici*, ca atunci când sunt împreună cu Henry.

Şi tata e gelos pe jurnal. „Singurul meu rival“, spune.

Henry remarcă din nou că nimic din casa mea, oricât de frumos, nu este inutil. Henry m-a văzut bătând cuie, reparând mașina de scris, aranjând o lampă, creându-i confort. „Ce cap ai", zice. Deodată, ieri, i-am spus că nu m-ar deranja deloc să nu fiu creativă în artă, că aș fi mulțumită să-i pun la dispoziție talentul meu de a trăi, să-i fiu de folos în munca lui. Nu am vreo ambiție personală imensă de a avea o „operă" - numai de a

trăi și de a supune această viață iubirii mele, creatorului, Henry.

Încrederea lui Hugh n-o să mai fie niciodată aceeași. În subconștientul lui există acum o îndoială. Nu pot să uit ce față avea în dimineața aceea. Am pierdut orice simț al siguranței. *Ştie.* Avea aceeași privire ca Henry Hunt în seara în care Louise s-a întâlnit cu amantul ei la cabaret - o privire înverzită, mânioasă, plină de ură. Mă îngrozește. Îi scriu lui Henry: „Nu a fost nici o catastrofă, dar nu va mai fi încredere. Nu vreau să-ți fiu vreodată o povară. Sunt hotărâtă să te bucuri întotdeauna de siguranță și de independență. Viața mea e supusă nevoilor tale. Se învârtește în jurul nevoilor tale".

Îi scriu lui Artaud, trimițându-i niște bani.

Mi-am dat seama că *plăcerile* dragostei nu înseamnă nimic pentru mine fără tot restul. Întâlnirile „de la cinci la șapte" nu-mi provoacă nici o plăcere. Ceea ce îl anulează definitiv pe Allendy și toate celelalte jocuri. Asta-i lucru stabilit. În vis îl umileam pe Allendy pentru că se gândea la viață ca la un joc.

Plăcere în altă parte. Plăcere în a-l elibera pe Artaud de subjugarea față de nevoile materiale și, mai presus de orice, a-l elibera de senzația că lumea este împotriva lui.

Îmi amintesc ironia lui Allendy: „Să nu te joci cu Artaud. E un dezmoștenit al sorții, e prea nefericit".

E întotdeauna atât de brutal și de direct, crezând că tatăl meu vrea să se culce cu mine, mereu pripindu-se să tragă concluzii și sărind peste toate etapele, așa cum Henry' sărea peste toate constelațiile de lesbianism. Amorul fizic este cel mai puțin important și cel mai evident, cel mai nesatisfăcător și mai stupid mod de a-ți imagina continuu viața.

Îmi spun că-l tratez cu cruzime, cu meschinărie pe Hugh. Mă gândesc la loialitatea lui și mă simt meschină. Mă gândesc la viață și simt că o sacrific expansiunii mele. Mă pregătesc să-l iubesc. Toată după-amiaza meditez la calitățile lui. II văd studiind astrologia, semănând atât de mult cu un sfânt. Aud mașina, pașii lui, vocea lui. Îl întâmpin zâmbind. E tânăr, senin. Dar însetat, prea nerăbdător, prea crispat. Mă las în voia mângâierilor sale. Trupul meu e atât de indiferent. Dar în fața dorinței lui, acum, mă revolt. Detest să-i simt gura pe a mea. Şi durerea, gesturile grosolane, neîndemânatice, mereu ca o violare. Fața mi se schimonosește de durere. Trebuie să-mi ascund fața; iar suspinele și strigătele de durere mă prefac că sunt suspine și strigăte de plăcere. Din fericire, e rapid, ca o pasăre cu gheare mari, și eu mă zbârlesc toată de ostilitate, de dezgust. În momentul ăsta îl urăsc. Toată dorința mea de a fi iubitoare este anihilată. Aș vrea să-l rănesc. Trebuie să-mi repet: „El nu știe, el nu știe ce tortură e“. Dar îl urăsc. Şi dacă, puțin mai târziu, pierde ceva sau mă roagă ceva, simt o imensă iritare la gândul tuturor micilor sale defecte, o furie pentru că este neatent, încuiat, neglijent, uituc. Toate micile defecte par insuportabile deoarece nu-l iubesc. Îmi vine să scot flăcări pe nări. Mă spăl repede, cu furie. Simt amărăciune. Am obosit să mă controlez în dragoste. Am obosit să mă prefac. Nu-mi simte răceala corpului, împotrivirea? De ce mă dorește atât de încăpățânat, atât de orbește? Nu simte nimic. E ridicol, și deopotrivă dezarmant.

Viața noastră împreună e un mormânt. Când aud muzică mă imaginez ieșind violent la suprafață. Pur și simplu ieșind la suprafață. Plângând, țipând, urlând adevăruri, înnebunind.

Hugh stă liniștit la lumina veiozei, trasând horoscoape. Inocent. Fără nici o vină. Orb. Pustiu. Ici-colo câte o insuliță vie în el, câte o zonă

vibrantă, dar mari spații de indiferențe goale, de letargii. O parțială orbire și surzenie. Poate că am ales asta ca antidot la hiperconștiența mea. Dar acum am depășit această nevoie de cocoloșire, de liniște pasivă, de loialitate, totul. Nu trebuie să-mi las sacrificiul sexual și ura să mă conducă la nedreptate. Dar nu e de mirare că-mi doresc un război, un cutremur care să ne despartă.

16 mai 1933

Discuție cu Joaquin, plimbându-ne orbește și sălbatic în jurul lacului. Cuvinte. Fără să vedem nimic, absorbiți total de durere. Îl implor pe Joaquin să nu-și judece tatăl, pentru că atunci m-ar judeca și condamna pe mine. Joaquin furios, spunând că nu există nici o asemănare în aspectele esențiale - numai în amănunte. Tata trăiește într-o lume non-umană. Dar și eu la fel! Deodată însă îmi amintesc de Henry și mă topesc. Şi Joaquin spune: „Vezi, vezi, tu ești umană!”

Joaquin a vorbit despre conștiința deficitară a tatei (tata încă mai încearcă să se justifice în fața oricui pentru că a abandonat-o pe mama). De când datează crima? Care a fost crima? Ştiu că atunci când mă acuz de scrupule morbide în ce privește comportamentul meu față de Hugh nu e din cauza unei acțiuni sau a alteia, ci din cauza unui sentiment fundamental de vinovăție care se află la rădăcina tuturor stânjenelilor și scrupulelor noastre exagerate. De fapt un morbid simț autocritic. Ca, de exemplu, când îi spun lui Henry despre dificultățile noastre financiare și apoi cumpăr, cu nouăsprezece franci, micul castel de sticlă de la *Les Ruines*[5] Sunt atât de chinuită de remușcări încât când se uită la el spun că mi l-a dat cineva. Sunt conștientă de violența cu care mi-am dorit acest obiect, această bagatelă, de faptul că atunci

când l-am luat nu m-am gândit decât la dorința mea, că imaginația mea era vrăjită, și că atunci când m-am trezit nu m-am bucurat că mi-am satisfăcut capriciul.

În alte zile însă car sacoșe grele pline cu cărți pe care să le vând ca să-i fac rost lui Henry de cărțile necesare muncii lui. Port sandale uzate și am numai două cămăși de noapte, dar îi trimit lui Artaud două sute de franci, stârnind astfel mânia lui Hugh. Cred că povestea cu bagatela de nouăsprezece franci explică multe dintre minciunile tatei. Se teme să nu fie judecat, nu din cauza amănuntelor din viața lui, ci din cauza unui adânc și tainic sentiment de vinovăție care-i colorează și pătrunde întreaga viață.

Hugh spune: „Nu poți să te duci pe Riviera cu tatăl tău. Tu îmi aparții mie”. În afara sexului, îndată ce posesivitatea sexuală ia sfârșit, pot fi din nou tandră. Încep să mă gândesc la cheltuieli și sunt gata să renunț la călătorie.

Cred că în loc să fim niște delincvenți cinstiți, tata și cu mine am fost prea lași ca să ne trăim viața curajos și neabătut. Adică indiferenți la sentimentele altora. Există în noi, ca și în Henry, o esență trădătoare, non-umană. Dar nu îndrăznim s-o expunem, să trăim conform ei. Facem mereu compromisuri cu viața umană. Tata a suportat-o pe mama unsprezece ani. Henry a fost obligat de June să-și părăsească soția și copilul, și mai mult sau mai puțin de mine să o părăsească pe June.

18 mai 1933

În dimineața de după discuția mea cu Joaquin, m-am trezit vomitând, și o zi întreagă am fost chinuită de febră, letargie, frisoane, o senzație că eram otrăvită; atât de slăbită încât am plâns când m-a sărutat Hugh. Henry s-a oferit să vină, dar nu

voiam să-l văd. Henry e numai pentru zilele mele curajoase. Henry mă iubește egoist, așa cum îl iubesc eu pe Hugh, nu pentru mine însămi, ci pentru ceea ce îi ofer. Când sunt bolnavă simt că nu-l pot înfrunta pe Henry - că n-ar avea răbdare cu fragilitățile mele. Fiindcă împreună cu boala trăiesc și o criză de hipersensibilitate: mă îndoiesc de toată lumea, mă tem de toată lumea, în afara lui Hugh. Joaquin îmi telefonează, pentru că se gândise mult la mine. Mama *face* diferite lucruri pentru mine, croșetează și face comisioane pentru că are remușcări și o dorință inconștientă de a compensa lipsa de înțelegere. Îi sunt mereu îndatorată, numai pentru *lucruri.* Dar nu mai sunt sclava datoriilor mele.

Allendy nu a făcut nimic pentru hipersensibilitatea mea. Stăteam culcată și ascultam muzică, zdrobită de toate, oribil *expusă*, plângând de recunoștință pur și simplu pentru că-l aveam pe Hugh, o casă, un pat, pentru că puteam sta undeva la adăpost. În febra mea mă imaginam rătăcind pe străzi, dată afară de Hugh din cauza lui Henry, toți fiindu-mi împotrivă. Allendy furios și neiertător. Henry ocupat cu o curvă. Toți cruzi. Eduardo rece, ca un pește; mama acuzatoare, veninoasă, neiertătoare, moralistă; tata critic, temându-se că o să-mi distrug viața. Hugh și Maria cei infinit superiori pentru că *numai ei au iubit.*

21 mai 1933

Revenire înceată și regăsirea bucuriei de a trăi, după ce am atins adâncimile slăbiciunii și ale delirului interior. Soare! Căldură! Orc lungi de somnolență. Vocea sudică a lui Henry la telefon. Euforie. Baie. Bucuriile apei, ale prospețimii. Trup sănătos și ușor. Imediat mă gândesc că probabil Henry are nevoie de bani. Henry. Şi îi scriu o scrisoare tatei. Moleșeala dulce a unei zile de vară.

Tatăl meu, tatăl meu. Pudră, parfum, rochia italienească (o catifea neagră recombinată cu un corsaj pufos din catifea verde-albăstrui punctată cu auriu). Cine e? Deschideți ușile! Casa e aranjată de sărbătoare, plină de muzică, cu o aromă artificială de portocală. O e, *Anaïs* Gustavo, radios; și Nestor, cu o față negroidă încântător de animalică, cu ochi proeminenți, de un negru strălucitor, marele pictor al apei și al pământului.

Bucuria pe care o aduc ei! Gustavo spune: „Tatăl tău, care era un bărbat ce nu se dăruia niciodată, nu mai e același. Tu ești de fapt prima *aventure sentimentale* a tatălui tău. L-ai făcut praf, Anaïs“.

Eu șed absolut nemișcată, inundată de bucurie, înfiorată, exaltată, aproape murind de bucurie în sfârșit pot sa dăruiesc! Tot ce am în mine e dorit. Şi nimeni nu știe încă tot ce am. Cu cât îl iubesc mai mult pe Henry, cu atât sunt mai plină! Inepuizabilă. Şi pot să-l iubesc pe tata. Are nevoie de mine; nu se poate *confrunta cu sine însuşi.* Eu am înțelepciunea de a-i dărui bucurii, o nouă experiență, un stimulent. Viață! Am daruri pentru tatăl meu, și el tânjește după ele. „*Nimeni*, *nimeni, nimeni*", a spus el în fața tuturor, „nici măcar Maria, nu mi-a oferit senzațiile pe care mi le-a oferit Anaïs". Bietul tata. Într-o singură clipa am înțeles atât de mult, atât de mult, încât am fost copleșită. Voiam să se întoarcă imediat. Am stat de vorbă destul de însuflețit cu Nestor și Gustavo despre *credință*, credința care creează miracole. Miracole. Cred în magie, în miracole! Totul e bizar de frumos, îți taie răsuflarea. Viața îmi taie răsuflarea.

Joaquin a venit și ne-a surprins. Mi-a scotocit prin birou, a citit scrisorile tatei, s-a uitat la fotografia tatei și mi-am amintit vorbele lui Gustavo: „Între ăștia doi nu poate exista armonie. Orice încercare de *rapprochement* s-ar sfârși într-o

tragedie. Pe tine te iubește. Cu Joaquin e ca în cazul unui compozitor al cărui fiu e tot compozitor. Joaquin n-o să-și iubească niciodată tatăl".

Și se teme de influența tatei asupra mea, de faptul că o să-i fiu răpită de tata.

> *Către tata*[6]*:* Toate descoperirile pe care le-am făcut despre viața ta și despre tine se potrivesc cu ceea ce mi-am dorit atât de profund ca ele să fie. Îmi dau seama că le-am căutat nelămurit la alții, dar tu, numai tu umpli marele gol pe care l-am aflat în lume. Ştii ce însemna cristalul sfărâmat? El reprezenta lumea ireală în care trăiam. Barca, marea. Întotdeauna mi-am dorit să plec, să las lumea în urmă. Când te-ai întors, realitatea a devenit frumoasă, complet satisfăcătoare. Am spart imitația, visul - lumea artificială, congelată, moartă. După cum ai scris și tu însuți, „Reînviată”!

Mă gândesc întruna la tata. Nu am de gând să mă mai abțin. Gata cu frânele! Am realizat că i-am deschis scrisoarea cu aceeași emoție cu care le deschideam pe ale lui Henry[7]:

> Mai presus de orice, vorbește-mi despre planurile lui Hugh, căci visez la evadarea noastră spre soare și la a te avea numai pentru mine câteva zile. Amândoi merităm această bucurie divină. Inimile noastre, arse de toate flăcările, vor înflori fericite. Sămânța benefică va trimite mlădițe puternice, sănătoase sub căldura arzătoare a sufletelor noastre resuscitate. Fugari de un trecut dureros, venim unul spre altul ca să ne refacem unitatea sfărâmată... Dar această extraordinară comuniune va necesita ore întregi de revărsare neîntreruptă, în singurătate, între cer și pământ. Zeii nu vor fi

cunoscut vreodată fericire mai mare. Fii binecuvântată, Anaïs, în veci.

În seara asta sunt tristă. Chinuitoarele ironii ale vieții. *I-am dat lui Henry tot ce-şi doreşte tatăl meu.* Dislocări. Nu-i pot da tatei acum aceeași plenitudine a pasiunii. Sunt împărțită. Totuși este adevărat că iubeam în Henry asemănările cu tatăl meu.

Răspunsul, reacția, vine când m-am consumat dorind.

Dar acum sunt încă mai bogată decât majoritatea făpturilor. Destul de bogată ca să-i întorc tatei dragostea, dacă nu chiar s-o depășesc!

Visez să-l fac să trăiască, să simtă, să uite de el, să cunoască bucuria, elanul, o dăruire totală, căci eu cunosc toate bucuriile dăruirii de sine.

Recunoștința mea e debordantă. Încet, încet, îl desprind de mine pe Allendy. Spunea că se teme să nu-i cedeze mintea, că era cuprinsă de vertij, de întuneric! I-am redat siguranța, seninătatea, atât de prețioase pentru el. Dar i-am dat și momente de vertij. O „amantă delicioasă", a spus el, implorându-mă să nu-l abandonez de cot. Mi-am dat seama că femeile nu trebuie să pretindă sexualitate de la Cristos și creatori. Blândețea lui Allendy era minunată, o moliciune lipsită de sex, doar milă. Îmi arată o pisică vagaboandă pe care o iubește dar n-o poate păstra. Allendy este o femeie.

Ca să mă înveselească în timp ce eram bolnavă, Henry mi-a trimis o copie după o scrisoare către Emil în care își descria pe larg exuberanța, starea de bine, bucuria, plimbările cu bicicleta.

Mi-am ascuns de el depresia. Am trimis după el când m-am simțit *bine.*

Când am vorbit cu el a fost rece, aspru - ca un om care nu este interesat de nimic altceva decât de propria lui viață, de munca lui. I-am văzut fața și

m-am oprit. Am spus: „Ești într-unul din momentele tale de răceală”. Era atât de gol, atât de acaparat de sine. Am tăcut. M-am retras în mine. Am încercat să uit totul. Ceva murise în mine. O, atât de profund, profund egoist. A lăsat capul în jos. Îi părea rău, dar cumva lipsit de intensitate, pur conștient. Nu-i păsa. Deodată tot egoismul acumulat m-a copleșit. Toate acestea le-am realizat într-un singur minut, așa cum unui om care se înecă îi trece prin fața întreaga viață. Iubirea egoistului suprem pentru femeia pe care o poate folosi.

Am început să tremur. A trebuit să fug în casă. El a rămas în grădină, placid, orb. I-am cerut să mă lase. A spus: „Mi-ai văzut latura urâtă”.

Eram zdrobită de ceea ce văzusem.

I-am scris o scrisoare, acuzându-l. O revoltă teribilă, cu atât mai teribilă pentru că îi scuzam constant egoismul: Artistul ! Artistul! Monstrul!

Nu știu ce s-a întâmplat cu mine. Ceva s-a frânt, credința mea, orbirea mea. Sunt obosită, cumplit de obosită de durere. Vreau dragostea pe care o merit. Nimic mai puțin. Am obosit de moarte să dăruiesc, să mă golesc. Devotament continuu față de Henry. Binele lui, un țel perpetuu, fix pentru mine.

Se afla într-o perioadă creatoare a vieții lui, și a ales femeia care cerea puțin - o zi pe săptămână de omenie!

Cât de rece poate fi căldura fizică, în profunzime: toate mângâierile lui Henry, nimic. Cenușă. Îmi revin în minte toate vorbele lui June: „Eu m-am dăruit total, și el m-a rănit, m-a înșelat. De asta am căutat refugiu la Jean".

Totul se prăbușește în jurul meu. Scrisorile către prietenii lui după câteva zile petrecute la Louveciennes - niciodată vreun cuvânt despre *mine,* numai ce a *obținut*, ce a *câștigat*, ce a învățat sau a descoperit. Louveciennes este o hrană. Eu

sunt o hrană. Dragostea mea este o hrană. M-am săturat, m-am săturat de moarte!

Când există tandrețe sau milă sau grijă, sunt *de moment.* Firește, în *prezența* mea aceste lucruri înfloresc și eu cred în ele. Am crezut în vorbele lui. A fost suficient să spună: „ Vreau să-ți dăruiesc".

Dar e cinstit cu privire la toate astea. Ştie. Ştie că nu *susține* nimic. Că în centru este întotdeauna *el.* De asta detestă americancele - pentru că ele sunt egoiste, reci, îndrăznețe, știu să se apere. Nu le poți înrobi. Eu am fost o sclavă.

Astăzi sunt rebelă. Bineînțeles, s-ar putea să-l iert. Eu întotdeauna *iert.* Dar vreau să se sfârșească farsa - farsa dragostei. Am văzut atât de limpede urâțenia din Henry, limitarea. Trebuie să mă eliberez, să mă salvez. Dumnezeule, vreau să iubesc, vreau iubire!

Hugh e la Londra. L-am văzut pe Steele. Am acceptat o invitație la el acasă. Eram destul de slabă încât să mă duc la Henry să-i spun: „Sunt terminată - sunt terminată". Nu era acasă. Mi-a telefonat. Dar mi-a telefonat pe la trei, după ce a tras un somn bun, probabil.

M-a sunat din nou: „Nu înțeleg toate astea! Nu știu despre ce e vorba. Ieri m-ai gonit de parcă aș fi fost grădinarul tău. Vocea ta sună rece și poruncitoare. Mă sperii!"

Obtuzitate. Inocență. Asta e întotdeauna răspunsul lui: „N-am știut - n-am vrut - n-am crezut niciodată". El, care e atât de susceptibil, se simte atât de ușor umilit, este *insensibil* la sentimentele altora. Există în el întinse zone insensibile în ce-i privește pe alții. *Niciodată nu reușește să-i înțeleagă pe alții.*

27 mai 1933

A venit Henry. M-am așezat pe canapea și cu voce joasă i-am adus îndelung acuzații, reproșuri. Nu cu mânie, ci foarte trist. Ori de câte ori spuneam „Nu mă iubești", aproape că-i venea să râdă.

Dar după o vreme era zdrobit. A lăsat capul în jos: „N-am știut că sunt atât de rău". Acest lucru spus pe un ton grav, cu capul plecat, cu venele umflate sub pielea lui delicată. N-am putut suporta. M-am dus lângă el și am îngenuncheat. Mi-am ascuns capul între genunchii lui și am început să plâng. Henry mi-a sărutat ceafa. Apoi a spus: „Anaïs, despre egoism nu știu ce să zic. N-am știut că sunt chiar atât de rău. Dar că te iubesc, pur și simplu trebuie să crezi, asta-i tot". Ne-am ridicat și m-a sărutat cu atâta fervoare, cu atâta fervoare încât am crezut din nou, am crezut.

Şi m-a întins pe canapea și pur și simplu m-a luat, cu așa un amestec de foame și tandrețe, oprindu-se ca să spună: „Doamne, Anaïs, nu știi cât de mult te iubesc?”

Ştiam. Mai știam și că îndoielile și acuzațiile mele erau exagerate. Fusese rece o zi, dar în adâncul sufletului îi păsa, atât cât îi poate păsa unui bărbat. Era firesc ca el să fie preocuparea vieții mele, dar preocuparea vieții lui trebuiau să fie munca și el însuși, el însuși adâncit în muncă. Fusesem pur și simplu în prea mare măsură femeie. Avusesem nevoie de o dovadă de apropiere, pentru că în cea mai mare parte a timpului trăim o relație atât de independentă, curajoasă, matură.

Bietul Henry! Era covârșit de această scenă. Fusese făcut să sufere. Şi marți îl enervasem. Fusese gelos pe tata și pe Joaquin, pe depresia mea. Se înăsprise. Refuzase să simtă.

Şi-a apărat atitudinea într-o scrisoare, cu înțelepciune. „Ştii, m-ai luat prin surprindere. În mod normal n-ai fi rănită de felul meu egoist de a mă bucura de viață. L-ai savura".

Bănuia că îi ascundeam adevărata cauză a depresiei mele și că era vorba despre altceva.

Era gelos pe jurnal! Se temea de el:

> Ştiu că trebuie să tic umbre în jurul tuturor acelor imagini de lumină pe care mi le-ai citit. Trebuie să fie lucruri crude în jurnal, lucruri mult mai crude decât aș putea recunoaște eu vreodată. Regret profund, profund că te-am dezamăgit ieri. Îți spun însă, totul e încă misterios și confuz pentru mine. Am venit bine dispus, cu intenția de a te lua în brațe imediat și a te iubi frenetic. Şi atunci, cum se întâmplă întotdeauna - nu e ceva nou - intru în casă și sunt conștient că sunt un musafir, chiar dacă unul foarte privilegiat. Nu e casa mea și tu nu ești soția mea. Stai în ușa deschisă și de fiecare dată văd o prințesă care din nu știu ce capriciu secret s-a coborât să-mi ofere dragostea ei. Mă simt un nimeni. Simt că aș putea fi *X. T*otul e un dar. Şi mă cuprinde o delicatețe nebunească și stau acolo și-ți strâng mâna, vorbind despre lucruri comune și-mi spun că e atât de minunat aici și că nimic din toate astea nu e real, că totul nu e decât un vis. Spun asta pentru că, deși știu că merit ceva de la viață, nu merit tot ce-mi dăruiești tu. Şi chiar atunci când vorbesc așa de mult despre mine însumi, ceea ce trebuie să fie teribil de plictisitor pentru tine, probabil este pentru că încerc să mă conving pe mine însumi de realitatea a tot ce-mi aduci tu când stai pur și simplu în ușa deschisă și mă întâmpini. Nu știi ce moment măreț e ăsta pentru mine întotdeauna. Atunci devin atât de uman încât mă fac delicat. Şi așa s-a întâmplat ieri. Răceala mea era delicatețe. Eram înfometat de tine. Îmi venea să-ți smulg hainele de pe tine când m-ai dus înapoi la hamac; îmi venea să te devorez. Dar am stat

în fața ta și am făcut conversație. Am făcut un ocol și m-am rătăcit ca să pot fi cu tine cinci minute mai devreme. Dar tu păreai îngrozitor de fragilă ieri; arătai de parcă ai fi fost bolnavă. Şi am simțit că foamea care mă devora ar fi putut părea de-a dreptul nedelicată. Voiam să ai parte de tot ce-i mai bun în mine. Așa că am stat de vorbă, și ceea ce te-a rănit de fapt a fost că nu te-am luat în brațe. Ei bine, ceea ce m-a împiedicat a fost un tip ciudat de răceală. Nu răceala imaginată de tine. M-am gândit că „sănătatea" mea ar disipa toți vaporii bolii. M-am gândit - și presupun că ăsta-i romantism - că puteam să stau pur și simplu acolo cu tine și să te fac să te simți minunat. Ceea ce voiam ele fapt era să te întind pe iarbă și să fiu cu tine. Sunt încă naiv și stângaci. Te-am lăsat uluită, oarecum mulțumit că m-ai alungat așa - pentru că îmi place și când faci pe marea doamnă spaniolă cu mine! (Henry scriitorul privind marea scenă! E amuzant: el, în costumul lui de biciclist și eu în dantele, cu capă, poruncindu-i să mă lase în pace!)

În timp ce coboram m-am simțit foarte fericit, fiindcă mi te imaginam ducându-te sus și mai scriind câteva pagini la „Alraune“. Şi dacă gonirea mea în felul ăsta te-ar ajuta să mai scrii ceva, Anaïs, atunci îți stau oricând la dispoziție. Poți să faci oricând din mine un preș uman - pentru *arta ta.* Asta ar trebui să-ți dea ceva satisfacție, Anaïs. Căci cred că ești un mare artist. Cât despre personalitatea ta... ai o personalitate extraordinară. Chiar dacă n-ai fi ținut nici un jurnal... sunt zile, ca ieri, când nu știi ce ești, artist, ființă omenească, personalitate sau autoportret... și atunci îi faci pe alții nefericiți. Dar nu-i nimic. Aprob asta.

Tu *trebuie* să-i faci nefericiți pe alții din când

> în când. Ai momentele tale proaste, ca noi toți... și când i-am scris scrisoarea aia exaltată lui Emil despre a fi străbătut de Sfântul Duh, mă gândeam în sinea mea ce bizar e că aruncăm totul pe umerii Sfântului Duh. Tu ești Sfântul Duh din mine. Tu mă faci să înmuguresc.

Firea lui bună, simplitatea, umorul lui m-au înmuiat. După aceea am râs de scena pe care o făcusem. El a citat din Lawrence: „N-ar trebui să ne răsfățăm unul pe altul. Ar trebui să stăm pe picioarele noastre".

Am apărut pe neașteptate la ușa lui Henry sâmbătă, la miezul nopții, după cina la Steele, abandonându-i atât pe Artaud cât și pe Steele, și am așteptat așezată pe prețul de la intrare. Henry a sosit și era răcit. Şi deși făcea pe durul, încetul cu încetul s-a *topit* complet în brațele mele, a devenit blând și tandru, *dorindu-și* dragoste, dorindu-și să fie răsfățat, exagerându-și răceala! Şi am râs și ne-am regulat și ne-am tachinat unul pe altul. Şi ziua de sâmbătă a fost magică. Aveam un comision de făcut, și Henry și-a început joaca de a mă urmări până la întoarcerea lui Hugh. Am cutreierat prin oraș ca doi sudici, ca niște convalescenți, spunea el, foarte apropiați, foarte tandri, foarte sentimentali. Am mâncat când ni s-a făcut foame, în rue de l'Abbe Groult, într-un mic bistro - șuncă și salată și brânză - și eu m-am îmbătat cu un singur pahar de vin alb. Vedeam razele de soare licărind prin bolta făcută de frunzele copacilor, când în realitate ziua era cenușie. Simțeam și vedeam lumină și căldură constantă. Am vrut să-i fac lui Henry un cadou pentru că era răcit și mi-a mărturisit că tânjea după un fonograf. Ne-am dus împreună să-l cumpărăm. Am adus fonograful înapoi cu un taxi. Ploua și noi stăteam confortabil în taxiul încălzit, atât de mulțumiți, atât de tandri,

atât de aproape. Ținându-ne de braț. Ne-am dus la culcare și am dormit duși în căldura acestui pântece fermecat care ne cuprindea pe amândoi, legănându-ne. Un pântece de căldură, ca o vrăjitorie tropicală. Salata, șunca, vinul, străzile, fonograful, drumurile cu taxiul, patul, toate mustind de o magică mulțumire - plăcerea noastră dublă, care înălța totul. Henry devine expansiv, optimist, lin, strălucitor și frumos, și îi simt bucuria, pofta, plăcerea. Devin înfometată și optimistă. El îmi dăruiește savoarea prezentului. Nicăieri altundeva nu găsesc acest prezent magic, frumos, complet. Când suntem împreună, clipa devine infinită.

Henry spune: „Niciodată nu simt asta când sunt cu Fred. El își cheltuiește toți banii și nu ne distrăm. Mă plictisește". Așa că eu sporesc plăcerea lui Henry prin a mea. Mă întind, mă desfac, simt bancheta bistroului și niciodată n-am mai văzut o maioneză atât de aurie. Niciodată nu mi s-a părut ceva atât de bun. Oamenii care vorbesc ca în *Voyage au bout de la nuit* de Celine. Vocea și gura lui Henry. Beție. Această clipă de gust pronunțat și absolut al mâncării, al culorii, de răsuflare umană absolută, de plenitudine. Căci sunt întreagă acolo, în bistro, lângă Henry. E sfârșitul oricărui zbucium. Nici o părticică din mine nu este detașată, rătăcitoare, deconectată, tragic rebelă, ca o piesa de puzzle care nu se potrivește în imagine, cum se întâmplă în orice alt moment sau loc. O zi întreagă stau cu Henry: o imagine completă, fără regrete, fără trecut și fără viitor. Nici un spațiu întunecat în junii meu, nici un orizont, nici o umbră. Viața cuprinsă într-o zi, și singurul gând din mintea mea este ziua, ora, Henry, taxiul, dejunul, și n-aș vrea să fiu *nicăieri* altundeva, cu *nimeni altcineva* în afară de Henry. N-aș vrea un cent în plus față de ce avem, căci ne ajunge pentru nevoile zilei - și acestea sunt singurele nevoi pe

care le avem. Cât de simplu e să-ți împlinești dorințele și tensiunile de-o viață. Ieri mi-am dat seama de toate aceste aviditățI întunecate - această simplă zi de ieri, încheiată cu somnul nostru greu pentru a ne încălzi în timp ce afară ploua așa de tare. Afecțiunea extremă și simplă a lui Henry - despuiată de orice podoabă și figură de stil - când cu numai câteva zile înainte îi fuseseră stârnite automat vechea furie, vechea ură, pentru că cineva scrisese că June vorbise urat despre el și el compusese o melodramatică scrisoare ce, douăzeci și patru de ore mai târziu, îl îngrețoșa fiindcă *nu asta voia să spună*, și și-a dat seama că trăise ultimele *sursauts* ale unei uri care „e o legătură mai puternică decât iubirea", dar care aduce cu sine fraze și figuri de stil și apoi accese de greață.

Mi-e atât de milă de Artaud pentru că el suferă mereu, îmi dau seama cât de *extrem de rare sunt momentele de bunăstare fizică pe care le-am cunoscut*, *și la fel de rare momentele de bucurie absolută*, și vreau să creez aceste momente pentru alții. Ştiu că nervii și sensibilitatea lui Artaud sunt alinate aici - îmi amintesc cum era Henry când l-am cunoscut, iar acum e o făptură exultantă, plină de bucurie, creativă. Întunericul, amărăciunea lui Artaud vreau să le vindec. Fizic, nu l-aș atinge. Dar flacăra din el, și durerea, pe acestea le iubesc.

29 mai 1933

Zilele astea mă simt continuu și profund sinceră. Mai serioasă ca niciodată, mai mulțumită, mai umană. Nu scriu. Imaginația mea este adormită. Sunt mereu torturată, da, de fantome, dar relativ controlată. Toane. Toanele mele devin mai puternice, mai tiranice. Sunt mai tare stăpânită de ele. Ies la suprafață; explodează. Mai puțin control. Dar o minunată curgere. Pe scurt, atât normalul cât

și anormalul sunt puternice. Simt viața și simt visul, pe amândouă, absolut.

Cicluri de nevroză; dar starea de conștiență mă ține pe linia de plutire. Ce luptă să te menții pe linia de plutire, vesel. Henry îmi dă o scrisoare, și degetele îmi tremură când mi-o întinde fiindcă mă tem să nu conțină una din frazele acelea care mă sufocă - o rană banală, o mică durere, imense pentru mine. Apoi mă întreb dacă eu l-am rănit. E supărat fiindcă plec cu tata. Stă în puterea noastră să întunecăm universul. Nu-i de mirare că sunt atât de blândă cu starea de spirit a lui Artaud, cu autodeprecierea lui.

31 mai 1933

Îmi petrec ziua făcând cumpărături - îmi ia timp pentru că nu am bani, așa încât caut și merg ore întregi! Dar în fiecare zi trebuie să mă duc să-l văd pe Henry. Trebuie. Sunt mai apropiată de el decât de trecutul meu. Îmi place să-i cumpăr lui discuri mai mult decât să-mi cumpăr mie mănușile și ciorapii de care am atâta nevoie. Mă tulbură până în vârful unghiilor să văd camera aia cenușie de la Clichy, cele câteva haine pe care le are, patul ponosit. Simt răceala și tușea lui Henry în propriu-mi piept. Nu mă pot bucura de plecarea pe Riviera. Mă entuziasmează mai puțin excursia, acea aventură plină de culoare, decât fața lui Henry când a spus că e de două ori mai bună cafeaua fiindcă a fost făcută de mine. Rădăcinile mele umane se mișcă precum algele. Îi iubesc atât de mult trupul, chiar și când e bolnav; și numai Dumnezeu știe cât detest boala. Îi simt așa de bine toanele, îi simt toanele inconștiente - umilirea, hipersensibilitatea, morbiditățile. Văd în el aceeași ființă torturată ca și în Lawrence, dar o ființă căreia eu îi aduc pace, durerea minimă)Mă bucură chinul continuu pe care îl simt pentru că mă face

să fiu atât de conștientă, atât de acut conștientă. Cred că dacă am geniu e un geniu al iubirii. Acest jurnal ar putea fi un manual de dragoste, de dragoste pasionată, carnală, de dragoste înțelegătoare, miloasă, maternă, intelectuală, artistică, creativă, non-umană, ca dragostea mea pentru scrisul lui Henry.

Lawrence avea dreptate când scria: „Numai o femeie nesatisfăcută are nevoie de lux. O femeie satisfăcută poate dormi și pe jos".

Glumim pe tema asta. Când Henry îmi cumpără cornuri fine pentru că îmi plac, obiectez: „Nu mă răsfăța, că *sunt satisfăcuta".* Și e adevărat, sunt foarte fericită în pantofii mei scâlciați.

În seara asta, ca în multe alte seri, sunt plină de Henry și zâmbesc gândindu-mă că am început prin a-l adora pe Lawrence și sfârșesc prin a idolatriza un bărbat care seamănă atât de mult cu Lawrence, cu Mellors, cu Somers, de fapt un omuleț puternic, intens, amar, marțial, dominat de instincte, profund uman. Numai că Henry este un *bărbat* mai reușit.

1 iunie 1933

Vizita lui Bradley, care înțelege foarte multe, care a spus multe lucruri interesante. El știe că un artist trebuie să fie egoist, non-uman. Spune că Lawrence era slab; Lawrence a fost ucis de Frieda pentru că era slab - prea uman. Ar fi trebuit să se elibereze, să se salveze. Henry, de asemenea, a stat prea mult cu June. Eu am fost prea umană cu mama și prea umană cu Hugo.

În timp ce Bradley îmi vorbea, mi-am amintit foarte viu cât de des m-am întors la vechea problemă: jurnalul, arta, ce să includ, ce să spun, cum s-o spun. Bradley zice: „Lasă jurnalul deoparte. Scrie pur și simplu așa cum vorbești cu mine".

E adevărat că el mă face să vorbesc! Întrebările lui sunt fără sfârșit. Interesul lui față de mine și munca mea e intens, și sunt mișcată. Mi-ar plăcea să imortalizez totul. Mă simt mândră, misterioasă, ca în fața unui public. Mă doare profund să renunț la mine însămi, la jurnalele mele . Mă simt dezgolită în mulțime. E un chin. Când vorbesc, simt că mint în mod imperceptibil ca să mă acopăr. Mă deghizez. Detest să mă expun cu adevărat. Minciunile îmi par ca niște costume, minciuni mărunte, mai mult deviații, pentru că mi-e frică să nu fiu înțeleasă și mi-e frică de durere. Și apoi ceea ce nu spun vărs în jurnal. Sunt iritată pentru că oamenii nu înțeleg, și e vina mea. Adevărul este că eu nu înfrunt oamenii decât fragmentar.) Henry, care are partea cea mai marc, Hugh, Allendy, Joaquin, tata. Întotdeauna găsesc necesar *le mensonge vital* - acea minciună care mă separă de fiecare persoană. Va avea doar tata întregul, așa cum îl are jurnalul? Ce va trebui să ascund de tata? Mereu un secret, și acest secret creează jurnalul. Și apoi vine la mine William Aspenwall Bradley și mă imploră, în numele întregii lumi, să-mi dezvălui toate secretele.

Înainte de sosirea lui am început să deschid cutiile de fier în care îmi țin jurnalele. Două dintre cutii nu le-am putut deschide. O cheie s-a rupt iar cealaltă se răsucea în gol fără rezultat. Simboluri!

2 iunie 1933

O ființă normală ajunge la fericire și crede în ea, se ține de ea până când se risipește cu totul, dar o ființă anormală nu ajunge decât la o fericire relativă care fluctuează constant.

Încep o zi într-o dispoziție sărbătorească pe care o port ca pe un ou. Numai că, în loc să stau pe el, îl port la piept, expus. Dau fuga la Henry să-l trezesc, să-i ofer oul meu, să-i spun că e o zi

tropicală, să-l scot afara la soare. Îmi ofer starea de spirit ca pe orice alt dar. Dar Henry e deprimat de răceala lui și pentru că cineva bătea cu insistență în ușă. Nu voia să deschidă fiindcă eram eu acolo, și de câte ori cineva bate în ușă Henry crede că au venit să-l ridice, să-l urmărească, să-l prindă. Îi e frică. Toată viața lui a fost urmărit de cineva care îi bătea în ușă - sentimentul că era persecutat. Îi întunecă ziua. Îl face să se furișeze, îl indispune, îl dizolvă. Nu se putea aduna.

Ne așezăm la soare și Henry începe să se plimbe în timp ce vorbește. Îmi cerc să merg în vacanța *noastră* fără jurnal. Ar hăcui jurnalul. Da, pentru că jurnalul este un *personaj.* Din gelozie (se află pe măsuța de cafea) nu vrea să-l citească. Ceea ce revărs eu în el e ca o confidență pe care o fac altcuiva, ca o infidelitate! Şi mă gândesc în sinea mea cât de des am spus că voi trăi fără jurnal, voi ieși din refugiu. Dar n-o fac. Pentru că e adevărat, după cum îi spun lui Henry, că și lui i-am făcut confidențe; dar este la fel de adevărat că nu-i spun decât ceea ce *vrea* să audă, și mai sunt multe lucruri pe care nu vrea să le audă, și *cine* vrea să le audă?

Așa că Henry spune: „Vino cu mine fără jurnal", și jurnalul stă pe măsuța de cafea ca o persoană - un ultim rival. Sunt derutată, pentru că sunt cât se poate de dispusă să fac confidențe numai ființelor omenești, numai că într-un moment sau altul ființele omenești devin preocupate, capricioase, neatente, și interesul se termină, iar în jurnal asta nu se întâmplă niciodată!

Henry însuși a spus astăzi: „Când plecăm, n-o să ne plictisim niciodată - știu asta. Dacă plouă o să ne ducem în camera de hotel și o să te amuz. Mi se pare că n-am făcut destul asta. Am fost mereu atât de preocupat. Niciodată nu ne-am relaxat împreună, nu ne-am distrat. Uneori regret asta".

În același timp, după o după-amiază lungă, îl întreb pe Henry: „Cât e ceasul?” și imediat crede

că mă plictisește ceea ce spunea - numai pentru că trebuie să plec de la el! Şi mă conduce la metrou cu aceeași senzație de tristețe pe care o am eu când cred că am dezamăgit pe cineva și aș vrea să îndrept lucrurile înainte de a pleca pentru că știu că disonanța va rezona în mine, probabil zile în șir.

Vis noaptea trecută: Intru într-o casă în care am devenit servitoare. Femeia mi-e necunoscută. La început este foarte aspră cu mine, zice că singura ei obiecție este că arăt cam ca o *poule* și îmi cere să mă fardez mai puțin ca să nu-i atrag atenția soțului ei. Sunt foarte bună din fire și îi spun că o să mă pudrez și rujez imperceptibil. Ea mă învață cum să fac un desert dintr-o portocală. Mai întâi taie pielița albă din interior în formă de algă și o pune într-un bol cu apă, unde începe să plutească precum o anemonă marină, să se umfle, să se înalțe, să coboare și să se legene. Semințele sunt aruncate și ele înăuntru, și se mișcă precum niște pietre prețioase. Ea continuă să prepare portocala și mă învață cum să coc coaja. Învăț foarte repede și sunt extrem de mulțumită că ne împrietenim. Mă trimite la cumpărături, și mă bucur atât de mult de plimbare, încât uit să iau portocale. Mă opresc la un bar unde văd portocale într-un coș, dar barmanul nu vrea să le vândă. Atrag atenția a doi bărbați care seamănă cu cei doi spanioli din cafeneaua de ieri care s-au arătat interesați de mine când s-a dus Henry la toaletă. Îi ignor, dar când ies vine un apaș și-mi dă 250 de franci, cerându-mi să-l însoțesc într-o cameră de hotel. Seamănă foarte mult cu Carco.

Mă uit la bani și observ că nu arată cum trebuie și îi explic asta spunând:

— Probabil că sunt banii noi care se fac acum. Îi spun, surprinsă: Mi-i dai mie pe toți?

— Şi mai mulți dacă vii cu mine, spune apașul.

Dar încep să mă gândesc că dacă îmi dă atâția bani trebuie să fie pentru că e bolnav, sifilitic, și

refuz.

3 iunie 1933

Stau împreună cu Artaud în grădină. Mi-a pus mâna pe genunchi. Am fost surprinsă de căldura ei. Ne-am aruncat unul altuia o privire deschisă, grea. Amândoi ne simțeam tulburați.

Mai târziu, seara, în timp ce stăteam aplecați asupra unei cărți, Artaud mi-a pus mâna pe umăr. Şi mi-a plăcut. Pare mult mai uman decât bănuisem.

Înțeleg acum pe propria-mi piele această spontaneitate caldă pe care i-o arătam și eu lui Henry. In prima zi în care Henry a venit la noi acasă, i-am spus, indicându-i biroul imaginar de deasupra garajului: „Putem să renovăm locul ăsta și să vii să lucrezi aici". Şi telegrama mea când mi-a scris că slujba sa din Dijon era insuportabilă: „Vino acasă la Louveciennes".

În ambele cazuri, acești doi bărbați care au trăit și sunt cinici la suprafață au fost afectați de simplitatea și felul meu direct de a fi. Surprinși de ospitalitatea mea. Dacă cinismul și experiența lor îi făcea să-mi interpreteze invitația ca pe una sexuală, în același timp tonul meu le impunea o anumită interpretare mai romantică și mai profundă. Ceea ce m-a determinat să-i caut a fost o sesizare rapidă a timidității lor și o intuiție bizar de corectă. Acestea sunt impulsurile în care am încredere.

Când Henry își notează visele în care posedă femei imaginare, târfe sau pe June, sunt geloasă. Dar atunci ce-ar simți Henry dacă ar ști că în visele mele mă culc cu toată lumea? După vizita lui Artaud, a fost Artaud. În vise las să transpară târfa senzuală care sunt de fapt. Henry și cu mine, avându-ne unul pe altul, rareori ne visăm unul pe

altul, sau dacă o facem visăm doar despre cruzimea celuilalt. Sunt momente în viață când simt această pierdere de voință și pierdere de inhibiție morală. Atât Henry cât și eu simțim acest lucru când urmăm doar curentul senzațiilor, al impresionabilității noastre. Acum câteva zile i-am spus că eu și cu el ar trebui să putem capta atmosfera viselor mai bine ca oricine pentru că adeseori trăim în ele, și prin asta înțeleg acea disponibilitate absolută - acea supunere față de o dorință pe care doar noi o simțim.

Pentru noi e ușor să ne supunem. În adâncul ființei mele, mi-ar plăcea să fiu posedată de Artaud, Steele sau Nestor, după cum arată visele mele. Asta e imoralitatea mea feminină inconștientă; marea voință inexorabilă care mă împiedică să o fac e falsă.

Cum ar fi arătat seara asta cu Henry? Hugh și cu mine ne-am dus la un mic teatru ieftin, obscen. Nu era foarte plin. În timp ce așteptam să înceapă spectacolul am stat la bar. Garderobiera mi-a zâmbit - un zâmbet frumos. I-am zâmbit și eu. Ea s-a apropiat și a spus:

— Aveți grijă când vă ridicați să nu vă prindeți rochia în cui - scaunul ăla are un cui, și rochia dumneavoastră e așa de frumoasă.

I-am mulțumit. Am început să stăm de vorbă. Mi-a spus povestea vieții ei. Am comparat prețurile rochiilor noastre. Barmanul mi-a dăruit un trandafir. Fata a venit când ne așezam în stal și mi-a atins încheietura mâinii:

— Veniți, vă așez în rândul al treilea.

L-am rugat pe Hugo să-i dea zece franci. A făcut-o foarte serios. I-am spus:

— Ar fi trebuit să zâmbești. Acum mai dă-i zece, dar zâmbește.

— Trebuie să zâmbesc? a zis Hugh. N-am făcut-o decât ca să fii tu fericită.

Henry începe să nu mai vrea să știe. O dragoste mai înțeleaptă? În privința lui June era neînduplecat. În mine are însă încredere. La început am fost deconcertată. Când tata a început să arate o curiozitate intensă, o mare dorință de a *ști totul,* am început să-mi doresc să aibă și Henry curiozitatea asta, deși o senzație mai profundă îmi spune că Henry încearcă să se scuture de durere. Este epuizat de durere, de chinuri, de efortul de a păstra, de a apuca. Acum acceptă viața; este mai resemnat. E mai bătrân. A epuizat într-un sens mai adânc dragostea romantică zgomotoasă. Iar eu nu sunt încă pregătită să mă descurc fără ea. O caut. O Anaïs înțeleaptă atrage o dragoste înțeleaptă. Iar o Anaïs nevrotică, neîncrezătoare tânjește după o dragoste neînțeleaptă.

Îl întreb pe Henry despre toate astea. Zice că e un fel de încredere, că el crede în conexiunea esențială dintre noi - nu a crezut în June (nici June n-a crezut în dragostea fundamentală a lui Henry). Şi dacă crezi, restul nu mai are nici o importanță. Nu tocmai, zice Henry, care a ascultat de sub un fel de carapace ciudată ce aveam de spus despre Artaud - carapacea sub care mă ascund și eu când vorbește el despre alte femei, când fac eforturi să nu mă deranjeze.

Mi se pare că abaterile mele sunt o formă de apărare. Singurele momente când simt o eliberare de dragostea mea prea omenească pentru Henry, singurele momente când sunt femeia independentă și curajoasă de care are nevoie; sunt atunci când sunt angajată în iubiri mai mărunte. Altfel cedez sentimentalismului; vreau să-l învălui pe Henry, iar el are nevoie să fie lăsat în pace - toți bărbații vor să fie lăsați în pace. Menține-te ocupată, du o viață plină, amplă, bogată. E mai bine pentru Henry! Absoluție! Mi-o acord. Totuși, dacă ar fi fost posibil, aș fi preferat să trăiesc numai pentru Henry, să-i fiu de toate, soață, amantă, servitoare,

partener; și atunci Henry s-ar fi săturat de o femeie pierdută în el, pierdută în ea însăși. Nu mă pot împăca, resemna cu viața așa cum este ea. Întotdeauna mă revolt și scot flăcări pe nări - de ce e Allendy, Taurul, Voința pe care o doream, un neputincios sexual; de ce e Artaud dependent de droguri?

8 iunie 1933

Hugh se repede la Londra. Henry vine la Louveciennes. Îl las pe Henry că să-l văd pe Artaud, care mă întâmpină cu o față chinuită:

— Sunt clarvăzător. Văd că ieri nu ai vorbit deloc serios. Imediat după discuția noastră în grădină ai devenit rece și distantă - fața ta a devenit impenetrabilă. Îmi evitai atingerea. Ţi-ai luat zborul. O, ești periculoasă și am știut asta dintotdeauna...

Nu s-a pus însă problema unei iubiri umane.

Dar suntem ființe omenești! E monstruos ce aștepți tu de la un bărbat!

Artaud, știam, era un biet nebun chinuit și mă interesa, dar nu uman; iar el, fiind atât de morbid și atât de hipersensibil, voia și el trofeul pe care știa că îl pretindeau Allendy, Henry și Eduardo, și îl voia pe tot... Nu știu de ce. Stând în Coupole, ne-am sărutat și am încercat să-i demonstrez că eram sinceră, că eram o ființă divizată, că ăsta nu era un joc ci o tragedie - pentru că nu puteam iubi imaginativ și uman în același timp. Şi încetul cu încetul povestea propriei mele „nebunii", atât de asemănătoare cu a lui, l-a mișcat... Căci ființele omenești îi par și lui spectrale, și se îndoiește și se teme de viață. Spunea că-i plac capacitatea mea de a aluneca, agerimea mea, vibrația mea... că eu eram șarpele cu pene... șarpe și pasăre...

Am fost mișcată doar ca o frunză de adierea vântului, nimic mai mult; și eu cât Artaud pleda mai tare, spunându-mi că știa că aveam mulți amanți, cu atât deveneam mai bizar înșelătoare; și cu cât își urmărea mai crunt decepția, cu atât mă prefăceam mai mult; și am stat lângă el, atât de caldă, și atât de nebună, și atât de diferită de alte femei, și atât de tragică... și săruturile nu-mi provocau nici o plăcere... nu erau decât noi pânze de păianjen aruncate în jurul lui Artaud, goale de sentimente și puse în mișcare de o forță demonică pentru a tortura, a se preface și a da o iluzie de apropiere.

Ştiu acum că sunt adusă iar și iar în acest impas și confruntată cu același rezultat, posesia fizică; și că sunt interesată nu de posesia fizică, ci de joc, ca Don Juan, *jocul seducției*, *al înnebunirii al posedării bărbaților nu numai fizic, ci și sufletește* - eu cer mai mult decât târfele.

Astăzi deja mi-a făcut o plăcere diabolică să-l aud pe Artaud spunând: „Am ghicit că Allendy te iubește. Tu îl mai iubești?" Am refuzat să-i răspund la întrebare. În mod clar, azi mă simțeam clasificată, categorizată ca o specie de seducătoare rar întâlnită. Eu nu mă joc numai cu sexul, ci și cu sufletele, cu imaginațiile. O târfă este o târfă cinstită. Eu seduc trupurile și sufletele bărbaților și mă joc cu lucruri serioase, sacre. După cum spunea cândva Henry, eu iubesc sacrilegiul. Sunt un nou tip de vrăjitoare. Bărbații cu vieți serioase, profunde, care nu sunt captivați de târfă, bărbații care sunt cel mai puțin supuși voinței femeii - aceștia sunt bărbații pe care îi posed. Sunt o otravă care nu lucrează numai în carne, ci în straturi mai profunde.! Îl vedeam pe Artaud capturat de preotesele incașe, de șarpele cu pene, de penaj și de fluiditate, de farsă și de blândețe. „Atât de delicată și atât de fragilă", a spus el. Şi m-a privit cu ochi absolut nebuni. Absolut nebuni. „Oamenii

cred că sunt dement", a spus. Am știut în momentul acela după ochii lui că era, și că îmi plăcea această nebunie. Uitându-mă la gura lui, ale cărei margini erau înnegrite de laudanum, o gură pe care nu voiam s-o sărut, mi-am amintit, printr-un curios joc al suprapunerii, de prospețimea absolută a gurii și trupului lui Allendy, de culoarea trandafirie a gurii sănătoase, ca un fruct, a lui Henry, și am știut că eram din nou atrasă spre moarte, mereu atrasă spre moarte, spre sfârșit, spre culmi, spre nebunii. A fi sărutată de Artaud însemna a fi otrăvită, și cunoșteam acești fiori ai vieții spectrale, și mă surprindea că Artaud mă considera caldă și trandafirie, și că încerca imediat să dea o formă, o formă definită, relației noastre. Eram dezamăgită că era atât de concret. Îmi dorisem o dragoste ca a lui Eduardo, care nu cerca nimic de la mine. A spus: „Nu mă așteptasem să găsesc în tine nebunia mea". Vorbea ca un poet, iar eu râdeam în sinea mea gândindu-mă la marea mea sete de poezie. Stăteam oare acolo cu Artaud pentru că revărsa poezie; pentru că el credea în magie; pentru că se identifica cu împăratul roman nebun, Heliogabal; pentru că teatrul lui, scrisul lui și ființa lui se întrețeseau; pentru că vorbea în taxi ca un Hamlet și își dădea părul pe spate descoperind o față înspăimântător de udă și de răscolită? Mi-a captivat imaginația. Guvernează în ca; merge, vorbește, citește, evocă mumiile, decadența romană, drogurile, nebunia, moartea. Şi din nou încercam să intru într-o experiență, să înot prin ea fără a mă dărui, și devenea din ce în ce mai greu. Am intrat în viața lui Allendy; am mușcat o bucățică din ca; am gustat-o, abia am atins-o. M-am frecat de el și am trecut mai departe. Şi, o, amărăciunea bărbatului atât de păcălit de inaccesibilitatea mea! Iar acum pășesc cu grijă în zonele fantastice ale lui Artaud, și își pune și el mâinile grele pe mine, pe corpul meu, și precum mătrăguna la atingerea mâinilor omenești, *urlu.*

Vin acasă și mă minunez de dragostea mea profundă pentru carnea lui Henry, de dragostea pentru gura lui, degetele lui, venele lui, gâtul lui, abdomenul lui alb, penisul lui, fiecare parte a corpului lui. Nu există nici o clipă de răceală sau de retragere, niciodată. Mă topesc pe dinăuntru. Orice altceva este un vis, o fantezie, un joc, inclusiv tiparul, rigidul tipar fatalist care mă constrânge să mă răzbun pe toți bărbații în afară de Henry și Hugh, ca târfa care iubește un singur bărbat și stoarce bani de la ceilalți, rece, fără scrupule.

Totuși i-am spus lui Artaud că nu există vreun calcul în mine, și acest lucru e adevărat. Tot ce scriu astăzi este o explicație a atitudinilor, acțiunilor, discursurilor care la vremea respectivă au fost din toată inima. Discuția mea din grădină cu Artaud era reală. Îmi ascund oare motivele de mine însămi? Am ales oare să mă joc cu Artaud sau nu e adevărat că sunt vrăjită imaginativ și nu fizic?

M-am uitat în oglindă când am ajuns acasă și am văzut tigroaica. Am văzut tigroaica cu ochi verzi și batjocoritori. Şi reci. Reci. Artaud a spus: „O față de piatră".

Când mi-am privit fața și am văzut tigroaica, am încetat să mă îndoiesc de ea. Am acceptat-o. Mi-am privit fața și i-am zâmbit tigroaicei, primitor, tolerant.

— De ce, de ce te-ai oferit să dansezi pentru Steele? a întrebat Artaud.

— Pentru că a spus că îi place dansul.

— Nu, pentru ca știi că te iubește și vrei să-i mulțumești - și apoi să-l rănești.

Fața din oglindă cu acea claritate rece a trăsăturilor, cu ochi transparenți, a spus: „Da". Vreau să admit un adevăr. Nu vreau să maschez tigroaica. „*Bonjour!* Azi ești la vânătoare, Lăbuțe-

Moi, ai? Te furișezi." Noaptea ies și beau apă din râu. Un mister de junglă.

Nu am sentimente. Artaud mă torturează și Allendy mă stimulează. Totuși Artaud a spus: „Știi, cel mai mărunt lucru mă doare imens. Tonul biletului tău, răceala lui, asta mă rănește profund. Mă deprim atât de ușor".

A fost o zi mare pentru mine și Henry. La micul dejun, în grădină, am plănuit să instalăm o tiparniță în spațiul de deasupra garajului și să tipărim cărțile lui. Henry a formulat ideea, care fusese latentă în mine și la care ne gândiserăm uneori vag. Dar el fusese atât de jalnic blocat de editori - atât de umilit, atât de descurajat - încât sunt hotărâtă s-o realizăm. Facem planuri.

Henry lucrează la *Autoportretul* său. E ars de soare. Vrea să vină și să locuiască lângă mine și lângă tiparniță. E absorbit de muncă. Lucrează și mă răsfață și pe mine, și eu stau și fac planuri, visez. Are nevoie de independență, libertate de exprimare ca să se poată dezvolta. Și eu fac planuri pentru o mai mare independență. Henry și cu mine vom face excursii lungi împreună. Vrem să mergem în India. Henry mă conjură să fac tot ce vreau - ce aș putea fi dacă m-aș putea extinde fără limite! Mă conjură să fug de Hugh și de el, să mă dezlănțui. Vorbește impersonal, exaltându-se în legătură cu potențialitățile mele. Dar eu zâmbesc. N-aș putea fugi niciodată de senzațiile mele, de senzațiile că viața nu e libertate, ci dragoste, și că dragostea înseamnă sclavie, și că nici o expansiune nu ar putea însemna nimic dacă trei din patru ființe omenești ar trebui sacrificate. Eu sunt cea care creează legăturile, zidurile, iubirile, devotamentele ce mă împresoară. Eu sunt cea care îmi direcționez viața în canale de supunere față de Hugh, Henry, Joaquin, față de iubiri mai mărunte.

O femeie care nu-l mai văzuse pe Henry de cinci ani, de când trăia cu June, l-a găsit arătând cu zece ani mai tânăr.

Când l-am cunoscut era cu sănătatea la pământ, pesimist și plin de amărăciune, fragil pentru un om care de obicei avea o sănătate superbă, pierdut, frânt. Ne aminteam de perioada asta. Camera în care m-am dus prima dată - mizeria, sărăcia, foametea, marile neliniști epuizante. El spunea că își luase porția de mizerie, război, sărăcie. Era obosit de atâta rătăcit, de atâta vagabondaj. Voia să creeze. Voia seninătate, timp, siguranță. Şi a căpătat toate astea și o mare dragoste pe deasupra.

Iar eu am obținut tot ce aveam nevoie - și eu eram înfometată.

Seara cu Henry în birou a sfârșit într-o discuție infernală. Henry a citit scrisoarea adresată mie de Hugh - și a analizat-o cu ferocitate, i-a analizat tonul lipsit de vitalitate, convențional, tern: „Draga mea... mă tot gândesc ce minunată ești" etc. Eu am scuzat întotdeauna stângăcia în exprimare. Dar Henry ataca neobosit lipsa de conținut a lui Hugh; aspectul lui spectral; consimțirile lui, pe care eu le iau drept înțelegere; frazele lui imitative, docile, terne, automate; conștiența disipată; absența. Şi oricare ar fi fost natura stângăciilor lui Hugh, Henry scoate în evidență adevărul - sunt ca într-o colivie. Hugh nu-mi dă libertatea, toleranța de care am nevoie. Mă acaparează uman. Nu face ceea ce ar trebui să facă dacă ar fi adevărat că-și trăiește întreaga viață pentru mine. Ireal, totul e ireal, tânăr, începătoșat. Numai atunci când îi provoc o mare durere, Hugh se contopește în vitalitate, furie, pasiune (incidentul cu John de la bordul vaporului și sosirea sa neașteptată zilele trecute - expresia memorabilă de pe fața lui).

Tot ce a spus Henry m-a șocat. Aveam îndoieli. Cu toate astea știu că Henry era corect, pentru că în interesul lui ar fi fost să continuu legătura cu Hugh.

În momentul acela eram rece, inumană. Vedeam cum ar putea fi viața mea fără Hugh: o splendoare. Aveam o viziune infernală a libertății mele: o legătură flexibilă cu Henry. Îmi dădeam seama cât de blocată eram de considerații omenești. I-am spus lui Henry: „Ascultă, când o să ți se publice cartea și vei putea fi pe picioarele tale, atunci voi evada; până atunci Joaquin va fi în stare să aibă grijă de mama".

Când am venit la culcare știam că toate astea sunt inutile, că eram incapabilă de așa ceva, pur și simplu pentru că Hugh ar putea să se trezească în mijlocul nopții, cum face adesea, într-o dispoziție morbidă, și să nu mă găsească acolo să-i vorbesc, să-l mângâi, liniștindu-l, adormindu-l.

În ziua următoare Henry a spus ceva gen: „Toată literatura nu se ridică la nivelul tragediilor vieții, luptelor. Ele fac să pălească literatura".

În acel moment literatura ni se părea la amândoi îndepărtată, neputincioasă, iar viața umană insuportabil de însuflețită.

Un singur scop a fost atins cu discuția de aseară. Voi călători cu Henry luni în șir. Am discutat miracolul intimității noastre, cât de prețios este ceea ce ni se întâmplă când locuim împreună, și asta vrem. Asta și libertatea noastră. Dacă m-aș putea mărita cu Henry astăzi, n-aș face-o. Îl vreau liber; are nevoie de asta și de asemenea de intimitate. M-am născut să înțeleg nevoile artistului - probabil pentru că le am și eu!

Până și ironia artistului care lucrează mereu la povestea fostei sale iubiri când e stimulat de ceva nou! Henry e supărat pentru că dragostea noastră l-a stimulat să scrie despre June și Bertha. Iar mai

târziu, când va fi trăit cu alte femei, își va aminti de mine.

Este întotdeauna profund șocat când spun:

— Dacă aș locui cu tine, ți-ai aduce târfa acasă?

— Dumnezeule, Anaïs.

— Dar ai făcut asta, i-ai făcut asta primei tale soții.

— *Ţie* însă n-aș putea să-ți fac așa ceva.

E uluit de fidelitatea lui față de mine.

12 iunie 1933

Atât de multe lucruri s-au schimbat irevocabil în mine de la discuția noastră despre Hugo, deși discuția în sine a fost o diformitate - un neadevăr. Dar a provocat o „fervoare criminală albă" în mine. Corabia mea e din nou îndreptată spre o compasiune flexibilă ce se opune cursului vieții mele. S-ar putea ca sentimentele să mă supere din nou, să mă întârzie, dar în cele din urmă nu vor avea nici o putere asupra mea. Văd totul clar, la rece, cu o înțelepciune viguroasă, o absență totală de sentimentalism. Necesitatea de a mă extinde și de a curge cât de departe și cât de adânc sunt în stare.

Eu și Henry ne-am privit viața cu ochiul liber și ceea ce am văzut a fost din nou o izolare ultimă.

A scris douăzeci și cinci de pagini superbe. A citit zece pagini din jurnalul meu, le-a discutat o oră, vrând să fie interesat și fiind profund interesat o vreme, dar până la urmă l-a interesat mai mult să picteze acuarele, să citească cu voce tare din *Satyricon.* Şi totul e foarte bine. Nu înseamnă că nu mă iubește. Îmi simt prezența în trupul său, în mintea sa, pătrunzându-i viața. Am stat de vorbă despre călătoriile noastre împreună și i-am spus tot ce știam despre nevoia artistului de a rătăci, de a devora noi experiențe - cum înțelegeam eu totul

pentru că simțeam. Şi apoi ieri, după o săptămână petrecută la Louveciennes, i-am ghicit neastâmpărul și l-am conjurat să se ducă la Paris, și am avut dreptate. Voia pur și simplu să se miște, să umble, să fie liber, să hoinărească; și era foarte bine. Nu mă deranja. Ştiam de câte ori voisem să plec de la Louveciennes pur și simplu ca să mă dezlănțui.

Așa că l-am trimis pe Henry aseară și nu-mi pasă unde s-a dus. Am rămas singură, mulțumită, planificându-mi munca, plină de idei, plină de certitudinea că am scris pagini mari în jurnalul meu și că voi scrie unele și mai mari în ziua în care voi putea înceta să-mi mai acopăr toate emoțiile cu văluri de ipocrizii idealiste, dorindu-mi conștient ca lucrurile să fie nobile când ele sunt diabolice. Mai mult adevăr! Acest hoinar, Henry, este bărbatul pe care îl iubesc, și ce ar fi el dacă ar fi domesticit?

În mod ironic, se întâmplă că astăzi mă întâlnesc cu Artaud. Cine știe dacă Henry n-a plecat aseară cu aceeași frică de intimitate și consecința ei (durerea) pe care o simțeam și eu? M-a lăsat după ce mi-a citit jurnalul despre tata și după ce i-am spus că nu mă putea ajuta să-mi copiez jurnalul pentru că sunt în el lucruri care I-ar răni.

13 iunie 1933

Nebunie. Când ajung în fața lui Artaud el stă nobil, mândru, cu ochi nebuni de bucurie... Am venit îmbrăcată în negru, roșu și oțel, ca Marte, la război, luptându-mă să nu fiu atinsă de Artaud. Îi simt dorința încordată, sufocantă, obsesivă. Mă uit la camera lui: ca o celulă, cenușie, goală. Privesc fotografiile cu fața lui uimitoare, o față de actor, amară, întunecată, schimbătoare... Stăm de vorbă,

și îi repet ce am spus înainte, că nu vreau nimic altceva decât legătura dintre spiritele noastre, schimbul între spiritele noastre, iar el îmi replică întunecat. Nu-mi amintesc discuția. Totul se învârtejea în jurul meu și în mine. A îngenuncheat. A îngenuncheat în fața mea și a vorbit cu violență, țintuindu-mă cu privirea, și îi uit cuvintele. Tot ce-mi amintesc este că m-a scos din mine însămi, din rezistența mea. Stăteam acolo magnetizată și sângele meu i se supunea. M-a sărutat devorator, feroce, și am cedat. Mi-a mușcat gura, sânii, gâtul, picioarele.

Dar era impotent. A fost o pauză moartă, grea. Fața i s-a contorsionat, apoi a devenit împietrită:

— Pleacă, a spus. Pleacă.

Dur, rece, brutal.

M-am uitat la el și am spus:

— Nu. De ce aș face-o? Nu vreau să plec.

I-am șters fața udă cu batista mea și m-am ridicat.

— Pleacă acum sau mai târziu, n-are importanță. Oricum o să mă disprețuiești. Sunt pierdut în ochii tăi. Iau prea mult opiu.

— Nu te disprețuiesc. Toate astea n-au nici o importanță, absolut nici o importanță.

— Au o importanță imensă pentru toate femeile.

— Nu și pentru mine.

Îi vorbeam calm. Ca și cum aș fi știut scena pe dinafară. Secunda dintre porunca de a pleca și replica: „Oricum o să mă disprețuiești“ - în momentul acela a înflorit întreaga mea înțelepciune a iubirii, născută din durerea cea mai marc.

Nu am simțit niciodată impotența lui Artaud ca pe o lipsă de dragoste. Ştiam că trebuie să-l salvez imediat de umilința sa. Pe când stăteam întinsă liniștită, după revărsarea inutilă de „miere”, mi-a venit să zâmbesc. Artaud a spus:

— Nu ai aceleași reacții ca alte femei.

Umilința lui era potolită. S-a ridicat și a făcut un gest de disperare.

— Sunt perfect satisfăcută, Artaud. Nu voiam legătura umană. Sunt sătulă de ea. Am suferit prea mult. Hai să uităm momentul ăsta. Nu înseamnă nimic. Gesturile nu înseamnă nimic.

18 iunie 1933

M-am întors acasă la Henry. I-am descris gesturile dramatice, calitățile lui Artaud. Am inventat multe, că Artaud încercase să mă facă să iau droguri. L-am distrat și l-am excitat pe Henry. Eram înfierbântată și el era gelos. A spus: „Ochii tăi au o strălucire calmă, ca și cum ai fi făcut dragoste”.

Nu am putut să dorm. Eram bântuită de Artaud; trebuia să-l revăd. I-am spus lui Henry să plece în seara sosirii lui Hugo și m-am întâlnit cu Artaud la Viking, la aceeași masă la care eu și Henry ne-am privit pentru întâia dată cu dragoste. Tremuram. Şi atunci a început o noapte de extaz. Am plecat de la cafenea pentru că studenții de la Quatz Art Ball erau zgomotoși, ceea ce ne deranja exaltarea (ultima dată când i-am văzut, Henry și cu mine eram într-o cameră de hotel și eu voiam să mă alătur lor!). Am păşit într-un vis, într-o frenezie, Artaud torturându-ne și pe el și pe mine cu îndoieli, cu discursuri nebunești despre eternitate, Dumnezeu, dorind ca eu să-l simt fizic, și eu transportată, topindu-mă, dusă de val, atât de mult încât ne-am oprit pe chei și ne-am sărutat violent, un extaz precum acela cu June, diferit, înălțându-mă, într-o ascensiune frenetică.

„Trăiesc cea mai mare clipă din viața mea. Ii prea mult, prea mult!” Artaud mergea, aproape săltând de bucurie. „Ce bucurie divină, să răstignesc o ființă ca tine - tu, care ești atât de evanescentă, atât de evazivă. Ce extaz să te

stăpânesc pe de-a-ntregul, pe tine, care nu te dăruiești niciodată! *Mon amour, mon grand amour!*

Am stat într-o cafenea și el m-a alintat cu nesfârșite vorbe tandre, și eram înfricoșată de fervoarea lui. A spus: „*Entre nous il pourrait y avoir un meurtre”.*

> *Scrisoare către Artaud (trimisă de la Valescure-St. Raphael)*[8]*:* Nanaqui, aș vrea să pot retrăi de o mie de ori acel moment de pe chei și fiecare ceas al acelei seri. Aș dori să-ți simt din nou violența și dulceața, amenințările, forța spirituală despotică... toată teama pe care mi-o inspiri și bucuriile pătrunzătoare. Teamă pentru că aștepți atât de mult de la mine... eternitate, etern, Dumnezeu... aceste cuvinte... toate întrebările pe care mi le-ai pus.
>
> Ti-aș răspunde încet la întrebări. Dacă ți-am părut evazivă a fost numai pentru că erau prea multe de spus. Simt viața mereu ca pe un ciclu, un lung șir de evenimente, un cerc, și nu pot detașa un fragment, pentru că mi se pare că un fragment nu are înțeles. Dar totul pare să iasă bine - să te topești într-o îmbrățișare, în încrederea în instinctele tale, în căldura și fuziunea trupurilor. Cred în mod absolut în ceea ce simțim când suntem împreună. Cred în clipa aceea când ne pierdem orice idee de realitate, de separare și caracter individual ale ființelor noastre. Când au căzut cărțile, m-am simțit ușurată. După aceea totul a devenit simplu... simplu și măreț și dulce. Acel *tu* care, atât de strâns înlănțuiește încât aproape că provoacă durere... acel *tu* și tot ce mi-ai spus... uit cuvintele; aud tandrețea și îmi amintesc că crai fericit. Tot restul nu e decât tortura minților noastre, fantomele pe care le creăm...

din cauza noastră, dragostea are repercusiuni imense. Ea trebuie să creeze; ea are un înțeles profund; ea conține și conduce totul. Pentru noi ea are importanța de a fi amestecată și unită cu toate impulsurile noastre și inspirațiile noastre... E prea importantă pentru noi! O amestecăm cu religia, cu magia.

De ce, înainte de a ne așeza în cafenea, ai crezut că mă îndepărtam de tine - pur și simplu pentru că am fost o clipă cu inima ușoară, bucuroasă, surâzătoare? N-o să accepți niciodată aceste mișcări, acești curenți subacvatici? Nanaqui, trebuie să crezi în axa vieții mele; expansiunea eului meu este uriașă, înșelătoare, dar asta numai ca formă. Aș vrea să-mi poți citi jurnalul din copilărie ca să vezi cât de fidelă am fost anumitor valori. Cred că recunosc întotdeauna valorile reale... de exemplu, când te-am identificat ca ființă regească asupra unui tărâm care mi-a bântuit întreaga viață.

Nanaqui, în seara asta nu vreau să răscolesc idei... Nu vreau decât prezența ta. Ţi se întâmplă și ție același lucru, să alegi o clipă prețioasă și să te agăți de ca? Închid ochii și o retrăiesc intens, ca în transă, când nu-mi mai simt viața prezentă, nimic, nimic altceva decât clipa. Şi după aceea, noaptea, procesiunea gesturilor tale, și cuvintele tale, febra, neastâmpărul, nevoia de a te vedea din nou, o mare nerăbdare...

A doua scrisoare[9]*. Poți* să-mi accepți spiritualitatea, atât de diferită de a ta, pentru că reușește ascensiunea chiar dacă este greu împovărată de viață și bucurie? N-o să te chinui din cauza rădăcinilor mele omenești? Nu cunosc fericirea obișnuită, dar o zi de soare, de căldură, ca ziua în care m-ai așteptat în gară, îmi dă o mare bucurie, și în ziua aceea vorbeai ca și cum te-ai fi luptat

împotriva luminii pentru că te amenința cu disoluția. Ai spus: „Am numai senzații dureroase". Toate acele bucurii nu schimbă nimic în centrul vieții mele, în centru este *sentimentul tragic al vieții* care ne unește.
Nu citesc decât cartea ta. Vorbești despre răul pe care îl fac. Am senzația că sunt crudă neintenționat, printr-o mare fatalitate. Eu fac rău fără să vreau, și numai celor care m-au dezamăgit profund. Nu, poate că asta nu e adevărat. Aș vrea să-ți spun mereu adevărul, Nanaqui, și nu să încerc să mă justific.
Oricum, toate astea nu sunt importante, pentru că știi că nu trăim niciodată două experiențe identice. Fiecare nou contact creează o nouă experiență. N-o să mă cunoști niciodată prin trecutul meu, ci numai prin ceea ce sunt pentru tine și cu tine. Şi asta se întâmplă pentru că tu, așa cum ești, scoți la iveală tot ce e mai bun în mine; exorcizezi și aduci la suprafață un *en* pe care alții nu l-au cunoscut. Şi nu vreau să spun că voi înceta să fiu ceea ce sunt, pentru că am multe să-ți dăruiesc. „Contrariile care se atrag“ - calitatea noastră complementară - sunt bune. Simt că îți voi aduce savoarea miraculoasă a lucrurilor materiale, o contopire născută din căldură și din ușurința mea de a mă mișca precum un râu. Simt că, alături de mine, te vei simți mai rar înstrăinat. Te vei uni cu viața pentru că ți-o voi oferi saturată de spirit, și asta e o îmbrățișare care de asemenea înfăptuiește mari miracole. Va fi mai puțină ceață, vor fi mai puține opriri, mai puțină neliniște - uniunea între tine și mine se va prelungi într-o contopire simbolică a tuturor elementelor. Apa e mișcare, și în apă omul creează! te iubesc.

19 iunie 1933

Sunt, așadar, singură. Am fugit de mama lui Hugo, de Artaud, de Henry, pentru a ascunde criza trupului meu. Le scriu scrisori de dragoste lui Henry, tatei, lui Hugo. Lui Allendy nu, fiindcă el acționează ranchiunos, ca o femeie. Nu-și primește înfrângerea ca un înțelept. Şi Artaud mă întreba: „Ce i-ai făcut lui Allendy? I-ai făcut ceva rău“. Şi: „De ce dai tu impresia asta teribilă - de rău - de cruzime - de seducție, înșelătorie, superficialitate? Este o aparență? La început te-am urât așa cum urăști o ispită atotputernică. Te-am urât cum urăști răul”.

Mă simt suprem inocentă, și totuși am făcut râu. Am comis toate sacrilegiile. Şi acum trebuie să fiu integral rea, pentru că nici măcar nu am remușcări. Nu simt nici un fel de remușcare față de Hugo sau Artaud sau Henry. Şi devin conștientă că revărs un fel de răzbunare asupra bărbaților, că sunt constrânsă de o forță satanică să-i cuceresc și să-i abandonez. Nu știu care e adevărul. L-am abandonat pe Allendy pentru că nu voiam decât plăcerea de a-l câștiga sau pentru că m-a dezamăgit? M-a dezamăgit și m-a deziluzionat Viața, sau propria mea ingeniozitate, îmi furnizează justificări minunate. Cum m-ar exonera pentru că-l trădez pe Hugh oricine ar cunoaște torturile sexuale pe care le-am îndurat de la început. Până și mama știe de vizitele mele disperate la doctori când credeam că e ceva în neregulă cu mine.

Singurătate. Caut să fiu divizată - caut această tensiune și curgere în toate părțile. Este adevărata mea expresie. Plimbându-mă singură ore în șir, mă accept, accept ceea ce sunt. Nu mă mai cenzurez, nici nu-i voi lăsa pe alții să mă cenzureze.

Supunere față de mister, pe care jurnalul nu mai încearcă decât să-l descrie, nu să-l explice.

Henry doarme în mine ca propriul meu sânge, propria mea carne, doarme și se zvârcolește. Artaud îmi bântuie imaginația și stârnește febra, stârnește eflorescența supranaturală care se întinde în spațiu, aspirând spre înalt.

Henry a observat că atunci când stau cu el câteva zile devin mai greoaie, somnoroasă, orientală - mai groasă - trupul mi se dilată, exaltarea coboară în cercuri grele, perfecte, și curenți și curgere.

Numai aici păşesc cu un trup greu şi o conştiinţă uşoară.

Ştiam că ceva devenea dur în esența mea, că eram hotărâtă să aduc atât viață cât și durere celorlalți, că nu aduci viață decât atunci când aduci și durere. Henry îmi scrie: „În ziua aceea dansai în jurul meu precum vântul. Mi-e atât de dor de focul și lumina pe care le împrăștii. Totul pare să fi murit de când am părăsit Louveciennes”.

Dragoste și durere. Apă, pământ, foc, rău.

Itinerarul meu e trasat. Nu mă pot opri. Îmi amintesc viu acum legenda lui Alraune. Alraune, creată, împinsă la distrugere ca o ființă posedată. O, Doamne!

Brusc mi-au revenit în minte mai multe scene mărunte: Hugo întorcându-se de la Londra după o absență de zece zile, și eu simțindu-mă de parcă s-ar fi întors Joaquin. Şi încă purtând în mine febra cuvintelor lui Artaud. Hugo și cu mine în dormitorul nostru - corpul lui, care e frumos, gol - și eu atât de rece, atât de rece, atât de rece încât găsesc un pretext de ceartă, prefăcându-mă că nu-i observ gestul. Este uluit, fiindcă, spune el, nu l-am mai primit niciodată așa - a intervenit ceva între noi. Deodată simt un acces de milă. Îmi cer scuze, mă prefac că sunt geloasă pe vizita mamei lui, supărată din pricina asta; și mă supun îmbrățișării sale, accept micul lui dar.

Şi astăzi am spus: „Trebuie să existe suferință“. Suferința este și viață. Dar mă chinuie de o mie de ori să-i chinui pe alții. În seara asta sunt înnebunită de milă.

Henry stă și el într-o cafenea și plânge pentru că sunt plecată două săptămâni.

Toată bucuria mea ucisă. Stau și-i scriu scrisori lui Hugo, scrisori care îmi amintesc de cuvintele lui Henry despre scrisorile lui June: „O scrisoare ca asta șterge totul”.

20 iunie 1933

L-am rănit pe Allendy scriindu-i impersonal. L-am rănit pe Eduardo scriindu-i despre Artaud.

> *Îi scriu lui Artaud*[10]: Nanaqui, dragostea mea, te iubesc atât de mult încât nu vreau să te rănesc. Am venit să-ți spun adevărul, atât cât îl știu și eu. Am venit să-ți cer să mă uiți, să mă uiți, să mă ștergi din viața ta, pentru că aparența despre care mi-ai vorbit e adevărată. Fac rău, provoc multă durere și tot ce știu este că eu sunt cea care suferă cel mai mult, mai mult decât cei pe care îi rănesc. E un mister pentru mine, un teribil, înspăimântător mister, pe care Allendy n-a fost în stare să-l explice.
>
> Ascult-mă. Am dăruit viață, lumină și căldură celor pe care i-am iubit, dar le-am dăruit și suferință. Allendy, căruia i-am făcut confidențe, credea că sunt o sfântă, îți jur, și totuși l-am rănit și pe el. Înțelegi acum de ce am scris atât de mult despre legenda lui Alraune - femeia creată de un alchimist? Forțele naturale sunt otrăvite de formulele științifice - și Alraune e creată pentru a distruge. Cele două forțe se luptă în mine. Allendy crede că mă răzbun pentru suferința imensă pe care am îndurat-o.

Ascultă, Nanaqui. Când eram mică îmi adoram tatăl, cu trup și suflet (mereu împreună, trupul supunându-se sufletului). Când aveam zece ani tata ne-a părăsit, a abandonat-o pe mama și a făcut-o să sufere. Dar pentru mine - pentru mine eu eram cea pe care o abandona. Eram deja ciudată, de fapt nu prea eram copil, și am avut un presentiment că ne părăsea. În momentul plecării m-am agățat de el. Mama nu-mi înțelegea disperarea.

Nu l-am mai văzut până acum o lună. Douăzeci de ani! Am devenit foarte serioasă, am plâns ani de zile. Nu mai aveam nici o încredere în viață. M-am retras în mine însămi și am început o viață secretă în jurnalul meu. Am întors spatele vieții reale.

Eram groaznic de săraci în America. Eu pozam ca model pentru pictori. Când aveam șaisprezece ani, Eduardo, un poet și actor, s-a îndrăgostit de mine. După cum ți-am spus, până acum un an viața mea fizică, senzuală a fost un lung martiriu pentru că sufletul meu nu era implicat. Impulsurile trupului meu se supun celor ale spiritului. Totuși Eduardo era homosexual și dragostea lui era incompletă. La vremea aceea voiam totul, o dragoste absolută.

La nouăsprezece ani m-am îndrăgostit de Hugo - mai ales de firea lui bună, onorabilă. Nu pot să explic de ce, dar căsnicia noastră a fost și este un martiriu fizic pentru mine; totuși vreme de șapte ani i-am fost fidelă. Acum un an, o explozie de nefericire și pasiune m-a dezechilibrat - aruncându-mă mai întâi în brațele unei femei, apoi în brațele bărbatului de care ți-am vorbit. Am renunțat la lupta sterilă în favoarea idealului.

În perioada aceea m-am dus la Allendy. Şi am început să fac greșeli - să comit toate

sacrilegiile. Allendy mi-a spus: „Învață să disociezi." El m-a îndemnat să nu mai urmăresc absolutul, fiindcă foamea mea de absolut mă ducea mereu direct la dezastru. Am simțit o mare dezamăgire. Toate acele compromisuri, acele adaptări la viața normală îmi făceau greață. Simt că sunt mai rea decât cred oamenii că sunt și, de asemenea, că am puteri de sublimare mai mari decât realizează ei.

Ţi-am înfățișat faptele așa cum sunt. Când îți spun că după părerea mea puține femei au fost atât de severe cu ele însele ca mine, cred că ăsta e adevărul, mai ales pentru că am fost întotdeauna atât de puternic ispitită, atât de căutată, atât de flatată. E adevărat și că am cerut prea mult de la viață și am fost crunt dezamăgită. Am momente de mare amărăciune. E adevărat că acel prim șoc dureros care m-a obsedat douăzeci de ani m-a făcut să mă retrag, să devin evazivă, hipersensibilă, narcisistă. Căci fiecare contact, fiecare experiență umană mi se par împovărate de tristețe. Nu sunt fericită decât în imaginație. Sau într-o viață ca aceea pe care am dus-o în ultimul an, o viață primară de soare, pământ, foc, o viață care nu este a spiritului - sau este în foarte mică măsură a spiritului.

Când te-am cunoscut ți-am spus că nu voiam să fim împreună fizic. Chiar mi-am divizat viața; am rupt-o voluntar în două. Sunt istovită de suferință, de a fi atât de îngrozitor de completă eu însămi. Mi-e frică - nu, sunt îngrozită - să nu te dezamăgesc, Nanaqui, să nu te rănesc, și partea cea mai tristă este că sunt femeie în slăbiciunile mele și totuși sunt capabilă de orice. Dar tu, pe care te simt atât de plin de tristețe și dureros de sensibil, pe tine nu vreau să te rănesc.

Tremur... astăzi... prea mulți oameni sunt nefericiți astăzi din cauza mea. E îngrozitor, Nanaqui... L-am făcut să sufere pe Hugo. Cel mai râu, cel mai rău lucru pe care l-ai gândit despre mine în acea primă zi e adevărat. Ai avut dreptate să mă urăști, să fugi de mine. Să mă urăști. Să crezi că nu sunt decât un flirt, o femeie frivolă, crudă. Fugi. Ai spus că ai putea uita, ai putea șterge o imagine... Crede, atunci, că te-am mințit, că mint acum. Că m-am dăruit atât de complet când eram copil încât vânătăile încă se mai văd. Că de atunci viața mi-a părut plină de teroare și de cruzime, și toată iubirea care îmi este oferită acum nu poate să reconstruiască, să recreeze sau să-mi redea încrederea.

Şi totuși am folosit toate astea atât de bine; am sublimat atât de mult și mi-am folosit experiențele ca să-i înțeleg pe alții, îmi place să folosesc ce am învățat prin propria mea suferință pentru a dărui celorlalți și a-i proteja. Îmi place compasiunea, Nanaqui, pentru că atunci când nu sunt posedată de propriul meu demon, simt o compasiune nemărginită, o milă atât de mare încât face din mine o lașă. Aș fi putut să-ți fac cel mai mare bine, fiindcă pentru cineva ca tine, blândețea și bunătatea trebuie să fie impregnate și cu inteligență. Trebuie să știm să iubim cu înțelegere. Cel mai mare bine și cel mai mare rău. Numai dacă n-ai fi atât de mult asemeni mie, dacă n-ai aștepta totul de la mine - întregul, absolutul! Recunosc în tine propria mea lipsă de compromis. O, Artaud, cei care aduc viață și lumină aduc și rău... Spune-mi că înțelegi. Iartă-mă. Îți dau dovada unei iubiri extraordinare!

21 iunie 1933

Pun la poștă scrisoarea pentru Artaud, plină de remușcări pentru că intrasem în viața lui. Apoi tata îmi telefonează îndată ce sosește la Paris din Spania.

> *Apoi Henry îmi scrie:* Aștept cu neliniște o scrisoare. Ce să fac? Sunt demn de milă. M-aș fi urcat astăzi într-un tren și aș fi luat-o spre sud ca să fiu undeva aproape de tine. Detest să-ți spun că sunt nefericit, dar ăsta-i adevărul. Poate că nu vreau decât să primesc un semn de la tine. Mi se pare atât de mult de când am plecat de la Louveciennes. Scrie-mi imediat. Totul mi se pare putred. *Urase* Parisul. Urăsc întreaga lume. Doamne. Nu știu ce m-a apucat. Te iubesc - teribil. N-aș fi în stare să fac nici cel mai amărât lucru fără tine. Tocmai am realizat că tu ești lumea întreagă pentru mine. Şi când vorbeam cu atâta ușurință despre cum îmi ajung mie însumi nu eram decât un lăudăros și un mincinos. Sunt total dezorientat...

Zile ciudate. Vreme proastă, așa că îmi creez propria mea vreme. Am ignorat locul, hotelul. Am trăit cu mine însămi, scriind scrisori, visând, mulțumită.

Când am sosit aici am găsit o telegramă de la tata. Astăzi, știindu-l bolnav, i-am telefonat. Toate extravagațele pe care nu avem bani să le plătim. Aceste lucruri mi le refuz adesea, violent, cu furie, cu cea mai mare severitate.

22 iunie 1933

Astăzi m-am trezit și m-am simțit inocentă - am simțit că scrisoarea mea către Artaud s-a născut dintr-un exces de scrupule. Că exagerez răul pe care îl fac. Că de fapt nu sunt destul de curajoasă ca să fac rău... Sunt într-o profundă confuzie!

Lui Artaud[11]: Cred că trebuie să fi simțit un exces de scrupulozitate în ultima mea scrisoare. Sunt foarte dură cu mine însămi, Nanaqui, și simt toată severitatea sufletului tău trăgându-mă în jos. Faptul că la început m-ai urât, tu, care ești atât de intuitiv, m-a întristat și m-a rănit foarte mult. De dragul tău am încercat să mă analizez imediat. Dacă cineva are suflec, acesta se arată în moduri ciudate, nu prin fapte. Ce vezi acum? Cred în intuițiile tale.

Ceea ce mă preocupă este fericirea ta. Acesta este singurul scop a tot ce-ți scriu. Aștept absoluția. Ştii ce înseamnă să cauți iertare? Allendy m-a iertat cu desăvârșire. Dar tu? Îndoielile tale au trezit noi și cumplite îngrijorări în mine.

Îți amintești romanul lui Dostoievski *Demonii*, unde se spune: „Îmi aduce tot atâta bucurie să fac rău ca și să fac bine"? Eu nu simt așa. Eu simt o mare bucurie numai când creez. Cea mai mare bucurie pe care am simțit-o în seara pe care am petrecut-o împreună a fost atunci când ai vorbit de fericirea ta!

Da. Nici o bucurie în ziua în care Eduardo a sunat la ușă la Louveciennes când eu și Henry eram în pat. Nici o bucurie când i-am spus lui Allendy „te-am iubit” (la trecut), și el m-a corectat. Nici o bucurie în ziua în care l-am părăsit pe Eduardo în camera de hotel. Nici o bucurie când l-am rănit pe Hugo. Demonul care mă posedă și mă face să-mi exercit puterea mă împinge să cuceresc bărbați, dar nu îmi aduce bucuria distrugerii. Dovedește asta ceva?

Cu puterea pe care o am, ce rău aș mai putea face, pur și simplu spunându-i lui Eduardo adevărul despre el însuși, despre Henry, Hugo și

Artaud, și acest rău îl fac în jurnal. Răul meu va fi postum - adevărurile nemiloase!

Da, răul care nu este motorul acțiunilor mele, ci al scrisului meu.

Donc, sunt atât o forță a creației, cât și a distrugerii. *Assez.* Sunt epuizată de neliniști.

Nu mă gândesc la Artaud ca la un trup. Din trupul lui nu cunosc decât ochii. Îmi plac slăbiciunea, gesturile sale. Arată ca gândurile lui . Când l-am văzut la conferința de la Sor-bona, de departe, arăta ca un poet - ceea ce nu e o descriere corporală. Nu vreau să mă aflu lângă trupul lui. De ce vrea el această apropiere? Îl mint în privința asta. Nu-l doresc deloc. Sunt îndrăgostită de mintea lui, de cea mai subtilă dintre toate inteligențele, dintre toate manifestările supranaturale. Aș vrea doar să-i scriu, nu să fiu cu el. El este geniul abstracțiunilor. Guvernează asupra abstractului. Acolo mă ține legată printr-o vrajă. „Singura mea țintă este mecanismul sufletului. Eu transcriu numai durerea unei ajustări ratate. *Je suis donc un abîme complet”*.

M-am aruncat în acest abis de abstracțiuni.

Henry nu-și poate suporta singurătatea și iese cu bicicleta ca să ajungă mai aproape de mine.

Mă gândesc la Henry pe drum, mâncând cu poftă într-un restaurant ieftin, împrietenindu-se cu chelnerii și muncitorii.

Prea multă încolăcire de gânduri... urzeală. Îl aștept pe tata cu mare bucurie și nerăbdare. Dublul meu. Ce scurtături aș fi descoperit cu el! Este însă o bucurie și să ne confruntăm deja creați, deja bătrâni. Deși el și cu mine nu ne vom cristaliza niciodată. Mereu în mișcare.

Mâine, mâine începe o nouă idilă!

[23 iunie 1933]

Prima zi din povestea cu tata.[12] Regele-tată sosește după ce a învins o criză paralizanta de lumbago. Palid. Suferind. Nerăbdător să vină. Pare rece și oficial, dar aveam să aflu mai târziu că este nefericit că trebuie să ne întâlnim la gară - formal. Își ascunde sentimentele. Fața lui e o mască.

Ne-am dus imediat să ne plimbăm. El vorbește despre „sistemul" construit de noi și conform căruia trăim. Propriul nostru sistem. Dar nu am găsit pe nimeni cu care să-l trăim. Funcționează numai pentru noi. Este o lume. Suntem singuri în el. Avem un mod aparte de a privi lucrurile. După standardele curente suntem amorali. Nu am fost fideli ființelor omenești, ci nouă înșine. Unei dezvoltări interioare. Suntem barbari și subliminali. Am trăit ca niște barbari civilizați. Cei mai barbari și cei mai sublimați.

Nu discutăm. Ne confirmăm pur și simplu teoriile unul altuia. Frazele unuia le continuă pe ale celuilalt. Nu există nici un cuvânt tangențial. Concentrați... pe aceeași atitudine. El spune: „Exact. Întotdeauna am vrut să fiu complet - adică civilizat, dar și barbar, puternic, dar sensibil". Acest scop l-a realizat cum nu l-a mai realizat nici un alt om pe lume. Întreaga lui viață este o capodoperă de echilibru, în care se adună cele mai importante elemente ale dezechilibrului. Un echilibru de o extraordinară finețe, deasupra celui mai adânc abis. Recunosc în el regele - conducătorul lumii mentale pe care am creat-o singură și în care Henry a triumfat prin forța, prin vitalitatea lui iar Allendy prin abstracțiile sale. Dar asemănările, sinteza finală completă se află în tata. Văd în el întregul - întregul finisat, creat. Sunt uluită.

Explorasem aceste culmi vreme de o oră. La prânz a fost sobru, era „doctorul". Din nou aparent rece. Am înțeles cum mă terorizase această mască. Voința încordată, critica, severitatea. Cum, copil fiind, aveam spaima obscură că acest om n-ar

putea fi satisfăcut niciodată. Mă întreb cu ce a contribuit acest simț al exactității pe care îl avea la obsesia mea de a căuta perfecțiunea. Mă întreb ce conștiență obscură a pretențiilor, așteptărilor lui de la viață m-a determinat la marile eforturi pe care le-am făcut.

Nu m-a lăsat să-l ajut să despacheteze. Îl umilea că era înțepenit. Mă trata ca pe o logodnică. (îi spusese Măriei: „Trebuie să mă duc să fiu eu logodnica mea". Așa mă numea de când îi trimisesem o fotografie cu mine la șaisprezece ani.) îi vedeam mândria, vanitatea, faptul că detesta să se arate slab, bolnav, în dezavantaj. Şi în același moment în care am văzut aceste lucruri la tata, le-am văzut cu claritate și la mine. Cochetăria. Teama de intimitate. Respectul nemăsurat față de iluzie. În toate zilele bolii sale însă nu a existat nici un moment de deziluzie. A purtat-o cu atâta grație și demnitate. Deși îl durea îngrozitor când se mișca, făcea baie, se bărbierea; părul îi era parfumat, unghiile imaculate.

Nu am insistat. Ştiam că va ceda încet intimității, grijii mele, tandreții mele.

S-a odihnit puțin. A revenit arătând proaspăt, imaculat, îmbrăcat cu o eleganță absolută, subtilă. Pășind țeapăn, dar cu capul sus, glumind pe seama infirmității sale. Personalul hotelului, aflat tot la dispoziția sa, adorându-l, satisfăcându-i toate capriciile.

M-a scos la plimbare în frumoasa lui mașină. Şi am văzut că mașina era pentru el, ca și pentru mine, o jucărie care îți dă un sentiment de putere. Era mândru de ea. Ne-am ocupat mai întâi de lucrurile fără de care nu putea trăi: anumiți biscuiți, fulgi de ovăz pentru micul dejun, sirop etc. Aici lumea lui era stabilită în mod inexorabil. Ordine. Ordine în detalii. Nevoia de a avea lucruri cu orice preț. Totul logic, “ făcând parte dintr-o vastă rețea. Biscuiții - o necesitate pentru sănătate. Un univers rânduit în care lupta împotriva unei

sănătăți precare este constantă. Singurul filon tragic din amândoi. Sănătatea care nu se supune tiraniei aspirațiilor noastre.

Vedeam în el un tipar mai rigid. În anumite momente eu pot să cedez, să mă descurc fără nimic. Viața lui e mai materială decât a mea. Mic îmi plac anumite lucruri, cum ar fi micul dejun în pat, țigările Sultane, taxiurile, parfumul, dar pot să renunț oricând la ele.

În mașină, așadar, tata a organizat detaliile vieții sale. Apoi a pornit-o în viteză pe lângă mare, desfătându-se cu luminile, cu culorile. Ne-am așezat pe o stâncă, cu fața la mare.

Clipa asta și-o imaginase, o vizualizase și își propusese s-o transpună în fapt. Şi iată-l vorbind despre iubirile lui așa cum o fac eu, amestecând plăcerea cu creativitatea, interesat de plămădirea unei ființe omenești prin dragoste. Jucându-se cu sufletele. Şi eu îl priveam, îi priveam fața. Şi știam că-mi spunea adevărul, că vorbea cu mine așa cum vorbesc eu cu jurnalul. Că îmi dăruia ființa sa. Această ființă era generoasă, imaginativă, creativă. Şi în anumite momente, în mod inevitabil nesinceră. Abandona femeia când ea înceta să mai însemne ceva pentru el, pentru că nu o iubea, așa cum eu nu-i iubeam pe Allendy sau pe Artaud.

Seara. În camera lui. Îmi povestește despre viața lui cu mama. Este o revelație și știu că totul e adevărat pentru că recunosc în mama trăsăturile care făceau posibilă o astfel de viață. Sunt profund șocată. Mai întâi pentru că e atât de ciudat să descoperi viața sexuală a părinților tăi - a mamei tale. În al doilea rând pentru că mama mi se păruse o puritană... Întotdeauna. Atât de rezervată, atât de lipsită de compasiune, atât de necomunicativă în ce privea sexul. Religie. Moralitate. Burghezie.

Şi acum descopeream un război, un război sexual, ca acela dintre Lawrence și Frieda, June și Henry. Tata încercând să asceandă ca un artist.

Mama ca un păianjen, vorace, animalică, nevoluptuoasă, naturalistă, neromantică. Distrugătoare de iluzii. Neîngrijită, murdară, lipsită de cochetărie ori gust. Era în stare să-și scoată peruca în fața tatei, să se fâțâie de colo-colo în chimonouri. O cumplită înșiruire de detalii crude. Miros de transpirație, un puternic miros de sex nespălat. Aceste lucruri l-au torturat pe tatăl meu, aristocratul, blestemat pe deasupra cu un excesiv simț al mirosului - o pasiune pentru parfumuri și rafinamente. Tampoanele pentru menstruație lăsate în noptieră, lenjeria neschimbată în fiecare zi. Vorace apoi, excitată sexual până la exasperare de ardoarea tatei (și în noaptea aceea i-am descoperit ardoarea, pe care o intuisem), căci era în stare s-o ia pe mama de mai multe ori pe zi, în fiecare zi, și asta după cea mai grea muncă și după o vizită la amanta lui - ca să-i adoarmă bănuielile. Mama *nu înțelegea nimic,* nu se putea discuta rațional cu ea, era primitivă în geloziile ei, iritabilă, tiranică. Izbucneau între ei certuri crunte. Scene violente în care tata își epuiza energia de care avea nevoie în alte scopuri. În cele din urmă, ca să fie liniște, ceda. Citea la masă ca să evite certurile (detaliu pe care eu îl interpretasem drept indiferență față de noi).

Ceea ce îl împiedica să o abandoneze pe mama erau copiii. Tata are un puternic simț spaniol al clanului, al paternității, al sacralității familiei.

Nu pot să notez întreaga istorie a vieții tatei așa cum mi-a povestit-o. Ceea ce vreau este să-l schițez pe el, regele, vizionarul solitar și încăpățânat, vizionar al echilibrului, corectitudinii, logicii, transcendentalismului.

Mila pe care mi-a stârnit-o această căsnicie a fost înlocuită brusc de o izbucnire de amuzament ironic. Vorbeam despre diabolismul nostru. I-am povestit tatei cum îmi plăcea să mă duc și cu Henry și cu Eduardo în aceeași cameră de hotel (nu în același timp!) - și de ce, l-am întrebat.

Această simplă afirmație i-a revelat o întreagă lume. A zâmbit: „Şi eu am făcut asta“. Vedeam cum afirmația creează repercusiuni în el - dezvăluind secrete. Un pact secret, ironic, de “ similaritate între noi.

Când am plecat l-am sărutat filial, fără sentimentele unei fiice. S-a aplecat deodată și m-a sărutat pe gât.

A stat în prag și m-a urmărit mergând pe coridor spre camera mea, dar eu nu știam. Înainte de a intra, m-am întors, așteptându-mă să-l văd. Era prea retras în întuneric și nu l-am văzut. Dar el mă văzuse întorcându-mă.

În dimineața următoare nu se putea mișca din pat. Era disperat. L-am copleșit cu veselie și tandrețe. Până la urmă i-am despachetat bagajele, în timp ce vorbea cu mine. Şi-a continuat povestea vieții. Mesele îi erau aduse în cameră. Eu eram îmbrăcată cu neglijeul de satin. Orele treceau repede. Vorbeam și eu - i-am spus povestea cu biciuirea. Când i-am descris cum stăteam detașată și remarcam banalitatea scenei, tata a fost uluit. Acest fapt părea că atinge iar vreun izvor secret al propriei sale firi. 0 clipă a părut că nu asculta, că era absorbit în visul descoperirii sale - cum mi se întâmplă mie cu oamenii. Dar apoi a spus:

— Tu ești sinteza tuturor femeilor pe care le-am iubit.

Mă privea întruna. A spus:

— Când erai mică crai frumos făcută, formată. Aveai așa un *dos cambre. Îmi* plăcea să-ți fac poze.

Am stat toată ziua pe marginea patului său. Îmi mângâia laba piciorului.

Apoi a întrebat:

— Crezi în vise?

— Da.

— Am avut un vis cu tine care m-a înspăimântat. Am visat că mă masturbai cu degete

încărcate de nestemate și că te sărutam ca un amant. Pentru prima dată în viața mea am fost îngrozit. Era după vizita mea la Louveciennes.

— Şi eu am avut un vis cu tine.

— Nu te percep ca pe fiica mea.

— Eu nu te percep ca pe tatăl meu.

— Ce tragedie. Ce ne facem? Am întâlnit *femeia* vieții mele, idealul, și e fiica mea! Nu pot nici măcar să te sărut așa cum aș vrea. Sunt îndrăgostit de propria mea fiică!

— Simt tot ce simți și tu.

După fiecare dintre aceste fraze se lăsa o lungă tăcere. O tăcere grea. O mare simplitate a frazelor. Nici măcar nu ne-am mișcat. Ne uitam unul la altul ca în vis, și eu îi răspundeam direct, cu o ciudată candoare.

— Când te-am văzut la Louveciennes m-ai întristat teribil. Ai simțit? a spus.

— Tu m-ai tulburat.

— Adu-l aici pe Freud și pe toți psihologii. Ce-ar putea spune despre asta?

Alt suspans.

— Îmi era și foarte frică, am spus.

— Nu trebuie să lăsăm frica asta să ne facă să ne comportăm nefiresc unul cu altul. Şi mi-a fost cu atât mai frică, Anaïs, când mi-am dat seama că ești o femeie liberă, o *affranchie.*

— Deja simțeam că-mi impun niște frâne.

— Am fost teribil de gelos pe Hugo.

Tata mi-a cerut să mă apropii. Stătea întins pe spate și nu se putea mișca.

— Lasă-mă să-ți sărut gura.

M-a îmbrățișat. Ezitam. Eram torturată de sentimente complexe, dorindu-i gura, totuși temându-mă, simțind că eram pe cale să sărut un frate, și totuși tentată - îngrozită și plină de dorință. Eram încordată. A zâmbit și a deschis gura. Ne-am sărutat, și acest sărut a dezlănțuit un val de dorință. Eram întinsă deasupra trupului său și cu sânul i-am simțit dorința, tare, palpitând. Alt sărut. Mai mult

spaimă decât bucurie. Bucuria a ceva fără nume, obscur. El, atât de frumos - zeiesc și feminin, seducător și fin, dur și blând. O pasiune dură.

— Trebuie să evităm posedarea, a spus el, dar, ah, lasă-mă să te sărut.

Mi-a mângâiat sânii și sfârcurile s-au întărit. Mă opuneam, spuneam nu, dar sfârcurile mi se întăreau. Şi, când mâna lui mă mângâia - ah, senzația acestor mângâieri -, mă topeam. Dar tot timpul o parte din mine era crispată și îngrozită. Trupul mi se abandona penetrării mâinii lui, dar eu mă opuneam, mă opuneam plăcerii. Mă opuneam să-mi arăt trupul. Mi-am dezvelit doar sânii. Eram timidă și reținută, totuși pasionat mișcată.

— Vreau să te bucuri, să te bucuri, a spus. Bucură-te.

Şi mângâierile lui erau atât de pricepute, atât de subtile; dar nu puteam, și ca să scap de el m-am prefăcut. Din nou m-am întins deasupra lui și i-am simțit duritatea penisului. S-a dezvelit. L-am mângâiat cu mâna. L-am văzut tremurând de dorință.

Cu o violență ciudată, mi-am ridicat neglijeul și m-am întins deasupra lui.

— *Toi, Anaïs! Je n'ai plus de Dieu!*

Fața lui, extatică, și eu fremătând de dorința de a mă uni cu el... ondulându-mă, mângâindu-l, agățându-mă de el. Spasmul lui a fost înspăimântător, din toată ființa. S-a golit cu totul în mine... și abandonarea mea a fost imensă, cu toată ființa, doar cu acel sâmbure de teamă care mă împiedica să am spasmul suprem.

Apoi am vrut să plec. Încă, într-un strat îndepărtat al ființei mele, o repulsie. Iar el se temea de reacția mea. Voiam să fug. Voiam să-l părăsesc. Dar l-am văzut atât de vulnerabil. Şi era ceva înspăimântător în cum stătea întins pe spate, răstignit, dar încă atât de potent - ceva irezistibil. Şi mi-am amintit că în toate iubirile mele avusesem o reacție de retragere - că îmi fusese

mereu atât de frică. Nu voiam să-l rănesc cu această evadare. Nu, nu după anii de durere pe care i-o provocase ultima mea respingere. Dar în momentul ăsta, după pasiune, trebuia măcar să mă duc în camera mea, să fiu singură. Eram otrăvită de această uniune. Nu eram liberă să mă bucur de splendoarea ei, de măreția ei. Un anume sentiment de vinovăție îmi îngreuna bucuria și continua să mă apese, dar nu-i puteam dezvălui asta. El era liber - el era liber din punct de vedere pasional - era mai în vârstă și mai curajos. Voi învăța de la el. Cel puțin voi fi umilă și voi învăța ceva de la tatăl meu!

M-am dus în camera mea, otrăvită. Mistralul sufla, sufla, uscat și fierbinte. Sufla de zile întregi, din momentul în care sosisem. Mă călca pe nervi. Nu mă gândeam la nimic. Eram împărțită, și împărțirea asta mă ucidea - lupta de a capta plăcerea, și plăcerea de neobținut. Irealitatea oprimată. Viața îndepărtându-se din nou, ocolindu-mă. Am avut bărbatul pe care îl iubeam cu spiritul; l-am avut în brațele mele, în trupul meu. Am avut esența sângelui său în trup. Bărbatul pe care îl căutasem prin toată lumea, care mi-a marcat copilăria și m-a bântuit. Iubisem fragmente din el în alți bărbați): inteligența lui John, compasiunea lui Allendy, abstracțiunile lui Artaud, forța creatoare și dinamismul lui Henry - și *întregul* era acolo, cu trupul și fața atât de frumoase, atât de arzătoare, cu o forță mai mare, totul la un loc, sintetizat, mai multă inteligență, mai multe abstracțiuni și mai multă forță și senzualitate!

Dragostea acestui bărbat, din cauza asemănărilor dintre noi, din cauza relației de sânge, îmi atrofia bucuria. Şi astfel viața îmi juca vechiul renghi dizolvându-se, pierzându-și caracterul palpabil, normalitatea. Mistralul sufla, iar forma și savorile erau distruse. Sperma era o otravă, o iubire care era o otravă...

Dimineața, când i-am spus că voiam să fug, că mă simțeam înfrânată, șovăitoare, a spus simplu:

— Nu poți să faci așa ceva. Trebuie să fii mai puternică de-atât. Trebuie să ai curaj. Trăim ceva extraordinar, fantastic, unic...

— Şi dacă îți rezist?

— O să te seduc, a zis, zâmbind.

— Nu regreți nimic?

— Nimic! Aseară a fost sărbătoarea de San Juan. O noapte frumoasă pentru uniunea noastră. Am ars toate prejudecățile. Ne-am aprins de o nouă pasiune. Niciodată, niciodată n-am mai simțit ceva atât de absolut. Cum m-am dăruit ție! Toate clipele de dragoste, îmi dau seama acum, au fost incomplete - un joc. Aseară am realizat ce e dragostea. Mi-am vărsat întreaga ființă în tine.

Totul părea prea minunat ca să fie distrus.

Am mai petrecut o zi în camera lui. Se mișca foarte greu, avea dureri, totuși s-a bărbierit și a făcut baie. S-a așezat într-un fotoliu și mi-a citit manuscrisul său cu opinii muzicale și schițe. Printre ele, erau schițe autobiografice și poezii - poezii romantice. Întreaga carte era romantică, idealistă, nu atât de musculară sau atât de dinamică precum viața lui. O capodoperă era viața lui.

Noaptea - dezmierdări. Mă imploră să mă dezbrac și să mă întind lângă el. Suplețea lui mângâietoare și a mea, senzațiile care ne străbat din cap până-n picioare - vibrații ale tuturor simțurilor, o mie de noi vibrații... o nouă uniune, unison de gingășii, subtilități, exaltări, o mai acută conștiență, și percepție, și tentacule. O plăcere care se întinde în cercuri largi, o bucurie fără orgasm pentru mine din cauza acelei profunde rețineri interioare. Pierzând însă numai orgasmul și arătând tocmai prin această absență ce intensitate

puteam aduce noi doi învăluirii, amplitudinii și curcubeielor unui orgasm.

Am stat treji până pe la două sau trei, discutând.

— Ce tragedie că te-am găsit și nu mă pot căsători cu tine.

El era cel preocupat să mă farmece. El era cel care vorbea, care era neliniștit, care-și expunea toate mijloacele de seducție. Eu eram cea curtată, în mod magnific. Şi a spus:

— Ce bine că eu îți fac ție curte. Întotdeauna femeile m-au căutat, m-au curtat ele pe mine. Eu n-ani făcut decât să fiu galant cu ele.

Povești nesfârșite despre femei. Fapte de vitejie. Învățându-mă în același timp priceperea ultimă în dragoste - jocurile, subtilitățile, noi mângâieri. Aveam uneori impresia că aici se găsea cu adevărat Donjuan, Donjuan care posedase peste o mie de femei, și stăteam întinsă acolo, învățând de la el, și el îmi spunea ce mult talent am, ce sensibilitate erotică uluitoare, ce minunat de sincronizată eram. Uimit de bogăția mierii secretate de mine.

— Pășești ca o curtezană din Grecia. Parcă ți-ai oferi sexul când pășești.

Când am pornit pe coridor spre camera mea - cu o batistă între picioare pentru că sperma lui e supraabundentă - sufla mistralul și am simțit un văl între mine și viață, între mine și bucurie. Toate astea se desfășurau așa cum trebuia, glorios - dar fără licărirea finală de bucurie, căci în anumite momente el era amantul necunoscut, spaniolul strălucitor expert în seducție, amantul îndrăgostit de mintea, spiritul și sufletul său, și alteori prea intim, prea asemănător mie, cu aceleași crispări de frică și lipsă de încredere, același *survoltage,* aceleași sensibilități exacerbate. Şi ceea ce-mi provoca neliniște erau anumite remarci: „Aș vrea să-i înlocuiesc pe ceilalți amanți ai tăi. Ştiu că aș fi

putut dacă aș avea patruzeci de ani și nu cincizeci și patru. În câțiva ani, probabil, nu va mai fi nici o *riquette,* și atunci mă vei abandona". Insuportabilă pentru mine nesiguranța sa, el, leul, regele junglei, cel mai viril bărbat pe care I-am cunoscut. Căci mă uluiește să descopăr o forță senzuală mai mare decât Henry - să-l văd toată ziua în stare de erecție, și *sa riquette,* penisul său atât de tare, atât de agil, atât de greu.

În noaptea următoare, când a putut fi ceva mai liber în mișcări și s-a culcat deasupra mea, a fost o orgie, și m-a pătruns de trei, de patru ori fără a se opri și fără a se retrage - o nouă forță, o nouă dorință și o nouă țâșnire venind ca niște valuri una după alta. M-am cufundat în plăcerea întunecată, învăluită, fără apogeu, în ceața dezmierdărilor, a poftelor, într-o excitație continuă, trăind în sfârșit, profund, o pasiune pentru acest bărbat, o pasiune întemeiată pe venerație, pe admirație. A încetat să mă mai preocupe obținerea plăcerii proprii. Am plonjat în desăvârșirea plăcerii lui. I-am spus că acestea fuseseră cele mai frumoase nopți din viața mea și când am spus asta am văzut că își dorise aprig să știe dacă era așa. Am revărsat dragoste, adorație, conștiență. Şi a patra noapte a fost iarăși altfel. El nu credea în exces, în epuizare. Voia să păstreze exaltarea supremă. I-am povestit despre tabloul cu Lot și fiicele sale. A spus: „Ești încă o copilă". Dar mi-am amintit că în prima noapte spusese: „*Je n'ai plus de Dieu!* - Nu mai am Dumnezeu".

Mistralul s-a potolit. Râdeam împreună de ritmul în care i se consumau batistele. Râdeam de cuvintele obscene pe care îl învățam să le spună în engleză. S-a lansat într-o lungă poveste fantastică, plină de calambururi, despre un discurs pe care i I-ar ține mamei: *„Tu m'a pris souvent, mais tu ne savais pas comment me prendre. Anaïs sait. Je*

voudrais l'épouser". Am râs de mutrele pe care le-ar face anumite persoane dacă ar ști.

Având voință, se făcea bine. În prima zi în care a putut coborî pentru masa de prânz, s-a îmbrăcat impecabil și, cu pielea lui de alabastru, hainele lui, silueta lui îngrijită (are mâini și picioare mici), pălăria moale, arăta atât de măreț, atât de aristocratic, atât de ireal: un grande de Spania, un rege; mergând încet sub soarele tropical, învățându-mă despre viața insectelor, numele păsărilor și diferențele dintre strigătele lor, astfel încât lumea a devenit populată de noi sunete și oriunde m-aș duce acum nu aș putea să aud țipetele rândunicilor fără a-mi aminti de el și de mersul lui și de fața lui în lumina soarelui. *Le Roi Soleil.*

O dată am stat în soarele strălucitor, singuri în grădină. Se așezase pe un scaun în fața mea. A observat că unul dintre ciorapii mei făcea cute. Mi-am strâns jartiera. Spectacolul l-a excitat. Mi-a arătat penisul lui, încordat. Mi-a cerut să-mi ridic rochia. M-am supus și am început să mă unduiesc, mișcându-mă ca în așteptarea unei penetrări. Când nici unul dintre noi n-a mai putut suporta excitarea, ne-am dus în camera lui și m-a aruncat pe pat și m-a posedat pe la spate.

— *Qué picara,* a spus el. *Tan picara como su padre!* Cu cine semeni, drăcușor ce ești? Nu cu mine!

Într-o noapte ne plimbam pe terasă la lumina lunii. Arăta ca de douăzeci și cinci de ani - ca Joaquin. A spus:

— Până și înălțimea ta e așa cum am visat. Întotdeauna mi-am dorit o femeie cu ochii la același nivel cu ai mei. Şi iată-te. Înaltă, regală. Un soare. Ești un soare. Nu numai că te potrivești, și vii în întâmpinarea gândurilor mele, uneori chiar mi-o iei înainte! Un egal! Mi-am găsit egalul. Așa un echilibru fragil, a mai spus. Am putea fi cu

ușurință dezechilibrați. Echilibrul nostru atârnă de un fir extrem de subțire. Cu atât mai minunat dacă îl putem menține. Caută *lumina,* claritatea. Fii din ce în ce mai latină!

Când servitoarea a adus corespondența și tata a văzut scrisori pentru mine, a spus:

— O să fiu gelos și pe scrisorile tale?

Ultima noastră noapte. Nu voia să se ducă în cameră. Am rămas și am stat de vorbă cu oamenii. Când am ajuns în pat, goi, unul lângă altul, a început să plângă. Am fost mișcată și uluită. Nimic nu m-a surprins vreodată mai tare. *El, el,* plângând pentru că ne despărțeam. El spunând: „Acum mă vezi slab ca o femeie".

Un alt bărbat. Bărbatul sensibil, sentimental. Şi eu înfășurată în irealitate, în așa măsură încât realizam cu acuitate că în dragoste întotdeauna unul dă și celălalt primește. Şi cât de stânjenită, cât de bizar mă simt când primesc. Stângace. Da, el era cel care dăruia, se dăruia pe el însuși. N-am putut să dorm. Mă simțeam negeneroasă. El era cel care plânsese. M-am trezit devreme. Am dat fuga în camera lui. Simțeam puternice regrete. Eram uimită de mine însămi, uimită că eu eram cea care pleca - și totuși numai el ar fi înțeles de ce. Teamă de deziluzie, teamă că mă voi deteriora fizic, voi deveni mai puțin frumoasă, mai puțin decât ceea ce aștepta el. O fugă de cea mai prețioasă experiență la un moment dat, mereu. T*rop pleine.* Ca și el, voiam ca toate extazele să rămână suspendate - niciodată sătulă în dragoste. Teamă de sațietate. Simțind că extazul nostru a venit în momentul cel mai potrivit, că de vreme ce semăna așa de mult cu mine, și el își dorea pauza.

Ca să-mi reușească această fugă, ceea ce însemna și să-mi țin promisiunea față de Henry, trebuia să mint întruna pe toată lumea. O rețea de minciuni. Tata trebuia să creadă că mă întorceam

la Paris. Hugo avea să înțeleagă că nu mă întorc din motive de sănătate. Dar dacă mă întorceam la Paris trebuia să mă duc s-o vizitez pe soția tatei. Astfel, trebuie să pretind că mă duc la Londra la familia lui Hugo. Hugo trebuie să creadă că mă duceam la munte. Dar Henry mă aștepta la Avignon. Niciodată nu mi-am urât minciunile atât de mult. Eram prizoniera tuturor înșelătoriilor mele în același timp. Nu voiam ca tata să știe că mă puteam duce la Henry după nouă zile cu el. Nu voiam ca Henry' să știe că nu voiam să fiu cu el.

După ce l-am văzut pe tata dispărând în gară, m-a copleșit o mare nefericire, o mare răceală. Stăteam inertă, amintindu-mi obsesiv. O sufocare. O greutate ca de plumb. Tumult, nervozitate, haos. Părăsesc un bărbat pe care mi-a fost frică să-l iubesc - o dragoste nefirească. Din momentul acela, realitatea s-a scufundat în mare. Trăiam un vis. Urma să mă întâlnesc cu un bărbat pe care îl iubisem omenește, o dragoste firească. Voiam claritate și integritate și contururi definite, și ele îmi scăpau. Vreme de cinci ore m-am gândit la *padre-amour*... distrată...tulburată.

[2 iulie 1933]

Când l-am întâlnit pe Henry în gară mi-a plăcut gura lui cărnoasă, moale, dar îmbrățișarea lui în camera de hotel nu m-a tulburat. Am fost îngrozită. Eram niște străini. El, neschimbat, dar mai palid. Eram obsedată de cealaltă dragoste a mea. Prea târziu. Acum eram cu Henry. Şi pentru prima dată l-am privit fără iluzii. Am înțeles că unisonul nostru fusese obținut prin adaptabilitatea mea. Mă acordasem la Henry. Îmi încinsesem multe zone ale minții. Intrasem în lumea lui. Iubisem cu pasiune. Dar deodată mi s-a părut că gândirea lui era extrem de diferită. Acea gândire,

atât de imprecisă, atât de lipsită de concentrare, atât de nedisciplinată, atât de stângace, o acceptasem, o înțelesesem, o iubisem.

Am fost distrusă de această descoperire. Am încercat s-o uit. Am crezut că tata mă vrăjise, că aveam să mă trezesc într-o dimineață și să-l găsesc pe Henry *întregul, completul.*

Ne-am plimbat prin Avignon. Par veselă, tandră. Are atâtea nevoi; este vrednic de milă. Cumpărăm haine pentru el. Este în elementul său, hoinărind, trăind pe străzi.

Tot timpul sunt obsedată, întunecată, înspăimântată. Pasiunea mea pentru Henry murind, murind. S-a diminuat și fizic, senzual. Este oare schimbarea numai în mine? E din cauza tatei care astfel mă obsedează, îi umbrește, îi eclipsează pe toți ceilalți?

Şi acum efortul de a-l amăgi pe Henry. Mă ucide.

Cât sunt cu el trebuie să-i scriu tatei scrisori care să fie puse la poștă de la Londra de un prieten. Îmi ascund jur-naiul și scrisorile în arcurile patului, a cărui tapițerie de bumbac am tăiat-o cu o lamă de ras.

Vreau să-i dăruiesc lui Henry această excursie plăcută, îmi ascund sentimentele.

Două zile în Avignon. La Chambery mă îmbolnăvesc. O criză de bilă. Şi nu voiam ca Henry să mă vadă bolnavă! Să fie deziluzionat, plictisit, dezamăgit. Îl trimit afară. Sunt bolnavă singură, în secret. De câte ori se întoarce sunt îmbrăcată, pudrată, parfumată. Grenoble. Chamonix. Amețeală. Foamete. Efortul de voință spre a poetiza boala pentru el. Şi reușesc. A fost liber; nu a fost deprimat, crispat. A rămas în afară. Când se întorcea eram întotdeauna veselă, îmbrăcată frumos.

Şi chinul de a fi bolnavă și neajutorată în fața lui Henry a fost depășit glorios. Toate astea l-au

uimit. Nu mai văzuse niciodată o femeie bolnavă așa. Era tandru, foarte tandru, foarte preocupat. Eu repetam „boala" tatei în fața mea. Întotdeauna am suportat boala astfel - mereu pudriera și oglinda și baia, în ciuda amețelii.

Apoi am vrut să mă fac bine ca să merg la film cu el. M-am dus la film cu febră. După aceea am mers cu bicicleta cu el, m-am plimbat cu el, și în ultima noastră seară chiar am băut cu el. Pentru plăcerea lui. Se bucura ca un copil. O cameră modestă i se părea luxoasă, baia noastră era un palat, Chamonix un paradis. L-am încărcat de cadouri, l-am învăluit în tandrețe - și starea mea, disperarea care mă otrăvea, insesizabile.

Henry!

N-o să mă analizez. N-o să mă disec. Să las lucrurile să se întâmple. Henry ducea în buzunar, în timp ce ne plimbam cu bicicleta, scrisori de dragoste frenetice de la Hugo. El însuși îmi punea la poștă scrisorile de dragoste pentru tata.

Voisem ca jurnalul meu să moară cu mărturisirea dragostei pe care n-o puteam face. Voisem ca măcar dragostea mea incestuoasă să rămână nescrisă. Îi promisesem tatei secretul absolut.

Dar într-o seară, aici, la hotel, când mi-am dat seama că nu exista *nimeni* căruia să-i pot spune despre tata, m-am simțit sufocată. Am început să scriu din nou în timp ce Henry citea lângă mine. Era inevitabil. Nu-mi puteam ucide jurnalul când ajunsesem în punctul culminant al vieții mele, tocmai în momentul în care aveam mai multă nevoie să mă agăț de el, să-l păstrez, oricât de mare ar fi fost crima sincerității mele.

Totul mă sufocă. Am nevoie de aer, am nevoie de eliberare. Trebuie să reușesc din nou să mă eliberez, și de data asta singură. Nimeni nu mă poate învăța să mă bucur de tragica mea dragoste incestuoasă, să scutur ultimele lanțuri ale

vinovăției. Şi jurnalul meu mă ajută să nu înnebunesc. Am nevoie de această ordine. Sunt mai bolnavă ca oricând, mai nevrozată, și trebuie să-mi păstrez echilibrul.

Henry a plecat - mi s-a părut că pierdeam viața, bucuria, realitatea, simplitatea. El îmi oferă ceea ce tata nu-mi poate oferi, pentru că tata este eu, iar Henry este *celalalt* - singurul celălalt de care m-am legat. A fost o iluzie?

Ritmul fizic al lui Henry e prea puternic pentru mine. Așa că astăzi stau în pat ca să recuperez. Ce tară este fragilitatea mea. Şi sunt tristă. Îmi face bine să scriu. E un fel de ordine. Acum vine Hugo ca să fie făcut extrem de fericit - în compensare. A fost atât de tensionat și disperat trei săptămâni, stând cu mama lui. Atât de chinuit. Şi îmi scrie cu pasiune. Sunt singura lui bucurie. Şi vânez peste tot o cameră care să-l mulțumească. Mă pregătesc pentru el. El și Maruca - tata îi numea în glumă „garajele" noastre. Dar amândoi știm că ne datorăm viața protecției lor. Ce ironii. Hugo mă protejează și din cauza lui pot juca rolul mamei față de Henry și Artaud. N-aș fi nimic fără Hugo. „Mică prințesă, te voi sluji, te voi iubi și te voi prețui până la ultima suflare."

Henry, pentru că este neajutorat, pentru că este iresponsabil ca un copil, mă secătuiește. El spune cu ingenuitate: „Ori de câte ori vreau ceva tu îmi cumperi. Totuși te-am văzut uitându-te la parfumuri, și nici dacă aș putea eu nu ți le-aș cumpăra. Mereu o refuzam pe June. Nu-i înțelegeam dorințele".

Este iresponsabil, paralizat. Câteodată gândește și simte neegoist, dar nu poate acționa astfel.!Se întoarce de la plimbarea cu bicicleta: „Mă gândeam că ar fi trebuit să rămân cu tine și

să-ți citesc". Dar îl cunosc prea bine. Râd și îl gonesc din cameră.

Este absolut neajutorat, nu poate face nimic pentru el. Nu poate decât să scrie și să reguleze.

Stau culcată și fac planuri protectoare pentru el. Dar nu-l doresc. Mă gândesc la momentul în care am ieșit din baie și a spus că arăt ca Venus a lui Botticelli - sau ca o grecoaică. Şi brusc m-am uitat la el și urâțenia lui m-a rănit - urâțenia lui greoaie m-a rănit - această urâțenie greoaie pe care o iubisem. Am tânjit profund după frumusețea tatălui meu, a tatălui meu, grecul.

Mereu eterna dislocuire: amantul devine copil - și noua dragoste rege - *le Roi Soleil.*

Le Roi Soleil, care a spus că îl supăram când eram mică pentru că mințeam ca un arab - pentru că se simțea că mereu aveam în cap gânduri secrete pe care nu puteam sau nu voiam să le exprim. Şi eram un *enfant terrible*, tiranic, temperamental !

„Pentru noi", spunea el,l„faptul că ne-am descoperit ne aduce un soi de pace, fiindcă ne aduce certitudinea că avem dreptate.) Suntem mai puternici împreună. Vom avea mai puține îndoieli."

Părea profund adevărat. Intelectual, eram liniștită. Vedeam în el unde ducea drumul pe care-l alesesem. Vedeam, de asemenea, cât de neînțeles era, la fel ca mine. Cum acest control, această direcție puteau fi atacate ca hiperconștiente. Cu toate acestea erau instinctive, căci în mine ele acționau *împotriva* mediului și educației. Este adevărat că există în noi, cum spunea el, un geniu al orientării. Mi-am găsit singură calea de a ieși din catolicism, din spiritul burghez al mamei mele, din împrejurările idioate ale vieții americane din Richmond Hill. L-am găsit singură pe D.H. Lawrence. L-am situat critic singură. L-am găsit pe Henry. Mi-am găsit decorațiunile, costumele, modul de viață.

Tata a spus chiar (cum spusese și Gide) că citeam ca să ne confirmăm gândurile.

Marea noastră tragedie era că găseam adoratori, dar nu egali. Avem senzația că mereu o luăm înainte. Tata făcea acum douăzeci de ani lucruri care abia acum sunt general practicate. Şi eu prevedeam mode, stiluri; și știu că există în „Alraune" o calitate care nu va fi înțeleasă decât mult mai târziu. Până și în dragoste suntem înțeleși mult mai târziu. Ştiu că Henry se va trezi într-o zi cu niște regrete sfâșietoare, căci m-a iubit cât a putut el de mult, dar asta nu ajunge. Percepe în mod obscur că eu sunt flacăra vieții lui, dar nu știe tot ce i-aș fi putut oferi dacă ar fi fost pregătit pentru mai mult. A ajuns la cele mai înalte culmi mentale ale sale - dar ele sunt prea rarefiate. Nu poate să rămână aici. Există nenumărate pete negre în Henry, și cea mai mare este lipsa lui de înțelegere. A făcut cele mai nobile eforturi cu Lawrence și cu mine. Când am sosit la Avignon, incandescentă, vorbind înfierbântată, a făcut cum făcea și Hugo: m-a făcut să tac. Dar am înțeles, pentru că era gelozie. „Probabil că îi par anost tatălui tău." Asta m-a înduioșat și am coborât imediat diapazonul, dar m-a durut că Henry nu făcea nici un efort să înțeleagă, că îmi impunea să mă intereseze cafeneaua, benedictina, muzica ieftină, trecătorii, infantilismele, fețele, lucrurile exterioare, mâncarea - când exista în mine toată acea materie fecundă. Mă reprima. Extravertitul. Cafenele peste tot. Băutură. Mâncare. Trecători. Mereu. Şi îmi plăcea când era totul nou pentru mine. Străzi. Târfe. Filme. Conversație stupidă. Da, despre oameni stupizi. Imbecilul de Fred, și totuși Henry îl poate suporta pe Fred. Atotcuprinzător, fără discernământ. Stupid, necritic. Toate astea erau atenuate când Henry începea să lucreze. Gata cu cafenelele. Nu mă deranja nimic. Niciodată nu mă jucasem destul, niciodată nu mă prostisem. Îmi făcea bine.

Bufoneria și stările dense ale lui Henry. Zăpăceala lui. La Avignon și-au pierdut farmecul. Aveam nevoi mari și el era atât de insuficient.

După mai multe zile ca astea mi-am reluat jurnalul.

La ce bun să-i spun toate astea lui Henry? Am învățat să nu mă lupt cu limitările oamenilor, să-i las în pace. Să nu-i chinui. Mi-am spus: „Ăsta-i Henry”. Şi l-am acceptat. Am încercat să regăsesc bucuria pe care o simțeam la început când ne așezam împreună într-o cafenea - bucurie, bucurie fără nici un motiv - și m-a plictisit. Eram plictisită. Interesul lui Henry pentru vesta verde a unui ghid, culoarea roz a unei case, pentru cămașa roșie a unui bărbat, mersul unui copil, pentru fleacuri ajunsese să mă plictisească. El, omul care nu se împotrivea deloc vieții, care nu căuta decât plăcerea, plăcerea. Brusc am știut că ajunsesem la capătul acestei plăceri, că mă lăsa flămândă. Că în evadările mele cu tata găseam bucuria, o bucurie mai austeră, mai creativă. Realitatea, străzile, oamenii și tot ce compunea lumea lui Henry nu mă puteau hrăni.

Jurnalul a compensat întotdeauna insuficiențele ființelor omenești.

Henry a fost surprins când am început să scriu. S-a uitat la mine, deconcertat. Ochi albaștri deconcertați. Mă lăudasem râzând cu moartea jurnalului meu. Nu a făcut legătura între renașterea lui și propria-i incapacitate de a-mi primi confidențele (scena din grădina de la Louveciennes, când i-am spus să plece, *acela* a fost începutul lipsei lui de înțelegere). Când sunt prost dispusă - atât de rar - mă întreabă dacă sunt bolnavă.

Eu sunt cea care se schimbă din nou, nu Henry. A spus el însuși: „Singurul tău defect este că ești prea ușor de satisfăcut". Când Henry îmi oferea ceea ce credeam că este maxima fuziune pe

care o puteau atinge două ființe omenești, nu m-am așteptat niciodată să găsesc o uniune mai adâncă - sau o ființă umană cu care să pot vorbi așa cum vorbesc cu jurnalul meu.

Un mai mare unison scoate în evidență insuficiențele celuilalt. L-am creat pe Henry așa cum aveam nevoie de el. De asemeni, *l-am inventat* pe Henry! Îl iubeam pe acel Henry care ar fi putut deveni el dacă ar fi avut mai multe *resurse*, mai multă forță, mai multă voință.

Ştia oare de ce, ieri, când trenul l-a luat de lângă mine, îl priveam cu o infinită tristețe...

Ceea ce face totul înduioșător de pardonabil este mereu umilința lui Henry. Nu ai nici un reproș de adus - doar tristețe. Eu sunt cea care se chinuie să înțeleagă.

11 iulie 1933

Aseară inima mi-a făcut probleme și am simțit o mare neliniște. Credeam că o să mor singură în această cameră de hotel și eram neliniștită în privința jurnalului, întrebându-mă dacă n-ar trebui să mă ridic și să-l ard. Dacă aș avea timp înainte de moarte să ard toate volumele... Am fost surprinsă să mă aflu în viață azi-dimineață.

Vreau să mă duc la Rank și să capăt absoluția pentru pasiunea față de tata.

Când i-am spus lui Henry *tot* adevărul (când i-am dat jurnalele să le citească) nu a reușit să înțeleagă *tot. Înțelegerea*, așadar, există numai în relațiile *de sânge.* „Pe mine ai să poți să mă înțelegi, așa cum n-ai înțeles-o pe June, pentru că eu știu să mă explic." Așa antrenam înțelegerea lui Henry.

Astăzi stărui asupra neputințelor. E nedrept. Probabil pentru a justifica schimbarea din mine.

Înțelegerea *înseamnă* iubire. Cu cât înțeleg mai multe la Henry, cu atât mai mult cuprind și iubesc. Sunt sentimente interdependente. Henry iubește - dar iubește imperfect. Dragostea lui față de lume, pasiunea lui artistică pentru lume sunt egal deformate de ignoranță.

Cu toate acestea, stând împreună într-o cafenea din Avignon, i-am mai spus: „Îmi oferi lucruri pe care nu mi le-a mai oferit nimeni altcineva". Mă dusese pe strada bordelurilor din Avignon - o priveliște unică, fantastică, așa ca în [filmul] *Maya,* înspăimântătoare, abjectă, dramatică, incredibilă, fumurie, densă, vulgară, plină de culoare.

Până și umilința lui este nepotrivită. Se scuză atunci când n-ar trebui. E un adevărat geniu al impreciziei. O minte înecată de sânge. Aveam nevoie de el. Mă îmbogățea. Nu mă înțelegea, dar mă hrănea.

De ce la trecut?

Henry nu a murit. E pe drum, cu chiloții cârpiți de mine, cu peria de păr spălată de mine, cu ghidonul de bicicletă care observasem că-i trebuie, pentru că îl iubesc omenește și vreau să fie fericit - și astfel ocrotit, cu cele mai mici nevoi satisfăcute, ghicite, nevoi omenești și neomenești, nu-și imaginează că în seara asta regret că trebuie să scriu în jurnal pentru că nu puteam vorbi cu el. Şi că mă gândesc la *Roi Soleil* al meu, care și-a purtat singurătatea vreme de cincizeci și patru de ani. Ce sarcină mă așteaptă, să explorez întreaga viață a regelui meu, toate contorsionările minții sale. Mă trece un fior rece. E viață sau moarte? E dragoste față de dublul meu, din nou acea dragoste de sine? E lipsă de rezistență la greutățile și durerile vieții cu Celălalt - Tu-ul - *le Toi*? Este mereu *le moi* - tatăl meu, jumătatea mea masculină?

16 iulie 1933

Annecy. Un Hugo atât de pasionat - și eu mișcată de adorația lui. Mă ofer pe de-a-ntregul nevoilor lui. Şi deodată îmi dau seama că se poartă protector cu mine. Pentru el sunt timorată, mică, delicată. Şi eu îl protejez mai mult spiritual. Eu am *entretietiy* veselie, inventivitate, strălucire. El este greoi și sumbru. Când sunt în brațele lui mă simt în siguranță. E mare, e tot numai al meu, îi cunosc toate gândurile, și nu mă aflu în ele decât eu. Trăiește pentru mine. Totul este atât de extrem de simplu.

Privesc mirată viața noastră, și e toată numai afecțiune, afecțiune și armonie. Tandrețe, daruri, protecție. Hugo îmi aduce cadouri, mă scaldă în cadouri. Şi mă tratează ca pe o amantă. Trăiește o idilă. Mă răsfață. Şi trebuie să fie despovărat de tristețea sa. Îl liniștesc. Îl fac fericit. Imensa lui adorație mă înduioșează. Găsesc dragoste ca s-o ofer gurii lui (încă cea mai frumoasă gură pe care o cunosc) și îmi place să dorm în brațele lui. Şi fragilitatea lui se potrivește cu a mea. Are dureri - probleme. Altitudinea îl ține treaz. Mie îmi afecta inima. Ne-am mutat. Aici, la Annecy, umezeala i-a provocat nevralgie facială, dureri de urechi și de dinți. Mie mi-a provocat nevrită. Plecăm la Aix-les-Bains. Dar nu sunt fericită. Nu sunt niciodată fericită. Sănătatea lui Henry mă obosește, iar depresia lui Hugo mă apasă. Tânjesc să aud râsul lui Henry. Mă simt bine cu el, dar când eram bolnavă eram singură, căci Henry nu cunoaște boala. Şi orice nu cunoaște nu poate compătimi - încearcă, dar nu poate.

Viața mea pare că s-a oprit. Din nou, nu sunt niciodată acolo unde vreau să fiu în momentul în care vreau. Nu mi-am trăit din plin zilele cu tata, și am regrete. Au fost voalate. Zilele mele cu Henry

au fost voalate. Sunt agitată. Vreau să mă mișc. 'lotuși vreau să mă odihnesc undeva. Şi sunt nevrozată, știu - groaznic de nevrozată. Mă așteptam să mor pe drum. Plângeam când autocarul se apropia prea mult de marginile prăpăstiilor. M-a lăsat inima. Visez la nesfârșit. Mi-am pierdut bucuria. I-am uitat pe Allendy și pe Artaud - pe drum.

Aix-les-Bains. Încet, Henry a reînceput să-mi umple ființa, precum ceva moale, uman, iar *le Roi Soleil* s-a retras în zone mai rarefiate - ireale - perfecte. Vălul s-a ridicat în ziua în care am ajuns la Aix-les-Bains și am putut să mă scutur de proasta dispoziție. Dintr-un motiv necunoscut, lucrurile începeau să meargă bine. Depresia lui Hugo s-a risipit. De la fereastra hotelului vedeam solarul. Nu știu de ce am avut imediat o viziune a sănătății. Am crezut în el - în acest mecanism de oțel asemănător unui avion care regla băile de soare pentru nevralgie. Deși eram epuizată, am putut urca un deal imens că să-l văd pe doctorul de acolo. Eram nerăbdătoare să ajung acolo în dimineața asta. Soarele! Credința mea în soare! Credință nemărginită. Făcând plajă, mă gândeam la Henry - îl simțeam pe Henry. Nu-l simt și pe tata - pe el îl *gândesc.* El mă guvernează mental. În sentimente sunt oarbă. Poate mi-e frică să-l simt. Nu știu. Nu vreau să știu. Îmi amintesc ideea lui Jung despre înțelepciune: să lași lucrurile în voia lor.

Așa că am lăsat lucrurile în voia lor. Mă livrez soarelui. Sunt fericită. Îi scriu lui Henry. Dorm buștean. Şi după cină mergem la cazino, și cu 80 de franci câștig 525. Plec imediat. Hugo și cu mine suntem veseli, amuzați. Lui mulțimea i se pare vulgară, dar eu sunt fericită. Snobii îmi displac și mai mult.

Când văd o scrisoare de la tata la oficiul poștal, sunt răscolită - neomenesc răscolită. O

citesc și mă întreb: e posibil ca tata să mă iubească mai mult decât îl iubesc eu? Va exista întotdeauna o inegalitate într-un fel sau altul? Dragostea noastră - a mea și a tatei - este nefirească. Sau mi-e mie frică de ea?

21 iulie 1933

Aș vrea să fi copiat aici prima mea scrisoare către regele meu, scrisă în hotelul din Avignon, pe terasa cafenelei sărăcăcioase, când Henry s-a dus să-și cumpere o cămașă și pantofi - scrisă dintr-un impuls extraordinar, dintr-o suflare, patru pagini în care-i spuneam ce însemna pentru mine, pagini pasionate care l-au făcut imens de fericit.

Şi fiecare scrisoare pe care o schimbăm este o extindere dincolo de superlativ, de extrem - a lui sentimentală, romantică; a mea exaltată.

În același timp, primesc una de la Henry', ca Lawrence în stările lui de iritare, de proastă dispoziție - atât de contradictoriu. Şi mereu atât de egocentrist. Şi mă simt obosită de tot ce fac ca să-i sporesc bucuriile - obosită să-i mai inventez excursii, să-i fac sugestii, să-i dăruiesc, să-i ghicesc și să-i îndeplinesc toate dorințele. Şi pentru prima dată încerc ceea ce eu numesc „a fi dur“: „Henry, nu era nimic în neregulă cu Touraine sau Carcassone. Dispoziția ta era de vină. Nu regreta locurile pe care nu le-ai văzut". (Se ducea la filme și vedea alte locuri și se lamenta: „Abia dacă am zărit locurile pe care trebuia să le văd".) „Nici ele nu te-ar fi mulțumit."

În prima lui scrisoare, spusese: „Culmea călătoriei - tu - toleranța ta - pacea din Chamonix". Poate că nemulțumirea și starea lui proastă se datorează absenței mele. Dar îl mă vrea întotdeauna pentru că îl fac fericit, pentru ceea ce dăruiesc - nu pentru ce sunt Toleranța mea! Morbiditate.

Nu mă pot abține să nu compar cele două scrisori. *Mon Roi Soleil* scrie: „*Hay momentos en que siento una nostalgia de ti, toda, tan intensa que hace daño.*”[13]

Dar astăzi primesc două cărți de la Henry. Şi acum? Am nevoie de dragoste!

Curgere. Evoluție. Mișcare. Sunt înfometată. Sunt înfometată.

Am făcut o pasiune pentru jocurile de noroc. În fiecare seară mă îmbrăcam frumos. Hugo mi-a dat 50 de franci și eu am făcut 530 din primele câteva încercări. În seara următoare, cu 30, am făcut 300. Mă înfierbânt și sunt incitată de țopăielile bilei din cupa rotundă. Noaptea îl trezisem din somn pe Hugo ca să-i spun: „Mâine o să joc pe numărul patru". Şi așa am făcut, și am câștigat din prima încercare!

Soarele. Corpul culcat la soare, într-o uluitoare transă de lumină argintiu-aurie, dizolvată în căldură. O siestă luxuriantă. Poșta. Hoinăreala pe biciclete. Lacul Bourget, care l-a inspirat pe Lamartine. Cafea la vesela cafenea modernistă. Şi *boule.*

Vise. Vise în care Henry mă abandonează și eu alerg plângând prin păduri. Vise în care îi sug penisul lui Artaud - e deschis la vârf ca o pungă cu bomboane și sunt doar câteva picături de spermă, care sunt sărate. Vise cu ochii deschiși: septembrie cu tata.

În sfârșit i-am reproșat lui Henry că m-a reprimat la Avignon pentru că a fost rănit când mi-am reluat jurnalul. Înainte de scrisoarea lui iritată, îi scrisesem foarte tandru că îmi era dor de el. Septembrie cu tata, dar nu singuri. August, tipărind cartea lui Henry, hrănindu-l pe Henry, aprinzându-l. Iubindu-l, dar fără marea credință, satisfacția supremă. Confruntare dezagreabilă cu Allendy. Ce

minciuni să mai spun acum, ca să-mi maschez și atenuez indiferența? Şi lui Artaud, ce minciuni?

Oameni plonjând în lac. Corpuri bronzate. Radiouri.

> *Scrisoarea lui Hugo către tata*[14]*:* Anaïs s-a întors de la Valescure, radioasă fiindcă și-a regăsit tatăl - un tată nou, foarte tânăr care există pentru ea pentru prima dată în viața ei. Un tată nou-născut, dacă vreți, dar în același timp tatăl din visurile ei. Întotdeauna a visat un tată de care să poată fi mândră, care să poată răspunde imediat la cele o mie și una de întrebări pe care le pune în fiecare zi - întrebări la care numai cineva ca dumneavoastră, cineva care a trăit din plin și care are un adevărat geniu al trăirii, ar putea răspunde. Mă simt ca și cum aș fi căpătat și eu un tată și un frate în același timp, și sunt fericit...

Lui. Le Roi Soleil.

În clipele de dragoste, fără ochelari și cu părul lui lung despletit - mă speria să văd o femeie. O grecoaică. Ochii miopi erau mijiți, ca al unei femei când e pe punctul de a leșina de atâtea senzații. Această impresie bizară mă bântuia. Am închis ochii.

> *Henry scrie*; Suntem puși în lume ca să fim o parte din ea, ca să fim hrăniți și să hrănim... Ceea ce provoacă mai mult prăpăd decât bine e dorința lawrenciană de a modifica oamenii. Este orbește egotistă și nevrotică. Observ că dorința de a reforma omul îl îndepărtează, nu-l apropie de seamănul său. Duce la izolare. La preocuparea pentru sine. Când obosești foarte tare să încerci să ajuți omul, te întorci la turmă și atunci ajuți cu adevărat - prin simpla ta prezență, pentru că atunci suma experiențelor, a suferințelor, a autoanalizei și

a luptei sufletești îl maturizează pe individ și el poate ajuta pentru că vorbește și se mișcă dintr-o înțelepciune coaptă, conștientă - nu prin precepte, idei, formule. Mă gândesc că probabil rădăcina tuturor disensiunilor dintre „prieteni" (un subiect atât de captivant pentru Lawrence și Duhamel) este calitatea idealismului conținut în ele.

Îmi plăceau toate astea, le-am aplaudat.

Henry adaugă: E din nou ceva prea sacru, prea intim, prea izolat! Dragostea pură, prietenia pură - acestea sunt idealuri. Ele pot exista când și când și sunt frumoase. Dar nu pot fi țeluri. Sunt fenomenale și accidentale .. Când [acești] doi oameni [în *Salavin* de Duhamel] formează un pact etern ci se înstrăinează de restul omenirii, ceea ce e un păcat... Bărbatul și nevasta fac același lucru când se iubesc până ajung să se ucidă. Se secătuiesc unul pe celălalt. După o vreme se trezesc față în față, ca niște carapace găunoase.

Hugo și cu mine am făcut greșeala idealistului. Am simțit că găsisem ceva ideal și ne-am izolat. Împotriva lumii. Singuri, noi doi, ani de zile. Şi a fost rău pentru noi. Eu, fiind cea lacomă, am început să pretind mai mult, să-l devorez pe Hugo. De când îl las singur și sunt cu mai multă lume, suntem cu toții mai fericiți.

Îndată ce am găsit din nou ordine în sentimentele mele, am fost liniștită. Henry era situat ca dragoste omenească - iar *le Roi Soleil* ca una ideală, neomenească, rarefiată. L-am văzut iar pe Henry în momentele lui cele mai bune, cele mai tandre - toată căldura care compensează subtilitatea, toată acea maturizare care înlocuiește înțelegerea.

Am reînceput să trăiesc. Nici măcar când pierdeam la cazino nu mă mai supăram. Şi senzația aceea, senzația aceea divină de eliberare de singura dragoste pe care nu voi putea conta niciodată, senzația de *siguranța în multiplicitate.*

Într-o noapte [eu și tata] am vorbit despre viețile noastre - cum știa că voi continua să am amanți pentru că eram tânără și pasională și el nu se putea căsători cu mine - cum va înțelege și cum asta nu ne va afecta dragostea; și eu eram supărată pentru că știam că era adevărat. Şi îi dădeam aceeași libertate. Am acceptat de la început ideea carierei sale donjuanești - distingându-mă de alte femei, realizând situația mea unică. A spus: „Ce sfârșit minunat pentru cariera mea amoroasă, dacă m-aș putea devota ție. Dacă m-aș fi căsătorit cu o femeie ca tine, care să fi avut totul, i-aș fi fost fidel".

Îmi dau seama că nu mai cred în idealul fidelității. Este imatur. Mă aștept ca el să-și continue viața, așa cum eu mi-am continuat-o pe a mea.

Toată această dragoste incestuoasă este încă voalată, încă un vis. Vreau să o înțeleg, și îmi scapă.

Sentimentul culpei, ar spune Allendy. Am nevoie de Rank; am nevoie de o minte mai puternică decât a lui Allendy. Vreau să vorbesc cu Rank. Despre artă, creație, incest. Vreau să fiu liberă de culpă. Vreau să mă confrunt cu un spirit mare și să treier subiectul. Să-l sondez.

O descoperire uluitoare. Astrologia. Astrologia dezvăluie că Luna [tatei] este în Soarele meu, cea mai puternică atracție între bărbat și femeie.

Când Hugo mi-a arătat asta, fatalismul a înecat ultimele urme de sentiment al culpei. Şi am simțit o teamă respectuoasă. Imensa frică oarbă a fost înlocuită de teamă respectuoasă. Mai puțin

orbitoare. Încep să-mi privesc în față cu îndrăzneală dragostea incestuoasă.

Totul era prestabilit. Nu am făcut decât să mă supun destinului meu. Acest destin a plănuit o mare căsătorie ironică, o căsătorie imposibilă pe pământ. Nu înțelegeam întreaga semnificație a vorbelor tatei: „E o tragedie." Ce căsătorie extraordinară. *Beau a faire peur.* Sunt orbită. Am fost tot timpul orbită. Întoarcerea la Henry a însemnat umanul, familiarul, după o atmosferă rarefiată - visul - aer irespirabil.

Stări care împrăștie norii. Milă. Dragoste. Revolta din mine împotriva dragostei de mizerie a lui Henry. Îmi amintesc de câte ori am desfăcut picioarele întrebându-mă dacă îmi dădea sifilis. Resentimente împotriva iraționalismelor lui. Îmi doresc să mă lupt cu el. Apoi remușcări pentru dragostea mea față de tata - și devotament.

Își spune că e un laș. A avut nevoie de curajul lui June ca să experimenteze, ca să trăiască. A avut nevoie de mine ca să gândească. Şi din cauza dependenței lui, va fi întotdeauna un om umilit, care se răzbună prin literatură,(așa cum eu mă răzbun pentru sacrificiile mele, minciunile mele eroice, caritățile mele, compasiunile mele, indulgențele mele, în acest document care e cel mai crud dintre toate.

Mi-ar displăcea un război cu Henry. M-ar ucide. Dar pe măsură ce îmi scade pasiunea, se trezește antagonismul. Credeam că puteam găsi viață, senzualitate numai în desfrâu, în lumea subterană, în pericol, în mizerie. Am acceptat lumea lui Henry pentru că Henry era atât de viu. Şi acum descopăr că am greșit. Că există bărbați senzuali care nu riscă sifilisul - că există senzuali curați! Tata! Şi detestam tot ce am acceptat de dragul lascivității lui Henry - tot ce am adoptat, credința mea naivă că trebuia să accept sifilisul, mizeria, odată cu senzualitatea pentru că lumea

părea împărțită în bărbați puri: Allendy, Eduardo, Artaud - ori Henry. Iar Henry era singurul viu.

Plăteam tribut vieții omenești. Acceptam orice viață, și târfele, și pericolul, pentru că iubeam. Iubeam din toate puterile, omenește. Nimic nu-mi provoca repulsie.

În nouă zile m-am schimbat.

De ce speram să schimb viața lui Henry, care e una mizerabilă? Nu am făcut nimic pentru el? Va fi, când îl voi părăsi, același ca atunci când l-am cunoscut? Încă mai predică moartea, distrugerea, focul, lepra și sifilisul. Încă mai e contorsionat de furie, deformat de resentimente, congestionat de umilințe; și a primit tot ce-și putea omenește dori un bărbat de la o femeie. Credință, pasiune, încurajare, apreciere, înțelegere, adorație, pace, siguranță, armonie - nimic nu-l poate vindeca.

Melancolia, monstruosul meu inamic. După cazino, după cafenea, în noaptea blândă, m-am întors și mi-am scos rochia spumoasă. Şi am știut că mă întorsesem și la meditațiile mele - scăpând de ele doar câteva ore. Trebuie să fac să fie publicată cartea lui Henry. Trebuie să fac asta pentru el. Trebuie să-l las în siguranță înainte de a-l abandona. Să-i dau putere.

> *Tatei*[15]*:* Vezi din horoscopul tău cât de multă dreptate aveam să te încoronez rege! Uneori revin la fraze sau cuvinte pe care le-ai rostit și le analizez, mă gândesc la ele. O propoziție de-a ta are vaste repercusiuni pentru mine; e plină de înțelesuri.

Între timp i-am oferit lui Hugo o mare apropiere, și câteva discuții „teoretice" - atât de profunde - în care îi vorbesc despre tot în afară de legăturile sexuale și în care analizăm în ce privință fiecare dintre bărbați, a eșuat în a mă satisface! Totul atât de rece și mental și înțelept. Hugo crede

că l-am îngrijit spiritual pe Hem")'. Gelozia lui însă e oarbă, Nu e gelos pe tata (cel mai mare rival al lui); crede că Henry moare (o, asta e aproape de adevăr, Henry moare după mine, moare, moare). Se teme de Artaud. Da, arunc fum în jur, cum zice Henry. Rezultatul este că Hugo e senin și fericit cu porția lui de dragoste - cu adevărat inalterabilă, o dragoste care curge pe acest jgheab al lui cu un soi de miraculoasă, pentru mine, fidelitate.

Este adevărat însă, după cum i-am spus lui Hugo, că până la urmă dragostea lui e singura în care cred, pe care mă sprijin. A tatei încă mă înspăimântă. Cere curaj. De aici secretul căsniciei mele: încredere - loialitate. Când îl iubeam pe John mă supuneam durerii - muream. Acum învăț să parez.

Henry m-a făcut destul să sufăr. M-am săturat de suferință.

Ultima zi în Aix-les-Bains. Sănătate recuperată, victorii multe și mărunte: un Adonis din Chamonix, prințul Nicolae de România, un gigolo, doctorul de la solar, asistentul, chelnerițe peste tot, *les garcons* din cafenele. Scăldată în daruri de Hugo ca să se revanșeze pentru inexpresivitatea trecută.

Predicțiile astrologice pentru lunile acestea: călătorii, muncă și succese în dragoste. Tot anul 1933 bun, iar 1934 și mai bun.

Sănătatea lui Hugo e mai bună ca oricând, ceea ce mă eliberează de o neliniște constantă.

Șiretenie. Hugo m-a lăsat fără nici un ban la Munchen pentru că îmi cumpărase biletul de tren, îi dăduse bacșiș hamalului și îi trimisese o telegramă Natașei ca să mă aștepte la gară - imediat ce s-a întors cu spatele i-am cerut funcționarului telegrama ca să corectez o greșeală și am rescris-o, dar pentru Henry.

Rămasă singură în bucătăria lui Henry, privesc în jurul meu, ca și cum aș vedea totul pentru ultima oară. Mă uit cu atenție la caricatura desenată de Fred cu un cuplu care face dragoste pe o bancă în fața *urinoir*-ului, pe care sunt lipite afișe cu *Maladies des voies urinaires* și *Chocolat Meunier.* Privesc meniul inventat agățat într-un cui: *bronchées á la reine, pâte de foie gras truffé, dinde aux champignons.* Mă uit la viața boemă, la Quatz Art Ball, la coșul înconjurat de un corset, la manifestul despre „Instinctivism“ - ca și cum m-aș despărți de ele. Privesc haina lui Henry care atârnă pe un scaun, văd forma umerilor și coastelor lui și îi simt trupul, fără durerea încordată, persistentă a geloziei sufocante. Mă despart nu de Henry, ci de imensa, incomensurabila durere a geloziei. Iau numai bucuriile pe care mi le dăruiește. Alung toată fidelitatea, dependența întunecată, pasiunea care tortura, așa că acum poate să pomenească de June sau de târfele lui fără să mă mai rănească.

Vreau să mă bucur de Henry.

M-am despărțit nu de trecut, ci de durerea trecută Rămân numai umorul schițelor de pe perete și rutina profundă, curgătoare a unei iubiri potolite, fără pretenții, fără iluzii, rutina în care alunec îndată ce-l văd pe Henry pe peronul gării, uitând de pretenții, de exaltările critice care ucid bucuriile.

Henry e fericit. „Acum funcționez din nou. Sunt ca o roată uriașă care nu se poate învârti până nu vii tu cu dispozitivul tău foarte mic, foarte fin. O atingere ușoară, ușoară, și mă pornești. Trebuie să recunosc că, la fel ca Lawrence, nu pot să fac nimic fără o femeie care să mă susțină".

Şi ironia în toate astea e că a fost miraculos de fidel.

Ca să te bucuri, să te bucuri și să iubești, nu trebuie să fii critic. Trebuie să închizi ochii la toate binecuvântatele imperfecțiuni omenești.

Către tata: Mi-a venit să plâng când am deschis scrisoarea pe care am primit-o de la tine în Aix-les-Bains pe când îmi făceam bagajele. Gândul acela, de a-mi scrie în vederea plecării mele, a fost atât de delicat, atât de incredibil de subtil. E ceva ce eu am făcut pentru alții și am visat pentru mine, dar alții iubesc în chip atât de diferit. Trebuie să știi cum să iubești, cum să fii atent în dragoste, după cum bine știi. Nu pot să-ți spun cât de mișcată sunt de ceea ce reprezintă gestul tău, de acest amănunt atât de semnificativ. În momentul acela, când a sosit scrisoarea ta, mi s-a părut că eram deodată recompensată pentru toată arta și ingeniozitatea pe care le-am investit în dragoste de-a lungul vieții. E plăcut să primești, e plăcut să primești ceva care vine cu atâta subtilitate, atâta tandrețe, cu o grijă care te învăluie atât de măiestrit, o calitate numai a ta. Te sărut astăzi cu recunoștință că exiști, mulțumind nu zeului, ci ție, ție însuți, pentru marele tău efort creativ.

Seara. A păși în casă înseamnă a intra în zori, în culorile zorilor, în nuanțele răsăritului, în muzică, în parfum, în chintesența exotismului, într-un pântece dulce, într-un palanchin de bumbac, în blană, mătase, în armonie.

Stăteam în prag și mă bucuram de miracol. Am uitat că eu făcusem casa. Eram fermecată, ca de creația altcuiva. O dezmierdare de culoare și texturi, un hamac.

Bucuria și energia mea străluceau. Am început să poruncesc în regat, să organizez, să administrez, să țes în jurul meu rețeaua strânsă a activității. Îmi risipeam forțele. Înotam printr-o Mare a Sargaselor de hârtii. Telefonul vibra. Fire multiple. Expansiune. Un corp atât de puternic, fosforescență a minții și a corpului.

Hârtii. Muncă. Angajamente. Scrisori. Îmi plac toate astea. Îmi place să trăiesc, să mă mișc. Intoxicație. Sunt intoxicată. Mâine, copista și Allendy. Joi, Artaud. Vineri, Henry. Minciuni benigne spuse tuturor! Lui Henry pentru a-i atenua gelozia față de tata. Fiecăruia îi dau iluzia că este cel ales. Dacă toate scrisorile mele ar fi adunate laolaltă ar revela contradicții surprinzătoare. Chiar îi spun lui Henry: „Vorbesc mult despre tata, dar el nu înseamnă pentru mine la fel de mult cât însemni tu". Pentru că îmi imaginez că oamenii au nevoie de aceste minciuni, *mensonges vitaux!* Adevărul este blestemat și neroditor. Îi spun lui Allendy: „Tocmai am sosit. Când pot să te văd?" Ca și cum el ar fi primul pe care l-am sunat, și eu deja m-am culcat cu Henry.

Umor. Când tata îmi spune minciuni benigne precum „E prima dată când mi-am dorit să am mulți bani“ (ca să fie cu mine, să-mi facă daruri), detectez nesinceritatea. Tata și-a dorit bani de o mie de ori, ca și mine. Cu alte ocazii o fi scris la fel și altor femei. Şi zâmbesc. Cathartic. Toate tămâierile pe care le-am îndreptat către alții îmi sunt aruncate înapoi în față. Toate trucurile și minciunile mele îmi sunt acum oferite mie - ca și cum nu le-aș putea detecta. În timp ce îmi scrie, Delia sau vreo altă femeie stă probabil la nici un metru de el. Aproape că-i simt parfumul. Trădare, ah, trădarea iluziei. Să creezi iluzie și deziluzie. Cine va smulge adevărul de la alții? Şi noi trebuie să ne mințim? Nu vreau asta. Voi spune prima adevărul. Tot. Călătoria mea, minciunile mele, Henry. Atunci el va surâde și îmi va spune povestea sa. Tată, scutește-mă de minciunile pe care trebuie să le spunem celor mai slabi decât noi, acea deformație a firii noastre de a crea o iluzie pentru ceilalți. Hai să fim curajoși - tu ai fost primul care mi-a cerut asta. Hai să nu lăsăm gelozia să pătrundă în dragostea noastră!

Acest jurnal dovedește o dorință uriașă, atotcuprinzătoare de adevăr, căci pentru a-l scrie risc să distrug toate edificiile iluziilor mele, toate darurile pe care le-am făcut, tot ce am creat, viața lui Hugo, viața lui Henry; pe toți aceia pe care i-am salvat de adevăr, pe toți îi distrug aici!

2 august 1933

A început munca. Miss Green copiază manuscrisul despre June, altfel aș fi ca un câine care încearcă să-și prindă coada. Lucrez la narațiune.

Voi nota aici temele pe care vreau să le abordez, să le repet. Ca tema teatrului chinezesc și vederea iluziei din culise. Să compar cu procesul psihanalizei. Să trec în culise dincolo de iluzie. Și de efectul ei asupra mea.

Să scot în evidență asemănările dintre amanții mei și tata. Continuitatea imaginii tatei în ciuda aparentelor neclarități.

Morala jurnalului? De ce are nevoie lumea - de iluzia pe care am dăruit-o în viață sau de adevărul pe care l-am dăruit în scris?

Când povesteam despre visul meu de a satisface visurile oamenilor - de a satisface foamea de iluzie - nu știam oare că asta era cea mai dureroasă și cea mai insațiabilă foame? Ce mă împinge să ofer acum veridicitate în locul iluziei?

Scenă cu Artaud:

— Înainte să spui ceva trebuie să-ți mărturisesc că am simțit din scrisoarea ta că încetaseși să mă iubești - sau, mai degrabă, că nu mă iubiseși niciodată - că o altă dragoste a pus stăpânire pe tine. Da, știu. Presupun că e tatăl tău. Așa că toate îndoielile mele cu privire la tine erau îndreptățite. Sentimentele tale sunt instabile,

schimbătoare. Şi dragostea asta a ta, trebuie să-ți spun, este abominabilă.

Un Artaud veninos, amar, cu gura urâtă, crispată, tot numai furie și ranchiună. Respingător. Îl primisem cu tristețe. A spus că observase această tristețe, dar nu l-a mișcat. Şi câteva clipe mai târziu m-a înfuriat și m-a făcut nemiloasă. Eram acuzată de cruzime când de fapt eram sinceră. Mila mea a dispărut complet. L-am privit cu răceală și l-am studiat. Doamne, ăsta-i bărbatul pe care l-am sărutat, ăsta-i bărbatul care aștepta de la mine dragoste exclusivă. Urlând de amărăciune.

— Tu dai tuturor iluzia de iubire maximă. Mai mult, nu cred că sunt singurul pe care l-ai înșelat. Simt nu numai că-ți iubești tatăl cu o pasiune revoltătoare, ci și că sunt mai mulți bărbați în viața ta, chiar și acum. Simt că e ceva cu Allendy, și cu încă un bărbat - și crede-mă, n-am auzit nici o bârfă...

Atâta intuiție, atâta clarviziune, încât nu am negat nimic, dar la cuvântul *abominabilă* i-am spus mânioasă:

— Nu, e dragostea cea mai pură. Şi dacă nu crezi în puritatea mea, atunci nu mă cunoști.

— Nu, nu te cunosc. Cred în impuritatea ta absolută.

Un verdict teribil se contura în mine în timp ce vorbea. Îmi displăceau meschinăria și rigiditatea lui. Mă gândeam cât de diferit ar fi privit Henry toate astea. La fel și Hugo. Mă gândeam cât de minunat de delicat fusese Allendy - îmi displăceau sentințele medievale ale lui Artaud, lipsa lui de imaginație. Ca un Savonarola, cu zeii, eternitățile și impuritățile lui. Îmi părea bine că nu mă putea înduioșa. Adevărata cruzime abia începea în disprețul pe care-l simțeam. A încercat să mă rănească, să se răzbune, dar într-un fel atât de meschin. Ca o femeie. Şi ca un copil. Ce deziluzie. Nu putea să-mi fie milă de el - da - era sincer și aștepta totul - îl făcusem să cadă de la așa

o înălțime. Dar nu mă puteam abține să nu simt că acționa ca o amantă vulgară, gălăgioasă, cu un revolver în mână. Nu era nimic frumos în durerea lui.

Şi Allendy știa. Şi nu am negat nimic. Se pare că îmi făcea plăcere să-mi mărturisesc dragostea, dar numai Allendy știa de împlinirea ei fizică, pentru că aveam nevoie de un confesor. Vechea mea dependență a revenit. Era atât de plin de compasiune, atât de nobil și de generos. Aveam încredere în el. Este loial și discret.

Ceea ce mă mira era hotărârea cu care am refuzat alte *ren-dez-vous*-uri cu Allendy și hotărârea cu care am acționat în legătură cu Artaud, când înainte nu fusesem în stare niciodată să spun nu. Ca și când dragostea mea pentru tata îmi dăduse curajul de a mă exprima fără nici o teamă. Nimeni altul nu va trebui să sufere pentru ceea ce Artaud numește „oscilațiile mele tenebroasei Oricum, gata cu scuzele, gata cu justificările. Dacă sunt perversă, monstruoasă în ochii unora, *tant pis*. Nu mă interesează decât propria mea judecată. Sunt ceea ce sunt.

Artaud - ce s-a întâmplat cu Artaud e că s-a arătat lamentabil, meschin. M-am săturat foarte tare de bărbații care inspiră milă. Tata nu inspiră milă. El se apără atât de bine; el e curajos, nobil.

Şi acum, că Artaud și-a rostit anatema (furia unui călugăr castrat) și m-a declarat o ființă periculoasă, malefică - acum ce urmează?

M-a acuzat că trăiesc „literar“, că trăiesc romantic. De ce să nu trăiesc literar - de ce nu, dacă e mai bine decât în realitate?

Când devii mai puternic, devii mai rău. Cel slab e cel care suferă. Mă tem că mi-a făcut o oarecare plăcere să-l torturez pe Artaud. Am fost ironică și am ripostat. Nu am permis să fiu acuzată.

5 august 1933

Vorbesc cu Henry despre minciunile mele. Şi țin acest discurs care îmi clocotea în minte de câteva zile: „Nu am de gând să mai mint. Nimeni nu a fost recunoscător pentru minciunile mele. Acum vor ști adevărul. Şi crezi că lui Hugo o să-i placă ce am scris despre el mai mult decât ce i-am spus sau am sugerat prin eschivările mele? Crezi că Eduardo preferă să știe ce cred despre el și nu ce i-am spus? N-am putut spune niciodată nimănui «nu te iubesc». Greșeala pe care am făcut-o a fost că am cuprins prea mult. Nu am putut să hrănesc cinci focuri. A trebuit să-i dezamăgesc pe unii - și ei mă urăsc pentru asta. Mi-am supraestimat forța. Când am spus o minciună a fost *un memonge vital,* o minciună care dădea viață".

În acest moment, eu și Henry stăteam din nou față în față ca pe vremuri, într-o minunată complementaritate. Întreaga zi fusese una de reîntregire. Mai întâi, îl așteptasem cu entuziasm și am mers pe jos până la gară că să-l întâmpin. Iar el a spus: „Aveam o presimțire că o să faci asta". Şi m-a luat de braț și ne-am plimbat în soare. Şi apoi, în casă, am fost amândoi plini de dorință și fericiți și apropiați, pe canapea. Henry atât de înflăcărat, atât de pasional. În grădină mi-a spus:

— Am fost atât de binedispus. Încă de când te-ai întors, îndată ce te întorci totul merge bine.

— Şi la mine e la fel.

Eram atât de fericită că ne recăpătaserăm armonia, stimulanta noastră interacțiune.

Tata și Henry aflați acum într-un minunat echilibru, precum eterna dualitate a propriei mele ființe. Unul, absolutul ideal, non-uman; celălalt, umanul.

Şi e la fel de adevărat că încrederea lui Henry în mine, dragostea lui Henry, mi-a dat viață și inspirație, toată puterea și toate bucuriile, când nu

aveam nimic altceva decât siguranța blândă a căsniciei mele.

În seara asta dragostea mea pentru Henry este atât de adânc înrădăcinată încât nu e nevoie de dislocare - numai de expansiune. Există în mine o asemenea fântână - inepuizabilă - deschisă pentru iubiri ideale și umane, *un foyer immense.* Mi se pare că atunci când l-am iubit pe Artaud câteva zile l-am iubit mai bine - vreau să spun cu mai mult talent - decât pot reuși alte femei într-o viață întreagă. I-am dăruit un moment măreț, chiar dacă a fost un miraj. Şi Allendy - pentru câteva luni, o percepție, o grijă și o căldură neobișnuite. Amândoi au cunoscut ceva ce nu vor mai trăi niciodată, t îmi condensez darurile, suplinind durata

O lașitate. Simt dispreț față de mine însămi când încerc să-mi justific schimbările de sentimente scoțând în evidență defectele sau neajunsurile altora, ca să mă scuz. Lașă. Lașă.

Henry a spus ceva foarte înțelept astăzi: „În loc să accentuezi idealismul sau nevoia de iluzie a altora, de ce nu-i ajuți prin a nu-i amăgi, ci a-i învăța să se aștepte la mai puțin.

7 august 1933

Totul cu Henry e la fel ca înainte. Nici o modificare în pasiunea noastră sau în discuțiile noastre. Vine să mă ajute - sau cu intenția de a mă ajuta. Apoi recunoaște că ar prefera să n-o facă - și râdem amândoi de egoismul lui franc. Preferă să stea și să copieze un pasaj din scrisoarea tatei despre Lawrence pentru că asta are legătură cu munca lui. Îl interesează. Râd pentru că atunci când un bărbat este atât de sincer nu poți decât să râzi.

E așa un acord, e așa o bucurie între noi încât Henry se gândește din nou la inseparabilitatea noastră. Şi m-a chestionat - din nou. Aș vrea, dacă aș putea, aș vrea să trăiesc cu el? Îi place să mă audă spunând da. Râde cu o bucurie isterică.

Scrisoare către tata: Aș vrea sfatul tău, părerea ta în ce privește jurnalul meu. Am nevoie de judecata ta, dar pentru a o obține ar trebui să-ți arăt niște pagini recente. În ultima vreme îmi vine să renunț la scris. Mi se pare deodată șocant să expui sentimente pe care le-ai avut, chiar dacă acele sentimente sunt foarte îndepărtate, chiar dacă au pierit. Sacrilegiu. Tânjesc să devin o femeie simplă a cărei viață secretă este secretă până și pentru ea însăși.

E curios - întreaga mea viață a fost trăită sub o mare influență - a ta. Acum e ca și când aș vrea să o iau de la capăt. Am început cu o nouă franchețe - poate pentru că văd mai limpede direcția în care vreau să merg. Totuși e ciudat - tu îmi vorbeai despre a construi, de parcă ai fi fost conștient de construcția pe care eram pe cale s-o întreprind. Nu am vorbit despre viitor, numai despre trecut - totuși asta a provocat în mine o reînnoire.

Ceea ce se întâmplă este că scrierilor mele, în afară de jurnal, le lipsește autenticitatea jurnalului. O pagină din jurnal este mai emoționantă decât paginile mele de creație artistică. Așa că din când în când îmi vine sa-l public - anonim - așa cum e, extrem de uman, simplu și direct, cajun efort supraomenesc de a echilibra minciunile din basmele pe care credeam că ar trebui să le ofer lumii. N-a fost bine că am crescut cu basme. Am încercat să le fac să se împlinească pentru alții, și asta-i periculos. Îți pierzi sufletul.

8 august 1933

Bradley este un critic zelos, un gânditor foarte onest, curajos, loial. El a „tăbărât" de-a binelea asupra operei mele - ca să ajute, să aprindă, să constrângă, să pretindă. Mă stimulează și mă interesează. Vede limpede și pragmatic. Stăm de vorbă și uităm de timp. Mă ajută să mă clarific și îmi place să-i fac confidențe. Discuția cu el m-a ajutat să-mi dau seama de asta: am ajuns la capătul unui ciclu. Viața mea, care a început cu pasiunea pentru tata, sfârșește cu aceeași pasiune. Şi *sfârşeşte.* Ciclul trăirii s-a încheiat. Acum intru pe un tărâm al păcii și al muncii (exact ca Henry).

De când m-am întors am fost obsedată de munca mea. M-am consumat. Capul îmi e cât o baniță.

Ceva este artistic încheiat - cel puțin tema vieții mele, romanul vieții mele. Restul este finisare, lustruire și lăcuire.

Am fost sinceră cu Bradley și el a înțeles de minune ce i-am spus despre minciunile mele.

Acum, a spus el, cercul extins al inventării vieții mele, viața mea, se intersectează cu cercul muncii mele, și ele vor fuziona într-unul singur. Acum voi trăi așa cum scriu în jurnal și voi scrie așa cum trăiesc. Am terminat cu anumite iluzii, anumite minciuni. Acum sunt o artistă, după cum îi spun lui Henry, aplecată asupra muncii pentru că sunt liniștită. Când ești liniștit, scrii. Marea mea temă a ajuns la o încheiere sau la încheierea unui ciclu.

În timp ce îi scriu o scrisoare lui Henry ca să compensez nestatornicia editorului său, îmi telefonează, fără a avea ceva să-mi spună. Așa, pur și simplu. Se gândea la mine. Când vin? Da, el lucrează.

În timp ce mă îmbrac îmi amintesc ceva despre care n-am scris niciodată: tema geloziei. Când Henry spune: „Luni seara am fost la Lowenfels și au mai fost câteva persoane", pentru o clipă îmi stă inima în loc. Aștept. Îmi imaginez că o să spună: „Printre ele era o femeie - o femeie superbă. Semăna un pic cu June". Momentul de suspans e acut, îmi taie respirația. Când își termină fraza, „am vorbit cu e.e. cummings“, e ca și când mi s-ar dezlega un nod din jurul gâtului. Când îl găsesc citind poezia lui Lowenfels mă doare - în ciuda mea însămi. Când îl aud citând opinia lui Lowenfels despre scrierile lui, atât de nepotrivită - și totuși Henry e fericit.

De asta caut pe fețele altor oameni semnele acestei gelozii. Pe fața lui Allendy - un tremur al vocii - cel mai mic semn de nemulțumire - și devin precaută. Fac o paranteză. Această precauție îmi distruge sinceritatea. Allendy îmi spune: „Sunt liber joi. Hai să ieșim împreună - măcar să bem un ceai, dacă altceva nu vrei". Şi joi venea Artaud. Ştiu ce-ar simți Allendy dacă ar afla asta - așa că mint. Şi o minciună dă naștere altei minciuni.

Astăzi mi-am purtat starea de sinceritate la Allendy. Şi i-am spus ce-i făcusem lui Artaud și de ce. Cum a început cu mila. Cum nu se punea problema dragostei. E prea nobil ca să fie chinuit de bănuieli cu privire la Artaud. Nu vreau să fie indus în eroare. Așa că-i spun. Vreau ca lucrurile să fie clare și solide. Doare mai puțin? Îl studiez. Înainte eram evazivă, indirectă; acum mă dezvălui. Ce se întâmplă? Allendy e incomodat, dar și ușurat. Are ceva de care să se lege. Îmi dezvăluie spiritul montparnassian al lui Artaud, cum i-a arătat el plin de mândrie lui Allendy prima scrisoare pe care i-am scris-o, vorbind cu cinism despre tonul ei cald. Allendy, Allendy, care nu e poet, a fost cel care a spus: „Tu interpretezi lucrurile prea grosolan". Artaud și lumea lui abstractă, subtilă! În viața de zi cu zi un puritan, un

provincial, un montparnassian. *Une vieille fille.* Şi astfel scena cu Artaud devine mai clară. El, atât de literal, chiar și în ziua aceea, în grădină, și luându-mi compasiunea drept dragoste. Eu, atât de idealistă. Ridicol!

Aici credința mea a luat-o razna. Şi asta mă sperie, pentru că încă nu joc lucid. Dar am crezut că voi ști întotdeauna. Crezând în Artaud încă mai credeam în *literatura. Încă* mai cred că spiritul care urmărește anumite fraze nu poate gândi altfel în viață.

Sunt, din acest punct de vedere, uluitor de sinceră.

> *Către tata* (ca răspuns la scrisoarea în care mă ruga să vin la el la Evaux): Ce vreau? Să te văd cât mai curând posibil - să fiu din nou cu tine. Aseară mă întrebam cum o să pot aștepta până în octombrie. Şi deși ți-aș putea scrie acum, în secret, păstrez totul pentru momentele vii. Noi avem nevoie de viață, nu de scrisori. Nu mai gândesc. Simt. Te simt apropiindu-te, uman și viu. Aștept să retrăiesc clipele de la Valescure, să-ți simt din nou dulceața și forța, temerile și bucuriile intense, aștept să înlătur totul, să las totul să se topească în îmbrățișarea ta, în încredere, în căldură, în contopirea vie.

Acum câteva seri, am cinat cu Henry la Clichy. Vin, cărți, muzică. Henry a spus:

— Am atâtea lucruri în camera asta - aș putea trăi aici.

Am răspuns:

— Pentru asta e o casă - să ținem toate lucrurile prețioase de care avem nevoie - nimic altceva.

— Pentru mine n-a fost niciodată asta. Ştii, Anaïs, am fost în multe case - dar n-am văzut niciodată una ca a ta. Nici una nu mi-a dat aceeași senzație. Tu știi ce-i ăla un cămin.

Când i-am spus lui Henry că s-ar putea să plec o săptămână, a fost rănit.

— E prea mult, prea mult, a spus. Ar trebui să mă întrebi dacă te las.

— Henry, reține-mă, reține-mă. Da. Cere-mi să rămân.

Îi simțeam dragostea, delicatețea ei. Mă rănea.

Dar i-am scris tatei că voi veni.

Nu mă torturez cu întrebări. Cedez curgerii veșnic duble.

Îi spun lui Hugo că am senzația ciudată că dragostea tatei e în parte ca dragostea narcisistă a artistului care vrea să-și supraviețuiască lui însuși. A pus geniu în viața lui și singurul său eșec a fost că n-a reușit să lase o expresie a vieții lui, și eu, omul de litere, sunt cea care îl va face să supraviețuiască.

„Și eu am aceeași senzație“, a spus Hugo, „că voi trăi prin tine."

Mi se pare că îmi scapă atât de mult din ceea ce e demn de dragostea pe care o dăruiesc prin scris. Astăzi mi l-am amintit pe tata stând în gară când plecam de la Valescure. Stătea în soare, la început neglijent, cu cămașa albă descheiată la gât, cu picioarele depărtate, balansându-și brațele. Visător. Distant. În altă lume.) Departe de viață, așa cum fac eu când viața e prea acută, aspirând, inspirând în mod tainic, misterios, ceea ce va înflori abia mai târziu, ca o floare japoneză de hârtie în apă, deschizându-se încet, singură, mai târziu.

Mă întreb dacă dorința mea de a păstra nu se datorează unei îndoieli a memoriei mele. Merg mai departe. Uit.

Ca adnotările lui Proust, o dovadă a proastei memorii.

Nu îmi amintesc în amănunt anumite lucruri care mă chinuie până când le aștern pe hârtie.

După ce scriu despre ceva nu mă mai tem că-l pierd. E o dragoste nebunească de viață, de viață omenească.

Mă doare să-mi amintesc, în mijlocul unei zile, acea după-amiază caldă în camera mea când Henry stătea întins pe canapea în timp ce eu mă îmbrăcam și mă parfumam pentru o cină. Textura acelei zile, culorile, temperatura. Le am pe toate în jurnal. Dar de foarte multe ori m-am întrebat cu un acces de panică: îl am? Va dispărea? Se va face fărâme, se va întuneca? Îl voi căuta în jurnal și nu voi găsi decât cuvinte palide - cuvinte fără sens? Și totul e o durere acută. Esența, esența umană, evaporându-se întotdeauna. Nu pot suporta trecerea orelor.

Henry spunând: „Noi avem tot ce a scris Lawrence despre căsnicie; între noi există acel echilibru fin..." Da. Aer. Spațiu. Mișcare. Născute din înțelepciune. Suntem bătrâni, el după June și eu după Hugo. June și Henry vrând să se devoreze, să se țină prizonieri unul pe altul. Eu și Hugo inseparabili. Hugo spunând aseară: „Aș vrea să te mănânc, ca să fiu sigur de tine”. Ăsta e singurul mod de a fi sigur de mine.

18 august 1933

Funcționez ca o orchestră - toate instrumentele deodată. Tobele sunt telegramele de la tata. Tata bolnav din nou și implorându-mă să vin imediat, așa că trebuie să-mi întorc toată viața cu fundul în sus și să dau fuga la el. Tata. Tata. Greutatea din inima mea, din sângele meu. Hugo protestând slab, melancolic. Părăsesc frumusețea Anei Maria, pe Henry într-o dispoziție luminoasă, inspirată, orbit de realitate, atât de învăluit în propriile-i viziuni. Allendy, drăgăstos și profesionist, repetând mecanic toate clișeele

psihanalitice, pe un ton monoton: sentimentul de culpabilitate, ura față de mama. Aproape că adorm. Formulele și analiza și-au pierdut realitatea. Trăiesc prea rapid ; fructele cad, sunt prea grele pentru copaci. Privesc cerul din mașină, întorcându-mă acasă cu Hugo, un cer brăzdat de nori stratificați orizontal, și mă uit prin el la infinita eliberare a sentimentelor și expansiunii mele.

Am o discuție capricioasă cu Eduardo în care îi promit să-l țin supus pe Marte, să stau într-un balansoar făcându-mi vânt cu evantaiul ca o creolă, așteptându-l pe el să acționeze, să scrie, să trăiască. Şi în fața noii mele sinceități el recunoaște că e obosit de propria lui sinceritate și vrea să abordeze o carieră de minciuni. Pare să-i placă sinceritatea mea. Suflă un vânt puternic, neînfricat. Spun cu mândrie: „Eu și tata suntem amanți..."

Dau pe dinafară. Vorbesc prea mult. Vreau să lucrez. Îmi place confuzia din capul meu pentru că un vârtej de sentimente îmi încâlcește mintea și îi distruge controlul. Vreau să trăiesc conform sentimentelor mele. Artistic și uman, ele sunt de o calitate mai bună decât psihanaliza mea.

Nu comentați. Psihanaliza înseamnă moarte.

Copiindu-mi jurnalul pentru Bradley, mi-am dat seama că *sentimentele* mele sunt cele mai inteligente. Când mă re-vărs sunt cea mai înțeleaptă. Când meditez, analizez, nu sunt la fel de bună ca Gide sau Proust. După cum spunea Fraenkel, „toți putem gândi. Dar ceea ce contează este unicitatea acestor idei. Tu, Henry, nu ai un fel unic, individual de a gândi - de a simți".

Ochii îmi sunt închiși. Ochii din capul meu plin de voință, rece, mental.

Să simți și să ce lași în voia sentimentelor, fără a distruge înrourarea de evenimente prin

disecție. Roua. Noaptea. Umezeala lucrurilor și a ființelor omenești.

Şi mă gândesc la inconștiența lui Henry. De câte ori mi-am dorit cu tristețe să fie conștient - o oră minunată părea să treacă pe lângă el, impresionându-i numai simțurile... și părea neconștient. Nu întindea mâna s-o apuce. Adeseori așteptam în taină scrisoarea care să analizeze ora aceea, s-o capteze... Așteptam a doua degustare, care nu mai venea niciodată. Întotdeauna făceam a doua degustare singură. Recompuneam discuția, ora, regăseam culorile, mirosurile, mă agățam de ele.

25 august 1933

Sărut în camera mea de la Valescure. Tata culege un scarabeu de pe drum ca să nu-l calce cineva. Vorbește despre eșecuri, despre muzică, dintr-o perspectivă filozofică. Renunță la obiceiurile sale în timpul călătoriei. Nonșalanță și toleranță. St. Canna și căldură. *Mirarea* lui în fața a tot ce se întâmplă e la fel ca a mea.

Îl iubesc în fiecare noapte din alte motive. Spiritul său. Invențiile fantastice. Tristețea pentru descrierile nedrepte pe care i le făcuse mama. Scrupulozitatea morbidă în privința banilor. Felul în care îmi pregătește baia în Ales.

Cât mă speriau rezerva și simțul lui critic. Mă făceau să mă simt stânjenită. Latura veselă. Glume la nesfârșit. Mă întreabă dacă m-am culcat cu Henry. Prima mea minciună. Nu. Nu, a treia. Coatele pe masă. Merge cu capul plecat. Îi place să exprime sentimente, complimente, numai în scris. Dar acum știu că atunci când spune *„C'est bien*“, e perfect.

Părerea lui despre Henry, pe care și-a făcut-o din discuțiile noastre, deși eu nu l-am criticat

niciodată pe Henry: I „Henry e un neputincios care trăiește de pe urma virilității tale”.

Asta mi-a provocat un mare șoc.

Sănătate mentală, sănătate, strigă el. Şi mă vrea sănătoasă, puternică, având amanți de calibrul meu.

Disperarea mea când îl părăsesc. Tristețea lui în noaptea dinainte. Ochii lui visători. Potența. Cuvintele lui despre Maruca imitând vorbirea noastră ca de copii. *„Suis facée. Med-dé”*. (Eu obosit. Ajută-mă.) Cum ziceam eu când eram mică.

Spune că n-ar supraviețui demascării legăturii noastre fizice. Asta ar ucide-o pe Maruca. Suntem destul de bătrâni ca să ne amintim totul. Nu e nevoie să scriem. Eu știu însă că nu e adevărat. Când citesc în urmă, în jurnal, am multe surprize. Fidelitatea față de nuanțele de continuitate și progresare se obține numai prin notarea zilnică. O simt imperativă. E un fel de trădare supremă. Pentru că tata mă implorase să nu scriu. Fidelitatea față de jurnal pare să mă oblige de fiecare dată să scriu în ciuda slabelor reproșuri ale lui Eduardo, neliniștii lui Hugo, temerilor lui Henry, rugăminților lui Joaquin și, în sfârșit, promisiunii pe care i-am făcut-o tatei.

Louveciennes. Seara. Sunt tristă, tristă, tristă. Nu pot suporta să-l părăsesc. Sunt obsedată de el - numai de el. Nu vreau nimic altceva, pe nimeni altcineva.

Nu l-am iubit destul. A venit asupra mea ca un mare mister. Am fost orbită... copleșită de venerație.

30 august 1933

Vine Henry, și continuitatea dragostei noastre rămâne în mod misterios neîntreruptă. Curge ca un râu, instinctiv, în mintea mea mă pot despărți de Henry, de acel Henry pe care-l văd ceilalți. Nu mă pot despărți de acei Henry a cărui voce din grădină îmi răscolește măruntaiele.

Când a plecat el, mi-am adus aminte de cuvintele tatei: „Ar trebui să fim doar tu și eu. Nimeni altcineva. Concentrație. Fără Henrici.

„Ce-ți poți dori mai mult", a spus tata, „decât un soț bine crescut și un amant înfocat?"

Nimeni nu-l cunoaște pe acel Henry care vorbește cu mine pe cât de înțelept pe atât de inegal, vorbind cu ceilalți aiurea, ca și când clima și temperatura credinței mele fac să înflorească în el toate lucrurile bune. Mă uit la el, și e întreg, cu glasul operei lui, tonul propriei sale siguranțe, al certitudinilor sale. E palid și senin, totuși înflăcărat, concentrat.

Mă uit la el în fața lui Fraenkel, și e roșu, agitat, se bâlbâie, pare dispersat, pierdut. Pare că se clatină, e confuz. Da, pierdut. E în cea mai bună formă în fața muncii sale și în fața mea. Lowenfels e nevoit să-i spună: „Taci. Ştii că nu asta vrei să spui".

> *Scrisoare către tata:* N-am putut să-ți scriu aseară. Mă gândesc întruna la tine. Mă trezesc învăluită în vise despre tine. Cu poza ta lângă mine, lucrez numai pe jumătate concentrată. Tot, tot restul a dispărut. Munca mea e pentru tine. Aș vrea să fie mai frumoasă. Jurnalul meu e pentru tine. Pentru tine vreau să fac, și voi face, eforturi reînnoite - orice ți-ar putea aduce bucurie. Uneori simt că absolutul pe care mi-l oferi mă umple până peste margini, că dau pur și simplu pe dinafară. De aceea n-ar trebui să fii surprins că te iubesc în fiecare ceas al zilei - nu orbește, pentru că tu ești frumos și ești tu însuți în fiecare clipă, mereu,

chiar și în momentele care te fac să te simți stânjenit. Nu știi încă ce înseamnă să fii iubit pentru tot ce ești, pentru acel *tu* misterios care apare când crezi că ești mai puțin frumos, mai puțin adorabil? Cu un infinit și curajos efort ai adus toate acele minunate îmbunătățiri ființei tale; dar dacă astăzi ai fi despuiat de ele, ca de un veșmânt de brocart, ar rămâne chintesența eului tău care este axa, vatra ce produce atâtea aspirații, atâtea creații. Ființa ta incandescentă așa cum o văd eu, marea, marea mea dragoste. Așa că mă pot gândi la tine în clipa când vii cu răsuflarea tăiată, când te simți cel mai tare înfrânt - și când ești cel mai puțin înfrânt! Aș vrea ca scrisoarea mea să-ți parvină în acea clipă, pentru că eterna ta preocupare pentru visele celorlalți te deosebește de alți bărbați. Totuși nu ești conștient de visele pe care le creezi tu și de aceea vreau să ți le dezvălui. Nu știi că tu arăți cum să treci prin momentele cele mai descurajante în viață cu o rară noblețe și fermitate. Altcineva ar fi deformat, sau cel puțin imaginea lui ar fi deformată, de evenimentele exterioare. Imaginea ta nu e niciodată. Tu transformi totul, fie boală, fie oboseală; tu îmbraci totul într-o nouă culoare, mereu o nouă frumusețe.

Ai spus: „Când o să te gândești la mine o să-ți amintești de asta cu regret". Şi în seara aceasta mă gândesc că aș da orice ca să fiu lângă tine în fiecare clipă a vieții talc, pentru că toate sunt frumoase. Şi cât de minunat este să-l poți admira pe cel pe care îl iubești! În plină lumină a zilei, cu totală luciditate. Așa cum privești soarele. Așa că voi veni să te văd când se face dimineață, și din felul în care te voi privi vei ști că te iubesc, că sunt tulburată de vocea ta, de ochii tăi, de zâmbetul tău strălucitor și de sunetul pașilor tăi. Te voi

vedea și sunt fericită, înspăimântător de fericită, pentru că sunt aproape de tine.
Aș vrea ca dragostea noastră să fie și o mare relaxare. Viețile noastre au fost pline de efort, de lupte herculeene de a urca, de a ne autodepăși în toate, de a face din noi niște suflete mari, de a ne perfecționa, a ne dezvolta, a evolua - ascensiuni aproape dureros de dificile, țintind tot mai sus, mereu în căutarea a noi viziuni, respingând tot ce eram ieri.
Uităm să fim veseli, să ne bucurăm de ceea ce am depășit. Mi-ar plăcea să mă odihnesc în tine, cu tine. Iubesc orele noastre senine și felul în care mă faci să râd. Cum știi să râzi! Acesta va fi Sabatul nostru - nu o duminică, ci o a șaptea zi a inventării noastre. În zorii celei de-a șaptea zile, în timp ce ne mâncăm fulgii de ovăz, tu vei spune: „E bine". Şi eu voi ști că pot să fiu fericită, pentru că ceea ce aștept este sentința ta definitivă. Şi tu, din politețe (iar tu ești divin de politicos), trebuie să accepți și „E bine“ al meu. Nu trebuie să fii ireverențios și să răspunzi: „O, tu habar n-ai. Ești îndrăgostită". Spun că ești minunat, că nu mai e nimeni ca tine pe lume. Mă voi așeza pe patul tău și vom împrăștia în fața noastră tot ce avem, tot ce posedăm, în loc de eternul nostru „doresc, vreau". Gata cu regretele și cu credința, de exemplu, că n-ai făcut destul, n-ai creat destul, n-ai dăruit destul. Acelea vor fi zile de bucurie pentru noi. Ne vom hrăni cu bucurie. Şi apoi, datorită acelei minunate zi a șaptea, în șase zile vei crea o muzică atât de miraculos de frumoasă încât te voi recompensa cu încă o a șaptea zi și cu un fel de a te privi fără nici un echivoc. Dar pentru azi, fii mulțumit. Odihnește-te. Distrează-te contemplând bărbatul pe care îl iubesc. Şi eu nu sunt ușor de mulțumit, din moment ce mi-

a luat douăzeci de ani să te găsesc. Avem o slăbiciune pentru fantome; îndată ce vedem trecând o nouă perfecțiune, gata, uităm de prânz și cină.

Hai să dormim puțin, bucuroși, cât ești tu în Evaux. O să mă acuzi că îți cânt cântece de leagăn. Dar asta pentru că eu cred că amândoi am deraiat „În direcția presentimentelor".

Te sărut ușor pe ochii a căror privire m-a făcut să plâng când am plecat. Îți simt privirea pătrunzându-mi întreaga viață. Uite: peste tot nu e decât imaginea ta.

31 august 1933

Hugo pleacă la Geneva, și eu nu trimit după Henry în prima noapte. Mi se pare acum că tata va ști, va simți. Îmi concentrez toată atenția ca să-i scriu scrisori în fiecare zi, scrisori de dragoste care să-i umple și să-i lumineze zilele bolnave, cenușii, singurătatea. Sunt obsedată de el. Aș vrea să revărs asupra lui dragostea pe care i-am dăruit-o lui Henry, dar știu că nu e aceeași dragoste. Caut cuvinte noi, zone noi și sentimente noi. Este atât de profund diferit.

4 septembrie 1933

Fiecare zi sporește distanța dintre mine și Henry din cauza marii lui lipse de înțelegere. Nu a înțeles-o pe June; pe mine mă înțelege când și când; nu îl înțelege pe Lowenfels, nici pe el însuși nu se înțelege. Trăiește constant într-o lume deformată - inspirații, creații, invenții, minciuni, nebunie.

Seara petrecută la Lowenfels m-a plictisit - nu mi-a dat nimic, m-a lăsat cu mâinile goale și cumplit de deziluzionată.

Mă uitam la soția lui Lowenfels și mă gândeam: dacă Henry ar iubi-o, nu m-ar deranja. Acum nu-l interesează, dar ea îl vrea și asta înseamnă că s-ar putea să-l aibă mai târziu (dacă îl părăsesc eu) datorită marii, marii lui capacități de a ceda. Era geloasă pe mine, se zbârlea toată. M-am simțit obosită. Îmi plăcea, îmi plăceau genul ei, neînduplecarea ei, spiritul ei dominator. Prea obosită ca să fac altceva în privința asta decât să-i scriu lui Henry.

Văd în tata imaginea anilor mei de așteptare, a anilor mei de singurătate, o imagine crispată a singurătății ușurată de înțelegerea sângelui. Tata, creatorul, a trebuit să dea naștere femeii căreia avea să-și dăruiască sufletul, și el nu-și putea dărui sufletul decât propriei sale imagini, sau reflecției acesteia, copilul născut din el.

> *Îmi răspunde la scrisoare:* Nici nu voi încerca măcar să răspund la scrisoarea frumoasă și tulburătoare din dimineața asta. Mă îndoiesc foarte tare că am toate comorile cu care mă înzestrează dragostea ta. Dar, dacă nu sunt așa cum mă vezi tu, cu siguranță că toată viața mea am vrut să fiu ceva foarte asemănător, o aproximare a acestei imagini. Dacă pe tot parcursul vieții mele, printr-un efort supraomenesc și continuu, fără teamă ori șovăială, luptând împotriva a tot și a toate, mi-am modelat sufletul, mi-am cizelat spiritul, mi-am sublimat inima și am armonizat toți fiorii ființei mele, aceasta a fost ținta obscură pe care o vizam, aproape neîndrăznind s-o recunosc nici măcar față de mine. După fiecare etapă însă îmi spuneam: de ce acest efort, și pentru cine? Căci oamenii din jurul meu mi-au înțeles în mod ciudat de greșit scopurile, intențiile și dorințele; toate au fost greșit interpretate sau înțelese. Am

suferit groaznic fără a renunța vreodată ori a mă gândi vreo clipă să caut o altă calc. O forță secretă m-a încurajat și m-a călăuzit, și de asemeni o nevoie înnăscută de frumusețe, ordine, ritm, dragoste și poezie. Viața mea, dureros de trăit din cauza efortului susținut pe care îl cerea, a fost frumoasă tocmai din acest motiv.

Totuși, de ce și pentru cine? Şi anii au trecut, pașnic sau tragic, strălucitori sau palizi, scurți sau agonizant de lungi, fără nici o deviere în voința mea de a urca și de a mă extinde: urcând, lărgind cercul din jurul meu, dar trezindu-mă în fiecare zi mai singur. Eram singur? Nu, de fapt purtam cu mine o lume de minuni, mai bogate, mai numeroase și mai diverse decât toate mulțimile de oameni, și cu siguranță mai adevărate. Apoi deodată, pe neașteptate, ai venit la mine, și prin dragoste ai ghicit totul, ai cuprins totul, ai înțeles totul până în adâncul ființei mele. Fiecare fibră a mea a răsunat la chemarea ta și și-a răspândit muzica, fiecare fibră, chiar și acelea pe care le credeam adormite pentru totdeauna. Un miracol? Nu. Trebuia să se întâmple așa. S-a terminat cu „de ce“ și „pentru cine". Cineva a înțeles partea cea mai frumoasă a partiturii mele muzicale, cea care nu fusese niciodată compusă ori așternută pe hârtie: simfonia mea, simfonia întregului meu suflet, simfonia întregii mele vieți l Şi deodată toate suferințele, toată urâțenia, toate dezamăgirile au dispărut, s-au transformat într-o frumusețe vie și generoasă. Totul e corectat, totul e recompensat, totul e iluminat; și până și moartea, la sfârșitul cursei, va fi înnobilată. Îți mulțumesc, iubita mea Anaïs.

În ciuda tonului jucăuș al tatei, mă trec fiori reci. Îl privesc cu teamă. Mi-e groază să văd o față

bătrână, dar nu, nu, arată mai tânăr ca Henry. Henry, după orgiile noastre, arăta răvășit și cu pungi sub ochi. Tata nu. Doar riduri, un rid de îngrijorare între ochi. Câteva riduri pe frunte, dar trupul lui e atât de frumos, atât de frumos, cu o piele ca de femeie și cu mușchii puternici ascunși, văzându-se numai atunci când vrea el, și radiind nestăpânit. Nu, nu, nu poate îmbătrâni sub ochii mei.

Când am ajuns în Valescure m-a întâmpinat singur, dar a fost imposibil să detectez pe chipul lui care îi erau sentimentele. Mereu masca impenetrabilă, răceala. Uneori ochii săi aveau o privire plină de dor, de afecțiune. Iar în clipa de dragoste fața îi e complet transformată, exaltată, feminină, desfătată (deși nu e niciodată deformată) de erotism, o desfătare luminoasă, în extaz, cu gura deschisă.

Abia mai târziu aflu că nu putuse să doarmă cu o noapte înainte, cum n-a putut să doarmă nici în noaptea dinaintea plecării noastre la Evaux-les-Bains.

În mașină mă mângâie ușor, dar suntem reținuți la gândul că ne vom întâlni curând cu Maruca. Maruca, atât de plină și frumos făcută, o Tanagra, o Tanagra cu o față băiețească, cu nas cârn, cu voce de fetiță, sinceră și directă. O plac pe loc, ca pe un frate! Mă gândesc la Thorvald. Gesturile rapide, hotărâte, simplitatea. E caldă și eu îi răspund la fel.

Mă duce în camera mea. Suntem un pic intimidate. Privește cum îmi scot pălăria, nu critic, cum fac femeile, ci cu o curiozitate afectuoasă, ca să vadă ce a devenit fetița pe care o cunoscuse în Arcachon și care dormise în patul ei.

Îi dau parfumul pe care i-l adusesem, sperând că mă va plăcea. Stăm toți trei de vorbă în camera lor.

Când mă întorc în a mea să iau o fotografie, tata vine după mine și ne îmbrățișăm strâns, neîndrăznind să ne sărutăm, doar trup lângă trup - și Toby, da, Toby îmi simte prezența și se agită. Toby, care înalță capul când vorbesc cu el. Așa că tata trebuie să aștepte până se liniștește Toby.

Maruca și cu mine stăm de vorbă cât doarme tata. Expansive, naturale, feminine.

Maruca, Delia și cu mine suntem în camera tatei. Eu și Maruca îi facem bagajele. El marchează drumul pe hartă. Spune:

— N-o să pot dormi la noapte.

Îi răspund:

— *Papito,* nu te lua după fiica ta!

Delia, care i-a spus când a povestit despre prima lui vizită la mine: „O să te îndrăgostești de fiică-ta. Ai grijă!", se uită la mine. Are niște ochi strălucitori și prin femeia de cincizeci de ani întrezărești fetița din ea. În seara aceea mi se pare că toate femeile sunt tinere și inocente și că numai eu port povara unei pasiuni al cărei chip lor le-ar părea monstruos și că sunt iluminată de ea, și mă strecor cu ochi limpezi între Maruca și tata.

Adorm cu picioarele desfăcute, dorindu-l pe tata.

Dimineața Maruca spune: „O să vă dau o pătură ca tatăl tău să-și poată face siesta de după-amiază pe iarbă. Pune-l să stea întins, Anaïs; trebuie să se odihnească".

Siesta de după-amiază în camera de hotel din St. Canna. Căldură. Foame și nerăbdare. El e ca oțelul încins și strălucitor.

Noaptea în Ales, unde râdem pentru că sub ferestrele noastre e un târg zgomotos și auzim *Habanera.* Intensitate. O imensă intensitate interioară.

Dimineața îmi pregătește baia.

Discută despre generalități. Mai târziu, se referă mai direct la Henry și pentru o clipă mă întreb dacă nu cumva e gelos. Dar pe el gelozia nu-l face niciodată nedrept.

„Eu nu-ți ajung?" mă întreabă.

Îi văd cele două aspecte: unul de severitate, celălalt de bruscă tandrețe. E frumos când stă și se miră de ce ni s-a întâmplat. Pură mirare. Atunci e tânăr, atât de tânăr. Şi amândoi visăm, cu ochi limpezi, vizionari, exaltați.

Mândria îl face tăcut. Uneori ascultă cu o mască impenetrabilă. Câteva ore mai târziu însă, ori câteva zile mai târziu, își amintește: „Nu ți-am spus de la început, dar când am aflat de episodul cu biciuirea m-am înfiorat. Pe lângă ce pericole ai trecut".

Sau, după ce spusese foarte puține despre horoscop, deodată: „Astrologia mi-a modificat concepția despre destin. M-a făcut să cred în forțe cosmice".

În Issoire, vin în camera lui mică. În întuneric. Spune, ca și Henry: „Tu ești mereu umedă; voi fi curând *cocu*". Îmi spune povești pe întuneric despre corespondența lui cu pictorul Seriex. Mereu pe un ton de umor fantastic.

În Ales, când s-a așezat pe marginea patului în camera de hotel mare, ca un hambar, să-și scoată șosetele, am descoperit frumusețea picioarelor lui. Mici și fine, atât de delicate, ca ale unei femei.

Într-o seară, stând lângă el în timp ce citea, am simțit eliberarea senzualității mele. Era prima dată când mă duceam eu la el de când începuse legătura noastră senzuală, căci până atunci cedasem. Dragostea mea era cedare, supunere, cu un amestec de teamă și bucurie. Un elan reținut de obstacole misterioase. O fisură în încrederea mea. Mă apropiam de el cu propriul meu acord. Încet, cu acea tandrețe suficientă ea singură pentru a conferi îndrăzneală dragostei mele.

Tata îmi inspira venerație. Când i-am văzut picioarele a devenit o ființă omenească. Când transpira, în Evaux, eram bucuroasă să-i șterg transpirația omenească de pe față. Perfecțiunea are o incandescență de diamant care terorizează. Henry se temea din această cauză de mine.

Apropiere. În Evaux am căutat apropierea de acest om care nu s-a abandonat niciodată din teama de durere sau din cauza iubirii de sine.

Îl iubeam în fiecare noapte din alte motive. Spiritul lui fantastic. Dispozițiile lui vesele de povestitor. Improvizațiile.

Mi-a trezit conștiința rasială. Îmi amintesc că îi spusesem lui Eduardo: „Pentru dragoste, nici o limbă nu mă răscolește atât de profund ca spaniola. Şi totuși nu am auzit niciodată cuvinte de dragoste în spaniolă".

Când tata spune: *„Ven, ven, mialma*" sau *„Me quieres de amor?"* rădăcinile, rădăcinile sângelui meu tremură. Sângele îmi tremură. *„Ven, ven* !"

În centrul credinței, înțelepciunea, înțelepciunea vârstei sale. Râd. Nu am nimic altceva decât credință. Nu mi-e frică decât de simțul lui critic rece, ucigător. Cea mai mare frumusețe a dragostei mele pentru Henry a fost, de ambele părți, credința și lipsa de critică.

În ultima noastră noapte, la puțină vreme după contopire, tristețea se lasă pe fața lui ca o cortină. Brusc și absolut. Îl privesc; și eu, care îl citesc prin tentaculele autocunoașterii mele, sunt conștientă că dincolo de suprafața acestui bărbat se află mistere, adâncimi nesfârșite, zone necunoscute care se întind la infinit. De necuprins. Îi privesc tristețea. Ceea ce mi-a otrăvit atât de adesea bucuriile este conștiința imediată, bruscă a ceea ce se întâmplă.!

Flacăra senzuală. Tânjesc după o noapte cu Henry, o noapte întreagă. Inventez trucuri ca să

obțin această noapte.

La Clichy, citesc ultimele sale pagini. Henry spune:

— Îți folosești toate superlativele pentru paginile astea. Cc-o să mai spui despre următoarea mea carte?

Şi nu-mi așteaptă răspunsul. Mă sărută.

Spun:

— Ia-o încet.

Dar ne excităm atât de tare unul pe altul, e imposibil.

Şi adormim împreună. Toată noaptea îi simt corpul aproape. Nu dormim bine, dar e o bucurie să fiu acolo. Nu sunt obosită. Străbat în fugă orașul dimineața la prima oră ca să ajung la Louveciennes la timp pentru micul dejun al lui Hugo.

— Seara cu Henry și Lowenfels a fost interesantă. Am dormit la Natasha. Am stat de vorbă până la două noaptea. Ai fi obosit, îi spun lui Hugo.

Hugo e fericit pentru că i-am lăsat un bilet prins cu un ac de pernă, atât de drăgăstos: „Aș prefera să rămân aici cu tine. Îmi pare rău că am promis că mă duc în seara asta. Noapte bună“.

Dau fuga la mașina de scris și îi scriu tatei.

Dansez.

Vine Eduardo. Nu sunt obosita. Ne plimbăm. Ne așezăm pe zidul șanțului castelului. Ca niște copii în extaz, puri, jucându-ne cu fanteziile.

— Vezi dudele alea albe? Așa ar trebui să fie ochii tăi, spune Eduardo.

— Dar, uite, dintre fructe ies flori. Dacă aș avea ochii așa, cu flori, tu le-ai culege și când ar veni Hugo acasă ar spune: „Cine a smuls ochii soției mele?”

Allendy, Eduardo, Henry, toți observă cât de bine și sănătoasă arăt. Azi-dimineață în zori Henry m-a privit mirat: „Nu arăți ca o persoană care n-a dormit toată noaptea”".

De mult n-am mai avut așa o stare de bine. O, Doamne, e incredibil. Atât de puternică. Bat la mașină ore întregi. Într-o săptămână, zece volume or să fie copiate. Încerc să termin cu copiatul ca să încui jurnalele pentru totdeauna.

Zile de efervescență.

Senzuală, creativă. Îmi simt flacăra sexului, și flacăra minții, și flăcările viselor. O viață ca un cuptor. Putere. Gânduri care lovesc aerul, tăindu-l cu aripi de oțel. Dorința plutind în ritm de alge. Vise și fantezii ca niște feste ale vântului, și râsete.

„Eduardo, dragule, am încercat totul. Hai să avem o relație homosexuală acum".

Ce e în mintea lui: numai un bărbat ca tatăl ei, al cărui horoscop spune că e un senzual feroce, ar putea-o satisface.

În timpul nopții albe mă gândesc: Henry, iubirea mea, pot să te iubesc mai bine acum că nu mă mai poți răni. Pot să te iubesc cu mai multă veselie. Mai liber. Pot îndura spațiul și timpul și trădările. Numai ce-i mai bun, ce-i mai bun și mai puternie. Henry, iubirea mea, rătăcitorul, artistul, necredinciosul care mă iubește atât de bine. Crede-mă, nimic nu s-a schimbat în mine în ce te privește în afară de curajul meu. Nu pot să pășesc mereu cu o singură dragoste. Capul îmi e puternic, capul, dar ca să pășesc, ca să pășesc în dragoste am nevoie de miracole, de miracolele excesului, și de incandescență albă, și de dualitate!

Stai întins aici, respirând în părul meu, pe gâtul meu. Nici o durere nu va veni de la mine. Nici o critică, nici o judecată. Te port în pântece. Nici o mamă nu a judecat vreodată viața care se mișcă în pântecele ei. Tu, care ai scris cuvintele acestea: „Printr-un accident de neimaginat te afli în afara pereților pântecelui și nu te mai poți întoarce niciodată în el, niciodată, indiferent cât de mic te-ai face. Ai fost expulzat și rămâi afară, iar bagajul tău este trimis după tine, un mic săculeț însângerat

conținând lucruri fără importanță. Stai în pragul pântecelui mamei tale".

9 septembrie 1933

> *Către Henry:* Doar o mică întrebare mi-a rămas în minte aseară, când am citit cum tu credeai că June se sacrificase de dragul tău lăsându-te în grija mea. Henry, chiar crezi că eu, de exemplu, aș înceta să te ajut și te-aș lăsa în grija altei femei atâta timp cât aș mai avea încă putere să am eu grijă de tine, cât încă te-aș iubi? Şi atunci de ce încetase June să aibă grijă de tine înainte ca eu să apar?

Tata îmi spunea, în joacă, *petite poire.* „Fraieră mică", în argou. Da. Uneori îmi spun: oamenii cred că sunt o fraieră în ce-l privește pe Henry, candoarea lui Henry, aparenta inocență, iresponsabilitate a lui Henry. Ceea ce mărturisește - exonerez. Dacă îmi cere iertare pentru ceva, îl iert. S-ar putea să fiu la fel de fraierită de Henry cum e și el, încă, de June. Credința noastră e ignifugă și antiacvatică.

Tristețea lui că plec la Valescure în octombrie, în loc să petrec luna aceea cu el așa cum plănuiam de un an, este autentică, e imposibil să n-o atribui dragostei. Şi totuși nu poate cheltui mai puțin pe discuri, din dragoste pentru mine, când nu mai știu de unde să scot bani. Pasiunea lui pentru muzică mi se pare frumoasă și devine imediat justă în ochii mei. Însemnările lui sunt toate legate, în timp ce eu nu-mi pot permite să păstrez copista ca să-mi copieze jurnalele pentru Bradley. Dar toate astea sunt onorate de opera lui, opera lui e mai importantă decât a mea; sunt absolut sigură de geniul lui. Iar în momentele în care citim, acele pagini își revarsă perfecțiunea asupra a orice altceva. Orice altă considerație este atenuată; pălește. Discurile alimentează și ele asta, ca și

filmele, cafenelele. Şi astfel totul e cuprins în oceanul operei sale, care justifică omul de o sută de ori.

10 septembrie 1933

Vis: Sunt într-un tren. Jurnalele mele se află într-o valiză neagră. Merg prin vagoane. Vine Hugo și îmi spune că valiza cu jurnale a dispărut. Neliniște cumplită. Aud că un bărbat a ars jurnalele. Sunt furioasă, am sentimentul unei mari nedreptăți. Cer ca acest caz să ajungă în fața unui tribunal; bărbatul care mi-a ars jurnalele e acolo. Seamănă cu Joaquin. Mă aștept ca avocatul să mă apere, ca judecătorii să vadă imediat că acest om a comis un delict, că nu avea nici un drept să ardă jurnalele. Dar avocații nu vorbesc. Judecătorii sunt apatici. Nimeni nu spune nimic. Am senzația că lumea e împotriva mea, că trebuie să mă apăr singură. Mă ridic și țin un discurs pasionat, foarte elocvent: „Din aceste jurnale se vede că am fost crescută în spiritul catolicismului spaniol, că acțiunile mele de mai târziu nu sunt rele, ci doar o luptă pentru a reacționa împotriva unei închisori”. Vorbesc, vorbesc. Îmi dau seama că toată lumea e conștientă de elocința mea, dar nimeni nu spune nimic. Unul dintre judecători mă întrerupe ca să-mi corecteze exprimarea. Spun: „Bineînțeles, sunt pe deplin conștientă că nu mă pot exprima într-un limbaj juridic francez pur. Vă rog să-mi scuzați greșelile”. Dar asta nu mă împiedică să continuu să mă apăr și să acuz cu pasiune. Toată lumea rămâne însă inertă. Dimensiunea disperării mele mă trezește.

Vis în aceeași noapte: Henry îmi spune: „Știi că e necesar pentru un scriitor; am fost cu cinci târfe săptămâna asta și cu o femeie care nu era târfă, era chiar destul de deșteaptă, mai degrabă ca tine". Spune asta cu o mutră glumeață, așa cum

face uneori când mărturisește: „Am datorii fiindcă am mai cumpărat niște discuri". Am început să plâng cu disperare și apoi mi-am luat capul în mâini și am strigat: „Ah, dă-mi niște pastile, dă-mi niște pastile, nu pot suporta".

14 septembrie 1933

Ca răspuns la biletul meu despre June, Henry a spus: „Ai al naibii de multă dreptate, al naibii de multă dreptate. Dar trebuie să mă las fraierit, ca să-mi scriu povestea. E povestea unui prost ca noaptea".

Hugo spune că fac lucruri care nu-i ating pe oameni - ești prea implicată, mă tachinează el. Ofer dușmanilor mei armele cu care ei mă pot lovi după aceea, prin excesul meu de scrupule față de mine însămi - precum glumele mele despre propria-mi gelozie, recunoașterea față de sora lui a greșelilor pe care le-am făcut cu Hugo și Eduardo. Nimeni nu se mai lasă așa de descoperit în fața celorlalți ca mine. Nimeni nu e mai sincer decât mine când recunosc că sunt o mincinoasă. Dar când alții folosesc aceste revelații împotriva mea, sunt pierduți în ochii mei pentru totdeauna.

Maruca m-a dus la casa tatei. Am văzut acolo o fotografie a lui imediat după ce ne-a părăsit, la treizeci și patru de ani. M-am îndrăgostit de această imagine a forului său interior. Chipul dinaintea afirmării VOINŢEI. Chipul clipei sale de dragoste, al extazului său.

Am fost șocată și întristată.

Am pus fotografia asta pe biroul meu. E un chip pe care îl văd numai când se află în brațele mele, *femeia* care mă uimise într-atât la Valescure.

Şi apoi am realizat că mă îndrăgosteam de o reflexie, o umbră, un chip care dispare, și întreaga

oroare a îmbătrânirii tatei m-a izbit, m-a înfiorat. Vârsta lui . Şi am simțit nostalgia unei fețe, a unei netezimi care a trecut și a cărei reflexie doar o prind în momentele dezmierdărilor noastre. Tata era, la treizeci și patru de ani, amantul visurilor mele. Astăzi, astăzi văd cristalizarea și o iubesc și o urăsc deopotrivă; o iubesc așa cum iubești înțelepciunea. Îi urăsc apropierea de moarte, ca detașarea lui Allendy, saturația de experiență a lui Henry. Sunt mereu prea tânără, mereu prea tânără!

Ceea ce mă ajută să-i acord lui Henry indulgența, libertatea și indiferența de care are nevoie sunt propriile mele infidelități. Ceea ce mă face să fiu singura dintre prietenele și amantele sale care nu s-a așteptat cu disperare să i se facă un portret corect este că eu îmi fac portretul mai bine decât ar putea Henry! Ceea ce face din mine o companie potrivită pentru el este că acum pot să râd de el - că nu depind uman de el. Şi astfel pot să-i răspund la bufonerii și să fiu amuzantă. Încep să-mi doresc să-i rănesc pe bărbați. Îmi pare bine că l-am rănit pe Eduardo. Îmi pare bine că pot, în orice moment, să-l rănesc pe Henry.

Lowenfels e ofensat de portretul pe care i l-a făcut Henry. Când îl laudă, portretul e fals. Când îl caricaturizează, tot fals e. Henry este nebun de-a binelea, într-un sens profund.

Astăzi îl voi pedepsi pentru obiceiul lui de a mă prezenta deformat în fața prietenilor lui, așa cum făcea și cu June. Nu poate să fie sincer niciodată, nu poate să-și recunoască admirația ori dragostea când e gelos. E gelos pe admirația lui Lowenfels pentru mine, așa că pretinde că el nu mă admiră. N-o să apar la Clichy așa cum am promis. Şi vreau să mă bucur de asta; vreau să încep să-l torturez pe Henry. El îi scrie lui Lowenfels: „O copie pentru protectoarea mea" (adică cu). Apoi îmi explică: „Şi replica aia dură, răutăcioasă despre «protectoarea» mea am pus-o înadins. Altfel aș cădea în ghearele lui". Asta

înseamnă: *Altfel Lowenfels ar şti că te iubesc şi m-ar putea chinui In felul ăsta dau impresia că nu-mi pasă.*

Deşi înţeleg, vreau să-l fac pe Henry să sufere un pic.

17 septembrie 1933

Mi-a plăcut. Aseară la nouă m-am gândit: acum Henry începe să se neliniştească. La zece: acum Henry o să fie puţin îngrijorat.

Astăzi râdeam. Nu mai sunt supărată. Nu ştiu de unde găsesc resursele astea inepuizabile de toleranţă faţă de Henry. IE un pic nebun, cred. Scrie nişte pagini extraordinare. Mereu va face lucrurile cele mai inexplicabile, cele mai nebuneşti, cele mai josnice, cele mai vulgare, cele mai ignobile. El trăieşte pentru a nega logica, noblеţea, morala, umanismul, omenia. Şi râd. Ce aiureală, Doamne. Ce copil pervers, iresponsabil. E pur şi simplu caraghios. Pur şi simplu excentric, contradictoriu. Trebuie să spună inversul a ceea ce simte sau gândeşte. E pură încăpăţânare. Nimic care să te înfurie. Pur şi simplu o aiureală! Bietul meu Henry. De ce nu mă pot supăra pe tine mai mult de o zi?

Henry telefonează:

— Ce s-a întâmplat, Anaïs - am fost atât de îngrijorat.

— Nimic. Am ieşit cu altcineva.

— Nu înţeleg.

Nu şi-a imaginat nici o clipă că aş putea fi supărată.

— Pot să vin să fiu pedepsit?

L-am aşteptat veselă. Ştiam că nu eram supărată, că îl înţelegeam prea bine pe Henry ca să fiu supărată - dar îmi plăcea jocul. L-am privit intrând în casă. Îndată ce a apărut la uşă, am ştiut că îl voi ierta întotdeauna, întotdeauna.

Mi-am dat seama brusc că dacă încetam să cred în Henry al meu, s-ar pierde - nu s-ar mai putea regăsi. Nu ar ști cine este. Acum contează pe încrederea mea. Dacă îi spun că afirmațiile lui răutăcioase sunt niște aiureli, dacă nu mă las păcălită de minciunile lui, rămâne întreg. Lipsa de credință a celorlalți face din el o canalie.

— Ţi-ai bătut joc de mine? a întrebat din nou, de data asta serios. Am zâmbit. Ai ieșit aseară?

N-am vrut să-i răspund. Am făcut dragoste.

După dezmierdări, am spus:

— Nu mi-am bătut joc de tine aseară.

Şi asta a fost tot.

Acum aproape că mi-am pierdut dorința de a-l face pe Henry să sufere ! E adevărat că e întotdeauna atât de sincer, îmi spune tot. Dar nu e și ăsta un fel de a răni?

Îmi este de-a dreptul imposibil să-l chinui pe Henry. E ca și cum m-aș alia cu lumea întreagă împotriva propriului meu sânge. Nu pot să fiu împotriva lui pentru că sunt aproape de el - îngrozitor de aproape. Astăzi am fost mai dură ca oricând - de dragul jocului dar nu-mi face nici o plăcere. Sunt întotdeauna lângă el, *cu el,* împotriva lumii. Râd cu el chiar dacă e împotriva mea.

19 septembrie 1933

Henry revarsă idei cu o exaltare nebună - idei burlești, grotești; felul în care înțelege el oamenii seamănă cu desenele africanilor primitivi, deformări ale imaginației pentru a imita senzația, nu obiectul, pentru a obține o viziune interioară personală, nu observația reală, așa cum eu încerc întotdeauna să ajung la esența lui Henry prin și dincolo de realitate.

Stimulentul iluzoriu al noului. Lowenfels nu spune nimic nou, nimic ce Henry nu a citit deja

sau a nu auzit de la Fraenkel sau de la mine - dar e o experiență cu un om. Şi eu chicotesc în sinea mea la banalitățile lui Lowenfels. Ori de câte ori Henry anunță: „Lowenfels a spus ceva interesant", aștept și nu aflu nimic nou. Henry însă da. Şi atunci mă prefac că aflu și eu, ca să-i fac lui pe plac. Lowenfels e un gânditor șarlatan. Dar nimic nu contează. Henry se hrănește cu orice; el poate fi hrănit cu rămășițe din conservele aruncate la gunoi. E întotdeauna el însuși, creatorul, producătorul, inventatorul. De fapt, în cea mai mare parte a timpului, e cel mai singur om din lume.

Întrebarea e dacă dragostea mea i-a dat lui Henry mai multă putere pentru a fi ceea ce este astăzi decât i-au dat iritarea, și războiul, și durerea. Avea nevoie de ceea ce îi dau eu și de ceea ce i-a dat June. Fiecare cu karma ei, bine împlinită, bine jucată, pe deplin realizată. Să fiu la fel de fecundă în rolul meu pe cât a fost June în al ei.

Bradley este un sadic literar. Îi place să satirizeze, să critice vehement, să măcelărească. „Henry", spune el, „nu reușește ca personaj - e depășit, descris în prea multe cuvinte, prea intens, exagerat, inuman..."

Ripostez. El spune: „Nu se poate nega că există o mare afinitate literară între tine și Miller. Scrisul tău e pandantul feminin al scrisului său. Dar aveți aceleași calități și aceleași defecte. Şi el are elemente minunate pentru care nu a găsit modul potrivit de a le prezenta. Tu ești pe un făgaș absolut greșit - romanticii, simboliștii. Unele din paginile astea sună ca din anul 1840".

Dar acum, acum ajunge la adevărata lui nemulțumire. O așteptasem, o ghicisem. Pentru o clipă, în timpul convorbirii, o pierdusem din vedere. Chiar îi spusesem lui Henry ce părere o să aibă Bradley. El spune: „Problema e, bineînțeles,

că îl cunosc pe Miller. Ar fi fost mai bine dacă nu l-aș fi cunoscut, pentru că așa îl compar tot timpul cu portretul făcut de tine și nu sunt de acord cu el. Cred că îl supraestimezi, că l-ai inventat".

Atacurile răutăcioase și meschine ale lui Bradley îmi trezesc însă spiritul combativ - nu pot să-l iert pentru eficiența acuzațiilor lui înguste, literale și nedrepte! Dar mă apuc de lucru cu o furie vindicativă împotriva lumii întregi! Ca să le arăt, să le arăt dacă nu sunt o scriitoare care are dreptul să scrie despre doi scriitori!

Atracția mea față de Artaud - atât de bolnav și impotent.

În ultima vreme, când corpul meu s-a bucurat de cea mai mare sănătate, am fost bântuită de cele mai morbide gânduri, complăcându-mă în ele, bucurându-mă de ele. Ce expertă am devenit în detectarea semnelor de gelozie la alții - tremurul aproape imperceptibil al pleoapei, adumbrirea slabă a pupilei ochiului, mijirea abia observabilă, o licărire le sesizez imediat, pe cea mai inexpresivă față. Într-o încăpere în care nu văd tot ce se întâmplă, simt lucrurile și interpretez cel mai mic, cel mai ușor cuvânt drept revelator pentru dorința inconștientă.

Plăcerea mea de a sta într-un balcon care dă în două străzi - case pe colț - senzația de dualitate, de două drumuri diferite - despărțirea și bucuria deopotrivă, ca și când numai atunci m-aș simți împlinită. Am văzut demult, într-un vis, un astfel de balcon ca aparținându-i lui Proust. Se întâmplă că Bradley are unul - iar camera lui, ca și camera din visul meu, este ticsită cu cărți. O profeție.

Sunt supraîncărcată de vise și stări. Nu vreau să mă duc la Valescure. Nu mă înțeleg.

Să călătoresc? Ca să călătorești trebuie să iubești cerul, țările, să te îndrăgostești de orașe, dar să te detașezi de indivizi. Elixirul, secretul fericirii, constă în a-ți iubi universul cu aspectele lui schimbătoare și cu antitezele lui minunate și analogiile încă și mai miraculoase. Lumea exterioară devine astfel o sursă de bucurie inalterabilă, și cu atât mai desăvârșită pentru că noi suntem singura ei oglindă; șocurile și rănile sunt produse numai de ființele omenești.

„Nu e Olimpul - e doar Montparnasse“, a spus Bradley. „Ai tendința de a înnobila și înfrumusețea." Şi se înșală total. Suntem mai mari decât Montparnasse numai prin viziunea noastră despre noi înșine, despre lucruri și niveluri. Dacă sunt vinovată de a ridica prea mult în slăvi, ia fel de adevărat e că simt că aș putea să mă duc în Montparnasse și să fac experiența unor lucruri pe care nimeni altcineva n-ar putea-o face - și Henry nu e Montparnasse, Henry nu e [Lawrence] Drake, nici Farrant, nici drogați, nici [Edward] Titus, nici câinele lui Titus, nici ratații și artiștii de duzină care vorbesc ca să pară vii.

Vreau să cedez, să cedez impulsului visului meu - asemeni curgerii - plutirea psihică fără a gândi. Mintea mea era numai pentru *alții* - o garanție pentru ei. N-are decât să se scufunde.

Sunt împotriva tatei căci el e numai minte și rațiune.

Vreau să trăiesc singură în camere de hotel necunoscute.

Să-mi pierd identitatea.

Memoria.

Casa și soțul și amanții.

21 septembrie 1933

Bradley:

— Așadar, asta-i tot ce ai de gând să-mi arăți?

— Asta-i toată povestea.

— Atunci ce a copiat pentru tine Mademoiselle R. tot timpul ăsta? De ce nu pot să văd?

— Asta ține de alte teme. Nu de June și Henry.

Curios. Curios cu privire la ce - nu la literatură?

Clichy. Henry. Pe drum, în tren, am citit ultimele lui pagini despre China, despre atelierul de croitorie, despre o plimbare cu bicicleta - și erau robuste, cursive, pline de inspirație. Mi-au înlăturat enervarea provocată de banderile-le lui Bradley. Dar când m-am întâlnit cu Henry i-am citit tot ce scrisesem și am râs împreună, l-am scalpat pe Bradley, l-am fiert și răsfiert. Henry a exprimat adevărata sursă a furiei mele: „Bradley este efeminat - el luptă ca o femeie, cu mici șiretlicuri; iar acestea, ca și aluziile ușoare și ironiile meschine ale lui Eduardo, au puterea de a mă face să mă simt ca un tip masiv, apoplectic, care nu poate stârpi un șoarece!"

Henry a împrumutat zece franci ca să dea o fugă să cumpere benedictină. Eu râdeam isteric. Stările noastre erau din nou ca vinul și drogurile - supradoze! O stare de forță, sarcasm și umor.

Pe ușa de la dulapul lui Henry era lipită o hârtie pe care erau grijuliu tipărite numele și adresa lui. L-am întrebat:

— Ţi-e frică să nu-ți uiți numele - să nu uiți cine ești?

— Îmi dai idei, a zis Henry.

Henry nu i-a arătat lui Bradley o scrisoare violentă pe care i-a scris-o în apărarea jurnalelor [de copilărie] doi și trei pentru că l-am rugat să n-o facă. Zice: „Mi-ai spus să nu i-o arăt” și se supune.

Dar, ca unui copil căruia îi place să-i joace feste mamei lui, îi place să mă tachineze uneori ușor cu Fred și Rudolf Bachman. Şi eu râd cu indulgență, pentru că sunt atât de sigură că se amuză. Şi, de obicei, când se comportă nebunește, distructiv, pot să o pun pe seama geloziei.

Mă abandonez stărilor mele de somnolență - mă abandonez influxului de vise vagi - mă abandonez relaxării voinței și rațiunii. Mă dizolv în lume.

Nu mă mai interesează mila. Nu mai încerc să îndrept lucrurile. Când Henry Hunt mi-a povestit ieri despre greutățile vieții lui cu Louise nu mi-a stârnit mila, nici vreo hotărâre disperată de a-i lua povara pe umerii mei. Eram curioasă, interesată, netulburată. I-am oferit înțelegere și ajutor, dar fără pic de sentiment. Nu voi încerca s-o vindec pe Louise. Îmi plac necazurile pe care le au. Îmi plac conflictele întunecate. Mă simt detașată și amuzată în chip diabolic. Nu am nici o nevoie omenească de a ameliora, armoniza, dizolva durerea. Ceva în mine se întărește cu indiferența artistului, indiferența despre care scrie Henry. Las spectacolul să se desfășoare; las drama să-și urmeze cursul; las accidentele să se întâmple. De când nu-mi mai e milă de mine însămi pentru că sunt mai puternică, simt mai puțină milă față de ceilalți, dovedind că de fapt tot timpul îmi plânsesem mie de milă în ceilalți. 0 nouă răutate. Când a plecat Henry Hunt, nu eram epuizată. Mi-am continuat liniștită lucrul.

Mă pricep să-i înțeleg și să-i explic pe alții. Nu mă pricep să mă explic pe mine însămi. Deviez. Orice este relevant aici este o autorevelare întâmplătoare, nu o raționalizare. Tăcere, raționalizare. Să lăsăm acțiunile și sentimentele să vorbească.

Duminică seara.

Ce amuzant ar fi dacă tata și cu mine am fi căsătoriți. El nu ar putea să mă inducă în eroare, nici eu pe el! Dar am părea amândoi atât de inocenți, și nu știu ce minciuni ar mai rămâne de inventat! Ar veni acasă și mi-ar spune, așa cum i-a spus o dată Marucăi atunci când l-a întrebat unde fusese: „Păi, vin din brațele unei minunate blonde". Şi Maruca a râs, necrezându-l, în timp ce eu aș recunoaște una dintre mărturisirile mele vesele pe care nimeni nu le ia în serios, ca atunci când i-am spus Anei Maria: „Probabil că Hugh nu te-a invitat la călărie pentru că nevastă-sa e geloasă și nu l-a lăsat!" (Ceea ce era adevărat, dar Ana Maria a râs neîncrezător.) Mă întreb însă dacă am râde din toată inima, cum ar trebui. Tatei nu i-ar plăcea să i se joace propriile sale feste!

Cred că tata face dragoste cu Jeanne în timp ce eu mă culc cu Henry. Amândoi ne dorim mereu un sfârșit al carierelor noastre amoroase - un sfârșit ideal - un vis de fidelitate! Dar nu e decât fum.

Care dintre noi va recunoaște primul adevărul?

E nevoie de atâta curaj ca să recunoști astfel de adevăruri, fiindcă te temi de răzbunare!

Îndată ce devii puternic trebuie să accepți consecințele. Cei curajoși, puternici nu sunt compătimiți niciodată. Oamenii se luptă cu ei. (June nu s-a bucurat niciodată de milă.) Astăzi sunt mai puternică și prin urmare voi fi tratată cu mai puțină blândețe.

25 septembrie 1933

Revolta mea împotriva tatei - afirmarea bruscă a independenței mele - e toată îndreptată împotriva influenței lui restrictive. (M-am luptat cu Allendy din același motiv.) Tata a folosit

cuvintele „nu" și „nu se poate" prea mult - mult prea mult. Imediat, mă împotrivesc. Sunt în perioada pozitivă a vieții mele. Independența e mai puternică decât dragostea mea. Lanțurile dragostei.

Henry a pus pe hârtie planul cosmic al romanelor sale - un model foarte impresionant, filozofic, metafizic - inspirat de astrologie. El era într-o dispoziție de ordine, de organizare. Mă întâmpină ca scos din cutie - cămașă curată, costumul de ocazie uzat trimis de tatăl lui - cel pe care l-a purtat într-o zi pentru mine, când se afla într-o dispoziție aristocrată - și-a tuns și părul din nas! Pare sobru, fragil, tot numai spirit, noblețe. Şi tandru. Observă că nu scrisese niciodată în viață mai bine sau mai mult. „De când sunt cu tine", spune el. Şi sugerează o marc, blândă recunoștință.

— Eu scriu despre violență, ură. Totuși sunt omul cel mai fericit de pe pământ. Am un sentiment constant de bucurie.

— Eu sunt tamponul tău de șoc, spun eu.

Virulența lui Bradley a avut efectul de a-mi accentua conștiința faptului că jurnalul era compus din *însemnări.* Ceea ce eu prezint drept literatură sunt în cea mai mare parte însemnări, ar putea spune inamicii mei. Viața mea a fost o lungă perioadă de însemnări - rezultatul: am scris puțin. Lui îi datorez această conștientizare.

Ce repede se pot umple de lacrimi ochii lui Henry, compătimindu-l pe Lowenfels că era nevoit să lucreze. Aceste compasiuni superficiale nu le iau în serios mai mult decât propriile-mi impresionabilități de moment, uitate a doua zi. Eu și Henry suntem marii vibratori, *par excellence.* Vibrații constante. Hipnotice, fluide, abandonate, receptive.

Singura diferență între nebun și nevrotic este că nevroticul știe că e bolnav. Nevroticul nu are

neapărat o voință slabă. Rețineți asta. Mecanismul vibrator este cel hipersensibilizat.

Visez un cuvânt: *hoder* - *a fute* în spaniolă! - pe care l-am învățat de la tata.

Seara. Problema gravă a banilor - presiunea datoriilor înlătură planul de a mă duce la Valescure. Şi atunci îmi dau seama cât de tare mă doare să nu-l văd pe tata o lună întreagă. Îi scriu o scrisoare disperată. Mă simt prizonieră. Hugh nu pleacă la New York. Îmi dorisem libertate. L-aș fi văzut pe tata zece zile.

Totuși eram împotriva mersului la Valescure - Grand Hôtel - cu oameni în jur toată ziua, Maruca, Delia, mama Marucăi. Mese la hotel - tata oficial - totul atât de însorit și pustiu când nu sunt singură cu el. Îmi amintesc în seara asta scene care mă torturează, expresii ale feței sale. Cât de îndurerat va fi. Ştiu cum își imaginează - ca și mine cât așteaptă, cât anticipează în minte toate scenele viitoare. Cât de multe se distrug când oamenii ca noi nu reușesc să-și materializeze planurile ! Căci trăim în ele ca în niște construcții solide. Suntem legați de ele.

Fac însemnări pe măsură ce copiez jurnalul, dar e ca și cum aș alerga după propria-mi coadă pentru că scriu noi pagini aproape la fel de repede cum le copiez pe cele vechi. N-o să ajung niciodată la zi!

În timp ce copiez volumul treizeci și trei, îmi imaginez ce cruzime superbă ar fi să-i dau lui Henry cele patru sau cinci volume care se referă la el și la dragostea noastră înainte de a mă despărți de el pentru totdeauna (să zicem, în ajunul plecării mele în India) ca să le citească în seara aceea, singur, știind că am dispărut.

Când plec de la Louveciennes mai prind pe pernă un bilet drăguț pentru Hugh. S-a întors acasă la miezul nopții și biletul l-a făcut să doarmă liniștit. Eu am sosit a doua zi dimineața la micul dejun. Şi înlătur prin comportamentul meu întreaga durere pe care pretenția mea de libertate i-ar putea-o provoca. Spun veselă: „Vezi ce bine e să lași pisica afară..."

După noaptea asta în care am ieșit, sunt mulțumită.

Totuși sunt bolnavă - bolnavă de morbidități, de obsesii, de susceptibilități. Sunt perpetuu rănită de câte ceva - fleacuri nu mă pot elibera. Mi se pare că oamenii își bat joc de mine, mă ignoră, nu mă înțeleg. Adaug mici nemulțumiri și uit toate admirațiile, complimentele, triumfurile. Supărarea pricinuită de o mică ofensă îmi strică toată ziua. Dacă André [de Vilmorin] este ironic, mă tem că e pe socoteala mea. Mi se pare că nu vorbesc bine, că ironia mea nu apare decât în ceea ce scriu. Dacă Louise uită să-mi ofere o țigară, sunt jignită. Ostilitatea lui Lillian mă face nefericită. Sunt geloasă că Henry scrie atât de mult despre Lowenfels, când pot să prezic că într-o zi Lowenfels o să dispară, înțeleg de ce personajele secundare sunt acelea despre care scriem cel mai bine (cu am scris despre June și Louise mai bine decât despre Henry). Scrierile lui Henry mă fac să sufăr, pentru că sunt o relatare continuă de scene cu șaptezeci și cinci de femei (și scrie: „Omit femeile cu care doar m-am culcat"!).

Frământată de lucruri minore, mă întorc acasă la Hugh și sunt descurajată de mine însămi, de hipersensibilitatea mea. Mă apuc de lucru. Jur că nu voi mai părăsi Louveciennes, că mă voi retrage din lume, voi trăi singură, pentru că viața e prea grea, prea dureroasă.

André de Vilmorin îmi ține un monolog despre dualitate - despre propria lui dualitate. Face o expunere coerentă. „Conflictul apare numai atunci când o jumătate își asumă sarcina de a judeca acțiunile celeilalte jumătăți. Soluția este să nu pornești de la vreun principiu de moralitate, ci de la sinceritate. Sinceritate față de tine însuți..."

Am descoperit asta cu ani în urmă, dar nu am trăit-o decât câteva luni. O anumită estimare critică sau, mai exact, o estimare făcută pentru a-mi satisface respectul de sine - a pierit. Acum nu mai judec pe nimeni.

30 septembrie 1933

Am învățat să-mi înfrâng stările. Fug de ele. *Change d'air.* Azi-dimineață când m-am trezit mă simțeam înăbușită de dispoziția mea tragică. Am copiat cincisprezece pagini și apoi i-am telefonat lui Henry. Am nevoie de râsul lui, de halatul lui alb de pictor, de dispoziția lui. Scrie despre seara cu Lowenfels cu o puternică tendință spre absurd; umorul cuvintelor ezoterice și extravaganță.

Pentru mine, care priveam seara cu răceală din cauza geloziei mele (gelozia mea e foarte definită și foarte definibilă: faptul că Lowenfels este poetul în scrierea lui Henry când eu sunt un poet mai autentic încă mă doare. Încă nu mă pot resemna cu lipsa de merite a lui Lowenfels), este miraculos să văd ce a făcut Henry din ea. Stau în Café du Rond Point, încercând să înțeleg că Lowenfels este o marionetă și Henry are nevoie de ceva despre care să scrie. Punctul lui de pornire nu contează.

Un demon rebel din mine m-a împins să lucrez în continuare, copiind drept sub ochii lui Hugh - să-mi asum riscuri cu inima bătându-mi, terorizată când trebuia să-mi las lucrul și să cobor

la parter și totuși incapabilă de a acționa altfel. Simțeam o exaltare diabolică: dacă e să citească, așa să fie. Aștept catastrofa. Îmi *doresc* catastrofa - și mi-e groază de ea. Vreau să văd lucrurile arzând și prăbușindu-se în jurul meu. De fiecare dată când ieșeam din cameră mă uitam la Hugh. Stătea cu toate cărțile de astrologie în jurul lui. N-o să se miște, îmi spuneam; e prea absorbit. Şi mă duceam jos, cu o neliniște voluptuoasă. Veneam repede înapoi. Hugh citea liniștit în continuare.

Ziua a trecut. Ne-am dus să călărim într-o pădure caldă, însorită. Am râs. Ne-am întors încălziți și însetați.

A sosit noua servitoare. Când eram în toiul lucrului, m-a chemat s-o ajut. Pe când eram în bucătărie, a venit Hugh:

— Vino sus. Spune-i servitoarei să amâne cina.

Era alb și tremura. L-am urmat sus în birou cu o bucurie inexplicabilă. A citit. Ce a citit? Ce se va întâmpla acum? Vreau să mă gonească.

Hugh s-a oprit în mijlocul camerei.

— Ştiu tot. Am citit.

Arăta spre jurnalul deschis, unde descriu întâlnirea de o oră cu Henry într-o cameră de hotel.

— O să te iert. Să nu mă mai minți.

S-a așezat chinuit, zdrobit.

Şi când i-am văzut fața am început să mint, să mint elocvent.

— N-ai citit decât jurnalul inventat. Totul e numai invenție, pentru a compensa tot ce nu fac - crede-mă, sunt un monstru, dar numai în imaginație. Poți să citești jurnalul *real* oricând. Întreabă-l pe Allendy. El știe de jurnalul inventat. M-a botezat *la petite fille litteraire.* Am nevoie să scriu toate astea. Am prea multă imaginație erotică - și în felul ăsta se consumă. O să-ți arăt diferența dintre adevăr și literatură. Nu-ți dai seama, dacă ar fi *adevărat* n-aș putea să-ți vorbesc așa de liniștit, aș fi disperată. Dar uită-te la mine; mă simt

nevinovată. Şi nici n-aș putea să scriu lângă tine dacă nu m-aș simți nevinovată...

— Arată-mi jurnalul real.

— O să ți-l arăt. Dar sunt atâtea prostii în celălalt - atâtea nebunii.

Îi spun despre paginile din jurnalul sadic pe care chiar l-am inventat. Le ridiculizez.

— Bradley a zis - așa a sunat critica lui - că ceea ce am scris despre June părea adevărat - ce am scris despre Henry literar. Vezi - tocmai - episodul cu June chiar l-am trăit - pe cel cu Henry, nu.

Vorbesc, vorbesc, pe un ton serios, fantazând. Amân să-i arăt jurnalul „real". Fața mea e liniștită și tristă. Văd cum Hugh își recapătă încrederea. Râd de nevoia mea de o viață imaginară.

— A, asta sunt dispusă să mărturisesc. Am nevoie să-mi imaginez o mulțime de evenimente, atâta fierbere, atâta activitate. Trebuie să le transpun în scris. Şi atunci sunt satisfăcută. Ştii că cele mai multe povestiri erotice sunt scrise de oameni caști. Ei bine, eu trăiesc viața asta cu tine și am *debauches* în scris. Tu nu ai niciodată timp să ții pasul cu ce fac eu; altfel ți-aș fi arătat toate astea. Adu-ți aminte, am început să-ți explic de mai multe ori...

Vorbesc cu febrilitate. Vreau să-și recapete încrederea. Dorința mea de distrugere s-a stins - deși în sinea mea mă roade. Să distrug viața asta pentru a trăi o alta.

Voiam ca Hugh să fie furios, dar el spusese: „O să te iert“. Așadar, și dacă ar ști adevărul m-ar ierta, și aș rămâne aici - aici. Protejată, iubită, iertată. Cuvântul *iert* a fost cel care m-a făcut să mint, să joc teatru. Atitudinea lui – zdrobită - tristă - fără ranchiună, fără egoism. Suferind, atâta tot, ca un animal. Şi, ca un animal, crezând în vocea mea, în atingerea mâinii mele, în voce, nu în cuvinte. Era liniștit, citind astrologie. Lovitura - a

fost ca atunci când lovești un animal - a fost atât de uluit, atât de inuman, buimăcit.

— Te cred, pisicuțo. Te cred. Dar toate astea nu-ți fac râu? (Niciodată gândindu-se la el însuși!)

Dorința de a vedea totul arzând - și de a mă îngropa în flăcări. Sentimentul că viața mă rănește, mă rănește amarnic, și că vreau s-o distrug, s-o deformez, s-o ard împreună cu mine. Că vreau să ripostez, să ripostez atât de tare încât să tai toate capetele, să zdrobesc toată perfecțiunea, toată falsa seninătate, toată frumusețea înșelătoare, toată suprafața șlefuită a vieții, muzica ei constant înșelătoare, culorile, materialele - aranjamentele, tot calabalâcul care ne înșală, care ne amăgește, promițându-ne voluptate, odihnă. Urăsc războiul, războiul pe care-l reprezintă viața, și vreau să am un ultim război cumplit, atât de cumplit încât să fie final. Ah, final, caut sfârșitul, sunt plină de banderile, scot flăcări pe nări, sunt furibundă după atâtea persecuții și dueluri, după scenele de o eleganță ironică - ah, parodia acestor scene, războaiele noastre în dantelă și catifea, cu noaptea din cauza întunericului, cu muzica pentru că expune sufletul nud, cu frumusețea pentru că face nervii să vibreze ca șocul durerii să poată pătrunde mai adânc. Toată viața un război încet, și eu vreau totul într-o oră de oroare, dar o oră care se sfârșește; vreau un sfârșit chiar dacă ar însemna sfărâmarea pietrelor, calcina-rea cărnii, înăbușirea strigătelor - sfârșitul, sfârșitul, sfârșitul. Chem moartea!

2 octombrie 1933

Ce ironie! Această isterie a venit odată cu menstruația - un fenomen pur biologic. Astăzi râd de ea. În același timp, mă sperie propria mea intensitate și obsesia mea cu gelozia. Aseară, după ce am scris asta, i-am citit ultima pagină lui Hugh

și am început să plâng. A fost foarte tandru. S-a aplecat să mă sărute peste acest jurnal - unde îmi putea citi minciuna!

A venit Eduardo. Ne-am petrecut timpul făcând astrologie. El a menționat anumite date și eu le-am găsit în jurnalele mele, date ale obsesiilor, nevrozelor, isteriilor mele. Coincizând perfect. În anumite zile malefice scap de influențele rele prin muncă grea sau sublimare. (Am scris povestirea „Tishnar“ într-o zi deprimantă la Caux.)

Seara. Îmi acopăr, cu un suspin de satisfacție, mașina de scris. Mi-a telefonat Henry. I-am scris tatei. Am ieșit din infern. Răsare iar soarele. Am muncit ca un demon. Treizeci de pagini copiate - mai multe decât stenografa.

Hugh spune: „Uite cinci sute de franci. Trebuie să te țină șapte zile". (Şi din ăștia Henry are nevoie de trei sute de franci!) Ca struțul, îmi îngrop capul sub pene. Trebuie să mă țin de treabă. Trebuie. Nu știu să câștig bani. Trebuie să încerc prin metode naturale. Mi-ar plăcea să devin o *cocotte* de lux. Nu e o idee de sacrificiu. Doar aventură. Dar Henry are nevoie de un costum de iarnă și Hugh de un chimono de lână.

Allendy a spus că l-am urât pe tata fiindcă îl acuz pentru sentimentul meu de vinovăție. Îi încarc acum pe alții cu vinovăția mea în loc să mă anihilez pe mine! Numesc asta lipsă de noblețe. Nu mă pedepsesc. Pur și simplu mă revolt împotriva tatei. Dar în seara asta ura mea a pierit. Mă uitam la fotografia lui de când avea treizeci de ani. M-am gândit la stoicismul său - voința cu care își domina stările, haosul, melancolia. Şi eu și tata dăm lumii numai ce avem mai bun. Mă gândeam la capriciile și veselia lui în momentele de cea mai

mare tristețe. Cum am explodat eu anul acesta, exteriorizându-mi stările, cum nu vreau acest ghips de stoicism pe trupul, pe chipul meu! Vreau să strig și să mă rostogolesc pe podea, să mă îmbăt. Vreau să ies din propria-mi carapace. Să ies. Eduardo a menționat, citindu-mi horoscopul, extraordinara timiditate. Mă gândeam cum la Lowenfels, din timiditate, nu am vorbit aproape deloc și îl invidiam pe el, pentru că se îmbătase! Mă gândeam că horoscopul meu arată că sunt atinsă fie de geniu, fie de nebunie! Nebunia mea e gelozia. Trebuie să am grijă. Să trăiesc, să mă extind, să iubesc mulți bărbați, ca să evadez din obsesie. Îndată ce mă apropii prea mult de Henry devin obsedată de el și de gelozie. Trebuie să mă gândesc la alții, să iubesc pe alții, să mă ramific.

M-am întrebat: cât de profund gelos e tata? Atât de enigmatic, atât de secretos, dar, ah, ce infern în adâncul ființelor noastre. O fi la fel de mult întuneric în el ca și în mine? Cu câtă disperare caută soarele, frumusețea, armonia! Da, pentru a se vindeca, pentru a-și menține echilibrul! Eu fug de infernul meu. Şi totuși uite cum m-a strangulat, duminică seara, după o zi veselă cu Hugh, astrologie, pădure, călărie!

Acum îmi place legenda lui Henry despre „Cronstadt" - Lowenfels. I-a făcut adăugiri. Eram melancolică, l-am spus: „Astfel de lucruri mă dezgustă de literatură - sunt atât de false". Personajul Cronstadt născut din Lowenfels este enorm și șocant. Şi în fiecare zi văd disproporția. Dar Bradley crede că și eu am făcut același lucru cu Henry!

Mă refugiez în distracții intelectuale. Acest jurnal „real" pe care îl voi scrie pentru Hugh - mă amuză ca un tur de forță. Dacă aș muri și ar fi citite amândouă - *care dintre ele mă reprezintă*? Încep în seara asta.

Către Henry: Imaginația îmi este înflăcărată de jurnalul ăla „real" pentru Hugh. Nu știi cât mi-ar plăcea să-l scriu pe tot o dată. L-am început în seara asta. Cinci pagini. Numai artă. S-ar putea dovedi o mistificare încântătoare, cele două fețe ale unei atitudini, și devine atât de real pentru mine în timp ce-l scriu (de exemplu, hotărârea de a nu fi niciodată posedată de tine pentru că bărbații își amintesc mai multă vreme femeile pe care nu le-au avut) încât cred că dacă ai citi jurnalul ăsta aproape că te-aș putea convinge că nu m-ai avut niciodată. Cine ar încerca să confrunte cele două jurnale ar putea înnebuni. Aș vrea să mor și să-l văd pe Hugh citindu-le pe amândouă.

6 octombrie 1933

Sunt infernal de singură. Am nevoie de cineva care să-mi poată da ceea ce îi dau eu lui Henry: această atenție constantă. Citesc fiecare pagină pe care o scrie, îi urmăresc lecturile, îi răspund la scrisori, îl ascult, îmi amintesc tot ce spune, scriu despre el, îi fac cadouri, îl protejez, sunt gata să renunț în orice clipă la oricine pentru el, îi urmăresc gândurile, mă implic în planurile lui - o grijă pasionată, maternă, intelectuală.

El. El nu poate face asta. Nimeni nu poate. Nimeni nu știe *cum*. E o artă, un dar. Hugh mă protejează, dar el nu reacționează. Henry reacționează, dar nu-și găsește timp să citească ceea ce scriu. Nu-mi sesizează toate stările, nici nu scrie despre mine. Tata nu-mi poate pătrunde munca. El nu-mi poate oferi decât grijă - ca o femeie. Primesc totul fragmentat, incomplet, insuficient, frustram. Şi mă simt singură, și trebuie să mă întorc la jurnal ca să-mi ofer tipul de reacție de care am nevoie. Trebuie să mă hrănesc. Primesc

dragoste, dar dragostea nu e de ajuns. Oamenii nu știu *cum* să iubească.

Mă voi scutura de starea asta! Îmbrăcată în haina mea verde nouă-veche, o haină veche revopsită, ies repede în toamna amară. Rătăcesc pe străzi reci, căutând cea mai bună pernă din pene pentru Henry! Ajung la Clichy și găsesc ceea ce aștept - un Henry ciufulit de somn.

— Ce vrei la micul dejun? Ouă cu șuncă. Mă duc să-ți cumpăr ouă și șuncă.

Şi ies în fugă, și mă întorc în fugă, și fac cafea. Iar Henry spune:

— De asta am nevoie: o femeie în casă. Chiar înainte de a veni tu, mă trezisem. Voiam să mă culc la loc, dar eram treaz și mă gândeam. E infernal să te trezești singur. Şi ai venit tu!

Odată cu micul dejun ingerăm și paginile lui despre legenda lui Lowenfels - Cronstadt. Râdem. Ii cer să văd *Primăvară neagră* și îi sesizez, impresionist, ordinea - și descopăr unde ar trebui să înceapă, știind că glasul lui Henry nu devine ferm și sigur decât după câteva pagini și că primele lui note sunt întotdeauna un pic tremurate. Cos o față de pernă în timp ce el îmi pune noile discuri. Îmi arată pe o hartă a Brooklynului străzile pe care se juca.

Era obosit după o noapte albă. Am stat în pat, sărutându-ne tandru. A adormit. I-am cântat să adoarmă - dar după ce a adormit am simțit o singurătate întunecată, întunecată. M-am pregătit să plec. M-a rugat să-i pun ceasul să sune la ora cinei. În timp ce mă pudram, mă gândeam că eu aș prefera să mor, aș prefera să mor decât să adorm câtă vreme Henry mai era lângă mine. Eu n-aș fi putut adormi.

Zgomotul ușii, în timp ce ieșeam, l-a trezit.

— Te simți bine, Anaïs?

Îmi venea să plâng. M-am apropiat de pat. Am îngenuncheat să-l sărut. Atunci disperarea m-a

înăbușit și am lăsat capul în jos:

— Mă simt singură, Henry.

Singură. Sunt singura, sunt flămândă - sunt atât de singură încât nimeni n-o să mă poată lecui vreodată! Dar Henry credea că mă simțisem singură doar câteva clipe, pentru că el adormise.

Ajunsă în stradă, am plâns. Plâng și acum, în timp ce scriu.

> *Henry îmi scrie:* Nu știi ce mi-au provocat vorbele tale: „Mă simt singură!" Nu vreau să te mai aud rostindu-le vreodată. Decât să mai spui așa ceva, mai bine înfruntăm orice. Te vreau, și cred că e o crimă că trebuie să tot amânăm lucrurile... E o crimă să trăim despărțiți. Nu știu ce să fac în privința asta. Nu vreau să suferi. Sunt neajutorat. Dar dacă vezi vreo calc - oricând și oricum vei vrea să aranjezi lucrurile, fă-o. Te iubesc și vreau să fii fericită...
>
> *Către Henry:* Scrisoarea ta a fost un dar minunat pentru mine. Speram să nu-ți fi dat seama că atunci când am spus că mă simțeam singură nu a fost pentru că adormiseși - era o singurătate imensă pe care în acel moment am simțit-o insuportabilă. Ţi-am scris când am ajuns acasă că eram tristă de ceea ce scriam, și nu era așa. Nu voiam să-ți dezvălui cauza. Dar tu ai ghicit-o. Nu, Henry, nu există nici o ieșire, și ce rost are să vin la tine cu descurajările mele?... Nu fi îngrijorat. Îmi recapăt bucuria îndată ce sunt cu tine, și mă ține zile întregi.
>
> Vin joi la micul dejun și rămân peste noapte - să lucrez cu tine - să fiu cu tine. Vin pur și simplu, ca vântul din sud.

Râdeam și vorbeam cu Henry. Apoi s-a lăsat tăcerea. În timpul tăcerii aceleia, m-am gândit: nu ești conștient acum, în acest moment, de ceea ce

sunt, de ceea ce spun. Mintea îți este la trecut. Dar tot ce sunt, tot ce spun, privești orb - și eu voi fi și voi spune pentru mai târziu. Voi trăi acum pentru acea amintire pe care o vei avea despre mine. Mai târziu, când va fi o distanță între noi, îți vei aminti atât de viu. Te va durea atunci, așa cum mă doare pe mine, să fii atât de conștient de ziua de azi, atât de conștient de clipa asta, neliniștea supremă de a cunoaște și recunoaște chipul fiecărui moment fără blândețea atenuantă a distanței. Eu văd și înțeleg prea repede. Când mă duci pe străzi vechi, eu trăiesc nu numai în bucurie, ci în viitor, atât de departe în viitoarea ei absență.

„Nu spui nimic. La ce te gândești?”

De ce fabric un răspuns, un răspuns banal, ca să-mi protejez gândul, goliciunea și tristețea lui?

Două sentimente absolut contrare: unul de răutate. Îmi acopăr urechile la problemele economice. Dorința de a scrie, de a lăsa tot restul să se ducă naibii. Să aibă Hugh grijă de noi. Sunt hotărâtă să scriu cartea despre June. O senzație care mi se cristalizează în minte. Furioasă că am citit în scrisoarea tatei că își sacrifica timpul pentru mama Marucăi - plimbări cu mașina și filme. Viață burgheză. Idealuri burgheze. Henry, singurul artist egoist autentic. Amoral.

În același timp îl întreb pe Henry: „Ai vrea să nu scriu?” Şi îi scriu o scrisoare în care îi spun că vreau să renunț la scrisul meu pentru al lui. Acum câteva zile, când am sosit, era preocupat de neajutorarea lui economică. L-am consolat: „Rămâi fidel karmei tale. Ceea ce știi să faci cel mai bine e să scrii. Scrisul meu poate aștepta. Eu sunt mai tânără, și în afară de asta, al tău e mai important. Voi munci eu pentru amândoi".

Nu aveam intenția să fac așa ceva. Nu știu de ce am spus-o. Nu mai am scrupule. Îi dau lui Henry banii lui Hugh. Simt semințele cărții mele încolțind. Simt că am obosit de atâtea sacrificii, că

sunt o artistă. Azi am lucrat zece ore, oprindu-mă numai pentru masa de prânz. Cu tenacitate. Voi termina repede cartea asta. Sunt rănită de Bradley, de Henry, de toată lumea, și asta mă înfurie și mă face puternică. Rămân singură. Nici tata, nici Henry, nimeni nu mă poate urma de fapt până la capăt, nu mă poate înțelege complet, nu mă poate însoți. Eu și jurnalul meu. Am fost din nou prea feminină. Astăzi mă simt dură, puternică și singură. Atât de singură încât mi se face frică. Sunt așa o proastă în toate privințele. O proastă singuratică.

> *Henry scrie:* Am terminat de citit paginile pentru Bradley din dosarul negru. Pot să înțeleg acum ceva mai bine iritarea lui Bradley, găsirea de defecte, exasperarea lui. A uitat că ăsta e un jurnal și că a fost cenzurat. Povestea l-a interesat, așa cum va interesa pe toată lumea, din China până-n Mexic. O poveste minunată. *Dar un jurnal prost.* Adică, dacă judeci numai după paginile astea. Iar scrierea jurnalului strica povestea, o sufocă...
>
> *Către Henry:* Ştii ce cred despre critica ta? Că e bună pentru un Bradley, pentru cineva din afară, pentru lume. Că venind de la tine e greșită... S-ar putea să crezi că nu am fost tratată destul de sever - că am nevoie să fiu călită, cum spui tu... S-ar putea să crezi că ne-am cocoloșit unul pe altul, dar uiți că am căzut de acord că lumea ne va da destule lovituri și că avem nevoie să ne *sprijinim* unul pe altul. Asta nu ai reușit să faci pentru mine... O scrisoare rece. Mulțumesc. Şi un răspuns rece din partea mea. Asta-i bine. Mă lasă din nou singură și, așa cum ai citit în jurnal, eu sunt puternică atunci când sunt singură.[16]

13 octombrie 1933

I-am dat scrisoarea mea lui Henry s-o citească. A fost surprins și ca de obicei a râs la sfârșit, a râs pe jumătate trist. M-a combătut. A rămas pe poziții. A adăugat lucruri și mai rele: că stricasem povestea cu defectele mele, o peticisem!

Vorbeam cu lacrimi în ochi, dar liniștit. Atunci a înțeles furtuna emoțională prin care treceam. A înțeles că am crezut că-și pierduse încrederea în mine. Când credeam că avea încredere în mine i-am suportat foarte bine criticile la romanul despre John și „Alraune". Încetul cu încetul, inteligența mea trecea înaintea feminității. Henry era ferm, dar și delicat. A spus: „Loialitatea unei femei este întotdeauna altfel decât a unui bărbat. Tu îmi ești loială mie; eu sunt loial unui adevăr. Dacă sunt de acord cu Bradley o spun. Cât despre noile mele entuziasme - nu sunt decât superficiale. Întotdeauna mă întorc la tine, știi asta. Ştii că eu cred în tine".

Bietul meu jurnal, sunt atât de supărată pe tine! te urăsc! Plăcerea de a face confidențe m-a lenevit din punct de vedere artistic. E o bucurie atât de facilă să scriu aici - atât de facilă. Şi azi am văzut cum jurnalul îmi sufocă povestirile, cum îți povestesc totul așa de nonșalant, neglijent și neartistic. N-ai plăcut nimănui. M-ai stingherit ca artist, dar în același timp m-ai ținut în viață ca ființă omenească. Te-am creat pentru că aveam nevoie de un prieten. Şi, stând de vorbă cu acest prieten, mi-am irosit viața.

Şi totuși, bietul meu jurnal, dacă nu te-aș fi considerat singurul interesat permanent de ce mi se întâmplă, n-aș fi scris niciodată nimic, pentru că înfruntând lumea, lumea ce părea să nu-mi ofere altceva decât tristețe - nu aș fi putut s-o fac. Nu însemna nimic pentru mine să scriu pentru o lume

ostilă. Faptul că scriam pentru tine mi-a dat ambianța caldă de care aveam nevoie ca să înfloresc! Așa că nu te pot urî, dar acum că am făcut pace cu lumea, acum că mă pot adresa ei ca un artist, trebuie să te disociez de munca mea. Nu să te abandonez. Nu - am nevoie de compania ta. Chiar și după ce lucrez, privesc uman în jurul meu, și cu cine pot vorbi mintea și sufletul meu fără a se teme că nu vor fi înțelese? Unde găsesc seninătate și lipsă de durere? Tot restul e război, pentru tot restul e nevoie de atât de mult curaj!

Ieri am scris primele douăzeci de pagini din povestea lui June obiectiv, artistic. Pentru prima dată am devenit obiectivă.

16 octombrie 1933

Trebuie să-l adaug pe Eduardo la colecția mea de personaje ciudate, la morbida mea „Alraune", universul nebuniei. Cumpără cărți pe care nu le citește niciodată; începe horoscoape pe care nu le termină niciodată; cumpără vopsele cu care nu pictează niciodată; cumpără salopete pe care nu le poartă niciodată, o capă spaniolă pe care n-o poartă niciodată; face însemnări pentru o carte pe care n-o scrie niciodată; e gelos pe femeia pe care n-o dorește; el vrea femei numai pentru a le părăsi, necitite.

Neptun, bizarul Neptun, care ne guvernează pe June, Louise, Artaud, Eduardo și pe mine.

Îmi scriu cartea neptuniană în același timp cu „povestea" umană, și mai adaug combustibil și la jurnal.

> *Către Eduardo:* Vreau să te încununez cu ceva astăzi. Ai devenit un personaj în ochii mei. Tu vrei un rol definit în viață. Nu ești mulțumit să *fii?* Lasă devenirea în pace. Aseară m-ai inspirat. Acum câteva zile, la cafenea, ți-am spus că intenționam să încep să

te plac. Asta înseamnă că am un nou tip de dragoste pentru tine. Non-umană. Îmi pregătesc culorile pentru a-ți da viață ca personaj, ca legendă.

19 octombrie 1933

Am părăsit Louveciennes la ora patru cu o mică valiză. Un bilet pentru Hugh prins pe pat, biletul pe care se așteaptă să-l găsească seara, înainte de a adormi fără mine. Şi era ca și când aș fi plecat într-o călătorie, și spre o altă viață, ca să devin soția lui Henry. Primul lucru pe care îl face e să mă posede voluptuos. E într-o dispoziție tandră, pentru că e răcit. Cinăm împreună. Mă posedă. Citește paginile mele noi - și e satisfăcut de tehnică. Mândru de curajul meu. Pe străzi întunecate. Dormim ca o pereche de șerpi. Micul dejun. Conversație. Spun că trebuie să plec, dar continuăm să stăm de vorbă. Henry zice: „Acum trebuie să rămâi la prânz". După prânz intră într-o dispoziție visătoare, fantastică. Şi începem să inventăm împreună basmul nostru astrologie, li dau idei. Apoi din nou în pat, pentru că e frig. Mă întorc la Hugh, mama, Joaquin abia la cinci - ametită, veselă, plină de idei.

A doua zi, înapoi la muncă. Dar ceea ce mă bântuie e momentul în care stăteam în camera lui Henry', gândindu-mă: ar trebui să rămân aici. Cu Henry mi-aș putea uita cu ușurință cealaltă viață. Mi-e greu să mi-o amintesc acum. Asta e reală. Iar cealaltă e ireală. Aici sunt acasă.

Seara, beată de fantezii, încep basmul.

Astăzi, muncă.

Fac însemnări și sunt pe deplin conștientă de asta. E carnetul meu de însemnări. Asud asupra poveștii mele și când vin la tine sunt epuizată.

Când sunt soția lui Henry, uit complet de Hugh și de tata. Când sunt cu tata, uit de Hugh și Henry. Când sunt cu Hugh, mă gândesc la tata și Henry.

Disonanțe cu tata. Îi scriu două scrisori cu unele noutăți despre Thorvald și despre discuția mea cu Joaquin. Interesul veștilor e diminuat pentru tata, fiindcă scrisorile ni s-au încrucișat. Acesta era punctul esențial: că eu, scriindu-i fără să aștept un răspuns, am provocat o dezordine, care pentru el e dureroasă.

Acest octombrie mi-a dovedit definitiv că nu pot trăi *numai cu Henry.* E o companie prea precară. Mă lasă la fel de singură ca incapacitatea lui Hugh de a reacționa. Am încercat să-l fac să-l înlocuiască pe tata, pe prietenii mei. Nu se poate. Mă bucur că s-a terminat. Împrăștierea mea reîncepe: tata, Nestor, prieteni în dreapta și-n stânga, companie. Am o mare nevoie de absoluție. N-are nici un sens.

27 octombrie 1933

Totul merge bine când îmi împărtășesc iubirile ca înainte - pe bucăți, fragmentar. Dragostea întreagă e prea periculoasă, prea feminină. Henry e artist, nu bărbat. Nu trebuie să aștept totul de la el.

O zi și o noapte întreagă cu Henry. Toate îndoielile și temerile calmate de pasiunea, de tandrețea lui. Sunt toată impregnată de el, căsătorită cu el. Vreau să trăiesc cu el. E singur. Mă vrea. Trebuie să trăim împreună. Devine un chin. În seara asta sunt tristă; pustie, singură. Când sunt cu el nu mă tem de nimic. Mă face veselă și liniștită și curajoasă. Toate astea cu trei zile înainte de întoarcerea tatei! Aș vrea să moară toți, Hugh și

tata, și să pot să trăiesc cu Henry. Pe Henry îl iubesc în acest fel criminal - nebunește. Pentru el aș comite crime. Din nou nebunie. Azi-dimineață, stând trează lângă el, privindu-l cum doarme. Atât de mulțumită să fiu acolo, atât de fericită că puteam să stau acolo trează trei ore fără să devin agitată! Henry e acolo. Asta-i tot ce vreau.

În filme ne ținem de mână. Toate astea sunt *scoase* din carte[17], opera de artă, dar cu atât mai multe motive am să le păstrez aici. În carte, reținere, ocolișuri, păcăleli! Dar am nevoie de un loc unde să pot să strig și să plâng. Trebuie să fiu din când în când spaniola sălbatică. Notez aici isteria pe care mi-o stârnește viața. Revărsarea de extravaganță nedisciplinată. La naiba cu gustul și arta, cu toate contracțiile și șlefuirile. Aici țip, dansez, plâng, scrâșnesc din dinți, înnebunesc - singură, într-o engleză stâlcită, în haos. Asta o să mă mențină în echilibru pentru lume și pentru artă.

Henry e amuzat de lucrurile pe care-l fac să le spună în carte.

— Nu mă face sentimental.

— N-o să te fac. O să vezi. Numai de-aș putea fi destul de rece ca să-mi folosesc și ironia. Am un fond de ironie pe care nu-l pot exploata din cauza seriozității mele excesive.

(Din nou simțul spaniol al tragediei!)

Când a auzit că se întoarce tata, nu i-a plăcut. S-a supărat când i-am spus de planul tatei de a trimite un pian la Louveciennes și de a veni să lucreze aici în weekenduri.

28 octombrie 1933

Așa că acum văd umorul acestor dispoziții drăgăstoase. Le are Henry, le am și eu, și nu întotdeauna în același moment; dar sunt neîndoielnic aceleași stări!

Henry invidia mulțumirea soților Lowenfels. Ei nu au nevoie să iasă, pentru că se au unul pe celălalt.

Hugh a citit o listă de simptome ale nevrozei și a descoperit că le am pe toate. A început să-și facă griji. Mi-a citit lista de cauze. Care din ele? Am indicat abil una: conflictul dintre dorințele eului ideal și cele ale eului instinctiv. Îmi doresc o viață boemă, dar nu vreau să-l rănesc pe el. Hugh a înțeles că aceste dorințe, dorințele neîmplinite, mă fac neliniștită și nevrozată. Că de fapt compromisul (ieșiri o seară pe săptămână) nu făcea decât să scoată în evidență încleștarea dintre ele. Tranzițiile rapide îmi tulburau echilibrul și nervii. El îmi dăruise deja foarte mult, am spus, dar mă deranjează propriile mele sentimente, propria mea conștiință. S-a oferit să-mi lase mai mult timp pentru mine însămi. Era generos și clarvăzător.

„Doar din interes. Nu vreau să mă urăști sau să-mi dorești moartea." (Nu știe că deja i-am dorit-o!) Mintea lui de șahist și istețimea lui m-au amuzat. E precaut! Citea și vorbea cu o înțelepciune budistă. „Vreau să fii mulțumită și satisfăcută, ca atunci când te întorci la mine să te întorci pe de-a-ntregul. Altfel atenția îți rătăcește la celelalte dorințe. Imaginația îți este ocupată cu conflictul tău, nu cu mine."

L-am făcut pe Hugh să creadă că viața mea boemă nu e sexuală. A spus înțelept: „Văd că ți-ai sublimat atracția sexuală față de Henry. Când spui că scrisul tău este soția operei lui, e foarte limpede. T*otul e sex”.*

Şi deodată mi s-a părut ridicol ca Hugh să sufere din cauza unui simplu gest fizic, dar să accepte rătăcirile imaginației și fanteziei mele.

30 octombrie 1933

Vis: dau o mare petrecere. Se servesc platouri mari, ca în filmul despre Henric al VIII-lea. Suntem în curte, eu și diferite alte persoane, uitându-ne la o casă cu balcoane. E seară. Văd un oblon deschizându-se și o cameră plină de oameni pregătindu-se pentru o petrecere. Le atrag atenția oamenilor că așteaptă pe cineva. Exact în fața ferestrei e grupat un trio care se pregătește să cânte. Dirijoarea stă în picioare, cel mai aproape de fereastră. E o femeie scundă, bătrână, slabă. Când dă semnalul de începere, o femeie iese pe balcon și începe să meargă de-a lungul casei, din balcon în balcon, spre o altă fereastră. Balcoanele comunică între ele. Se mai deschide un oblon și apare bărbatul pentru care se dă petrecerea. E bătrân, seamănă cu Paderewski și e îmbrăcat ca Isus. Pășește înainte cu mâinile întinse, ca un somnambul, ca un orb, urmând-o pe femeie. Când ajunge la fereastra cu muzica trece de ea și merge mai departe spre altă fereastră, unde vede ceva care îl înspăimântă. Deodată nu mai e nici un balcon, și el cade de la înălțimea câtorva etaje, în curte. Nu simt nici o emoție. Îmi vine ideea că ceea ce l-a înspăimântat e o femeie cu o sabie. Petrecerea din casa mea somptuoasă continuă. Mă aflu într-o încăpere cu mai multe femei. Una dintre ele a tot dansat și e aprinsă la față și transpirată. Mă ofer să-i șterg corpul pentru că vreau să mă bucur de goliciunea ei, dar mă refuză. Nici o neliniște în vis. O dispoziție generoasă.

Asocieri: Jeanne, femeia cu care sentimentele tatei s-au apropiat cel mai mult de iubire, este dirijor de orchestră. Dar ea e înaltă. Am comparat-o pe dirijoarea din vis cu Jeanne și Maruca. M-am gândit la ascetismul tatei aseară, citindu-l pe [Wilhelm] Stekel - igiena excesivă și dietele sunt o formă de ascetism. El trebuie să fie muzicianul asemănător lui Isus din vis. Sunt probabil geloasă pe cele două femei și prefer să-l văd mort decât la petrecerea lor. Visele mele sunt întotdeauna foarte

teatrale în comparație cu ale lui Henry, care sunt de cele mai multe ori realiste și naturale. Culorile și detaliile costumelor, decorul etc. sunt remarcabile. Î*ntotdeauna ireale.* Arată oare asta că am un simț al irealității?

Astăzi am primit o scrisoare de la tata în care mi se plânge: se teme de întoarcerea la el acasă, la elevii lui, la responsabilitățile lui. Îl îngrozește să-și înfrunte problemele - problemele de bani, de organizare a casei. Îl îngrozește invazia de oameni, zgomote, durere.

Îi e frică de viață.

Își regretă solitudinea, marea, copacii. Se agață de ei așa cum mă agăț eu de Louveciennes...

Această scrisoare m-a înduioșat, la fel ca revelația picioarelor lui delicate.

Îmi telefonează Henry.

Mi-ar plăcea să-i ofer lui Henry o cameră aici și siguranță pe viață. Tata, o cameră și un pian aici și o evadare din viața lui burgheză. Când e vorba de alții, sunt plină de curaj. Pentru Henry aș ucide câte un balaur pe zi.

Dar aș veni la Hugh să-mi ling rănile. Probabil chiar l-aș ruga pe Hugh să mă ajute.

Comedie. Toți ne temem și avem o mare nevoie să fim doi ca să înfruntăm viața. Iubirea este o recunoaștere a lui Tu. O nevoie de Tu. Într-un fel sau altul, întotdeauna îmi pierd călăuza la jumătatea urcușului. Cred că eu nu caut un bărbat, ci un dumnezeu. Încep să simt un vid care trebuie să fie absența lui Dumnezeu. Am zeificat bărbatul. Unul după altul, am invocat o călăuză, un tată, un conducător, un susținător. Am un soț, un protector, amanți, un tată, camarazi, dar tot îmi lipsește ceva. Probabil Dumnezeu. Dar îl urăsc pe Dumnezeu-abstracția. Îl vreau pe Dumnezeu în carne și oase, Dumnezeul încarnat, cu forță și cu două brațe și cu sex. Şi fără imperfecțiuni.

Ceea ce demonstrează că mi-am amestecat iubirile umane și divine, și ele nu se amestecă, și cu cât îl separ mai repede pe Dumnezeu de bărbat, cu atât mai bine pentru bărbații pe care îi iubesc. Am iubit geniul, care se apropie cel mai tare de divinitate.

Pe Henry l-am putut iubi fără obstacole pentru că el e zeul umanului - e divin de imperfect.

Dar tata este non-uman și ar fi trebuit să fie Dumnezeu. El e cel care a impus perfecțiunea, care a inițiat zeii, care nu iubește câtuși de puțin naturalețea umană. Dar până la urmă el e ca mine, un ipocrit. Eul ideal exaltat. Un puternic eu instinctual ascuns.

Îl iubesc pe Henry pentru onestitatea sa. Henry spune: „Sunt un hoț. Sunt un mincinos. Sunt o brută. Sunt un sadic. Sunt un laș".

Tata și cu mine spunem: „Indiferent cum sunt, uite, așa aș vrea să fiu. Iubiți-mi intenția".

Intenția noastră e perfecțiunea.

Bieți ipocriți divini.

Suntem niște impostori.

Nu *noi. În* fiecare zi eu devin mai cinstită. Refuz să mă prefac. Ştiu, de exemplu, că îl mint pe Hugh în ce privește motivele nevrozei mele, îl mint infam. Dar nu are importanță. Îi spun că viața mea cu el e reală și tot restul un joc. Ştiu că stau cu el pentru că sunt o lașă - nu îndrăznesc să-i arăt adevărata mea față. Ar trebui să-l părăsesc și să-mi câștig existența și să trăiesc cu cine vreau. Ar trebui să-i spun tatei că nu-l iubesc, că dragostea pe care i-o dăruiesc este narcisistă, ca și cea pe care mi-o dăruiește el mie. Dragostea față de cel care *poate înțelege*, îți poate răspunde, îți poate diminua singurătatea. Nu iubesc nimic din ceea ce este de fapt *al lui* și nu al meu (știința, ordinea, rațiunea, logica lui). Nu cum iubesc la Henry tot amestecul de trăsături care îi aparțin lui și cu care nu am nici o legătură.

Îi voi ceda tatei când vine, din singurătate, cu dragostea de a mă apropia de singurătatea lui, cu dragoste pentru aceste însușiri secrete ale lui pe care le iubesc pentru că seamănă cu însușirile mele secrete. Îl iubesc cu cei o mie de ochi adoratori cu care aș vrea eu să fiu iubită. E *maladia* dragostei, nu fructul ei. Atunci când eul tău a devenit atât de mascat în fața lumii, când limba ta a devenit atât de neinteligibilă, singurătatea atât de mistuitoare, atunci numai dublul tău îți mai poate penetra ființa.

Când mă gândesc la această scrisoare a tatei cu tristețea ei fragilă, știu că nu-i voi spune despre Henry. Ştiu că îl voi minți și că-mi va fi silă de minciunile mele.

Henry e cel mai curajos - și totuși a trăit terorizat de June; el se așteaptă întotdeauna să-l pedepsesc; e timorat pe stradă; și marea lui frică obsesivă e frica de *sărăcie.* Eu nu mă tem deloc de sărăcie, ci doar că aș putea fi privată de dragoste. Şi mi-e frică de boală.

Pe măsură ce tata se apropie (pleacă mâine de la Valescure) încep să mă acordez la el. Ascult un pian la radio și îmi imaginez trupul lui grecesc ars de soare, strălucirea lui rece, fața impasibilă, ca o mască, mobilă numai în vârtejul pasiunii. Ce efort e să pari a avea o voință puternică!

Tatăl meu feminin.

Şi trupul meu feminin, locuit de un spirit masculin, e din nou torturat de un conflict.

Dar în această tortură încep să râd de mine. Micul monstru tiranic ascuns cu grijă în firida lui de deducții și zâmbete suave. La urma urmelor, tot ce cer eu de la ucigașii mei de balauri este dragoste, și la asta sunt supertalentați!

Trebuie să investighez într-o zi povestea lui Miralles. De ce imaginația mea a fost atât de fermecată de cariera de dansator a lui Miralles -

povești despre dansatori, călătorii în Rusia, balete la marile opere, music-hall-uri în întreaga lume, atmosfera caustică a cabinelor, mirosul dansatorilor, noua experiență pentru mine de a sta în cafenele, hotelul dărăpănat al lui Miralles, costumele lui țipătoare - încât l-am lăsat să mă sărute și într-o zi chiar m-am gândit să mă duc în camera lui. Mă vedeam dansând cu bietul Miralles în diferite locuri, împărtășind viața lui rătăcitoare, locuind în camere ponosite cu costume spaniole și ilustrate cu Lola, Alma Viva, l'Argentinita. În papuci și chimonouri înflorate, deschizând ușa pentru...

Pentru ce? Pentru un Hugh care mă găsise. Şi ca un pacient suferind de amnezie care își uitase numele, casa și soțul.

Bietul Miralles, care îmi putea fermeca viața ternă cu aventurile lui de hoinar. Ideea de a lua autobuzul spre rue de Clichy m-a făcut să mă înfior.

Tata ar fi îndurerat: *„Cine* ești? Ţi-ai uitat clasa, rasa, numele?"

Hugh. „Îți uiți originea mistică, non-umană".

Henry ar fi spus: „Şi mintea - cum poate viața să însemne ceva pentru tine?"

Iluzie. Miralles avea astm. Strângea bani ca să se retragă în Valencia. Era bun, nepretențios. Îmi spunea. „Ştii, eu n-am vicii ca alții. Eu aș fi bun cu tine". Când îi ascultam povestirile radia. Se ducea să danseze cu o vigoare reînnoită. Reîntinerea. Şi-a cumpărat un costum nou. Mă adora.

Când m-am trezit din amnezie, s-a stins. Devenise cenușiu.

A murit anul trecut de astm, în camera lui de hotel.

31 octombrie 1933

Cochetez cu această idee de amnezie, care nu e decât atrofierea eului „ideal", a eului critic - asasinarea lui în scopul eliberării de scrupule. Ştiu când mă las hipnotizată (cu Allendy, Artaud). Când mă trezesc la viața mea cu Hugh sau la relația cu Henry, mă trezesc ca dintr-un vis. Nu mă învinovățesc. Refuz să-mi asum vreo responsabilitate (și prin urmare vreo vină). Nu e decât o comedioară pe care o joc cu conștiința mea. Şi descopăr că pun din ce în ce mai puține întrebări, că sinele ideal devine încetul cu încetul o figură ridicolă. Râd de el. Trăiesc mai departe, având mustrări de conștiință numai când mă confrunt cu o durere omenească (tristețea lui Hugh, durerea lui Henry în ziua în care a crezut că ghicise că fusesem amanta lui Allendy). Atunci mă trezesc cu regrete acute și insuportabile. Dar în cea mai mare parte a timpului simt că am uitat de Artaud și Allendy, așa cum Henry uită de târfele lui. Am puterea de a uita. Stekel ar spune: de a reprima?

1 noiembrie 1933

Caricatura lui Hugh: își bagă degetele în nas. Pierde stiloul pe care îl folosea. Pierde cartea pe care o citea. Uită la bancă o scrisoare pe care voia să mi-o arate. Uită acasă o cheie de la birou. Își pierde bricheta și portțigaretul. Când ieșim cu prietenii își uită țigările. Când cumpără ceva îl uită în mașină. Întârzie întotdeauna. Își mănâncă micul dejun când e deja rece. Dezordine. În hârtii, în lucruri, în calcule. Nu e atent, nu reține ce aude. E mofturos și capricios la mâncare. E lipsit de vioiciune.

Toate astea nu sunt nimic. Henry are o mie de defecte în plus. Dar când nu mai există dragoste sau entuziasm...

Vreau să-mi public cartea și să fiu liberă. Lașitatea mă ține aici. Când mă uit la Hugh mă gândesc că nu i-aș putea spune niciodată. Şi spiritul său protector mă înduioșează. Lașitate. Lașitate.

Hotărâre: îndată ce se publică prima carte a lui Henry și prima mea carte, mă duc să trăiesc cu Henry. Cu amândouă cărțile publicate n-ar trebui să murim de foame, iar eu îmi pot găsi oricând de lucru.

Îl voi face pe tata să-i dea elevi lui Joaquinito ca s-o poată întreține el pe mama.

Voi încerca să-i găsesc lui Hugh o femeie care să-l facă fericit.

Voi rupe eu toate relațiile mele sociale, cu toți prietenii mei aristocrați.

3 noiembrie 1933

Tata e atât de timid când sosește, încât merge de la poartă până la ușă citind, apoi se lansează în discursuri ca ale lui June - ascunzându-și, ascunzându-și timiditatea, stânjeneala.

Un torent de cuvinte.

Cu calmul meu îl fac treptat sa se simtă în largul lui. Devine natural. Şi începe să facă dragoste cu mine tandru.

Mă simt moderat senzuală. Cedez numai pentru plăcerea lui. Veselă. Indiferentă. E un amant foarte priceput, încântător. Totul e foarte ușor, foarte lin.

Sunt mult mai interesată de starea lui - încercând s-o definesc, să o scot la lumină, să mă armonizez cu ea. Îmi dau seama că azi nu are nici un simț al realității, că a fost orbit de întoarcere, de șocul realităților, stânjenit și alarmat.

L-am conjurat să nu mă trateze ca pe o femeie obișnuită, să-și continue viața ca înainte, să se bucure de alte femei, căci dragostea trebuie să fie

mare și să-i lărgească viața, nu să i-o îngusteze. Mi-a răspuns: „Nu - n-aș mai putea face niciodată așa ceva. Vreau ca dragostea asta să fie apoteoza vieții mele. E ceva prea măreț ca să o stric cu alte aventuri. Trebuie să rămână curată, unică".

Şi, când m-a întrebat, a trebuit să răspund la fel de idealist.

Cum nu-mi pot judeca dublul decât după mine, cred că vrea să facă din dragostea noastră finalul ideal al carierei sale de donjuan; dar nu cred că poate. Se va implica, așa cum mă implic și eu. Mă va minți, din aceleași motive pentru care îl mint și eu pe el. Mă întreb numai: are vreo importanță vârsta tatei în cazul nostru? E obosit de singurătatea și aventurile lui fără dragoste? Își dorește înțelegere în locul diversității sexuale? Prin urmare, poate fi vreun pic de adevăr în afirmația sa? Şi dacă e așa, cum pot să fiu eu cea dintâi care-i distruge idealul?

Altă diferență. Narcisismul tatei e mult mai adânc înrădăcinat decât al meu - prin urmare dragostea lui de sine, care se poate exprima prin mine, e mai puternică decât a mea - pentru că eu iubesc *Tu*-ul**,** pe Henry, mai mult decât pe mine însămi.

Mă iubesc și pe mine însămi în tata. Dispozițiile lui distante, pe care le înțeleg atât de bine, dificultatea lui de a intra complet în viață, în realitate, nervozitatea și timiditățile lui. Îmi stârnesc profund compasiunea.

Când stăteam în hol, în timp ce Hugh aducea mașina, am scos micul strigăt pe care-l scoteam adesea când mă mângâia prea excitant: *„Ay, Ay, Ay!”*

A râs franc, încântat. *„Comme tu es naturelle*, *comme tu es véridique!”* (Admirând fiindcă pentru el e atât de greu să fie firesc!) Şi a intrat în joc: „*Pénétrable*, *enveloppante, cares sable - surréaliste!"*

În mașină l-am luat de braț. Şi e încântat, dar plutește în ceața stărilor lui. Viața ajungându-l din afară, ochii atât de goi. Privește ca un copil foarte rugător. Vorbește atât de mult pentru a umple spațiile necoordonării lui.

Îl observ cu mirare, așa cum te uiți la propria-ți imagine în oglindă. Când pleacă, mă gândesc: când va ajunge acasă o să regrete că nu a făcut asta sau ailaltă. Va crede că nu m-a mulțumit; va roși gândindu-se la cărțile care au căzut peste noi când stăteam întinși (oroarea că ceva mersese prost, disconfortul) ! Își va dori să fi spus una sau alta. Va uita că de fapt m-a încântat remarcând că eram frumoasă după ce făcusem dragoste (De ce? Dar e adevărat că arătam transfigurată, chiar dacă nu simțisem nimic). S-ar putea să regrete că i-am oferit ocazia să fie cinstit și el a preferat să mintă. Cunosc tot acest flux de gândire. Şi simt atâta compasiune!

Am ajuns prea devreme la Henry și el era plecat. M-am așezat pe patul lui și am terminat cartea pe care o citeam, Maryse Choisy despre [Joseph] Delteil. Apoi n-aveam stare și m-am uitat peste manuscrisul meu cu „Alraune" de pe biroul lui Henry. Şi am descoperit că făcuse nota următoare: „Toate pasajele picturale minunate. S-ar putea face un film. Începând cu scena acvariului uriaș”.

Când a venit ne-am lansat într-o discuție viguroasă.

Când mă revărs de emoție excesivă, stilul meu are de suferit. Şchioapătă, asta-i tot. Va trebui să învețe să suporte greutatea vitalității mele. Orice forță poate sparge ferestre. Spargerea ferestrelor produce oxigen, nu artă. În clipa asta sunt plină de oxigen. Arta are de suferit. Cred că sunt încă un pic cam tânără.

Îl caricaturizez pe Hugh când de fapt ar trebui să-mi caricaturizez slăbiciunea. El se comportă mai nobil ca oricând - asta mă și înfurie. Încercând să nu-mi dea un sentiment de culpă - întâmpinându-mă cu un zâmbet azi-dimineață când am sosit pentru micul dejun. Dar voința mea e canalizată spre hotărârea pe care am luat-o și acționez în vederea acelui scop. Trebuie să încetez să mai fiu sentimentală. Sunt dezgustător de sentimentală. Ușor de înmuiat. Când vin acasă Hugh e răcit. Dar și Henry e răcit.

Vreau să devin mai puțin sentimentală și să am mai mult umor. Vreau să-mi stăpânesc simțul tragic al vieții, care e prea pronunțat.

Vis la Clichy: După ce am trăit cu Hugh mulți ani hotărâm să ne căsătorim religios. Mă îmbrac în alb, cu voal. Dar observ că rochia mea e sărăcăcioasă. Când ajung la biserică nu e nici o festivitate. Ne grăbim și descopăr că nu mi s-a dat buchetul de flori tradițional. Nu sunt tristă, doar un pic ironică. În taxi, cu toată familia, spun râzând: „E ca o nuntă de muncitori". Înainte de nuntă am încercat să dau de Henry la telefon ca să mă vadă în rochie de mireasă.

Într-un alt vis trebuia să mă duc să trăiesc la Clichy și eram foarte fericită.

Vis după vizita tatei: Eu și tata stăm pe patul meu mare. Auzim un zgomot asurzitor - atât de tare că e de-a dreptul dureros. Mă uit pe fereastră. Văd un bărbat care e pe cale să intre în casă cu un tăvălug greu cu care e gata să mă zdrobească. Vreau să-i închid ușa dormitorului în nas și nu pot pentru că încerc în același timp să închid fereastra. Anxietate.

Senzația acută că anumite evenimente îmi sunt mai apropiate - mai reale, trăite cu adevărat - în timp ce altele sunt neclare. Aș face distincția între substanța onirică și substanța reală. Cu Henry totul devine cald și real. Cu Hugh lucrurile sunt

întunecate și mentale. Cu tata sunt de asemenea întunecate, și pe deasupra și ciudate, ca și cum s-ar petrece în apă sau pe cer. Pe Henry îl simt cu tot corpul meu - profund, întreg, permanent: sex, compasiune; mental, psihic. Tata, Hugh, Eduardo și Allendy sunt fantasmatici.

Noii pantofi de muncitor ai lui Henry. Mirosul lui Henry. Totul e miraculos de real. Defectele lui, naturalețea lui, foamea lui, somnolența lui, durerile lui. În câteva vise trăiesc cu el într-o mulțumire deplină. Îmi plac papucii lui de lână și cravata lui groasă de lână.

Henry e singurul care mi-a dat viață umană.

7 noiembrie 1933

Ieri m-am trezit plină de curaj. Aveam pe listă trei corvezi: vizita la Otto Rank, împăcarea cu Bernard Steele, vizita la Edward Titus ca să-i cer bani. M-am luptat cu ele, întrebându-mă de care să mă apuc. Am decis ca mai întâi să-l scot pe Steele din îmbufnarea lui geloasă, din egoismul lui. Era plecat.

Titus era în Sud.

Nu-mi amintesc cum am aflat că dr. Otto Rank locuia la Paris, pe bulevardul Suchet. Mai întâi l-am trimis pe Henry la el și au avut o lungă discuție despre istorie, literatură, antropologic, cartea lui Rank *Art and artist* - dar nu despre psihanaliza de care mi se părea mie că Henry avea nevoie.

Acum m-am hotărât în mod impulsiv să sun la ușa lui Rank. Mă așteptam să trebuiască să parlamentez din greu cu servitoarea ca să mă lase să-l văd. Auzisem că era foarte “ ocupat, că primea foarte puțini pacienți și era foarte scump, îmi bătea inima; aveam mâinile reci.

Printr-o pură întâmplare, mi-a deschis chiar el. „Da?” a spus cu asprul său accent vienez, învăluind cuvântul franțuzesc pur, incisiv, într-o crustă germană, ca și cum cuvintele fuseseră mestecate precum capătul unei țigări în loc să fie eliberat din gură, cum fac francezii. Cuvintele franțuzești sunt trimise să zboare în aer ca niște porumbei călători, dar franceza sau engleza vieneză a lui Rank era întotdeauna mestecată, scuipată.

Era mic, cu pielea închisă la culoare, cu fața rotundă; dar de fapt nu vedeai decât ochii, care erau minunați. Mari, întunecați, arzători. Cu obsesia mea de a alege trăsăturile frumoase sau agreabile și de a-mi pune ochelari de cal la ceea ce nu admir sau iubesc, am remarcat ochii lui Rank pentru a-i eclipsa dinții grosolani, trupul scund.

„Intrați”, a spus, conducându-mă spre biroul lui. Era o cameră spațioasă de colț, cu vedere spre Bois. Pereți acoperiți cu cărți. Fotolii adânci, confortabile, o canapea. Părea foarte afabil și accesibil.

Îl văd azi la trei.

Fac și un gest de reconciliere cu Bradley. Din mai multe motive: în primul rând, ca să-mi disciplinez mândria exagerată; în al doilea rând, pentru că vreau să reușesc, vreau să fiu publicată, vreau să devin independentă; în al treilea, pentru că urăsc rupturile și disensiunile dacă nu există un motiv cu adevărat serios pentru ele. Astăzi sunt încă într-o dispoziție decisă, curajoasă. O folosesc! Îi scriu o scrisoare lui Titus.

Discuție cu Rank. Mi-a cerut o descriere completă, clară a vieții și muncii mele. I-am spus că știu că artistul își poate folosi pozitiv conflictele, dar că mi se părea că în prezent consumam prea multă energie încercând să stăpânesc o confuzie de dorințe pe care nu o puteam rezolva. Că aveam nevoie de ajutorul său.

Am știut imediat că vorbim aceeași limbă. El merge dincolo de psihanaliză. A spus: „Psihanaliștii scot în evidență asemănările, eu scot în evidență diferențele dintre oameni. Ei încearcă să aducă pe toată lumea la un anumit nivel normal. Eu încerc să adaptez fiecare persoană la propriul său tip de univers. Instinctul creator este special".

El înțelegea ce însemna *mai mult:* Este *mai mult* în relația mea cu tata decât dorința de victorie asupra mamei. Este *mai mult* în relația mea cu Henry decât sacrificiile masochiste sau nevoia de victorie asupra celeilalte femei. Există - dincolo de sexualitate, dincolo de lesbianism, dincolo de narcisism - creație, *creație.* Rank a spus: „Ce ai *produs* în perioada de nevroză extremă de după aventura ta cu John? Asta mă interesează foarte tare“. A sesizat imediat *esența* mea; a spus că povestirile pe care le-am scris în copilărie despre mine orfană nu trebuiau explicate numai printr-o dorință criminală de a-mi ucide mama din gelozie și tatăl dintr-o dragoste nemăsurată. Voiam să mă creez. Nu voiam să fiu născută din părinți umani.

Când am pomenit de formulele psihanalitice a zâmbit ușor ironic, ca și când ele ar fi insuficiente. I-am simțit expansiunea gândirii, dincolo de medicină, în universuri metafizice și filozofice.

Ne înțelegeam unul pe celălalt din jumătăți de fraze.

Am spus:

— Nu mă aștept să-mi rezolvați viața concret, să-mi spuneți dacă trebuie să trăiesc cu soțul meu, cu amantul meu sau cu tatăl meu, ci să mă ajutați să mă împac cu mine însămi.

Mi-am dat seama că exprimam exact gândurile lui Rank după gestul lui rapid de aprobare.

Rank: — Trebuie să-ți poți revărsa energiile în muncă.

A.: — Ştiți, ceea ce mă face să mă îndoiesc este instinctul meu distructiv. Pentru a-mi crea

viața cu Henry, îi distrug pe tata, pe Hugh, pe mama și pe Joaquin. Ăsta e impulsul în privința căruia am anumite suspiciuni, deși totul mă trage către Henry.

Înțelegea atât de bine că eram obosită de toate minciunile și deformările pe care sunt obligată să le trăiesc în fiecare zi, simțind nevoia de absoluție.

Ceea ce e ciudat a fost starea care a precedat discuția mea cu Rank.

Am făcut această însemnare în tren: în drum spre Rank, *je mâchonne des fourberies.* Încep să inventez ce-i voi spune lui Rank în loc să coordonez adevărurile. Încep să repet discursuri, atitudini, inflexiuni, expresii. Mă văd vorbind și stau în interiorul lui Rank, judecându-mă. Ce ar trebui să spun ca să creez un efect sau altul?

Îmi construiesc minciunile așa cum alții își construiesc confesiunile. Totuși mă duc la el să *mărturisesc*, să capăt ajutor în rezolvarea conflictelor mele, care sunt prea numeroase și pe care nu reușesc să le stăpânesc prin scris. Mă pregătesc pentru o falsă comedie, ca aceea pe care am jucat-o pentru Allendy.

Pregătindu-mă să deformez - și totul că să-l interesez pe Rank, și de asemenea să mă interesez pe mine, căci complexitățile mă interesează profund. De fapt, mă duc la Rank de amorul artei, nu ca să rezolv, ci ca să-mi exagerez, să-mi dramatizez conflictele, să văd tot ce conțin, să le înțeleg pe deplin. Îmi dau seama că experiența cu Allendy a reprezentat un nou conflict adăugat vieții mele și că vechiul nu a fost rezolvat decât prin aceea că apăruse unul nou. Era dislocat. Vreau să spun că eu cred că nu am încetat să fiu masochistă în situația June-Henry, ci mi-am echilibrat durerea prin interesul meu față de Allendy și conflictul cu el, care a îndepărtat obsesia absolută cu June și Henry și mi-a dat energia necesară și stimulul pentru a fi puternică.

Vreau să continuu cu jongleriile. Sunt din nou într-un impas. Vreau prea tare să trăiesc cu Henry și nu pot face asta din trei motive esențiale. Așa că îmi deplasez terenul. Conflict nerezolvabil" drept care îmi voi canaliza interesul spre schimbul cu Rank.

Allendy nu este interesat de literatură, artă sau artiști. Asta e marca lui limitare. *„Petite fille littéraire"* nu înlătură preocuparea mea vitală pentru direcțiile și deviațiile instinctelor mele creatoare. Dar el era diversiunea salvatoare. Aveam nevoie să mi se abată atenția.

Dacă această atitudine de dinainte de a-l vedea pe Rank denota pur și simplu o dorință de a mă angaja în asta ca într-o aventură intelectuală - cu o anumită nonșalanță, învăluind tragedia - sau dacă e o formă de opoziție ironică față de ceea ce simțeam a fi o influență vitală - nu știu.

Dar când m-am așezat în fața lui Rank, eram tot atât de sinceră ca în fața jurnalului: eram naturală, nu prea tragică, nu prea cerebrală, preocupată în principal de salvarea și dezvoltarea artistului pentru că sunt conștientă că mi-am lăsat problemele din dragoste să mă împovăreze dincolo de orice rațiune.

Confuzia creează artă. Prea multă confuzie creează dezechilibru.

Rank mi-a dat imediat senzația că e curios, viu, pasionat de explorare, de experiment, de calea deschisă, de anarhism, că înoată liber în mari spații libere.

Pe 8 noiembrie 1933, Rank mi-a cerut să renunț la jurnal și l-am lăsat în mâinile lui. Mi-a luat opiumul.

A fost o lovitură îndrăzneață. M-a uluit. Era o violare. Acum câteva clipe, chiar înainte de a se întuneca, în parc, stătusem și scrisesem în el, scrisesem minciunile pe care aveam să i le spun lui

Rank că să-l interesez. Mă temeam că nu mă va considera destul de interesantă și aveam de gând să-mi dramatizez viața. Auzisem că nu lua decât cazuri care îl interesau. Şi mărturisisem jurnalului minciunile pe care intenționam să le spun. Şi acum el voia să intre în posesia tuturor secretelor mele.

Purtasem jurnalul după mine ani de zile pe când îl vizitam pe Rene Allendy și el nu-și exprimase niciodată curiozitatea.

Dr. Rank a văzut cât de uluită eram și a adăugat:

— Dacă îl porți după tine și îl aduci aici, e pentru că vrei să-l dai, vrei să-l citească cineva. Şi nu e numai dorința de a fi citit. E ultima ta apărare împotriva psihanalizei. E ca o insulă de trafic pe care vrei să stai. Dacă e să te ajut, nu vreau să ai o insulă de trafic de pe care să supraveghezi psihanaliza, să păstrezi controlul asupra ei. Nu vreau să analizezi analiza. Înțelegi?

Revenindu-mi din șoc, am început să simt o exaltare, o exaltare feminină ca aceea a unei femei căreia un bărbat posesiv îi cere să dea totul: vreau trupul tău, inima ta, sufletul tău. Dr. Rank cerea totul dintr-o singură lovitură. Simțeam o exaltare datorată unei recunoașteri a puterii, a stăpânului. Nu putere și stăpânire căutam? Nu venisem pentru că eram pierdută, derutată, tulburată? Dr. Rank a avut inteligența să realizeze că jurnalul era cheia. Dă-mi cheile cetății acum. Am păstrat întotdeauna o insulă, inviolabilă, pentru a-l analiza pe analist. Nu mă supusesem niciodată.

Am pus jurnalul pe masă. Dr. Rank nu era grav ori solemn. Era foarte agil, rapid, iscusit, de parcă ar fi fost un joc al spiritului. Ochii îi străluceau superb, ca și cum subconștientul ar fi fost un adversar inteligent și actul detectării lui o plăcere, un joc de șah superior.

— Jocul tău, mișcarea ta, Anaïs Nin.

Jurnalul era acum pe masă. Va ști că intenționasem să mint, dar va ști și că am fost cât

se putea de sinceră din momentul în care deschisese ușa.

Nu mă simt înfrântă. Simt că am ales o călăuză înțeleaptă, curajoasă.

Dar asta nu e tot ce mi-a cerut, în acea primă seară. În timp ce desfășuram labirintul - Hugh, Henry, Eduardo, Allendy, tata - a spus:

— Nu pot să te ajut dacă nu te desprinzi de ei toți, nu te izolezi, până când vei fi din nou calmă și întreagă. E prea multă presiune asupra ta.

— Cum mă pot izola? Adică să nu mai locuiesc acasă?

— Măcar câteva săptămâni vreau să nu mai vezi pe nici unul dintre ei, să trăiești singură, da.

Asta era și mai uluitor decât faptul că pusese stăpânire pe jurnalul meu. Nu mă puteam imagina convingându-l pe Hugh să mă lase să locuiesc singură, nici măcar pentru o săptămână.

Ochii doctorului Rank mai străluceau încă; părea atât de sigur, atât de plin de încredere. I-am spus că voi încerca.

Deja începusem să trișez în jocul analizei. Vedeam că această prescripție m-ar putea ajuta să-mi îndeplinesc una dintre dorințele cele mai adânci: să trăiesc continuu cu Henry și să lucrăm împreună la cărțile noastre. Nu era în totalitate un act nebunesc, pentru că nu eram într-o stare conflictuală cu Henry, și împreună ne incitam unul pe altul să scriem. Nu puteam să-mi imaginez numai o cameră de hotel și pe dr. Rank.

Hugh a consimțit la strania pretenție a doctorului Rank.

Henry, care atunci locuia într-un bordel din Montmartre, a fost de acord să se mute în orice hotel alegeam. Şi am ales un hotel care mi s-a părut modern, atrăgător, dar nu de lux, și am luat două camere alăturate [pe rue des Marronniers nr. 26]. (După cum s-a dovedit mai târziu, alegerea mea era de fapt un hotel din Auteuil foarte

cunoscut pentru uniuni temporare, amante bine întreținute, intenționând să dea iluzia de cămin. Alegerea mea era potrivită pentru situație, dar l-a șocat pe tata - care probabil avea motive foarte întemeiate să cunoască hotelul.)

Henry prefera împrejurimile domestice. Dar s-a așternut pe treabă plin de elan și mi-am început și eu lucrul și vizitele la dr. Rank. Atunci mi-am dat seama că Henry nu avea să-mi ofere sprijin afectiv, continuitate sau încurajare când aveam nevoie de ele.

14 ianuarie 1934

Mă simt ca și când aș scrie un volum de schițe conținând numai esența umană care se evaporă mereu, materialul lăsat deoparte în romane, ceea ce vede și iubește femeia din mine, nu ceea ce trebuie să înfrunte artistul. Un volum de schițe fără constrângere ori continuitate.

Nu voi scrie niciodată nimic [aici] care să poată fi situat în „Alraune", în „Dublul", sau în roman. Nu mă voi dărui cu totul volumului de schițe.

În nici o altă carte pe care o scriu acum nu pot plasa portretul doctorului Rank - și acest portret mă bântuie, mă tulbură, în timp ce lucrez la roman. Acest portret trebuie scris.

Portretul doctorului Rank: impresia de asprime, agerime, curiozitate, de spontaneitate. Opusul formulei automate, de-a gata. Senzația că va crea, că simte imediat dincolo de amănunte, neprogresând prin ele. Senzația că ia în considerare diferențele și nu asemănările dintre ființele umane; și chiar a spus în cuvinte ceea ce eu gândisem. Impresia de distinctă aventură mentală cu el. Flacăra pe care o aduce acestei aventuri, de parcă ar simți, ca și mine, marea veselie născută din aventurile mentale, din explorări și din

investigații. Toate astea îl bucură. Această entuziastă activitate mentală și bucurie m-au despovărat imediat de fixația obsesivă a durerii, cumplitul nod nevrotic care leagă facultățile cuiva într-un cerc vicios.

Imediat am simțit aer, spațiu, mișcare, vitalitate, bucurie, bucuria detectării, a observării, a ghicirii, bucuria întinderii spiritului său. Dexteritatea fină și forța musculară. Culorile rapid schimbătoare ale stărilor lui de spirit. Repeziciunea ritmului său de gândire, pentru că este intuitiv și subtil.

Am încredere în el.

Am încredere să-i spun adevărul, pe care-l ofer atât de rar. Chiar vreau să i-l ofer.

Intuiesc o inteligență pe care simțirea o înzestrează cu clarviziune. Intuiesc un artist.

Îi spun totul. El nu mă separă de munca mea. Dimpotrivă. Mă înțelege prin prisma muncii mele.

Cunoaște deja conflictul cu care mă lupt. Ştie că am vrut s-o rup cu tata și cu Hugh, să trăiesc curajos cu Henry. Ştie că mă tem de nebunie. Ştie totul despre jurnal.

Când plec de la el sunt uluită de mișcarea sa îndrăzneață și de perspicacitatea ei. Într-o singură lovitură. Păşesc deposedată de jurnal, care este întreaga mea ființă. Spune că i-am dat lui acest eu să-l păstreze, să-l reintegreze și să mi-l înapoieze întreg.

Sunt atât de complet în mâinile sale. E incredibil. Mi-a cerut să nu scriu despre psihanaliză pentru că ar fi ca și cum aș staționa pe un refugiu în trafic. A înțeles atât de repede rolul de refugiu jucat de jurnal, rolul unui personaj care mă putea ajuta prin dialog să rezist invaziei eului. A înțeles ce carapace constituie jurnalul, ce armă de apărare. Dar a înțeles și că el conține *adevărul* și că acest adevăr, pe care eu mă simțeam obligată să-l spun undeva, i-l pot spune lui, din moment ce-

l scrisesem în jurnalul pe care-l avea el în păstrare. Vorbeam cu Rank așa cum vorbesc cu jurnalul.

Are un zâmbet atât de vesel când face o descoperire. Vreau ca el să triumfe. Îi simt compasiunea, o compasiune profundă. Îi pot spune totul.

Mi se pare că a atins imediat punctele vitale. Jurnalul și tata - legătura dintre ei. A început să discute foarte subtil despre tema dublului, spunând mai mult decât spusese în cartea sa, *Don Juan: Une étude sur le double*, extinzând, dezvoltând, privind subiectul sub o diversitate de aspecte. A spus în primul rând că eu scrisesem jurnalul că să-l înlocuiesc pe tata, și de asemenea imitându-l inconștient pe tata și identificându-mă cu el. A spus că orice tendințe lesbiene erau probabil mai degrabă imaginative decât fizice, datorate identificării cu tata. Jurnalul își are, așadar, originea în nevoia de a acoperi o pierdere, de a umple un gol. Încetul cu încetul, numesc jurnalul un personaj; apoi îl confund cu umbra, *mon ombre* (dublul meu!), cu care mă voi căsători...

20 ianuarie 1934

N-am putut continua. Simțeam influența lui Rank - siguranța lui Rank că jurnalul era nociv pentru mine. Am știut imediat că o să-i arăt toate astea, că totul e transparent pentru el fiindcă așa vreau eu să fie. De asemenea, am înțeles astăzi că, pentru că psihanaliza se apropia de sfârșit și pentru că îl pierdeam pe Rank, mă simțeam constrânsă să îl recreez pentru mine făcându-i un portret subiectiv.

Îndată ce am știut că aveam să-l văd pe Rank luni, n-am mai simțit dorința de a scrie.

În același timp, sunt încă o romantică. Nu că m-aș gândi la o sinucidere wertheriană; am depășit religia suferinței fatale. Dar încă mai am nevoie de

exprimarea personală, de exprimarea personală directă. După ce am terminat de scris zece pagini din romanul foarte uman, simplu, sincer, după ce am scris câteva pagini din coroziva, fantastica „Alraune", după ce am scris zece pagini din scrupulosul, minuțios - detectivul „Dublu" - nu sunt încă satisfăcută. Încă mai am ceva de spus. Şi ceea ce am de spus este separat de artist și artă: femeia este cea care trebuie să vorbească. Lumea mea este încă formată din Rank, Henry, tata, Hugh. Mă interesează imens genul de surâs care apare pe fața lui Rank atunci când face o descoperire!

Mi se pare că mi-aș putea scrie volumul de schițe *după* munca mea, revărsându-mă. Preaplinul *personal* și feminin. Sentimente care nu sunt pentru cărți, pentru artă. Tot ce-mi doresc, nu ca să mă lupt, ci ca să mă bucur. Viața mea e o lungă serie de *efort*, autodisciplină, voință. În acest volum de schițe încerc, improvizez. Întâmplător, când improvizez, uneori compun.

Încep cu portretul lui Rank pentru că el nu se potrivea nicăieri altundeva. Să încercăm.

Rank: îmi amintesc neclar vigoare, discuții pline de forță. Ascuțime. Vreau să spun că doar conținuturile sunt nedefinite. Imposibil de analizat felul lui de a analiza, din cauza caracterului său spontan, neașteptat, a îndrăznelii, a oportunismului agil. Nu am senzația că știe ce urmează să spun ori că așteaptă afirmația pe care aș putea fi sugestionată în consecință s-o fac. Așteaptă, liber, gata să sară, dar fără să țină pregătită o mică trapă care se va trânti la rostirea frazei-clișeu. Așteaptă, liber. Şi ocolirea evidenței începe cu extinderea în mai mult, mai mare, peste, dincolo. Artă și imaginație. Mereu cu acea veselie și agerime.

M-am oprit o clipă să caut ordinea și progresul discuțiilor noastre. Ordinea făcută de realitate. Dar cum Rank nu crede în acea consecuție literală, percep o nouă ordine, care e alegerea evenimentelor făcută prin impulsul

puternic al memoriei - ușurarea creată printr-un simț al întregului. S-a terminat cu treptele netezite la maximum.

Asta înseamnă o nouă lovitură fatală dată jurnalului, oricărei consecuții riguroase.

Perspectivă nonșalantă.

Da. Totul e schimbat. Există o viziune pre-Rank, și există o înotare post-Rank. Poate că, în sfârșit, el m-a făcut să înot prin viață în loc să colecționez acvarii! Acvarii le poartă pecetea nemișcării. O dragoste de lucruri atât de mare, atât de acaparatoare, încât m-a împietrit de frică.

Avançons. Il ya de l'audace au désordre, des lacunes dans la mémoire.

Ceea ce-mi amintesc este ziua în care a descoperit două lucruri: dragostea mea pentru adevărul exact ca opusă deformărilor artistice și faptul că eram copil, soție și amantă dar că neglijasem femeia - femeia nu exista. Copil, artist, ființă senzuală - dar nu femeie. Sexul singur nu făcea din mine o femeie. Pasiunea lui Henry nu făcea din mine o femeie.

Când Rank a spus asta mi s-au revelat aspectul literal, material al psihanalizei în general și transcendentalismul lui Rank. Eliberarea instinctului sexual nu a creat maturitate, feminitate. Gesturile sexuale nu au copt sufletul de copil al nevroticei. Simțisem asta atât de puternic când m-am răsculat împotriva faptului că Allendy îmi impunea să accept cu ușurință legături „de la cinci la șapte“, ca un pas către o viziune normală, netragică asupra dragostei. Ca să devin normală trebuia să mă comport ca o femeie normală, din afară înspre interior. Iar firea mea s-a revoltat față de falsitatea acestei atitudini. M-a impresionat să-l aud pe Rank vorbind cu profunzime și seriozitate despre transformarea dinăuntru spre în afară. Redând dintr-odată sexului locul său sacru și secundar: ca un gest care țâșnește din miezul

ființei, ca o expresie necesară - necesitatea creației artistice pentru artist - care nu poate fi forțată și care atunci când e forțată e deposedată de eficiența ei ca expresie a maturității - a maturității emoționale.

Repercusiunile acestei discuții au fost magice. Am simțit dintr-odată o mare seninătate. Toată tensiunea și nervozitatea m-au părăsit. Era ca și cum el ar fi invocat femeia. Artistul a încetat să scrie. Am fost copleșită de o mare activitate feminină. Am făcut din ce în ce mai multe pentru Henry; voiam să-l slujesc pe Henry, să-mi trăiesc cea mai profundă dorință de Tu, oricare ar fi fost acesta - și tot ce știu e că el este în mod definit, distinct, geniul a cărui soție voiam să fiu.

O mare schimbare în mine, dar nu și în jurul meu. Rank a ghicit că se va întâmpla așa - că femeia nu va găsi o ieșire. Nu pot să fac mai mult pentru Henry decât să devin soția lui. Fac mereu câte ceva pentru el, dar nu așa cum ar putea o soție. Rank nu are nevoie de mine. El își ajunge lui însuși în munca sa, are cine să aibă grijă de el.

Dar câteva zile m-am bucurat de feminitatea mea superfluă. Rank a remarcat schimbarea de dispoziție.

Am vorbit despre nevoia mea excesivă de adevăr, despre suspiciunea mea cu privire la propria imaginație, despre teama pe care o aveam că un fapt pe care nu-l descriam pe loc s-ar deforma imediat în mintea mea. O mare pasiune pentru acuratețe, căci știu ce se pierde prin perspectivă și artă. Dorința mea de a fi fidelă momentului imediat, stării imediate. Rank a pus sub semnul îndoielii validitatea ei. Artistul, a spus el, era deformatorul și inventatorul. Noi nu știm care este adevărul, viziunea imediată sau cea de mai târziu. I-am povestit cum deforma Henry lucrurile și nu le înțelegea niciodată așa cum erau.

Rank a spus că era natura artistului. Geniul este invenție.

Apoi am vorbit despre realismul femeii, și Rank a spus că probabil de aceea femeile nu au fost niciodată mari artiști. Ele nu inventau nimic. Un bărbat, nu o femeie, a inventat sufletul.

Am întrebat dacă artiștii a căror artă este o excrescență falsă, o tumoare artificială legată de adevărul lor personal, artiștii nesinceri erau mai mari decât cei sinceri. Rank a spus că era o întrebare la care încă nu-și răspunsese nici sie însuși.

— Probabil că va trebui să scriu o carte pentru tine, ca să răspund.

Această afirmație mi-a făcut o plăcere imensă, nefirească. Am spus:

— Asta m-ar bucura mai mult decât dacă mi-aș termina propriul roman.

— Vorbește femeia din tine, a zis Rank. Când femeia nevrotică se vindecă, devine femeie. Când bărbatul nevrotic se vindecă, devine artist. Hai să vedem dacă în final va câștiga femeia sau artistul. Deocamdată, trebuie să devii femeie.

Pentru mine, ăsta a fost momentul cel mai plăcut al analizei. La fel când îl simțeam sau ghiceam pe Rank, bărbatul, în spatele psihanalistului, bărbatul cald, plin de compasiune, prevenitor, blând, expansiv. Îndărătul ochilor ce la început păruseră analitici, vedeam acum ochii unui bărbat care cunoscuse o mare suferință, o mare insatisfacție și care înțelegea abisurile, cele mai întunecate și mai adânci, cele mai triste.

N-a fost decât o străfulgerare. De parcă și el s-ar fi bucurat de blânda clipă umană. (Ştia probabil că femeia va dispărea curând pentru că nu exista nici un rol pentru ea, că rolul femeii era să trăiască pentru un bărbat și că mie asta îmi era interzis - că a trăi fragmentată între trei bărbați era o negare a femeii. Şi că voi fi trimisă înapoi la artă.

Simt în timp ce scriu că îmi scapă armonia superioară. Pentru mine, aventurile spiritului, fiecare inflexiune a gândirii, fiecare mișcare, nuanță, descoperire este o imensă sursă de bucurie.

Rank are capacitatea de a sări de la una la alta. Este extraordinar să vezi cum te încolțește, cum atacă și cum dezvoltă problemele ca un creator a cărui menire e să adauge, să inventeze, să multiplice, să extindă mai degrabă decât să analizeze aneantizând. El nu scurmă pământul prin analiză; el explorează și trezește la viață, ilumineză - și asta în parte pentru că nu caută o concluzie definită, statică. El nu lucrează în vederea unei finalități determinate a judecății, ci pentru a stârni, trezi, stimula, îmbogăți. Îl văd mereu ca pe un om cu ochii foarte, foarte deschiși: „Ei, vezi, vezi? Şi asta nu-i tot...” Niciodată nu-i *tot.* Este inepuizabil. Când ridică din umeri, știu că a eliminat neesențialul. Are un simț al esențialului, al vitalului. Mintea lui e întotdeauna concentrată; înțelegerea lui nu șovăie nici o clipă. Expansiune. O veselă fertilitate a ideilor. Darul de a promova accidentul la rang de destin, de a face curenții să curgă.

Încă mă mai întreb dacă nu cumva *prezenței* lui Rank-bărbatul i se datorează înțelepciunea pe care o emană. Mi-e greu să rețin fraze exacte. Prezența lui, ființa lui înzestrează totul cu o învățătură subtilă. Înfrânge trecutul, stăpânirea lui obsesivă, încleștată, mai mult prin entuziasm, prin interes și productivitate, prin spiritul aventuros al ideilor lui decât prin vreo afirmație simplă. Vitalitatea sa este aceea care rostește incantațiile funerare! El sugerează panorame rapide, vaste: cosmicul, colectivul, non-egoistul! (El este, printre altele. Singurul om extrem individualist pe care-l știu care nu e egoist.)

Ceea ce frapează cel mai tare este talentul lui Rank de a extrage esența - chintesența - gândirii. Cărțile lui ar putea produce o sută de alte cărți.

Totuși regretă că nu a scris un roman - un roman, care nu e altceva decât materie distilată, diluată!

Am sedus lumea întreagă cu o față încărcată de tristețe și o carte încărcată de tristețe. Iar acum mă pregătesc să abandonez această tristețe. Ies din peștera propriilor mele cărți protectoare. Ies fără cartea mea. Stau pe picioarele mele, fără sprijin. Fără marea, mistuitoarca mea milă pentru alții, în care vedeam refractându-se umbrele unei mile și mai mari pentru mine însămi. Nu mai ofer milă, ceea ce înseamnă că nu mai am nevoie s-o primesc.

În seara asta mă gândesc la un autoportret cu scopul de a mă salva de disoluție. Dar nu mă interesează, sau poate cui meu nu mai are cum să fie resuscitat. Sunt consumată, irosită, pierdută, dăruită, pustie.

1 februarie 1934

Henry spune: „De fapt, mi se rupe de Lawrence; pentru mine fac loc, pe mine mă explic".

E instalat în camera confortabilă, îmbrăcată în catifea, din rue des Marronniers nr. 26.

Eu stăteam la mașina de scris și scriam după dictare, că să-l ajut să-și fișeze citatele. Stabileam împreună ordinea cărții [despre Lawrence]. M-a lăsat să încerc o clasificare proprie. Mă întreba: „E bine așa?"

Mă simt bine în aceste zile petrecute împreună, în care trăiesc absorbită de Henry. Dar când ne despărțim simt că alte lucruri mă îndepărtează de el - și asta mă doare. Cerințele lui Hugh, viața lui Hugh, casa, servitorii, familia, tata.

O litanie a plictiselii.

Pentru eul pierdut.

Rank a fost cel care m-a divorțat, care m-a izolat. Rank a întrebat: „Este oare dragostea ta pentru Henry mai mult decât dorința de a scăpa de tatăl tău căutând opusul, fugind de el? Privește-ți relația obiectiv".

Nu există obiectivitate. Există doar instinct.

Instinct orb.

M-am desprins de Hugh. M-am desprins de tata - niciodată de Henry. Oscilez, dar nu mă îndepărtez, niciodată.

M-am schimbat. În jurul meu nimic nu s-a schimbat. Am devenit mai femeie. Şi aşa am rămas de atunci.

Obiecte. Casă. Mâncare. Frumusețe. Persoane. Ființe omenești.

Dincolo, deasupra tuturor acestora, sunt oameni care discută, vorbesc, vorbesc, vorbesc. Cred că sunt într-un acces de furie feminină. Cu nimic mai bună decât June sau Frieda.

Tot răul vine de la mine. Eu l-am trimis pe Hugh la Allendy. Hugh le-a trimis pe surorile lui. L-am trimis pe Hugh știind că Allendy mă iubea. Le-am trimis pe surorile lui Hugh știind că vor afla că Allendy mă iubea, că se vor confrunta peste tot cu triumfurile mele.

Nu mă denigrez, încerc doar să aproximez adevărul. Dar întotdeauna există două adevăruri. Intenționasem să-l eliberez pe Hugh de mine (ca să mă pot duce la Henry), să le eliberez pe surorile lui Hugh de dragostea lor pentru Hugh, să mă eliberez pe mine de supunerea față de tatăl meu.

Ceea ce am făcut a fost să-l cuceresc și să-l înfrâng pe Allendy, să stârnesc ura surorilor, să cad în brațele tatei, să-l leg pe Hugh de mine mai mult ca oricând, întrucât m-a ales din nou, pentru a doua oară, împotriva familiei lui.

4 februarie 1934

Stând între Hugh și Donald Killgoer, care cred implicit în mine, și ascultându-le părerile [despre Elsie trădându-l pe Donald], văzându-le mânia, sila, umilința și știind că eu am făcut lucruri de o sută de ori mai îngrozitoare și mai inteligente, mai nobile și mai cumplite, totul la o scară mai mare, îmi vine să râd. Îmi vine să râd. Dacă aș mărturisi totul brusc, Hugh și-ar frânge mâinile, cum făcea Donald, până când i-ar trosni oasele, și s-ar înfuria ca Donald, și m-ar blestema, ar încerca să mă ucidă, așa cum Donald a încercat s-o ucidă pe Elsie, și ar zice: „Măcar de mi-ar fi spus adevărul! Minciunile nu le pot suporta, minciunile și înșelătoriile“.

Lucram la trei povestiri deodată. În fiecare zi în les Marronniers, scriam câteva pagini din romanul despre June și Henry, versiunea finală [„Djuna”]. Dacă eram într-o stare de nevroză, de nebunie, obsedată, scriam la „Alraune", adăugând pagini maladive și monstruoase. Ori de câte ori mă întorceam de la tata, adăugam câteva pagini la „Dublul", o povestire pe care a alimentat-o și a inspirat-o Rank prin înțelegerea dramei.[18] în seara asta m-am întors dintr-o vizită la tata și am adăugat două pagini. Toate bazate pe incredulitatea mea, pe lipsa mea completă de încredere în pretinsa lui fidelitate pentru că îl judec după mine. Dublul meu nu mă poate păcăli.

5 februarie 1934

Stau și o aștept pe Louise, după ce am lucrat ore în șir cu Henry la planul cărții lui. Am spus: „Fă o schiță!” Sunt ageră și știu întotdeauna ce trebuie aruncat peste bord ca să nu-ți împovărezi aripile. Dar el nu are încredere în mine așa cum ar avea într-un bărbat, pentru că eu nu posed cunoștințele vizibile. Totuși văd, știu și

întotdeauna atingem înălțimi minunate, luptându-ne cu imensa încărcătură de ramificații, extinderi, destinderi.

Ajung la seninătate prin epuizare. Inerția epuizării. Bun. Mă las pe spate, așteptând să aud soneria, ascultând „Pasărea de foc”. Nu-mi amintesc detaliile dramei lui Donald pentru că seamănă cu a lui Lawrence și Frieda, Henry și June, tata și mama. Iar Donald va sfârși prin a se căsători cu torționarul lui, fără îndoială. Sunt invadată de o detașare matură. Tata și vânătoarea lui de pizde, ca și cum s-ar juca de-a viața în loc s-o trăiască. Puah, ce prăpădit. Eu caut adevărata substanță a vieții. *Drama profundă.*

6 februarie 1934

Şase ore de lucru cu Henry. Gândind împreună cu el, urmărindu-i activitatea. Şi își găsește timp și căldură pentru dezmierdări.

Atât de frumos, copacul mare din schiță. Henry în chimonoul lui moale, regesc din lână albastră, gândind, fumând, vorbind. Eu așezată pe jos, pe o pernă, luând notițe, absorbind, învățând, privind cum Henry îl devorează pe Lawrence ca să scoată în evidență ceva ce alții abia dacă au sesizat. Natura bizar plastică, imitativă, feminină a minții lui Henry. Geniul înseamnă sensibilitate. Şi geniul are un miez trădător. Așa cred. În miezul bucuriilor mele există întotdeauna o teamă, o teamă de cruzimea lui inevitabilă.

Acea perioadă din rue des Marronniers rămâne un fel de încercare. Rank mi-a luat jurnalul pe 8 noiembrie. La început am fost ocupată cu mutarea. Dar, odată instalată, îmi voiam jurnalul în fiecare seară așa cum un drogat își vrea opiul. Nu voiam nimic altceva decât jurnalul, ca să mă odihnesc pe el, ca într-un pântece. Dar voiam și să

mă salvez. Așa că m-am luptat și m-am zbătut. M-am dus la mașina de scris și am lucrat.

O zbatere profundă.

Vreo lună mai târziu am început portretul lui Rank într-un volum de jurnal, iar Rank nu a simțit că resuscitasem jurnalul, ci probabil un carnet de însemnări. Diferența e subtilă și greu de sesizat. Dar eu o simt. Constă în principal în a *nu hrăni planta nevrotică.*

În les Marronniers am intrat în viață. Muncă. Oameni. Fără vreo comuniune cu eul. Iar acum nici măcar Rank. Am putut realiza acest lucru numai regăsindu-mă, recuperându-mă din tata.

Legătura mea cu tata s-a sfârșit de fapt la Evaux. Am avut o presimțire a acestei despărțiri când am plâns mai mult decât ar fi justificat-o despărțirea de o lună. Am știut.

Când ne-am întâlnit la Louveciennes n-am fost în largul nostru. Amândoi am jucat teatru (doi oameni cu aceeași fire - amăgire, amabilitate). Tata zicea că era din cauza spaimei să nu fim prinși. Eu ziceam că pentru că o revedeam pe Maruca în fiecare zi. Rank zicea că era culpă.

Dar cum să mă despart de tata fără să-l rănesc?

Metoda mea era să-l fac treptat să recunoască stânjeneala, să sugerez treptat cauza posibilă. Dar el este un mincinos prea îndelung antrenat. Nu e sincer nici măcar cu el însuși. A stabilit pur și simplu o întâlnire cu mine la Evaux, în iunie.

Am făcut o mică scenă cu „Nu mă iubești", din pură obișnuință. Tata a răspuns cu elocința lui cunoscută, jucând scena impusă de propria-i obișnuință, „Tu nu mă iubești - nu mă părăsi". Am plâns, ne-am sărutat, și de atunci nu am simțit nici un singur regret sau fior fizic, nici măcar gelozie. Un soi de fatalism. Nu mai sunt bântuită de suferință, vinovăție sau confuzie. Văd toate diferențele dintre noi, iar cât despre asemănări, din

ele fac literatură. Mă simt dură, pentru că tata e mai puțin sincer decât mine în analiza finala, și e frivol, frivol și joacă atâta teatru!

În povestirea mea „Dublul", tragedia este atenuată și iubirea aproape dispare. Acum, indiferență. De fapt, o deziluzie profundă, pentru că nu este bărbatul între bărbați, nu el. Dar nu pot să mențin o cale de mijloc - fie îl iubesc, fie îl urăsc. În momentul ăsta îl urăsc.

După ce am petrecut o după-amiază cu Henry, vin să iau cina acasă cu Hugh, Eduardo, „soția" lui Eduardo, Thomas, Donald; și încep să fac o descriere însuflețită a după-amiezii mele la familia Lowenfels. Burta doamnei Lowenfels (bebelușul se va naște peste o lună), cele șase pisici, întrebarea pusă de fetița cea mică tatălui ei și răspunsul lui Henry („Mai întâi trebuie să-ți definești termenii"), dezordinea, conversația aiurită (culeasă din seara petrecută acolo) - și amuz întreg grupul cu vioiciunea descrierii mele. (Bebelușul și fetița îl liniștesc pe Hugh.)

Am mai inventat și că editoarea Caresse Crosby are o casă în Fontenay-aux-Roses, unde sunt adeseori invitată să rămân peste noapte și unde mă pot duce când Hugh e plecat pentru că pot lucra acolo. Şi spun că nu are telefon (ca Hugh să nu mă poată căuta). Asta îmi permite să rămân din când în când câte o noapte întreagă cu Henry.

La prânz, că să-l distrez pe tata, descriu viața în această casă ca pe aceea pe care aș fi vrut s-o fi avut la Louveciennes (Caresse Crosby fiind femeia care mi-aș dori eu să fiu, o văduvă bogată, și editor pe deasupra!). Oamenii care locuiesc acolo lucrează toată ziua, întâlnindu-se numai seara la cină. Apoi ne citim producțiile și le elaborăm, formulăm critici.

Trăiesc înfășurată în minciuni care nu-mi pătrund în suflet. Nu sunt înfășurată în minciuni ca tata. Minciunile mele sunt costume. Sufletul meu e

intact; carapacea de mister se poate sparge și reface peste noapte. Dar eu pot să văd întotdeauna chipul lipsit de machiaj al faptelor mele.

În iunie, sunt gata să-i spun tatei adevărul: „Suntem prea bătrâni și prea înțelepți acum ca să ne mai prefacem. Hai să ne bucurăm de maturitatea noastră și să nu romanțăm. Tu vei continua să fii un donjuan până la moarte, pentru că îți prieste spuma cuceririlor. Ești făcut pentru fluiditate, nu pentru absolut. Între noi nu e decât narcisism, iar eu am depășit asta. Hai să ne facem reciproc complimentul de a nu ne minți".

Dar știu că el nu e la fel de curajos ca mine. El vrea să se admire. Eu am depășit asta.

O seară de isterie în les Marronniers.

Am de ales între a sta în mijlocul camerei și a izbucni într-un plâns isteric - sau a scrie. Simt că aș izbucni într-o criză sălbatică, distrugătoare, de revoltă oarbă, furioasă împotriva vieții mele, împotriva dominației prin tandrețe a lui Hugh, a dominației tatei, a dorinței mele de a duce o viață liberă de artist împreună cu Henry, a fricii mele că nu sunt destul de puternică fizic pentru asta, a dorinței mele de a fi cuprinsă de o furie ucigașă. Frică de sălbăticia febrei și disperării mele, de excesivitatea melancoliei mele. Frică de nebunie. Atunci mă așez la mașina de scris, spunându-mi: scrie, ne-isprăvito; scrie, nebuno, exorcizează-ți nefericirea prin scris, exorcizează-ți ființa, scuipă ceea ce te înecă, strigă obscen. Ce e revolta - o formă negativă de viață. Răstignește-ți tatăl. Şi cea care provoacă nebunia e femeia blestemată din mine, femeia cu amantul ei, cu devotamentul ei, cu lanțurile ei. Ah, să fii liber, să fii masculin și artist pur. Să nu-ți pese decât de artă.

Scrisoare către dr. Rank: în afară de faptul că vă sunt îndatorată pentru o renaștere, vă sunt

îndatorată și pentru o imensă inspirație. Nu voi putea niciodată să vă spun cât de profund am înțeles și am admirat subtilitatea și repeziciunea percepțiilor dumneavoastră, pătrunderea și înțelepciunea dumneavoastră, întinderea compasiunii dumneavoastră. Vă sunt atât de adânc recunoscătoare. Iar aseară ați triumfat total. Am avut jurnalul în mână și nu am scris în el, nici nu voi mai scrie vreodată. Mi-am pus toată încrederea în dumneavoastră.

14 februarie 1934

Henry e invitat la tata la masă. O întâlnire interesantă. Tata nenatural, iar Henry plin de plăceri naturale, de venerație, de umilință. Când intră, tata spune: „Iată-l pe monstrul care a creat-o pe Anaïs, fenomenul". Henry își mănâncă desertul în castronul de spălat pe mâini, ceea ce o încântă pe Maruca. Este foarte impresionat de casă și de dosarele și hărnicia tatei. Își dorește o casă ca asta, o viață organizată.

Lumea viselor devine specialitatea mea. Henry și-a adunat acum laolaltă toate visele și le rescrie, transformându-le, dezvoltându-le într-o încheiere pentru *Primăvara neagră,* recapitulând temele cărții. Pândeam momentele când ieșea din vis.

Scrisoare către dr. Rank: Vreau să mărturisesc ceva: când am spus că eram sigură că n-o să mă abandonați, nu era siguranță, așa cum ați crezut! Era pentru că soțul meu mi-a arătat că existau simpatii puternice între horoscopul dumneavoastră și al meu. Așa încât astăzi, când mi-ați spus atât de indiferent să vă trimit noua mea adresă, am fost destul de nefericită. Mi-am spus: poate

am crezut prea mult în astrologie! Vă rog să mă anunțați când o să vă simțiți mai bine. Aș vrea să vă pot fi de folos cu ceva, așa cum dumneavoastră mi-ați fost atât de mult. Joi voi fi în avenue Victor Hugo nr. 49. Dar o să vă telefonez înainte de asta ca să aflu vești. Cu cele mai bune urări.

Realizând cu ce fervoare mă pierd în ființele pe care le iubesc, mă străduiesc să disting între mine și Henry, să separ firele operelor noastre, care s-au lipit. Trebuie să-mi salvez individualitatea. Dragostea înghite în mine până și artistul. Este oare un semn bun?

Revolta femeii-artist care, pentru că înțelege munca bărbatului și cere mai puțin decât oricine, nu este tratată ca o femeie. Femeia primitivă, care pretinde viața întreagă a bărbatului și care urăște munca bărbatului, capătă tot ce vrea. Eu capăt dragostea egotiștilor pentru că mă potrivesc în planul creației lor. Şi m-am săturat de dragoste egotistă. M-am săturat. M-am săturat de moarte. Eu nu îi cer bărbatului să renunțe la munca lui pentru mine. Intru în muncă, o alimentez, o susțin, dar, cu cât cer mai puțin, cu atât sunt tratată mai mult ca un coleg de muncă. Şi de asta m-am săturat. Mi-am jucat minunat rolul. Eu sunt întotdeauna femeia la care bărbații vin când se satură de femeia primitivă. Dar această femeie primitivă care a strigat și urlat și și-a ridicat în slăvi drepturile, care a distrus munca, a disprețuit-o, această femeie a căpătat întotdeauna cea mai bună parte din viața bărbaților. Eu am parte de ei când vor să creeze, când își doresc pace și înțelegere și m-am săturat de minunatul meu rol. Mă flatează și mă laudă pentru că nu sunt *encombrante*, pentru că mă potrivesc în noua lor schemă. Şi înfometează femeia din mine.

Vis: Sosesc la apartamentul pe care hotărâm să ni-l luăm pe avenue Victor Hugo și încep să mă instalez. [Servitoarea] Teresa spală ceva în bucătărie. Mă duc în dormitor și găsesc un bărbat dormind în pat. Sunt foarte surprinsă. Ies în vârful picioarelor, ca să nu-l trezesc. Mă duc în bucătărie. Apoi doi bărbați vin și își cer scuze că nu au părăsit apartamentul, zicând că vor pleca acum, iar eu spun, foarte amabilă, că nu-i nimic, că nu-i nevoie să se grăbească. Sunt foarte galanți cu mine, dar nu știu cine sunt. Unul dintre ei seamănă cu Rank. Îmi vine să-l invit să rămână, dar mă tem de ce-o să spună Hugh. Privesc afară prin ușa de la bucătărie și văd că apartamentul este de fapt o casă și că e construit pe un râu. Are în față o frumoasă alee pavată, cu flori, dar e sub apă și înclinată, așa că nu pot păși pe ea. Mi se spune că apele râului au crescut puțin și au acoperit această alee, pe care acum o văd transparentă sub apă și foarte poetică. Apoi mă duc în birou și mă uit pe fereastră. Privesc fundația casei și observ că e cât se poate de solidă, deși e scăldată de apele râului. Cam o dată pe oră casa se răsucește pe fundația ei, ca solarul de la Aix-les-Bains, după soare. Privesc manevrele și mă întreb cum se poate face asta așa de lin într-un râu plin de bărci și de oameni care înoată. Tata sta cu mine pe canapea și e foarte tandru cu mine, chiar sub ochii mamei. Văd că încep să se împace. Își scriu unul altuia mesaje pe un bloc-notes. Dar ceea ce scriu sunt nume ale persoanelor de a căror loialitate se îndoiesc. Mama notează niște nume, iar tata scutură din cap. Apoi el scrie niște nume și mama arată de parcă ar ști că el se înșală cu privire la loialitatea lor. Mama scrie cuvântul *Alazabel,* iar tata zice nu. Mă întreb când se vor certa, dar asta nu se întâmplă. Tata transpiră și e foarte natural - la fel de natural ca Henry, îmi dau seama dintr-odată. În jur sunt o mulțime de pisici și câinele Banco. Vreau să dau drumul pisicilor afară, dar ele se tem de apă. Mă gândesc: nu e minunat că acum

nu mă mai tem să trăiesc într-o casă chiar deasupra apei, cu jurnalele și toate celelalte, când înainte m-ar fi deranjat?

Asociere: *Alazabel* e numele unui membru al Cvartetului Aguilar, cu care tata e prieten. Casa pe apă seamănă cu un castel din Touraine, construit în mijlocul unui râu tumultuos, care mi-a dat o stare de neliniște când l-am văzut. Mi-am imaginat că voi fi luată de ape. Acasă mă temeam că pisicile și câinele se vor urca pe mine. Ieri aveam de gând să-l invit pe Don să stea la noi, ca să scad cheltuielile apartamentului și pentru că e atât de tânăr și de singur.

Rue des Marronniers. Cameră cu vedere spre curtea interioară. Muzică intermitentă de la un fonograf de dedesubt, care cântă „Please", și de la Conservator. Femeia din camera vecină își suflă nasul de parcă ar sufla în trompetă. O mașină de scris mare. Harta lui Henry pe tabla de desen pentru „Lumea lui Lawrence". Cartea lui Jung, a lui Sumner despre obiceiuri populare, *Muntele vrăjit* a lui Thomas Mann, aparatul de tăiat pagini al tatei, fișierul cu cele trei sute de fișe pe care le-am întocmit împreună cu Henry. Ceasul deșteptător al lui Henry. Când este într-o dispoziție de „doi-în-unu“ lucrează în camera mea și doarme cu mine. Când e într-o dispoziție independentă, doarme în camera lui și se duce la cafenea după miezul nopții, când mie mi-e somn. Nu bea. Are grijă de sănătatea lui, adaptându-se unui ritm mai lent. Vorbește singur în timp ce scrie. Este ilogic și contradictoriu. Dar toate nimicurile se pierd în extinderea vastă a vieții noastre împreună. Totul crește în superbe tușe, curbe și ritmuri largi. Există o continuitate și o adâncime magice. Este trăirea adâncă pe care majoritatea oamenilor o caută în van. Tot restul e mic, fragmentar, lipsit de profunzime (Henry a spus asta). Mă pierd în vastitatea micilor mele temeri, micilor mele toane,

dificultăți, impulsuri. Pot să suport această viață mai mare și s-o dăruiesc eului meu *celui mai mare.*

4 martie 1934

L-am vizitat pe Hugh, care m-a tratat ca pe o amantă nouă și prețioasă. Am luat o hotărâre importantă: să păstrăm Louveciennes, să locuim acolo din aprilie până-n octombrie, iar din octombrie până-n aprilie să-l închidem și să locuim la Paris.

Teama de a nu pierde Louveciennes a fost o mare tortură pentru mine. Louveciennes, simbolul *creativității în viață.* Căminul. O bază pentru viață și creație. *Un foyer.* Visul de a trăi acolo cu Henry și de a atrage pe toată lumea acolo. Visuri pe care sunt hotărâtă să mi le împlinesc.

6 martie 1934

Am terminat romanul. Nu mai are nevoie decât de mici modificări și de corecturile lui Henry. Dintr-o mie de pagini de jurnal a ieșit un roman subțire. Jurnalul conține multe lucruri pe care arta le elimină. Vom vedea ce-o să iasă din „Dublul", care este experiența ce a urmat episodului cu Henry și June. E mai puțin în jurnal și mai mult în literatură. *Allons voir.*

> *Richard Osborn îi scrie lui Henry*: Zilele trecute am fost la film și am văzut-o pe Kay Francis în Mandalay, și mi s-a părut aidoma lui Anaïs: înaltă, slabă și frumoasă, cu ochi mirați și suflet profund, pasionat, cu o voce plăcută, șoptită, directă, timidă, sinceră și totuși cât de subtilă; genul de femeie care poate să pună la loc măruntaiele unui bărbat după ce au țâșnit afară aparent irevocabil.

Eu și Henry am creat acum o lume, dar nimeni altcineva nu se mai potrivește în ea, în afară de Rank. Henry s-a săturat de Lowenfels, s-a săturat de toată lumea. Când l-am cunoscut nu-i păsa dacă un prieten nu se potrivea în lumea lui, pentru că era mai puțin conștient de această lume. Ea nu se născuse încă.

8 martie 1934

Mă prăbușesc sub critică. Lașă. N-o pot suporta. Îmi spun că Henry e dezamăgit și cartea mea e probabil oribilă. Nici un pic de încredere în mine. Doar o imensă spaimă - demoralizare totală. Cea mai mare slăbiciune a mea. Un infern.

A doua zi stric toată cartea și fac un plan nou. Tânjesc să fiu eliberată de această carte. Mă devorează.

11 martie 1934

Am făcut o mare schimbare - o schimbare îndrăzneață. Am inventat o scenă completă cu Henry pe care o numesc „colapsul narcisismului".

12 martie 1934

Apariția tigroaicei. În drum spre casa tatei știam că voi izbucni și nu-l voi lăsa să plece în Spania fără să-l anunț că îl abandonasem - ca să i-o iau înainte - spre a-i răpi bucuria stupidei lui vânători de pizde, să-l fac să sufere înainte de a mă face el să sufăr.

Cei doi tigri. Dându-i biletele de tren pe care mi Ic-a comandat prin Hugh, îi spun ironic: „Nu i le arăta Marucăi, fiindcă agentul de voiaj îți scrie că nu există compartimente pentru *două persoane* în acest tren".

Nu-mi pasă de durerea din toate astea. Nu mă gândesc decât la cartea pe care o voi scrie, cea mai grea, cea mai cumplită carte. În loc sa scriu în jurnal dau fuga și mai adaug patru pagini, relatând cu răceală, cu acuratețe dialogul nostru. Notând rece, rece totul. Fără să-mi pese. Stau aici și deschid radioul - jazz. In adâncul sufletului îmi pasă, dar nu vreau să fie așa. Vreau să înec mila. Mă simt dură și plină de cruzime. O cruzime imensă. Îmi vine să-i telefonez tatei și să-l las să asculte muzica de jazz și să-i spun: „Iată-mă. Locuiesc la câteva străzi de tine, cu Henry. Sub nasul tău“. Sub nasul lui Allendy. Sub nasul tuturor. Acum am devenit tigroaica. Voi face bărbații să sufere. Îmi scriu cartea, așadar, supraveghind totul. Nu irosesc nici o emoție. Nici o nevroză. Artă. Duritate, impersonalul! Vreau să scriu cea mai rea carte despre incest - nudă, reală.

Văd acum foarte limpede monstrul din mine. Prea multă dulceață în romanul despre Henry și June. Este insuficient spiritul demonic al trădării care mă îmboldește. Cruzimea este necesară.

Dar a mea cade ca un fulger. Mă năpustesc atât de brusc asupra oamenilor. Nimic nu-i pregătește vreodată. Vulcani. Nimic nu l-a pregătit pe tata pentru duritatea mea de azi. M-a crezut mai îngrozitoare decât fusese el vreodată - dar eu știu că nu e așa. Şi el e un tigru, iar sensibilitatea și lacrimile lui - doar slăbiciune, ca și ale mele.

Autoafirmarea - nedreaptă - crudă - necesară. Trebuie să-mi fiu fidelă mie însămi. Există în mine o sălbatică - o femeie primitivă - o sălbatică - nici urmă de milă. Trebuia să erup. Nu-mi pasă dacă tata e bolnav. Se îmbolnăvește ca să stârnească mila. Muncește până nu mai poate pentru glorie, vanitate, titluri, admirație - *nu* ca s-o protejeze pe Maruca ori să-și asigure drumul în viață, fiindcă atunci și-ar refuza frizerul care-i vine acasă, doctorul pe care-l cheamă pentru cea mai mică infecție, Chrysler-ul, bacșișurile mari - în timp ce

Maruca se privează de toate. Muncește, Doamne, atât de mult pentru a călători cu tot luxul în vagoane Pullman și a sta la Ritz - grețos. Viața lui nu are nici un sens, nici o direcție profundă. Doar formă, teatru, stil, lucruri exterioare.

Cât îl disprețuiesc pe tata. Amarnie. Direct. Crud.

16 martie 1934

O bătălie câștigată numai pentru mine. Zămislirea ultimă. Apariția diferenței dintre tata și mine, prin urmare nașterea individualității mele izolate. Tata m-a dezamăgit. Când s-a îmbolnăvit, după scena noastră, când m-a lăsat să vin din milă, când și-a luat un aer tragic, teatral ca să spună: „Vreau să-i dovedesc Marucăi că am comandat un compartiment dublu", pierzând astfel complet din vedere ceea ce se întâmpla cu adevărat între noi. N-a văzut nimic altceva. S-a refugiat în imaginea Marucăi despre el, de om simplu, fidel, sincer. A spus de față cu ea: „Ceea ce mă rănește e că mă faci mincinos!" în fața Marucăi, când știe cum e! Îngerul afabil, ipocrit.

Dar spiritul meu combativ se apropia de sfârșit. Din disperare, frustrare, deznădejde, am început să plâng isteric - a trebuit să plec din încăpere - m-am dus în fața unei ferestre deschise să trag puternic aer în piept. Apoi a venit el, ființa puerilă, plângând încet, cu vocea lui feminină, tânguitoare care îmi displace atât de tare. Şi ne-am împăcat. Am renunțat; am plâns. Ne-am împăcat în timp ce eu îmi luam rămas bun de la toate speranțele mele, de la dorința mea de a avea o relație absolută și onestă. El vrea minciuni vesele. E slab și pueril. Vorbește o altă limbă. Din nou am căutat un egal - și n-am găsit decât diferențe.

Sunt resemnată, obosită, detașată. Obosită de toate. Am fost bolnavă și am avut febră. Viața nu

are nici o savoare. Doar savoarea deziluziei. Nu pot să mă bucur de Henry, nici de casa asta, nici de munca mea. Henry e și el așa de lipsit de substanță. Nu poți construi nimic. Nicăieri, nicăieri nu pot construi o relație puternică, puternică, umană. Henry e un rătăcitor, nu un soț. Nu se poate construi cu el. Este „trădător în esență". Trebuie să fie.

Prin urmare - jurnalul - eul - singurătate - izolare. La naiba cu relațiile umane.

În timp ce-mi scriu romanul, mă bucur că e o cale de a scăpa de ei toți. Să scap. Să fug.

Scena intră de fiecare dată în același tipar - tiparul destinului meu. Fac să pară că sufăr din cauza sărăciei dragostei. Faptul că eu înșel, trădez nu-mi trece prin cap niciodată. Nu sunt conștientă decât de trădarea celuilalt. Sunt turnată în matrița receptorului durerii - nu pot scăpa de ea. Dar pot și să aduc durere. Nu trebuie decât să le dezvălui totul lui Hugh, tatei și lui Henry. Totuși nu sunt tentată s-o fac.

Rank! Îmi e teribil de dor de Rank. E atât de bun, atât de înțelegător, atât de solid, atât de serios.

27 martie 1934

Am îmbătrânit, am obosit un pic, am devenit un pic ironică. M-am golit în roman, și știu deja că nu sunt satisfăcută și că o să scriu o carte mai bună. Îl simt mai puțin pe Dumnezeu în om decât am presupus; nevoia de un dumnezeu non-uman, de independență. Nu mă pot culca însă cu personaje non-mitologice precum Don. Când l-am lăsat pe acest băiat frumos și magnetic să plece la Milano fără să-i fi dat ce voia, am știut atunci că eu nu puteam fi posedată decât de fiare mitologice - artiști, magicieni, poeți.

Acum că știu că nu va fi nimic profund între mine și tata, sunt sătulă de *orice* viață. Mi se pare

că am ajuns într-un punct mort. Singura cale e arta. Cărți, tot mai multe cărți. Dar nu introspecție.

Vis: Joaquin, sau Hugh, cade de pe cal. Îmi este adus tăiat bucăți pe un platou de argint. E un pui. Mă uit la picioarele, capul, aripile lui, toate separate, și spun: „Nu se poate să fi murit". Platoul este luat.

Cineva spune: „Încă mai respiră".

Vis: Eu și Rank ascultăm muzică la fonograf. Deodată, el apucă brațul fonografului și îl ghidează el peste disc, apăsând, zgâriind - și eu îi admir forța. Spune: „O să dea o muzică mult mai bună". Îl las să facă dragoste cu mine și mă simt foarte fericită. Dar deodată mă retrag și mă privesc în oglindă: *Am barbă.*

Interpretarea lui Eduardo: discul e ca destinul, care se învârtește implacabil. Rank *intervine* în destin, ca un zeu, îl modifică. Atunci eu vreau să mă supun lui. Dar văd că sunt bărbat. Vreau să fiu bărbat ca să pot face același lucru.

Note: discursul lui Henry despre cum va conține el din ce în ce mai puțin bine pentru mine.

Milă față de mama. Devin femeie, individ, și apoi *prietenă* pentru părinții mei, nu copil. Înțelegere față de mama, milă, compasiune. Pentru că acum sunt desprinsă. Nu mai am nevoie să *lupt* pentru independență. Prietenie.

Prietenie cu Eduardo.

Discuții în contradictoriu cu Henry despre criticile lui. Îl combat, dar rezonabil. Întotdeauna ajungem undeva și el are întotdeauna dreptate!

Am *mai puțină* dragoste pentru Henry - sau e maturitate? *Îmi pasă* mai puțin. Îl privesc cu un pic de ironie, un pic de tristețe. Sunt cumplit de tristă, în adâncul sufletului. Detașată. Obosită. Pasivă. Indiferentă.

Cealaltă carte este gata în mintea mea. Se va numi *Don Juan și fiica sa.*

Toate *tânguirile* se datorează sănătății. Sănătatea, bineînțeles, ticăloasa, mă trădează mereu. Stări proaste; culoare galbenă; nici un pic de savoare - nu mă băgați în seamă.

28 martie 1934

Dată importantă: eu și Henry ne întoarcem la planul nostru inițial - să fim propriii noștri editori, planul făcut în grădina de la Louveciennes.

Kahane a eșuat, atât în afaceri cât și în adevărata loialitate și încredere în Henry. Bradley l-a numit pe Henry *le poete maudit* și și-a pierdut interesul față de el.

Decât să-l văd iar frustrat (și n-o să fie o singură dată - fiecare carte pe care o scrie va ridica aceeași problemă), îmi voi rupe gâtul ca să fie publicat. El și eu - singuri - împotriva lumii. Lowenfels, care nu e decât încă un scriitor cu ochii pe mine ca pe o sursă rodnică, trebuia să fie eliminat. Şi lui Henry îi spunea instinctul să se ferească de Lowenfels. Şi mai presus de orice, simbolic, trebuie să se ridice singur. Numai eu voi merge mereu alături de el. În adâncul sufletului său, el vrea independență. Şi eu vreau să i-o dau. II vreau liber și puternie.

O corporație închisă, a spus el. Eu și el - unul. Dansam împreună, țipam, râdeam. Ne simțeam atât de liberi. Ne înfurie atât de tare să vedem pe toată lumea înghesuindu-se, agitându-se, cu ochii numai la câștig: bani. Toți sunt preocupați de bani, se tem să riște. Ce bine că pe mine și pe Henry ne interesează direct munca.

Îndată ce Henry și cu mine ne-am simțit din nou liberi, el și-a redobândit curajul și ambiția.

Singurul mod în care intuiția mea o ia razna mereu este că sunt geloasă pe *fiecare* femeie. Îmi imaginez despre *fiecare* femeie că este cea care

îmi va fura iubirile - toate iubirile! În această privință sunt oarbă ca un liliac!

Duminica Paștelui - Louveciennes. Revin pe pământ cu obișnuitul meu absolutism și exces. Casa. Murdară și neglijată. Am început s-o curăț de sus până jos, din pod până-n pivniță. Pământească și domestică. Cu mâinile murdare și înăsprite. Dar fiecare dulap și ungher e ordonat, curat. O mare bucurie sănătoasă, exuberanță. Fără gânduri. Mâncare. Ordine. Organizare. Aranjare. Grijă. Muncă fizică. La fel de mândră de casa mea ca și de scrisul meu. Pregătindu-mă să-mi privesc cartea cu un ochi proaspăt, pentru ultimele retușuri.

Mă simt foarte marțială și terorizată de efectul autoafirmării mele. Dragostea pentru Hugh se transformă în ură. Nu-i pot suporta apropierea, înfrângerile, dorința de mine. Am nevoie de independență.

S-a terminat cu dulceața ipocrită. S-a terminat cu *adorarea* bărbatului - a tuturor bărbaților. S-a terminat cu femeia sclavă.

Plină de forță, ca forța mâinilor mele pline de cicatrice.

15 aprilie 1934

Acum nu mai ating decât punctele proeminente. Am terminat psihanaliza și sunt dezolată că nu-l mai am pe Rank să stau de vorbă cu el. Mi-e dor de el, de intensitatea lui, de agerimea lui; mă simt atât de atașată de el.

L-am invitat imediat aici la cină cu Henry. O seară dezamăgitoare, în care doamna Rank, rece, tăioasă, înghețata ne-a tăiat aripile tuturor. Dar Rank vorbea ca în cărțile sale (o sinceritate caracteristică în felul său de a vorbi și cel de a

scrie). Henry, ca de obicei, a risipit tensiunea și a îndulcit atmosfera cu plăcerea lui de a mânca.

Îl ador pe Henry mai mult ca oricând. El e bărbatul care nu și-a folosit niciodată voința în scopuri greșite - nu a distorsionat și nu a forțat, ci s-a lăsat să se dezvolte și n-a vrut altceva decât să creeze (tema lui Rank despre *volonte du bonheur). Îl* voi descrie din nou pe Henry în următorul meu roman. Mereu Henry.

Din nou nevoia de jurnal, numai pentru contactul cu adevărul. Doar contacte ocazionale. M-am livrat iluziei. Trăiesc în interiorul muncii mele.

Planific o călătorie la Londra pentru cărțile lui Henry.

Pe 7 aprilie, mi-am pus la poștă manuscrisul pentru V. A. Bradley.

Foarte puțină introspecție. O săptămână pe lună sunt în mod sigur și absolut nebună, dar conștientă de asta. Nebunesc de sensibilă, nebunesc de geloasă și atât de disperată de deziluzie încât tânjesc după droguri și băutură. Dar plutesc mai departe. Şi într-o dimineață mă trezesc sănătoasă, fără nici un motiv.

Casa mea este într-o ordine edificatoare. Am aruncat balastul, manuscrise, copii, scrisori vechi, ca să mă simt ușoară și posedând puține lucruri.

Biata mama, cu dragostea ei întunecată, instinctuală. Numai ea a suferit - nu și tata. El nu e destul de întreg ca să sufere.

Hugh i-a făcut horoscopul lui Rank înainte de a-l cunoaște. Absolut exact.

Telegramă de la Rebecca West: „Abia aștept să te văd. Scriu“.

22 aprilie 1934

Gelozie ca o boală distinctă. Fiindcă Maruca e puternic atrasă de Henry, îmi imaginez că Henry îi răspunde. O zi și o noapte sunt torturată, obsedată. Mă duc la Henry. Mă primește în pat, pregătit să doarmă cu mine. Spune că Maruca e săracă cu duhul. Temerile mi se împrăștie imediat.

Ajung acasă pentru o cină bogată și pot petrece seara veselă, liniștită. În mijlocul cinci surâd amintindu-mi dezmierdările lui Henry.

Toată fericirea mea e în mâinile lui. Sunt total dependentă de el. E înspăimântător, și frumos, și tragic.

S-a mutat în centrul orașului, din revoltă față de plictiseala de la Auteuil.

Mi-am petrecut noaptea în camera urâtă care-i place pentru urâțenia ei. Vizitând împreună cu el străzi mizere, morbide. Adoarme întrebând: „Te simți bine? Ţi-e cald?” Dimineața, pe jumătate treji, ne îmbrățișăm strâns.

Iau micul dejun cu Henry la cafeneaua din fața hotelului Métro Cadet, unde mă întâlneam cu Allendy!

Mă duc la Londra, singură, pentru Henry, și în același timp ca să scap de Henry, fiindcă vreau să mențin vie în mine independența necesară pentru a o păstra pe a lui. Nu am fost niciodată atât de curajoasă ori atât de măreață în vreuna dintre iubirile mele!

25 aprilie 1934

În drum spre Londra. În drum spre tot felul de revelații.

Înainte de plecare, îi dau o lovitură crudă tatei, lăsând-o pe Maruca să-l anunțe că încerc să mă despart de Hugh ca să mă mărit cu Henry. Îi povestesc Marucăi totul despre dragostea mea pentru Henry, știind că îi va spune tatei. I-am scris

o scrisoare de adio vagă despre eșecul visului nostru.

De asemeni, înainte de a pleca, l-am câștigat pe Kahane printr-un discurs minunat și o să-i publice lui Henry *Tropicul Cancerului* - cu condiția să plătesc eu tiparul. Am fost plină de curaj, hotărâre și elocvență.

În culmea acestui curaj i-am vizitat pe Sylvia Beach, Anne Greene și Rank. Rank m-a lăudat. A spus, vorbind despre acest vechi tipar după care trăiesc încă, tiparul durerii, că s-ar putea să-l anihilez în sfârșit prin cartea mea despre tata.

Acum am de-a face cu tot felul de oameni, nepretinzând nimic altceva decât un fel de scânteie umană.

Nu-i mai sperii pe oamenii obișnuiți, ci*, par contre,* mă sperii pe mine însămi, căci singurul mod de a ieși din rolul de victimă este să faci din alții victime. Mă văd folosindu-l și înșelându-l pe Hugh, așa cum June îl înșela pe Henry. Mă văd victimizându-l pe tata pentru că el mă victimiza pe mine.

Dar merg mai departe. Nu mă opresc să judec. Mă urc într-un tren pur și simplu fiindcă sunt plină de planuri vizionare pentru Henry și pentru mine. Trebuie să caut un bărbat numit Cecil Wilson, care mi-a apărut într-un vis ca să mă servească. Am visat numărul următorului meu bilet de loterie, 1912 N.

Maruca, îngerul, mă urăște. Stârnesc instincte negative, teamă, gelozii. Mă așez pe un scăunel pliant, pe puntea din spate de la clasa a doua, privită languros de un tânăr marinar englez, și telegrafiez câteva titluri pentru ziarul meu. Visez că eu și Rebecca West ne vom iubi.

Port într-o mapă pentru note „Autoportretul" lui Henry *(Primăvara neagra)* și manuscrisul său despre Lawrence, precum și amintirea unei despărțiri foarte senzuale. Frumoasa cameră urâtă, temperatura înghețată, dar un pat cald și mâini

calde și gelozia lui Henry pe ce se va alege la Londra de „onctuozitatea perpetuă".

Joaquin nu-mi poate citi romanul din gelozie față de Henry. Maruca îmi spune că tata e într-o dispoziție groaznică; Hugh se agață, Henry se agață; Rank e tandru; Allendy are memorie bună; Eduardo e galben de gelozie: „N-o să-ți plătesc chiria, Anaïs, pentru că nu pot suporta să mă gândesc că banii mei ajung la Henry".

Am o tenie emoțională. Niciodată nu am destul de mâncare.

Ei bine, am Londra la dispoziție pentru a o devora.

27 aprilie 1934

Totul rezolvat. M-am dus cu inima bătându-mi la casa somptuoasă a Rebeccăi West. Portarul a aruncat un covor sub picioarele mele când am coborât din înaltul taxi londonez ca de pe spinarea unei cămile.

Salon în stil Empire. Maiestuos și rece, cu bovindouri largi cu vedere spre Londra.

Rebecca West intră *en coup de vent*, mobilă, cu ochi strălucitori - „Ah, arăți ca o prințesă româncă!” - și mă bombardează cu întrebări în timp ce stăm în fața unui șemineu electric. Ce ochi căprui strălucitori, inteligenți. Pola Negri fără frumusețe și cu dinți englezești, strâmbi, cu o voce tensionată, stridentă, care mă deranjează. Ne întâlnim numai la două niveluri: inteligență, umanism. Îmi place trupul ei plin, matern. Dar tot ce e întunecat e lăsat deoparte. Este profund stânjenită. O intimidez. Se scuză că e ciufulită, că e obosită.

Un prânz gustos, formal, împreună cu fiul ei de nouăsprezece ani. Sunt un pic înghețată de atmosfera *encaustique* și de *grand monde*, pe care o detest. Totuși e autentică atunci când nu

vorbește. Când nu vorbește strălucește, vulpe și mamă cu mâini aspre, îmbrăcată țipător într-o nuanță nepotrivită de verde, într-o casă frumos decorată care nu reflectă în mod special un suflet individual.

Îmi expun misiunea. Vorbesc despre cărțile lui Henry.

Rebecca West începe prin a mă invita la cină ca să cunosc oameni - un editor american, un dramaturg englez, nepoata lui Somerset Maugham.

Când sosesc, Rebecca mi se pare o impunătoare femeie din Renaștere, cu rochia ei de catifea neagră cu ghirlande de argint și cu sânii ei foarte, foarte plini într-un decolteu pătrat. Ridicându-se,îi scapă batista pe jos în fața mea și spune: „Las batista să-mi cadă în fața ta. Ăsta e un omagiu pentru tine, nu-i așa?" Focul din cămin e real acum. Celelalte două femei sunt foarte decorative. Nepoata lui Maugham, și nu Rebecca West, e cea care vorbește mult, amețitor și jovial, cu ochi malițioși și o gură dulce. Sunt fermecată de vioiciunea ei și ea îmi dedică beția ei. Discuția e rafinată și plină de acea nonșalanță de tip „știi că de fapt nu-mi pasă" pe care o detest, dar în seara aceea mi-a plăcut totul, așa cum mi-au plăcut gheața roz și biscuiții roz, știind că rozul era pur decorativ și nu adăuga nici o vitamină. Rebecca West simte și acționează la fel ca mine în epoca pre-Rank, un pic distrată, un pic stânjenită, vrând să strălucească exclusiv, dar prea timidă în sinea ei pentru a reuși, nervoasă și vorbind mult mai puțin bine decât scrie. Simțeam o mare compasiune pentru ea, dar nu o puteam arăta, căci atunci când am spus: „Nu, n-o să vin să te văd imediat după ce te întorci de la dentist cu o măsea scoasă, pentru că o să fii obosită", a clipit, și-a atins părul cu un gest dezolat și mi-a răspuns: „Chiar așa de groaznic arăt?"

I-a telefonat agentului ei, domnul Peters. I-a telefonat lui Jonathan Cape. I-am dus manuscrisele lui Peters. Ea nu avea timp să le citească.

Astăzi îmi voi petrece după-amiaza cu ea. Apoi trebuie să plec, pentru că provizia mea de curaj e în scădere. Să fiu singură în Londra (refuz să mă întâlnesc cu persoane care nu mă interesează cu adevărat). Să mănânc singură. Toate astea mă dor un pic. Bărbații mă agasează cu atenții și uneori mă simt tentată. Aventură. Totul era oarecum palid față de imaginația mea înflăcărată.

Sâmbătă. Prânz cu Rebecca. Fiul ei e acolo. Sunt din ce în ce mai deziluzionată de lipsa ei de sex, de domesticitatea ei și de ultima ei carte despre Sfântul Augustin. Nu știu de ce astfel de oameni și scrierile lor mă lasă înfometată. Mă încearcă un fel de durere de foame, emoțională și mentală deopotrivă. Poate mai mult emoțională, nu intelectuală. Ceea ce vreau eu e viață - nu idei. Când îi dau romanul meu, cea pe care vreau s-o impresionez este Rebecca West, femeia emoțională.

E foarte posibil ca Henry să-mi fi trezit viața emoțională și senzorială și să refuz hrana pur intelectuală. Mă trezesc mergând pe străzi ca Henry, fascinată de casc, ferestre, intrări, de chipul unui lustragiu, de o curvă, de ploaia mohorâtă, de un dineu sărăcăcios la Regents Palace, de Fitzroy's Tavern. Numai atenția bărbaților îmi taie aripile, pentru că simt că aș putea fi influențată cu ușurință și nu vreau o aventură banală. Sau poate sunt doar lașă. Imaginația mea o ia razna, dar nu pot ceda interesului unui trecător.

Firește, Rebecca West a admirat cartea lui Henry despre Lawrence și a trecut sub tăcere *Primăvară neagră.*

Ultima seară a adus viață.

Rebecca a venit singură. Tocmai terminasem de citit cartea ei. În taxi am stat de vorbă tumultuos și abrupt.

— Ce fel de educație ai avut? m-a întrebat.

— Foarte proastă, am răspuns. Şi i-am povestit despre copilăria mea.

R.: — Şi eu la fel.

A.: — Dar eu te-am considerat întotdeauna foarte cultivată!

R.: — M-am cultivat singură. Tata a dispărut când aveam nouă ani, ne-a părăsit.

Şi ea! Un potop de întrebări. Se pregătea să intre la universitate când sănătatea i s-a înrăutățit. A fost săracă. A fost actriță. A scris critică. A fugit de acasă cu un bărbat.

Cina la Ivy's a devenit ireală. Mă simțeam mișcată. Nu vorbeam bine, dar ne înțelegeam una pe cealaltă.

Rebecca a scris pe cartea pentru mine: „Cu dragoste pentru Anaïs Nin". Şi și-a cerut scuze că era atât de familiară, iar pe mine tocmai spontaneitatea ei mă fascina.

O nouă Rebecca mi s-a dezvăluit în noaptea aceea și am fost recunoscătoare pentru dorința mea de a vedea oamenii goi și autentici, ceea ce îi deposedează de aureola lor socială, convențională și mi-i oferă lipsiți de siguranță și dumnezeiesc de plini de emoții. Trecutul ei și al meu au creat o punte între noi și într-o clipă am avut o relație care altora le ia ani de zile până ajung s-o aibă.

La despărțire ne-am sărutat cu multă afecțiune. Ochii ei scăpărători, căprui, inteligenți străluceau. Vocea ei irlandeză era acum joasă.

Am părăsit prea repede Londra. După ce am atins o înălțime, mi-a fost teamă. E adevărat, mi se terminaseră banii; e adevărat, văzusem oamenii pe care trebuia să-i văd pentru Henry; dar și mai adevărat este că m-am supus motivului fugii. M-am temut să n-o obosesc pe Rebecca, să n-o dezamăgesc. Asta e.

Mi-a provocat cea mai mare surpriză pe care am avut-o vreodată în legătură cu scrisul meu. A spus, în mijlocul unei cine: „Ceea ce mă deconcertează este că ai venit la Londra cu două manuscrise ale lui Henry Miller, când tu ești o scriitoare mult mai bună decât el - mult mai matură".

Am rămas mută de surprindere. Am protestat slab. M-a uluit. Nu. Are prejudecăți. Nu, nu. Se înșală.

Şi doar mi-a răsfoit romanul - pe care i-l dădusem în cele din urmă, când am văzut că-mi este prietenă, când am simțit-o astfel.

Şi acum ședeam acolo și simțeam că nu voia să audă de Henry Miller.

Şi mai simțeam că Henry nu m-ar ierta niciodată pentru asta - dacă ar ști. Am înțeles, dintr-odată, că Henry nu m-ar vrea mai mare decât el. Că asta i-ar ucide dragostea.

La el m-am întors duminică seara, păcălind pe toată lumea prin scrisori etc., ca să stau cu el.

Şi m-a primit cu bucurie, plin de dorință. Își retușase *Tropicul Cancerului*, descoperindu-i cu umilință defectele, muncind din greu.

Când le povestesc lui Hugh și Eduardo ce a spus Rebecca, ei zic: „Evident". Dar eu nu-i cred. Ei îl urăsc pe Henry.

Şi Rank, cc-o să spună Rank despre Henry ca gânditor? De ce m-a întrebat Rank într-o zi: „De ce a scris Henry despre Lawrence și tu ai scris tot despre Lawrence? O coincidență ciudată".

Întrebarea lui m-a jignit, pentru că sublinia o îndoială, o îndoială nebunească pe care o am uneori: cele mai bune pagini din „Autoportretul" lui sunt derivate din „Alraune". Numai că au mai multă forță, o dezvoltare masculină. Amândoi ne imităm însă unul pe celălalt. La naiba. Toți ne imităm unii pe alții.

Eu am fost motivată de Rimbaud, nu-i așa?

Întrebarea este: cât de mare e Henry ca scriitor?

Înseamnă că nu am făcut destul pentru el, dacă încă e crud, imatur, grosolan, inegal, cu defecte.

4 mai 1934

Degeaba. Nu pot să-mi rescriu copilăria pentru că deja am scris-o. Așa că mi-a venit ideea, în timp ce vorbeam cu Henry, să traduc în engleză volumul întâi din jurnal [început în franceză în 1914].

Să prezint volumul unu și apoi, douăzeci de ani mai târziu, povestea recentă a dublului în forma jurnalului.

Mă confrunt cu cele mai mari probleme tehnice.

Încurajată de admirația nețărmurită a doamnei Bradley pentru volumul unu.

Horace Guicciardi a zis: „Trebuie să spun că m-a prins cartea ta. Am fost nevoit s-o termin deși nu mi-a plăcut subiectul. Bineînțeles, «Mandra» ești tu. Ea domină cartea cu toate că ai încercat s-o atenuezi. Bărbatul e ireal, neclar - el nu e important decât pentru că e bărbatul pe care îl iubești. Mentalitatea Mandrei ajunge să intereseze foarte tare. E o carte foarte feminină, logica emoției".

Merg pe străzi fericită, meditând la noua mea carte.

Îl tachinez pe Henry pentru că mi-a umplut capul de străzi. Mă gândesc la străzi. Mă las în voia vieții. Vreau să cunosc mulți oameni, să am o hartă a realităților așa cum Henry își are hărțile sale pentru Paris și Brooklyn.

Eu sunt cea care l-a învățat pe Henry că străzile în sine nu prezintă nici un interes, ci au

nevoie să fie transformate alchimic de un anumit dramatism, o anumită emoție. Eu sunt cea care l-a trezit pe bărbatul care pășește pe aceste străzi - nu hărți anonime, ci hărți ale realității, materiei, formei și semnificației.

Hugh, simțindu-mi independența, se duce la Rank și se lasă în grija acestuia.

14 mai 1934

Neliniște. Din nou în căutarea intensității, a febrei, a agitației. Totul pare să se miște prea încet. Schimbul cu Rebecca West e imposibil. Ca și June, ea se hrănește cu telegrame.

Văd mulți oameni. Tânjesc din nou după senzații. Îmi imaginez. Doresc. Sune plină de imense curiozități.

Ori de câte ori simt tristețe în legătură cu tata, scriu. Când mi-e dor de el, scriu. Când mă cuprind regretele, scriu.

18 mai 1934

Am chemat blestemele zeilor. M-a durut cumplit [să aflu] afirmația lui Rank, după ce citise cartea lui Henry despre Lawrence: *„Unde* e Henry în toate astea?”

Mi-am dat seama că am fost în cele din urmă orbită de gigantismul lui Henry, de discursurile lui lungi, de acumularea de însemnări, de citatele lui enorme etc. E o tragedie, pentru că Henry e propria lui victimă și s-a înșelat pe el însuși în aceeași măsură ca pe mine. Am trăit într-o imensă iluzie. A zis el cândva: „Mă întreb dacă de fapt spun ceva".

Bineînțeles, încă nu sunt convinsă că Henry nu a produs nimic. Faptul că Rank judecă conținutul iar Rebecca eșecul artistic lasă loc

pentru o ființă necreată, neformulată, care se luptă să se nască și căreia încă nu i-am dat naștere.

Acest lucru e cu atât mai tragic pentru mine întrucât vine în același timp cu descoperirea că port în pântece sămânța copilului lui Henry.) Am rămas însărcinată acum cinci sau șase săptămâni. Am aflat sigur acum două zile. Ştiu că e copilul lui Henry, și nu al lui Hugh, și că trebuie să-l distrug. Am trecut prin cel mai cumplit amestec de emoții - mândria de a fi mamă, femeie, o femeie completă, dragostea față de creația umană, posibilitățile infinite ale maternității. Mi l-am imaginat pe acest mic Henry, l-am dorit, l-am refuzat, l-am comparat cu dragostea (e o alegere între copil și Henry). Am fost tristă, exaltată, rănită, uluită. Am urât ideea de a distruge o viață omenească. Am privit transformarea corpului meu - umflarea sânilor, greutatea pântecelui, senzația de a fi trasă în jos, de creștere, de transformare. Mi-am dorit seninătatea fără de care nu se poate naște un copil. Acum, în acest moment critic al vieții mele, nu îl pot avea. Henry nu-l vrea. Nu pot să-i dăruiesc lui Hugh un copil al lui Henry.

Când Henry și cu mine nu mai reușim să producem opere de artă, creăm un copil. Mă copleșește, mă leagă de el, mă îngrozește. El mă tratează cu venerație și tandrețe. Dar el rămâne un ego. Rămâne însuși copilul, care nu vrea un rival. Şi eu stau la o misterioasă răspântie, ezitantă, ucigând copilul numai din dragoste pentru Henry și pentru Hugh.

Sunt covârșită, și tot demonismul, toată pasiunea au amorțit. S-a terminat cu virgina, femeia-artist sterilă, amanta, femeia diabolic semiumană - înflorirea plenară a femeii. Să fie ucisă, în imaginația mea am trăit maternitatea. Încă o mai consider o abdicare, o abnegație, suprema jertfă a eului. Mi se oferă asta în momentul în care

sunt mai trează ca oricând ca artist, ca femeie solitară, fără partener.

De ce fără partener? Unde e Henry? Henry pare să devină copilul. Copilul autodistructiv, imatur care trebuie să se joace atât de mult, să doarmă atât de mult, să bea atât de mult și să stea pe stradă, iresponsabil și inconștient.

O, Doamne, o, Doamne, o, Doamne.

Noaptea. Refuz să fiu în continuare mamă. Am fost mamă pentru frații mei, pentru bietul, slabul Hugh, pentru amanții mei, pentru tata. Vreau să trăiesc numai pentru dragostea bărbatului, și ca artistă - ca amantă, ca un creator. Nu maternitate, sacrificiu, uitare de sine. Maternitate înseamnă din nou singurătate, dăruire, protejare, slujire, capitulare. Nu. Nu. Nu.

Rebecca nu a reușit să-l înțeleagă pe Henry - să vadă dincolo de haos, dincolo de lupte. Ea n-a făcut decât să dea o sentință de ordin estetic. Calitatea antiliterară a operei lui Henry a deranjat-o. Nu a priceput că el are foarte multe de spus. Eu înțeleg totul imperfect, totul necristalizat, totul pe jumătate născut. Eu accept imperfecțiunea. Nu-mi plac mai mult grația și eleganța Rebeccăi. Cred că observațiile ei sunt nepotrivite, ca frazele unei femei frivole în fața unei mari catastrofe.

Şi, oricum, nu-mi pasă. Dacă sunt oarbă, să rămân oarbă. Singurul lucru important este să iubești, nu să critici. Critica înseamnă moarte.

19 mai 1934

Ceea ce am ascuns de mine însămi a fost atracția mea ciudată, ideală față de Rank. Mereu un subînțeles subtil - mereu o înțelegere bizară. Trăiam orbește, orbește. Astăzi m-a forțat să mă dezvălui. Aseară am visat un sărut pasionat. M-am

dus la el gândindu-mă numai la sărut. Şi el a ghicit totul. De ce spusesem: „Copilul meu se va naște în decembrie și s-ar putea să semene cu dumneavoastră”?

Atâtea momente în care ne priveam fără să vorbim, tulburați. Seara în care am plecat simțind că mă iubește (ziua în care am devenit femeie sub ochii lui). Am uitat toate astea. Dar am visat că dacă pentru mine și Henry un copil nu era potrivit, în casa lui Rank putea trăi un copil, pentru că Rank este tată, amant și creator. Henry este amant, creator și copil - nu tată, nu soț. Rank m-a forțat să-mi formulez viziunile. Un copil din sângele lui Henry, dar care să fie ca Rank. Un copil care trebuie distrus din cauza lui Henry. Un copil pe care îl dorisem simbolic. Îl tachinam pe Rank spunându-i că rămăsesem însărcinată din cauza psihanalizei lui. Însărcinată și fecundată de Rank - nu știu. Sunt într-o confuzie totală. Tremuram. Doream. Îi simțeam dragostea. Sunt fericită. Sunt oarbă. El e cel care m-a întrebat: „Şi eu ce însemn pentru tine?”

Copilul, fiind numai un simbol, nu este necesar. Ceva trebuia să înflorească între noi - Henry l-a făcut să înflorească. Rank a stat deoparte, dar spiritele noastre s-au întrepătruns. Mi-a dăruit mari bucurii într-o lume diferită de a lui Henry. În dimineața asta m-am dus să-l trezesc pe Henry cu niște liliac. A fost inundat de o bucurie tandră. M-a sărutat atât de blând. Ne-am așezat pe terasa unei cafenele, să ne luăm micul dejun. Şi eu eram plină de visul meu, plină de acea ciudată, ciudată venerație și bucurie care mă mișcă ori de câte ori mă scindez și mă fragmentez și drumurile mi se despart în două. Nu știu. S-ar putea să nu fie decât un miraj.

Marți. Persecutată de Hugh, care încearcă să-și afirme voința peste a mea, încearcă să mă oblige să păstrez copilul, surprins de hotărârea mea,

furios că nu mă înclin și nu mă supun. Așa că a folosit astrologia și două zile a încercat să mă oprime cu previziuni sumbre. Mi-au distrus curajul, el, Eduardo și Earle, astrologul francez. M-am opus; m-am dus la *Sage-femme,* dar plină de presentimente. Şi nu avea instrumentul care îi trebuia - unul destul de mic pentru mine - așa că intervenția a fost amânată. Dar acum persecuțiile doctorilor catolici francezi, conflictul cu mine însămi și conferințele morbide dintre Hugh și Eduardo pe parcursul a două lungi zile libere m-au zdrobit în cele din urmă. Mă simțeam deprimată.

Astăzi îl văd pe Henry, și simt cum mă satur din ce în ce mai tare de boemismul lui constant, ireprimabil - filme, cafenele, biliard, filme, cafenele, străzi, străzi, filme, cafenele - un cerc continuu. Foarte puțină muncă și nici un *recueil-lement.*

Rank vine să umple o nevoie, o dorință - o reacție la seriozitatea mea, la intensitatea mea. Poate nu un amant, dar un partener de care aveam mare nevoie.

Cu Hugh, totul se dizolvă. Acum că dragostea lui pentru mine nu mai e nevrotică, poate să se descurce și singur. Mi-ar putea suporta plecarea. Şi sunt prizoniera nevoii materiale. Tânjind după libertate, dar nu să devin soția lui Henry, pentru că el e creativ într-o singură formă - în orice altceva, în viață, în ceea ce-l înconjoară, în repaus, în distracție el este distrugătorul, elementul de disoluție.

25 mai 1934

Discuție cu Rank, o discuție ciudată, tulbure, ca un duel, doi oameni aplecați deasupra unui abis. Vede că nu-i mai răspund la întrebările de

psihanalist. Dar și eu văd că nu face nici o încercare să mă detașeze de el așa cum ar trebui dacă ar simți că sunt prinsă în vraja psihanalizei. Crede că vraja e reală? La amândoi pare să ne placă suspansul, această absență a gesturilor.

Vraja psihanalizei! Sau realitate? Îl întreb pe Eduardo, pentru că vreau să vorbesc despre Rank. Vreau să mă aud spunând: „Mă îndrăgostesc de Rank". Eduardo face această afirmație diabolică: „Tu ești un fel de victimă a unei imense drame psihanalitice. Psihanaliștii ăștia - Allendy, Rank - care nu au trăit, ei te văd pe tine atât de minunată, atât de vie, atât de interesantă; nu pot rămâne psihanaliști, sunt prinși, își caută mântuirea în tine, își caută viața în tine, se folosesc de darul pe care-l primesc, nu au curajul să-l refuze. Tu cauți mereu un psihanalist, pentru că ei sunt tipul cel mai înalt de oameni - cel mai aproape de Dumnezeu. E destinul tău. Ești o victimă, dar o victimă bucuroasă. Îți place să-i mântuiești pe alții".

Da, nu o *victima*, pentru că stăteam cu Henry de două zile când m-am dus să-l văd pe Rank. L-am lăsat pe Henry la mașina de scris ca să mă duc să-l văd pe Rank. Când m-am întors la Henry eram cuprinsă de o bucurie imensă, ca în zilele când mă întorceam din brațele lui Artaud sau ale lui Allendy. O bucurie imensă că înșelam - plină de extazul unei iubiri noi și al încă unui sentiment, mai întunecat, de plăcere diabolică. Henry și cu mine jucând șah. Fața și mâinile lui mereu, pentru mine, atât de blânde, atât de moi. Îl văd întotdeauna cu o piele atât de moale, ca nimeni altul.

Jucam șah, și mă gândeam la Rank, nu ca piele, nu. Mă gândeam la o *alta* penetrare, o *alta* infiltrare, o *alta* fuziune.

Ce contează dacă Henry nu este cel mai mare scriitor în viață? Am trăit; am lucrat; am creat o iluzie, o viață. N-aș suferi nici dacă aș descoperi că nu este deloc scriitor. Este o ființă omenească. Este

ceea ce este. Nu mai cred în realizare, în viitor, ci în ființă. Ființă. Azi. Bucurie. Viață omenească. La drept vorbind, nemurirea nu mă deranjează. Eu nu văd departe. Sunt femeie. Îl iert pe Henry dinainte. A fost iluzia mea, invenția mea. Întotdeauna voi inventa viață. Are nevoie de ea.

26 mai 1934

Numai Henry creează o ambianță pentru mine, un *climat fizic* în care prosper. E ca soarele. Sunt înrobită de acest climat așa cum ești înrobit de pământ. Sol și soare. Dar încă sunt înfometată de alte lucruri; există climatul mental, climatul de vis. Henry le atinge din când în când, dar rămâne fundamental pământean.

27 mai 1934

Vizite la *sage-femme.* Ceai în grădină pentru Louise, care poartă o bentiță de aur în păr și cercei de aur.

Mai era și Madame de Montagu, care s-ar putea să fie, într-o zi, amanta lui Hugh. Eu îl îndepărtez de mine. Ea e drăguță, timidă, sensibilă și foarte impresionată de astrolog. Studiază astrologia.

Henry, în Hôtel Havane, scrie despre balegă, ulcerații, șancre, boală. De ce?

André [de Vilmorin] ședea în soare și umbra profilului său se vedea pe spătarul scaunului. Louise a venit în fugă și a spus: „Lasă-mă să-ți sărut umbra!"

Numai umbre! Eu nu mă mulțumeam să sărut umbre! Eu pretindeam carne. Pretindeam carne, iar consumarea cărnii distruge fantomele. Detestabila proprietate *curativa a* trăirii pur și simplu!

Rank. Nu vreau să mă gândesc la Rank. Stau aici ca o plantă și visez gesturi pentru că sunt atât de sătulă de fantome. Să săruți umbre. Asta înseamnă sânge ca sucul unei plante de cauciuc, și moarte timpurie, și nebunie.

Nu mai sunt nebună. Nu voi fi bântuita. Îl voi săruta pe Rank. *Et tout s'évanouira - tout fondra.*

30 mai 1934

Marți am hotărât să devin psihanalist, să devin independentă, să îi întrețin pe mama, Joaquin și Henry.

Am făcut tămbălău ca să-mi obțin noua rochie albastru-zambilă de la curățat. În ziua următoare voiam să mă duc la Rank în rochia mea cea nouă, pentru că avea să mă sărute. M-am dus la culcare plină de visuri, energii, dorințe. M-am trezit vibrantă, curajoasă, impulsivă. Am dat fuga la Rank.

Nu puteam vorbi. M-am ridicat din fotoliu, am îngenuncheat în fața lui și i-am oferit gura mea. M-a îmbrățișat strâns, strâns; nici unul dintre noi nu putea rosti o vorbă.

M-a făcut să revin la discuția despre munca mea. Îmi era greu să vorbesc. Nu pot să gândesc sau să lucrez. O, Doamne, nu cunosc bucurie mai mare decât clipa în care te arunci într-o nouă dragoste, nici un extaz ca acela al unei noi iubiri. Înot pe cer; plutesc, trupul mi-e plin de flori, flori cu degete care îmi dăruiesc dezmierdări pricepute, pricepute, scântei, nestemate, fiori de bucurie, amețeală, ce amețeală. Muzica din tine, beția. Doar să închizi ochii și să-ți amintești, și foamea, foamea de mai mult, mai mult, marea foame, foamea vorace, și setea.

1 iunie 1934

Astăzi n-a fost timid. M-a târât spre divan și ne-am sărutat sălbatic, extatic. Părea aproape pierdut și eu nu-mi puteam înțelege propriul abandon. Nu-mi imaginasem un acord senzual.

S-a trezit din beție cu această întrebare naivă: „Ai fost vreodată - a mai fost vreodată așa - poți să-mi spui?" Şi a privit în altă parte, de parcă s-ar fi așteptat să fie rănit. Am spus: „Nu, totul e altfel". La ce se gândea, la ceilalți amanți ai mei? Şi cât de adevărat este că e altfel; totul e *întotdeauna* altfel.

Ne-am trezit din beție, și începe să vorbească, atât de subtil. E viclean și subtil.

Întinde mâna direct și mă apucă de obraz sau de gât, nu cu blândețe - tare. Şi îmi place duritatea. Îmi place animalul care se aruncă înainte.

Sunt departe de toate, de Henry, de tot. Sunt vrăjită.

În timp ce vorbește simt acest animal mitologic, cu pielea întunecată, atât de potent, cu înfățișare nu de om, ci de animal, cu urâțenia pământului, soliditate și vigoare, și minte atât de agilă și de adâncă. Mă fascinează; e întunecat și e bătrân. E mai bătrân ca mine.

Ciudat. Vorbea de totalitate și parțialitate. Nimeni nu putea trăi total - nu exista absolut. Ca să trăiești, trebuie să echilibrezi emoția și creația; el învățase asta. Nu însemna să nu iubești, să nu te dăruiești. În echilibru era și dăruire totală. Cel puternic putea face din cele două bucăți un întreg. Orice extremă însemna moarte; arta mă salvase când dădusem prea multă emoție. Emoția avea să mă salveze de prea multă artă. Ştia că nu putuse trăi numai din una dintre ele.

— Se alimentează una pe alta, am spus eu.

Ştiam, de asemenea, că vorbea pentru noi, fiindcă de data asta căutam o și mai mare uniune de idei, mai mare decât cu Henry. O căutare sălbatică. Imediat, a apărut și încleștarea de idei.

Trebuie să fac o analiză a metodelor lui. Dar i-am spus că deocamdată nu voiam să gândesc. Descopeream înflorirea blândă a vieții.

— Bine, a spus, atunci îți abordezi noua lucrare într-o stare de semiopoziție. Bun. Asta înseamnă că n-o să te înghită. Va fi o protecție. Iar munca ta va constitui o protecție împotriva emoției. Dar nu va fi un conflict, pentru că munca ta este în armonie... În armonie.

— Cu tine, am spus.

Şi atunci am știut că Henry m-ar fi putut înghiți - și că nu aveam să mai permit să fiu înghițită. Şi că nu voiam să mor în mizeria și monotonia în care alege să trăiască Henry - că vreau să trăiesc, să trăiesc.

Am ieșit de la Rank. Soarele era cald. Am mers pe jos, m-am plimbat pe lângă Bois, gustând, regustând, amintindu-mi numai emoțiile. „Pentru mine ți-ai pus rochia asta nouă - n-ai mai purtat-o până azi?”

M-am plimbat, m-am plimbat, dar în fața mea lumea se clătina și tremura ca în filme o vedere din avion.

Mergeam pe același drum pe care mersesem într-o noapte de iarnă când îl doream pe John, când forțam și tânjeam după imposibil, când mă străduiam să-mi *imaginez* împlinirea, când sărutam doar aerul și umbrele și când vidul din viața mea mă zdrobea îndată ce mă așezam în lumina felinarului, îndată ce înfruntam realitatea.

Astăzi păşeam încărcată de preaplin.

Iar în ziua următoare am primit o scrisoare tandră, melancolică de la tata: „M-ai idealizat - ai așteptat prea mult -, nu sunt decât un biet muzician. Unde ești? Nu e nici vina ta, nici a mea. Am fost bântuit de ochii tăi".

Cu această scrisoare în buzunar, sosesc la Henry și el deschide larg brațele. Mă sărută de

parcă ar fi prima dată. Urăsc lumea, urâse oamenii, iubindu-mă astfel cu atât mai mult pe mine. Se agață de mine. Face planuri pentru viața noastră viitoare. Cu cât va lucra el mai bine când mă va avea acolo. Voi avea „biroul" meu, dar lângă el.

Singurătatea, izolarea încetează să mai fie insuportabile când suntem împreună. Suntem mai puțin singuri.

Încleștarea unei conjuncții nou-născute cu Rank. Această tandrețe divină cu Henry. Jucăm biliard împreună și nu poate suporta când pierd. Ochii lui albaștri sunt inocenți și triști. Mă face să-i simt singurătatea, și refugiul pe care-l reprezint pentru el. Mama.

Scrisoarea tatei e în geantă. Roata se învârtește. Eu mă învârtesc în jurul propriei axe. Tata sosește în câteva zile. Nu am scăpat încă de copilul nedorit. Stau în pat și vreau să dorm pentru că plenitudinea e prea mult pentru mine.

Scriu niște pagini fantastice pentru „Alraune" despre dansatoarea fără brațe (Helba Huara), despre chipurile fulgilor de nea, despre sărutul umbrelor; și am citit cu aviditate, cu spaimă, despre golem.

4 iunie 1934

Ceea ce ne-a făcut zilele monotone, mie și lui Henry, este că el rescrie *Tropicul Cancerului* pentru publicare. E cufundat într-un trecut personal, încearcă să regăsească starea în care era când l-am cunoscut, și atât el cât și eu am simțit atunci că poate noul Henry nu era decât o ficțiune, că *Primăvară neagră* și cartea despre Lawrence nu existaseră. Eram oprimați de trecutul monoton, de viața de ziarist, viața cu anemicul Fred, cu jegosul Wambly Bald, aventurile amoroase fără dragoste, târfele, bideurile. Iar Henry alesese instinctiv să locuiască într-o cameră pe care o detest (tot ca să

recreeze trecutul), pesemne anume ca să fie și să se simtă ca înainte. Şi eu mă revoltam în sinea mea. Urâțenia camerei, veștejirea zilei, fără devieri și zboruri, și Henry lucrând puțin, monoton, fără exuberanță.

Am descoperit asta acum câteva zile. Şi, când am văzut că aspira la altceva, că își dorea să iasă din această mocirlă, am fost fericită.

Ciudate, visele noastre. Încă mă mai imaginez ajutând creația lui Henry. În adâncul sufletului meu, nu mi-am pierdut credința, deși exaltarea mea e stăpânită. Nu simt nici o amărăciune în legătură cu sudoarea, truda, efortul pe care le-am dăruit cărții lui Henry despre Lawrence. Răbdare, răbdare.

6 iunie 1934

După ce am visat toată noaptea o orgie cu Henry, m-am dus la el și l-am găsit deprimat și plin de dorință. În alte dăți refuzase să recurgă la moduri perverse de a face dragoste, dar astăzi, după multe tachinări și jocuri nesatisfăcătoare (în perioada asta nu-mi pot permite să fac dragoste cu adevărat) a uitat de el și i-am înghițit sperma pentru întâia dată.

Curând după aceea a trebuit să mă pudrez, ca să ajung la timp la Rank.

Pe jumătate întinși pe canapea, am stat de vorbă și magia a continuat. A spus:

— Ești pentru mine o femeie necunoscută. Tot ce am știut înainte despre tine fie am uitat, fie nu-mi mai folosește.

— Da, sunt altă femeie.

— Şi simt că nu trebuie să căutăm să știm prea mult.

Şi eu simt asta. Simt că ne aflăm în posesia înfloririi, a fragilei înfloriri estivale. Nu trebuie s-o atingem - e atât de nouă și delicată.

Ceea ce nu vrem să atingem este trecutul sau ființa mea trecută.

— Atunci nu mă consideri diabolică; nu ți-e frică de mine? Nu intenționezi să mă psihanalizezi până dispar, ca un miraj? am întrebat.

— Oricum oi fi acționat până acum - nu știu - nu simt că o să-mi faci și mie la fel. N-o să te las.

Am râs. Mi-a plăcut acest: „N-o să te las".

— Am căutat un nume pentru tine, am spus.

— Şi eu, a spus Rank, și nu-mi vine în minte altceva decât *TU.* Când spun *TU,* te afli în fața mea.

Dar trecutul intervenea. Am spus:

— Mâine vine tata. Ţine-mă strâns, nu-mi da drumul.

Atunci Rank a spus cu tristețe:

— Văd că mai ai încă nevoie de mine, dar nu mă deranjează.

— Da, presupun că n-aș fi avut atâta curaj dacă nu m-aș fi sprijinit puțin pe tine.

Era trist că aveam nevoie de el. Probabil că asta îl face să se îndoiască de dragostea mea. Atunci am zis:

— Aș putea să-ți spun cu regret, cu reproș: „Iar tu, tu n-ai nevoie de mine. Întotdeauna mi-am dorit să fie nevoie de mine".

— Aș putea avea atâta nevoie de tine, a spus Rank.

— Am vrut să-ți spun pe numele creatorului Alraunei - numai că nu intenționez să fiu și eu Alraune pentru tine...

Brusc, m-a sărutat, m-a sărutat cu lăcomie. Şi m-a culcat sub el și ne-am sărutat până am uitat iar de noi, dar știa că trebuia să ne oprim, și nu puteam, și în beția noastră m-am trezit sorbindu-i și lui sperma. Şi s-a aruncat peste mine și a șoptit, sălbatic, în părul meu: „Tu! Tu! Tu!" Era ca un strigăt de surpriză, de adulație, de bucurie, de extaz.

Am plecat cu manuscrisul uneia dintre cărțile lui, și m-am întâlnit din nou cu Henry. I-am spus:

— O femeie n-ar trebui să se hrănească decât cu spermă.

Și am discutat psihanaliză. Și Henry a zis:

— Eliberează-te repede ca să ne putem începe noua viață, repede, repede.

10 iunie 1934

Sosește tata și când mă apropii să-l sărut, trecând pe lângă controlorul de bilete, el spune sever: „Știi că e interzis”.

Și surâd când văd că n-am nici o emoție - nici un sentiment pentru acest profesor țeapăn și inuman. Nici unul. Libertatea mea, bucuriile mele, până și neașteptata și absurda mea maternitate - totul e atât de bogat, și săracul tata ca o mumie, un suflet uscat, cu toate doctoriile lui, cu hidro-terapia și materialismul lui funcțional. Și sensibilitatea lui de femeie. Sensibilitatea nu înseamnă sentiment.

Ah, sunt liberă! Sunt LIBERĂ.

Așa că uit de el. A doua zi mă duc la Rank. Atât de uman; atât de uman și tandru și pasional.

Mult mai târziu, un prânz cu tata. Încearcă să mă descurajeze și să mă sperie în legătură cu munca mea și sfârșesc prin a-i capta interesul, în joacă, arătându-i cât de repede mă îndepărtez de orice dependență; nu mai am nevoie nici de el, ceea ce trebuie să fie o ușurare pentru el, căci continuă să se bucure de luxul său.

Așa că dau fuga să-mi petrec noaptea cu Henry și ne ducem la film și eu încep să văd zonele găunoase din Henry, hărțile Parisului, dicționarele și repertoarele și mă consolez cu conținutul gras, plin de sens al lui Rank, care arată ca un crab trist. Viața întreagă are lipsuri ciudate. Lui Rank îi lipsește frumusețea, așa că în noaptea precedentă, în timp ce dansez cu Turner, încep să

tremur. Închid ochii, fiindcă devine din ce în ce mai felin, și mă duc acasă beată și cântând, după ce am dansat ca o negresă distrând pe toată lumea, cu un total abandon.

Viața mea seamănă foarte mult cu jazzul pe care-l ascult, dar *en profondeur,* și mă întreb ce tristețe secretă încerc să uit învârtindu-mă atât de amețitor. Mi se pare că de când s-a întors tata mi-am pierdut ceva din bucurie, că-mi e ca un spin în coastă.

Roata, jazzul, amețeala. Rank și profunzimea lui, vioiciunea, înțelegerea lui. Henry și țâșnirile lui de stridentă vitalitate, ca vârtejurile nebunești din trafic. Totul are o culoare ușor fanată astăzi pentru că prin viața mea curge otrava mâhnirii tatei, și el e marele aborționist - nu *la sage-femme* pe care trebuie s-o văd aproape în fiecare zi.

De ce a revenit la viață jurnalul?

11 iunie 1934

Când am răspuns la îmbrățișarea lui Turner la câteva ore după ce fusesem cu Rank, întreaga constrângere diabolică a vieții mele mi-a devenit monstruos de clară. Nu dragoste, ci răzbunare, sau dragoste și răzbunare mereu amestecate; totuși nu-mi folosesc trădările ca să-i fac pe bărbați să sufere. Nu-mi trădez niciodată trădările. Ele sunt numai pentru mine, ca o cunoaștere secretă și otrăvitoare.

I-am spus lui Eduardo: „Îi trădez pe bărbați pentru că bărbații sunt trădători. Gândește-te cât aș suferi acum dacă m-aș fi dăruit total tatei; și chiar și așa, uite cât sufăr pentru ceea ce am dăruit totuși unui materialist nedemn și donjuan lipsit de suflet."

Şi Henry - uite cum a trădat-o Henry pe June și nu ar ezita să mă trădeze și pe mine oricând i-ar conveni.

Va fi Rank o nouă victimă sau îl iubesc? Sunt ca o târfă care se dăruiește dar rămâne plină de furie, dispreț și amărăciune.

Nu știu. Mă simt din nou posedată și rea. Mă simt de-a dreptul diabolică.

Eduardo îmi spune o fabulă: „Frumoasa și bestia. Întotdeauna alegi o bestie pentru că nu ești sigură de frumusețea ta, așa că mergi din ușă în ușă cu bestia ta și toată lumea e șocată de contrast și spune: «Uite, frumoasa și bestia», și atunci ești mulțumită."

Era Henry bestia, și eu eram mulțumită să fiu admirată pe socoteala lui, ca victimă a lui? („Tu îi ești superioară lui Henry." „Ești prea bună pentru Henry." „Tu ești o scriitoare mai bună.")

Din nou diabolică. Voiam ca Rank să-l protejeze pe Henry, și acum Rank îl detestă pe Henry. Toată lumea se întoarce împotriva lui Henry când mă vede pe mine slujindu-l.

O, Doamne, sunt într-o confuzie absolută. Nu știu ce sunt. Port în mine un demon. Simt asta. Mereu două adevăruri.

12 iunie 1934

După acest moment de întuneric, am început să visez din nou. Mă voi duce să-l văd pe Rank, să-l văd pe El; mă voi duce să-l văd pe El, vreau să-l văd pe El. Totul e încețoșat, dar sune atât de sigură în orbirea mea. El! Astăzi m-am trezit plină de bucurie, o bucurie pe care o simt numai pentru el și, îndată ce ajung în camera lui, e ca un loc profund vrăjit. Şi de câte ori stăm unul lângă altul suntem secerați de aceeași dorință de apropiere.

A spus exact ce simțeam:

— Am așa un sentiment ciudat - că aș trăi ceva *inconștient.* Când încerc să mă gândesc la tine, nu pot. Nu pot să te leg de nimic din ceea ce cunosc, de psihanaliză, de viața obișnuită, de

realitate Totul e ca un vis, evaziv. Tocmai am ieșit să mă plimb, pentru că tu îmi vorbisei despre dorința de a ieși să te plimbi cu mine.

Prin confuzia vorbelor sale îi simțeam starea de spirit, exact ca a mea: muzică, mister. Fără cuvinte. Fără gânduri.

— Ca un vis cald, un vis cald și pasional, dar un vis, am spus.

Am ieșit și l-am așteptat pe Hugh în părculețul din fața casei lui Rank. Am stat în soare, ca o plantă mută, care respiră și crește în bucurie.

Hugh mă torturează, tata e crud; dar am acest turn de nestemate cu Rank, o insulă îndepărtată și paradisiacă.

„Cu ajutorul tău voi putea ține echilibrul între psihanaliză și viață", spunea Rank.

Ciudat (sau nu, pentru că eram inspirată, probabil) că în aceste zile am putut scrie pentru el vreo zece pagini de rezumat al efectului teoriilor, sau atitudinii sale asupra mea - și că a fost mulțumit de ele, mi-a lăudat exprimarea, felul în care ajunsesem la esența problemei. Este o culegere de însemnări compactă, directă, rece - produsă de vise do-moale și plăcere fizică.

Îmi place bucuria pe care i-o dăruiesc; îmi place să-i dăruiesc miracolul.

Visul prelungit în viață, asta simt. Viața mea e cu adevărat orchestrală.

14 iunie 1934

Se întâmplă următoarele, după cum descopăr împreună cu Eduardo: am dus o viață de tip angelic - dar numai în afară, înăuntru, diabolică. Pe măsură ce romanele mele apar, revelez răul. Până și nesofisticatul Guicciardi spune: „E clar că aparent liniștita Mandra conduce întreg spectacolul

în carte". Încetul cu încetul, sunt descoperită. Dar neg această revelație și îi spun lui Hugh: „Ce e în roman e o minciună. Ce îți par ție e adevărat".

Din când în când mi-ar plăcea să dau drumul diavolului, când văd cât de iubiți sunt diavolii (căci marea mea preocupare este cum să fiu tot mai iubită).

Când tata și Hugh mă chinuie - din gelozie - ripostez și mă apăr cu cruzime, *dar numai în legitimă apărare.*

Nu mai vreau să fiu o masochistă, iar din masochism nu poți să ieși decât prin sadism. Eduardo știe că numai o extremă clară mă poate satisface.

Impas.

Artă. Încet, prin artă, voi contopi cele două femei.

18 iunie 1934

Am căutat și am obținut pacea cu tatăl meu - un armistițiu frumos ori poate abordarea pe un alt plan. M-am arătat, am explicat, am mărturisit și l-am făcut și pe el să fie sincer. Mă acuză că sunt excesiv de feminină. Mi-am mărturisit hipersensibilitatea. A spus: „Ne-am iubit cum nu s-au mai iubit doi oameni vreodată. Totuși vom continua să fim amanți, dar acei amanți care se așteaptă veșnic unul pe celălalt. De șase luni n-am mai atins o femeie - n-am putut, după tine. Îți înțeleg însă întoarcerea la Henry - tu ești prea bogată, prea plină de viață - asta nu mă doare - nu, asta nu mă doare". (Dar vocea i s-a frânt.)

Jura că a fost fidel. Eu nu pun nimic sub semnul îndoielii. Îmi dau seama că am *le génie du doute* - așa că nu știu.

Pace.

Apoi m-am dus la Henry și am fost tandră, pasională,' amuzantă. El, pasionat și el, și

copilăros. „Odată ce am încredere în cineva - e pentru totdeauna. Nu cred niciodată că îmi vei face vreun rău”. Dar ajunge la o înțelegere a senzației că sunt rănită (de obicei imaginar) pe care o am din când în când, ceea ce dezvăluie un Henry mai bătrân, mai înțelept.

Continuitate neștirbită, și totuși patru zile n-am putut, n-am vrut să-l văd, după ce l-am văzut pe Rank.

Nu pun nimic sub semnul îndoielii.

Azi mă duc la Rank și el mă întreabă în sfârșit:

— Şi Henry?

Sunt sinceră. Spun:

— Schimbările exterioare din viață vin mai încet decât cele interioare.

Şi nu mă scuz.

Henry se juca de-a filozoful, de-a înțeleptul și de-a profetul pentru mine și pentru el însuși. Rank este de fapt filozoful. Rank spune: „Tu vei putea să faci o sinteză mai bună a filozofiei mele decât oricine, fiindcă tu nu intelectualizezi”.

Henry este copilul și nu va crește mai mare decât e cu mine în momentele sale cele mai bune. Lumea nu-l va vedea niciodată în cele mai bune momente ale lui pentru că lumea nu este o femeie senzuală și credulă. Nimeni altcineva în afară de o femeie îndrăgostită nu vede măreția bărbaților la maximum.

Este probabil adevărat că eu conduc întreg spectacolul, întotdeauna, dar și eu la rândul meu sunt condusă de propriu-mi spectacol, plătesc cu credință și iluzie, iar spectacolul există datorită credinței mele.

20 iunie 1934

Copiez câteva pagini din volumul patruzeci pentru romanul despre tata. Citesc manuscrisul lui

Rank. Un material minunat, profund. Aștept clocirea unui ou, care întârzie. Accept invitația la cină a Annei Green. Eduardo îmi spune că sunt „anima" lui și se oferă să mă întrețină daca părăsesc pe toată lumea și mă ocup doar de scris. Tata e fericit și iubitor. Am promis să devin, în viitor, amazoana care credea el că sunt. Grădinarul taie lăzi vechi, obloane vechi, uși vechi pentru boiler, ca să nu mai trebuiască să cumpărăm cărbuni, dar i-am plătit lui Kahane primii cinci mii de franci pentru publicarea cărții lui Henry.

Mă pregătesc să plec de la Louveciennes în septembrie, poate pentru a nu-l mai vedea niciodată. Hugh a acceptat să am un mic birou pentru lucrul meu, unde voi locui singură, de luni până vineri seara. Vineri vin la el. Acceptă totul. Am eu un anume fel drăgăstos de a cere. Şi Henry îmi cerc tot felul de concesii, capricii, cadouri.

Aleile grădinii sunt ninse de flori ofilite. *La sage-femme* mă admiră călduros, iar Turner tremură când dau mâna cu el. Mama și cu mine suntem apropiate și intime; și Joaquin mă privește, ca întotdeauna, ca și când aș fi o flacără pâlpâitoare, și avem discuții excentrice despre disciplina sa dominicană a vieții.

21 iunie 1934

Să trăiesc simfonic: să alerg la Henry dimineața ca să-i duc banii pentru chirie, să-i citesc paginile, să fiu sărutată; să alerg la tata ca să ne plimbăm prin Bois cu tandrețe și plini de toane, să-i primesc sărutul pe gât, ca primul său sărut la Valescure și să-l aud spunând: „Sunt atât de fericit acum că suntem din nou logodiți“; să-i citesc lui Rank și să simt cum deodată, în mijlocul unei fraze, are impulsul de a mă săruta, și cât de violent mă sărută, excitându-mă pe loc. Motiv de sărutări și dorință și beție a sângelui.

Să trăiesc simfonic: să scriu pentru Rank; să scriu „Dublul”; să scriu „Alraune"; să-mi scriu jurnalul.

Să mă gândesc mai mult la viitor, la micul apartament pe care-l voi avea în aceeași casă cu Henry - culorile lui, viziunea idealizată pe care o am despre el, la care realitatea va trebui să se conformeze. Înconjurată de bărbați, de oameni, înotând în viață.

30 iunie 1934

Am găsit dragostea - am găsit dragostea, dragostea, dragostea egală! Sunt binecuvântată, binecuvântată cu extaz, cu un extaz nou, un nou fel de dragoste, un nou bărbat, o nouă lume. Visez. Închid ochii și visez, și îi simt pasiunea, îl văd albit de pasiune, îi văd tremurul gurii. Îl văd revenind în cameră după ce fusese chemat în altă parte și atras dintr-odată spre mine, atras, o forță căreia îi simt impactul. Nu pot să merg alături de el fără să mă țină strâns. Tumult, tumult, extaz, orbire. „Nu pot să-ți dau drumul. Tu!" Şi face planuri să fugim la țară pentru o noapte.

Uneori stăm de vorbă, stăm de vorbă și brusc se apleacă și închid ochii; închid ochii pentru că atunci când îmi pune mâinile pe sâni amețesc.

Trebuia să vorbim într-o zi despre lucruri de demult, pentru că eram legată cu un nod de trecut. Am încercat să înlătur trecutul prea repede, prea violent. S-a întors să mă sugrume. Apoi mi-am înfrânt nevoia de el ca psihanalist și ca ființă omenească. Am refuzat să-l folosesc. S-a bucurat, l-a bucurat efortul pe care l-am făcut - dar era suficient că îmi dorisem să nu am nevoie de el. Apoi am intrat într-un ritm mai firesc. El analiza; discutam. I-am spus (miraculoasă sinceritate din partea mea) cum stăteau lucrurile cu Henry - adevărul:

— Ceea ce rămâne puternic este dorința mea de a-l proteja. Predominantă. Evit nopțile cu el; îl văd doar ca pe un copil.

Totul. Şi când s-a terminat, am recăzut în beția noastră.

A spus:

— Vezi tu, nu e nici un pericol în faptul că discutăm, analizăm, filozofăm, pentru că asta are întotdeauna mai multă putere, câștigă întotdeauna.

Şi închide și el ochii, într-un mare extaz interior.

O zi. Mă trezesc și scriu o prefață pentru cartea lui Henry. Traduc. Copiez pentru „Dublul". Ii scriu tatei. Alerg la Paris, la Rank. Alerg la brutărie să cumpăr plăcinte pentru Henry și dau fuga la apartamentul mamei, unde l-am instalat. Radiez de bucurie. Asta îi aprinde simțurile. Nu putuse lucra. Este inert și somnoros și se trezește când mă vede. Pe drum, portăreasa m-a oprit să-mi povestească despre băiețelul ei, care va fi cândva pictor.

După ceai, alerg la *sage-femme*, lăsându-l pe Henry să zburde în jurul prefeței mele, care îi place. La *sage-femme* mă interesez ce măsură are la picior fetița ei ca să-i aduc sandale, pentru că pleacă la plajă.

Mă întorc repede ca să iau cina cu Henry și ne ducem la film, dar eu visez tot timpul, visez la dezmierdările puternice și la miracolele diferențelor, cum viața poate continua să producă noi miresme, noi dezmierdări, noi fraze, noi extaze. El spune: „Cu tine se ajunge atât de departe de realitate încât aproape că e nevoie să iei bilet dus-întors. Mă tem că n-o să mă mai întorc niciodată aici".

Râdem de ideea cu biletul dus-întors.

4 iulie 1934

Nu astăzi, nu mâine, ci poimâine eu și Rank vom fi împreună o noapte întreagă. O să fugim. Vrea să mă ducă departe. Nu are nevoie de oraș, de cafenele, are nevoie doar să fie cu mine, la țară. Nu putem vorbi când suntem împreună; visăm, înecați în sentimente.

7 iulie 1934

Ah, jurnalul meu, l-am găsit pe cel ce iubește la fel ca mine! L-am găsit pe cel ce se pierde în mine așa cum mă pierd eu în dragostea mea. Am găsit o plenitudine cum numai religia aduce, exaltarea supremă care este o religie. Asta e tot ce mi-am dorit, această egalitate și plenitudine. De câte ori am dorit pe cineva care să mă iubească cu grija divină, cu exaltarea continuă pe care eu i le dăruiam lui Henry - pentru că asta era absolutul, unitatea. Am căutat asta, acest imposibil, cu disperare, cu înfometare. L-am acceptat pe Henry așa cum accepți viața umană. Dar acea exaltare, intensitate, gravitate, acea imposibilitate mi-au fost date când acceptasem viața umană.

Simt că sunt un fel de Sfânta Tereza a dragostei, că nimeni nu a cunoscut exaltarea, fervoarea mistică, integritatea distructivă a dragostei mele. Cum mă ardea, mă devora. Şi toate astea i le pot oferi lui Rank. El le vrea; el le dăruiește; el simte ca mine - dăruiește.

Cuvântul *dragoste* nu e suficient. Suntem amândoi bolnavi de bucurie; murim de-a binelea de bucurie. Suntem striviți, febrili.

Toți cei care au încercat să mă facă să renunț la imposibil, să accept realitățile dragostei, limitările ei! O posed. Sunt posedată de ea. Pentru prima dată, sunt incapabilă să mă bucur de Henry, incapabilă să mă gândesc la oricine altcineva în afară de Rank - sunt plină de el. Mă trezesc gândindu-mă la el. La lipsa lui de egoism. Trăim

unul pentru celălalt. Dărâmăm obstacole. Iubim într-un fel pe care toată lumea îl crede imposibil. Iubim imposibil. Şi sunt copleșită, orbită. Extazul interior este uriaș, înspăimântător. Certitudinea, completitudinea. Dragostea *mea,* nu eu. El nu este eu, el este Celălalt, dar ceea ce îmi oferă este dragostea mea - o formulă unică, bizară - o dragoste pe care nu a înțeles-o nimeni, o dragoste care a fost numită nevrotică, romantică. El o cunoaște.

Am crezut în dragoste, dar într-o dragoste la care nu se răspundea, și prin „nu se răspundea" vreau să spun că *nu în aceeaşi limbă.* Henry iubește în felul *lui.* Am crezut că tata mă va iubi în felul meu, dar nu a fost așa. Rank însă, el iubește până la moarte, iubește fără egoism, iubește.

În noaptea de dinaintea celei pe care urma s-o petrecem împreună, nu am putut să dorm. Aveam frisoane. M-am pregătit toată ziua, roasă de nerăbdare, de viziunile imaginației mele, de arderea sângelui meu. A sosit ceasul și m-am așezat într-o cafenea să-l aștept. A venit, arătând foarte bolnav. Mi-a spus:

— Nu putem să plecăm. M-am sculat din pat ca să-ți spun. Mi-e foarte rău. Ești foarte supărată? M-am chinuit toată ziua gândindu-mă la tine. Ești supărată?

— Supărată? Dumnezeule, nu. Ești bolnav, ești bolnav, asta-i tot ce mă îngrijorează. Şi ai ieșit din casă. N-ar fi trebuit să ieși. S-ar putea să-ți facă rău. Trebuie să te duci acasă. Pot să vin cu tine - să te conduc puțin?

M-a rugat să vin la el ceva mai târziu. Când am sosit și s-a întins pe canapea și m-am așezat lângă el, am văzut că tremura de febră.

— Tu. Am fost prea agitat. Mi-e atât de rușine, atât de teamă.

Îl înțelegeam atât de bine. Îmi aminteam când intensitatea cu Henry mă făcea să mă îmbolnăvesc,

dinainte, de nervozitate, anticipare, tensiune. I-am spus toate astea. Aşteptaserăm prea mult.

— Te doream prea mult, a spus. Aşteptarea a fost de nesuportat. N-am putut dormi toată noaptea.

Şi apoi, cu un accent pe care nu-l mai auzisem niciodată, pe un ton care era ca o dezmierdare, a spus un cuvânt pe care îl detest, şi dintr-odată a devenit un cuvânt frumos:

— Iubito.

Din nou azi-dimineaţă, la telefon, cu tot trupul şi sufletul lui: „Iubito!" - şi mă face să tremur. E mai bine. Se va simţi bine marţi, când Hugh pleacă la Londra.

Nu-l voiam pe Henry. Nu-mi plăcea Henry. Nu-l vreau decât pe *el.* Nu mă tem de cumplita plenitudine, de felul meu înspăimântător de a iubi. Nu am învăţat încă să nu cred.

> *Către tata:* Mă voi reapuca să studiez franceza, îţi promit; dar deocamdată nu vreau să scriu, ci mai degrabă să fac muzică. În adâncul fiinţei talc, adoratul meu papa, ai fi fost foarte nefericit cu o femeie ca mine, pentru că sunt o persoană iritabilă care nu înţelege viaţa decât liric, muzical, la care sentimentele sunt mult mai puternice decât raţiunea. Sunt atât de însetată de miraculos încât numai miraculosul are putere asupra mea. Renunţ la tot ce nu pot să transform în ceva miraculos. Realitatea nu mă impresionează. Nu cred decât în intoxicare, în extaz şi, când viaţa obişnuită mă încătuşează, într-un fel sau altul evadez. Nu mai vreau ziduri.
>
> Tu te poţi împăca şi cu una şi cu alta. Tu îţi găseşti timp atât pentru miraculos (Valescure, Evaux-les-Bains), cât şi pentru viaţa obişnuită (ca iarna noastră sărăcăcioasă). Eu aleg

întotdeauna luna, chiar și la micul dejun. Nu mă împac însă cu aspectele zgomotoase ale vieții. La gunoi cu toată banalitatea acestei lumi. O astfel de gândire duce direct la extravaganță - nu, nu la excentricitate, dar întotdeauna la pași mari în cizme de șapte poște. Voi încerca. Dacă o dau în bară, vii tu să ai grijă de mine?

Echilibru? Un vis imposibil pentru mine, *Padre-amor.* Căci m-am născut sub semnul Sfintei Tereza și al marilor curtezane depravate. Ori una, ori alta. Misticismul pământului sau al cerului, dar mereu la extreme.

Cam atât despre stele. Nu fi trist, papa. Din punct de vedere astrologie sunt înrudită cu Bergson, George Sand, Sfânta Tereza și Rimbaud. Așa că, vezi, în loc să fug în Africa să scap de nebunie, cum a făcut Rimbaud, eu mă consacru nebuniei altora și devin cât se poate de bine crescută, ca să nu te deranjez. Dar spune-mi, spune-mi că mă iubești așa cum sunt. Despovărează-mă de greutatea idealismului tău, care m-a crezut altfel. Îmi pare rău că te-am dezamăgit, dar, așa cum sunt, te iubesc cum nici o fiică nu și-a mai iubit vreodată tatăl.

13 iulie 1934

Hugh a plecat marți, după ce i-a spus lui Rank că nimic nu I-ar putea convinge că aș fi altfel decât credea el și zugrăvind pentru Rank un portret incredibil de naiv al inocenței mele fundamentale. Exact la ora la care el se urca în tren, eu mă aflam în brațele lui Rank. N-am mai avut răbdare să ajungem la Louveciennes, în solitudinea de-acolo. M-am abandonat complet unei ardori care mi se părea că se va extinde până la cele mai adânci

rădăcini ale exprimării senzuale. Exaltarea mea, ca un imens nor în culorile curcubeului, era punctată de ironic; *Une éducation sexuelle reste a faire.* El are nevoie de o educație în sex. Dar, asemeni unui creator, am măsurat materialul și l-am considerat bun: avea toate elementele senzualității, potență, vibrație, impetuozitate. Nu lipsea decât priceperea. Norul meu nu se întuneca. Am început să visăm și ne-am făcut planuri pentru noaptea următoare.

Louveciennes. Căldură. Casa răcoroasă și întunecoasă. Strălucirea culorii și a soarelui. Stăm în pat. Prea rapid, el e prea rapid și atât de inconștient de reacția femeii; dar dragostea e imensă, abandonarea în dragoste, lipsa de egoism. Ne pregătim veseli cina, singuri. E bucuros. Conversația noastră e departe de a străluci. Apropiere. El o caută constant. Bem șampanie și punem piersici în ea, ca vienezii. Seara e blândă, aidoma unor petale de floare. Suntem ca niște plante, mâncând, râzând, lăsându-ne în bătaia vântului. În jurul nostru e numai poezie. Nu și în limbajul lui. Adormim pe jumătate. Fereastra e larg deschisă spre o frumusețe care mă doare. El sforăie. Visele mele, ca o respirație, se revarsă din încăpere, unde un bărbat sforăie. Vise agitate, nealimentate. Dar când vreau să plec se agață de mine:

— Nu pleca. Nu mă părăsi. Te vreau. Unde ești? Tu!

Stau culcată, visând, așteptând. Corpul meu emană o fervoare intensă. Dar vreau să fiu singură.

În cele din urmă, șoptesc:

— Trebuie să mă duc să mă culc în camera cealaltă. Nu mă simt în largul meu aici. Nu pot să dorm.

— De ce, de ce? murmură el.

— Ar putea veni cineva mâine-dimineață. (Mă gândeam vag la dimineața aceea în care Hugh s-a întors devreme.)

M-a lăsat să plec.

M-am dus în camera lui Eduardo (el era plecat) și m-am culcat.

Viața omenească. Voi accepta vreodată viața omenească? Otrava visurilor mele. Eram aproape adormită când a venit, strigându-mă.

— Nu pot să dorm, a zis. Ce ai spus despre dimineață m-a trezit complet.

Am râs. M-am dus în camera lui. M-am așezat pe marginea patului. Nu i-am povestit despre întoarcerea lui Hugh în dimineața aceea, pentru că l-ar fi neliniștit. I-am spus că simțeam o ușoară teamă să dormim în aceeași cameră aici, în casă. A înțeles. Am stat de vorbă. Am râs. M-a pus să mă întind lângă el. Apoi l-a cuprins un nou val de dorință și m-a luat pătimaș, fără să mă excite. Pentru el totul era o minune. Nu-i iubeam decât dragostea pentru mine. Mie mi-e ușor să mângâi și să mă abandonez fervorii. Pentru el totul era o minune: micul dejun în grădină în zori, pacea și bucuria pe care le ofer, expansiunea și naturalețea. Fericirea lui mă făcea fericită. Doar visul din mine mă trăgea înapoi, visul din mine plângea și ironiza. Avea mersul cu pași mici al doctorului Caligari. Naturalețea lui era diferită de a lui Henry.

Era ocupat toată ziua.

M-am dus la Henry. Henry fusese inert, apatic, plin de toane. Picta acuarele, nu scria, trăia ca un somnambul. Blocat ca Eduardo. Şi retras.

Am început să ne certăm din nimic, irațional, fără sens. Dar brusc am realizat că era o scenă mascată de gelozie. Mi-au dat lacrimile. Am simțit o imensă nefericire. Discuția noastră nu însemna decât: *Mă abandonezi ; simt că mă abandonezi*, în ochii albaștri și reci ai lui Henry. Şi am vorbit așa - haotic, stupid, orbește; dar știam ce ne spuneam de fapt. Seamănă atât de mult cu Eduardo când îl chinui.

Ne-am împăcat din senin. Henry m-a îmbrățișat strâns. A venit la mine, și m-am bucurat

de el, și m-am simțit iarăși exact ca și cum nici un alt bărbat nu m-ar fi penetrat sau posedat. Numai Henry.

M-am întâlnit cu Rank la cină. Bucuria lui e vulgară. Face calambururi și vorbește prostește. Nu o bucurie divină, ci niște glume. Nu putea să vină la Louveciennes pentru că aștepta să-i telefoneze nevastă-sa. M-a dus cu taxiul la St. Cloud ca să iau trenul de acolo. Ne-am sărutat într-un taxi. Sărutul vine cu ușurință când s-a aprins o flacără între doi oameni, un curent. Deziluzia nu înlătură totul pe loc. Trebuie să ardă până la capăt. În plus, eu iubesc un filozof tragic cu un uriaș izvor de dragoste și sentimentalism evreiesc. Eul lui curent, eul lui vulgar, *le pain quotidien*, este mereu un pic răsuflat. Sufăr de o foame de miraculos.

Nu era nici un tren în următoarele două ore. Am coborât dealul St. Cloud. O să mă duc să iau droguri în noaptea asta? O să mă îmbăt până la inconștiență? O să plonjez în întuneric? Ah, gustul amar din gura mea. Şi apoi un strigăt, un strigăt. Am strigat „Henry! Henry!" Coborând dealul, tânjind după Henry. Era pierdut? Îl pierdusem? Îl îndepărtasem?

M-am dus repede cu un taxi la el acasă. Era plecat. Am luat cheia de la portăreasă. M-am băgat la el în pat. Am citit. Am așteptat. La miezul nopții, am auzit ușa de jos deschizându-se pentru a zecea oară, dar am știut că era el. Un Henry liniștit, surprins, poate știind în adâncul ființei lui - fericit. I-am spus o mulțime de minciuni. Nu conta. Cu intuiția lui, știa. Am adormit îmbrățișați. Ne-am trezit îmbrățișați. Totul era ca înainte. Ne-am așezat și am lucrat împreună la prefața mea pentru cartea lui. Şi Henry a reînviat miraculos. Alt om. Totul avea din nou sens. A spus: „Am revenit la viață". N-a spus: „Pentru că te-ai întors". Dar

știam amândoi. Spusese: „M-ai făcut să mă perpelesc de gelozie".

A vrut imediat să scrie. Era vioi și fericit. Diseară vine la Louveciennes. Hugh se întoarce acasă duminică noaptea. Nevasta lui Rank s-a întors aseară, așa că el e prizonier.

Până când Henry o să mă rănească, sunt a lui - chiar am încercat să mă eliberez de atâtea ori.

În dimineața în care eu și Rank plecam de la Louveciennes, am primit o scrisoare de la tata.

16 iulie 1934

Duminică noaptea l-am primit pe Hugh cu prefăcătorii. Luni dimineața m-am trezit bolnavă pentru că nu voiam să mă duc la Centrul de Psihologie, nu voiam să mă fac psihanalist. Dar m-am dus de dragul lui Rank.[19]

Mergând prin soare spre Cité Universitaire am căzut într-o dispoziție grecească - viața trupească înflorind plenar în parfum de filozofie. În sala de conferințe, cincisprezece profesoare și trei bărbați interesanți, dinamici: Rank, trist, cu ochi negri, cu mâini moi; Hilaire Hiler, mare, zgomotos și congestionat, ca Erskine; [dr. Harry] Bone, snob, cu ochi surâzători, afișând o siguranță americană.

Pauză la sfârșitul primei conferințe, care a fost ca bâzâitul unei albine.

Discuțiile sunt pragmatice, plictisitoare, ca toată vorbăria americană de specialitate. Pe ei nu-i interesează ideile. Rank se desfășoară prea mult, cu imensele lui cărți de cosmologie, cu nonconformismul lui, cu subtilitatea lui. Văd acum în el, pentru o clipă, filozoful strălucit, inamicul periculos al lui Freud. Pășim împreună în epoca noastră netragică. Dar acolo, în adâncul ochilor lui negri, negri, tragismul există - și în adâncul alor

mei - dar astăzi râdem. Râd. Am descoperit umorul, plăcerea.

La sfârșitul ședinței Bone vine direct la mine și se prezintă, îmi vorbește, mă roagă să-l ajut să ridice nivelul discuțiilor, pare ironic, amuzant, inteligent.

Rank mă rugase să-l aștept.

— Ești liberă? Mergem să luăm masa împreună. Hai să ne întâlnim peste o jumătate de oră la Café Porte d'Orléans.

Vine cu pași mărunți. Comandă pui. Nu-mi mai e rău. Îmi spune să fiu atentă cu Bone - e prea deștept. Bone a simțit repede că eu, cel puțin, nu-l plictisesc pe Rank. Bone mă oprise în timp ce plecam: „De ce nu luați masa aici, la școală?" Puiul e minunat, și eu râd.

Rank mă duce la o casă adorabilă lângă Pare Monceau.

Nu am nici o scuză să nu mă simt bine. Rank a devenit un amant tulburător. Numai că acum sunt reținută, fidelă lui Henry. Bucurându-mă de îmbrățișări și de dezmierdări. Jucând eterna comedie. Spasmul îl păstrez pentru Henry. Misterioasă expresie a fidelității, să te abții de la orgasm, cum fac curvele. E atât de minunat că nu mai sunt timidă. Era o vreme când eram împietrită de timiditate, tremuram, cu trupul și sufletul înghețate de teamă. Dragostea ca un calvar. Acum totul e spontan și numai ultimul lacăt secret rămâne încuiat, pentru Cel Ales, ca la curve.

Accept viața așa cum e, urâțenia, imperfecțiunile, ironiile, de dragul bucuriei, de dragul vieții. E o comedie. E ușor ridicolă și, în cel mai bun caz, cea mai pasionată e lipsită de grație. Lipsa de grație. Ceea ce tata repudia cu prețul naturaleței. Vor rămâne mereu destule zile tragice. Astăzi am râs, făcându-mi mai puține griji, lăsându-i pe alții să-și facă. Transferând povara.

Acum îi pun multe întrebări lui Rank. Își îngroapă capul între sânii mei și spune: „Nu pot să gândesc cu tine aici“.

El nu se exprimă decât printr-o dragoste mută, oarbă, inconștientă. Se topește în mine, dar îmi ignoră aparența, culoarea, detaliile. Totul nu e decât o unitate întunecată - din nou o începătoșate - nedramatizată, neexteriorizată, neformulată. Eu sunt sex - în mod clar, pentru el, sex împodobit cu celelalte lucruri. Imaginea pe care o vrea este cea a amantei. Aprobă faptul că nu vreau copii - detestă imaginea mamei. Eu sunt strălucire și culoare și simțuri și vin, și asta mă satisface, așa neformulat cum e - fără fraze *a la* Artaud! Mă iubește cu simțurile. Mă simte. Vorbele sunt pe planul doi.

21 iulie 1934

Deja există o prăpastie între felul în care vede Rank lumea și cum o văd eu.

Datorez această mare exaltare iubirii lui Rank, așa cum Henry datorează cele mai puternice ascensiuni creatoare ale sale iubirii mele. Mă uit la gura lui largă cu imensă recunoștință. Trăiesc într-un vis de căldură și lumină.

23 iulie 1934

Seminarul nu duce la nimic. Dar după aceea mă întâlnesc cu Rank, și nu mai are răbdare pentru ceremonia prânzului. Mă duce cu mașina la casă. Se năpustește asupra mea. Mă devorează. Mă mușcă sălbatic.

Şi apoi mâncăm în cameră, cu draperiile trase. Prânz cu șampanie și râsete. Îi spun:

— Ai darul de a trăi, de a trăi viața.

— Dar nu l-am folosit niciodată, răspunde el, niciodată până acum.

Şi după masă ne culcăm din nou și el mă dorește, și ne cufundăm într-o lungă sărbătoare orgiastică a dezmierdărilor.

Ce fortăreață internă ascunsă, secretă țin încă închisă în fața lui, și de ce? Pasiunea lui stârnește toate zonele exterioare al ființei mele, dar nu mă face total a lui. Mă gândesc la Henry.

În dimineața asta mi-e rău. Hugh se duce la Dinard, dar nu-l pot avea pe Henry pentru că nu am putere. Trebuie să stau în pat, singură. Iubesc viața și ea mă ucide mereu - fizic. Discut cu Eduardo și se dezvăluie următorul lucru: Simt că sunt June pentru Rank. Mă iubește cu simțurile. Îl pot distruge. Iubește latura mea juniană, latura mea periculoasă, rebelă, perversă. L-am înrobit și nu am devenit și eu roaba lui (prin frigiditatea mea). Nu vreau să creez cu el. Asta a făcut singur, înainte de mine. Mai degrabă mă bucur să văd că își distruge propria creație (subminând psihanaliza, din care trăiește). La școală vorbește pentru mine, nu pentru ceilalți, și discursul lui este incoerent și deconcertant pentru ceilalți. L-aș putea avertiza, dar Rank vrea să trăiască. Eu sunt bucuria, trupul, expansiunea, și pericolul, mișcarea, culoarea. El tânjește la un tip de sinucidere după ce a văzut eroarea ultimă a tuturor filozofiilor și sistemelor de idei. Se teme de adevărurile pe care le-a descoperit. Ele nu ajută via-ța. M-a întâlnit pe mine și și-a pierdut capul. Este evident pentru toată lumea că atunci când intru eu într-o încăpere nu-i mai ascultă pe ceilalți. Îi smulge telefonul din mână secretarei când telefonez. Sare pe fereastra sălii de curs ca să se întâlnească cu mine. Sunt conștientă de bucuria pe care o simt în acest triumf. Cum nu-l pot avea pe Dumnezeu, spune Eduardo, voi avea psihanaliștii, pe care lumea îi consideră oameni divini; victorii. Așa cum l-am luat pe tata. Dar nu mă dăruiesc lor. Mă păstrez. În ce măsură pot fi June pentru Rank?

Eu și Eduardo observăm că nu am mers niciodată până la capătul perversităților mele. Nu am luat droguri cu June. M-am conformat la imaginea lui Henry despre mine ca opusă lui June (dar câteodată Henry devine pervers și spune: „Când o să trăiești cu mine o să te fac să duci lucrurile până la capăt“. Şi asta înseamnă: „Să fii June, cea din mine“).

Fiind mamă pentru Henry, n-aș putea fi June.

Şi acum, în ce privește capătul: nu am mers până la capăt cu June și Henry. M-am oprit undeva și am scris romanul. Romanul este *l'aboutissement.*

Nu am mers până la capăt cu tata într-o experiență a urii distructive și a antagonismului. Am creat o reconciliere și scriu un roman al urii.

Henry a mers până la capăt cu June. Poate el să scrie un roman? Are patruzeci și doi de ani și a trăit cu ea opt ani, și n-a scris despre ea.

Voi merge eu până la capăt cu Rank? Ce mă împiedică? Eu zic că sănătatea. Dar de fapt e creația. Mă opresc în pragul distrugerii și al autodistrugerii pentru a cataliza totul în artă?

Vreau să-mi exorcizez latura juniană.

Eduardo mă trimisese la psihanalistul lui ca „anima“ al său. Eu, ca femeie, voi căpăta dragostea pe care o vrea el de la psihanalist, dragostea pe care o dorește eul lui feminin. Așa interpretez eu faptul că mă influențează cu psihanaliza deși știe ce se va întâmpla.

Astăzi am spus: „Să mă duc la Jung acum să mai iau un scalp?” Scalpuri, nu tratament, ci mai multă viață și dragoste. Sclavi. Eduardo îl divinizează pe Jung. Ştie că și Jung ar deveni uman cu mine. Şi dacă aș scrie romanul ideologiilor acestor bărbați și drama ispitirii lor de către mine - ei sunt preoții, iar eu sunt Anaïs. Numai că nu știu ce mă împiedică să fiu June. Compasiunea scrierii romanului, sau un trup mai slăbit?

Astăzi mi-a fost atât de rău că-mi venea să mor. Altfel Henry ar fi aici, și mâine școala, și joi Rank, iar vineri călătoria la Dinard, și așa mai departe. Sau de vină era șampania? Oricum, am un simț nu al tragediei, ci al unei înalte, perverse comedii. Putere.

Eu și Eduardo continuăm să învârtim globul colorat. Eu scriu romanele, probabil, mai mult pentru a suplini deficiențele vieții înseși. Romanul era mai bun decât drogurile. Era drogul meu superior. Acolo unde viața se transformă într-o vale aridă, eu mă opresc.

Ură față de tata. Război cu tata. Risipă inutilă de emoții. Mai bine să scriu cartea despre „Dublu".

Viața cu Henry. Satisfăcătoare, și prin urmare nu scriu nici un roman. Nu-i pot face decât un portret viu.

Ideea de a mă exorciza de latura mea juniană, de jumătatea mea pe care am recunoscut-o atât de repede în June, mă tentează puternic.

Pasiunea lui Rank este ca un narcotic. Să trăiești numai pentru clipele narcotizante ale vieții. Dau drumul la muzică și sângele începe să-mi danseze din nou.

Muzică.

Am citit o parte din cartea despre tehnică a lui Rank. I-am spus:

— Mă îndrăgostesc de cărțile tale. Ești gelos?

— Depinde cât de tare te îndepărtează de mine.

Da, există doi Rank. Rank filozoful și psihologul, și Rank ființa omenească. Ființa omenească are o singură calitate: puterea de a iubi. Asta vreau. Vreau vin.

Echivalentele pe care le găsesc pentru vin și droguri sunt atât de puternice, și ele dau viață, nu moarte.

Psihologul scrie: „Frigiditatea: una dintre expresiile tipice ale unei încercări de parțializare duse prea departe...”

Dar cât de frumos interpretez eu „totalitatea”! Sunt tulburată și reacționez cu fiecare particulă de carne și nerv. Joc doar o comedie parțială. Căldura rămâne în mine. Sunt destul de stigmatizată. Dăruiesc destul pentru a-mi aminti și a-mi fi dor mai târziu.

Astfel, biologic, îmi exprim ultima reținere față de Rank. Iubind numai parțial.

„Asta ar da atunci definiția că plăcerea este rezultatul unei parțializări reușite."

1 august 1934

Am plecat la Dinard în vinerea aceea absolut epuizată, uluită, uluită de senzualitatea lui Rank, tulburată de ea. Este atât de voluptuos și instinctual. O viață întunecată, carnală, în camera aceea. Şi apoi Henry; și apoi, la Dinard, jocuri de noroc, câștiguri; și apoi mă întorc la Rank și apetitul lui, și din nou sunt aproape saturată de dragoste.

O lume întunecată, neformulată - ca a lui Hugh fără cuvinte. Mă cufund iarăși în crepuscul, în nebulozitate. Rank, ca și Hugh, se pierde în carnea mea și își dăruiește sufletul. Şi eu mă cufund; nu gândesc; nu vorbesc. Eduardo e singurul care vede și știe despre ce e vorba. Trăiesc într-un vis. Un vis plin de oameni, de dragoste, de senzații. Mă trezesc numai la cele mai banale dureri - la insulte imaginare, cea mai mică ofensă din partea cuiva - și atunci dau fuga sub aripile largi și protectoare ale lui Hugh, când simt că până și pe cea mai înaltă culme a vieții mele tot mai pot să fiu hipersensibilă și să inventez insulte.

Obscur, misterios, interpretez pentru Rank toate gesturile pasiunii mele pentru Henry, sporind

iluzia completei sale posesiuni asupra simțurilor mele; gesturi și cuvinte repetate, dar ireale.

Mi-am pierdut dorința de a scrie.

2 august 1934

Depresie. Epuizare. Când nu pot să-l văd pe Rank mi-e dor de el. Intensitatea lui, gravitatea lui, întunecimea lui, tăcerea lui. O lume de somnolență. Am coborât în impulsiv, în instinctual. Rank este însă ager și viu. Mă deconcertează; mă atrage, așa cum o făcea Hugh. Caverne.

Am încetat brusc să mă mai lupt cu Hugh. Mă simt apropiată de el. El n-o să intre niciodată în viață, în claritate, în expresie. Psihanaliza l-a făcut să asceandă la astrologie, să se dezvolte la acel nivel. În viață e la fel de absent, anost, posomorât, încet, nepunctual, uituc, nebulos. Îl las în pace.

Camera noastră din rue Henri Rochefort, lângă Pare Monceau. O casă liniștită în care o femeie drăguță te duce cu liftul fără să se uite la tine și fără să pună întrebări. Micul foaier, camera, baia, ca în gravurile franțuzești. Comandăm prânzul prin telefon și ni se servește în foaier în timp ce noi stăm în pat goi, fumând. Auzim dopul de la șampanie pocnind. Camerista a dispărut. Totul e ca un joc, și eu râd și sunt flămândă. El mănâncă repede, iar eu încet, ca Henry. Ochii lui mari și negri au un fel aparte de a se roti în orbite. Pare să privească peste marginea propriilor ochi, lăsând bărbia în jos. Sunt grei și triști, ca și gura largă. Nu ne-am terminat șampania. Nu ne-am terminat țigările. Corpul lui e iar cuprins de flăcări, din cap până în picioare. Acum prelungește, prelungește, gustă din plin. Când ne trezim e foarte cald. Facem baie împreună. Îmi spune că atunci când era mic îi plăcea să prindă pești cu mâinile, cu mâinile goale. Şi îi prindea. Intru în cadă cu

ceasul la mână și râd. Totul e numai crepuscul, pentru că totul e numai senzație. Vorbim prin dezmierdări. Stăm întinși în tăcere, dar el își îngroapă capul la pieptul meu. Şi mormăie de plăcere. Ca un animal întunecat.

Cum carnea atingând carnea generează un parfum, iar fricțiunea cuvintelor doar durere și divizare. Să formulezi fără a distruge cu spiritul, fără a strica, fără a ucide, fără a vești. Asta am învățat trăind, delicatețea și venerația față de simțuri. Acest respect pentru parfum va deveni legea mea în artă.

Este afirmarea poetului datorită luptei împotriva psihanalizei.

4 august 1934

Stau lângă un Hiler senzual, care mi-a cerut să-i fiu amantă, și dacă nu amantă atunci psihanalist, iar dacă nu psihanalist, atunci n-aș vrea să fumez *kief* cu el?

În opt săptămâni voi locui aproape de Henry. Mereu Henry. Mi-ar plăcea să fumez odată cu Hiler, să mă culc cu el, pentru că seamănă atât de mult cu John. Mi-ar plăcea, de asemenea, să-l înrobesc complet pe Bone, el, care tremură când mă apropii de el. O cere.

Dar îmi petrec serile libere cu Henry și nu răspund decât la mângâierile lui.

Şi mi-e dor să-l văd pe Rank și să fiu mângâiată și învăluită în el. Am plănuit să fim la Londra în același timp.

M-am împăcat cu Hugh, i-am acceptat limitările în viață, în veghe. Simt tandrețe.

Realizându-mi complet împlinirea umană și acceptându-mi singurătatea spirituală, mentală. Posedându-mi singură propriul suflet, aici, în jurnal.

Nu pot să-mi repar încă romanul. Am terminat traducerea volumului unu [al jurnalului] în engleză. Plănuiesc o călătorie la Londra, unde suntem invitați de președintele băncii. Ne vom vedea cu Rebecca West. Îmi fac planuri pentru viața mea din octombrie.

Henry a spus: „Când o să trăim împreună n-o să te mai las să alergi atâta de colo-colo".

7 august 1934

Je brûle. Ard de toate dorințele mele - toate visurile, toate senzațiile imaginabile. Şi idei.

Ieri am vorbit pentru soții Bradley aprinsă ca o torță: umor și ușurință a nuanței deopotrivă (ce metaforă!). Am vorbit abundent.

Şi azi petrec câteva ore cu Henry. În același timp tânjesc îngrozitor după Rank. Îl văd la școală. Nu ne putem întâlni. O foame fizică. Sunt prinsă, prinsă. Sunt conștientă de egoismul cumplit, de faptul că vanitatea, înfumurarea îmi cresc odată cu puterea. Totul e mărit de această expresie a mea însămi. T*ant pis. Îi* amuz pe alții, îi inspir; aceste lucruri nu pot fi făcute fără un *eu* inflamat!

Henry îmi recitește romanul și se îndrăgostește din nou de mine. Spune că nu ar schimba nimic la mine dacă ar putea. A plâns și a râs cu cartea în brațe. Ne căutăm viitoarea casă împreună.

Şi Rank trece ca o umbră în lentilele imaginației mele când sunt cu Henry. Rank, ager și tensionat, întunecat și pătimaș, ca o altă latură a lui Henry însuși, una din fețele lui Henry, un dublu. Simt aici o corelație ciudată; jumătate din Henry s-a desprins și mă iubește.

Sânii îmi sunt plini și grei; umbrele sunt mai mari între ei Am dragoste din belșug de oferit - din

belșug, din belșug. Ard, ard precum Ioana d'Arc.

„Astfel psihologia a devenit în sfârșit cel mai mare dușman al sufletului" (Rank)

Bradley crede că nu sunt probabil destul de bătrână ca să mă apuc de marea mea temă (povestea cu tata). Îmi sugerează să scriu biografia cuiva ca pregătire. Mi-ar plăcea să fiu regina din *Alice în Ţara Minunilor* și să strig ascuțit: „Să i se taie capul!" Dar când mai târziu a adăugat: „Vorbesc cu dificultate acum - încă nu m-am obișnuit cu dinții falși", am rupt decretul de condamnare la moarte. Deși existau două delicte grave în ce-l privea. A propus-o pe Blanche Knopf ca arbitru pentru romanul meu și acum îmi spune că e total lipsită de inteligență.

Ascult vioara și visez la mângâierile de mâine ale lui Rank.

Vis: După o discuție cu Eduardo despre senzația mea că îi sunt ca o mamă, că sunt [mătușa mea] Tia, mă duc s-o văd pe Tia. Descopăr că trupul i-a fost retezat de sub umeri, deasupra sânilor, și bătut în cuie pe o platformă joasă pe rotile. Fața ei e vie și frumoasă. Îngenunchez ca să vorbesc cu ea, încercând să mă prefac că nu observ' nimic anormal, dar copleșită de neliniște și oroare și de senzația că *mie* mi se întâmplă asta. Mă întreb cum de mai poate fi vie, din moment ce nu are inimă, și cum poate să mănânce și să digere. Deodată, Tfa devine isterică. Se smucește și se răstoarnă ca un crab, cu platforma în aer. Cineva o ridică și o pune cum trebuie. Observ că efortul a făcut-o să transpire și că rochia i s-a udat la gât.

Acest vis m-a bântuit zile întregi, iar vivacitatea și realismul lui au fost de neuitat. Rank: „Influența visului asupra realității este tot atât de mare și aparent mai semnificativă decât influența realității asupra visului".

Pasiunea pe care mi-o dăruiește Rank e molipsitoare. Mă pierd în ea, de fiecare dată mai mult. Mă distruge. Face încăperea să strălucească. Sunt prinsă în vibrația lui. Totul e numai carnalitatc și tăcere. Eu nu am însă temerile lui. Se teme că s-ar putea să nu dureze, că aș putea fugi de el. Se simte pierdut și începe să-i fie frică de intensitate. Ştie acum că viața este conținută numai în aceste două sau trei ore; plonjează în ele. Este lasciv, vorace. Când se trezește, vorbește, este celălalt. Eu sunt eliberată, izolată din nou. Am mai puțină tandrețe, mai puțină compasiune decât aveam pentru Henry după consumarea pasiunii. Aproape deloc. Doar acea reacție senzuală. Nici o dorință de a dărui, nici o iluzie sălbatică. Totuși când îl implor să mă lase să nu vin la școală nu spune decât „o să-mi fie dor de tine" și, pentru că mă gândesc la el singur în școala aia, în mijlocul gloatei de americani, mă voi duce mâine, ca să văd ochii acestui omuleț nefericit luminându-se, ca să-i fac plăcere. Dar urăsc școala așa cum urăsc lumea, așa cum urăsc societatea, așa cum urăsc totul în afară de propria mea lume creată individual cu puținii, aleșii ei locuitori.

10 august 1934

Am descoperit realitatea cenușie, sensul tunetelor și fulgerelor lui Lawrence și Henry cu privire la dezintegrarea lumii (pentru mine astea nu erau altceva decât cuvinte). Destin! Pesimismul lui Hugh, al bărbaților, neliniștea concretă a bărbaților care-și pierd puterea sau banii. Am văzut șovăirea, exodul americanilor, schimbările și dezastrele aduse de tratatele lumii. Vieți individuale zguduite, otrăvite, stricate. Zbaterea și instabilitatea. Eram covârșită. M-a durut o zi întreagă. Şi apoi, cu o și mai mare, furioasă, disperată încăpățânare, am continuat să-mi

construiesc viața individuală ca și cum nimic nu s-ar întâmpla. Refuz să împărtășesc pesimismul și inerția universale. Îmi acopăr ochii, îmi pun ceară în urechi. Eu voi muri dansând.

Dansând. Eu și Rank singuri în studioul Chanei Orloff, pe care l-a împrumutat. Ne cufundăm în sălbăticie. Beți. Impetuozitatea lui mă exasperează. Rank mă îmbrățișează, mă cuprinde toată, deși când ne trezim din apropierea fizică eu mă trezesc liberă de el. Corpul meu este acela pe care-l asediază. Corpul meu care se îndreaptă către el de parcă ar putea fi constrâns să pășească în flăcări. Mă duc acolo unde sunt flăcări.

Toată lumea mă privește cum ard. Am întrebat cândva care din noi ar fi dublul *întunecat*, tata sau eu? Eu. El trăiește ascetic, și privindu-mă fascinat. *„Feux d'artifice",* spune el. Ştiu că îl fac să râdă acum cu scrisorile mele pline de vervă, și-i fac sângele să curgă mai repede. Nu-mi mai poate pune opreliști. Nimeni nu-mi mai poate pune opreliști. Nici măcar disperarea lumii.

Ochii lui Rank. Ei umplu toate tăcerile. Simțul plenarului. Îmi place să-i ofer asta, ca emoția abandonului pe care mi-a oferit-o Henry. Ce dulce e și pierderea de sine.

Când ne trezim, ne mișcăm, vorbim, întregul se stratifică. Sunt straturi în care nu ne întâlnim. Înțelegerea lui este infinită, ca o mare, dar eu navighez singură pe ea. El este totul, imens dar nu personificat, palpabil, dar nu în dragoste. Mari întinderi ale tăcerii, ale netrăitului, ale non-umanului. Brusc devine distinct și formulează o idee referitoare la cartea lui Henry despre Lawrence, despre psihologia femeilor. E bine definită și pătrunzătoare. Şi apoi oscilează, se clatină din nou, cap și trup, în pădurea sânilor, părului, picioarelor mele. *Il veut se perdre*, *se*

noyer en moi. Vrea să se piardă, să se înece în mine.

Mi-am luat adio de la școală (exact așa cum am făcut și când aveam șaisprezece ani și am plecat de la Wadleigh High). Ce anume salvez de mediocritate, de banalitatea acestor locuri, acestor oameni? Lumea mea individuală.

11 august 1934

Îi fac o vizită lui Henry, care și-a pus toate speranțele în viața noastră împreună. Iau chinină ca să grăbesc eliminarea oului de Paști. Îl răsplătesc pe Hugh pentru că a fost încântător de pedant azi-noapte, captivant de integru și de sincer. Acum, când sunt singură toată ziua, nu sunt fericită. Toate nebuniile, obsesiile, gândurile negre se întorc și mă asaltează.

Duminică. Ăsta e drogul și viciul meu. Ăsta-i momentul în care iau misterioasa pipă cu opiu și mă complac în devieri, în loc să scriu o carte, mă las pe spate și visez și stau de vorbă cu mine însămi. Un drog. Întorc spatele realității spre a mă îndrepta către refracții, transform evenimentele în vapori, în vise molatice. Această febră care mă îmboldește, mă constrânge, mă ține în tensiune și perfect trează în timpul zilei se dizolvă în abandon, în improvizație, în beatitudine și contemplare. Trebuie să-mi retrăiesc viața în vis. Visul e unica mea viață. Caut în ecouri și reverberații transfigurarea care ea singură păstrează pur miracolul. Altfel toată magia se pierde. Altfel bărbatul care îmi vrăjește trupul se dezvăluie doar prin diformitățile sale, și urâțenia devine rugină, rugină ce cade pe articulațiile care ar trebui să trosnească numai sub greutatea plăcerii.

Drogul meu. Să acopăr toate lucrurile cu vălul fumului, deformând și transformând așa cum face noaptea. Întreaga materie trebuie contopită astfel pentru mine prin lentilele viciului meu, altminteri rugina vieții mi-ar încetini ritmul transformându-l în scâncet.

14 august 1934

Mă îndrăgostesc de Rank. Nu pot trăi fără să-l văd. E o foame, o foame insuportabilă. Azi am alergat la el. E ca și cum ai atinge focul. Mă face extrem de fericită. Undeva, în adâncuri, în adâncurile întunericului, suntem apropiați. Stau și mă întreb de ce mă face atât de fericită.

Rank îmi oferă cea mai evazivă dintre realități, realitatea dragostei, a dragostei active, explozive. Dragostea îl covârșește, îl rănește așa cum mă rănește și pe mine, îl dezrădăcinează; aproape plânge de bucuria abandonării, de extazul unei dezmierdări. O iubire atât de uriașă că îl frânge.

June a spus, și știa la fel de bine ca și mine, că Henry nu iubește așa. Și a tânjit și ea după asta. Este o dragoste feminină, exaltând, sporind, absorbind, aproape fanatică, anormală. În această fântână de asemănare, de egalitate a temperaturii, se află refugiul în fața îndoielilor și a neliniștilor, se află o bucurie atât de rară, atât de rară. Iubire. Numai sentiment, numai altruism, numai abandonare, dincolo de sine, mult dincolo de orice sine. Statuile [din studioul Chanei Orloff] sunt peste tot în jurul nostru, toate femei gravide puhave, carne rotundă, sâni copți, maternitate, abundență.

Îmi ridic ochii spre tavanul alb. Capul lui Rank pe sânii mei (acum sunt sâni adevărați, plini și grei). Rank vorbește despre disperarea lui. S-ar putea să fie nevoit să plece în America. Nu-și

poate câștiga existența aici. Nu vrea să plece. Ce-o să ne facem? Mă simt lovită, simt o mare, mare durere. Îi sugerez alte soluții. Îl ajut să facă planuri. Toată bucuria noastră constă în a sta lipiți, trup lângă trup. Nu vrem scrisori, discuții, idei. Nu avem nimic de creat împreună. Creația lui e împlinită. Vrea să trăiască. Reînviat în carnalitate. Iar presiunea realității e cumplită.

M-am agățat de „copilul" meu, Oul. A durat mai mult decât la orice altă femeie să avortez. Am uluit-o pe *sage-femme.* Concepția, din cauza retroversiei uterului, era de fapt imposibilă, totuși a avut loc. Avortul ar fi trebuit să dureze două săptămâni. Mie mi-a luat patru luni. Îmi plăceau senzația de creștere în mine, starea fizică de bine, bogăția, legătura cu pământul, întreaga experiență fizică a sarcinii. Am vise: despre o femeie care aruncă un bebeluș în mare, și eu sunt furioasă pe ea. Despre bebeluși schilodiți la care încercam să nu mă uit. Ura față de distrugere. Această sămânță din mine am iubit-o.

Conștient, am luat hotărârea și am dus-o la îndeplinire. Inconștient, am păstrat iluzia. Umflarea abdomenului, senzația de expansiune, de plenitudine.

Încep o scrisoare către tata și sunt întreruptă de suspine. Frustrare și disperare. El nu e *tată.* Iubesc o imagine a lui care nu există. Când e departe această imagine începe să mă obsedeze. Ştiu că atunci când mi-e aproape e doar nefericire.

Nu mă simt bine. A venit Dana Ackeley, un prieten al tatălui lui Hugh. O voce exact ca a lui John, și exact același fel de a-mi rosti numele, așa că atunci când el a spus: „Anaïs, ce mâncare bună", a fost ca și când ar fi presărat garoafe roșii peste mine. Nu sunt decât o mare de senzații, sentimente în derivă.

15 august 1934

Îl văd pe Henry imaginându-și și creând viața noastră împreună, agitat și treaz, făcând planuri cum o să-și vândă el cărțile, cât de mult o să lucreze; îmi place să-i văd bucuria că va avea „sex, casă, și mâncare, și cel mai bun sex!". E tandru și gelos deopotrivă. „I-ai spus lui Rank că era casa noastră?”[20]

Nu i-am spus lui Rank. Cel mai mult mi-ar fi plăcut să locuiesc singură. Iar nu fac exact ce *vreau* să fac. Şi tandreţea pentru Henry are prioritate absolută. Sunt prizonieră. Măcar dacă l-aș putea uita pe Rank și aș deveni din nou întreagă. Numai a lui Henry - orbește, fanatic. Mereu mă trezesc înlănțuită. Nu-mi aparțin deloc mie însămi! Şi totul e bine. Dragostea e o sclavie divină. Iubesc. Iubesc. Iubesc. Nici pe Henry nu l-aș putea părăsi. N-aș putea trăi fără Henry. Nici fără Rank.

21 august 1934

Simt o pasiune reală pentru Rank - o foame fizică oarbă. Tot ce e în jurul momentului în care facem dragoste nu este așa de important ca această coliziune fierbinte. Îmi dorisem atât de mult acel întuneric, acea intensitate, acea curgere instinctivă, pur pasională. Nu putem vorbi; nu ne putem desprinde nici măcar ca să vorbim. Spune: „Tocmai pentru că mi-am încheiat creația fără tine, pot să te iubesc ca femeie" - doar ca femeie. Pasiune. Fără vorbe. Fără creație. Fără mamă. Fără comuniune. Fără tandrețe. Doar coliziune și intoxicare, unire și o foame fizică pe care nimic n-o poate astâmpăra.

Apoi spune: „N-am râs niciodată în viața mea din toată inima, așa cum o fac cu tine". Şi-a revărsat toată bucuria în mine, noile sale bucurii. Râdea - ca eschimoșii? (Eschimoșii spun, în

limbajul lor ciudat: „Au râs împreună" - însemnând că au făcut dragoste.)

Când vorbeam despre psihologia socială și despre dublu, l-am întrebat de ce ni-l amintim pe Robinson Crusoe numai pe insula lui, când trei sferturi din carte relatează de fapt călătoriile lui Crusoe după ce a părăsit insula. „Dar nu uita de Vineri", a spus Rank. (Vinerea ne întâlnim de obicei. Vineri e seara în care ies; de vineri în două luni și o săptămână mă așteaptă la New York.) „Crusoe și-a putut suporta insula pustie fiindcă a existat Vineri."

22 august 1934

M-am trezit în zori și i-am spus lui Hugh: „Eu definesc arta ca un act de iubire umană. Dacă voi scrie o sinteză a operei lui Rank va fi despre viața lui, nu o intelectualizare, ci o dramatizare". Din fericire, Hugh era pe jumătate adormit și oricum, după cum spunea Rank, dublul lui Hugh, sau celălalt eu al său, habar n-are ce gândește sau face jumătatea cealaltă. Jumătate din el știe tot ce fac; cealaltă jumătate nu știe. Aceste două jumătăți nu se întâlnesc și nu comunică niciodată. Așa că nu există nici o conștientizare, nici o cristalizare.

Vine Rank, vorbind despre viață. Vorbește despre această dragoste pe care n-o numim dragoste, această dragoste dincolo de dragoste așa cum o cunoaștem, imensă, neîngrădită, cosmică, neindividualizată, lipsită de durere, nelimitată, neegoistă, ci un nivel de curgere pe care nu l-am mai cunoscut nici eu, nici el. Nu știu unde trăim, dar este cea mai mare și mai înaltă lume pe care am cunoscut-o.

„Până acum mi-am refuzat viața, sau mi-a fost refuzată - mai întâi de părinții mei, apoi de

Freud, apoi de soția mea." Intrarea lui în viața este un spectacol minunat.

Deodată vorbim despre dans - Salomeea -, ar prefera să mă vadă făcând asta în loc de psihanaliză, pentru că e mai aproape de viață. Aude că mă angajasem față de La Joselita să dansez din nou de Pași, promisiune pe care nu mi-am ținut-o pentru că am descoperit că eram însărcinată. Copilul m-a împiedicat să dansez și apoi, alaltăieri noaptea, am vrut să dansez că să-l pierd - un dans sălbatic!

Rank vorbește despre dans, dans. Așadar, curentul vieții este atât de puternic, de năvalnic, încât îl accept și întorc spatele artei.

Allendy trimite după mine. E trist, deprimat. Simte că moare. Simte că mă pierde. Întinde mâinile spre mine, cerșește, imploră, se zbate. Spune că simte că a eșuat ca bărbat cu mine, mai vrea o șansă. Încă două șanse. Mă iubește.

— *Ma petite Anaïs* - tu ai fost cea care m-a făcut pervers. M-ai invitat, cu imaginația ta. Am jucat pentru tine un rol și nu m-am simțit în largul meu. Nu m-am descurcat prea bine.

— Nu vreau să mă joc, am spus.

— Ei bine, lasă-mă să fiu eu însumi atunci și să te recâștig. Mi-ai dat un sentiment de inferioritate.

Îmi venea să râd.

Vis: Mă duc la tata cu fața tatuată, cu ace înfipte în ea, de frumusețe. Mă simt foarte arătoasă. Dar când ajung acasă și mă uit în oglindă și-mi scot acele, fața mi se dezintegrează în bucăți triunghiulare, fărâmițându-se. Dau fuga la mama: „Ce mă fac?” Ea ia pur și simplu un pieptene și începe să-mi pieptene părul, care este alb-argintiu, spunând: „Totul o să fie bine într-o clipă. Asta-i tot ce ai de făcut".

27 august 1934

Viața mea va fi întotdeauna o tragedie. Acum sunt la Louveciennes cu Henry, împachetând cărțile pentru casa noastră, făcând planuri, îndosariind manuscrisele și gândindu-mă tot timpul la Rank, tânjind după dragostea lui, sperând că Henry n-o să mă dorească. De fapt nu vreau să trăiesc cu Henry, și totuși singură mi-am făcut viața asta. Astăzi vreau să trăiesc s*ingură,* pentru că iubesc prea mulți bărbați.

Henry e acum cel care se agață, care e gelos, dar nu capătă oare ceea ce merită egoismul lui? O dragoste pe jumătate.

Marți. Am consultat un doctor, care a descoperit că *la sage-femme* nu a reușit nimic. Trebuie să fiu operată, iar copilul are șase luni, și e viu și normal. Va fi aproape ca o naștere. Va dura mai mult de o săptămână. Începusem să mă simt atât de greoaie, și simțeam mici vibrații în pântece. Mă uit în jos și văd abdomenul alb și rotund. Sânii îmi sunt plini de lapte, un lapte care încă nu e dulce. Urcând dealul spre Rank mă gândesc la copil. I l-aș putea da mamei, și asta I-ar putea elibera pe Joaquin. Dar altfel nu ar fi nimic altceva decât o povară. Nu are loc în viața mea cu Henry; nu are loc nici în viața cu Rank, care are un copil și deja prea multe poveri; nu are loc nici la Hugh, pentru că nu e copilul lui și n-ar face decât să-i provoace mâhnire. Nu are loc nicăieri. Sunt o amantă. Deja am prea mulți copii. Sunt prea mulți bărbați fără speranță și credință pe lume. Prea multă treabă, prea mulți de slujit și de îngrijit. Deja am mai mult decât pot suporta. Încerc să-i dăruiesc lui Hugh, lui Henry și lui Rank.

Când am ajuns la Rank era trist și gânditor. E împins să se ducă la New York, i s-au oferit o

grămadă de bani și o slujbă. Are datorii. Dar vrea să rămână aici. „Cum aș putea să mă duc acolo și doar să lucrez, fără să trăiesc? Viața mea e aici, cu tine. Nu vreau să mă duc. Niciodată nu mi-am dorit succes. Acum mai puțin ca oricând."

Aceste conflicte, de genul celor pe care alții le rezolvă cu ajutorul lui, el trebuie să le rezolve singur. Eu nu-l pot ajuta. Nu e vorba de șase luni sau un an, ci de o perioadă nedefinită. De ce nu merg cu el ca asistentă?

L-aș urma oriunde.

Știu că vreau să merg cu el. Îmi plac tristețea, tenacitatea, grija lui. Am putea înfrunta New Yorkul împreună, lucra împreună. „De-aș putea fi fericit în viață", a spus Rank.

29 august 1934

După ce l-am văzut pe Rank atât de trist, numai o oră, am simțit deodată o mare nefericire, o imensă nefericire. Hugh se întorcea de la Londra abia la miezul nopții. I-am telefonat lui Henry, care era la familia Lowenfels, rugându-l să vină la mine. Era încet și ezitant. M-a durut. Am închis brusc telefonul. M-am dus la Louveciennes. Dar în dimineața asta m-am dus la el, vrând să-i spun că e un monstru și amintindu-mi, nu știu de ce, de acel Henry care, în timp ce soția lui era operată, regula o negresă pe masă. Răutatea lui. Dar „monstrul" plecase de la Lowenfels acasă supărat foc, mă căutase în mai multe cafenele, ajunsese acasă la zece și mă așteptase, îl duruse capul de îngrijorare și arăta destul de răvășit. Toate sentimentele mele față de cruzimea lui imaginară au pierit. Nu voia să mă lase să iau prânzul cu soții Lowenfels. Era extrem de neliniștit în privința avortului, extrem de tandru. Dar nu l-am lăsat să mă posede. Mă gândeam la Rank, cu care mă întâlneam la trei.

M-am dus cu Rank în apartamentul din bulevardul Suchet, care e gol. Şi eram copleșiți de tristețe. Ne sufoca dorința. Călătoria lui de patru zile la Londra ni se părea ca o repetiție pentru plecarea în America.

Nici unul dintre noi n-a dormit toată noaptea.

Eu am stat trează, gândindu-mă că n-aș putea suporta viața fără el, că iar mă aruncasem într-o pasiune pur fizică care se transforma în dragoste, în sclavie, într-un întreg. Nu numai ora de posedare. Iar cu dragostea veneau durerea și gravitatea.

Nu înțeleg.

Violența sentimentului meu pentru Rank e aproape înspăimântătoare.

Când a plecat, m-am plimbat prin apartament, agitată și nervoasă. Mi-am ocupat mâinile cu ceva. M-am gândit cât de ciudat era că Rank locuia la numai un cvartal depărtare când eu stăteam pe bulevardul Suchet, când viața mea era atât de pustie și atât de tragică. Locuia și lucra pe o stradă pe care trecusem adeseori în plimbările mele, în acele plimbări pe care le făceam dorindu-l pe John și imaginându-mi că mă sărută. Amintiri. Viața în Suchet. Explozia de culoare și dans, împreună cu înfometarea sufletului și a simțurilor.

Casa era încântătoare. Am pregătit patul că să-l primesc pe doctor mâine. Îmi plăcea decorul liniștitor în care Prințesa avea să avorteze.

Am stat în apartament vorbind cu copilul meu. I-am spus că ar trebui să-i pară bine că nu e aruncat în lumea asta neagră în care până și cele mai mari bucurii sunt întinate de durere, în care suntem robi ai forțelor materiale. El se agita și dădea din picioare. Atât de plin de energie, o, copilul meu, copilul meu creat pe jumătate pe care îl voi arunca înapoi în neant. Înapoi în obscuritate și în inconștient, și-n paradisul neființei. Te-am cunoscut; am trăit cu tine. Tu ești doar viitorul. Tu ești abdicarea. Eu trăiesc în prezent, cu bărbați

care sunt mai aproape de moarte. Eu vreau bărbați, nu o viitoare extensie a mea într-o ramură. Micuțul meu încă nenăscut, îți simt piciorușele lovindu-mi pântecele. Micuțul meu încă nenăscut, e foarte întuneric în camera în care stăm, la fel de întuneric cum trebuie să fie și pentru tine înlăuntrul meu, dar e probabil mai dulce pentru tine să stai la căldură decât e pentru mine să caut în această cameră întunecoasă bucuria de a nu ști, de a nu simți, de a nu vedea, bucuria de a sta nemișcat și liniștit într-o căldură și un întuneric deplin. Cu toții încercăm mereu să regăsim această căldură și acest întuneric, această viață fără durere, această viață fără neliniște ori teamă ori singurătate. Tu ești nerăbdător să trăiești; dai din piciorușe, micuțul meu încă nenăscut; trebuie să mori. Trebuie să mori înainte de a cunoaște lumina sau durerea sau frigul. Trebuie să mori în căldură și întuneric. Trebuie să mori pentru că nu ai tată.

Tu și cu mine, jurnalul meu, singuri, cu flacoanele de medicamente, în dormitorul somptuos. Hugh s-a dus după doctorii. Medicul german a fost aici. În timp ce operează vorbim despre persecutarea evreilor în Berlin. II ajut să spele instrumentele. Port „talismanul“ pe care mi l-a dat Rank. Îl visez, în exact aceeași cameră, acum câțiva ani, sufeream de pustiul din viața mea. Acum sufăr de supraabundență! M-am trezit atât de veselă, de parcă aș fi plecat într-o călătorie. Sunt atât de fericită, nici o durere fizică, oricât de mare, nu m-ar putea doborî. Viața e plină de mirare, chiar și atunci când văd cârpele pătate de sânge. Mă gândeam azi-dimineață cum m-a întâmpinat o dată Henry: „Iat-o și pe Prințesa Vânătă”. Şi azi i-am telefonat: „Vino să vizitezi palatul Prințesei Vinete, unde se va naște Prințul Vânăt". Iar o oră mai târziu îmi desfăceam picioarele în fața unor instrumente. Doctorul a spus că nu puteam naște fără cezariană. Sunt prea mică. N-am fost construită pentru maternitate.

Sunt înconjurată de atâta dragoste că-mi vine să plâng.

Ești un copil fără tată, așa cum și eu am fost un copil fără tată. Ești născut dintr-un bărbat, dar nu ai tată. Bărbatul ăsta care s-a căsătorit cu mine, el e cel care mi-a fost tată. Nu am putut suporta ca el să aibă grijă de altcineva și să rămân din nou orfană. Această grijă e singura pe care am cunoscut-o. Cu toți ceilalți eu am fost cea care avea grijă. Am îngrijit întreaga lume. Când a fost război am plâns pentru toate rănile, și de câte ori s-a comis o nedreptate m-am străduit să readuc viața, să recreez speranța. Femeia a iubit și a avut grijă prea mult. Şi înlăuntrul acestei femei încă se mai află un copil fără tată, un copil care nu a murit când ar fi trebuit. Înăuntru se mai afla încă fantoma unei fetițe care plângea, bocind pierderea tatălui. Bărbatul ăsta care s-a căsătorit cu mine, el a avut grijă de ea, și acum, dacă ai veni tu, l-ai lua drept tatăl tău și această mică fantomă nu m-ar mai lăsa în pace niciodată. Ar bate la toate ferestrele; ar țipa de fiecare dată când el te-ar mângâia. Tu ești și copilul unui artist, copilul meu nenăscut. Şi bărbatul ăsta nu e un tată; e un copil, este artistul. El are nevoie de toată grija, toată căldura, toată credința numai pentru el. Nevoile lui nu au sfârșit. Are nevoie de încredere, indulgență, umor. Are nevoie de adulație. Are nevoie să fie singurul din lume pe care l-am creat împreună. El e copilul meu și pe tine te-ar urî. Şi dacă nu te-ar urî, ar urî boala ta, plânsul tău și pe femeia care a născut un copil. Trebuie să-i hrănesc creația și speranțele cu tot ce am. Te-ar da la o parte. Ar fugi de tine, așa cum a fugit de soția lui și de cealaltă fetiță a lui, pentru că el nu e tată. Se simte stânjenit în fața unui pui de om care are nevoi. El nu înțelege nevoile altora. Este prea plin de propria lui foame. Ai fi abandonat, și ai suferi cum am suferit eu când am fost abandonată de tata, care nu era tată, ci artistul și copilul. Ar fi mai bine să mori, copilul meu

nenăscut; ar fi mai bine să mori decât să fii abandonat, căci ți-ai petrece toată viața bântuind prin lume în căutarea acestui tată pierdut, acestei bucăți din trupul și sufletul tău, acestei bucăți pierdute a propriului tău eu. *Nu există tată pe pământ. T*atăl este această umbră a lui Dumnezeu Tatăl aruncată peste lume, o umbră mai mare decât omul. Această umbră ai adora-o și ai căuta s-o atingi, visând zi și noapte la căldura și măreția ei, visând că te acoperă și te leagănă, mai mare decât un hamac, mare cât cerul, destul de mare ca să-ți țină sufletul și toate temerile, mai mare decât bărbatul sau femeia, decât biserica ori casa, umbra unui tată magic ce nu-i de găsit nicăieri - e umbra lui Dumnezeu Tatăl. Ar fi mai bine dacă ai muri înlăuntrul meu, liniștit, în căldură și în întuneric.

Hugh ne-a dus cu mașina la clinică. Am fost rasă și pregătită pentru operația majoră. Mă simțeam resemnată și totuși, în adâncul ființei mele, îngrozită de anestezic. Amintiri ale altor anestezii. Senzația de oprimare. Dificultate în respirație. Anxietate. Ca un vis despre trauma nașterii. Sufocare. Teama de moarte. Teama de abandonarea într-un somn etern. Teama de a muri. Dar zâmbesc și fac glume. Am fost dusă în sala de operație. Cu picioarele legate, ridicate, în poziția dragostei, într-o sală de operație, cu zăngănit de instrumente și miros de antiseptic, și vocea doctorului, și eu tremurând de frig, vânătă de frig și de neliniște.

Mirosul de eter. Amorțeala rece strecurându-mi-se în vene. Greutatea, paralizia, dar mintea încă limpede și luptând împotriva morții, împotriva somnului. Vocile îndepărtându-se. Incapacitatea de a răspunde. Dorința de a ofta, de a suspina, de a murmura. „*Ça va, madame; ça va*, *madame? Ça va, madame, ç a v a m a d a m e ç a v a m a d a m e* .....” Inima îți bate cu disperare, tare, de parcă ar fi gata să explodeze. Apoi adormi, cazi, te

rostogolești, visezi, visezi, visezi; ți-e frică. Visezi un sfredel care sfredelește între picioarele tale, dar în amorțeală. Un sfredelit. Te trezești și auzi voci. Vomă. Vocile se aud mai tare: „*Ça va, madame? Elle vomit. Faut-il lui en donner encore? Non. C'est fini."* Plâng. Inima, inima mi-e apăsată și istovită. Respir atât de greu. Primul meu gând este să-l liniștesc pe doctor, așa că spun: *„C'est très bien, très bien, très bien".*

Stau în pat. Când îl văd pe Hugh, plâng. Mă întorc din moarte, din întuneric, din frică, dintr-o absență din viață.

Doctorul așteaptă neliniștit. La ora zece, mă consultă din nou, mă sondează, îmi provoacă durere. Mă epuizează. In dimineața următoare, trebuie să opereze din nou.

Am vorbit cu Hugh despre frica mea de anestezie. M-a rugat să nu mă lupt cu ea, să mă las, să mă gândesc la ea ca la un drog, ca la o uitare. Nu voisem eu mereu droguri, nu voisem să uit?

Pentru a doua oară mă abandonez eterului. Mă abandonez somnului. Mă resemnez să mor. Şi frica e mai mică. Mă las.

De data asta durează mai puțin. Trezirea e mai puțin împovărată de neliniște. Purtasem un prosop, ca o călugăriță, să nu-mi ud părul.

Simțeam că dacă ar veni Rank totul ar fi bine. Dar el era la Londra. Către ora opt am avut câteva spasme de durere. Doctorul a crezut că se va întâmpla. A trimis după o soră. Am făcut mai multe eforturi fără succes. Mă chinuia cu mâinile. N-am expulzat decât balonul pe care mi-l pusese înăuntru în timpul operației. Era găurit și prin urmare ineficient. Doctorul era disperat, încerca să-mi inducă travaliul. M-am chinuit fără succes până la miezul nopții. Eram extenuată. Atunci a început să mă împungă cu instrumentele. Eram la capătul puterilor. L-am implorat să mă lase să mă odihnesc un pic, să mă lase să dorm câteva ore. Nu mai puteam îndura. M-a lăsat.

Am dormit cu intermitențe, și l-am strigat pe Rank, l-am strigat cu toată ființa mea. Dimineața, a venit doctorul și mi-a spus că mă lasă să mă odihnesc toată ziua. În zori îl rugasem pe Hugh să-i telefoneze lui Rank să vină. Şi îndată ce a făcut acest lucru, m-am simțit ușurată. Rank a spus că va fi la Paris în seara aceea.

M-am pieptănat; m-am pudrat, m-am parfumat, mi-am rimelat genele. Am trimis după Henry. A venit, arătând tras la față și disperat: „Ah, Anaïs, Anaïs, ce tortură. Doamne, nu știu ce să spun, dar te iubesc, te iubesc". Ne-am îmbrățișat. A venit Hugh. Eduardo.

La șase a venit Rank. Şi bucuria pe care am simțit-o a fost atât de profundă, atât de imensă. Toată dragostea asta care mă rechema la viață. A venit. Dragostea întruchipată. Am fost însuflețită. Am înviat. I-am simțit forța.

Duminică seara.

La opt am fost dusă în sala de operație. Stăteam întinsă pe o masă. Nu aveam unde să-mi sprijin picioarele. Trebuia să le țin ridicate. Două infirmiere erau aplecate deasupra mea. În fața mea stătea doctorul german cu față de femeie și ochi ieșindu-i din orbite de furie și teamă. De două ore făceam eforturi violente. Copilul din mine avea șase luni, și totuși era prea mare pentru mine. Eram extenuată; mi se umflau venele de atâta efort. Împinsesem cu toată ființa mea, împinsesem ca și cum aș fi vrut să arunc acest copil din corpul meu într-o altă lume. „Împinge, împinge din toate puterile!” împingeam din *toate* puterile? Toate puterile? Nu. O parte din mine nu voia să împingă copilul afară. Doctorul știa. De asta era furios, ciudat de furios. Ştia.

O parte din mine stătea pasivă, nu voia să împingă pe nimeni, nici măcar bucata moartă din mine, în frig, în afara mea. Toată acea parte din mine care alegea să păstreze, să legene, să

îmbrățișeze, să iubească, toată acea parte din mine care purtase, păstrase și protejase, toată acea parte din mine care întemnițase întreaga lume în tandrețea ei pasionată, acea parte din mine nu voia să arunce copilul afară, nici acest trecut care murise în mine. Deși îmi amenința viața, nu mă puteam sparge, rupe, despica, nu puteam capitula nu mă puteam deschide și dilata ca să cedez o bucată de viață ca o bucată de trecut; acea parte din mine se revolta împotriva expulzării copilului, sau a oricui altcuiva, în frig, ca să fie luat de mâini străine, să fie îngropat într-un loc străin, să fie pierdut.

Ştia el - doctorul. Cu câteva ore înainte, mă iubea, mă adora, mă servea. Acum era furios. Şi eu eram furioasă, cu o furie neagră, pe această parte din mine care refuza să împingă, să ucidă, să separe, să piardă. Împinge! Împinge! Împinge din toate puterile! Am împins cu furie, cu disperare, cu frenezie, cu sentimentul că voi muri împingând, așa cum expiri ultima răsuflare, că voi împinge afară tot ce se afla în mine; și sufletul meu cu tot sângele din jurul lui, și mușchii cu inima mea în ei aveau să se înece, și trupul meu avea să se deschidă și avea să iasă fum, și aveam să simt ultima incizie a morții.

Infirmierele stăteau aplecate asupra mea și vorbeau între ele în timp ce eu mă odihneam. Apoi am împins până mi-am auzit oasele trosnind, până mi s-au umflat venele. Am închis ochii atât de strâns încât am văzut fulgere și valuri de roșu și violet.

Am simțit o mișcare în urechi, o bătaie ca și cum îmi explodase timpanul. Am strâns buzele atât de tare că a început să curgă sânge. Îmi simțeam picioarele enorm de grele, ca niște coloane de marmură care îmi zdrobeau trupul. Mă rugam să mi le țină cineva. Infirmiera mi-a pus genunchiul pe burtă și a țipat: „Împinge! Împinge! Împinge!” Transpirația ei curgea pe mine. Doctorul se plimba

de colo-colo furios și ajuns la limita răbdării: „O să stăm aici toată noaptea. Au trecut deja trei ore“. Se vedea capul, dar eu leșinasem. Totul s-a făcut albastru, apoi negru. Mi se părea că instrumentele lucesc în fața ochilor mei închiși. În urechi mi se ascuțeau cuțite. Gheață și liniște.

Apoi am auzit voci, la început vorbind prea repede ca să le pot înțelege. A fost trasă o draperie; vocile încă se mai suprapuneau, căzând repede ca o cascadă, cu scânteieri, rănindu-mi urechile. Masa se mișca încet, se mișca. Femeile erau suspendate în aer. Capete. Capete atârnau acolo unde atârnau și becurile albe enorme ale lămpilor. Doctorul încă se mai plimba, lămpile se mișcau, capetele veneau mai aproape, foarte aproape, și cuvintele își încetineau ritmul.

Se râdea. O infirmieră spunea: „Când am născut prima dată am fost făcută bucăți. A trebuit să fiu cusută la loc, și apoi am mai născut o dată, și a trebuit să fiu cusută, și apoi încă o dată“.

Surorile vorbeau. Cuvintele se tot învârteau, ca pe un disc. Spuneau întruna că uterul crea probleme, că fătul ar fi trebuit să alunece afară ca o scrisoare într-o cutie poștală, că erau foarte obosite după atâtea ore de muncă. Râdeau de ce spunea doctorul. Spuneau că nu mai era bandaj din ăla, că era prea târziu ca să facă rost. Spălau instrumentele și vorbeau, vorbeau, vorbeau.

„Vă rog țineți-mi picioarele! Vă rog țineți-mi picioarele! Vă rog țineți-mi picioarele! VĂ ROG ŢINEŢI-MI PICIOARELE!” Sunt gata din nou. Dându-mi capul pe spate, văd ceasul. Mă lupt de patru ore. Mai bine aș muri. De ce sunt în viață și mă lupt cu atâta disperare? Nu puteam să-mi aduc aminte de ce voiam să trăiesc. De ce *să trăiesc*? Nu puteam să-mi amintesc nimic. Auzeam femei vorbind. Vedeam ochi ieșiți din orbite, și sânge. Totul era sânge și durere. Ce însemna să *trăiești*? Cum te simți când *trăiești*?

Trebuie să împing. Trebuie să împing. E un punct negru, un punct negru fixat în eternitate. La capătul unui tunel lung și întunecat. Trebuie să împing. O voce care spune: „Împinge ! Împinge! Împinge!” Un genunchi pe burta mea, și marmura picioarelor și capul prea marc, și trebuie să împing, împing sau mor? Lumina de sus, lumina imensă, rotundă, strălucitoare mă soarbe. Mă soarbe. Mă soarbe încet, mă aspiră în spațiu; dacă nu închid ochii mă va sorbi cu totul. Picur în sus, în țurțuri lungi, prea ușoară, și totuși și înăuntru e un foc, nervii îmi sunt contorsionați, nu e nici un pic de repaos din partea acestui tunel lung care să mă târască, sau din partea mea care să mă împing afară din tunel, sau din partea copilului care să fie expulzat din mine, și lumina mă soarbe. Dacă nu închid ochii, lumina îmi va sorbi întreaga ființă și nu voi mai putea să mă împing afară din tunel.

Mor? Gheața din vene, trosnetul oaselor, această împingere în beznă cu o mică scăpărare de lumină în ochi ca lama unui cuțit, senzația unui cuțit care taie în carne, carnea rupându-se undeva ca și cum s-ar trece o flacără prin ea - undeva carnea mea se rupe și sângele se revarsă. Împing în întuneric, în întunericul desăvârșit. Împing, împing până deschid ochii și îl văd pe doctor, care ține în mână un instrument lung pe care îl bagă în mine cu o mișcare rapidă, și durerea mă face să urlu.

„Asta o s-o facă să împingă", îi spune el infirmierei. Dar nu e așa. Mă paralizează de durere. Vrea s-o facă din nou. Mă ridic furioasă și țip la el: „Dacă mai faci o dată asta, n-o să împing. Să nu îndrăznești să mai faci asta, să nu îndrăznești!” Dogoarea furiei mele mă încălzește; toată gheața și durerea se topesc în furie. Instinctul îmi spune că ceea ce făcuse nu era necesar, că a făcut-o pentru că e furibund, pentru că acele ceasornicului se tot învârtesc, se apropie zorii și copilul nu iese și eu îmi pierd forțele, iar injecțiile nu produc spasmul. Corpul - nici nervii, nici

mușchii nu fac nimic ca să expulzeze acest copil. Numai voința și forța mea. Furia mea îl sperie, se dă deoparte și așteaptă.

Aceste picioare pe care le desfăceam pentru plăcere, această miere care se revărsa în plăcere - acum picioarele sunt contorsionate în durere și mierea curge împreună cu sângele. Aceeași poziție și aceeași umiditate a pasiunii, dar asta-i moarte, nu dragoste.

Mă uit la doctorul care se plimbă de colo-colo sau se apleacă să vadă capul, care abia se zărește. Picioarele ca niște foarfeci, și capul abia zărindu-se. Pare deconcertat, ca în fața unui mister sălbatic, deconcertat de această luptă. Vrea să intervină cu instrumentele lui, în timp ce eu mă lupt cu natura, cu mine însămi, cu copilul meu și cu sensul pe care-l pun în toate astea, cu dorințele mele de a dărui și de a avea, de a păstra și de a pierde, de a trăi și de a muri. Nici un instrument nu mă poate ajuta. Ochii lui sunt furioși. I-ar plăcea să pună mâna pe un cuțit. E nevoit să mă urmărească și să aștepte.

Vreau să-mi amintesc tot timpul de ce aș dori să trăiesc. Sunt toată numai durere și nici o amintire. Lumina a încetat să mă soarbă. Sunt prea epuizată ca să mă mișc măcar spre lumină sau să întorc capul și să mă uit la ceas. Înlăuntrul corpului meu sunt focuri, sunt vânătăi, carnea e în suferință. Copilul nu e un copil; e un demon care stă pe jumătate sufocat între picioarele mele, împiedicându-mă să trăiesc, sugrumându-mă, arătându-și numai capul, până când voi muri sub apăsarea lui. Demonul zace inert la poarta pântecului, blocând viața, și nu pot să mă eliberez de el.

Infirmierele încep din nou să vorbească. Spun: „Lăsați-mă singură". Îmi pun mâinile pe burtă și foarte încet, cu vârfurile degetelor, mă bat, bat, bat ușor peste burtă în cercuri. De jur împrejur, încet, cu ochii deschiși într-o mare

seninătate. Doctorul se apropie și mă privește uimit. Infirmierele au tăcut. Bat, bat, bat, bat, în cercuri ușoare, liniștite. „Ca o sălbatică", șoptesc ei. Misterul.

Cu ochii deschiși, cu nervii liniștiți. Mă bat ușor peste burtă mult timp. Nervii încep să-mi tremure... o agitație misterioasă. Aud tic-tacul ceasului... inexorabil, separat. Micii nervi se trezesc, se agită. Spun: „Acum pot să împing!" Și împing cu violență. Ei strigă: „Încă puțin! Numai puțin!"

Vor veni gheața și întunericul înainte de a termina? La capătul tunelului negru lucește un cuțit. Aud ceasul și inima mea. Spun: „Stați!" Doctorul ține instrumentul și se apleacă deasupra mea. Mă ridic în capul oaselor și țip la el furioasă: „Să nu îndrăznești!" Din nou îi e frică. „Lăsați-mă toți în pace."

Mă las pe spate foarte liniștită. Aud ticăitul. Încet, bat, bat, bat. Îmi simt pântecele mișcându-se, dilatându-se. Mâinile îmi sunt atât de obosite, atât de obosite că or să-mi cadă. Or să-mi cadă, și o să zac în întuneric. Pântecele se mișcă și se dilată. Bat, bat, bat, bat. „Sunt gata!" Infirmiera își pune genunchiul pe burta mea. E sânge în ochii mei, sânge, sânge. Un tunel, împing în acest tunel, îmi mușc buzele și împing. Foc, carne spintecându-se, nici un pic de aer. Afară din tunel! Mi se revarsă tot sângele. „Împinge! Împinge! Iese! Iese!" Simt alunecarea, eliberarea bruscă; greutatea a dispărut. Întuneric.

Aud voci. Deschid ochii. Îi aud spunând: „Era o fetiță. Mai bine nu i-o arătăm". Îmi revine toată forța. Mă ridic în capul oaselor. Doctorul strigă:

— Pentru Dumnezeu, nu te ridica. Nu te mișca!

— Arătați-mi copilul!

— Nu i-l arătați, spune infirmiera. O să-i facă rău.

Infirmierele încearcă să mă facă să mă întind. Inima îmi bate atât de tare că abia mă mai pot auzi repetând: „Arătați-mi-l!” Doctorul îl ridică în aer. E întunecat și mic, ca un om în miniatură. Dar e o fetiță. Ochii ei închiși au gene lungi; e perfect formată, și strălucește toată de apa din pântece.

Era ca o păpușă sau o miniatură indiană veche. De vreo treizeci de centimetri lungime. Piele și os. Fără carne. Dar complet formată. Doctorul mi-a spus după aceea că avea mâini și picioare exact ca ale mele, și gene lungi. Capul era mai mare decât e de obicei. Era negru. Copilul murise - strangulat, probabil, sau în urma operațiilor. Încă o zi și tumoarea din capul său m-ar fi infectat. Aș fi murit. Uitându-mă la micul indian pentru o clipă l-am urât pentru toată durerea pe care mi-o provocase și pentru că era fetiță, iar eu îmi imaginasem că va fi băiețel.

Abia mai târziu această izbucnire de furie s-a transformat într-o mare tristețe, în regrete, visuri lungi despre cum ar fi putut fi această fetiță. O creație moartă, prima mea creație moartă. Durerea adâncă provocată de orice moarte și orice distrugere. Eșecul maternității mele, sau cel puțin al întruchipării ei, abdicarea de la un tip de maternitate de dragul unuia superior.

Dar toate speranțele mele de maternitate reală, umană, simplă, directă zăceau moarte. Simpla înflorire umană îmi era refuzată din cauza visului, din nou sacrificiul pentru alte forme de creație. Nevoia mea de a produce înfloriri mai subtile. Natura conspirând să mă păstreze ca Bilitis, ca Fecioară. Natura aranjându-mi destinul de femeie a unui bărbat, nu femeie a unui copil. Natura modelându-mi trupul numai pentru pasiune, pentru dragostea bărbatului. Acest copil, care însemna o legătură simplă, primitivă cu pământul, acest copil, o prelungire a mea însămi, înlăturat acum ca să-mi trăiesc destinul de amantă,

viața mea de femeie. Acest copil, care însemna independență și separare de bărbat. Copilul meu. Proprietatea mea.

Atât de complet femeie devenisem, încât am devenit și mamă, mama independentă de bărbatul pe care îl iubește, cu imaginea ei în carne și oase despre bărbatul pe care îl iubește. Dar pentru bărbat, pentru Henry, din dragoste pentru Henry, sau pentru viața mea ca femeie, am omorât copilul. Ca să nu fiu abandonată, am omorât copilul. Nu m-am livrat pământului sau sarcinii pe viață de a îngriji un copil. Iubesc bărbatul ca amant și creator. În bărbatul ca tată nu am încredere. Nu cred în bărbatul ca tată. Nu am încredere în bărbatul ca tată. Eu stau lângă bărbatul amant și creator. Cu el simt o alianță. În bărbatul tată simt un inamic, un pericol.

Pe fetița asta, o prelungire a mea însămi și a lui Henry, am resorbit-o în mine. Va rămâne în mine, o parte din mine. M-am adunat din nou. Pântecele meu nu a rămas dilatat, deschis, sângerând pentru o dăruire neegoistă. Am revenit la viață.

Când am văzut copilul m-am gândit că arăta ca un Henry în miniatură. Capul chel, gura cu buze groase, deschisă, nasul, înclinația acestuia, ceva aproape neuman, ce nu părea mental, un pic monstruos. Sau viziunea mea despre Henry ca fiind copilul meu era definitiv formată și asociată cu această creație din carnea și sângele meu? Dragostea pântecelui - o dragoste care nu vine din acea flacără dintre picioare la înflorirea petalelor externe ale gurii pântecelui, ci din mai adânc, din pântece, ca acel mic indian care a alunecat atât de ușor, ca un penis înotând în mierea mea supraabundentă.

M-am ridicat în capul oaselor pe masa de operație ca să privesc copilul. Doctorul și surorile au fost uimiți de vioiciunea și curiozitatea mea. Se așteptau să plâng. Încă mai aveam rimei pe gene.

Dar după aceea m-am întins pe spate și aproape că am leșinat de slăbiciune.

În pat, când l-am văzut din nou pe Hugh, am plâns. A fost îngrozit când a zărit vasele de sânge sparte de pe fața mea. Am băut șampanie. Am adormit. Glorie, gloria eliberării. Somnul eliberării. Hugh mai avea puțin și înnebunea auzindu-mi țipetele.

Somn. Toaleta de dimineață. Parfum. Pudră. Fața aranjată. O văd în lunga oglindă egipteană pe care mi-a dăruit-o Hugh împreună cu o poezie. Jacheta roz de mătase pe care mi-a cumpărat-o când i-am cerut o costumație de spital atrăgătoare.

Rank a venit la unsprezece. Ne-am spus foarte puține. Îi vedeam pe Henry, Eduardo, Hugh ca prin vis. O slăbiciune imensă. Henry și Hugh suferiseră ca niște bărbați primitivi, din toate măruntaiele, împreună cu mine. Henry a spus că avusese dureri de stomac cumplite toată noaptea.

A doua zi am avut o intoxicație intestinală. O noapte proastă.

Miercuri totul era bine. Dar a apărut o nouă neliniște. Au început să mă doară sânii. A venit Henry și m-a anunțat că a apărut *Tropicul Cancerului.* Am spus: „Iată o naștere care mă interesează mai mult". Henry și Rank s-au întâlnit. Eu n-am simțit nimic. Doar apatie. Toată lumea era uluită de înfățișarea mea. În dimineața de după naștere: ten curat, piele luminoasă, ochi strălucitori. Henry era copleșit. Cuprins de venerație. A spus că vederea mea îl făcea să se simtă slab. Era vulnerabil ca o femeie. Plângea și tremura ca o femeie. Eduardo mi-a adus o orhidee. Mica infirmieră de la Midi și-a lăsat toți pacienții așteptând să-mi pieptene părul cu dragoste. Toate infirmierele mă sărutau și mă mângâiau. Mă scăldam în dragoste, simțindu-mă obosită și calmă și de asemenea ușoară.

Şi apoi sânii mi s-au întărit de lapte. Prea mult lapte. O cantitate uimitoare de lapte pentru o

persoană atât de mică. Atât de tari și de dureroși.

Joi, a venit Rank și era disperat că pleacă la New York.

Noaptea a fost un coșmar. Mă simțeam din nou stăpânită de o amenințare întunecată. Îmi imaginam sânii distruși pentru totdeauna. Ulcerații. Infirmierele aplecate deasupra mea mi se păreau răuvoitoare. Felul în care se aplecau, mă consultau, preziceau lucrurile cele mai rele mă afecta, mă înfricoșa.

Nu puteam să dorm. Am început să mă gândesc la religie, la durere. Nu ajunsesem încă la capătul durerii. Mă gândeam la Dumnezeul pe care îl primisem eu așa o fervoare la comuniune și pe care îl confundasem cu tata. Mă gândeam la catolicism. Întrebându-mă. Unde era Dumnezeu, unde era fervoarea pe care o aveam când eram mică? Am obosit să mă gândesc. Am adormit cu mâinile încrucișate pe piept, ca pentru moarte. Şi am murit din nou, așa cum mai murisem și de alte ori.

Am murit și am reînviat dimineața, când soarele a ajuns pe peretele din fața ferestrei mele. Un cer albastru, și soarele pe perete. Infirmiera mă ridicase să văd noua zi. Am stat acolo simțind cerul, soarele și simțindu-mă una cu soarele, și abandonându-mă imensității și lui Dumnezeu. Dumnezeu mi-a pătruns în tot corpul. Tremuram înfiorată de o imensă, imensă bucurie. Frig și febră și lumină, o iluminare, o vizitare, prin întreg corpul, fiorul unei prezențe. Lumina și cerul în trup, Dumnezeu în trup, și eu dizolvându-mă în Dumnezeu. M-am dizolvat în Dumnezeu. Nici o imagine. Simțeam spațiu, aur, puritate, extaz, imensitate, o profundă, ineluctabilă comuniune. Am plâns de bucurie. Am știut atunci totul; am știut că tot ce făcusem era bine. Am știut că nu aveam nevoie de dogme ca să comunic cu El; nu

aveam nevoie decât să trăiesc, să iubesc și să sufăr. Nu aveam nevoie de nici un om sau preot ca să comunic cu El. Trăindu-mi viața, pasiunile, creația până la limită, intram în legătură cu cerul, cu lumina și cu Dumnezeu. Credeam în trans-substanțierea sângelui și cărnii. Ajunsesem la infinit prin sânge. Prin carne și sânge și dragoste, eram în întreg, în Dumnezeu. Nu pot spune mai mult. Nu mai e nimic de spus. Cele mai mari comuniuni vin atât de simplu. Dar începând din momentul acela mi-am simțit legătura cu Dumnezeu, o legătură izolată, tăcută, individuală, deplină care îmi dă o imensă bucurie și un sentiment al măreției vieții, al eliminării timpului și limitelor omenești. Eternitate. M-am născut. M-am născut femeie. Ca să-l iubesc pe Dumnezeu și să iubesc bărbatul în mod suprem și separat. M-am născut într-o pace adâncă, o bucurie supraomenească peste și dincolo de toate necazurile mele omenești, transcendând durerea și tragedia. Această bucurie am găsit-o în dragostea de bărbat și în creație, împlinite în comuniune.

A venit doctorul, m-a consultat, nu și-a putut crede ochilor. Eram intactă, de parcă nimic nu mi s-ar fi întâmplat. Puteam părăsi clinica. Era o zi blândă de vară. Am pășit plină de bucurie că scăpasem din gura uriașă a monstrului.

La cinci am plecat spre Louveciennes. Ziua era blândă și liniștită. M-am așezat pe un șezlong în grădină. Eduardo a avut grijă de mine. Am visat și m-am odihnit.

Plimbare prin pădure. Rank dorindu-mă și torturat că nu mă putea atinge. Cina în grădină. Rank mi-a atins genunchii pe sub masă. Eram amândoi beți și flămânzi.

Louveciennes. Henry a venit luni. M-a găsit frumoasă. Ritmul meu e încet. Mă împotrivesc să

reintru în viață, în durere, activitate, conflicte. Joi mă duc la studioul pe care l-am ales împreună cu Henry. Henry e vesel. Totul începe. Ziua e blândă dar trecătoare, ca un suspin, ultimul suspin al verii, al căldurii și al frunzișului. Blând și trist, sfârșitul verii, frunze căzând. Şi dragostea mea pentru Henry murind încet și lin, fără dramatism, dragostea mea părând să doarmă - ori să moară?

17 septembrie 1934

Henry e fericit și sigur și în sfârșit înrobit. „Nu știi, Anaïs - în timp ce tu crai în spital n-am putut nici să mănânc, nici să dorm. Era să înnebunesc. Îți simțeam durerile în abdomenul meu. Stăteam în pat și mă durea tot trupul când mă gândeam la tine."

Iar eu mă îndepărtez. Nu-i simt bucuria. Nu simt studioul. Totul e un vis. Am lucrat aici; am meșterit, am făcut curățenie, am dat ordine, am făcut liste.

Mă simțeam slăbită, apatică. Mergând pe stradă în blândețea muribundă, îi ascultam vocea și încercam să-mi amintesc cum mă făcea să mă simt cândva. Mi se părea că pur și simplu obosisem foarte tare să iubesc, că mă întorceam să mă odihnesc în cei care mă iubeau ei pe mine. Încercam să-mi amintesc. Cum las cu lucrurile să-și moară lentele morți sezoniere și nu pot grăbi nici un act de distrugere. Nu-i pot spune lui Henry că nu-l mai iubesc. Nu cred că nu-l mai iubesc.

A doua zi, în dulapul din studio, în timp ce fac curat, găsesc o fotografie a lui Artaud, care locuise acolo. Artaud, care se temea atât de tare de *envoutements,* de vrăji și de răul demonic se ocupa cu înfiptul acelor într-o fotografie. Am agățat-o în joacă la căpătâiul patului nostru și l-am făcut pe Henry să râdă. Henry era trist pentru că își

insultase editorul. „Îți distrug toată munca." Soarele se revărsa în studio. Henry râdea de fanteziile mele cu Artaud. Mă gândeam la Rank plecând la New York.

19 septembrie 1934

M-am întâlnit cu Rank la apartamentul din bulevardul Suchet. Ne-am mângâiat violent, am făcut eforturi să ne regăsim plăcerea. Dar totul era întunecat de durerea despărțirii. În vorbe încercam să găsim elementele constructive ale călătoriei sale. Simțeam o imensă tristețe pentru că în ultima vreme nu mă gândisem decât la amantul meu, nu la *dr. Rank.* Nu la filozofia lui, ci la dezmierdările sale. Dar acum, acum, când aș putea fi privată de el, aș putea trăi cu cărțile lui, cu creația lui?

Am început să râdem, să râdem de „dr." Rank. Îi râdeau ochii. Mi-a povestit de o carte amuzantă pe care voia s-o scrie despre Mark Twain. „Sinuciderea dublului." Foloseam umorul ca armă împotriva tragediei.

21 septembrie 1934

Henry și cu mine lucrăm în studio. Am luat prânzul cu Louis Artaud și soția lui. Apoi m-am întâlnit cu Rank, și tot umorul nostru dispăruse.

M-am dus cu Teresa la studio, să fac curat. Am ajuns târziu. Intenționând să rămân acolo toată noaptea pentru că Hugh era în Elveția. Dar Hugh a trimis deodată un mesaj că se întorcea la miezul nopții. Am cinat împreună cu Henry. Dezamăgirea lui m-a întristat.

23 septembrie 1934

A venit mama, dezamăgită că nu păstrasem copilul, nepăsându-i prea mult de mine ori de

suferința mea, conjurându-mă să încerc din nou.

La trei m-am întâlnit cu Rank, dar eram într-o dispoziție sumbră, periculoasă. Revoltă împotriva destinului nostru, urându-l pentru sentimentele pe care mi le trezea, dorindu-mi să-l rănesc, să-l trădez, să-l uit, dorind distrugerea pentru că era nevoit să mă părăsească. Mă uitam pe fereastră, furioasă și revoltată, tigroaica se trezise complet. Dar când l-am văzut venind spre apartament atât de repede, cu atâta intensitate, m-am topit de tot. Totuși, în timp ce-mi pieptănam părul, i-am spus: „În noaptea asta dorm pentru prima dată în studioul meu". Şi am văzut că-l rănisem. Studioul meu. Montparnasse. Henry.

La studio am pregătit cina pentru Henry și ne-am așezat să împachetăm și să scriem adrese pe exemplarele din cartea lui. Era delicat și tandru. Şi apoi a început să danseze sălbatic prin studio, scoțând strigăte de bucurie: „*Coquelicot! Coquelicot!"* Şi, țipând și glumind pe tema acestui nou nume pe care i-l găsise lui Sir Thomas al lui, m-a posedat. Ne-am trezit în plin soare, pentru un mic dejun târziu și treburi casnice.

Soții Andard m-au dus la casa lor din Sevres.

27 septembrie 1934

Mi-am petrecut ziua la Paris. Am văzut o prezicătoare care mi-a citit toate gândurile. Mi-a prezis o călătorie în America. (Am descoperit după aceea că Freud explicase prin „telepatie" clarviziunea, ghicitul în palmă etc., și aceasta fusese și explicația *mea.)*

La cinci i-am telefonat din întâmplare lui Hugh. Rank îi telefonase dimineața devreme, spunându-i că trebuia neapărat să mă vadă. Când l-am sunat, m-a rugat să vin imediat.

Am dat fuga la el. Fusese agitat, extrem de nervos, toată noaptea și toată ziua. Şi apoi s-a

dezlănțuit totul, suferința lui, gelozia pe Henry. Eu însămi, ultima oară când fuseserăm împreună, simțisem nevoia adevărului și îi spusesem cum nu eram fericită în studio, cum nu-mi doream mutarea asta, și îl întrebasem: Voia ca eu să renunț?

Şi el, el știa că studioul însemna Henry. Nu putea suporta. Încetaserăm de mult să vorbim despre Henry. Dar nu-l pot minți pe Rank.

A spus că nu voise să fie posesiv. Voise să mă lase să-mi rezolv singură viața. Să fie obiectiv, să fie *dr.* Rank. Dar nu putea. Şi mi-au plăcut atât de mult felul lui autoritar de a fi, nebunia, impulsivitatea lui - m-au înduioșat. Suferința lui, aidoma suferinței mele pentru Henry. Nerăbdarea lui. Văd tot timpul la el această imensă, copleșitoare afecțiune pe care i-o dăruiam eu lui Henry și care aproape îl amuțește pe celălalt prin simpla ei forță. Numai că pe mine Rank nu mă amuțește. Eu iau foc. Răspund cu toată ființa mea.

Şi în ziua următoare a venit apogeul. A străpuns carapacea frigidității mele. M-am abandonat unei dragoste absolute. Apogeu. Trei ore de beție, vorbe și tumult. Amantul din el e cel mai înflăcărat și mai tulburător pe care l-am cunoscut vreodată.

Seara ne întâlnim din nou ca să cinăm acasă la el. Dr. Endler, Chana Orloff, el și cu mine, radiind de o bucurie absolută.

Henry mi se pare acum atât de bătrân, atât de trecut.

Doamna Guiler locuiește la Louveciennes, are o servitoare, își ia micul dejun în pat, mănâncă fazanii uciși de Lani și Louis Andard, ascultă radioul, dă ordine grădinarului, își plătește notele cu cecuri, stă în fața șemineului, copiază jurnalul și traduce primul volum, visează la fereastră, devine nerăbdătoare să plece de la Louveciennes.

Doamna Miller curăță cartofi, macină cafea, mătură, face piața, împachetează cărți pentru

Henry, merge pe jos pe strada pietruită, care pare italienească, bea din căni ciobite, folosește lenjeria ponosită de care nu mai e nevoie la Louveciennes, repară fonograful, ia autobuzul, vorbește mult, face sieste lungi împreună cu domnul Miller, fumează mult și obiectează în taină la invazia de oameni care intră și ies. Oameni stupizi.

Anaïs e prizonieră în dragostea lui Rank și vrea să se ducă la New York cu el.

Rank nu poate suporta ideea de New York decât pentru că i-am promis că mă duc acolo. Se va lupta să mă țină acolo. M-a întrebat dacă religia mă ajuta. Am spus că elimina oarecum concepția umană despre timp. O extindea. Mi se pare că două luni sunt scurte în întinderea eternității.

Zilele de tristețe. Ni se pare că nu ne-a mai rămas nimic de făcut decât să ne devorăm unul pe altul complet. „Dar mă tem că nici atunci", zicem noi, râzând, „nu ne-am putea digera problema".

În bulevardul Suchet, unde ne întâlnim, sunt toate florile pe care le primisem în timpul bolii, veștejindu-se în șemineu. Uneori le privesc și îmi doresc în taină să fiu din nou în convalescență - clipa de liniște, beatitudine înainte ca viața mai puternică, mai însuflețită să-și prezinte din nou elementele oțelite, inexorabile.

6 octombrie 1934

Luni, 1 octombrie, doamna Miller a umplut o valiză și s-a dus la nr. 18, Villa Seurat, după ce luase prânzul cu mama și Joaquin și se plimbase cu Joaquin prin Bois - un Joaquin slab, serios, tandru, inspirat de o ședere la Manuel de Falia - și după ce stătuse la Café Marignan cu Henry, Fred, domnul și doamna Andard, și discutase posibilitatea ca Andard să publice cartea lui Fred, pe care i-am dat-o s-o citească.

Fred, Henry și doamna Miller au cinat împreună. Un Fred recunoscător. Din nou prieteni pentru că Andard, citind cartea lui Fred, crede că Fred m-a iubit și e impresionat de descrierea pe care mi-o face. Zice că îi place cartea în principal pentru că mă aflu eu în ea.

Henry exultând în studioul lui, gătitul, agitația, senzația de bine pe care i-o dă.

În dimineața următoare plec din Villa Seurat ca să le telefonez lui Rank și lui Hugh. Rank îmi spune să vin să-l văd fiindcă are vești pentru mine - vești bune. Mă reped acolo cu un taxi. Exultă pentru că Chana Orloff a fost impresionată de mine, de capul și de trupul meu, și voia să-mi facă o sculptură imediat. Vorbise fără șir despre frumusețea și inteligența mea, iar doamna Rank îi ținuse isonul. Rank era mulțumit, entuziasmat. Eu am fost la început reținută, defensivă. Fusesem deopotrivă victima și favorita pictorilor și sculptorilor. Iar pozat, iar oboseală, iar sacrificii, iar dăruire. Nu. Dar numai o clipă. Entuziasmul lui Rank, personalitatea puternică a Chanei Orloff, talentul ei m-au cucerit, îmi plăcea femeia aceea mare, frustă, plină de forță, cu obsesia ei pentru temele maternității. Așa că am promis să mă întâlnesc cu ea. Rank a spus că va cumpăra sculptura. Îi telefonase lui Hugh pentru a doua oară, imperios și imprudent. Un Rank impulsiv, nebun, neînțelept, făcând toate gesturile necugetate care îmi plac.

La două și jumătate [pe 3 octombrie] Anaïs s-a dus să se întâlnească cu Rank în camera de lângă Pare Monceau. A propus ideea de a petrece noaptea în drum spre Le Havre cu Rank, toată noaptea. Pe el îl ducea o mașină la Le Havre. Ea avea să meargă cu trenul și să se întâlnească undeva cu el. La Rouen. S-au făcut planuri.

La patru și jumătate, doamna Miller a pozat pentru Chana Orloff, care locuiește pe Villa Seurat.

Orloff a venit să vadă studioul. Doamna Miller s-a prezentat ca „doamna Miller", și-a dezvăluit viața dublă într-un fel interesant, deconcertant, vag, simbolic, chicotind în sinea ei că iar păcălește lumea, că provoacă o neînțelegere, că joacă rolul doamnei Miller când de fapt pregătește o fugă - o schimbare.

Chana Orloff a fost surprinsă, stimulată, interesată.

La nouă, Henry s-a dus la cafenea și a sosit primul meu pacient: domnul Stanko, frizer, comunist, iugoslav, evreu. Am făcut o investigație iscusită și rapidă, nu am găsit nici o nevroză și i-am spus-o. Ăsta a fost sfârșitul psihanalizei, pe care o uram atât de puternic acum, de când am devenit femeie și mi-am pierdut presupusul intelectualism. (Rank spune că nu sunt intelectuală.)

Henry s-a întors și ne-a găsit pe domnul Stanko și pe mine bând cafea împreună. Conversație. *Voila.* Henry fusese speriat cumplit de un câine și arăta palid și slăbit.

Hugh pare nerăbdător să plec la New York ca să mă îndepărtez de Henry. I-am spus că Rank îmi era ca un tată. Îi e mai frică de studioul meu și de Montparnasse decât de New York și de Rank. Rank mi-ar putea găsi o slujbă ca dansatoare.

[5 octombrie 1934]

M-am întâlnit cu Louis Andard la Café Marignan. Andard, un bărbat înalt, aspru de patruzeci și șapte de ani, un romancier care a trăit în India, editorul lui Maurice Dekobra. M-am întâlnit cu el în tren în drum spre Dinard. Nu voiam să vorbesc cu el. M-a obligat. Crezând fanatic în prezicătoarea la care fusesem. Preocupat de propaganda pentru pace. A făcut pe romanul meu următoarea însemnare: „Pagina 48: Aș vrea să

fiu eu bărbatul acela". Când mă vizita în timpul convalescenței mele, îmi vorbea inspirat despre predominarea sentimentalismului în romanul meu. Crede că astrologia a prezis întâlnirea noastră, mă iubește, zice că mă va aștepta veșnic, mă va sluji, vrea să-mi dea bani sau orice am nevoie, spune că pentru el nu sunt deloc complicată, ci acea Anaïs din jurnalul copilăriei care l-a făcut să plângă. „După ce ai plâns atât de mult, cum se face că ochii tăi sunt încă frumoși? Nu vreau să mai plângi niciodată, niciodată. Mă sperii. Mă îngrijorezi. În ziua aceea, la Louveciennes, când am văzut hamalul luând lucrurile să le ducă la studio, m-am întrebat dacă erai fericită." Curtenitor, idealist, bun la suflet, vrând să se înalțe. Înălțându-se stângaci, dar cu un anumit farmec.

Vreau să scriu despre orice, numai despre plecarea lui Rank nu. Deși azi a spus: „După discuția aia cu Hugh, după ce am simțit că te voi vedea chiar mai devreme de decembrie, sunt fericit. Sunt atât de fericit. E prima dată când o să-mi pară bine că plec la New York. O să iau camere acolo pentru amândoi, iubita mea, iubita mea“. Chiar și la telefon vocea lui mă mângâie și fericirea lui mă mișcă.

Sâmbătă vom fi împreună toată noaptea la Rouen. Am încercat să îi scriu zece scrisori, una pentru fiecare zi pe vapor. N-am putut. I-am spus:

— Tot ce am să-ți spun nu pot să-ți spun decât prin mângâieri.

A sărit:

— Şi eu, știi ce voiam să-ți spun? Exact același lucru. Când sunt plecat mă gândesc la o mic de lucruri pe care să ți le spun. Când te văd le uit pe toate de dorință. Mă trezesc în mijlocul nopții tânjind după tine. De câte ori ne întâlnim ne comportăm ca niște bețivi! *Deux fous!*

Acum câteva zile am pozat pentru Chana Orloff cu semnele mușcăturilor lui Henry pe gât.

Nu-l pot minți pe Rank, pentru că el știe. Știe că n-o să mă despart de Henry până n-o să plec la New York.

Joi seara doamna Miller l-a părăsit pe Henry, și doamna Guiler a venit acasă la Louveciennes! I-a telefonat instalatorului să repare o țeavă spartă și să curețe boilerul, a comandat cărbune, a scris în jurnalul ei, a stat de vorbă cu noul Eduardo, un Eduardo scânteietor, plăcut, vorbăreț, harnic.

Femeia de serviciu din Villa Seurat a fost cea care m-a botezat „doamna Miller". *„Votre mari..."*

Rank a spus: „Hugh e tatăl tău, Henry e soțul tău, iar eu amantul".

7 octombrie 1934

O zi ciudată. M-am dus cu Hugh la ora patru la apartamentul lui Rank. Era lume acolo, venită să-și ia rămas-bun. Eu eram îmbrăcată într-un costum cafeniu-roșcat (costumul verde vopsit), purtam voaletă și mă simțeam frumoasă. Nu eram triști, pentru că ne gândeam la noaptea care avea să urmeze. Toată lumea își lua rămas-bun. S-au aplecat pe fereastră când Rank pleca în mașină. Eu și Hugh am stat la curbă, făcându-i cu mâna. Hugh, Eduardo și cu mine am plecat la film. Apoi l-am rugat pe Hugh să mă ducă până la Gare St. Lazare pentru că „banda va fi acolo ca să mă ia la un dineu în cinstea lui Kay Boyle", și pe urmă la studio. Duceam într-o valiză draperiile pentru studio - pe care le-am lăsat la *consigne* până a doua zi. Am cinat singură și am încercat să-mi termin scrisoarea pentru Rank - vrând să aibă măcar o scrisoare de citit pe vapor. Am ales câteva lucruri din jurnal, că să-l fac fericit. Nu aveam nici o dorință de a formula, cum aveam când îl iubeam pe Henry.

În tren am visat. Când m-a văzut în gară s-a repezit la mine și m-a sărutat cu pasiune. Mi se părea că mă iubea cum îl iubisem eu pe Henry, cu acea înflăcărare impetuoasă a gesturilor.

Ore în șir, în noaptea aceea, ne-am sărutat, ne-am mângâiat, am stat înlănțuiți, contopiți.

I-am dăruit inelul pe care mi-l dăduse tata. M-am lepădat de legătura cu tata. El a vrut să-mi dăruiască inelul pe care i-l dăduse Freud. Şi el voia să se lepede de tatăl său.

Am văzut răsăritul.

Ne-am despărțit la gară, zâmbind, dar simțeam fizic durerea plecării lui, de parcă mi s-ar fi sfâșiat carnea.

În tren, am citit Mark Twain numai și numai pentru că îi place lui.

Am ajuns epuizată la studio. Simțeam atât de puternic lipsa de sens a vieții mele cu Henry. Orice se reduce la tandrețe ar fi mai bine să moară.

21 octombrie 1934

Acasă vineri, sâmbătă și duminică. Lucrez. Ung și repar mecanismele casei. Scriu scrisori. Dirijez reparațiile. Mă pregătesc să-l las pe Hugh și Eduardo în confort, și pe Teresa cu nebuloasele ei treburi gospodărești; duc în valiză un așternut de pat pentru studio, căci și acolo trebuie să continui iluzia. Nu pot să las locuința neterminată și să-l fac pe Henry să simtă că va fi din nou dezrădăcinat, căci el visează un refugiu. Mă înăbușă cu dragoste, laude, sărutări, tandrețe. Ştie că îl părăsesc?

Iluzia dragostei pentru Hugh și Henry. Eduardo știe adevărul. Îmi petrec dimineața de vineri rescriindu-mi dragostea. Împreună cu Hugh, fac un buget ca să văd când pot să plec. Îmi fac cele mai multe pregătiri discret, pe tăcute; zgomotul și agitația plecării mele ar provoca durere.

Hugh îmi cumpără un somptuos șal indian fiindcă i-am plăcut când am purtat unul pe care niște oameni din Bombay mi l-au împrumutat pentru o seară pe care am petrecut-o cu ei.

Prezicătoarea (sau subconștientul meu!) îl numea pe Hugh *„une nature tributaire qui ne peut rien faire seul*” (un accesoriu al naturii care nu poate face nimic singur). Glumim pe seama acestei idei „subconștiente" și îi spun lui Eduardo că ar trebui să se ducă și el la prezicătoare ca să știu ce gândește cu adevărat!

Rank mă vrea ca „dansatoare". Vrea culoarea, parfumul, iluzia și ostentația. Am discutat despre asta. Fusese tentat să-mi ofere o slujbă ca asistentă a lui, ca să mă păstreze lângă el. Eram tentată s-o accept, ca să fiu lângă el, protejată. Dar nu o relație de colaborare vrem noi - nu cerneală și hârtie și idei și muncă. Eu sunt în afara vieții lui intelectuale. (Spune întruna că nu sunt intelectuală.) Astfel, o nouă imagine și un nou eu al meu sunt formate de dorința lui, din elementele latente în mine de atâția ani, și reiau dansul atât de tragic abandonat - actrița.

Stau la masă cu șalul indian pe cap mâncând smochine și curmale, care îmi plac foarte mult. Nu mă tem decât de timiditatea și nervozitatea mea.

Dragostea este axul și respirația vieții mele. Aita pe care o produc este un produs secundar, o excrescență a dragostei, cântecul pe care îl cânt, bucuria care trebuie să explodeze, supraabundența - asta-i tot!

Atât de veselă încât îmi înfig o furculiță în păr în loc de pieptene spaniol și vorbesc despre parfumul scenei când încă nu l-am simțit! Dar o aud pe Manuela del Rio spunând: „Luni la unsprezece la Studio Pigalle, Place Pigalle" - ca să repetăm câteva dintre vechile mele dansuri. Cos dantelă neagră pe rochia Maja, îi dau lui Henry

hârtia mea, fiindcă eu nu intenționez să scriu cărți pentru moment.

Când o să fiu bătrână o să scriu un roman detaliat și subtil despre relativitate - relativitatea în relații, alchimia între ființele omenești.

[24 octombrie 1934]

Deși îi mint atât pe Henry cât și pe Hugh, ei îmi *simt* plecarea. Hugh mă pedepsește nedându-mi bani, Henry refugiindu-se în munca lui. O scenă cu Henry mi-a arătat că nu aș putea să-l îndepărtez complet. Când s-a pus problema să vină cu mine la New York, m-am gândit că acolo aș putea să-l pierd mai bine, că aș putea să-l las cu prietenii lui într-o țară unde cineva o să aibă întotdeauna grijă de el. Dar el părea să simtă că New Yorkul însemna să rămână acolo permanent. Îi era groază de asta. Voia să rămână în studio, căminul lui. Voia să rămână fixat, să lucreze în pace și seninătate. Nu voia să fie trimis să rătăcească iar, nu voia să fie dezrădăcinat. A fost foarte nefericit când i-am spus. Şi am fost uimită că am putut juca această comedie ciudată de a-i spune lui Henry că era absolut necesar să mă duc la New York cu Hugh, când de fapt mă duceam pentru Rank. Să-l privesc pe Henry suferind. Să-l văd disperat. Şi de asemenea, într-un moment de teamă, l-am văzut gândindu-se că Lillian Lowenfels ar putea să-i împrumute bani ca să vină la New York. Remarcase dorința ei de a-l proteja. Am văzut întreaga măsură a slăbiciunii, a cedării lui, a naturii lui parazitare; am văzut toate astea și am simțit totuși durerea de a-l pierde, am simțit gelozie față de grija lui Lillian, am simțit ultimele trageri încolo și încoace și sfâșieri și scindări, și nu le-am putut accepta în mod absolut. Am suferit

câteva zile sumbru, profund; am fost numai nervi și teamă, amețită de durere.

M-am simțit ușurată numai când eu și Henry, simultan, am hotărât că va rămâne în studio cât voi fi eu la New York și am mințit cu privire la durata șederii mele acolo ca să nu-l alarmez; i-am spus că vor fi numai două luni. Când mi-am dat seama că nu va trebui să mă despart de Henry de tot, m-am simțit mai ușoară.

Nimic din toate astea nu afectează ori modifică dragostea mea pentru Rank, care pare dincolo de ele, deasupra lor - ceva puternic și atât de fixat că nimic nu mă poate împiedica să mă duc la el.

Atâtea conflicte. Scene cu Hugh, care a devenit isterie acum câteva nopți, plângând: „Nu pot să suport, nu pot să suport să nu mă iubești. Nu mă părăsi". El vine la New York abia în ianuarie. Voi avea o lună singură cu Rank. Devin disperat de nerăbdătoare. Într-o valiză îmi pun noua mea lenjerie de dantelă pe care Hugh mi-a cumpărat-o pentru că lenjeria intimă îi trezește mari senzații perverse. L-am lăsat să cumpere cea mai frumoasă și mai scumpă lenjerie, pe care m-a pus s-o îmbrac, apoi m-a mângâiat. M-a luat într-o stare de excitare intensă, iar eu m-am gândit tot timpul la Rank bucurându-se de mine, văzându-mă. Şi mi-am cumpărat o haină și o rochie negre superbe pentru Rank, pentru New York, pentru noua mea viață.

Şi deja împachetasem manuscrisele lui „Alraune" și „Dublul", și un nou caiet pentru jurnal. I-am trimis Lui o fotografie cu mine purtând șalul indian, singura reușită dintre cele făcute de Brassaï, pentru New York și planul mitic al dansului - împotriva căruia mă revoltasem într-o noapte, cuprinsă de panică, de frică de public, de frică să înfrunt lumea, un adevărat acces de spaimă față de viața publică. *Toujours la musique de chambre seulement.*

În studio îmi dau seama că nu sunt fericită cu Henry *ca soția lui.* Probabil pentru că nu-l mai iubesc. Dar mai mult pentru că atunci când mă simte acolo, a lui, își dezvăluie iraționalismul, maniile, caracterul contradictoriu, capriciile, *nebunul* din el. Este atât de dificil, atât de ilogic, încât trebuie să cedez în mod constant toanelor lui în cele mai mici lucruri. Mă obosesc vorbăria lui continuă, argumentațiile lui lungi și întortocheate pentru idei cât se poate de inutile, întrucât nu are forța să le unifice. Mă obosesc atât de tare insultele lui la adresa oamenilor, „naturalismul" lui primitiv și somnolența lui. Doarme douăsprezece sau paisprezece ore pe zi; nu scrie decât scrisori; mănâncă la întâmplare, trăiește la întâmplare.

Tot mergând cu troleul din Villa Seurat până la noul nostru apartament din avenue de Versailles nr. 41 și înapoi, scriu în minte constant, încercând să transpun, să obiectivez ceea ce în viață mă oprimă insuportabil, mai presus de orice presiunea conflictelor mele.

Trasă în atâtea direcții. Sunt furioasă că pot dansa cu Turner și încerca o excitație sexuală pentru că simt, în timp ce dansăm, că are o erecție imensă. Că pot fi tulburată senzual de ochii lui obosiți și de gura lui senzuală, venusiană, și de - dorința lui.

Nu tulburată, ci plictisită de Andard, care face dragoste cu fetița din jurnalul copilăriei și vorbește despre puritatea mea - vehement, dar plictisitor.

Discuții voalate cu tata, care e indulgent, admirându-mă în taină. Pe măsură ce problema sexuală dispare, ne înțelegem din ce în ce mai bine. Întotdeauna la rece.

I-am scris lui Rank despre *musique de chambre.* El îmi scrie: „Nu sunt sigur că o să-ți placă spiritul meu de posesiune, pentru că încep să

fiu gelos pe dansul tău - după scrisoarea de azi-dimineață!" (Prima mea scrisoare, în care ridicam dansul în slăvi.) Deja era gelos pe trecutul meu - pe tot ce dăruisem altora!

Astăzi scriu: „E ciudat ce-mi scrii despre dans. Aproape în același moment îți scriam ceva despre asta, care trebuie să fi plăcut eului tău posesiv. Nimic nu produce mai multă magie decât gândurile simultane. Fiindcă te fac să înveți să trăiești în prezent. Cum altfel, sau de ce, să trăiești în prezent dacă nimeni nu e pe aceeași lungime de undă cu tine sau nu-ți poate răspunde?"

Turner îmi spune că s-a gândit la mine ani de zile. La început m-a considerat orgolioasă, apoi ciudată și probabil dependentă de droguri și indiferentă: apoi m-a suspectat de lesbianism. Își imagina că sunt încurcată în atâtea iubiri, inaccesibilă. A zis că la Guicciardi i-am dat senzația unei mari „iluzii", o senzație pe care o credea moartă în el. Aseară mi-au plăcut gura deschisă și tremurătoare, limba gata să exploreze.

O, dragostea mea, Rank, dragostea mea, ține-mă în brațe, păstrează-mă.

Mi-l fac complice pe Joaquin, care îmi aduce scrisorile și telegramele lui Rank. Dar mă pune să merg la slujbă, duminica, și totul pare plicticos și prozaic și n-are nici o legătură cu transa mea mistică. Eduardo îmi atrage însă atenția că nu am mai primit nici o vizită de la Dumnezeu, nici un semn de comunicare mistică, crezând că m-aș putea întoarce la dogmă și ritual în căutarea unui nou extaz religios. Nu. Dar mă întristează că nu mai primesc semne de la Dumnezeul meu. Voi recădea sub stăpânirea bărbatului, voi adora, sluji și venera bărbatul? E oare Dumnezeu gelos și mă vrea, de asemenea, numai pentru el, e oare *asta* încurcătura care mă va duce la Jung?

De ce să privesc atât de departe?

2 noiembrie 1934

Henry a căzut sub vraja unui bătrân remarcabil [Aleister Crowley], un fanatic și spiritista un pictor care a înnebunit la Zurich, care vorbește cum scriu eu în „ Alraune", numai în simboluri, și care continuă sau accentuează influența mea fantastică și poetică asupra lui Henry. Acum Henry e foarte plăcut, foarte receptiv, foarte emotiv și manifestă o imensă adorație față de mine. M-am simțit din nou apropiată de el. Mi-am dat seama că încă îmi mai plac căldura lui relaxată, animală, satisfacția pe care o emană, puterea lui de a mă ține cu picioarele pe pământ. Acest bătrân a venit să ne vadă dar refuza să mă privească. Zicea că eram un animal mistic, puternic, în vârstă de o mie de ani, doar o lumină incandescentă, care inspira venerație; că fermecam sufletele bărbaților și el nu îndrăznea să se uite în ochii mei. Că înainte de a ne întâlni avusese un vis cu mine închisă într-o casetă într-un templu, cu litera *U* dedesubt. A văzut fotografia mea cu șalul indian. I-a spus lui Henry: „Vezi, are ochi de mistică. E suspendată deasupra vieții. Are vocea cuiva care se duce. Nirvana”. I se adresa lui Henry și nu se uita deloc la mine.

Iar Henry, noaptea, în pat, și-a strecurat ușor mâna între picioarele mele, peste fund, și a spus: „Cine ar crede că o femeie cu ochi atât de luminoși, o vestală virgină, poate avea un fund atât de rotund și o pizdă atât de arzătoare, floci atât de electrici”. Şi am plonjat într-un regulat frenetic, ca pe vremuri, Henry șoptindu-mi cu grosolănie obscenități și eu la fel - eu, cu o voce pe care n-o am niciodată, ca de animal.

Gemând și gâfâind, două trupuri calde, icnind și răsuflând greu. Plăcere. Îl iubesc, și îl iubesc și pe Hugh, și îl iubesc pe micul și întunecatul meu Rank, care mă așteaptă.

Sunt conștientă de o nouă forță care se exprimă pe de-a-ntregul prin ochii mei - o nouă forță mistică - o putere pe care am simțit-o din momentul transei mistice. Nu mă tem de ascensiune. Sunt în viață. Trăiesc. Dar pot să părăsesc viața. Eu nu mor. Eu călătoresc. Plutesc. Mă întorc.

Dar Eduardo spune: „O să practici magie neagră în loc de magie albă dacă nu colaborezi cu religia. Daca insiști să rămâi singură".

Sau poate o să înnebunesc.

7 noiembrie 1934

I-am pus Lui o scrisoare la poștă marți dimineața. Am luat prânzul cu Henry. Am reintrat în vechiul ritm al unei dulci indulgențe pentru toate defectele lui, pentru bădărănia, grosolănia lui, lipsa lui de înțelegere, spiritul de imitație. Îmi dau seama acum că împrumută, copiază, își însușește, fură. Îl cunosc - complet. Totuși îl privesc cu indulgență, cu umor, cu înțelepciune.

E munca mea - asta.

Să-l faci, să-l creezi pe bărbatul pe care-l iubești, dar nu un „el" forțat, fals - să-i descoperi adevărata personalitate, încet, iubindu-l și ghicindu-l - acceptându-i limitele. Eu nu am încercat să fac din Henry un burghez sau un bărbat puternic. Henry, doar *mai mult* Henry. Şi de ce, nu știu, dar și cu Rank fac același lucru. „Tu înțelegi acel *Tu* din mine." El vorbește despre sinele lui nou-născut. Despre cum n-a mai vorbit niciodată de sinele lui cu nimeni altcineva. Despre faptul că a încetat să fie *dr.* Rank.

Așadar. Pace și bucurie cu Henry. Mă prefac că sunt nefericită că plec, mimând regrete pe care nu le simt, care nu sunt la fel de puternice ca dorința mea de a fi cu Rank.

Pace cu Hugh satisfăcându-i perversitatea, dragostea lui secretă pentru răceala mea față de el; melancolie, privind înapoi la un trecut gol pentru mine dar încă puternic în el. Hugh - victima mea, cel care dă.

Eu, cumpărând ceea ce-mi trebuie fără scrupule, fără re-mușcări. Făcând cumpărături pentru noua mea viață. Cu egoism. *Luând* - acceptând.

Marcel Duchamp. Caietul lui de *însemnări* - schițe pentru o carte nescrisă vreodată. Simbol al epocii. Henry zicea că i-ar plăcea să i se publice scrisorile. I-am spus: „Da, scrisori prepostume". Am râs amândoi.

Rank spusese: „Într-o zi Henry o să descopere că nu e un geniu. Atunci o să dea vina pe tine".

Îi spun lui Henry că sunt forțată să merg la New York. Pentru o clipă i-am urât pasivitatea. L-aș fi vrut activ, ca Rank. El primește totul stând culcat. Plânge și scrie cu disperare. Dar n-a putut acționa. N-a putut acționa împotriva lui Hugh ori Rank, sau pentru el însuși, sau împotriva lui June. Nu poate decât să scrie violent, să înjure și să reguleze orice femeie îi iese în cale. Această mare pasivitate a făcut să înflorească totul în mine. Această mare efervescență a stărilor pe care o caut, vitalitatea lui, felul în care se abandonează vieții. Îmi place exprimarea fizică a repausului, nonșalanței, lejerității, amabilității. Voința care nu se exprimă decât în sens negativ, opunându-se Celuilalt. Cum omul poate iubi manifestarea fizică a unui defect. Dar câtă nevoie aveam de această lejeritate. Cum mă dezlega, mă deznoda, mă descătușa, cum mă ungea, mă dementaliza, mă înmuia. Henry mi-a făcut daruri extraordinare.

8 noiembrie 1934

Scenă cu Andard când încerc să-i spun că nu mai există nici o speranță. Şi el se albește, tremură. Iar eu stau acolo rece, prefăcându-mă că simt ceva. Nu simt absolut nimic. Dar el e profund afectat. Imploră, stăruie, spune că viața lui s-a sfârșit, că suferă. „*Je ferrais des folies pour vous, ma petite Anaïs*." Pentru tine aș fi în stare de orice...

Î*mi place* oare asta, să provoc durere? Nu. Sunt crispată; vreau să se termine mai repede. Răsuflu ușurată când plec de la el. O dată pe săptămână mă scotea la plimbare cu mașina lui.

10 noiembrie 1934

Dacă nu am înnebunit după tot ce mi s-a întâmplat zilele astea, n-o să înnebunesc niciodată.

Scrisorile isterice ale lui Rank; cruzimile lui Hugh legate de bani; iresponsabilitatea infantilă a lui Henry, slăbiciunea lui, lupta pentru a-și lansa cartea împotriva șovăielilor lui Kahane; eczema și gura amară a tatei; comoditatea rece, religioasă a lui Joaquin; preocuparea mamei pentru ultima ei dragoste înainte de moarte și felul patetic în care îmi cere sfatul; noile furii și geloziile obsesive ale lui Hugh, scenele sexuale ale perversităților lui și răceala mea; Rank chemându-mă; tata așteptând să vadă la mine semne de oboseală și înțelepciune.

Întâlnire cu Abbe Alterman, pe care vreau să-l seduc ca să-i slăbesc lui Joaquin credința și să-l împiedic să se călugărească - discuția cu el: gândurile lui Anaïs; cumpărarea unui costum de lână negru, sobru, cu șnururi grele, ca de călugăriță voluptuoasă.

Telegrame către Rank: „Vin cu vaporul 15 nov. pentru audiție cu tine" - și nu cu Balanchine, maestrul de balet; reflecția lui Turner și a senzualității fără sens; conștiința faptului că după Rank voi fi trăit tot ce vreau să trăiesc, voi fi avut tot ce vreau de la dragoste, viață și dorință,

bucuriile misticismului și creației; că am trăit din plin, prin cele mai profunde drame ale existenței; că mai târziu vreau să visez, să încetez să trăiesc pentru mine însămi, ceea ce nu am curajul să fac pentru că toate sentimentele celorlalți mă afectează, pentru că nu sunt destul de crudă și toți, chiar și cei pe care aparent îi las să plece cu mâinile goale, par să ia cu el o bucată din carnea și forța mea.

Vizite valvârtej la pictori și scriitori cu Henry. Un film, *Robie,* în care femeia explodează de ură - ură sexuală față de bărbatul poetic, jalnic care o adoră - și este trădată de el.

Ultima minciună spusă lui Hugh, care găsește în poșeta mea scrisoarea lui Rank, în care din fericire nu e vorba despre dragostea *mea,* numai despre a lui, așa că spun foarte calmă:

— Bineînțeles că mă iubește, dar asta nu înseamnă nimic. Şi Turner mă iubește, și Andard, și Harvey, și toată lumea cu care mă întâlnesc în ultimul timp.

— De ce îți spune „iubito”?

— Pai ți-am arătat zilele trecute scrisoarea lui Andard. Şi el a crezut că poate să-mi spună „iubito" după ce m-a văzut o dată în tren.

Atât de calm, atât de general. E adevărat, toată lumea se află acum sub stăpânirea noii mele puteri. Harvey (soțul lui Dorothy Dudley) i-a scris lui Henry o scrisoare înflăcărată despre mine. N-am luat-o în serios. Şi tânjesc după El, cu disperare, întrebându-mă ce o să mai rămână din mine după această luptă de a trăi pentru mine însămi, care este atât de grea, atât de grea, atât de istovitoare. E ceea ce vreau eu împotriva fericirii tatei, a lui Hugh, a lui Joaquin, Eduardo, Henry. O algebră cumplită întotdeauna.

După Rank, voi trăi numai pentru alții, ceea ce îmi aduce bucurie.

Psihanaliza m-a salvat, pentru că a permis nașterea adevăratului meu eu, care este religios. Poate că n-o să devin o sfântă. Dar sunt foarte plină și foarte bogată, și am de scris despre multe. Mă voi mulțumi cu puțină pace și ca unii să-și amintească de mine cu drag. Nu mă pot instala definitiv în viața umană. Nu e destul. Trebuie să urc în zone mai amețitoare.

Psihanaliza chiar m-a salvat de la moarte. Mi-a permis să trăiesc, și dacă părăsesc viața va fi din propria mea voință, pentru că nu cuprinde absolutul. Dar cât de mult iubesc încă relativul, resturile și căldura focului, o colecție frumoasă de cercei, muzica lui Haydn la fonograf, și râsul cu Eduardo, și glumele pe seama lui Mae West, și noul costum negru de lână cu mâneci enorme și despicătură senzuală de la gât până la sini, și brățara și colierul din pietre albastre împodobită cu strasuri, și noua lenjerie de corp, și noul chimo-no din catifea neagră, și sertarul scrinului plin cu exemplare din *Tropicul Cancerului* al lui Henry, cu prefața mea, și scrisoarea lui Rank, și telefonul care sună toată ziua, și vocea senzuală a lui Turner care mă cerc, și scurtul avort de două ore al Emiliei, pe care n-aș fi dat superba mea aventură.

Dragoste.

Şi abatele Alterman spunând: „Vous êtes une âme très disputée.”

Note biografice

ALLENDY, DR. RENÉ FÉLIX (1889-1942): Psihanalist francez; autor a numeroase lucrări, printre care *Les théories alchimiques dans l'histoire de la médecine,* 1912; *La psychanalyse,* 1931; *Capitalisme et sexualité*, 1932. In 1926, împreună cu protejata lui Freud, prințesa Mărie Bonaparte, a devenit membru fondator al Societății de Psihanaliză din Paris. Interesat de alchimie, astrologie și misticism, a fost apropiat de mișcarea suprarealista și a inițiat câteva proiecte de film oniric. Soția sa, Yvonne, a fost trezorier la teatrul Alfred Jarry al lui Antonin Artaud, la sfârșitul anilor ’20. Anaïs Nin a devenit pacienta doctorului Allendy în mai 1932. A fost și medicul lui Eduardo Sanchez și Hugh Guiler.

ANA MARIA: Fiica mătușii lui Anaïs Nin, Anaïs Culmell și a lui Bernabe Sanchez; sora mai mică a lui Eduardo.

ANDARD, LOUIS: Politician francez și editor de autori de succes precum Maurice Dekobra; de câteva ori și-a exprimat interesul față de scrierile lui Alfred Perles, Henry Miller și Anaïs Nin.

ARTAUD, ANTONIN (1896-1948): Poet francez, eseist, actor de teatru și cinema (remarcabil în rolul lui Marat din filmul *Napoleon* realizat de Abel Gance în 1926 și în rolul călugărului Massieu din filmul *La passion de Jeanne d’Arc,* realizat de Cari Dreyer în 1928), creator al „teatrului cruzimii" și regizor. A fost mulți ani pacient și protejat al doctorului Allendy, care l-a prezentat soților Guiler în martie 1933. După prima lor întâlnire, i-a dat lui Anaïs Nin un

exemplar din cartea sa *L'art el la mort* (1929) și pagini din scenariul în curs de pregătire: *Heliogabalus, on l'anarchiste couronne.* Hugh Guiler a susținut pentru scurtă vreme experimentele teatrale ale lui Artaud.

BACHMAN, RUDOLF: Austriac refugiat în Franța, care le-a cerut ajutorul lui Anaïs Nin și Henry Miller, povestindu-le aventurile sale ca vagabond.

BALD, WAMBLY (1902-1989): Ziarist născut în Chicago care, din octombrie 1929 până în iulie 1933, a scris despre întâmplările din comunitatea de limbă engleză din Franța, într-o rubrică săptămânală de scandal: „La vie de Boheme", pentru ediția pariziană a ziarului *Tribune* din Chicago. O colecție a acestor rubrici, *On the Left Bank*, a apărut în 1987.

BONE, DR. HARRY: Psiholog american care a studiat și a lucrat la Centrul de Psihologie al doctorului Otto Rank, din Paris, în vara anului 1934.

BOUSSIE-HÉLÉNE BOUSSINECQUE: Educatoare și traducătoare franceză, care i-a întâlnit pe soții Guiler în 1926 și i-a prezentat lui Anaïs Nin diverse aspecte ale vieții intelectuale franceze.

BRADLEY, WILLIAM ASPENWALL (1878-1939): Poet și traducător american care s-a stabilit în Franța după Primul Război Mondial și a devenit agent literar. Împreună cu soția sa născută în Franța, a deschis un salon literar în apartamentul lor elegant de pe île St. Louis, care atrăgea numeroși scriitori și editori americani și englezi.

CROSBY, „CARESSE" – MARY PHELPS JACOB (1892-1970): Văduva lui Harry Crosby (1898-1929), playboy american, poet și editor la Black Sun Press. A continuat activitatea de editor a soțului său și a avut invitați mulți scriitori și artiști la Le Moulin

du Soleil, proprietatea familiei Crosby de lângă Ermenonville, la o oră depărtare de Paris.

CROWLEY, ALEISTER (1875-1947): Scriitor englez, pictor și magician; s-a autoproclamat sfânt al propriei Biserici Gnostice. *Confesiunile* sale au fost numite memoriile „celui mai cunoscut magician, satanist și adept al cultului drogurilor din secolul XX".

DAVIDSON: Om de afaceri american stabilit în Franța, client al lui Hugh Guiler.

DELIA: Prietenă cu Maria și Joaquin Nin.

DOROTHY: Prietena lui Eduardo Sanchez; a devenit pacienta doctorului Allendy.

DUCHAMP, MARCEL (1887-1968): Artist francez dadaist a cărui pictură *Nud coborând seara,* expusă pentru prima dată la New York în 1911, a reprezentat pentru Anaïs Nin un simbol al propriului simț de fragmentare.

EDUARDO SANCHEZ (1904-1990): Erudit născut în Cuba, astrolog, actor ocazional, vărul drag al lui Anaïs Nin și prima iubire romantică intensă (vezi *Jurnalul timpuriu al lui Anaïs Nin,* 1920-1923; 1927-1932). A venit la Paris în 1930 și a locuit uneori cu familia Guiler la casa lor închiriată de la Louveciennes. A familiarizat-o pe Anaïs Nin cu psihanaliza, după ce fusese el însuși analizat la New York, în 1928, de către un elev al doctorului Otto Rank și a încurajat-o să scrie, alimentându-i în special interesul pentru D.H. Lawrence (vezi și *Anaïs: Un jurnal internațional,* volumul 9, 1991).

EMILIA: Fosta menajeră spaniolă a soților Guiler, căreia Henry Miller insista să-i spună „Amelia".

ETHEL GUILER: Sora mai mică a lui Hugh, care și-a vizitat fratele și pe soția acestuia în Franța de câteva ori, deși părinții săi

dezaprobaseră inițial căsătoria lui cu Anaïs Nin.

FRAENKEL, MICHAEL(1896-1961): Scriitor și librar american născut în Lituania. S-a stabilit în Paris în anii ’20 ca să trăiască din investițiile sale și să ducă o viață literară. Şi-a publicat câteva lucrări proprii și pe cele ale prietenilor săi la editura St. Catherine Press din Bruges, Belgia, sub sigla Carrefour. Printre alte proprietăți, a deținut o casă la Villa Seurat nr. 18 unde Henry Miller (care l-a transformat pe Fraenkel în „Boris" din *Tropicul Cancerului*) și-a găsit adăpost temporar în 1930 când era la pământ în Paris. În august 1934, Anaïs Nin a închiriat un studio în aceeași clădire ca să-i servească ei drept „birou" și drept casă pentru Henry Miller.

FRANKENSTEIN, DR.: Psihiatru american care a participat la seminarul doctorului Rank pentru asistenți sociali în psihiatrie la Cité Universitaire.

FRED - ALFRED PERLÈS (1897-1991): Ziarist și scriitor austriac. A lucrat pentru ediția din Paris a ziarului *Tribune* din Chicago până la desființarea ziarului în 1934. I-a întâlnit pe Henry Miller și pe soția sa June în prima lor călătorie în Europa în 1928. L-a ajutat pe Miller să supraviețuiască în primele sale zile dificile în Paris în 1930 și din martie 1932 până la sfârșitul lui 1933 cei doi au împărțit un apartament de două camere pe *avenue* Anatole France nr. 4 în Clichy, la nord de Paris. A portretizat-o pe ANAÏS Nin ca „Pietá" în *Sentiments limitrophes,* romanul sau „suvenir", care împreună cu altă lucrare scrisă în aceeași perioadă, *Le Quatuor en ré majeur,* a fost republicat în Franța în 1984.

GUSTAVO DURÁN: Tânăr intelectual spaniol, student la muzică, trăind la Paris.

Rechemat în serviciul militar activ, s-a distins în calitate de comandant al aripii loialiste în Războiul Civil din Spania.

HARVEY, HARRY: Expatriat american, căsătorit cu scriitoarea Dorothy Dudley care, în anii ’30, a comentat scena literară și artistică franceză pentru diverse publicații americane.

HENRY MILLER (1891-1980): Autor american care a început să scrie „serios" în 1924, dar nu și-a publicat prima carte, *Tropicul Cancerului*, până în 1934. După șase ani de frustrare în New York, unde a doua lui soție, June Edith Smith, fostă dansatoare de profesie, a asigurat mijloacele necesare traiului lor precar, Miller a plecat în Europa în 1930. Lupta sa pentru supraviețuire la Paris a stat la baza cărții la care lucra când i-a întâlnit pe ANAÏS Nin și pe soțul acesteia în decembrie 1931. Hugh Guiler l-a ajutat pe Miller să găsească o slujbă ca profesor în Dijon în februarie 1932, dar nu pentru mult timp, iar Miller s-a întors la Paris unde, în martie 1932, a devenit amantul lui ANAÏS Nin. Şederea sa în Dijon a declanșat o corespondență lungă *(Henry Miller: Letters to Anaïs Nin,* 1965; *A Literate Passion: Letters of Anaïs Nin and Henry Miller*, *1932-1953,* 1987) și cursul inițial al relației lor este înfățișat în volumul *Henry and June: Front the Unexpurgated Diary of Anaïs Nin*, publicat pentru prima dată în 1986.

HILER, HILAIRE (1898-1974): Artist american, muzician, povestitor și, pentru scurt timp, coproprietar și manager la Jockey Bar din Paris, în anii “20. I-a dat lecții de artă lui Henry Miller la studioul său din *rue* Broca; a fost interesat de ideile prezentate de Otto Rank în lucrarea *Art and Artist.*

HUGH (HUGO) PARKER GUILER (1889-1985): Născut la Boston, și-a petrecut copilăria pe o plantație de trestie de zahăr din Puerto Rico, unde tatăl său lucra ca inginer proiectant. Părinții săi, scoțieni, l-au trimis la școală în Scoția, la vârsta de șase ani, la început în Ayr, în Halloway, apoi la Academia din Edinburgh. După ce a absolvit Universitatea Columbia în 1920, cu diplome în literatură și economie, s-a angajat la National City Bank. În decembrie 1924, a fost trimis la sucursala acesteia din Paris, unde s-a specializat în credite. A întâlnit-o pe Anaïs Nin, pe atunci în vârstă de optsprezece ani, la o petrecere organizată în casa părinților lui, în Forest Hills, New York, în 1921, și s-au căsătorit în Havana, Cuba, în martie 1923. Povestea idilei și a căsniciei lor este înfățișată detaliat în cele trei volume din *The Early Diary of Anaïs Nin, 1920-1923; 1923-1927; 1927-1931*.

HUNT, HENRI: Om de afaceri francez, căsătorit cu Louise de Vilmorin.

JOAQUIN NIN-CULMELL: Fratele mai tânăr al lui Anaïs Nin, născut la Berlin în 1908. A studiat pianul și compoziția la Schola Cantorum și la Conservatorul din Paris și în particular cu Alfred Cortot, Richard Vinez și Manuel de Falia. A locuit cu familia Guiler în casa din Louveciennes până când, în octombrie 1931, s-a mutat cu mama sa într-un apartament în Paris.

JOHN ERSKINE (1879-1951): Profesor american, pianist, scriitor de succes *(The Private Life of Helen of Troy, 1923)*. A fost profesorul de literatură al lui Hugh Guiler la Universitatea Columbia și s-a împrietenit cu Guiler și cu tânăra sa soție, Anaïs Nin. În 1928, împreună cu soția și copiii săi a vizitat familia Guiler în Franța, iar Anaïs Nin s-a

îndrăgostit de Erskine. Deși nu au avut o relație, a contribuit la prima criză majoră din căsnicia ei; a încercat să trateze această experiență a ei în romanul „John", până la urmă abandonat.

JOLAS, EUGENE: Editor al publicației *transition*, o „mica revistă" influentă, publicată la Paris, cu întreruperi, din 1927.

JUNE EDITH SMITH (cunoscută și ca JUNE MANSFIELD): Născută Juliet Edith Smerth în 1902, în Austro-Ungaria, unul dintre cei cinci copii ai unei familii galițiene care a emigrat în Statele Unite în 1907. La cincisprezece ani, a renunțat la liceul din Brooklyn, pentru a deveni dansatoare. În 1923, când lucra la Wilson's Dance Hall pe Broadway, l-a întâlnit pe Henry Miller, care era căsătorit, avea o fiică de cinci ani și lucra ca director de personal la Western Union. S-a căsătorit cu Miller în anul următor, după ce acesta a divorțat de prima soție. Miller și-a dat demisia și în următorii șase ani au dus o viață precară și aventuroasă, la marginea societății, ceea ce a constituit un material foarte bun pentru scrierile lui de mai târziu. În 1930, l-a încurajat pe Miller să plece singur în Europa pentru a scrie, promițându-i o susținere financiară care nu s-a realizat niciodată. Ea a întâlnit-o pe Anaïs Nin în decembrie 1931, într-una din scurtele sale vizite la Paris și apoi când s-a întors, pentru ultima dată, în octombrie 1932. A divorțat de Miller în Mexic, în decembrie 1934.

KAHANE, JACK (1887-1939): Născut în Manchester, Anglia, a părăsit afacerea cu textile a familiei pentru a deveni scriitor la Paris, în anii "20. Autor al câtorva romane așa-zis „obraznice", scrise sub pseudonim, pentru turiștii vorbitori de limbă engleză, a înființat Obelisk Press în 1930 pentru a

publica cărțile sale împreună cu altele care fuseseră sau ar fi putut fi interzise de cenzura engleză sau americană.

KILLGOER, DONALD: Tânăr scoțian care a stat pentru scurtă vreme cu soții Guiler la Louveciennes și a devenit pacient al doctorului Allendy.

KRONSKI, JEAN: Numele dat de June Miller unei tinere dezechilibrate, pe care a luat-o în grijă în 1926, în Greenwich Village. Pretinzând că este orfană, poetă și artistă, Jean s-a mutat până la urmă cu familia Miller în apartamentul lor de pe Henry Street. Miller a înfățișat acest *menade a trois* într-un roman, *Lovely Lesbians*, intitulat mai târziu *Crazy Cock,* pe care l-a adus la Paris, folosind părți din el pentru alte cărți ale sale. Internată într-un sanatoriu de boli mintale, se presupune că Jean s-ar fi sinucis la începutul anilor ’30.

LALOU, RENÉ: Critic francez, scriitor și istoric literar care a încercat o abordare sistematică a criticii ca reacție la dadaism, suprarealism și alte - isme.

LOWENFELS, WALTER (1897-1980): Poet și scriitor american care, împreună cu soția sa Lillian, a trăit la Paris în anii ’20 și la începutul anilor ’30. O parte din lucrările sale au fost publicate sub sigla Carrefour a lui Michael Fraenkel. Apare ca „Jabberwhorl Cronstadt" în *Tropicul Cancerului.*

MAMA - ROSA CULMELL DE NIN (1871-1954): Soprană, cu strămoși danezo-francezi. L-a întâlnit și s-a căsătorit cu tânărul muzician Joaquin Nin în Cuba, în 1902, și a plecat să locuiască cu acesta în Franța, unde în 1903 s-a născut primul lor copil, ANAÏS. În 1914, după ce soțul ei a părăsit familia, a plecat cu cei trei copii la New York. S-a întreținut luând chiriași în casa lor de cărămidă din partea de vest a Manhattanului

și făcând și luând comenzi prin poștă pentru familia și prietenii ei cubanezi. S-a întors până la urmă în Franța, cu ajutorul lui Hugh Guiler, pentru ca fiul ei, Joaquin, să-și continue studiile muzicale. Câțiva ani, a locuit împreună cu fiul ei, Joaquin, în casa soților Guiler din Louveciennes.

MARIA (MARUCA) LUISA RODRIGUEZ: Studentă la muzică, fiica unui producător de trabucuri cubaneze, a fost a doua soție a lui Joaquin Nin.

MIRALLES, ANTONIO FRANCISCO (PACO): Dansator spaniol cu care a studiat Anaïs Nin între 1927 și 1929 și care i-a cerut o dată acesteia să fugă cu el.

NELLIE - CONTESĂ DE VOGUÉ: Aristocrată franceză și femeie de societate interesată de artă. Implicată în proiectul unei reviste împreună cu scriitorul Edmond Jaloux, plănuia să traducă și să publice unele din scrierile lui Anaïs Nin.

NESTOR DE LA TORRE: Tânăr pictor spaniol, prieten cu fratele lui Anaïs Nin, Joaquin.

ORLOFF, CHANA: Sculptoriță născută în Rusia, care avea un studio în Villa Seurat. Prietenă și pacientă a doctorului Otto Rank.

OSBORN, RICHARD: Tânăr avocat și scriitor frustrat din Connecticut care a lucrat cu Hugo Guiler la biroul din Paris al National City Bank. L-a susținut pe Henry Miller în zilele precare de început la Paris și a inspirat personajul „Van Norden" din *Tropicul Cancerului.* L-a prezentat pe Miller soților Guiler, la sfârșitul anului 1931, promițându-i lui Miller o masă gratuită în Louveciennes.

PAULETTE: Franțuzoaică instalată de Alfred Perles în apartamentul din Clichy în iunie 1932, până când, după o lună, mama ei a

reclamat că fiica ei de cincisprezece ani fugise de acasă.

RANK, DR. OTTO (1884-1939): Psihanalist austriac (născut Otto Rosenfeld) care, din 19C5 până în 1924, a făcut parte din cercul principal al mișcării psihanalitice, ca protejat și „urmaș" desemnat al lui Sigmund Freud. A fost secretarul Societății de Psihanaliză din Viena și editorul publicațiilor acesteia, până când studiul său de pionierat *Das Trauma der Geburt* a provocat o ruptură de Freud și de urmașii ortodocși ai acestuia, în 1926, Rank s-a mutat împreună cu soția și cu fiica sa la Paris, unde și-a continuat practica până la mutarea sa în Statele Unite, în 1934. Până atunci publicase deja majoritatea lucrărilor sale de referință, printre care *Don Juan et son double, Kunst und Kiinstler (Art and Artist*) și *Das Inzest Motif in Dichtung und Sage. Într*e 15 iulie și 30 august 1934 a condus un seminar special pentru asistenții sociali americani din psihiatrie, la Fundația Americană din Cit6 Universitaire din Paris.

SCHNELLOCK, EMIL (1891-1960): Grafician și profesor american care a absolvit Brooklyn P.S. 85 odată cu Henry Miller în 1905. Miller îl numea „cel mai vechi prieten" al său din America și ale sale *Letters to Emil* (editate de George Wickes, 1989) conțin textul integral al lungii scrisori a lui Miller despre June la care se face referire în aceste pagini.

STEELE, BERNARD: Editor născut în America, coproprietar al editurii pariziene Denoel & Steele, care a publicat opera doctorului Rene Allendy și a lui Antonin Artaud, ca și pe mulți alți scriitori avangardiști și suprarealiști.

TATĂL *(Padre, Papito)* - JOAQUIN J. NIN Y CASTELLA-NOS (1879-1949): Pianist

cubanez, compozitor, muzicolog, autor al *PourPart*, 1908, și al altor scrieri. Și-a părăsit soția, Rosa Culmell, și cei trei copii (ANAÏS, Thorvald și Joaquin) în 1913 și s-a căsătorit până la urmă cu una dintre elevele sale, Maria Luisa Rodriguez. Înainte de întâlnirea lor de la Louveciennes, ANAÏS Nin își văzuse tatăl, pe care îl numea „Problema" în jurnalul său de început, doar o dată, în decembrie 1924, când s-a întors prima oară în Franța după exilul său de zece ani în Statele Unite.

TERESA: Menajeră spaniolă care a înlocuit-o pe Emilia în casa Guiler, atunci când aceasta din urmă s-a măritat.

THORVALD, NIN (1905-1991): Fratele mai mic al lui ANAÏS Nin, care a devenit inginer și și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în America Latină.

TÍA ANAÏS : sora Rosei Culmell, căsătorită cu Bernabe Sanchez.

TITUS, EDWARD: Editor polonez, soț al Helenei Rubinstein. A înființat o librărie și o editură, „At the Sign of the Black Mannikin", pe Rive Gauche, care a publicat prima carte a lui Anaïs Nin, studiul ei „neprofesionist" despre D.H. Lawrence, în 1932. Între 1929 și 1932, Titus a editat și a publicat revista literară *This Quarter,* care a prezentat prima traducere englezească (făcută de Titus) a unei secțiuni din *Art and Artist* a lui Rank și un celebru eseu despre suprarealiști, editat de André Breton.

TROUBETSKAIA, PRINŢESA NATASHA: Pictoriță și decoratoare emigrată din Rusia care a întâlnit-o pe Anaïs în 1929 și i-a făcut acesteia câteva portrete. I-a permis lui Anaïs Nin să folosească studioul ei din Paris ca loc de întâlnire și pentru primit corespondența.

TURNER: Om de afaceri american din Paris, client al lui Hugh Guiler.

VILMORIN, LOUISE DE (1902-1970): Aristocrată și scriitoare franceză. Deși căsătorită pe atunci cu Henri Hunt, era foarte atașată de cei doi frați ai ei, André și Roger. A întâlnit-o pe Anaïs Nin în noiembrie 1931 și mai târziu a fost model pentru „Jeanne" în câteva dintre ficțiunile lui Anaïs Nin, în special în povestirea „Under a Glass Bell".

WEST, REBECCA - pseudonimul lui CICILY ISABEL FAIRFIELD (1892-1983): Scriitoare și ziaristă britanică, autoare a numeroase cărți, printre care romanele *The Return of a Soldier,* 1918 și *The Judge,* 1922, a unui studiu critic, *Henry James*, 1916, și a unei biografii, *St. Augustine,* 1933. După o relație extramaritală de zece ani cu scriitorul H.G. Wells, cu care a avut un fiu în 1914, s-a căsătorit cu bancherul Henry Maxwell Andrews în 1930. A devenit foarte cunoscută ca feministă înverșunată și ca scriitoare prolifică.

ZADKINE, OSSIP: Sculptor rus care le-a întâlnit pe June Miller și pe prietena ei Jean Kronski în singura vizită a acestora la Paris în 1929 și care mai târziu i-a găzduit pe Henry Miller și pe Anaïs Nin în studioul său.

„Dintre toate femeile pe care le am cunoscut, nici una nu se apropie de Anaïs Nin prin grație și frumusețe. O aristocrată. Dar și o scriitoare cu talent extraordinar. Ea aparține acum întregii lumi."

Henry Miller

Volumul *Incest* face parte din cel mai faimos jurnal erotic intrat in literatura secolului XX, mărturia unei femei capabile să își exprime dorințele secrete cu același abandon „amoral" care a aparținut dintotdeauna bărbaților. Anaïs Nin developează filmul incendiar al unei pasiuni care

încalcă toate tabuurile. Astfel ia naștere portretul amantului suprem: Joaquin Nin, adevăratul Don Juan, care cunoaște - si nesocotește - regulile seducției.

„Incest este o fascinantă incursiune «la cald» în mintea unei femei narcisiste, pasionale, lucide și extrem de complexe."

Library Journal

„O carte extraordinară... egocentrismul este transmutat, ridicat la statutul de artă grație sensibilității ei extreme, exprimată intr-o proză de o frumusețe uluitoare."

Sir Herbert Read

Introducere
Notă asupra ediției
23 octombrie 1932
30 octombrie 1932
9 noiembrie 1932
10 noiembrie 1932
12 noiembrie 1932
16 noiembrie 1932
26 noiembrie 1932
27 noiembrie 1932
7 decembrie 1932
13 decembrie 1932
18 decembrie 1932
21 decembrie 1932
26 decembrie 1932
1 ianuarie 1933
5 ianuarie 1933
6 ianuarie 1933
17 ianuarie 1933
19 ianuarie 1933
4 februarie 1933

14 februarie 1933
18 februarie 1933
21 februarie 1933
25 februarie 1933
9 martie 1933
12 martie 1933
16 martie 1933
18 martie 1933
20 martie 1933
25 martie 1993
11 aprilie 1933
19 aprilie 1933
1 mai 1933
5 mai 1933
10 mai 1933
14 mai 1933
16 mai 1933
18 mai 1933
21 mai 1933
27 mai 1933
29 mai 1933
31 mai 1933
1 iunie 1933
2 iunie 1933
3 iunie 1933
8 iunie 1933
12 iunie 1933
13 iunie 1933
18 iunie 1933
19 iunie 1933
20 iunie 1933
21 iunie 1933
22 iunie 1933
[23 iunie 1933]
[2 iulie 1933]
11 iulie 1933
16 iulie 1933
21 iulie 1933
2 august 1933
5 august 1933

7 august 1933
8 august 1933
18 august 1933
25 august 1933
30 august 1933
31 august 1933
4 septembrie 1933
9 septembrie 1933
10 septembrie 1933
14 septembrie 1933
17 septembrie 1933
19 septembrie 1933
21 septembrie 1933
Duminică seara.
25 septembrie 1933
30 septembrie 1933
2 octombrie 1933
6 octombrie 1933
13 octombrie 1933
16 octombrie 1933
19 octombrie 1933
27 octombrie 1933
28 octombrie 1933
30 octombrie 1933
31 octombrie 1933
1 noiembrie 1933
3 noiembrie 1933
7 noiembrie 1933
14 ianuarie 1934
20 ianuarie 1934
1 februarie 1934
4 februarie 1934
5 februarie 1934
6 februarie 1934
14 februarie 1934
4 martie 1934
6 martie 1934
8 martie 1934
11 martie 1934
12 martie 1934

16 martie 1934
27 martie 1934
28 martie 1934
15 aprilie 1934
22 aprilie 1934
25 aprilie 1934
27 aprilie 1934
4 mai 1934
14 mai 1934
18 mai 1934
19 mai 1934
25 mai 1934
26 mai 1934
27 mai 1934
30 mai 1934
1 iunie 1934
4 iunie 1934
6 iunie 1934
10 iunie 1934
11 iunie 1934
12 iunie 1934
14 iunie 1934
18 iunie 1934
20 iunie 1934
21 iunie 1934
30 iunie 1934
4 iulie 1934
7 iulie 1934
13 iulie 1934
16 iulie 1934
21 iulie 1934
23 iulie 1934
1 august 1934
2 august 1934
4 august 1934
7 august 1934
10 august 1934
11 august 1934
14 august 1934
15 august 1934

21 august 1934
22 august 1934
27 august 1934
29 august 1934
17 septembrie 1934
19 septembrie 1934
21 septembrie 1934
23 septembrie 1934
27 septembrie 1934
6 octombrie 1934
[5 octombrie 1934]
7 octombrie 1934
21 octombrie 1934
[24 octombrie 1934]
2 noiembrie 1934
7 noiembrie 1934
8 noiembrie 1934
10 noiembrie 1934
Note biografice

Notes

[←1]

Paginile „Mona-Alraune”, bazate pe relația lui A. N. cu June Miller, au fost incluse în cele din urmă în *House of Incest* (1936) și în nuvela „Djuna", care a apărut în prima ediție a cărții *The Winter of Artifice* (1939).

[←2]

În iulie 1932, Alfred Perles a adus o tânără franțuzoaică la apartamentul din Clichy pe care îl împărțea cu Miller, și Paulette a stat acolo mai multe luni. Când a plecat, Miller a aflat că avea numai cincisprezece ani. (Vezi *A Literate Passion,* p. 109.)

[←3]

Pentru o relatare completă a vizitei lui Henry Miller la dr. Otto Rank, vezi Henry Miller, *Letters to Anaïs Nin,* pp. 80-86.

[←4]

Scrisorile către și de la Artaud citate în jurnal sunt în franceză în manuscris.

[←5]

Les Ruinei era numele casei din Arcachon, Franța, unde ANAÏS Nin îl văzuse ultima dată pe tatăl ei când părinții s-au despărțit.

[←6]

În limba franceză în original.

[←7]

În limba franceză în original.

[←8]

În limba franceză în original.

[←9]

În limba franceză în original.

[←10]

În limba franceză în original.

[←11]

În limba franceză în original.

[←12]

Această secțiune din textul original este precedată de mențiunea: „Chamonix, 8 iulie 1933. Hotel du Fin Bec. *Chambre* 208“. Urmează după mai multe pagini de scurte însemnări care, aparent, au servit ca bază pentru această relatare coerentă a întâlnirii lui A.N. cu tatăl ei la Valescure.

[←13]

în limba franceză în original.

[←14]

„Uneori Mi-e atât de intens dor de tine, că doare."

[←15]

Această scrisoare și toate scrisorile lui Anaïs Nin către tatăl ei care sunt citate în continuare sunt în limba franceză în original. Scrisorile lui către Anaïs Nin sunt tot în limba franceză în original.

[←16]

Vezi *A Literate Passion,* pp. 215-226, pentru textul complet al acestui prolix schimb de scrisori.

[←17]

„Cartea" despre H.M. și June a devenit în cele din urmă nuvela „Djuna" în prima ediție a volumului *The Wintcr of Artifice* (Paris, 1939), eliminată din versiunile ulterioare ale aceluiași titlu.

[←18]

„Alraune" a fost o versiune timpurie a scrierii *House of Incest*> iar „Dublul" a devenit povestirea-titlu a volumului *The Winter of Artifice.*

[←19]

Dr. Rank alesese Centrul de Psihologie la Fondation des âtats-Unis, Cite Universitaire, vizavi de Pare Monesouris, ca să țină un seminar între 15 iulie și 31 august, în principal pentru asistenți sociali americani care lucrau în psihiatric.

[←20]

Anaïs Nin a închiriat un studio la Villa Seurat nr. 18, ca „birou” pentru ea și locuință pentru Henry Miller.

Table of Contents

Introducere
Notă asupra ediției
23 octombrie 1932
30 octombrie 1932
9 noiembrie 1932
10 noiembrie 1932
12 noiembrie 1932
16 noiembrie 1932
26 noiembrie 1932
27 noiembrie 1932
7 decembrie 1932
13 decembrie 1932
18 decembrie 1932
21 decembrie 1932
26 decembrie 1932
1 ianuarie 1933
5 ianuarie 1933
6 ianuarie 1933
17 ianuarie 1933
19 ianuarie 1933
4 februarie 1933
14 februarie 1933
18 februarie 1933
21 februarie 1933
25 februarie 1933
9 martie 1933
12 martie 1933
16 martie 1933
18 martie 1933
20 martie 1933
25 martie 1993
11 aprilie 1933
19 aprilie 1933
1 mai 1933
5 mai 1933
10 mai 1933

14 mai 1933
16 mai 1933
18 mai 1933
21 mai 1933
27 mai 1933
29 mai 1933
31 mai 1933
1 iunie 1933
2 iunie 1933
3 iunie 1933
8 iunie 1933
12 iunie 1933
13 iunie 1933
18 iunie 1933
19 iunie 1933
20 iunie 1933
21 iunie 1933
22 iunie 1933
[23 iunie 1933]
[2 iulie 1933]
11 iulie 1933
16 iulie 1933
21 iulie 1933
2 august 1933
5 august 1933
7 august 1933
8 august 1933
18 august 1933
25 august 1933
30 august 1933
31 august 1933
4 septembrie 1933
9 septembrie 1933
10 septembrie 1933
14 septembrie 1933
17 septembrie 1933
19 septembrie 1933
21 septembrie 1933
Duminică seara.
25 septembrie 1933

30 septembrie 1933
2 octombrie 1933
6 octombrie 1933
13 octombrie 1933
16 octombrie 1933
19 octombrie 1933
27 octombrie 1933
28 octombrie 1933
30 octombrie 1933
31 octombrie 1933
1 noiembrie 1933
3 noiembrie 1933
7 noiembrie 1933
14 ianuarie 1934
20 ianuarie 1934
1 februarie 1934
4 februarie 1934
5 februarie 1934
6 februarie 1934
14 februarie 1934
4 martie 1934
6 martie 1934
8 martie 1934
11 martie 1934
12 martie 1934
16 martie 1934
27 martie 1934
28 martie 1934
15 aprilie 1934
22 aprilie 1934
25 aprilie 1934
27 aprilie 1934
4 mai 1934
14 mai 1934
18 mai 1934
19 mai 1934
25 mai 1934
26 mai 1934
27 mai 1934
30 mai 1934

1 iunie 1934
4 iunie 1934
6 iunie 1934
10 iunie 1934
11 iunie 1934
12 iunie 1934
14 iunie 1934
18 iunie 1934
20 iunie 1934
21 iunie 1934
30 iunie 1934
4 iulie 1934
7 iulie 1934
13 iulie 1934
16 iulie 1934
21 iulie 1934
23 iulie 1934
1 august 1934
2 august 1934
4 august 1934
7 august 1934
10 august 1934
11 august 1934
14 august 1934
15 august 1934
21 august 1934
22 august 1934
27 august 1934
29 august 1934
17 septembrie 1934
19 septembrie 1934
21 septembrie 1934
23 septembrie 1934
27 septembrie 1934
6 octombrie 1934
[5 octombrie 1934]
7 octombrie 1934
21 octombrie 1934
[24 octombrie 1934]
2 noiembrie 1934

7 noiembrie 1934
8 noiembrie 1934
10 noiembrie 1934
Note biografice

Table of Contents

Introducere	2
Notă asupra ediției	3
23 octombrie 1932	4
30 octombrie 1932	22
9 noiembrie 1932	35
10 noiembrie 1932	35
12 noiembrie 1932	40
16 noiembrie 1932	42
26 noiembrie 1932	57
27 noiembrie 1932	60
7 decembrie 1932	76
13 decembrie 1932	82
18 decembrie 1932	93
21 decembrie 1932	95
26 decembrie 1932	101
1 ianuarie 1933	103
5 ianuarie 1933	112
6 ianuarie 1933	113
17 ianuarie 1933	116
19 ianuarie 1933	120
4 februarie 1933	130
14 februarie 1933	134
18 februarie 1933	137
21 februarie 1933	141
25 februarie 1933	145
9 martie 1933	150
12 martie 1933	151

16 martie 1933 155
18 martie 1933 156
20 martie 1933 158
25 martie 1993 160
11 aprilie 1933 171
19 aprilie 1933 176
1 mai 1933 189
5 mai 1933 192
10 mai 1933 199
14 mai 1933 205
16 mai 1933 210
18 mai 1933 211
21 mai 1933 212
27 mai 1933 217
29 mai 1933 223
31 mai 1933 224
1 iunie 1933 225
2 iunie 1933 226
3 iunie 1933 229
8 iunie 1933 232
12 iunie 1933 239
13 iunie 1933 240
18 iunie 1933 242
19 iunie 1933 246
20 iunie 1933 248
21 iunie 1933 251
22 iunie 1933 252
[23 iunie 1933] 254
[2 iulie 1933] 268
11 iulie 1933 275

16 iulie 1933 277
21 iulie 1933 279
2 august 1933 290
5 august 1933 293
7 august 1933 294
8 august 1933 296
18 august 1933 300
25 august 1933 302
30 august 1933 303
31 august 1933 307
4 septembrie 1933 307
9 septembrie 1933 316
10 septembrie 1933 317
14 septembrie 1933 318
17 septembrie 1933 320
19 septembrie 1933 321
21 septembrie 1933 324
Duminică seara. 327
25 septembrie 1933 327
30 septembrie 1933 331
2 octombrie 1933 334
6 octombrie 1933 337
13 octombrie 1933 342
16 octombrie 1933 343
19 octombrie 1933 344
27 octombrie 1933 345
28 octombrie 1933 346
30 octombrie 1933 347
31 octombrie 1933 352
1 noiembrie 1933 353

3 noiembrie 1933 354
7 noiembrie 1933 358
14 ianuarie 1934 365
20 ianuarie 1934 367
1 februarie 1934 373
4 februarie 1934 374
5 februarie 1934 375
6 februarie 1934 376
14 februarie 1934 380
4 martie 1934 384
6 martie 1934 384
8 martie 1934 385
11 martie 1934 385
12 martie 1934 385
16 martie 1934 387
27 martie 1934 388
28 martie 1934 390
15 aprilie 1934 391
22 aprilie 1934 392
25 aprilie 1934 393
27 aprilie 1934 395
4 mai 1934 400
14 mai 1934 401
18 mai 1934 401
19 mai 1934 403
25 mai 1934 405
26 mai 1934 407
27 mai 1934 407
30 mai 1934 408
1 iunie 1934 408

4 iunie 1934 411
6 iunie 1934 412
10 iunie 1934 414
11 iunie 1934 415
12 iunie 1934 416
14 iunie 1934 417
18 iunie 1934 418
20 iunie 1934 419
21 iunie 1934 420
30 iunie 1934 421
4 iulie 1934 422
7 iulie 1934 423
13 iulie 1934 426
16 iulie 1934 430
21 iulie 1934 432
23 iulie 1934 432
1 august 1934 436
2 august 1934 437
4 august 1934 438
7 august 1934 439
10 august 1934 441
11 august 1934 443
14 august 1934 444
15 august 1934 446
21 august 1934 446
22 august 1934 447
27 august 1934 449
29 august 1934 450
17 septembrie 1934 467
19 septembrie 1934 468

21 septembrie 1934 468
23 septembrie 1934 468
27 septembrie 1934 469
6 octombrie 1934 471
[5 octombrie 1934] 473
7 octombrie 1934 475
21 octombrie 1934 476
[24 octombrie 1934] 478
2 noiembrie 1934 482
7 noiembrie 1934 483
8 noiembrie 1934 484
10 noiembrie 1934 485
Note biografice 488